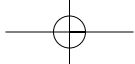

Rasim Muratović

BOSNIA I BERGENSTIDENDE
NR. III - 1994.

BOSNA U BERGENSKIM VREMENIMA
BR. III - 1994.

Sarajevo, 2011.

IZDAVAČ:
Institut za istraživanje zločina protiv
čovječnosti i međunarodnog prava
Univerziteta u Sarajevu

ZA IZDAVAČA:
Prof. dr. Smail Čekić

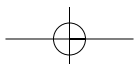
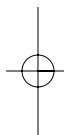
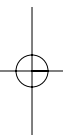
UREDNIK:
Samija Rizvanović, prof.

RECENZENTI:
Doc. dr. Fahira Fejzić-Čengić
Prof. dr. Šemso Tucaković

LEKTOR I KOREKTOR:
Samija Rizvanović

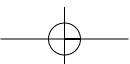
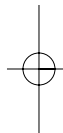
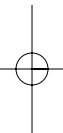
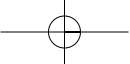

BOSNIA I BERGENSTIDENDE
NR. III - 1994.

BOSNA U BERGENSKIM VREMENIMA
BR. III - 1994.

Dato/Datum: 5. 1. 1994.

Tittel/Naslov: **Frankrike vil ha tøff linje i Bosnia / Francuska želi jaki angažman u Bosni**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Frankrikes utenriksminister Alain Juppe gjorde det tirsdag klart at han støtter Unprofors franske overstkommanderende som ønsker å ta i bruk hardere virkemidler mot serbiske styrkene i Bosnia –Hercegovina. General Jean Cot sa mandag at det var på tide at det internasjonale samfunn skjerper tonen overfor serberne som forhindrer FN styrken fra å utføre sine oppgaver i Bosnia, og den franske øverstkommanderende utelukket ikke bruk av NATO fly for å tvinge de serbiske styrkene i kne.

Mandag ble 14 mennesker drept under granat angrep i Sarajevo, blant dem en familie på seks, opplyste FN talsmenn i byen.

Francuski ministar vanjskih poslova Alain Juppe pokazao je u utorak da on podržava visoke francuske oficire u sastavu UNPROFOR-a koji žele koristiti jača sredstva protiv srpskih snaga u Bosni i Hercegovini. General Jean Cot je izjavio u ponedjeljak da je krajnje vrijeme da međunarodna zajednica zaoštri pristup prema Srbima koji sprečavaju jedinice UN-a da izvršavaju svoje zadatke u Bosni. Francuski general ne isključuje ni upotrebu aviona NATO-a kako bi se Srbi prisilili da popuste.

U ponedjeljak je 14 osoba ubijeno u artiljerijskom napadu na Sarajevo, među kojima je jedna cijela porodica od šest članova, informisao je glasnogovornik UN-a u gradu.

Dato/Datum: 8. 1. 1994.

Tittel/Naslov: ***FN styrker ut av Somalia / Snage UN-a se povlače iz Somalije***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Regjeringen har besluttet å trekke den norske FN kontingenten ut av Soamlia 31. mars. Det opplyste forsvarminister Jørgen Kosmo på et møte i Stortingets utvidede utenrikskomite.

Vi har ikke i dag gitt uttrykk for at vi satser på en tilbaketrekning fra Bosnia og Hercegovina. Men det er klart at hvis de store bidragsyterne trekker seg ut, blir vi nødt til å sette oss ned og vurdere om fortsatt norsk deltakelse bidrar til fred i området, sier forsvarministeren. Den norske kontingenten i Bosnia er sammensatt av et sanitetskompani på drøyt 230 mann og en helikopteravdeling.

Norveška vlada donijela je odluku da 31. marta povuče svoje vojnike iz sastava UN-a u Somaliji. Ovo je saopštio ministar odbrane Jørgen Kosmo na jednom sastanku parlamentarnog proširenog komiteta za vanjske poslove.

„Na današnjem sastanku mi nismo pokazali interes da povučemo naše trupe iz Bosne i Hercegovine. Ali jasno je da ako se povuku oni koji daju najviše snaga da će i Norveška procijeniti opravdanost svog daljeg učešća u mirovnim operacijama u regionu“, izjavio je ministar odbrane. Norveški kontingent u Bosni sastavljen je od sanitetskog bataljona i jednog helikopterskog odjeljenja.

Dato/Datum: 10. 1. 1994.

Tittel/Naslov: ***NATO ledere klar for bombing av serbiske mål / NATO lideri spremni za bombardovanje srpskih ciljeva***

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

NATO fly patroljerer konstant luftrummet over Bosnia. I august i fjor ble det truet med å sette i virk flyangrep mot serbisk stillinger rundt Sarajevo, men trusselen ble ikke iverksatt.

Amerikanerne gikk i fjerde inn for å bombe utvalgte serbiske mål i Bosnia, men det ble den gangen avvist av vest europeerne som flyktet serbiske repressalier mot sine FN styrker på bakken.

Denne holdningen er nå i ferd med å endre seg. Frankrike som har det største antallet soldater under FN kommando i det tidligere Jugoslavia tilhører også gruppen med land som ønsker å sette i verk flyangrep. Den franske øverstkommanderende for FN styrkene på Balkan har bedt FNs generalsekretær om fullmakter til å beordre bombing, men det er så langt blitt avvist av Boutros Ghali.

Statsminister Gro Harlem Brundtland stiller seg skeptisk til uttalelsene fra sin belgiske kollega Jean Luc Dehaene om at stats og regjeringssjefene i NATO må vurdere flyangrep mot serbiske mål i Bosnia. Dette er ingen enkel problemstilling og jeg vil høre argumentene, før jeg ønsker å si noe mer, sa statsministeren i en samtale med norske journalister i Brussel.

Avioni NATO-a cijelo vrijeme patroliraju zračnim prostorom iznad Bosne. U augustu prošle godine zapriječeno je bosanskim Srbima da će njihovi položaji oko Sarajeva biti bombardovani, ali ta prijetnja nije realizovana. Prošle godine, također, Amerikanci su bili spremni da bombarduju srpske položaje, međutim ta njihova akcija bila je uslovljena strahom njihovih evropskih saveznika koji su se bojali odmazde prema njihovim vojnicima na kopnu.

Ovakav pristup od sada će izgleda biti promijenjen. Sada je i Francuska, koja inače ima najviše svojih vojnika u sklopu sastava UN-a na području bivše Jugoslavije, za to da se uključe avionski napadi. Francuski general, koji je glavnokomandujući snaga UN-a na Balkanu, uputio je molbu generalnom sekretaru UN-a da mu odobri upotrebu aviona, međutim taj prijedlog je odbijen od Boutrosa Ghalija.

Predsjednica norveške vlade Gro Harlem Brundtland izrazila je nepovjerenje prema izjavi svog belgijskog kolege Jeana Luca Dehaenea o tome da su predsjednici država i vlada zemalja članica NATO-a dužni da se izjasne o upotrebi avionskih napada na srpske položaje u Bosni. "To nije nimalo jednostavan problem i ja želim čuti argumente za to prije nego što kažem nešto više o tome", izjavila je predsjednica vlade u razgovoru sa norveškim novinarima u Bruselu.

Dato/Datum: 11. 1. 1994.

Tittel/Naslov: **Serbiske kanondrønn preget NATO toppmøte / Sastanak NATO-a uz tutanj srpskih topova**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Krigen i Bosnia preget første dag av NATO toppmøtet i Brussel i langt større grad enn aktørene hadde planlagt. Bosnia var i følge Gro Harlem Brundtland ikke tema i plenumsinnleggene, men i tosidige samtaler og på ledernes presskonferanser.

Frankrike og Belgia gikk sterkt ut for å få grønt lys til å sette i verk flyangrep mot serbiske startegiske mål i Bosnia. De støttes av bosniske politikere ledet av president Alija Izetbegovic som har oppfordret NATO til å utradere de serbiske stillingene rundt Sarajevo.

Statsminister John Major er ved siden av Gro Harlem Brundtland blant de mest skeptiske til en opptrapping av krigen. Major slo fast under toppmøtet at tidspunktet for flyangrep ennå ikke er kommet.

Major argumenterte med at bombing vil føre til en total stans i hjelpearbeidet og utsette FN styrkene i Bosnia for faren for serbiske represalier. Samtidig gjorde Major det klart at Storbritannia vil støtte et angrep hvis sikkerheten til FN styrkene kommer i fare.

Rat u Bosni opteretio je prvi dan NATO-sastanka na vrhu u Brusselu, i to puno više nego što su to akteri mogli predvidjeti. Kako je izjavila Gro Harlem Brundtland, "Bosna nije bila na dnevnom redu sastanka u plenumu nego u bilateralnim razgovorima i na press konferencijama".

Francuska i Belgija su se najoštrije zalagale da se da zeleno svjetlo za upotrebu aviona radi bombardovanja srpskih ciljeva u Bosni. Oni su podržani od bosanskih političara predvođenih predsjednikom Alijom Izetbegovićem, koji su podstakli NATO da markira srpske položaje oko Sarajeva.

Premijer John Major uz Gro Harlem Brundtland je najviše skeptičan kada je u pitanju eskalacija rata. Na jednom od sastanaka na vrhu Major je čvrsto stao na stanovište da još uvijek nije došlo vrijeme za avionske napade.

Major je to svoje stanovište argumentirao time da bi bombardovanje dovelo do potpune obustave isporuke humanitarne pomoći, a pripadnici UN-a u Bosni bi bili izloženi srpskim represalijama. Istovremeno, Major je izrazio spremnost Velike Britanije za zračne napade pod uslovom da ne dođe u pitanje sigurnost pripadnika UN-a.

Dato/Datum: 12. 1. 1994.

Tittel/Naslov: ***Splittet NATO / Podjele u NATO-u***

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

NATO landene står fortsatt splittet i synet på om serbiske stillinger i Bosnia skal slettes med jorden av NATOs bombefly. I slutterklæring fra NATO topmøtet i Brussel blir det indirekte truet med flyangrep mot serberne rundt Sarajevo og i andre muslimske enklaver i Bosnia. Men det er likevel uklart om alliansen er kommet særlig nærmere en ordre om angrep.

President Bill Clinton mente på sin pressekonferanse at terskelen for et flyangrep er senket, men han sa samtidig: "Jeg oppfordrer de andre stats og regjeringssjefene i NATO til å fortsett dagens politikk som gir oss rett til å be FN om tillatelse til å gjennomføre flyangrep, hvis serberne fortsetter sin bombing av Sarajevo.

I hele natt til i går pågikk det en hard tautrekking mellom eksperter fra medlemslandene om de endelige formuleringene i erklæringen. Det er på det rene at slutt teksten ble dempet i forhold til de kravene som de mest pågående, franksmennene, stilte.

Članice NATO-a i dalje su podijeljene oko toga da li da upotrebom NATO-avijacije sraune sa zemljom srpske položaje u Bosni ili ne. U završnom kominikeu sa sastanka NATO-a na vrhu u Brusselu indirektno je zapriječeno bombardovanjem Srba oko Sarajeva, kao i u drugim muslimanskim enklavama u Bosni. Međutim, još uvijek je nejasno da li se Alijansa približila naredbi o napadu.

Predsjednik Bill Clinton je na press konferenciji, koju je on sam organizovao, izjavio da je raspoloženje za bombardovanje oslabilo, ali

je dodao: "Ja pozivam sve predsjednike država i predsjednike vlada članica NATO-a da nastave politiku koja nam daje za pravo da od UN-a tražimo dozvolu za izvršenje avionskih napada ukoliko Srbi nastave sa bombardovanjem Sarajeva."

Gotovo cijelu noć, prije zvaničnog saopštenja, trajalo je usaglašavanje konačne izjave za javnost. Očigledno da je konačni tekst ublažen u odnosu na zahtjeve koji su se čuli u raspravi, a čiji su najglasniji zagovornici bili Francuzi.

Dato/Datum: 12. 1. 1994.

Tittel/Naslov: ***Europas nye helt / Novi evropski junak***

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Gro Harlem Brundtland og 14 andre stats og regjeringsjefer tok avskjed med Bill Clinton i NATO hovedkvarteret i Brussel.

Det kom ingen løsninger fra Clinton på dette topmøtet i Brussel. Han etterlot ingen tvil om at NATO landene for alvor må vurdere kraftigere virkemidler i Bosnia. Men samtidig understreket han også gang på gang det ansvaret som de europeiske NATO partnerne påtar seg i tiden etter mulige luftangrep med fare for represalier mot FN styrker og avbrutte fredsforhandlinger. Bil Clinton gjorde et stort poeng ut av et sterkt og godt forhold mellom USA og EU.

Gro Harlem Brundtland i još 14 predsjednika država i vlada rastali su se od predsjednika Billa Clintona u sjedištu NATO-a, u Bruselu.

Na ovom sastanku na vrhu sa Clintonove strane nije došlo nikakvo rješenje. On nije odustajao od stajališta da članice NATO-a moraju procijeniti upotrebu jačih sredstava u Bosni. Ali je istovremeno podsjetio na opasnost koje evropske članice NATO-a moraju biti svjesne, a to je vrijeme nakon zračnih udara i moguće represalije protiv pripadnika UN-a. Bill Clinton je u svom istupu posebno podvukao dobar odnos između SAD-a i EU.

Dato/Datum: 12. 1. 1994.

Tittel/Naslov: **Serberne ler av NATO / Srbi se smiju NATO-u**

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-AFP

Resyme/Sažetak:

De bosniske serberne var tirsdag ikke det minste skremt av NATOs trusler om å bombe serbiske stillinger i Bosnia og Hercegovina. Dette er storm i et vannglass. Vi er blitt truet i to år, og truslene biter ikke på oss, lød kommentarene.

Hvis NATO skal bombe serbiske stillinger, må det første skille dem fra de muslimske stillingene, sa de bosniske serbernes militære stabsjef Manojlo Milovanovic. Generalen siktet til at de to stridende gruppene ofte holder til svært nær hverandre på slagmarken.

Den bosniske serberlederen Radovan Karadzic avviste samtidig NATOs krav om å åpne flyplassen i den beleirede byen Tuzla for hjelpe-sendinger. Det kommer ikke på tale å åpne flyplassen i Tuzla før det foreligger en fredsavtale, sa Karadzic i et telefonintervju med nyhetsbyrået AP.

Bosanski Srbi se nisu uplašili prijtnji NATO-a po kojima će biti bombardovani srpski položaji u Bosni i Hercegovini. "Te prijtnje su kao struja u čaši vode. Nama se prijtni evo već dvije godine tako da te prijtnje ne utiču na nas", stoji u jednom komentaru.

"Ako NATO hoće da bombarduje srpske položaje onda ih prvo mora razdvojiti od muslimanskih položaja", izjavio je komandant Štaba vrhovne komande VRS Manojlo Milovanović. General Milovanović tvrdi "da su vojske zaraćenih strana na borbenim linijima postavljene veoma blizu".

Lider bosanskih Srba Radovan Karadžić odbio je zahtjev NATO-a za otvaranjem aerodroma u Tuzli radi dostave humanitarne pomoći. "Ne dolazi u obzir otvaranje aerodroma u Tuzli prije nego što se potpiše mirovni sporazum", izjavio je Karadžić u jednom telefonskom razgovoru za novinsku agenciju AP.

Dato/Datum: 12. 1. 1994.

Tittel/Naslov: **Ghali støtter flyangrep / Ghali podřzava zračne napade**

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-AFP

Resyme/Sažetak:

FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali sier han umiddelbart vil be NATO gjennomføre flyangrep i Bosnia, hvis FNs militære, humanitære eller politiske representater i det tidligere Jugoslavia ber om det.

Boutros Boutros Ghali uttalte dette etter å ha deltatt i en høring i forsvars og utenrikskomiteen i det franske senatet. Men han unnlot å si om han kunne tenke seg å overlate beslutningen om flyangrep til FNs øverste militære leder i det tidligere Jugoslavia. Generalsekretæren sa NATOs toppmøte demonstrerte vilje til å gjøre noe.

Generalni sekretar UN-a Boutros Boutros Ghali je izjavio da će on uputiti zahtjev NATO-u da izvrši zračne napade u Bosni čim vojni, humanitarni i politički predstavnici UN-a, koji se nalaze u bivšoj Jugoslaviji, budu to tražili.

Boutros Boutros Ghali je izjavio ovo nakon učešća na sastanku Vanjskog komiteta francuskog Senata. Tom prilikom je izbjegao da kaže da on odluku o bombardovanju može prepustiti vojnim liderima UN-a u bivšoj Jugoslaviji. Generalni sekretar UN-a je izjavio da je sastanak na vrhu NATO-a pokazao da postoji dobra volja da se nešto uradi.

Dato/Datum: 13. 1. 1994.

Tittel/Naslov: **FN vil vurdere NATOs trusler / Procijenit će prijtnju NATO-a**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-TT-Reuters

Resyme/Sažetak:

FNs generalsekreær Boutros Boutros Ghali beordret onsdag en studie av NATOs trussel om luftangrep mot serbiske stillinger i Bosnia.

I Stockholm presenterte Frankrike detaljerte forslag for hvordan flyplassen i Tuzla skal åpnes.

NATO har truet med luftangrep for å få åpnet flyplassen i Tuzla og for å bistå innesperrede FN soldater i Srebrenica.

Boutros Boutros Ghali ba Yasushi Akashi, generalsekretærens spesialutsending til det tidligere Jugoslavia, vurdere om slike flyangrep lar seg gjennomføre. Akashi skal deretter legge fram sin rapport på et FN toppmøte i Geneve mandag. Både Boutros Ghali og fredsmekler Thorvald Stoltenberg vil være til stede.

Generalni sekretar UN-a Boutros Boutros Ghali naredio je, u srijedu, izradu studije o prijetnjama NATO-u, zbog mogućih vazdušnih napada na srpske položaje u Bosni. U Stockholmu je Francuska predstavila prijedlog o tome kako će se otvoriti aerodrom u Tuzli.

NATO je upravo prijetio avonskim napadima kako bi se aerodrom u Tuzli otvorio s ciljem pružanja pomoći opkoljenim vojnicima UN-a u Srebrenici.

Boutros Boutros Ghali i njegov specijalni izaslanik Yasushi Akashi procjenjuju mogućnost i opravdanost ovakvih avionskih napada. Nakon toga, Akashi će svoj izvještaj poslati u sjedište UN-a, u Ženevu, gdje će izvještaj razmotriti Boutros Ghali i Thorvald Stoltenberg.

Dato/Datum: 17. 1. 1994.

*Tittel/Naslov: **Dystre utsikter for Bosnia fred / Sumorni izgledi za mir u Bosni***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: Rojters - AFP

Resyme/Sažetak:

Utsiktene til fremgang i den nye runden fredssamtaler i Geneve til uken mørknet søndag, etter at bosniske ledere fremsatte kompromissløse uttalelser og kampene raste videre.

Bosnias statsminister Haris Silajdzic gjorde ikke alvor av sin trussel om å boikotte forhandlingene, men uttalte seg skarpt ved avreisen

fra Sarajevo sammen med president Alija Izetbegovic, utenriksminister Irfan Ljubijankic og hærsjef Rasim Delic.

En konferanse som ikke bærer frukter, bør avvikles. Under slike forhold bør Bosnia saken sendes tilbake til FNs sikkerhetsråd, som må ta ansvaret for hele Bosnia og Hercegovina, sa Silajdzic.

Izgleði za napredak u novoj rundi razgovora u Ženevi su sumorni poslije beskompromisnih izlaganja bosanskih lidera nakon čega su borbe nastavljene.

Bosanski predsjednik vlade Haris Silajdžić nije realizovao svoju prijetnju da će bojkotovati pregovore na koje je ipak došao, ali je imao veoma oštar govor prije polaska iz Sarajeva. Osim Silajdžića, na put su krenuli i predsjednik Alija Izetbegović, ministar vanjskih poslova Irfan Ljubijankić i komandant Armije Republike Bosne i Hercegovine Rasim Delić.

”Od Konferencije koja ne daje nikakve rezultate mora se odustati. Pod ovakvim uslovima problem Bosne se mora vratiti nazad, u Vijeće sigurnosti UN-a koji mora preuzeti odgovornost za cijelu Bosnu i Hercegovinu”, izjavio je Silajdžić.

Dato/Datum: 19. 1. 1994.

Tittel/Naslov: ***Dystre utsikter for Bosnia forhandlingene / Sumorni izgleði za pregovore o Bosni***

Side/Strana: 16.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Stemningen rundt Bosnia forhandlingene i Geneve har aldri vært mindre oppmuntrende enn nå, sa FN mekleren Thorvald Stoltenberg før tirsdagens forhandlingsmøte i Geneve. Sammen med sin meklerkollega lord Owen hadde Stoltenberg utover dagen resultatløse samtaler med ledere for alle de tre krigførende partene.

Forhandlingene dreier seg fortsatt om den foreslåtte tredelingen av Bosnia og Hercegovina på etnisk grunnlag. Owen tror sjansen for et gjennombrudd i forhandlingene er små, mens faren for en ytterligere opptrapping av krigen er store.

FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali ba tirsdag sin spesialutsending til det tidligere Jugoslavia, Yasushi Akashi, utarbeide detaljerte planer for mulige militære aksjoner mot serberne i Bosnia, også mulighetene for flyangrep.

”Raspoloženje koje vlada uoči nastavka pregovora vezanih za Bosnu u Ženevi nikada nije bilo tako destimulativnije nego sada”, izjavio je posrednik UN-a Thorvald Stoltenberg pred sutrašnji sastanak u Ženevi. Zajedno sa svojim pregovaračkim kolegom lordom Owenom Stoltenberg je proveo još jedan bezuspješan dan u pregovorima sa predstavnicima zaraćenih strana.

Pregovori su nastavljeni o trodjelnoj podjeli Bosne po etničkim principima. Owen je mišljenja da su šanse za napredak u pregovorima male, ali su zato šanse za nastavak rata velike.

Generalni sekretar UN-a Boutros Boutros Ghali zamolio je svog specijalnog izaslanika za Balkan Yasushija Akashija da izradi detaljne planove za moguće vojne akcije protiv Srba u Bosni, uključujući i zračne udare.

Dato/Datum: 20. 1. 1994.

Tittel/Naslov: **Misfornøyde asylsøkere / Nezadovoljni azilanti**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Jan Stedje

Resyme/Sažetak:

Fem sterke bosniske menn tok seg inn til Tohde, løftet ham fra kontorpulten og bar mottakslederen ut på gangen. Deretter ble kontoret blokkert om ettermiddagen, kvelden og neste morgen. Først da politiet ble tilkalt neste dag oppga bosnierne den ulovlige aksjonen mot ledelsen ved flyktingemottaket.

Pet jakih bosankih mladića krenulo je prema Tohdeu, izvuklo ga iza njegovog radnog stola i izbacilo ga na hodnik. Nakon toga, kancelarija je ostala blokirana poslijepodne, navečer i sljedeće jutro. Tek kada je pozvana policija sljedeći dan Bosanci su priznali nezakonitu i nasilnu akciju protiv rukovodstva Doma za azilante.

Dato/Datum: 21. 1. 1994.

Tittel/Naslov: ***Frykter deling av Bosnia / Prijeti podjela Bosne***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den bosniske regjeringen sa torsdag at serbere og kroater har inngått en normaliseringsavtale for å kunne dele Bosnia og Hercegovina mellom seg og hjelpe Serbia til å slippe internasjonale sanksjoner.

Onsdagens pakt mellom Kroatia og Serbia om normalisering av forbindelser vil svekke Bosnias stilling i forhold til de serbiske og kroatiske styrkene som står i landet, sa Bosnias visepresident, Ejub Ganic.

Bosnias president Alija Izetbegovic sa torsdag at han ikke vil ha fred for enhver pris, trass i økt press som følge av tilnærming mellom serbere og kroater.

Sarajevo radio meldte torsdag om serbiske artilleri og stridsvogngangrep i Nord Bosnia, og sa at mer enn 2.000 granater hadde slått ned i Brcko regionen.

Bosanska vlada izdala je saopćenje, koje je objavljeno u četvrtak, u kome se kaže da su Srbi i Hrvati potpisali sporazum o normalizaciji odnosa kako bi međusobno podijelili Bosnu i Hercegovinu i tako pomogli Srbiji da izbjegne međunarodne sankcije.

”Pakt o normalizaciji odnosa između Hrvatske i Srbije oslabiće poziciju Bosne u odnosu na hrvatsku i srpsku poziciju u Bosni”, izjavio je zamjenik bosanskog predsjednika Ejup Ganić.

Bosanski predsjednik Alija Izetbegović izjavio je u četvrtak da on ne želi mir po svaku cijenu pogotovo sada uz povećanje pritiska koji je uslijedio nakon zbližavanja između Srba i Hrvata.

Radio Sarajevo je obavijestio o srpskom artiljerijskom i tenkovskom napadu u sjevernoj Bosni. Radio je javio da je preko 2.000 granata ispaljeno u regionu Brčkog.

Dato/Datum: 21. 1. 1994.

Tittel/Naslov: **NATO trusler og andre trusler / NATO i druge prijetnje**

Side/Strana: 20.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

NATOs mange trusler om å bombe serbiske stillinger i Bosnia og Hercegovina på vegne av FN har vært en øvelse i simulering og i å lage skremmende grimaser. Medlemsland som ville, kunne stole på at andre ikke ville.

Da en avtale om Bosnia og Hercegovina kom i stand, bygget den på serbernes og kroatenes delingsplan. Muslimene sa at de fikk for lite, og krigen gikk videre med tegn på at de muslimske styrkene i Rest Bosnias regjeringshær lærte å føre etnisk krig "på serbisk" Juristene som registrerer krigsforbrytelser måtte få flere mapper. Noen steder kom muslimene på offensiven og gav kroatene problemer.

I Bosnia og Hercegovina formes argumentene med våpen. Muslimene, som hadde liten lyst til å tape, får hjelp fra muslimske land. Samtidig normaliserer Kroatia og Rest Jugoslavia forbindelsene som utrykk for at kroatene og serberne stadig har interesser felles.

Mnoge prijetnje NATO-a da će bombardovati srpske položaje u Bosni i Hercegovini, a na osnovu odluke UN-a, bile su samo vježba u simuliranju i pravljenju zastrašujućih grimasa. Članice NATO-a koje su željele bombardovanje uvjerile su se da druge članice to ne žele.

Kada je sporazum o Bosni i Hercegovini bio blizu pojavio se srpski i hrvatski plan o podjeli. Muslimani kažu da su dobili malo tako da se rat nastavlja dalje s tim da su muslimanske jedinice bosanske vlade naučile da vode etnički rat "na srpski način". Pravnici koji registruju ratne zločine imaju nekoliko mapa. Na nekoliko mjesta Muslimani su krenuli u ofanzivu i napravili probleme Hrvatima.

U Bosni i Hercegovini argumenti se formiraju uz pomoć oružja. Muslimani koji nisu željeli da budu gubitnici dobili su pomoć od muslimanskih zemalja. Istovremeno, Hrvatska i ostatak Jugoslavije normalizuju odnose što daje utisak da Hrvati i Srbi imaju zajedničke interese.

Dato/Datum: 22. 1. 1994.

Tittel/Naslov: **Storbritannia vurderer å trekke seg fra Bosna / Velika Britanija razmišlja da se povuče iz Bosne**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

Storbritannia varslet fredag at landet ikke vil gå til ensidig hjemkalling av sine FN soldater i Bosnia, men antydnet på nytt at landet vil måtte trekke seg hvis kampene fortsetter.

Russlands nye nasjonalforsamling signaliserte fredag en fastere utenrikspolitisk holdning og vedtok en resolusjon som sterkt går imot NATOs planer om flyangrep mot bosniske serbere. Resolusjonen tar også til ordre for opphevelse av sanksjonene mot Serbia.

Thorvald Stoltenberg fikk støtte av Frankrike da han fredag forsvarte sin fredsmekler kollega lord Owen, etter at Europa parlamentet krevde ham fjernet.

Velika Britanija je upozorila da ona neće pristupiti jednostranom pozivanju kući svojih vojnika koji se nalaze u Bosni u sastavu UN-a, ali je još jednom upozorila da će povući svoje vojnike ukoliko se borbe nastave.

Novi saziv Narodne skupštine u Rusiji, koji je održan u petak, signalizirao je vanjskopolitičko opredjeljenje u novim uslovima. S tim u vezi izglasana je rezolucija koja se snažno protivi NATO-ovom bombardovanju položaja bosanskih Srba. Rezolucija se također zalaže za ukidanje sankcija protiv Srbije.

Thorvald Stoltenberg dobio je snažnu podršku Francuske kada je, u petak, branio svog kolegu lorda Owena, nakon što je Evropski parlament tražio njegovu smjenu.

Dato/Datum: 24. 1. 1994.

Tittel/Naslov: **Overlevde serbisk fangeskap / Preživio srpski koncentracioni logor**

Side/Strana: 46.

Forfatter/Autor: Rezak Hukanović – TV NRK

Resyme/Sažetak:

Det begynner å bli liv i øynene til Rezak igjen. Vi kan til og med ane et smil. Han har tydeligvis kommet seg etter ett år som flyktning i Norge, Rezak Hukanovic, den bosniske forfatteren som har overlevd et serbisk fangeskap.

I Bosnia er Rezak en kjent dikter. I 1971 satte han verdensrekord i diktopplesning utenat, da han leste dikt sammenhengende i 45 timer! Han har gitt ut seks diktsamlinger, og flere av diktene er brukt som tekster av populære sangere.

44-åringen hadde nettopp startet sin private radiostasjon da helvete brøt løs. Sammen med sønnen Adnan (16) ble han revet ut av huset for å havne i Omarska, den beryktede serbiske konsentrasjonsleiren.

Ponovo se vidi život u Rezakovim očima. Čak se vidi i osmijeh na njegovom licu. On već godinu dana živi kao izbjeglica u Norveškoj. Rezak Hukanović, bosanski pisac koji je preživio srpski logor.

U Bosni je Rezak poznat pjesnik. Godine 1971. on je postavio svjetski rekord u recitovanju, recitujući 45 sati bez pauze. Objavio je šest zbirki pjesama, a mnoge njegove pjesme adaptirane su kao popularne pjesme.

Ovaj 44-godišnjak je pred sami početak ratnog pakla formirao svoju radiostanicu. Jednog dana on je, zajedno sa svojim sinom Adnanom, izbačen iz kuće i obojica su završili u Omarskoj, tom zloglasnom srpskom koncentracionom logoru.

Dato/Datum: 24. 1. 1994.

Tittel/Naslov: ***Bosnia krever NATO bombing / Bosna zahtijeva od NATO-a bombardovanje***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

NATO bomber mot serbiske stillinger i Bosnia og en opptrapping av den to år lange krigen eller et forsmedeling tilbaketog av FN styrker i erkjennelsen av at verdens ledende makter er ute av stand til å løse Balkan krigen?

Statsministeren i Bosnia og Hercegovina, Haris Silajdzic, forlanger at FN må gi klarsignal til NATO angrep. Hvor mange ganger er det ikke blitt sagt at FN ikke vil tillate at Sarajevo kveles, spør Silajdzic i et protest brev til FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali.

Den bosniske regjeringen til den muslimske president Alija Izetbegovic er så langt den store taperen, men muslimene har ikke gitt opp og har hatt en viss medgang på flere frontavsnitt de siste månedene. De krever 33,3 prosent av den tidligere republikken forbeholdt muslimer. Dessuten vil de ha landkorridorer til byen Neum ved Adriaterhavskysten og Brcko ved Sava elven i nord. Serberne på sin side avviser alle krav og slår fast at de ikke er innstilt på å gi muslimene territoriale innrømmelser.

Og i mellomtiden fortsetter kamphandlingene og den serbiske bombingene av Sarajevo. I helgen ble seks barn drept. Siden krigshandlingene begynte er 20.000 av Sarajevos innbyggere drept, 1.500 av dem er barn.

NATO-bombe protiv srpskih položaja u Bosni, intenziviranje već dvije godine dugog rata ili su svjetski moćnici nemoćni da privedu kraju rat na Balkanu?

Predsjednik Vlade Bosne i Hercegovine Haris Silajdžić zahtijeva da UN moraju dati jasan signal NATO-u za napad.

”Koliko je samo puta rečeno da UN neće dozvoliti da se Sarajevo davi”, pita se Silajdžić u protesnom pismu generalnom sekretaru Boutrosu Boutrosu Ghaliju.

Bosanska vlada muslimanskog predsjednika Alije Izetbegovića je veliki gubitnik, ali Muslimani se ne predaju. Naprotiv, u zadnje vrijeme oni

napreduju na mnogim frontovima. Oni zahtijevaju 33,3 procenta teritorije ranije Republike. Pored toga, oni žele koridor do Neuma na Jadranskoj obali, kao i koridor prema Brčkom i izlaz na rijeku Savu na sjeveru zemlje. Srbi odbijaju sve ove zahtjeve i kažu da im ne pada na pamet da udovoljavaju muslimanskim teritorijalnim zahtjevima.

U međuvremenu borbe se nastavljaju kao i bombardovanje Sarajeva od strane Srba. Samo za vikend je ubijeno šestero djece. Od početka rata u Sarajevu je ubijeno 20.000 osoba od toga 1.500 djece.

Dato/Datum: 24. 1. 1994.

Tittel/Naslov: ***Svartebørshandel i FN styrken / Crna berza u jedinicama UN-a***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den østerikske generalmajoren Guenther Greindl har i flere måneder reist rundt i Bosnia og Hercegovina og Kroatia for å etterforske medie påstander om salg av FN forsyninger, kjøp av prostituerte og andre anklager som er rettet mot FN styrkene i det tidlige Jugoslavia. Rapporten var ferdig i desember og FN vurderer nå å opprette et eget korps av inspektører som skal granske nye anklager som måtte dukke opp mot de største FN styrkene i eks Jugoslavia og Somalia.

En av de mest alvorlige anklagene som er kommet fram, er at serbiske soldater driver et bordell med fangende kroatisk og muslimske kvinner i noe som heter Sonjas Kon Tiki restaurant i Vogosca utenfor Sarajevo.

Austrijski generalmajor Guenther Greindl nekoliko mjeseci je putovao Bosnom i Hrvatskom kako bi ispitao tvrdnje nekih medija o švercu robe koju su prevozile UN, zatim prostituciji, kao i drugim optužbama koje su direktno usmjerene prema pripadnicima UN-a, na teritoriji bivše Jugoslavije. Izvještaj o ovome bio je gotov u decembru, ali UN sada procjenjuju formiranje tima sastavljenog od svojih inspektora koji bi ispitao nove optužbe protiv pripadnika UN-a u bivšoj Jugoslaviji i Somaliji.

Najteža optužba koja je do sada izašla na vidjelo je ona koja se tiče optužbi da pripadnici UN-a redovno navraćaju u bordel kojeg drže srpski vojnici, a u kojem ordiniraju zarobljene hrvatske i muslimanske žene, a to je restoran "Kod Sonje – Kon Tiki" u Vogošći, u predgrađu Sarajeva.

Dato/Datum: 25. 1. 1994.

Tittel/Naslov: **Bosnias president ønsker ny konferanse / Bosanski predsjednik želi novu konferenciju**

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnias president Alija Izetbegovic ba mandag om at en ny internasjonal konferanse avløser de mislykkede Geneve samtalene i forsøket på å opnå en løsning på den 21 måneder gamle krigen.

Vi tror en ny internasjonal konferanse om Bosnia vil være nyttig. Det er åpenbart at konferansen som møttes i Geneve senest i forrige uke har uttømt sine muligheter, sa Izetbegovic på en pressekonferanse ved avslutningen av sitt tre dagers besøk i Malaysia.

Møtet mellom parlamentarikere fra 33 land vedtok også en resolusjon som ber alle land støtte et initiativ for å få opphevet boikotten av våpen til Bosnia. Men Izetbegovic uttrykte skepsis til hvor effektiv en slik appel ville bli.

Bosanski predsjednik Alija Izetbegović zamolio je, u ponedjeljak, da se organizuje nova međunarodna konferencija o Bosni koja bi zamijenila neuspješne pregovore u Ženevi i pronašla mirovno rješenje za završetak dvadeset mjeseci dugog rata.

"Mi smo mišljenja da bi nova konferencija o Bosni bila uspješna. Očigledno je da su pregovori u Ženevi iscrpili svoje mogućnosti", izjavio je Izetbegović na jednoj press konferenciji organizovanoj na kraju njegove trodnevne posjete Maleziji.

Sastanak parlamentaraca iz 33 zemlje usvojio je, također, rezoluciju koja moli sve zemlje da prihvate inicijativu za ukidanje embarga na uvoz oružja u Bosnu. Međutim, Izetbegović je izrazio sumnju u efikasnost ovih zahtjeva.

Dato/Datum: 25. 1. 1994.

Tittel/Naslov: **Handlekraftig briter ny FN sjef i Bosnia / Čvrsti britanski pregovarač novi šef UN-a u Bosni**

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den britiske generalen Sir Michael Rose tok mandag over kommando over de rundt 12.000 soldatene i Bosnia og Hercegovina, etter at hans forgjenger ble avsatt på grunn av uenighet med FNs generalsekretær. Rose begynte med å gjenta sin forgjengers krav om fullmakt til å beordre flyangrep om nødvendig.

Britanski general sir Michael Rose preuzeo je, u ponedjeljak, komandu nad 12.000 vojnika UN-a u Bosni i Hercegovini, nakon što je njegov prethodnik razriješen dužnosti zbog neslaganja sa generalnim sekretarom. Rose je nastavio da ponavlja zahtjev svog prethodnika o tome da on mora imati punomoć UN-a za naređivanje zračnih napada.

Dato/Datum: 25. 1. 1994.

Tittel/Naslov: **Voksende kritikk mot FNs generalsekretær / Pojačava se kritika protiv generalnog sekretara UN-a**

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

FN sliter med alvorlige problemer i Bosnia, Somalia, Haiti og mange andre steder. Men FN har også problemer på hjemmeplan i New York, og kritikken vokser mot generalsekretær Boutros Boutros Ghali.

UN se hrvu sa velikim problemima u Bosni, Somaliji, Haitiju i mnogim drugim mjestima. Međutim, UN imaju problema i kod kuće, u New Yorku, gdje se pojačava kritika protiv generalnog sekretara Boutrosa Boutrosa Ghalija.

Dato/Datum: 25. 1. 1994.

Tittel/Naslov: **USA avviste fransk Bosnia utspill/SAD odbacile francusku inicijativu o Bosni**

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-AFP

Resyme/Sažetak:

USA avviste mandag et fransk utspill for å tvinge gjennom en forhandlingsløsning mellom de tre krigførende partene i Bosnia og Hercegovina, opplyste en amerikansk tjenestemann i Paris.

Frankrikes utenriksminister Alain Juppe la fram forslaget under et besøk av USAs utenriksminister Warren Cristopher. Forslaget innebar at USA skulle la seg involvere i fredsmeklerne Thorvald Stoltenberg og lord Owens forsøk på å få i stand en forhandlingsløsning, for på den måten å legge økt press spesielt på muslimene.

Men ifølge den amerikanske tjenestemannen vil USA ikke delta i noe forsøk på å presse den bosniske regjeringen. I stedet burde vi øke presset mot serberne, sier den ikke navngitte tjenestemannen.

SAD su odbacile, u ponedjeljak, francusku inicijativu zasnovanu na pritisku tri zaraćene strane u Bosni i Hercegovini, obavijestio je američki državni službenik u Parizu.

Francuski ministar vanjskih poslova Alain Juppe izložio je svoj prijedlog kojeg je objelodanio za vrijeme posjete američkog ministra vanjskih poslova Warrena Cristophera. Prijedlog sadrži odredbu da se SAD uključe u razgovore sa posrednicima Thorvaldom Stoltenbergom i lordom Owenom kako bi se na taj način izvršio pritisak, posebno na Muslimane.

Ali, prateći jednog američkog državnog službenika, SAD ne žele da učestvuju u pokušaju vršenja pritiska na bosansku vladu. "Umjesto toga mi želimo izvršiti pritisak na Srbe", izjavio je neimenovani američki dužnosnik.

Dato/Datum: 25. 1. 1994.

Tittel/Naslov: ***Bosniere trives i Hummelsund / Bosancima je lijepo u Hummelsundu***

Side/Strana: 23.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Jeg er glad for å bli værende i Sund, men det hadde vært fint å flytte nærmere sentrum, smiler 24 år gamle Rodoljub Zivadinovic fra Sarajevo. De 50 bosnierne på Hummelsund Gjestehus holder seg innedørs i det sure være. Men de føler seg trygge i Sund en av de mest flyktningevennlige kommunene i landet.

Lokal politikerne har selv fordoblet mottaket av antall flyktninger og vil nå skaffe permanente boliger til alle bosnierne som er kommet til kommunen.

Til sammen 16 av de voksne har oppgitt at de er muslimer, mens 23 sier de er ateister. Og de fleste regner seg først og fremst som europeere.

”Ja sam zadovoljan sa boravkom ovdje u Sundu, mada bi bilo lijepo odseliti malo bliže centru”, kroz smijeh govori 24-godišnji Rodoljub Živadinović iz Sarajeva. U Hummelsundu, u kući za goste, nalazi se oko 50 Bosanaca koji ne izlaze vani jer je loše vrijeme. Ali oni se osjećaju sigurnim u Sundu jer je to jedna od općina koja je najbolje raspoložena prema izbjeglicama.

Lokalni političari primili su duplo više izbjeglica nego što su imali na raspolaganju kapaciteta u izbjegličkim kampovima. Drugi korak u ovom procesu je da se obezbijedi individualno boravište za sve Bosance koji su pristigli u općine.

Prilikom registracije 16 od njih je izjavilo da su Muslimani, a 23 se izjasnilo kao ateisti. Većina od njih izjašnjava se, prije svega, kao Evropljani.

Dato/Datum: 26. 1. 1994.

Tittel/Naslov: **Muslimene får minst matvarehjelp / Muslimani dobijaju najmanje humanitarne pomoći**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FNs hjelpekolonner i Bosnia leverer nesten dobbelt så mye mat til serberne og mer enn tre ganger så mye til kroatene som til muslimene, enda den muslimske sivibefolkningen lider mest på grunn av krigen, opplyste FN talsmenn tirsdag.

Bosnias statsminister Haris Silajdzic sa under et krisemøte i regjeringen tirsdag at FNs høykommissær for flyktninger hadde levert 2,9 kilo matvarer i gjennomsnitt pr. Person i hele desember til muslimene. Flertallet av den muslimske befolkningen bor i område som er under serbisk og kroatisk beleiring.

”Kolone vozila UN-a sa humanitarnom pomoći isporučuju Srbima duplo više, a Hrvatima troduplo više hrane u odnosu na Muslimane, mada muslimanski civili najviše pate u ovom ratu”, izvijestio je neimenovani glasnogovornik UN-a, u utorak.

Predsjednik bosanske vlade Haris Silajdžić izjavio je na hitnom sastanku vlade ”da je Komesarijat za izbjeglice UN-a, u toku decembra mjeseca, isporučio 2,9 kilograma hrane u prosjeku po osobi za Muslimane”. Većina muslimanskog stanovništva živi u područjima koja su u srpskom ili hrvatskom okruženju.

Dato/Datum: 26. 1. 1994.

Tittel/Naslov: **Bosnia forhandlingene i kritisk fase / Pregovori o Bosni u kritičnoj fazi**

Forfatter/Autor: Ola Henmo

Resyme/Sažetak:

FNs fredsmekler Thorvald Stoltenberg uttalte seg tirsdag pessimistisk med hensyn til en snarlig fredsløsning for Bosnia. Fredsforhandlingene

er inne i sin mest kritiske fase. Vi må være forberedt på en opptrapping av kamhandlingene og en forverring for det humanitære hjelpearbeidet, sa Stoltenberg i en redegjørelse til Europarådets parlamentarikforsamling i Strasbourg tirsdag.

Stoltenberg gikk inn for at FN styrkene må bli stående i Bosnia og Hercegovina. Han avviste på nytt den kritikken som er rettet mot hans meklerkollega Lord Owen.

De fleste av de 51 muslimske landene i Den islamske konferanseorganisasjon (OIC) ønsker flyangrep mot de serbiske styrkene som beleirer Sarajevo og mer offensive tiltak for å sikre at humanitær hjelp kommer fram til Bosnias muslimer. Men tilbud om hjelp fra islamske land, blant annet et tilbud om å stille FN soldater fra islamske land til erstatning for vestlige FN styrker som trekker seg ut, er blitt avslått. Verdenssamfunnet og FN har bevist at de ikke klarer å løse problemet, men de ønsker ikke vår hjelp, framholder en arabisk embetsmann i Dubai.

Iran gjentok i forrige uke sitt tilbud om å sende 10.000 soldater til FN styrken i Bosnia. Men vestlige land er innbitte motstander av å slippe til muslimske styrker, ikke minst fra det fundamentalistiske Iran, for å opprettholder freden i Europa.

Rike islamske land har imidlertid gitt store pengebidrag til Bosnias regjering, selv om de er nødt til å overholde FNs våpenboikott. Og det meldes om enkeltstående soldater med trening fra Afghanistan og Iran som på privat initiativ deltar i kampene på bosnisk side.

Bosnias president, Alija Izetbegovic, besøkte tirsdag Indonesias hovedstad Jakarta med en bønn om hjelp. Men det hovedsakelig muslimske Indonesia avviste å sette inn soldater til FN styrken, under henvisning til at tropiske Indonesia ikke har soldater som er trent for bosniske forhold.

Posrednik UN-a Thorvald Stoltenberg izrazio je svoj pesimizam kada je u pitanju skoro mirovno rješenje za Bosnu. "Mirovni pregovori su u svojoj najkritičnijoj fazi. Moramo biti pripremljeni za intenziviranje borbi i pogoršanje isporuke humanitarne pomoći", izjavio je Stoltenberg u izvještaju za sjednicu Savjeta Parlamenta Evrope u Strasburgu.

Stoltenberg je mišljenja da snage UN-a moraju ostati u Bosni i Hercegovini, a odbio je sve kritike koje su upućene na rad njegovog kolege u pregovorima lorda Owena.

Većina od ukupno 51 zemlje članice Organizacije islamskih zemalja želi bombardovanje srpskih položaja koji drže Sarajevo u opsadi kao i više ofanzivnih mjera kako bi se osigurala dostava humanitarne pomoći bosanskim Muslimanima. Međutim, ponuda za pomoć od islamskih zemalja u vidu zamjene vojnika UN-a iz zapadnih zemalja vojnicima iz islamskih zemalja je odbijena. "Međunarodna zajednica i UN su pokazale da ne mogu riješiti problem, ali oni ne žele našu pomoć", izjavio je jedan arapski državni uposlenik u Dubaiju.

Iran je ponovio svoju ponudu da pošalje 10.000 vojnika u sastav UN-a u Bosnu. Ali zapadne zemlje se oštro protive prijedlogu da se dopusti muslimanskim snagama, posebno iz fundamentalističkog Irana, da uspostavljaju mir u Evropi.

U međuvremenu su bogate islamske zemlje dale ogromne količine novca bosanskoj vladi koja je prinuđena da se snalazi dok je na snazi embargo UN-a za uvoz oružja. Također se govori o vojnicima koji su imali trening u Afganistanu i Iranu i koji po privatnoj osnovi dolaze i učestvuju u borbama na bosanskoj strani.

Bosanski predsjednik Alija Izetbegović posjetio je, u utorak, glavni grad Indonezije Džakartu gdje je uputio molbu za pomoć. Međutim, većinska muslimanska Indonezija odbila je da pošalje svoje vojnike u sastav UN-a pod izgovorom da oni nisu naviknuti na bosanske uslove života.

Dato/Datum: 27. 1. 1994.

Tittel/Naslov: ***Serbare stoppet nødhjelp / Srbi zaustavili humanitarnu pomoć***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Ola Henmo

Resyme/Sažetak:

Norske FN soldater i Tuzla får ikke evakuert krigsskadede sivile fra Gorazde, fordi de bosniske serbernes myndigheter nekter å slippe fram nordmennene. Sabotasjen har hittil kostet en person livet.

Norveški vojnici u sastavu UN-a u Tuzli nisu evakuisali ranjene civile iz Goražda jer vlasti bosanskih Srba to nisu dozvolile. Ova sabotaza do sada je plaćena jednim ljudskim životom.

Dato/Datum: 29. 1. 1994.

Tittel/Naslov: ***Stille før Operasjon Balkanstrom / Mirno pred operaciju Balkanska oluja***

Side/Strana: 35.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Før eller etter siden blir Vesten tvunget til å gripe militært inn mot krigene på Balkan. Det skulle ha vært gjort for lenge siden, dengang omkostingene fremdeles var små. For hver uke som går blir det dyrere i form av menneskelige og materielle tap. Jo før det gripes inn desto bedre.

En serbisk triumf i Bosnia og de serbiskbesatte områdene av Kroatia vil oppmuntre andre aggressive parter på Balkan i Sentral og Øst Europa. Derfor må en serbisk seier forhindres. Det gjøres best og billigst ved at FN tillater den lovlige regjeringen i Sarajevo å innføre våpen til eget forsvar. Er ikke det nok, må FN styrkene gå offensivt ut mot serberne.

Prije ili poslije Zapad će biti prinuđen da vojno interveniše u ratu na Balkanu. To se moralo uraditi puno ranije kada je i cijena za to bila puno manja. Za svaku sedmicu koja prođe to će biti skuplje i skuplje mjereno i u ljudskim životima i materijalno. Što se prije reaguje utoliko bolje.

Srpski trijumf u Bosni i srpskim zonama u Hrvatskoj podstaćiće agresivne strane na Balkanu, u Centralnoj i Istočnoj Evropi. Zbog toga se mora spriječiti srpska pobjeda. Najbolji i najjeftiniji način za to je da UN dozvole vladi u Sarajevu da uveze oružje za sopstvenu odbranu. Ako to nije dovoljno, onda jedinice UN-a moraju u ofanzivu protiv Srba.

Dato/Datum: 29. 1. 1994.

Tittel/Naslov: ***Vestens våpen tier / Zapadno oružje šuti***

Side/Strana: 35.

Forfatter/Autor: Per Nyholm

Resyme/Sažetak:

FNs øverstkommanderende i Bosnia, den belgiske generalen Francis Briquemont, ble kalt hjem i forrige uke etter at han hadde kritisert

generalsekretær Boutros Ghali og regjeringene i Vesten for å bruke store ord uten å skremme andre enn seg selv. Hans nærmeste foresatte, den franske generalen Jean Cot, er også hjemkalt etter å ha kritisert politikerne.

10 danske kampvogner de såkalte Leopardene står for tiden inne-sperret i Split i Kroatia. Tidligere var de sperret inne Pancevo i Serbia.

I Brussel erklærte europeerne seg klar til å bombe i Bosnia om nødvendig. Siden har blodbadet fortsatt med uforminske styrke. Men Vestens våpen tier fremdeles.

Glavnokomandujući snaga UN-a u Bosni belgijski general Francis Briquemont pozvan je kući nakon što je kritikovao generalnog sekretara UN-a Boutrosa Ghalija i vlade na Zapadu jer koriste velike riječi kojima ne prepadnu nikoga osim sami sebe. Njegov najbliži saradnik, francuski general Jean Cot je također pozvan kući nakon što je kritikovao političare.

Deset danskih oklopnih transportera tzv. Leopardi već duže vrijeme stoje blokirani u Splitu, u Hrvatskoj. Prije toga, ovi isti transporteri bili su blokirani u Pančevu u Srbiji.

U Brusselu su se Evropljani izjasnili spremnim da koriste zračne udare u Bosni, ako za to bude potrebe. Krvoprolie se nastavlja, ali oružje Zapada šuti.

Dato/Datum: 1. 2. 1994.

*Tittel/Naslov: **Sjirinovskij skremmer ikke NATO / Žirinovski nije uplašio NATO***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Komentarene fra velinformerte kilder ved NATO hovedkvarteret hadde klar adresse til den russiske nasjonalistleder Vladimir Sjirinovskij. Sjirinovskij sa søndag under et besøk i Bosnia at en bombing av serbiske mål der vil være jevngodt med en krigserklæring mot Russland.

Vladimir Sjirinovskij møtte mandag de bosniske serbernes leder Radovan Karadzic i den serbiskkontrolerte byen Bijeljina i det nordøstlige

Bosnia. Etter samtalene gjentok han på et folkemøte sine trusler om å straffe de vestlige land dersom de setter inn flyangrep.

Jeg vil gjenta mine forskringer til regjeringene i enkelte vestlige land om at maktbruk ikke vil hjelpe dem. Hvis det faller en eneste bombe på byene i Bosnia, innebærer det en krigserklæring mot Russland og vi kommer til å straffe dem, sa Sjirinovskij til den jublende menneskemengden.

Han sa også at serberne må avgjøre hva som skal skje i det tidligere Jugoslavia. Serbere lever i hele dette området, og det er dere som må avgjøre hvor Serbias grenser skal gå. Ingen kan fortelle dere hvor mange prosent av jorda som tilhører dere, sa Sjirinovskij til applaus fra Karadzic.

Komentari iz dobro obaviještenih izvora u sjedištu NATO-a imali su spremnu adresu za ruskog nacionalistu Vladimira Žirinovskog. Žirinovski je izjavio u nedjelju, za vrijeme njegove posjete Bosni, da bombardovanje jednog srpskog cilja znači objavu rata Rusiji.

Vladimir Žirinovski susreo se u ponedjeljak sa srpskim liderom Radovanom Karadžićem u Bijeljini, gradu u sjeveroistočnoj Bosni, koji kontrolišu Srbi. Nakon razgovora on je na jednom mitingu ponovio svoju prijetnju da će kazniti zapadne zemlje, ako one izvedu zračne udare.

”Ja želim da ponovim moje obećanje vladama zapadnih zemalja da im upotreba sile neće pomoći. Ako padne jedna jedina bomba na gradove u Bosni to znači objava rata Rusiji i mi ćemo kazniti izvršioca”, izjavio je Žirinovski razdraganoj masi.

On je također izjavio ”da Srbi moraju odlučiti o tome šta će se dalje dešavati u bivšoj Jugoslaviji. Srbi žive na cijelom ovom području i zbog toga oni moraju odlučiti kuda će ići granice Srbije. Niko ne može određivati koliko procenata zemlje vama pripada”, izjavio je Žirinovski, praćen aplauzom od Karadžića.

Dato/Datum: 2. 2. 1994.

Tittel/Naslov: ***Fredshåpet svinner / Nada u mir se topi***

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnias muslimske president Alija Izetbegovic gjorde det tirsdag klart at han ikke ønsker fred for enhver pris. Serbiske styrker trappet samtidig opp sine angrep mot den bosniske hovedstaden Sarajevo, og det ble også meldt om nye harde kamper mellom serbiske og kroatiske styrker i det sentrale Bosnia.

Muslimene er oppmuntret etter den siste tids framgang under kampene med kroatisk militis i det sentrale Bosnia, og håper at økt internasjonalt press og økonomiske sanksjoner mot Beograd vil tvinge serbere til å gå med på Izetbegovics territoriale krav.

Serberne i Bosnia har på sin side gitt ordre om full mobilisering, noe som har ført til økt frykt for at en storoffensiv kan være på gang. Kroatia har på sin side innrømt at om lag 1.500 soldater er "frivillige" inne i Bosnia.

Bosansko-muslimanski predsjednik Alija Izetbegović pokazao je, u utorak, da on ne želi mir po svaku cijenu. Srpske snage pojačale su napade na bosanski glavni grad Sarajevo, a također stižu informacije o novim sukobima između srpskih i hrvatskih snaga u centralnoj Bosni.

Muslimani se, podstaknuti zadnjim uspjesima u borbama sa hrvatskom milicijom u centralnoj Bosni, nadaju da će povećan međunarodni pritisak i ekonomske sankcije prema Beogradu pritisnuti Srbe da udovolje Izetbegovićevom teritorijalnom zahtjevu.

Srbi u Bosni su objavili punu mobilizaciju što je pokazatelj da je moguća nova velika ofanziva. Hrvatska je priznala da ima 1.500 vojnika "dobrovoljaca" u Bosni.

Dato/Datum: 3. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Frå Harastølen til Stortinget i protest / Protest od Harastølena do parlamenta**

Side/Strana: 2.

Forfatter/Autor: Eva Røyrane

Resyme/Sažetak:

Om lag 40 bosniske flyktingar, mellom dei mange born, reiste i går frå Harastølen til Oslo i protest mot norske styresmakter. I dag går flyktingane til Stortinget for å be om at dei straks får ein ny plass å bu.

Okolo 40 bosanskih izbjeglica, od kojih su mnogi djeca, jučer su otputovali iz Harastølena za Oslo u znak protesta protiv norveških vlasti. Danas će oni protestovati u parlamentu tražeći nova mjesta za stanovanje.

Dato/Datum: 3. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Bølge av angrep på FN i Bosnia / Talas napada na UN u Bosni**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FN soldater og hjelpearbeidere er stadig oftere skyteskive for de stridende partene i Bosnia krigen. De siste 24 timene har vi registrert seks alvorlige episoder der FN soldater og deres kjøretøyer er blitt utsatt for direkte beskytning, sa en talsmann for FN styrken UNPROFOR onsdag.

Det var relativt rolig i Sarajevo onsdag da de kvinnelige statsministrene fra Tyrkia og Pakistan besøkt byen, som det pleier å være når viktige personer kommer. Tancu Ciller og Benazir Bhutto ville med sitt besøk rette søkelyset mot den alvorlige situasjonen for den bosniske sivilbefolkningen.

Vi er her for å minne bosnierne om at de ikke er glemt, sa Chiller. Bhutto la til at det er tragisk å se hvordan prinsippene for fred og stabilitet brytes, selv FN charteret, som sier at grenser ikke må endres med makt.

”Vojnici UN-a i humanitarni radnici su sve češće meta zaraćenih strana u ratu u Bosni. Zadnjih 24 sata registrovano je šest ozbiljnih epizoda gdje su vojnici UN-a i njihova vozila bili izloženi direktnim napadima”, izjavio je jedan glasnogovornik UNPROFOR-a u srijedu.

U Sarajevu je bilo relativno mirno u srijedu, dok su dvije žene predsjednice vlada iz Turske i Pakistana bile u posjeti, što je postalo uobičajeno kada važne osobe dolaze u grad. Tansu Chiller i Benazir Bhutto svojom posjetom žele da usmjere pažnju prema ozbiljnoj situaciji u kojoj se nalazi civilno stanovništvo.

”Mi smo ovdje da podsjetimo Bosance da nisu zaboravljeni”, izjavila je Chiller. Bhutto je dodala ”da je tragično gledati kako se principi koji govore o miru i stabilnosti krše, bez obzira što rezolucije UN-a kažu da se granice ne mogu mijenjati silom.”

Dato/Datum: 3. 2. 1994.

Tittel/Naslov: ***Før og mot vestlige bombing /Za i protiv vojne intervencije Zapada***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Per Nyholm

Resyme/Sažetak:

Før eller seinere blir Vesten tvunget til å gripe militært inn overfor krigene på Balkan. Det skulle ha vært gjort for lenge siden mens omkostningene ennå var små. For hver uke som går, blir det dyrere i form av menneskelige og materielle tap. Jo før det gripes inn, jo bedre.

Det er allerede rikelig med våpen på Balkan. Det vil bare øke masse mordet og lidelsene hvis FN opphever sin våpenblokade av alle de krigførende parter i Bosnia. Det er ikke sikkert at en serbisk triumf i Bosnia vil føre til krig andre steder.

Prije ili kasnije Zapad će biti prisiljen na vojnu intervenciju u ratu na Balkanu. Da je to urađeno puno ranije cijena bi bila manja. Svaka sedmica koja prođe cijena mjerena ljudskim životima i materijalnim razaranja je sve veća. Što se prije interveniše to bolje.

Balkan je prepun naoružanja. Ubistva i patnje će se samo nastaviti ako UN ukine blokadu na uvoz oružja svim stranama u sukobu u Bosni. Nije sigurno da srpski trijumf u Bosni neće značiti rat na drugom mjestu.

Dato/Datum: 4. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Harde vilkår bak mjuk behandling / Jaki uslovi za nježnu obradu**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Vidar Ystad

Resyme/Sažetak:

Utlendingsdirektoratet gav i går til ein viss grad etter for krav frå dei bosniske flyktningane frå Harastølen i Luster: Nokre av dei 45 flyktningane blir fram og med måndag vurdert av Psykososialt senter for flyktningar i Oslo.

Direkcija za strance jučer je na određen način popustila zahtjevima 45 bosanskih izbjeglica iz Harastølena u Lusteru: Neki od njih 45 bili su na ispitivanju u Psihosocijalnom centru za izbjeglice u Oslu.

Dato/Datum: 5. 2. 1994.

Tittel: Naslov: **Granater drepte ni i matkø i Sarajevo / Granata ubila devetero u redu za hljeb**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Ni menesker ble drept og 15 til dels alvorlig skadd da to granater slo ned i en matkø i en forstad til Sarajevo fredag, opplyste sykehuskilder. Tre av de drepte var barn.

Serbiske angrep på den beleirede byen har vært intense denne uken, og FN kilder betegner situasjonen som svært spent. Observatører

peker på at angrepene kommer få dager før partene skal møtes til en ny forhandlingsrunde i Geneve. FN kilder opplyste at seks mennesker falt som ofre for noen av de 223 serbiske granatene som ble avfyrt mot Sarajevo torsdag.

Fredsmeklerne Thorvald Stoltenberg og Lord Owen prøver sammen med serbere og kroater å overtale Izetbegovic til å akseptere en deling av Bosnia som vil gi muslimene rundt en tredel av sitt territorium.

Devet osoba je ubijeno, a 15 teško ranjeno kada je granata pala u red za hljeb u Sarajevu, u petak, informisali su izvori iz bolnice. Među ubijenim je troje djece.

Srpski napadi na grad u opsadi su intenzivirani ove sedmice, a izvori UN-a smatraju situaciju jako napetom. Posmatrači ukazuju da su ovi napadi došli nekoliko dana prije nego će se partneri susresti na pregovorima u Ženevi. Izvori UN-a su izvijestili da je šest osoba ubijeno kao žrtve 223 granate ispaljene sa srpskih položaja prema Sarajevu samo u četvrtak.

Mirovni posrednici Thorvald Stoltenberg i lord Owen probaju, zajedno sa Srbima i Hrvatima, nagovoriti Izetbegovića da prihvati podjelu Bosne kojom bi Muslimanima pripalo otprilike jedna trećina teritorije.

Dato/Datum: 5. 2. 1994.

*Tittel/Naslov: **De olympiske dødsmarker / Olimpijska borilišta mrtva***

Side/Strana: 33.

Forfatter/Autor: Joe Kirwin

Resyme/Sažetak:

Izudin Filipovic kryper sammen i hjørnet av kontoret, foran den lille gassbrenneren som kjemper en fåfengt kamp mot den iskalde, tåkelagte Sarajevo morgen. Det siver akkurat nok lys inn gjennom tapen og platen rundt det sønderbombete vinduet til at en kan ane vantroen i ansiktet til generalsekretæren for Bosnia Hercegovinas olympiske komite.

Jeg har vært innom de fleste olympiaanleggene. Skenderija hvor noen av ishockeykampene ble spilt, er rasert og arenaen der seiersseremoniene ble holdt er bombet mange ganger. Det samme hadde skjedd

med hovedmediesenteret. Nå er det omgjort til et midlertidig hovedkvarter for de franske FN styrkene. Området der langrennsarenaen og hoppbakken ligger ble allerede i fjor vår stilt til rådighet for FN troppene. I Bjelasnica, åstedet for herrenes alpine øvelser, er hotellet som ble bygget til lekene i 1984 i totalt kaos...

Izudin Filipović skuplja se u ćošku kancelarije ispred neke improvizacije od peći na plin čiji plamičci se bore sa ledenim i maglovitim jutrom Sarajeva. Kroz plastiku, koja je postavljena umjesto stakala na prozorima, probija se taman toliko svjetlosti s koliko se može vidjeti lice generalnog sekretara Olimpijskog komiteta Bosne i Hercegovine.

”Ja sam već bio na većini olimpijskih borilišta. Dvorana na Skenderiji, gdje su se odigravale utakmice u hokeju na ledu, je uništena. Dvorana na Zetri, gdje su se održavale ceremonije otvaranja i zatvaranja Igara, pogođena je više puta. Isto se desilo sa press-centrom. Sada je to adaptirano za glavni štab francuskih jedinica UN-a. Područje skakaonice i tereni alpskih disciplina na Igmanu su uništeni. Bjelašnica i hoteli, koji su izgrađeni za Igre 1984, također u totalnom haosu...”

Dato/Datum: 7. 2. 1994.

Tittel/Naslov: ”Urealistiske forventningar” / ”Nerealna očekivanja”

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: Turid Kjetland

Resyme/Sažetak:

Som flyktningar i Noreg er vi avhengige av informasjon frå samfunnet rundt oss. Når vi får mange ulike, motstridande meldingar om framtida vår frå ulike nivå med ulik ståstad staten, pressgrupper, enkeltpersonar grip vi sjølvsagt det beste alternativet, sjølv om det er heilt urealistisk. Slik kommenterer Semir Puzic som er utdanna psykiater frå Mostar i Bosnia, no flyktning i Noreg, kvifor 45 bosniarar på Harastølen onsdag reiste til Oslo med krav om å få ein annan å bu, og valde å overnatta på Oslo S.

”Kao izbjeglice u Norveškoj mi smo ovisni od informacija iz sredine u kojoj živimo. Kada dobijamo mnoge različite i suprotstavljene poruke o našoj budućnosti i to sa različitih nivoa: države, grupe novinara, pojedinaca, mi tražimo najbolju alternativu, bez obzira što je to neralno.” Tako Semir Puzić, psihijatar iz Mostara u Bosni, komentariše vijest da je 45 Bosanaca iz Harastølena otputovalo u Oslo i tamo prenoćili na gradskoj stanici, zahtijevajući da im se nađe neko novo mjesto za život.

Dato/Datum: 7. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Norsk hjelp til sårede etter massakren i Sarajevo /Norveška pomoć za ranjene u masakru u Sarajevu**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

24 mann fra det norske sanitetskompaniet i Tuzla kom søndag morgen til Sarajevo for å hjelpe til med behandlingene av de skadde etter lørdagens granatangrep, sier oberst Erik Ianke, sjef for pressetjenesten i Forsvarets Overkommando. 68 mennesker ble drept i angrepet, og over 100 såret.

---

24 pripadnika norveške sanitetske grupe iz Tuzle došlo je u nedjelju ujutro u Sarajevo da bi pružilo pomoć ranjenim u subotnjem granatiranju, kaže pukovnik Erik Ianke, šef press-službe u Komandi odbrane. Tom prilikom 68 osoba je ubijeno, a preko 100 ranjeno.

Dato/Datum: 7. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **For ungdom om Bosnia / Za mlade o Bosni**

Side/Strana: 37.

Forfatter/Autor: Ingrid Nielsen

Resyme/Sažetak:

Nylig ble forfatteren Mathis Mathisen tildelt Sonja Hagemanns barnebokspris for ungdomsromanen Sandor, som utspiller seg i Bosnia.

Sandor er et forsøk på å fortelle unge mennesker om det meningsløse i krigen i det tidligere Jugoslavia.

Pisac Mathis Mathisen dobio je dječiju nagradu "Sonja Hegemanns" za roman za mlade "Šandor". Radnja romana odigrava se u Bosni.

"Šandor" je pokušaj objašnjenja besmisla rata mladim ljudima u bivšoj Jugoslaviji.

Dato/Datum: 8. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **EU landene vil bombe Bosnia / Zemlje članice EU žele bombardovati Bosnu**

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

De 12 EU landene er innstilt på å treffe tiltak for øyeblikkelig bombing av serbiske stillinger hvis ikke beleiringen av Sarajevo opphører momentant. Det blir etter alt å dømme vedtaket etter EUs utenriksministermøte i Brussel.

Et til slutterklæring, som de 12 landene skal være enige om, heter det at man "ved bruk av alle midler, inkludert flystyrker, er innstilt på å oppheve beleiringen av Sarajevo med øyeblikkelig virkning".

Det var Storbritannia som ga uttrykk for størst skepsis til en opptrapping i Bosnia under utenriksministermøtet.

Bombeangrep kan gjennomføres, men hva blir de neste skrittene, spurte utenriksminister Douglas Hurd i sitt første innlegg. Både den spanske og den danske utenriksministeren ga uttrykk for liknende skepsis. Hellas som har nære forbindelser til de serbiske lederne, har hittil motsatt seg all militær maktbruk, men bøyd seg i går for et temmelig massivt press fra pådriveren Frankrike støttet av Belgia og Tyskland.

Samtidig som motstandene innad i den europeiske unionen svekkes, inntar russerne en langt mer skeptisk holdning til mulige tiltak mot sine slaviske brødre på Balkan. Den russiske utenriksministeren Andreij Kosyrev uttalte i går at bombing er "den dårligste løsningen" siden den bare vil rive opp nye sår og utvide kamphandlingene.

12 zemalja EU su spremne da donesu odluku o trenutnom bombardovanju srpskih položaja ukoliko se opsada Sarajeva ne prekine i to odmah. To je zaključak ministara vanjskih poslova EU sa sastanka održanog u Bruselu.

U završnom kominikeu se kaže da je 12 zemalja saglasno o tome da se, koristeći sva sredstva, uključujući i avione, prekine opsada oko Sarajeva i to odmah.

Za vrijeme sastanka Velika Britanija izrazila je veliku sumnju u pojačane aktivnosti u Bosni.

”Zračni udari se mogu izvesti, ali šta je sljedeći korak”, upitao je ministar vanjskih poslova Douglas Hurd u svom prvom javljanju. Također, španski i danski ministar vanjskih poslova iskazali su sličnu sumnju. Grčka, koja ima bliske veze sa srpskim liderima, suprotstavila se upotrebi bilo kakve sile, mada se malo povukla nakon pritiska Francuske koju su podržavale Belgija i Njemačka.

Istovremeno sa slabljenjem nesaglasnosti među zemljama Evropske unije pojačala se sumnja kod Rusije kad su u pitanju eventualne mjere protiv njihove slavenske braće na Balkanu. Ruski ministar vanjskih poslova Andrej Kozirjev izjavio je jučer ”da je bombardovanje ’najgore rješenje’ jer će doprinijeti novim ranama i novim borbama”.

Dato/Datum: 8. 2. 1994.

Tittel/Naslov: ***Sarajevo begravde sine døde / Sarajevo sahranilo svoje mrtve***

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Innbyggerne i Sarajevo begynte mandag det tunge arbeidet med å begrave sine døde etter helgens granatangrep som kostet 68 menneskeliv. Tre av de første sju begravelsene var for serbiske ofre, mens mange av muslimene ventet til mørket senket seg over byen av frykt for nye angrep. FN offiserer som har gransket markedsplassen der massakren fant sted har ikke kunnet fastslå hvor granatene kom fra, men opplyste mandag at det ikke forelå beviser på at muslimske styrker hadde angrepet sine egne i et foresøk på å sikre seg.

Stanovnici Sarajeva počeli su u ponedjeljak teški posao ukopavanja svojih mrtvih nakon minobacačkog napada u kojem je ubijeno 68 osoba. Prvi među sedam ukopanih bili su Srbi dok su Muslimani morali čekati noć kako bi sa manje opasnosti od novog napada mogli sahraniti svoje mrtve. Oficiri UN-a koji su ispitivali mjesto na Markalama, gdje je granata pala, nisu mogli sa sigurnošću reći odakle je granata došla, ali su izvijestili, u ponedjeljak, da ne postoje dokazi da su muslimanske snage napale svoje u pokušaju da se osiguraju.

Dato/Datum: 9. 2. 1994.

Tittel/Naslov: ***Sannsynligheten øker for flyangrep i Bosnia / Raste mogućnost zračnih udara***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Norge mener at FN må kunne bruke kampfly i Bosnia-Hercegovina for å beskytte sine egne styrker på bakken og sikre at hjelpeforsyninger kommer fram.

Men både Canada og Hellas er svært skeptiske til flybombing i Bosnia, og får følge av Tyskland. Utenriksminister Klaus Kinkel sa tirsdag at Tyskland under ingen omstendigheter kan delta aktivt i en militær aksjon. Storbritannias statsminister John Major mener at eventuelle flyangrep må ha som formål å heve beleiringen av Sarajevo.

Hvis NATO setter i verk flyangrep mot serbiske mål i Bosnia og Hercegovina, vil den muslimsk dominerte regjeringshæren trolig utnytte situasjonen til å storme serbiske stillinger. Dette kan bli startskuddet for en større våroffensiv fra regjeringsstyrkenes side, sier vestlige sikkerhetspolitiske eksperter.

Norveška je mišljenja da UN moraju koristiti borbene avione u Bosni i Hercegovini kako bi zaštitili svoje pripadnike i osigurali isporuku humanitarne pomoći.

Međutim, Kanada i Grčka se protive zračnim udarima u Bosni u čemu ih podržava i Njemačka. Ministar vanjskih poslova Klaus Kinkel

izjavio je da Njemačka neće ni pod kojim okolnostima učestvovati u vojnoj akciji. Premijer Vlade Velike Britanije John Major je mišljenja da eventualni zračni udari moraju imati za cilj ukidanje opsade Sarajeva.

Ako se NATO odluči za bombardovanje srpskih ciljeva u Bosni i Hercegovini onda će muslimanska dominirajuća vladina Armija iskoristiti situaciju da preuzme srpske položaje. Ovo može biti startni signal za veliku proljetnu ofanzivu vladinih snaga, mišljenja su zapadni eksperti za sigurnost.

Dato/Datum: 9. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Forsatt visumplikt / Ostaje obaveza za vize**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Stortinget forkastet tirsdag med 64 mot 44 stemmer et forslag om å oppheve visumplikten for asylsøkere fra Bosnia og Hercegovina. Forslaget var satt fram av Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti. Venstre og Rød Valgallianse støttet forslaget, mens Arbeidspartiet, Høyre og Fremskrittspartiet stemte mot.

Flertallet mente at det ville være uforsvarlig å holde grensene åpne for enhver borger fra Bosnia som ønsket opphold i Norge.

Parlament je u utorak donio odluku, sa 64 glasa za i 44 protiv, da se ne ukidaju vize za azilante iz Bosne i Hercegovine. Prijedlog je došao od Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti. Venstre i Rød Valgallianse podržali su prijedlog, dok su Arbeidspartiet, Høyre i Fremskrittspartiet glasali protiv.

Većina je mišljenja da bi bilo neodgovorno držati granice otvorenim za sve građane Bosne i Hercegovine koji se žele nastaniti u Norveškoj.

Dato/Datum: 10. 2. 1994.

Tittel/Naslov: ***Tross våpenhvile vedtok NATO ultimatum mot serberne / Usprkos primirju NATO uputio ultimatum Srbima***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Serberne og muslimene i det krigsherjede Bosnia og Hercegovina er blitt enige om våpenhvile i og omkring hovedstaden Sarajevo. Til tross for denne avtalen, vedtok NATO i går kveld et ultimatum overfor serberne om å trekke tilbake artilleriet som omringer Sarajevo.

”Jeg tror dette er nok et spill som serberne vil slippe unna med”, sa general Jovan Divjak, som er nestekomanderende for den bosniske regjeringshæren.

NATO har vedtatt et ultimatum overfor serberne i Bosnia: Artilleriet som omringer Sarajevo må trekkes tilbake i løpet av ti dager, hvis ikke truer NATO med flyangrep, opplyser NATO kylder.

Det var de 16 NATO ambassadører som ble enig om dette på et møte i Brussel onsdag. Kildene sa deltakerne fremdeles ikke er blitt enig om fristen skal være sju eller ti dager, og hvorvidt kravet offisielt skal kalles et ultimatum.

President Bill Clinton signaliserte onsdag at USA heretter vil engasjere seg sterkere for å skape fred i Bosnia og Hercegovina. Signalet markerer en kursomlegging etter at Bosnia spørsmålet lenge har stått lavt nede på dagsorden for Clinton regjeringens utenrikspolitikk.

Srbi i Muslimani su postigli saglasnost o uspostavljanju primirja oko glavnog grada Sarajeva. Usprkos ovom sporazumu NATO je uputio ultimatum Srbima u kojem se traži povlačenje njihove artiljerije koja okružuje Sarajevo.

”Ja mislim da je ovo još jedna igra iz koje će se Srbi izvući”, izjavio je general Jovan Divjak, koji obavlja dužnost zamjenika komandanta bosanske Armije.

U NATO-ovom ultimatumu Srbima stoji: Artiljerija koja okružuje Sarajevo se mora skloniti u roku od deset dana, ako se to ne izvrši NATO će koristiti avijaciju, obavijestili su izvori NATO-a.

O ovome su se usaglasili 16 ambasadora zemalja članica NATO-a na jednom sastanku u Bruselu, u srijedu. Izvor navodi da učesnici nisu saglasni jedino oko toga da li će rok za povlačenje biti sedam ili deset dana i da li će se ovaj zvanični zahtjev zvati ultimatum ili ne.

Predsjednik Bill Clinton je signalizirao u srijedu da će se SAD snažnije angažovati u stvaranju mira u Bosni i Hercegovini. Ovaj signal pokazuje promjenu kursa u kojem je ranije bosansko pitanje ležalo na dnu interesa Clintonove vanjskopolitičke administracije.

Dato/Datum: 10. 2. 1994.

Tittel/Naslov: ***Flyangrep kan bli katastrofalt for Jeltsen / Zračni udari mogu biti katastrofalni za Jelcina***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Hvis NATO bestemmer seg for å gå til flyangrep i Bosnia og Hercegovina, kan bli katastrofale for Russlands president Boris Jeltsin. Hans pro-vestlige utenrikspolitikk vil bli rystet i sine grunnvoller av en stemningsbølge til fordel for serberne, som i likhet med russerne er slaver og ortodokse kristne.

Ultranansjonalisten Vladimir Sjirinovskij benytte onsdag selvsagt anledningen til nye trusler mot de vestlige land. Hvis NATO angriper mål i Bosnia og Hercegovina, må Russland bombe og utradere det NATO land flyene kom fra, sa Sjirinovskij i et langt og usammenhengende innlegg i nasjonalforsamlingen som bare tok slutt da mikrofonen ble skrudd av.

Ako se NATO odluči za zračne udare u Bosni i Hercegovini to može biti katastrofalno za ruskog predsjednika Borisa Jelcina. Njegova prozapadna politika bit će uzdrmana u svojoj osnovi zbog zahtjeva da se pomogne Srbima, koji su kao i Rusi, Sloveni i ortodoksni hrišćani.

Ultranacionalista Vladimir Žirinovski iskoristio je još jednu priliku da uputi prijetnju zapadnim zemljama. "Ako NATO napadne ciljeve u Bosni i Hercegovini, onda Rusija mora bombardovati zemlje iz kojih dolaze NATO-avioni", rekao je Žirinovski u dugom i nepovezanom govoru u Narodnoj skupštini koji je završio tek kad su mu isključili mikrofon.

Dato/Datum: 10. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Stopp folkemordet! / Zaustavite genocid!**

Side/Strana: 25.

Forfatter/Autor: Oddvar Skre

Resyme/Sažetak:

Det er etter kvart klart for alle som vil sjå, at heile fredsinitiativet til Thorvald Stoltenberg og lord Owen har vore eit gigantisk narrespil frå den vestlege verda si side for å dekke over og fri seg frå ansvaret for det folkemordet som skjer på den muslimske folkegruppe i Bosnia. Dei som står bak dette folkemordet, har late som om dei har gått med på ei tredeling av Bosnia, men i røynda arbeider dei for å utslette bosniarane som folk.

Men det er kanskje så viktig å forsvare livet til bosniske muslimar som til våre "eigne" FN soldater? Det er grunn til å minna om Arnulf Overland sine ord: "Du skal ikke tåle så inderlig vel den urett som ikke rammer deg selv."

Sada je svima jasno koji žele da vide da je cijela mirovna inicijativa koju vode Thorvald Stoltenberg i lord Owen velika igra Zapada, koji time želi da ima pokriće i opravdanje za genocid koji se vrši nad Muslimanima u Bosni. Oni koji vrše ovaj genocid pravdaju se zalaganjem za trodjelnu podjelu Bosne, a ustvari rade na uništenju Bosanaca kao naroda.

Je li toliko važno braniti živote bosanskih Muslimana dovodeći u pitanje živote naših "ličnih" vojnika UN-a? To je razlog da se podsjetimo riječi Arnulfa Overlanda: "Niko ne može razumjeti nepravdu koja se nanosi drugom."

Dato/Datum: 11. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Serbisk tilbaketrekking gir et ørlite håp / Srpsko povlačenje daje minimum nade**

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: NTB-AP-AFP

Resyme/Sažetak:

FN styrker ble torsdag utplassert på seks startegiske områder rundt Sarajevo for å overvåke våpenhvilen etter at NATO har gitt serberne ti

dager til å oppheve beleiringen av hovedstaden. Barn var de første til å juble over våpenhvilen.

Dette er et stor skritt framover, men vi er fremdeles litt skeptiske. Men vi er glade over å se at FN endelig går til aksjon, sa Miroslav Kutanovic, en bosnisk offiser, til nyhetsbyrået Reuters.

I Geneve lovet den bosniske serberlederen Radovan Karadzic at de serbiske styrkene ville overholde avtalen om å trekke tilbake artilleri og sette det under FN kontroll.

Snage UN-a su u ponedjeljak postavljene na šest strateških mjesta oko Sarajeva kako bi mogle nadgledati primirje nakon što je NATO dao Srbima rok od deset dana da ukinu opsadu glavnog grada. Djeca su prva počela proslavljati primirje.

”Ovo je veliki pomak mada smo mi još uvijek skeptični. Međutim, mi smo zadovoljni jer su UN konačno krenule u akciju”, izjavio je Miroslav Kutanović, bosanski oficir, za novinsku agenciju Reuters.

U Ženevi je lider bosanskih Srba Radovan Karadžić obećao da će srpske snage poštovati sporazum o povlačenju artiljerije i njeno stavljanje pod kontrolu UN-a.

Dato/Datum: 11. 2. 1994.

*Tittel/Naslov: **Våpenhvilen i Sarajevo sprengt i filler / Primirje rasprøeno u paramparčad***

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: NTB-AP-AFP

Resyme/Sažetak:

Tungt artilleri og maskingeværild rammet Sarajevo sent torsdag kveld, og sprengte dermed en fersk våpenhvile i filler. Angrepet kom etter en rolig dag der serbiske styrker, etter NATO trusselen om flyangrep, tillot FN styrker å innta Sarajevo, i et forsøk på å heve beleiringen av byen.

General Manojlo Milovanovic, stabsjef for den serbiske hæren i Bosnia, sa at en tilbaketrekking ikke kommer på tale. Han sa at serberne aldri hadde akseptert et ultimatum, og heller ikke ville akseptere dette.

Artiljerijski plotuni i paljba iz pješadijskog naoružanja odjekivali su iznad Sarajeva u četvrtak navečer. Primirje se raspršilo u paramparčad. Napad je došao nakon jednog mirnog dana i nakon prijetnje NATO-a srpskim snagama da će koristiti zračne udare i nakon što je dozvoljeno snagama UN-a da kontrolišu ukidanje opsade oko Sarajeva.

General Manojlo Milovanović, komandant Štaba Vojske RS u Bosni, izjavio je da povlačenje ne dolazi u obzir. On je kazao da Srbi nikada nisu niti će prihvatiti ultimatum.

Dato/Datum: 11. 2. 1994.

Tittel/Naslov: ***Blandete reaksjoner / Pomiješane reakcije***

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

De fleste vestlige landene reagerte torsdag positivt på NATOs utimatum til de bosniske serberne og ser på det som mulighet til å fremme en fredelig løsning. Men Hellas retter kraftig kritikk mot sine NATO kolleger, og Russland ber om et krisemøte i FNs sikkerhetsråd for å diskutere situasjonen. Men ifølge den russiske FN ambassadøren vil Russland ikke hindre en NATO aksjon i Bosnia.

Većina zapadnih zemalja reagovalo je pozitivno na NATO-ultimatum upućen bosanskim Srbima gledajući na to kao na mogućnost mirovnog rješenja. Međutim, Grčka je uputila oštru kritiku prema svojim kolegama u NATO-u, a Rusija zahtijeva sastanak kriznog štaba Vijeća sigurnosti gdje bi se raspravljalo o nastaloj situaciji. Prateći ruskog ambasadora u UN-u Rusija neće sprečavati akciju NATO-a u Bosni.

Dato/Datum: 12. 2. 1994.

Tittel/Naslov: Snøstorm stoppet FN møte om Bosnia / Snježna oluja zaustavila sastanak UN-a o Bosni

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-TT

Resyme/Sažetak:

FNs sikkerhetsråd måtte fredag utsette sitt møte om Bosnia til mandag på grunn av kraftig snøstorm i New York.

Det var ikke ventet at møtet skulle treffe noen beslutninger om situasjonen i Bosnia, og det skal være åpent for alle FNs medlemmer.

Vijeće sigurnosti UN-a u petak je odgodilo sastanak o Bosni zbog jake snježne oluje u New Yorku.

Ne očekuje se da će se donijeti neko novo rješenje za situaciju u Bosni, ali stoji otvorena mogućnost za sve članove UN-a.

Dato/Datum: 12. 2. 1994.

Tittel/Naslov: Serberne gir fra seg våpen – våpenhvilen holder / Srbi predaju oružje – primirje se održava

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

FNs militære ledere i Bosnia krever at krenkelser av våpenhvilen i Sarajevo må stanses. Men til tross for sporadisk skyting, mener FN at partene stort sett respektere avtalen, og fredag overleverte serberne de første våpnene til UNPROFOR.

Storbritannia er det første landet som evakuerer sine borgere fra det tidligere Jugoslavia som følge av NATOs trusler om flyangrep.

Vojni lideri UN-a u Sarajevu zahtijevaju da se prekidi primirja moraju zaustaviti. Bez obzira na sporadičnu pucnjavu, mišljenja su predstavnici UN-a, sporazumi o prekidu borbenih dejstava se poštuju, tako da su u petak Srbi isporučili prvi kontingent oružja UNPROFOR-u.

Velika Britanija je prva zemlja koja je evakuisala svoje građane iz bivše Jugoslavije zbog straha od osvete radi prijatnje zračnim udarima po srpskim položajima.

Dato/Datum: 12. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Kunstner; Regissør; Politikk / Umjetnik; Režiser; Politika**

Side/Strana: 51.

Forfatter/Autor: Brit Sørensen

Resyme/Sažetak:

Filmregissør Maria Fuglevaag Warsinski har levd med krigen i Bosnia tett innpå seg siden den startet. Den sterkt kritikerroste, lavmælte filmen om bosnieren Rezak Hukanovic, nyligst vist på NRK, er bare ett resultat av engasjementet.

Hun stod på Oslo Sentralstasjon og tok imot de 45 som det sprakk for til slutt. Hun har prøvd å hjelpe, argumentere, få uforstående til å forstå. Og hva sier du til oss uvitende som ikke begriper at bosnierne heller vil tilbake til krigen fremfor å være i Luster?

At slike utsagn er et resultat av despærasjon, total frustrasjon og psykisk ubalanse, sagt av mennesker som har et reelt og akutt behov for behandling, i en sitausjon så preget av maktesløshet at det å reise tilbake og forsvare restene av Bosnia fremstår som et alternativ til det å sitte på Harastølen i passivitet.

Filmska režiserka Maria Fuglevaag Warsinski dugo je živjela u ratom zahvaćenoj Bosni, i to od samog početka rata. Rezultat tog njenog angažmana je film o Bosancu Rezaku Hukanoviću, koji je prikazan na NRK.

Ona stoji na Centralnoj stanici u Oslu zajedno sa 45 Bosanaca koji rađe žele da se vrata u rat nego nazad u Luster. Ona upravo pokušava to da objasni, pokušava da objasni ono nerazumljivo.

Jesu li ovakve izjave rezultat desperatnosti, totalne frustracije i psihičke nestabilnosti, izrečene od ljudi koji imaju potrebu za akutnu obradu? Je li ovo situacija njihove nemoći iskazana u njihovoj želji da putuju nazad da brane Bosnu i alternativu koja im se nudi da pasivno sjede u Harastulenu?

Dato/Datum: 12. 2. 1994.

*Tittel/Naslov: **Sjirinovskijs eget verdensbilde / Slika svijeta u očima Žirinovskog***

Side/Strana: 20 i 21.

Forfatter/Autor: Rolf Gauffin

Resyme/Sažetak:

Men noen raske tusj streker forandrer den russiske ultranasjonalisten Vladimir Sjirinovskij verdenskartet. Nesten hele Baltikum innlemmes i Russland og Polen deles. Østerrike, Slovenia og Tsjekkia inngår i et nytt stortysk rike. Rolf Gauffin har truffet den russiske partilederen i Moskva.

Ultranasjonalistisk galning, fascistisk demagog, demokratiets undergraver, trussel mot verdensfreden – karakteristikkene hagler over Vladimir Volfovitsj Sjirinovskij når han strør om seg med provoserende uttalelser. Det er ingen tvil om at han i fulle drag nyter sin nyvunne status som verdenskjendis og politisk fugleskremsel.

Han ble født for 47 år siden i Kasakstan, ”i hjertet av Sentral Asia, i verdens sentrum”. Kina fantes der ganske nær bak fjellene, Afganistan var heller ikke langt unna, heller ikke Tasjkent eller India. Et sted i det fjerne fantes også Moskva. I sin selvbiografi Det siste fremstøtet mot sør, forteller han at han vokste opp som medlem av en russisk minoritet i et av Sovjets grenseområder, og at det er forklaringen på hans sterke engasjement for de 25 millioner russere som nå bor i ”det nærliggende utlandet”, det vil si de tidligere sovjetrepublikkene.

Tyskland spiller en sentral rolle i Sjirinovskijs utenrikspolitiske filosofi. Et nytt Stor Tyskland kommer til å gjenoppstå, sier Sjirinovskij. Østerrike og Slovenia skal slutte seg i Tyskland som dermed får en kyststripe ved Adriaterhavet. Og selv Tsjekkia skal gå inn i det tyske riket. Slik får det tyske folket tilbake sine historiske og vitalt viktige grenser i øst og sør.

En dag i fremtiden kommer Stor Tyskland og det nye Russland til å danne et nytt forbund. Og sammen kommer vi til å noytralisere Europa.

Iran kan overta Aserbajdsjan, mens Tyrkia kan innlemme Armenia og Georgia. Kasakstan er ikke noe annet enn Sør Sibir: tilbake til Russland! Det samme gjelder Kirgistan. Tadsjikistan får derimot afganerne ta seg av, liksom en tredjedel av Usbekistan. Her er den gamle sentralasiaten

Vladimir Sjirinovskij på hjemmebane. Resten av Usbekistan: til Russland! Turkmeni staten håndteres en dag av Russland eller kanskje Iran. Et åpent spørsmål.

Den bosniske konflikten løses raskt. Alle utenlandske tropper skal ut av Bosnia og landet deles opp mellom serbere og kroater. "Fifty-fifty!" UN-OUT, markeres på kartet. Mitt spørsmål om russerne skulle være forberedt på å gripe inn i sin tur, lar han stå ubesvart.

Brzim potezima flomastera ruski ultranacionalista Vladimir Žirinovski mijenja kartu svijeta. Skoro cijeli Baltik pripaja Rusiji, a Poljsku dijeli. Austrija, Slovenija i Češka ulaze u novo njemačko carstvo. Rolf Gauffin je sreo ovog partijskog lidera u Moskvi.

"Ultranacionalistička budala, fašistički demagog, grobar demokratije, prijetnja svjetskom miru" – karakteristike o Vladimiru Volfoviču Žirinovskom padaju nakon njegovih provocirajućih govora. Nema sumnje da on uživa u svom novom statusu svjetski poznate osobe i političkog jastreba.

On je rođen prije 47 godina u Kazahstanu, "u srcu Centralne Azije, u centru svijeta". Kina je tu odmah iza planina, Afganistan nije daleko, Taškent i Indija također. Moskva je tu. U svojoj autobiografiji objašnjava da je on odrastao kao pripadnik ruske manjine na granici Sovjetskog Saveza i da tu leži objašnjenje njegovog jakog angažmana za 25 miliona Rusa koji sada žive u "bliskom inostranstvu", odnosno u bivšim sovjetskim republikama.

Njemačka ima glavnu ulogu u vanjskopolitičkoj filozofiji Žirinovskog. "Austrija i Slovenija će se pripojiti Njemačkoj koja će tako dobiti izlaz na Jadransko more. Češka će također ući u to njemačko carstvo. Tako će njemački narod dobiti nazad svoje historijske i vitalno važne granice na Istoku i Jugu. Jednog dana će Velika Njemačka i Nova Rusija formirati novi savez. Tako će se neutralizirati Evropa.

Iranu pripada Azerbejdžan, dok će Turska pripojiti Armeniju i Džordžiju. Kazahstan nije ništa drugo nego Južni Sibir: nazad u Rusiju! To se isto odnosi na Kirgistan. Tadžikistan dobija Afganistancu kao i trećinu Uzbekistana." Ovdje je ovaj stari Centraloazijac kod kuće. "Ostatak od Uzbekistana: Rusiji! Državom Turkmena će jednog dana upravljati Rusi ili možda Iran. To je otvoreno pitanje."

Bosanski konflikt on brzo završava. "Sve međunarodne trupe van iz Bosne, a zemlja se dijeli između Srba i Hrvata. 'Pola-pola'. UN –

Out”, obilježava on na karti. Moje pitanje je: ”Da li će Rusi biti spremni da reaguju kad za to dođe vrijeme?” Tu on ostaje bez odgovora.

Dato/Datum: 14. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Medias ansvar som meningsformere / Odgovornost medija za formiranje javnog mnijenja**

Side/Strana: 19.

Forfatter/Autor: Mette Jakobsen

Resyme/Sažetak:

Bergens Tidendes redaktør etterlyser i sin leder lørdag 5. februar 1994, kloke rådgivere til bosnierne fra Harastølen, som i forrige uke reiste til Oslo for å fremme sin sak. Etter å ha lest lederen undres jeg, hvor et BTs kloke rådgivere?

BT klager, med meget motstridende argumenter, på at noen bosniere fra Harastølen klager. Lederen skriver at bosnierne burde være sjeleglade for endelig å være kvitt frykten for granatene.

BT skriver at ferske minnerom uhyggelige opplevelser gjort at ikke alle kan tenke klart. BT spesifiserer ikke hva å tenke klart innebærer, men ut fra det BT skriver er det å holde kjeft og å bli værende på Harastølen. Eller som Carl I. Hagen sier det: Vær fornøyd der du er, ellers sender vi deg tilbake til Bosnia.

Urednik *Bergens Tidende* u svom članku od subote 5. februara 1994. traga za pametnim savjetnikom u vezi situacije u kojoj su se našli Bosanci iz Harastølena, koji su prošle sedmice putovali u Oslo da bi ukazali na svoj problem. Nakon što sam pročitao članak, pitam se gdje su pametni savjetnici?

BT se žali sa kontraargumentima koje koriste Bosanci iz Harastølena. Urednik, između ostalog, piše da Bosanci treba da budu prezadovoljni jer su konačno na sigurnom i zaštićeni opasnosti od granata.

BT piše da svježa podsjećanja o neprijatnim doživljajima čine da svi ne mogu razmišljati ispravno. *BT* ne specificira šta znači razmišljati ispravno, ali zato piše da to znači šutjeti i nastaviti živjeti u Harastøleni. Ili što Carl I. Hagen kaže: ”Budite zadovoljni sa onim gdje ste i šta imate ili ćemo vas poslati nazad u Bosnu.”

Dato/Datum: 14. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Sjirinovskij truer med "Endelig oppgjør" / Žirinovski prijeti konačnim obračunom**

Side/Strana: 5.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den russiske nasjonalislederen Vladimir Sjirinovskij truer med å sende væpnende frivillige til Bosnia og Hercegovina dersom NATO setter inn flyangrep mot serbiske mål der. De frivilliges oppgave skal være å drepe muslimer, sa Sjirinovskij i et intervju med nyhetsbyrået Reuterss i helgen.

Russland forbereder seg på et "endelig oppgjør" med Islam. Hvis NATO bomber serbiske kanonstillinger rundt Sarajevo, vil titusenvís av russiske frivillige straks strømme til den tidligere jugosalviske republikken for å støtte serberne, sa Sjironovskij.

Ruski nacionalista Vladimir Žirinovski prijeti da će poslati naoružane dobrovoljce u Bosnu i Hercegovinu ukoliko NATO otpočne sa zračnim udarima po srpskim položajima. Zadatak dobrovoljaca biće ubijanje Muslimana, kaže Žirinovski u intervjuu datom Reutersu.

"Rusija se priprema za "konačni obračun" sa islamom. Ako NATO bombarduje srpske artiljerijske položaje oko Sarajeva, hiljade ruskih dobrovoljaca će veoma brzo doći u ovu bivšu jugoslovensku republiku da podrži Srbe", izjavio je Žirinovski.

Dato/Datum: 14. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Serberne stiller krav, men gir fra seg våpen / Srbi postavljaju uslove, ali vraćaju oružje**

Side/Strana: 5.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Den serbiske militærledelsen ga søndag klart uttrykk for at den ikke liker betingelsene for tilbaketrekking og kontroll av tunge våpen

rundt Sarajevo. Men etter en pause overleverte de likevel fem stykker artilleri til FN kontroll.

En kolonne på ti biler med 26 pårørende til diplomater og ansatte ved den amerikanske ambassaden i Beograd, forlot søndag byen med kurs for Ungarn. Ambassaden tilbyr også hjelp til omlag 2.000 amerikanske statsborgere som befinner seg i Serbia og Montenegro, hvis de ønsker å komme seg ut før NATO ultimatumet utløper.

Britiske diplomater sendte sine familier ut av Beograd lørdag, mens franskmennene ennå tar det med ro.

U nedjelju je srpsko vojno rukovodstvo pokazalo da ne voli uslovljavanja vezana za povlačenje i kontrolu teškog naoružanja oko Sarajeva. Međutim, Srbi su, nakon kratke pauze, isporučili pet komada artiljerijskog oruđa koje je stavljeno pod kontrolu UN-a.

Kolona od deset vozila, u kojima je 26 diplomata i drugog osoblja američke ambasade u Beogradu, napustilo je u nedjelju grad i uputilo se prema Mađarskoj. Ambasada je ponudila pomoć za 2.000 američkih državljana koji se nalaze u Srbiji i Crnoj Gori, ukoliko žele da se izvuku prije nego što istekne ultimatum NATO-a.

Dato/Datum: 15. 2. 1994.

Tittel/Naslov: ***Nordisk FN styrke skal åpne flyplass / Nordijske jedinice u sastavu UN-a će otvoriti aerodrom***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-RB-TT

Resyme/Sažetak:

Fire pansrede norske ambulanser og en behandlingsenhet fra sanitetskompaniet i Tuzla skal sendes til Sarajevo i forbindelse med en omgruppering av FN styrkene i Bosnia. Hensikten er å atablere en ny sammensatt bataljon i Sarajevo, og Sverige skal bidra med ett av de tre kompaniene som svenskene har hatt i Tuzla.

Četiri transportne norveške sanitetske ambulante i jedna komora za njegu biće poslana iz Tuzle u Sarajevo, a u sklopu ukupnog pregru-

pisavanja jedinica UN-a u Bosni. Cilj je formiranje novog bataljona u Sarajevu dok će Švedska nastaviti da djeluje u jednom od tri odjela sa sjedištem u Tuzli.

Dato/Datum: 16. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Jeltsin advarer mot bombing av Bosnia / Jelcinovo upozorenje protiv zračnih udara u Bosni**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Russland godtar ikke å bli utelatt fra beslutningene om konflikten i Bosnia, sa president Boris Jeltsin etter et møte med Storbritannias statsminister John Major tirsdag.

Russlands motstand mot bombing av serbiske stillinger i Bosnia sto sentralt da Storbritannias statsminister John Major tirsdag møtte president Boris Jeltsin i Moskva. Etter møtet minnet Jeltsin om at Vesten gjør best i å ta russerne med på avgjørelser som angår Bosnia konflikten. Enkelte forsøker å løse Bosnia spørsmålet uten Russlands deltakelse. Vi vil ikke tillate dette, sa Jeltsin.

Rusija ne pristaje da bude zaobiđena u završnom odlučivanju o konfliktu u Bosni, izjavio je predsjednik Boris Jelcin nakon sastanka sa premijerom Velike Britanije Johnom Majorom, u utorak.

Rusko protivljenje bombardovanju srpskih položaja u Bosni bilo je centralna tema razgovora premijera Velike Britanije Johna Majora i predsjednika Borisa Jelcina, održanim u Moskvi. Nakon sastanka Jelcin je podsjetio da će Zapad učiniti najbolju stvar ako Ruse uključi u završnicu pregovora o okončanju konflikta u Bosni. Neki pokušavaju da bosansko pitanje riješe bez ruskog učešća. Mi to nećemo dozvoliti, izjavio je Jelcin.

Dato/Datum: 16. 2. 1994.

Tittel/Naslov: ***FN forsterker Sarajevo / UN pojačavaju Sarajevo***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Ove Olderkjær

Resyme/Sažetak:

FN styrker, med den nordiske bataljonen fra Tuzla i spissen, rullet tirsdag inn mot Sarajevo for å forsterke FN styrkene som overvåker våpenhvilen i hovedstaden. Våpenhvilen holder fortsatt, men det er usikkert om serberne holder NATO tidsfristen for overlevering av våpen.

Jedinice UN-a sa Nordijskim bataljonom iz Tuzle na čelu krenule su u utorak prema Sarajevu da bi pojačale jedinice UN-a koje nadgledaju primirje u glavnom gradu. Primirje se nastavlja, međutim još uvijek nije sigurno da li će Srbi poštovati rok koji im je NATO dao za predaju oružja.

Dato/Datum: 17. 2. 1994.

Tittel/Naslov: ***Sarajevo øving for britane på Voss / Britanci uvježbavaju sarajevske uslove u Vossu***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Arne Hofseth

Resyme/Sažetak:

Den britiske infanteribataljonen som har vinterøving på Voss startar natt til søndag sin avsluttande manøver. Det er i år ikkje eventyrprinsessa Snøhvit som skal befriast frå fiedeleiren. Krigsscenarioet minner om Bosnia krigen, og bataljonen speler rolla som ei infanteriavdeling under FN kommando.

Britanski bataljon koji je održao zimsku vježbu u Vossu završio je manevrima. Nije to bila snježna princeza koju je trebalo osloboditi. Ratni scenarij podsjećao je na rat u Bosni, a bataljon je imao ulogu jednog odjeljenja pod komandom UN-a.

Dato/Datum: 17. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Ingen forlengelse av bombe ultimatum / Nema produžetka za ultimatum**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Det er ikke aktuelt å forlenge det ultimatum som de bosniske serberne har fått. Alle tunge våpen skal være ute av 20 kilometer sonen rundt Sarajevo eller satt under FN kontroll før kl. 01.00 søndag. Hvis ikke er NATO innstilt på å gjennomføre flyangrep. Det vedtok de 16 NATO landenes ambassadørene.

Det var hektisk aktivitet i Brussel i går, da Hellas som oppfatter seg som serbernes allierte på Balkan, gjorde et nytt forsøk på å stanse en mulig NATO bombing. Den greske utenriksministeren Karolos Papaoulias, som har formannskapet i EU, bekreftet at han ønsker et ekstraordinært utenriksministermøtet, for å få forlenget fristen for bombing eller lagt hele truselen til side.

David Owen uttalte til journalister etter møtet at serberne har hatt et viktig skritt i det de nå aksepterer en demilitarisering og FN administrering av Sarajevo.

Han advarte samtidig mot å gi serberne inntrykk av at de er konfrontert med et ultimatum. Serberne er et stolt folk, og de godtar ikke et ultimatum. Jeg tror NATO vil gjøre klokt i å snakke om "siste frist", mente EU meglere.

Nije aktuelno produžavanje ultimatum kojeg su dobili bosanski Srbi. Svo teško naoružanje mora biti 20 kilometara izvan Sarajeva ili stavljeno pod kontrolu UN-a prije 01.00 sat u nedjelju. Ukoliko se ovo ne ispoštuje NATO je spreman za vazdušne napade. Ovu odluku donijelo je 16 ambasadora zemalja članica NATO-a.

Juče je bilo puno aktivnosti u Brusselu, naročito kada je Grčka, koja se doživljava kao srpski saveznik na Balkanu, pokušala još jednom zaustaviti moguće NATO zračne udare. Grčki ministar vanjskih poslova Karolos Papaoulias, koji predsjedava EU, zatražio je dodatni sastanak ministara vanjskih poslova na kojem bi se rok za ultimatum pomjerio ili čak cijela stvar gurnula u stranu.

David Owen je u izjavi novinarima rekao da su Srbi napravili dobar pomak u onome što se zove demilitarizacija Sarajeva i uvođenje administracije UN-a. Istovremeno on je upozorio da se ne koristi riječ ultimatum tako da Srbi ne bi stekli utisak da se radi o ultimatumu. "Srbi su ponosan narod i oni ne prihvataju ultimatum. Ja mislim da je pametno da NATO koristi izraz 'zadnji rok'", mišljenja je posrednik EU.

Dato/Datum: 18. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **12.000 bosniarar skal ha bustad / 12.000 Bosanaca dobit će boravišnu dozvolu**

Side/Strana: 3.

Forfatter/Autor: Vidar Ystad

Resyme/Sažetak:

Utlendingsdirektoratet står overfor ei formidabel oppgave når det gjeld å skaffe bustader til krigsflyktingar frå Bosnia. Det er rundt 12.000 flyktingar frå Bosnia i Noreg som etter det som hittil er lova, skal skaffast bustad i løpet av 1994. I januar i år lykkast det å skaffe bustad for 187 flyktingar frå det tidlegare Jugoslavia.

Direkcija za strance ima veliki zadatak, a to je izdavanje boravišnih dozvola za izbjeglice iz Bosne. Oko 12.000 izbjeglica iz Bosne nalazi se u Norveškoj i oni će u toku 1994. godine dobiti boravišnu dozvolu. U januaru ove godine boravišnu dozvolu dobilo je 187 izbjeglica iz bivše Jugoslavije.

Dato/Datum: 18. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Russisk vri kan gi løsning på Sarajevo krisen / Ruski zaokret može riješiti krizu oko Sarajeva**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den bosniske serberlederen Radovan Karadzic lovet torsdag å trekke tilbake tunge våpen som truer Sarajevo. Karadzic løfte kom etter sterkt russisk press. Tilbaketrekking skal overvåkes av russiske FN soldater.

Vi mener krigen i Sarajevo er endelig over, sa Karadzic etter et møte med Russlands spesialutsending Vitalij Tsjurkin torsdag. Møte fant sted i vintersportstedet Pale utenfor Sarajevo, der hovedkvarteret til de bosniske serberne ligger.

Det russiske utenriksdepartementet bekreftet torsdag at russiske fredsbevarende styrker skal sendes til Sarajevo for å sikre tilbaketrekkingen av tunge våpen. De russiske styrkene skal "overvåke gjennomføringen av avtalene om å heve blokaden av Sarajevo", heter det i Moskva framstilte avtalen med de bosniske serberne som en diplomatisk triumf.

Lider bosanskih Srba Radovan Karadžić obećao je u četvrtak da će povući svo teško naoružanje koje prijete Sarajevu. Karadžićevo obećanje došlo je nakon velikog ruskog pritiska. Povlačenje će nadzirati ruski vojnici. "Mi smo mišljenja da je rat u Sarajevu konačno gotov", izjavio je Karadžić, nakon sastanka sa specijalnim ruskim izaslanikom Vitalijom Čurkinom, u četvrtak. Sastanak je održan u zimovalištu na Palama izvan Sarajeva gdje je inače štab bosanskih Srba.

Rusko ministarstvo vanjskih poslova potvrdilo je u četvrtak da će ruske mirovne snage biti poslone u Sarajevo kako bi osiguravale povlačenje teškog naoružanja. Ruske snage će "nadgledati realizaciju sporazuma kojim se reguliše deblokada Sarajeva", kaže se u sporazumu potpisanom u Moskvi sa bosanskim Srbima, što se smatra ruskim diplomatskim trijumfom.

Dato/Datum: 19. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Norge, Oslo, Vestlandet / Norveška, Oslo, zapadne zemlje**

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: Karen Kristine Blågestad

Resyme/Sažetak:

Halvparten av de 45 bosnierne Harastølen som i går kveld slo seg til på Oslo Sentralstasjon, er nå på vei til Bergen i buss. Direktør Arild Kjerschow i Utlendigsdirektoratet opplyser til Bergen Tidende at noen vil bli innkvartert i et flyktningsmottak på Melkeplassen. Andre vil få losji på Lone camping.

Polovina od 45 Bosanaca smještenih u kampu Harastølen, a koji su jučer u znak protesta našli utočište na Centralnoj stanici u Oslu, u ovom trenutku su u autobusu koji je na putu za Bergen. Direktor Arild Kjerschow iz Direkcije za strance izjavio je za *Bergens Tidende* da će Bosanci biti raspoređeni u kampove na Melkeplasu i Lone kampingu gdje će imati obezbijeden smještaj i hranu.

Dato/Datum: 19. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Serberne lover å holde fristen / Srbi obećavaju da će poštovati rok**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

Snødekte veier forsinket tilbaketrekkingen av tunge våpen fra åssidene rundt Sarajevo fredag, men de bosniske serberne lover å overholde fristen NATO har satt.

Sent torsdag opplyste FN at en massiv tilbaketrekking var i gang etter at Russland tilbød seg å sende FN soldater til området. Fredag morgen meldte FN tjenestemenn om fortsatt tilbaketrekking, men uttalelsene var motstridende og optimismen fra kvelden før var dempet. En fransk FN offiser sa at han ikke kunne bekrefte at kolonner med våpen kjørte ut av området.

Karadzic forsikret at kolonnene med tunge våpen hadde startet tilbaketrekkingen, men at været gjorde at det gikk sent.

Putevi prekriveni snijegom uticali su na zakašnjenje povlačenja teškog naoružanja oko Sarajeva, ali Srbi obećavaju da će oni ipak ispoštovati rok koji su dobili od NATO-a.

U utorak, kasno poslije podne, UN su obavijestile o masovnom povlačenju naoružanja koje je uslijedilo nakon što je Rusija ponudila da u region pošalje svoje vojnike, a u sklopu UN-a. U petak ujutro glasnogovornik UN-a je obavijestio o nastavku povlačenja naoružanja. Međutim, izjave su bile kontradiktorne i pred kraj dana optimizam je splasnuo. Jedan francuski oficir iz sastava UN-a je izjavio da on ne može potvrditi da su kolone sa naoružanjem napustile područje.

Karadžić je potvrdio da je počelo povlačenje kolona sa teškim naoružanjem, ali je loše vrijeme uticalo na kašnjenje.

Dato/Datum: 19. 2. 1994.

*Tittel/Naslov: **Russland feirer, men skepsis i Sarajevo / Rusija slavi, sumnja u Sarajevu***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Russland feiret fredag sitt diplomatiske kupp etter at landet inngikk avtale med de bosniske serberne om tilbaketrekking fra Sarajevo. Dermed ser det ut til at Russland har bidratt til å minske NATOs trussel om flyangrep. I Sarajevo er det stor skepsis til planene om at russiske FN soldater skal overvåke den serbiske tilbaketrekkingen.

Dette er begynnelsen på slutten på krigen i Bosnia, sa Russlands utenriksminister Andrej Kosyrev i Athen fredag. Han la ikke skjul på at landet hans hadde vunnet en diplomatisk seier over Vesten.

Sarajevos seigrlivede avis Oslobodenje skrev fredag at russerne nok en gang har reddet serberne.

Rusija je u petak proslavila svoj diplomatski uspjeh nakon sporazuma sa bosanskim Srbima, a u vezi povlačenja iz Sarajeva. Zbog toga sve to izgleda kao da je Rusija uticala samo da splasne prijetnja NATO-a o zračnim udarima. U Sarajevu vlada velika sumnja o planu po kojem ruski vojnici, u sklopu UN-a, treba da nadgledaju srpsko povlačenje.

”Ovo je početak završetka rata u Bosni”, izjavio je ruski ministar vanjskih poslova Andrej Kozirjev u Atini, u petak. On nije krio zadovoljstvo da je njegova zemlja izašla kao pobjednik u diplomatskoj borbi sa Zapadom.

Sarajevsko *Oslobođenje* objavilo je u petak članak u kojem stoji da su Rusi još jednom spasili Srbe.

Dato/Datum: 19. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Den russiske kanalen / Ruski kanal**

Side/Strana: 16.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

Den russiske kanalen Bosnia og Hercegovina er alt ødelagt hvor mye tåler NATO før også alliansen er avslørt som ikke eksisterende? Etter NATOs mange trusler måtte serberne denne gang ta med i beregningen at grensen kunne være nådd. Å unngå det som var et press på NATO like mye som på serberne har før bare krevd liksom innrømmelser. Nå kostet det litt mer, ettersom NATOs ultimatum var knyttet til beleiringen av Sarajevo. Men serbernes første svar var en variant av det gamle spillet: å gi etter noe for å skape en situasjon hvor NATO, ikke serberne, pådro seg ansvaret for en opptrapping av krigen.

Ruski kanal u Bosni i Hercegovini uništio je sve ono što je NATO mogao trpjeti prije nego što je otkriveno da Alijansa više i ne postoji. Nakon mnogih sastanaka NATO-a na kojima je priječeno Srbima sada su Srbi morali shvatiti da je pređena granica strpljenja. Izbjeći ono što je bio pritisak na Srbe od strane NATO-a prije je zahtijevalo samo priznanje. Sada to košta malo više, pošto je ultimatum NATO-a vezan za opsadu Sarajeva. Srpski odgovor bio je jedna varijanta stare igre: dati nešto da bi se stvorila situacija gdje će NATO, a ne Srbi, biti odgovoran za intenziviranje rata.

Dato/Datum: 21. 2. 1994.

Tittel/Naslov: ***FN fornøyd – bombingen avblåst / UN zadovoljne – bombardovanje prekinuto***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FN har inntil videre godtatt tilbaketrekningen av de serbiske kanoene rundt Sarajevo. Dermed ble det ikke satt i gang noen bombing fra klokken 01.00 i natt. Døren holdes imidlertid fortsatt åpen for NATO bombing, selv om en talsmann for FNs spesialutsending for Jugoslavia, Yasuski Akashi, sent søndag kveld sa ”det går i riktig retning.”

De 400 russiske soldatene som skulle til Sarajevo for å slutte seg til FNs forsfas bevarende styrke, ble mottatt som konger da de passerte de bosniske serbernes hovedkvarter i Pale i går ettermiddag. Jeg tror det må være første gang på lenge russiske soldater er blitt ønsket velkommen på denne måten, sa den norske kaptein Ole Kristian Hegge, som var til stede i Pale da russerne passerte.

Samtidig som bosniske serbere var i ferd med å trekke seg bort fra Sarajevo, bombarderte andre serbiske styrker de muslimsk dominerte byene Tuzla, Kladanj og Olovo nord og øst i Bosnia. I Tuzla en liten jente ble drept og tre mennesker skadd.

UN su prihvatile povlačenje srpske artiljerije oko Sarajeva i zbog toga nije otpočelo novo bombardovanje u jedan sat poslije pola noći. Međutim, vrata za nova NATO bombardovanja stoje otvorena, mada je glasnogovornik specijalnog izaslanika UN-a za Jugoslaviju, Yasushija Akashija, izjavio u nedjelju navečer da ”stvari idu u pravom smjeru”.

Četrsto ruskih vojnika, koji su doputovali u Sarajevo, uključilo se u jedinice UN-a, gdje će učestvovati u očuvanju mira, dočekani su kao kraljevi kada su prošli glavno sjedište bosanskih Srba na Palama jučer popodne. ”Odavno ruskim vojnicima nije pripremljen ovakav doček”, izjavio je norveški kapetan Ole Kristian Hegge, koji je bio na Palama kada su ruski vojnici prošli.

Istovremeno, dok je trajalo povlačenje srpskih vojnika oko Sarajeva druge srpske jedinice su bombardovale muslimanski dominirajuće gradove Tuzlu, Kladanj i Olovo na sjeveru i istoku zemlje. U Tuzli je jedna djevojčica ubijena, a tri osobe su ranjene.

Dato/Datum: 21. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Må vi tåle uretten? / Moramo li trpjeti nepravdu?**

Side/Strana: 18.

Forfatter/Autor: Sven Erik Grieg Smith

Resyme/Sažetak:

Må vi tåle uretten? Vesten blir nødt til – før eller siden – å gripe inn mot krigene på Balkan, og FNs fredsbevarende styrkers mandat må i verste fall endres for å delta i kamp, hevder lektor, major og krigshistoriker Sven Erik Greig Smith (50) i dagens Nettopp kronikk.

”Moramo li trpjeti nepravdu? Zapad se mora, prije ili kasnije, umiješati u rat na Balkanu, a mandat mirovnih snaga UN-a mora se izmijeniti, u najgorem slučaju, kako bi one mogle učestvovati u borbama”, kaže major i ratni historičar Sven Erik Greig Smith (50) u današnjoj hronici.

Dato/Datum: 22. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Vil utvide bombetrusselen / Žele proširiti prijetnju bombardovanjem**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Frankrikes utenriksminister Alain Juppe foreslo mandag at Sarajevo bør settes under FN administrasjon etter at de serbiske beleirerne har trukket seg ut. Målet for de neste dagene er at Sarajevo området blir satt under FN administrasjon og at FN skaffer seg midlene til en forhandlingsløsning, sa Juppe.

Flere vestlige regjeringer støttet mandag tanken om å utvide Sarajevo ultimatumet til å omfatte også andre beleirede byer. Tysklands utenriksminister Klaus Kinkel sa at den serbiske tilbaketrekningen var et lite skritt i riktig retning.

Andre ledere fra NATO land antydet at trusselen om flyangrep kunne brukes mot serberne som har omringet Srebrenica, Zepa, Gorazde

og Tuzla. Nederlands utenriksminister Pieter Kooijmans ville også bruke taktikken for å tvinge de kroatisk-beleirerne vekk fra den sørbosniske byen Mostar.

Mange innbyggere i Sarajevo var skuffet over at det ikke ble noe flyangrep mot serbiske stillinger natt til mandag. Verden har forlatt oss igjen. De lovt, men de gjorde ingen ting. De er på serbernes side, sa 43 årige Ziba Tatlic til nyhetsbyrået Reuters.

Francuski ministar vanjskih poslova Alain Juppe predložio je u ponedjeljak da se Sarajevo stavi pod kontrolu administracije UN-a nakon što se srpske jedinice koje su držale grad u opsadi povuku. "Cilj je da se u narednim danima Sarajevo stavi pod administraciju UN-a i da UN iznađu model za nastavak pregovora", izjavio je Juppe.

Mnoge zapadne vlade podržale su ideju o proširenju ultimatumima osim dijela koji se odnosi na Sarajevo i druge gradove u opsadi. Njemački ministar vanjskih poslova Klaus Kinkel izjavio je "da je srpsko povlačenje samo mali korak u pravom smjeru".

Drugi lideri NATO-a pretpostavljaju da se prijetnja o upotrebi vojne sile može koristiti protiv Srba koji su opkolili Srebrenicu, Žepu, Goražde i Tuzlu. Holandski ministar vanjskih poslova Pieter Kooijmans želi koristiti istu taktiku i da se izvrši pritisak na hrvatske snage koje drže u opsadi grad Mostar na jugu Bosne.

Mnogi stanovnici Sarajeva bili su razočarani kada su vidjeli da nije bilo zračnih udara na srpske položaje u nedjelju navečer. "Svijet nas je ponovo ostavio. Obećavali su, obećavali, a nisu uradili ništa. Oni su na srpskoj strani", izjavila je 43-ogodišnja Ziba Tatlić za novinsku agenciju Reuters.

Dato/Datum: 22. 2. 1994.

Tittel/Naslov: ***Kampene fortsetter utenfor Sarajevo / Nastavljene borbe oko Sarajeva***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Kampene raste mandag videre i Bosnia utenfor den demilitariserte sonen rundt Sarajevo, opplyste representater for FN. Og muslimske styrker forbereder motoffensiver mot serbere og kroater. Et kraftig bombardement rystet byene Bihac, Cazin og Bosanska Krupa i den muslimske "lommen" Bihac som serbiske styrker omringer i den nordvestlige delen av republikken.

Bosnias viseforsvarminister Arif Pasalic sa i et intervju med det kroatisk tidsskriftet Danas mandag at de muslimske styrkene fortsatt vil forsøke å presse serberne og kroatene tilbake fra store områder i Bosnia.

"U ponedjeljak su intinzivirane borbe izvan demilitarizovane zone oko Sarajeva", izjavio je predstavnik UN-a. Muslimanske jedinice pripremaju se za kontraofanzivu protiv Srba i Hrvata. Jake eksplozije potresaju gradove Bihać, Cazin i Bosansku Krupu u muslimanskom "džepu" Bihaću, na sjeverozapadu zemlje, kojeg srpske jedinice drže u okruženju.

Zamjenik ministra odbrane bosanske Armije Arif Pašalić izjavio je za zagrebački Danas, u ponedjeljak, da muslimanske snage nastavljaju vršiti pritisak na Srbe i Hrvate da se povuku iz velikog dijela Bosne.

Dato/Datum: 22. 2. 1994.

Tittel/Naslov: ***Kjærlighet ved første blick / Ljubav na prvi pogled***

Side/Strana: 19.

Forfatter/Autor: Johann Koss

Resyme/Sažetak:

For oss er solidaritet viktigere enn gull. Og du, Johann Koss, er en påminnelse om at det finnes noen som har denne viljen i seg til å vise hjertevarme for, omtanke og solidaritet med de som lider under den tragedien

som skjer i Bosnia og andre steder i verden, sa Husein Hromalic, da han hilste skøytekongen velkommen til et besøk i den bosniske flyktningeleiren i Mjøsbyen i går.

„Za nas je solidarnost važnija nego zlato. Ti Johanne Koss si podsjećanje da postoji neko ko ima volju u samom sebi da pokaže vruće srce za razumijevanje i solidarnost sa onima koji pate u tragedijama koje se dešavaju, poput one u Bosni, kao i na drugim mjestima u svijetu“, izjavio je Husein Hromalić, kada je jučer pozdravljao kralja u brzom klizanju, želeći mu dobrodošlicu u jednom centru za bosanske izbjeglice u gradu Mjosu.

Dato/Datum: 23. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Advarer mot kopi av Sarajevo modellen / Upozorenje na kopiranje sarajevskog modela**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Den russiske Bosnia mekleren Vitalij Tsjurkin advarte tirsdag mot å bruke Sarajevo modellen på andre beleirede byer i Bosnia. Situasjonen i Sarajevo var spesiell, mente han.

Tsjurkin deltok på et flernasjonalt toppmøte i Bonn om muligheten for å utnytte den gunstige situasjonen etter at serberne bøyde seg for NATOs ultimatum. Spørsmålet var om det er mulig å bruke samme oppskrift også ellers i Bosnia, men møtet ga ikke noe klart svar.

Ruski pregovarač za Bosnu Vitalij Čurkin upozorio je u ponedjeljak da se ne može koristiti model Sarajeva za druge gradove pod opsadom u Bosni. "Situacija u Sarajevu je bila specijalna", mišljenja je on.

Čurkin je učestvovao na jednoj međunarodnoj konferenciji u Bonnu, na kojoj se raspravljalo o mogućnostima i situaciji nastaloj nakon što su Srbi popustili pred ultimatumom NATO-a. Pitanje je bilo: "Je li moguće koristiti isti recept za cijelu Bosnu?" Međutim, konferencija nije dala neki precizan odgovor.

Dato/Datum: 23. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Håp om våpenhvile mellom muslimer og kroater / Nada u primirje između Muslimana i Hrvata**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Rezyme:

Et nytt håp om en generell våpenhvile mellom muslimer og kroater i Bosnia tirsdag oppsto, samtidig som de humanitære hjelpetransportene ble tatt opp igjen.

Nova nada u generalno primirje između Muslimana i Hrvata u Bosni pojavila se u utorak sa ponovnim uspostavljanjem transporta sa humanitarnom pomoći.

Dato/Datum: 24. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **FN styrker i Bosnia i alarm beredskap / Jedinice UN-a u Bosni u stanju pripravnosti**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

Ved NATOs hovedkvarter i Brussel bekreftet NATO at de hadde sendt kampfly til området, som ligger om lag 32 kilometer sørvest for Tuzla. Flygrene har fått ordre om å undersøke og være forberedt på å gå til angrep. Selv om flyene ikke gikk til angrep, så bør det være klart at når FN styrkene blir utfordret av væpnede elementer, så vil de få tillatelse til å skyte mot målene. Det gjelder også fra fly, het det i uttalelsen fra NATO.

U glavnom sjedištu NATO-a u Brusselu je potvrđeno da su poslani borbeni avioni u zonu koja se nalazi otprilike 32 kilometra sjeverozapadno od Tuzle. Piloti su dobili naređenje da ispitaju teren i da budu pripremljeni za napad. Iako avioni nisu krenuli u napad oni su pripremljeni da, u slučaju oružanog napada na osoblje UN-a na terenu i dobijanja naredbe, pucaju u ciljeve. To se odnosi i na avione, kaže se u saopćenju iz NATO-a.

Dato/Datum: 24. 2. 1994.

Tittel/Naslov: ***Bosnias muslimer og kroater inngår våpenhvile / Bosanski Muslimani i Hrvati zaključili primirje***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Kroatene og muslimene i Bosnia og Hercegovina inngikk onsdag kveld en omfattende våpenhvile, opplyste FNs spesialutsending Yasushi Akashi. Jeg er glad for å kunngjorde at de har kommet fram til en avtale, opplyste Akashi etter et møte mellom øverstkommanderende for de muslimske styrkene Rasim Delic og hans kroatisk motstykke Ante Roso i Kroatias hovedstad Zagreb.

Hrvati i Muslimani u Bosni i Hercegovini zaključili su sveobuhvatno primirje u srijedu navečer obavijestio je specijalni predstavnik UN-a Yasushi Akashi. "Zadovoljan sam što mogu obavijestiti da je postignut napredak i da se došlo do sporazuma", obavijestio je Akashi nakon jednog sastanka sa glavnokomandujućim muslimanskih snaga Rasimom Delićem i njegovim hrvatskim kolegom Antom Rosom u hrvatskom glavnom gradu Zagrebu.

Dato/Datum: 25. 2. 1994.

Tittel/Naslov: ***USA støttet avtale gir håp om utvidet fred / SAD podržavaju sporazum koji daje nadu za proširenje mira***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

En omfattende våpenhvileavtale mellom muslimer og kroater gir håp om at Sarajevo løsningen kan spre seg til andre deler av Bosnia. USA støtter tilnærmingen mellom muslimer og kroater som sin nye fredsstrategi.

Sveobuhvatni sporazum o prekidu vatre između Muslimana i Hrvata daje nadu da se rješenje za Sarajevo može proširiti i na druge dijelove Bosne. SAD podržavaju približavanje između Muslimana i Hrvata kao svoju novu strategiju.

Dato/Datum: 25. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Russlands små venner / Ruski mali prijatelji**

Side/Strana: 22.

Forfatter/Autor: Per Nyholm

Resyme/Sažetak:

Da Russlands president Boris Jeltsin i forrige uke grep inn i krigen i Bosnia og med et diplomatisk mestertrekk forhindret NATOs planlagte bombing av det tunge artilleriet til de bosniske serberne levet han opp til en grunnfestet panslavisk tradisjon. Militært og politisk var det alltid maktpåliggende for Moskva å ha adgang til de "varme vannene" – til Østersjøen, til Svartehavet og gjerne til Dardanellene. I flere hundre år førte dette til kriger mellom tsarriket og det vikende ottomanske imperium.

Kada se ruski predsjednik Boris Jelcin prošle sedmice umiješao u rat u Bosni sa diplomatskom pobjedom, spriječivši planirane vazdušne udare na artiljerijske položaje bosanskih Srba, on je oživio osnovnu panslavensku tradiciju. Moskva je uvijek vojno i politički imala planove za izlazak na "topla mora" – istočna mora, Crno more i rado na Dardanele. Stotinama godina ovi razlozi bili su uzrok ratova između carske Rusije i Otomanske imperije na zalasku.

Dato/Datum: 25. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Russland kan spille positivt rolle på Balkan / Rusija može imati pozitivnu ulogu na Balkanu**

Side/Strana: 22.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Mange vestlige ledere ble skremt da Russland torsdag for en uke siden kom tilbake som en sentral aktør på Balkan, etter å ha inngått en overraskende avtale med de bosniske serberne. Men verden har forandret seg. Denne gangen kan Russland spille en positiv rolle i området, påpeker Russland forskeren Rune Castberg.

”Mnogi zapadni lideri prepali su se kada se Rusija u prošli četvrtak vratila kao centralni akter na Balkan i nakon što je potpisala iznenađujući sporazum sa bosanskim Srbima. Ali svijet se promijenio. Ovaj put Rusija može igrati pozitivnu ulogu u regionu”, ukazuje ekspert za Rusiju Rune Castberg.

Dato/Datum: 26. 2. 1994.

Tittel/Naslov: **Døden kommer med FN / Smrt dolazi sa UN-om**

Side/Strana: 16.

Forfatter/Autor: Per Nyholm

Resyme/Sažetak:

Serbia er dennne vinteren tragedienes land – likesom Bosnia, men på en annen måte. I Bosnia er tragedien de utbombede byene og landsbyene, svære krigsødelagte områder uten antydning til liv. I Serbia er tragedien pensjonister som roter etter matrester i boss-spennene- og som i mange tilfeller begår selvmord fordi de ikke holder ut elendigheten.

Srbija je ove zime tragična – nekako kao Bosna, ali na drugi način. U Bosni se tragedija ogleda u razrušenim gradovima i selima, ratom opustošenim područjima bez znakova života u njima. U Srbiji se tragedija ogleda u prizorima sa penzionerima koji rove po kontejnerima i izvršavaju samoubistva jer ne mogu da izdrže jad i bijedu.

Dato/Datum: 11. 3. 1995.

Tittel/Naslov: **Serberne blokkerte matforsyninger til sutlrammede / Srbi blokirali snabdijevanje hranom izgladnjelog stanovništva**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

En FN kolonne med matforsyninger til den beleirede byen Maglaj ga torsdag opp å nå fram etter at serbiske styrker nektet å slippe kolonnen gjennom sperringene få kilometer utenfor byen. Ingen hjelpekolonner har nådd fram til byen i det sentrale Bosnia siden oktober i fjor.

Kolona vozila UN-a sa hranom namijenjenoj izgladnjelom stanovništvu Maglaja, grada u opsadi, zaustavljena je od srpskih snaga, nekoliko kilometara ispred grada. Od oktobra prošle godine ni jedna kolona vozila sa humanitarnom pomoći nije došla u ovaj grad u centralnoj Bosni.

Dato/Datum: 12. 3. 1994.

Tittel/Naslov: **Serberne driver nådløs terror / Srbi vrše nemilosrdni teror**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

De bosniske serberne driver nådløse terror mot muslimene og kroater i den nordbosniske byen Banja Luka, melder FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR). UNHCR talsmanen Peter Kessler sammenliknet fredag situasjonen for minoritetene i Banja Luka med den jødiske ghettoen i Warszawa under annen verdenskrig. Situasjonen for muslimer og kroater i Banja Luka er den mest hårreisende noe sted i Bosnia, sa Kessler.

”Bosanski Srbi vrše nemilosrdni teror prema Muslimanima i Hrvatima u sjevernobosanskom gradu Banjoj Luci”, izvještava visoki komesar UN-a za izbjeglice (UNHCR). Glasnogovornik UNHCR Peter Kessler u petak je uporedio situaciju manjina u Banjoj Luci sa situacijom

Jevreja u Varšavskom getu za vrijeme Drugog svjetskog rata. Situacija za Muslimane i Hrvate u Banjoj Luci je najužasnija u odnosu na sva mjesta u Bosni”, kazao je Kessler.

Dato/Datum: 14. 3. 1994.

Tittel/Naslov: ***Enighet om åpne veier til Sarajevo / Saglasnost o otvorenim putevima za Sarajevo***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Fredsbestrebelsene i Bosnia tok nye skritt framover lørdag med en avtale mellom muslimer og serbere om å åpne nøkkelveier i Sarajevo og muslimsk-kroatisk enighet om å opprette en felles hær.

Napori za uspostavu mira u Bosni rezultirali su sporazumom postignutim u subotu između Muslimana i Srba kojim se reguliše otvaranje ključnih puteva oko Sarajeva, a postignuta je i saglasnost Muslimana i Hrvata o formiranju zajedničke vojske.

Dato/Datum: 14. 3. 1994.

Tittel/Naslov: ***Føderasjonsavtale for Bosnia / Sporazum o Federaciji u Bosni***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Etter å ha forhandlet halvannen uke i den amerikanske ambassaden i Wien ble kroatene og muslimene i Bosnia søndag enige om en føderasjons avtale. Den amerikanske utsendingen til Bosnia, Charles Redman, opplyste at neste skritt er å få med serberne i en overordnet fredsløsning.

Nakon pregovora, koji su trajali više od sedam dana u američkoj ambasadi u Beču, Hrvati i Muslimani u Bosni usaglasili su se o Sporazumu o Federaciji. Američki izaslanik za Bosnu Charls Redman je obavijestio da je sljedeći korak pridobijanje Srba za mirovno rješenje.

Dato/Datum: 16. 3. 1994.

Tittel/Naslov: **Serberne frykter den muslimsk-kroatisk alliansen / Srbi uplašeni od muslimansko-hrvatske alijanse**

Side/Strana: 31.

Forfatter/Autor: Gunnar Nyquist

Resyme/Sažetak:

Serberne føler seg seg isolert etter at Bosnias muslimer og kroater søndag ble enige om å gå sammen i en stat. Muslimene øyer muligheten for å holde Bosnia og Hercegovina samlet med støtte fra USA. I bakgrunnen lurur den utløste konflikten mellom serbere og kroater.

Srbi se osjećaju izolirani nakon što su bosanski Muslimani i Hrvati postigli saglasnost da žive u jednoj državi. Muslimani u tome vide mogućnost zadržavanja jedinstvene Bosne uz podršku SAD-a. U pozadini tih mogućnosti stoji konflikt između Srba i Hrvata.

Dato/Datum: 18. 3. 1994.

Tittel/Naslov: **Norge tilbyr flere soldater til Bosnia / Norveška ponudila vojnike za Bosnu**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Norge er innstilt på å sende flere FN soldater til Bosnia og Hercegovina, opplyser forsvarsminister Jørgen Kosmo. Vi er klar over at FN har stort behov for soldater i Bosnia, og ønsker å bidra til at fredsprosessen kan fortsette i det positive sporet den er inne i, sier Kosmo til NTB.

Norge vil i tilfelle omgruppere FN soldater fra Makedonia til Bosnia og Hercegovina, der USA til gjengjeld vil gå sterkere inn.

Norveška je spremna poslati vojnike u Bosnu i Hercegovinu, izjavio je ministar odbrane Jørgen Kosmo. "Mi znamo da UN imaju potrebu za vojnicima koje će slati u Bosnu i Hercegovinu i zbog toga smo mi spremni da učestvujemo u nastavku mirovnog procesa", kaže Kosmo za NTB.

Dato/Datum: 18. 3. 1994.

Tittel/Naslov: ***Jernringen rundt Sarajevo åpnes / Diže se opsada oko Sarajeva***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Representater for de bosniske myndighetene og de bosniske serberne ble torsdag enige om å åpne flere veier inn til Sarajevo for sivil trafikk. Dermed kan det bli slutt på den to år lange beleiringen av byen, opplyste en FN talsmann.

Hasan Muratovic som undertegnet avtalen for de bosniske myndigheten, sa at den er første lite skritt i retning full åpning av Sarajevo. Han gjorde det klart at videre skritt for å heve beleiringen vil kreve nye forhandlinger og økt innsats fra FN's side. Muratovic våget ikke si om torsdagens avtale betyr at grensene mellom serbisk og muslimske bydeler vil kunne åpnes. Det er for tidlig å si om den delte byen vil kunne gjenforenes, sa han.

Predstavnici vlade Bosne i Hercegovine i bosanskih Srba u četvrtak su se usaglasili da otvore puteve za civile koji vode iz i u Sarajevo. Tako će biti okončana dvije godine duga opsada grada, obavijestio je glasnogovornik UN-a.

Hasan Muratović, koji je potpisao sporazum u ime bosanske vlade je izjavio "da je ovo prvi korak za potpunu deblokadu Sarajeva". On je bio jasan izjavljujući "da sljedeći korak u deblokadi Sarajeva zahtijeva

dotadne napore u pregovorima, kao i povećan napor UN-a". Muratović nije mogao reći da li sporazum od četvrtka znači otvaranje granice između srpskog i muslimanskog dijela grada. "Još je rano govoriti o tome da li će se podijeljeni grad ujediniti", izjavio je Muratović.

Dato/Datum: 19. 3. 1994.

Tittel/Naslov: ***Nordmann kan bli sjef for Tuzla flyplassen /Norvežanin će možda biti šef tuzlanskog aerodroma***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den norske oberstløytnanten Tom Johansen (38) er en meget sterk kandidat til den viktige stillingen som sjef for flyplassen i Tuzla i Bosnia. Utnevelsen kan komme med det aller første.

Tom Johansen, som er sjef for den norske helikoptervingen i Tuzla, skal sørge for at Bosnia får sin andre internasjonale luftbro etter Sarajevo.

Norveški pukovnik Tom Johansen (38) najozbiljniji je kandidat za važnu poziciju šefa aerodroma u Tuzli, u Bosni. Imenovanje bi trebalo da se desi veoma brzo.

Tom Johansen, koji je inače šef helikopterske jedinice u Tuzli, trebao bi da omogući da Bosna dobije svoj drugi internacionalni vazdušni most nakon Sarajeva.

Dato/Datum: 19. 3. 1994.

Tittel/Naslov: **Bosnia avtale i boks / Sporazum o Bosni pod upitnikom**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: Helge Øgrim

Resyme/Sažetak:

Muslimer og kroater undertegnet fredag avtaler som omgjør en tredel av Bosnia til en føderasjon for de to gruppene og innleder et samarbeid med Kroatia.

President Bill Clinton sa ved seremonien at han håpet den var et første avgjørende steg mot fred, men reserverte ansiktsuttrykk og kjølige håndtrykk tydet ikke på at partene er store optimister.

Serberne, som kontrollerer 70 prosent av Bosnia, er ikke part i avtalen. Nå blir det i stor grad opp til Russland å overtale serberne til kompromisser og fred.

Muslimani i Hrvati su potpisali sporazum kojim je obuhvaćena jedna trećina Bosne nazvana Federacija, a u kojoj će živjeti dvije grupe koje mogu uspostaviti saradnju sa Hrvatskom.

Predsjednik Bill Clinton je na ceremoniji potpisivanja izjavio "da se on nada da je ovo odlučujući korak prema miru". Međutim, rezervisani izrazi lica i hladno rukovanje nisu pokazali da su partneri veliki optimisti.

Srbi, koji kontrolišu 70% Bosne, nisu potpisnici ovog sporazuma. Sada je do Rusije da nagovori Srbe na kompromis i mir.

Dato/Datum: 23. 3. 1994.

Tittel/Naslov: **Tuzla flyplassen åpnet for nødhjelp / Aerodrom u Tuzli otvoren za humanitarnu pomoć**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den norske oberstløytnanten Tom Johansen kunne tirsdag ta i mot det første flyet som har landet på flyplassen i den bosniske byen

Tuzla på nærmere to år. Flyturen med FNs spesialutsending Yasushi Akashi om bord markerer gjenåpningen av en svært viktig transportrute for humanitær hjelp.

Norveški pukovnik Tom Johansen u utorak je primio prvi avion koji je, nakon pauze od dvije godine, sletio na aerodrom u bosanskom gradu Tuzli. Avion kojim je doputovao izaslanik UN-a Jasushi Akashi označio je otvaranje veoma važne transportne relacije za humanitarnu pomoć.

Dato/Datum: 26. 3. 1994.

Tittel/Naslov: ***Serberne vil ikke forhandle om fred / Srbi ne žele da pregovaraju o miru***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Håpet om en snarlig fredsavtale i Bosnia svant da den selvoppnevnte bosnisk-serbiske nasjonalforsamlingen nektet å delta i den muslimsk-kroatiske føderasjonen. De vil heller ikke forhandle om en fredsavtale før FN sanksjonene er hevet.

Nada u brzo potpisivanje sporazuma o miru u Bosni je nestala kada je samoproglášena nacionalna skupština bosanskih Srba odbila da učestvuje u muslimansko-hrvatskoj federaciji. Oni ne žele da pregovaraju o mirovnom sporazumu prije nego što UN ne ukinu sankcije.

Dato/Datum: 26. 3. 1994.

Tittel/Naslov: ***Dokumenterer folkemord / Dokumentovanje genocida***

Side/Strana: 32.

Forfatter/Autor: Asbjørn Kristoffersen

Resyme/Sažetak:

De måtte gå med hvite armbind. De ble sendt til tilintetgjørelsesleire. De ble drept i tusentalls, regelrett slaktet, mange av dem. De skulle

utryddes. Det skjedde ikke fordi de var jøder, sigøynere eller homofile. Det skjedde ikke på ordre av Adolf Hitler.

Det skjedde i distriktet Prijedor i Bosnia, i 1992 og 1993, sier Hanne Sophie Greve, lagdommer i Bergen. Det skjedde i Europa, enda en gang.

Langdommer Hanne Sophie Greve har bevist for at det har foregått et folkemord i tidligere Jugoslavia. Nå gjenstår det å se om verdenssamfunnet vil stille de ansvarlige for retten.

Oni su morali nositi bijele trake oko ruke. Oni su transportovani u koncentracione logore. Oni su ubijani u hiljadama, uglavnom klanjem, mnogi od njih. Oni su istrebljivani. To nije urađeno zbog toga što su oni bili Jevreji, Cigani ili homoseksualci. Niti je to urađeno po naređenju Adolfa Hitlera.

To se desilo u gradu Prijedoru u Bosni, u periodu od 1992. do 1995, kaže Hanne Sophie Greve, sudija u Okružnom sudu u Bergenu. To se desilo u Evropi još jednom.

Okružni sudija Hanne Sophie Greve ima dokaze da je u bivšoj Jugoslaviji izvršen genocid. Sada predstoji da se vidi da li će svijet privesti odgovorne pred lice pravde.

Dato/Datum: 29. 3. 1994.

*Tittel/Naslov: **Bosnia drøfter ny statsorden / Bosna razmatra novo državno uređenje***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Bosnias politiske ledere møttes mandag for å godkjenne en felles muslimsk-kroatisk stat. USA har stilt seg bak planen som ble undertegnet i Washington for ti dager siden, men serberne nekter å gå med i det nye Bosnia.

Bosanski politički lideri sastali su se u ponedjeljak da prihvate zajedničku muslimansko-hrvatsku državu. SAD stoje iza plana koji je potpisan u Washingtonu prije deset dana. Međutim, Srbi odbijaju da budu u novoj Bosni.

Dato/Datum: 5. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Nye bølger etnisk rensing skader fredsprosessen / Novi talas etničkog čišćenja ometa mirovni proces**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnias stasminister Haris Silajdzic sa mandag at en ny bølge av etnisk rensing i det serbisk kontrollerte Nord Bosnia reiser tvil om fredsforhandlingene kan bli tatt opp igjen.

Silajdzic kritiserte videre i skarpe ordelag FNs sikkerhetsråd for ikke å ha truffet tiltak for å stanse et intenst serbisk bombardement av den omringede muslimske byen Gorazde, som har et av seks FN beskyttet områder.

Predsjednik bosanske vlade Haris Silajdžić izjavio je u ponedjeljak da novi talas etničkog čišćenja u sjevernom dijelu Bosne, koji kontrolišu Srbi, izaziva sumnju u postignute rezultate mirovnih dogovora.

Silajdžić je kritikovao Vijeće sigurnosti UN-a koji nije donio odluku o sprečavanju intenzivnog bombardovanja od strane Srba muslimanskog grada Goražda, koji je proglašen jednom od šest sigurnih zona UN-a.

Dato/Datum: 6. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Kritisk i Gorazde / Krično u Gorađu**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Situasjonen var tirsdag kritisk i den muslimsk-kontrollerte byen Gorazde, etter at serbiske styrker brøt gjennom forsvarslinjene i løpet av natten. 52 mennesker var drept og nesten 250 såret under den serbiske beskytningen den siste uken, bekreftet FN leger i området.

U utorak je bila kritična situacija u Gorađu, gradu kojeg kontrolišu Muslimani, nakon što su srpske snage u toku noći probile linije odbrane.

Ubijena su 52 civila, a skoro 250 je ranjeno za vrijeme srpskih napada na ovaj grad u posljednjih sedam dana, potvrdili su ljekari UN-a koji se nalaze u ovom području.

Dato/Datum: 7. 4. 1994.

Tittel/Naslov: ***Serberne nektet Rose å dra til Gorazde / Srbi odbijaju da Rouz putuje u Goražde***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-AP-AFP

Resyme/Sažetak:

Serberne i Bosnia nektet general Sir Michael Rose å besøke den omringede muslimske enklaven Gorazde onsdag, og begrunnet det med sikkerhetshensyn. General Rose er sjef for UNPROFOR styrkene i Bosnia. Rose ønsket å se situasjonen i Gorazde med egne øyne, etter meldinger om at forsvaret er nær ved å bryte sammen.

U Bosni Srbi odbijaju da general sir Michael Rose posjeti opkoljenu enklavu Goražde i to obrazlažu sigurnosnim razlozima. General Rose je šef jedinica UNPROFOR-a u Bosni. Rose ima namjeru da se lično uvjeri u situaciju u Goraždu nakon što je dobio obavijest da bi Goražde ubrzo moglo da padne.

Dato/Datum: 7. 4. 1994.

Tittel/Naslov: ***To konserter for Bosnia / Dva koncerta za Bosnu***

Side/Strana: 36.

Forfatter/Autor: Tor Kristiansen

Resyme/Sažetak:

Musikere og sangere trår til for å lindre nød i Bosnia. I Bergen arrangeres to solidaritetskonserter de nærmeste uker. Den første finner sted i morgen fredag i Johanneskirken, den andre i Grieghallen onsdag 13. april.

Muzičari i pjevači nastoje ublažiti patnje u Bosni. U Bergenu će se narednih dana organizovati dva koncerta solidarnosti. Prvi je sutra, u petak, u Johannes crkvi, a drugi u Grieghallen, u srijedu, 13. aprila.

Dato/Datum: 8. 4. 1994.

Tittel/Naslov: ***Våpenhvileforhandlingene endte med trusler om full krig / Pregovori o prekidu vatre završeni prijetnjom o potpunom ratu***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

De varslede våpenhvileforhandlingene mellom serbisk og muslimske militære ledere ble avlyst torsdag. Årsaken var at serberne nektet å innstille angrepet på Gorazde og reversere sin fremrykking.

Lederen for de bosniske serberne Radovan Karadzic truet tvert imot med å gå til full krig den beleirede muslimske enklaven Gorazde.

Najavljeni pregovori između srpskih i muslimanskih vojnih komandanata o prekidu vatre odgođeni su. Razlog je taj što Srbi ne odustaju od napada na Goražde i što ne žele da se povuku na ranije položaje.

Lider bosanskih Srba Radovan Karadžić je zaprijetio potpunim ratom u muslimanskoj enklavi Goražde.

Dato/Datum: 11. 4. 1994.

Tittel/Naslov: ***Amerikanske F-16 utforte NATO angrep i Bosnia / Američki F-16 izvršili NATO-napad u Bosni***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosniske serbere stanset søndag offensiven mot den muslimske enklaven Gorazde etter at NATO fly bombet serbiske stillinger, sa militære FN kilder.

Bosanski Srbi zaustavili su ofanzivu na muslimansku enklavu Gorazde nakon što su avioni NATO-a bombardovali srpske položaje, izjavio je vojni izvor UN-a.

Dato/Datum: 12. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Sjirinovskij vil bombe NATO baser / Žirinovski bi bombardovao NATO-baze**

Side/Strana: 15.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den russiske nasjonalistlederen Vladimir Sjirinovskij sa mandag at Russland bør bombe NATO baser i Italia, som svar på den vestlige forsvarsalliansens flyangrep mot serbiske mål i Bosnia og Hercegovina. Sjirinovskij oppholder seg for tiden i Frankrike, som deltaker i en russisk parlamentarikerdelegasjon på besøk ved Europarådet.

Ruski nacionalistički lider Vladimir Žirinovski izjavio je u ponedjeljak da Rusija mora bombardovati NATO-baze u Italiji kao odgovor na zračne udare Alijanse na srpske ciljeve u Bosni i Hercegovini. Žirinovski se u sklopu parlamentarne delegacije Rusije nalazio u Francuskoj kao gost Evropskog savjeta.

Dato/Datum: 12. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Svar på tiltale / Odgovor na optužbe**

Side/Strana: 22.

Forfatter/Autor: Lederartikkel/Urednički komentar

Resyme/Sažetak:

USA og NATO bomber på vegne av FN serbiske stillinger ved Gorazde. Hensikten er etter å tvinge fram våpenhviler og fredsforhandlinger i Bosnia og Hercegovina. NATO trapper opp maktbruken, forsiktig, utenfor

sitt eget område, i pakt med sin nye rolle i et mer konfliktfylt Europa. Våpenhvilen ved Sarajevo gav ingen fred til Gorazde. Krigen lot seg ikke stanse av en trussel alene, og derfor ble NATO og FN igjen presset til valget man vek unna, om militær makt.

SAD i NATO su uz saglasnost UN-a bombardovali srpske položaje u Gorazdu. Cilj je uspostava prekida vatre i nastavak mirovnih pregovora u Bosni i Hercegovini. NATO povećava korištenje sile, mada pažljivo izvan svoje zone i u skladu sa svojom novom ulogom u razjedinjenoj Evropi. Prekid vatre u Sarajevu nije donio mir u Gorazdu. Rat se nije mogao zaustaviti individualnom prijetnjom, zbog toga su NATO i UN bili prinuđeni na nešto što se nije moglo izbjeći, a to je upotreba sile.

Dato/Datum: 13. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Serberne truer med å skyte ned NATO fly / Srbi prijetje da će gađati avione NATO-a**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

General Ratko Mladic, øverstkommanderende for de serbiske styrkene i Bosnia, har gitt sine soldater i Bosnia ordre om å skyte ned alle NATO fly som truer dem. Minst 40 FN observatører er satt under husarrest, men ingen av observatørene skal være norske.

General Ratko Mladić, komandant srpskih snaga u Bosni, naredio je svojim vojnicima da gađaju avione NATO-a koji su im prijetnja. Srpska vojska uhapsila je minimum 40 posmatrača UN-a koji se drže kao taoci. Među njima nema Norvežana.

Dato/Datum: 13. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Bergen et naturlig valg / Bergen, prirodni izbor**

Side/Strana: 52.

Forfatter/Autor: Arin Lillian Fladberg

Resyme/Sažetak:

Bergen et naturlig valg. Når Åge Aleksandersen, Bjørn Afzelius og Mikael Wiehe i kveld entrer scenen i Grieghallen, er det for å hjelpe krigsrammede barn i det tidligere Jugoslavia. Initiativtaker Bjørn Afzelius selv sier det ikke er noe tilfeldighet at de valgte nettopp Bergen som konse-rtsted.

Bergen, prirodni izbor. Kada se Age Aleksandersen, Bjorn Afzelius i Mikael Wiehe večaras pojave na sceni Grieghalle bit će to pomoć djeci zahvaćenom ratom u bivšoj Jugoslaviji. Inicijator Bjorn Afzelius kaže da Bergen nije slučajni izbor kao mjesto održavanja koncerta.

Dato/Datum: 14. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Fredsmeklerne til Sarajevo / Mirovni posrednici u Sarajevu**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Fredsmeklerne Thorvald Stoltenberg og Lord Owen hadde onsdag møter med amerikanske og russiske spesialutsendinger i Sarajevo, samt med FNs styrkens leder i Bosnia, general Michael Rose. To norske FN observatører, en norsk lastebilsjåfør og en norsk sykepleier holdes fortsatt tilbake av serbiske styrker.

Mirovni posrednici Thorvald Stoltenberg i lord Owen su u srijedu imali sastanak sa američkim i ruskim specijalnim izaslanicima u Sarajevu. Sastanku je prisustvovao i komandant snaga UN-a u Bosni general Michael Rose. Srbi i dalje kao taoce drže dva norveška posmatrača u sklopu UN-a, jednog vozača kamiona i jednog medicinskog radnika.

Dato/Datum: 15. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Serberne til motaksjon mot FN/Srbi u akciji protiv UN-a**
Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

De serbiske styrkene i Bosnia trappet torsdag opp sine gjengjeldesaksjoner mot FN, som svar på flyangrepene mot Gorazde sist helg.

Mer alvorlig var det at en gruppe serbiske soldater torsdag prøvde å ta tilbake tunge våpen som var under FN kontroll i våpenforbudssonen rundt Sarajevo.

Srpske snage u Bosni su pojačale osvetničke napade prema pripadnicima UN-a kao odgovor na zračne udare po njima u okolini Goražda proteklog vikenda.

Još ozbiljnija situacija je nastupila kada su srpski vojnici pokušali da vrate teško naoružanje koje je stavljeno pod kontrolu UN-a u demilitariziranoj zoni oko Sarajeva.

Dato/Datum: 18. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Nordiske soldater ble nektet flystøtte / Skandinavski vojnici nisu dobili podršku avijacije**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Tron Strand

Resyme/Sažetak:

Nordiske soldater fikk ikke flystøtte som de ba om i Bosnia torsdag formiddag. De nordiske forsvarsministerne vet ikke om beslutningen ble tatt av militære eller politiske årsaker. Det ble opplyst på et pressemøte etter de nordiske forsvarsministernes ekstraordinære møte i går.

Skandinavski vojnici nisu dobili traženu podršku avijacije u Bosni, u četvrtak poslije podne. Skandinavski ministri odbrane nisu upoznati da li je ova odluka došla iz političkih ili vojnih razloga. Ovo je saopšteno na konferenciji za štampu nakon vanrednog sastanka ministara odbrane koji je održan jučer.

Dato/Datum: 18. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **370 nye norske soldater til Bosnia / 370 novih norveških vojnika u Bosni**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Tron Strand

Resyme/Sažetak:

Regjeringen ber Stortinget vedta en utvidelse av den norske FN styrken i Bosnia og Hercegovina med 370 mann. Samlet blir det da nesten 1.000 norske soldater i det tidligere Jugoslavia.

Vlada Norveške je uputila zahtjev prema Parlamentu u kojem traži novih 370 vojnika koji bi djelovali u sklopu UN-a u Bosni. Ukupno to bi bilo oko 1.000 norveških vojnika u bivšoj Jugoslaviji.

Dato/Datum: 18. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **"Tour Bosnia" i lav høyde / "Tour Bosna" na maloj visini**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Dagfinn Dommersnes

Resyme/Sažetak:

Norske piloter er blant verdens beste. I Bosnia flyr de lenge etter at de andre har gitt seg. Hvis moskeen står, er det muslimene som har jaget kroater. Hvis kirken står, er det kroatene som har herjet.

Det er torsdag formiddag og halvannen time til flyet skal lette fra Tuzla flyplassen, i Bosnia. Jeg ser på oberstløytnat Øyvind Myrvoldog håper han lyver. To granater falt like utenfor flyplassen nettopp, gjentar han. Red alert. Det er selvsagt helt uaktuelt å reise ut dit nå.

Norveški piloti su najbolji na svijetu. U Bosni oni lete duže od ostalih. Ako vidiš džamiju tu su Muslimani protjerali Hrvate. Ako vidiš crkvu onda su tu Hrvati pustošili. Tako oni rezonuju.

Četvrtak je prije podne, ostalo je još pola sata do polijetanja aviona sa aerodroma u Tuzli, u Bosni. Gledam pukovnika Oyvinda Myrvolda i nadam se da ne govori istinu. "Dvije su granate pale neposredno pored aerodroma", ponavlja on. „Pakuj sve. Sada je nemoguće putovati."

Dato/Datum: 19. 4. 1994.

Tittel/Naslov: ***Flyktninger vil ikke flytte / Izbjeglice ne žele da sele***

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

11 flyktninger fra Bosnia informerte i går om at de ikke ønsker å flytte til Førde. De har bodd i fem måneder på Bulken på Voss. Der har de funnet seg godt til rette. I dag er det imidlertid meningen at de 44 flyktningene som bor ved mottaket på Bulken skal til et mottak i Førde, fordi mottaket på Bulken skal legges ned. Blant flyktningene er også kosovo-albanere.

Jedanaest izbjeglica iz Bosne jučer je saopćilo da ne žele da sele u Førde. Oni već pet mjeseci žive u Bulkenu, u Vossu. Tamo su se navikli i dobro im je. Međutim, prihvatni centar u Bulkenu će se zatvoriti i oni moraju seliti u Førde. Među ovim izbjeglicama nalaze se i Albanci sa Kosova.

Dato/Datum: 19. 4. 1994.

Tittel/Naslov: ***Humanitær katastrofe truer i Gorazde / Humanitarna katastrofa prijeti Goraždu***

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Bosniske serbere pepret Gorazde med artilleri, stridsvogner og maskingeværild mandag, samtidig som serberlederne på nytt lovet våpenhvile. Den beleirede byen står på randen av en humanitær katastrofe etter at det muslimske forsvaret er brutt sammen, advarte FNs øverstkommanderende i Bosnia.

Bosanski Srbi navalili su na Goražde artiljerijom, tenkovima i pješadijom u ponedjeljak, a za to vrijeme srpski lideri obećavali su prekid vatre. Ovaj grad u opsadi nalazi se pred humanitarnom katastrofom nakon što je muslimanska odbrana popustila, upozorio je glavnokomandujući UN-a u Bosni.

Dato/Datum: 19. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Norsk FN innsats livsviktig i Tuzla / Napori UN-a u Tuzli od životne važnosti**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: Tor Dagfinn Dommersnes

Resyme/Sažetak:

Norske FN soldater rusler gatelangs i Tuzla og snakker med folk. Ikke noen sensasjon, kanskje. Men forgjengerne, de britiske FN soldatene, oppholdt seg bare bak piggråd i leiren sin, hvis de ikke raste gjennom byen i pansrede kjøretøyer. Nordmennene på sin side har hatt vårrengjøring i byen, og fjernet de enorme søppelhaugene i gatene. Dennslags blir man populær av.

Norveški vojnici u sastavu UN-a šetaju ulicama Tuzle i razgovaraju sa građanima. To nije neka senzacija, možda. Ali, u usporedbi sa britanskim vojnicima iz sastava UN-a koji ne izlaze iz kasarne okružene vrećama sa pijeskom, a u grad izlaze samo u oklopnim transporterima, jeste. Norvežani su primljeni sa toplinom jer su u sklopu svojih poslova odvezli enormne gomile smeća sa ulica i zbog toga su popularni.

Dato/Datum: 20. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Serbiske styrker ved Gorazde bomber sykehus / Srpske snage u Goraždu bombardovale bolnicu**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Serbiske styrker fortsatte tirsdag med intense bombeangrep mot den muslimske enklaven Gorazde. Blant annet ble et sykehus rammet for tredje dag på rad, opplyste FN kilder.

De serbiske styrkene gjenerobret også anti luftskytskanoner som sto under FNs overvåking. Samtidig ble Russland og de vestlige land trolig enige om en samordnet plan for å stanse blodbadet i Bosnia. Den bosniske serberlederen Radovan Karadzic advarte om at det vil komme til en fryktelig krig dersom NATO går til nye luftangrep.

Srpske snage su u utorak nastavile sa intenzivnim bombardovanjem muslimanske enklave Goražde. Između ostalog, po treći put zaredom u toku jednog dana bombardovana je bolnica, obavijestili su izvori UN-a.

Srpske snage su opkolile anti rakete zemlja-vazduh koje su pod kontrolom UN-a. U međuvremenu su Rusija i zapadne zemlje postigle saglasnost o planu koji će zaustaviti krvoproliće u Bosni. Lider bosanskih Srba Radovan Karadžić zaprijetio je užasnim ratom ako NATO nastavi sa zračnim udarima.

Dato/Datum: 20. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Jeltsin advarer serberne / Jelcin upozorava Srbe**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Både Russlands president Boris Jeltsin og utenriksminister Andrej Kozjrev mistet tirsdag tålmodigheten med de bosniske serberne. Angrepene mot den muslimske byen Gorazde må stanses. Konflikten i Bosnia og Hercegovina er på randen av farlig opptrapping, sa Jeltsin.

President Jeltsin kom dermed med det hittil klareste signalet om at serberne i Bosnia – Hercegovina er i ferd med å miste støtten til og med hos sine tradisjonelle allierte i Russland. Tidligere på dagen hadde utenriksminister Andrej Kozjrev kritisert serberne for å sette verdenssamfunnets tålmodighet på prøve.

I ruski predsjednik Boris Jelcin i ministar vanjskih poslova Andrej Kozirjev izgubili su strpljenje prema bosanskim Srbima. "Napadi na muslimanski grad Goražde se moraju zaustaviti. Konflikt u Bosni i Hercegovini je u opasnom usponu", rekao je Jelcin.

Predsjednik Jelcin zbog toga je došao sa jasnim signalom da su Srbi u Bosni i Hercegovini na putu da izgube podršku čak i tradicionalnih saveznika kao što je Rusija. Nešto ranije je ministar vanjskih poslova Andrej Kozirjev kritikovao Srbe da su strpljenje međunarodne zajednice stavili na iskušenje.

Dato/Datum: 20. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Sikker sone for beleirerne / Sigurne zone za opkoljene**

Side/Strana: 30.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

Beleiringen av Gorazde har vært krigen om en viktig del av Bosnia-Hercegovina og ledd i planen om sammenhengende serbiske områder med sikre forbindelseslinjer. NATOs to bombetokt for FN var makt for å slippe maktbruk en advarsel i håp om at det skulle være nok til å gjøre inntrykk på serberne. De så at bombingene var "ufarlig", også fordi en innsats med fly krevde oppfølging med bakkestyrker for å bli militært effektiv. Slike styrker har ikke FN i Bosnia – Hercegovina.

Opsada Goražda bila je rat o važnom dijelu Bosne i Hercegovine odnosno dio ukupne teritorije koji bi služio kao prostor za povezivanje dijelova teritorije. NATO-bombardovanje u dva navrata bilo je nada i opomena Srbima. Oni su vidjeli da je bombardovanje "bezopasno" jer je bombardovanje zahtijevalo i upotrebu kopnenih snaga kako bi vojno bilo efikasno. Međutim, takve snage UN nemaju u Bosni i Hercegovini.

Dato/Datum: 21. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **NATO vurderer utvidet bombing i Bosnia / NATO procjenjuje proširenje bombardovanja u Bosni**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor/NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

NATO vil etter alt å dømme stille fly til rådighet for å trygge de såkalte sikre sonene i Bosnia og åpne for mulighet til utvidet bombing av serbiske mål. NATOs militærkomite i Brussel fikk i går i oppdrag å utrede alle sider ved en utvidelse av NATO mandat i det tidligere Jugoslavia.

NATO procjenjuje mogućnost upotrebe aviona radi zaštite tzv. sigurnih zona u Bosni i tako otvori mogućnost proširenja bombardovanja

srpskih ciljeva. Vojni komitet NATO-a u Brusselu jučer je dobio zadatak da sagleda sve mogućnosti proširenja mandata NATO-a u bivšoj Jugoslaviji.

Dato/Datum: 22. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Lunken støtte i NATO til USAs bombetrusler / Mlaka podrška NATO-a za prijetnje zračnim udarima SAD-a**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Tyskland og Storbritannia støttet torsdag president Bill Clintons forslag om å utvide bombetruslene mot de bosniske serberne. De andre NATO landene stilte seg avventende, og Norge ville ikke ta noe standpunkt før de militære ekspertenes vurdering lå på bordet.

Njemačka i Velika Britanija podržale su prijedlog predsjednika Billa Clintona o proširenju prijetnji bombardovanjem bosanskih Srba. Druge članice NATO-a držale su se po strani, a Norveška ne želi zauzimati nikakav stav prije nego što vojni eksperti ne izađu sa svojim prijedlozima.

Dato/Datum: 22. 4. 1994

Tittel/Naslov: **Flere til Bergen / Mnogi za Bergen**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Dersom bystiret sier ja til Utlendingsdirektoratets bønn om mer hus og hjerterom, kan Bergen ta imot 700 flyktninger og asylsøkere fra Bosnia i 1994. UDI regner med at Norge vil ta imot 10.000 bosniere i år.

I innstillingen til bystyrets møte den 2. mai heter det at Bergen også må ta sin del av løfte når situasjonen er så ekstrem som den er i Bosnia akkurat nå.

Ako gradske vlasti odgovore pozitivno za molbu Direkcije za strance u vezi više mjesta za stanovanje, onda Bergen može primiti 700 izbjeglica i azilanata iz Bosne u 1994. godini. Direkcija za strance računa da Norveška primi ukupno 10.000 Bosanaca ove godine.

Dato/Datum: 23. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **NATO ultimatum til Serberne / NATO-ultimatum Srbima**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-DPA

Resyme/Sažetak:

NATO vil gå til flyangrep mot de bosniske serberne ved Gorazde dersom de ikke har trukket seg tilbake fra byen innen kl. 02. 01. norsk tid (00. 01 GMT) natt til søndag. USAs NATO ambassadør etterlot ingen tvil om at allianse mener alvor.

NATOs krav er at serberne skal trekke seg tilbake til en omkrets av minst tre kilometer fra sentrum av byen. Hvis ikke, truer alliansen med å bombe innefor en omkrets av inntil 20 kilometer rundt byen. Målene vil være serbisk artilleri og annet tungt militært utstyr.

NATO će izvršiti zračne udare na bosanske Srbe oko Goražda ukoliko se oni ne povuku na određene linije do 02. sata iza pola noći u subotu na nedjelju. Ambasador SAD-a u NATO-u nema nikakve sumnje u to da Alijansa misli ozbiljno.

Zahtjev NATO-a je da se Srbi povuku tri kilometra od centra grada. Ako ne, Alijansa će bombardovati zonu u krugu oko 20 kilometara oko grada. Ciljevi su srpska artiljerija i drugo teško naoružanje.

Dato/Datum: 23. 4. 1994.

Tittel/Naslov: ***FNs Bosnia dilemma / Dilema UN-a o Bosni***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Helge Øgrim

Resyme/Sažetak:

Sikkerhetsrådets krav til serberne om straks å stanse alle angrep på Gorazde kan bane vei for NATO angrep på serbernes stillinger ved fem byer i Bosnia, mener observatører i FN. Men resolusjonen som ble vedtatt natt til fredag inneholder lite nytt, og må skuffe muslimene. Teksten ble presentert av Storbritannia, Frnkrike, Spania og Russland. Debbaten ble en sammenhengende fordømmelse av serbernes ugjerninger Serbia og Montenegro, som hevdet at muslimene har brukt Gorazde og de fem andre byene under FNs beskyttelse til å angripe serbiske stillinger.

Zahtjev Vijeća sigurnosti UN-a upućen Srbima da zaustave napade na Goražde može otvoriti put za napad NATO-a na srpske položaje u okolini pet gradova u Bosni, mišljenje je posmatrača UN-a. Međutim, Rezolucija koja je usvojena u noći od četvrtka na petak ne sadrži puno toga novog i sigurno će razočarati Muslimane. Tekst Rezolucije su prezentirali Velika Britanija, Francuska, Španija i Rusija. Njihova debata je završila zajedničkom osudom srpskih zločina kao i tvrdnjama Srbije i Crne Gore po kojima su Muslimani koristili Goražde i pet drugih gradova, koji su bili pod zaštitom UN-a, kako bi napali Srbe.

Dato/Datum: 23. 4. 1994.

Tittel/Naslov: ***Hard valuta opp i røyk / Čvrsta valuta za cigarete***

Side/Strana: 36 i 37.

Forfatter/Autor: Tor Dagfinn Dommersnes

Resyme/Sažetak:

De to siste årene har sorgen og frykten kommet til menneskene i Tuzla. De klamrer seg til sigaretten. De damper, suger, blåser, smatter, suttr og patter. Over alt. I bussen, i heisen, på sengen, på sikehuset. På gaten står sømmelige muslimske kvinner og røyker. Det gjorde bare horene før krigen.

Det handler om har valuta. Tyske mark og sigaretter er mye bedre betalingsmidler enn bosniske dinarer. Ikke så rart, kanskje, ettersom de eneste dinarene som eksisterer er 10 dinar sedler fra 1991, påstemplet sin nye verdi: 100.000 dinarer. Det går fem av dem på "en tysk mark".

En tjuepakning Marlboro er verd 10 tyske mark, cirka 45 kroner. I dag. Her er det rå markedskrefter som regjerer, og prisen i morgen kjenner ingen. Et stort parti innsmuglet fra Serbia gjør at prisen synker. De fleste sigarettene er produsert i Serbia.

U zadnje dvije godine došla su teška vremena za stanovnike Tuzle. Oni se čvrsto drže cigareta. Dime, uvlače, puše, fućkaju, mljackaju, sisaju gotovo na svim mjestima. U autobusu, u liftu, u krevetu, u bolnici. Na ulici stoje pristojne muslimanske žene i puše. Prije rata to su radile samo kurve.

To se tiče čvrste valute. Njemačke marke i cigarete su puno bolja platežna sredstva nego bosanski dinar. Nije ni čudo, možda jedini apoeni koji egzistiraju iz 1991. su 100.000 dinara. Pet ovih dinara je "jedna njemačka marka".

Šteka marlbora košta 10 njemačkih maraka, otprilike 45 norveških kruna. Ovdje crno tržište određuje cijenu i niko ne zna kakve će cijene biti sutra. Velika količina krijumčarenih cigareta iz Srbije uticala je na to da su u zadnje vrijeme cijene pale. Većina prokrijumčarenih cigareta proizvedena je u Srbiji.

Dato/Datum: 25. 4. 1994.

*Tittel/Naslov: **Våpenhvilen virker / Primirje se održava***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

De serbiske styrkene hadde søndag kveld trukket sin tunge våpen tre kilometer ut fra sentrum av Gorazde, opplyste øverstkommanderende for FN styrkene i Bosnia, general Sir Michael Rose. FN begynte tidligere på dagen evakueringen av sårede fra den beleirede enklaven.

Srpske snage povukle su svoje teško naoružanje tri kilometra od centra Goražda, obavijestio je glavnokomandujući jedinica UN-a u Bosni general Michael Rose. UN su rano jutros počele evakuaciju ranjenika iz enklava u opsadi.

Dato/Datum: 25. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **NATO ville bombe, men FN sa nei / NATO hoće da bombarduje, ali UN kažu NE**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

For andre gang i løpet av to dager har serberne trosset NATOs ultimatum uten at det har fått konsekvenser for de bosniske serberne. Men kampene har stilnet av. Betyr det at FN og NATO har lykket, eller har de lidd et nytt tap av troverdighet?

NATO ba lørdag FN om tillatelse til å gå til angrep på serbiske styrker rundt Gorazde, etter at serberne ikke hadde etterfulgt ordren om å stanse angrepene øyeblikkelig.

FN nektet å gi ordre om angrep og det førte til at Worner ringte FNs spesialutsending i det tidligere Jugoslavia, Yasushi Akashi, for å overtale ham til å gi angrepsordren.

U posljednja dva dana Srbi su dva puta prkosili ultimatumu NATO-a bez ikakvih posljedica po njih. Ali borbe su prestale. Znači li to da je NATO bio uspješan ili je pretrpio poraz u svojoj samouvjerenosti?

NATO je u subotu tražio dozvolu UN-a da napadne srpske jedinice u okolini Goražda nakon što Srbi nisu izvršili naredbu da odmah prekinu napade.

UN su odbile da izdaju naredbu o napadu što je dovelo do toga da je Worner nazvao specijalnog izaslanika UN-a u bivšoj Jugoslaviji Yasushija Akashija pokušavajući ga nagovoriti da izda naredbu za napad.

Dato/Datum: 26. 4. 1994.

Tittel/Naslov: ***Nordmenn jobber på spreng i Gorazde / Norvežani rade punom parom u Goraždu***

Side/Strana: 15.

Forfatter/Autor: Tor Dagfinn Dommersnes

Resyme/Sažetak:

40 norske leger og sykepleiere jobber på spreng med evakuering av sårede fra Gorazde. Nordmennene har ansvaret for å prioritere de sårede for evakuering.

Nu evakuaciji ranjenika iz Goražda radi punom parom 40 norveških ljekara i medicinskih radnika. Norvežani imaju zadatak da naprave prioritet za evakuaciju teško ranjenih.

Dato/Datum: 26. 4. 1994.

Tittel/Naslov: ***Jugoslaviske barn sammen for fred / Jugoslovenska djeca zajedno za mir***

Side/Strana: 39.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

Barn og ungdommer fra de fire republikkene Kosovo, Kroatia, Serbia og Bosnia i det tidligere Jugoslavia, har satt hverandre i stevne i Murzsteg i Østerrike. Formålet med møtet, som finner sted 8.-18. april, er å fremme fred og forståelse mellom barna fra de forskjellige sidene av konflikten.

Djeca i omladina iz četiri republike bivše Jugoslavije, Kosova, Hrvatske, Srbije i Bosne, bili su zajedno u Murzstegu, u Austriji. Cilj tog susreta, održanog od 8. do 18. aprila, bio je mir i međusobno razumijevanje djece iz različitih strana u konfliktu.

Dato/Datum: 26. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Nytt fredsiniciativ / Nova mirovna inicijativa**

Side/Strana: 15.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Russland, USA, EU og FN er enige om å opprette en "kontakt-gruppe" som skal arbeide for en fredsløsning i Bosnia. Det opplyste USAs utenriksminister Warren Cristhoper, Storbritannias statsminister John Major og den russiske utsendingen Vitalij Tsjurkin etter møter i London mandag.

Rusija, SAD, EU i UN su saglasne da se formira "Kontakt-grupa" koja će raditi na mirovnom rješenju u Bosni. Ovo su saopćili ministri vanjskih poslova SAD-a Worren Christopher, Velike Britanije John Major i ruski izaslanik ministra vanjskih poslova Vitalij Čurkin, nakon sastanka u Londonu, održanog u ponedjeljak.

Dato/Datum: 26. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Balkans krigens miljøbomber / Balkanske ratne bombe za prirodnu okolinu**

Side/Strana: 35.

Forfatter/Autor: Joe Kerwin

Resyme/Sažetak:

Krigen i Kroatia og Bosnia er sannsynligvis en like stor – om ikke verre – belastning på miljøet enn alle tidligere kriger. Vi er observist om at serberne har eksperimentert med forskjellige kjemiske vapen for å ødelegge miljøet.

Ratovi u Hrvatskoj i Bosni su skoro istih razmjera – i ne manjih opterećenja i uništenja prirodne okoline - nego svi raniji ratovi. Uvjereni smo da su Srbi eksperimentisali sa različitim hemijskim oružjem za uništavanje prirodne okoline.

Dato/Datum: 27. 4. 1994

Tittel/Naslov: **Desertører kan havne i krigen / Dezerteri mogu završiti na ratištu**

Side/Strana: 5.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

Militærnektene og desertører fra det tidligere Jugoslavia risikerer å bli tvangsrekruttert til krigen i Bosnia hvis de sendes tilbake. Norge har allerede sendt mange militærnektene fra det tidligere Jugoslavia.

Protivnici rata i vojni dezerteri iz bivše Jugoslavije rizikuju da budu nasilno poslani na ratišta u Bosni ako budu vraćeni kući iz trećih zemalja. Norveška je već vratila kući mnoge protivnike rata iz bivše Jugoslavije.

Dato/Datum: 27. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Liten tro på luftangrep i Bosnia / Malo nade u vazdušne napade u Bosni**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Gunnar Nyquist

Resyme/Sažetak:

Blant den hovedsakelig muslimske befolkningen i Tuzla i Nord Bosnia var det tirsdag få eller ingen som trodde at NATO ville sette inn flyangrep mot de serbiske styrkene ved Gorazde. Serberne hadde frist til kl. 02. 01. norsk tid til å trekke sine tunge våpen 20 kilometer vekk fra Gorazde.

Serberne trekker seg nok tilbake i siste liten, var de fleste enige om. For bosnierne er det dessuten like vanskelig å tro på FN og NATO som det er å tro på serbernes løfter om våpenhvile, etter at så mange fine ord har vist seg å være null verdt.

Među muslimanskim stanovništvom Tuzle, na sjeveru Bosne, malo je bilo onih koji su povjerovali da će NATO izvršiti vazdušne udare na srpske snage u okolini Goražda. Srbi su dobili rok do 02. sata iza pola noći da povuku svoje teško naoružanje stacionirano oko Goražda.

Svi su saglasni u tome da su se Srbi u posljednjem trenutku povukli samo formalno da bi zadovoljili formu. Za Bosance je teško da povjeruju UN-u i NATO-u kao i Srbima koji su već toliko puta prekršili obećanja o primirju koja, kad se sada analiziraju, ne vrijede više od nule.

Dato/Datum: 27. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Etter Gorazde / Nakon Goražda**

Side/Strana: 28.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

FN rykker inn i et Gorazde som er rasert et bilde på hele Bosnia-Hercegovina, som verdenssamfunnet anerkjente og deretter så forsvinne i krig. På bakken yter mannskap fra FN og andre organisasjoner humanitær bistand under de verst tenkelige forhold fysisk, miliært og politisk, fordi FN bare unntaksvis har rådd med omstendighetene.

Perspektive kan gjøres større. Krigen ble alles kamp for etnisk revir for muslimene som selvpopholdelsesdrift mellom Stor Serbia og et Stor Kroatia. Muslimene, som oppretholdt republikkens regjering, utgjør en enklave mellom Balkans kroater og serbere. Slik blir hele det muslimske Bosnia-Hercegovina et Gorazde overlatt krigen og en løsning hvor vi møter verdenssamfunnets realpolitikk igjen.

UN su došle u Goražde koje je slika cijele Bosne i Hercegovine koju je svijet priznao, a nakon toga dopustio da zemlja završi u ratu. Osoblje UN-a i drugih humanitarnih organizacija je po strani, po strani najgoreg mogućeg zamišljenog odnosa fizičkog, vojnog i političkog, jer UN imaju samo savjetodavnu funkciju u datim okolnostima.

U igri su velike perspektive. Muslimani su u raljama između velike Srbije i velike Hrvatske. Muslimani, koji su formirali republičku vladu, sada su u enklavi između balkanskih Hrvata i Srba. U takvom stanju je i cijela Bosna i Hercegovina, a Goražde je slika tog stanja gdje se susreće svjetska realpolitika.

Dato/Datum: 28. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Serberne holder seg i skinnet / Srbi se drže u sjeni**

Side/Strana: 20.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

En ny hjelpekolonne kom onsdag fram til Gorazde etter at de bosniske serberne føyde seg etter FNs krav om å trekke alle tunge våpen ut fra en sone på 20 kilometer rundt Gorazde. FN bekreftet at serberne har trukket våpnene tilbake og NATO talsmenn sa de var fornøyd med tilbaketrekningen så langt.

I en radiosending i Bosnias radio ble imidlertid opplysningene om full serbisk tilbaketrekning trukket i tvil. Der het det at bosniske serbere hadde gått til et artilleriangrep mot en landsby i nærheten av Gorazde tirsdag og at de bombet landsbyen Osanica onsdag morgen. Denne landsbyen ligger bare 12 kilometer sørvest for Gorazde. Det var uklart hvor disse opplysningene stammet fra, og de lot seg ikke umiddelbart bekrefte.

Nova kolona vozila sa humanitarnom pomoći došla je u srijedu u Goražde nakon što su se Srbi povinovali zahtjevu UN-a da povuku teško naoružanje u zone 20 kilometara od centra Goražda. UN su potvrdile da su Srbi povukli oružje a glasnogovornik NATO-a je izjavio da je, sad za sad, zadovoljan sa izvršenim povlačenjem.

Međutim, Bosanski radio je emitovao vijesti u kojima se izražava sumnja u potpuno srpsko povlačenje. U saopćenju se dalje navodi da su Srbi, u srijedu ujutro, izvršili artiljerijski napad na selo Osanicu u blizini Goražda. Nije jasan izvor ovih informacija koje još uvijek nisu potvrđene.

Dato/Datum: 28. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Ingen liker flyktninger i Tuzla / U Tuzli niko ne voli izbjeglice**

Side/Strana: 27.

Forfatter/Autor: Dagfinn Dommersnes

Resyme/Sažetak:

Ingen liker flyktninger her i Tuzla. De fyller opp skolene slik at ungene våre ikke får undervisning. De får mer mat enn oss andre. De dyrker

grønnsaker i parkene, og kan ikke lese. Og de er så utrolig mange. I Tuzla har det falt færre bomber og granater enn mange andre steder i Bosnia – Hercegovina. Derfor har titusener av muslimske flyktninger kommet. Anslagsvis 60.000. Før krigen bodde det 100.000 i Tuzla. Byens største problem er derfor alle flyktingene.

Disse menneskene kommer fra Srebrenica, Zvornik og Bratunac. Landsbyene deres er nedbrent og utbombet av serberne.

U Tuzli niko ne voli izbjeglice. Oni su napunili škole tako da naša djeca nemaju mjesta. Oni dobijaju više hrane nego mi. Oni uzgajaju povrće u parkovima. Oni su nepismeni. Njih je toliko puno. U Tuzli je palo manje granata nego u drugim mjestima u Bosni i Hercegovini. Zbog toga je hiljade muslimanskih izbjeglica došlo u Tuzlu. Otprilike 60.000. Prije rata Tuzla je imala oko 100.000 stanovnika. Najveći problem grada sada su izbjeglice.

Dato/Datum: 30. 4. 1994.

*Tittel/Naslov: **Håper på samlet plan for Bosnia – fred /Nada za zajednički mirovni plan za Bosnu***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Tragedien i Gorazde har vært en øyeåpner for verdenssamfunnet. Nå håper fredsmeglerne Thorvald Stoltenberg og lord David Owen på et samlet fredsinitiativ som kan legge ytterligere press på serbere og muslimer i det snart fullstendig sønderrevne Bosnia. Målet er å samle utenriksministerne fra Frankrike, Russland, Storbritannia, Tyskland og USA så raskt som mulig, for å sette ny fart i fredsprosessen.

Tragedija u Goraždu otvorila je oči svijetu. Sada se mirovni posrednici Thorvald Stoltenberg i lord David Owen nadaju zajedničkoj inicijativi kojom će se izvršiti pritisak na Srbe i Muslimane u skoro potpuno razdijeljenoj Bosni. Cilj je što prije okupiti ministre vanjskih poslova Francuske, Rusije, Velike Britanije, Njemačke i SAD-a kako bi se mirovni proces ubrzao.

Dato/Datum: 30. 4. 1994.

Tittel/Naslov: ***Ingen planer om å gi opp / Nema plana koji bi mogao dati nadu***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Jeg skal fortsette mitt arbeid for en varig fred i Bosnia. Om det blir 12 eller 16 eller enda flere måneder fremover, er ikke opp til meg å avgjøre. Men jeg kan ikke gi opp.

Det sier FNs fredsmegler for det tidligere Jugoslavia, Thorvald Stoltenberg, til Bergens Tidende.

”Ja ću nastaviti moj posao za mir u Bosni. To može potrajati 12 ili 16 mjeseci ili čak i duže. To nije do mene i ja ne odlučujem o tome, ali ja neću odustati.”

To kaže posrednik UN-a za bivšu Jugoslaviju Thorvald Stoltenberg za *Bergens Tidende*.

Dato/Datum: 30. 4. 1994.

Tittel/Naslov: ***Ghali eterlyser mer FN støtte / Ghali traži veću podršku za UN***

Side/Strana: 34.

Forfatter/Autor: David Frost

Resyme/Sažetak:

BBC David Frost gjorde dette intervjuet for en uke siden, før det ble klart om FN kom til å bombe serbiske stillinger i Gorazde. Her klargjør Ghali sitt syn på FNs og NATOs operasjoner i Bosnia, samtidig som han kritiserer medlemslandene for manglende støtte til FN.

David Frost sa BBC-a napravio je intervju sa Ghalijem sedam dana prije nego što je bilo jasno da će UN donijeti odluku da se bombarduju srpski položaji oko Gorazda. U ovom intervjuu je Ghali objelodanio pogled UN-a i NATO-a prema operacijama u Bosni. Istovremeno, on je kritizirao članice za nedovoljnu podršku UN-a.

Dato/Datum: 30. 4. 1994.

Tittel/Naslov: **Helt normal galskap / Potpuno normalno ludilo**

Side/Strana: 35.

Forfatter/Autor: Dagfinn Dommersnes

Resyme/Sažetak:

Bak gitteret et par gale øyne som gnistrer hat. Han bor i den øverste etasjen, der de akutte psykosene sperres inne. Det kreves mot bare å gå inn til dem.

Dette er ikke et attraktivt sted å vare. Vi er i krigens Bosnia, blant mennesker plassert aller nederst på rangstigen, de eneste sunne i denne verden. De gale.

Sykehuset mangler alt. Mat, personell, utstyr, plass og medisiner. Dette er også en historie om oppfrende pleiere med umulige arbeidsforhold. De som jobber her, gjør det for en symbolisk lønn, to D mark i måneden. Av og til får de en nødpakke med matvarer fra en internasjonal hjelpeorganisasjon...

Iza rešetaka je par ludih očiju u kojima se vidi mržnja. On je na zadnjem spratu gdje su smješteni oni sa psihozom. Nije jednostavno ući njima.

Ovo nije neko atraktivno mjesto za boravak. Mi smo u ratom zahvaćenoj Bosni i to među ljudima sa dna društvene ljestvice. Oni su jedini koji su možda zdravi na ovom svijetu. Oni su ljudi.

Bolnici nedostaje sve. Hrana, personal, mobilijar, mjesta za ležanje i lijekovi. Ovo je priča o ljudima koji rade u nemogućim uslovima. Oni koji ovdje rade, rade to za simboličnu plaću – dvije njemačke marke za mjesec. Ponekad dobiju paket humanitarne pomoći od nekih međunarodnih organizacija...

Dato/Datum: 2. 5. 1994.

Tittel/Naslov: **Tilspisset i Gorazde / Zaoštravanje u Gorazdu**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Forholdet mellom bosniske serbere og muslimsk ledete regjeringsstyrker blir stadig verre rundt Gorazde. Begge sider bryter våpenhvileavtalen, som nå truer med å falle sammen, sier FN tjenestemenn. Fredag kveld ble den nordiske FN bataljonen angrepet av bosniske serbere.

Begge parter gikk med på våpenhvile etter at NATO truet med å angripe de bosniske serberne hvis de ikke trakk sine tyngre våpen 20 kilometer unna sentrum av Gorazde. Men FN tjenestemenn sa søndag at serberne ikke hadde klart å trekke infanteriet vekk fra byen, og muslimske styrker tar ikke hensyn til forespørrelser fra FN i området.

Odnos između Vojske bosanskih Srba i Armije bosanske vlade, koja je provlađujuće muslimanska, na području Goražda sve je lošiji i lošiji. "Objе strane narušavaju primirje tako da je u opasnosti cjelokupan sporazum o prekidu vatre", rekao je uposlenik UN-a. U petak naveče bosanski Srbi napali su Skandinavski bataljon UN-a.

Strane u sukobu prihvatile su prekid vatre nakon što je NATO zaprijetio bosanskim Srbima da povuku svoje teško naoružanje 20 kilometara od centra Goražda. Međutim, jedan uposlenik UN-a je izjavio u nedjelju da Srbi nisu povukli svoje naoružanje na dogovorene pozicije, a Muslimani ne uvažavaju upozorenja UN-a u regionu.

Dato/Datum: 3. 5. 1994.

Tittel/Naslov: **Ny flyktningebølge i Bosnia / Novi talas izbjeglica u Bosni**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

Bosniske myndigheter har bedt Norsk Folkehjelp om snarest mulig å rydde plass i flyktningemottak for opptil 2.000 mennesker som kan bli

fordrevet fra Brcko området nær grensen til Kroatia. De bosnisk serbiske generalene har sagt at dette området er deres neste militære mål.

Myndighetene i byen Srebrenik venter opptil 2.000 interne flyktninger hvis det kommer et serbisk angrep på Brcko området, sier Turid Vindheim, som er leder for Norsk Folkehjelps innsats i området. Srebrenik ligger mellom Brcko og Tuzla.

Bosanske vlasti zamolile su Norvešku narodnu pomoć da pripremi mjesta u privatnim centrima za oko 2.000 osoba koji su protjerani iz područja Brčkog, koje se nalazi na granici prema Hrvatskoj. Srpski generali su izjavili da je ovo područje njihov sljedeći vojni cilj.

”Ukoliko dođe do srpskog napada na Brčko vlasti u gradu Srebreniku čekaju na 2.000 internih izbjeglica”, kaže Turid Vindheim, lider Norveške narodne pomoći u regionu. Srebrenik se nalazi između Brčkog i Tuzle.

Dato/Datum: 3. 5. 1994.

*Tittel/Naslov: **Borgerkrig; Følelse; Historie / Građanski rat; Osjećanje; Historija***

Side/Strana: 24.

Forfatter/Autor: Jon Geir Høyersten

Resyme/Sažetak:

Hevnens vanvidd et perspektiv for å forstå noe mer av den brutalitet som utøves på Balkan, er å se på fenomenet blodhevn, både fra psykologisk og historisk side, skriver Jon Geir Høyersten (51) i dagens Nettopp Nå kronikk. Høyersten er spesialist i psykiatri og overlege ved Psykiatrisk klinikk på Haukeland.

I dagens Bosnia-Herzegovina ser vi effektuert en ”hevnspsykologi” som ikke er blodhevn i tradisjonell forstand, men noe som har vesentlige trekk felles: Det dreierer seg dels om kollektiv hevn, en hevn mot slekten, mot stammen, mot folket. Kort sagt, mot ”de andre” som representater for overgriperne og morderne.

Spørsmålet er ikke bare hvorvidt hatet er til stede i samme omfang eller ei, eller om det er særlig omstendigheter som evt. kan få det til å blusse opp. Vel så avgjørende er sannsynligvis hvilke bremsemekanismer som finnes innebygget i individer, familiesystemer og samfunn.

Ludilo osvete kao perspektiva za razumijevanje nečega višeg od brutalnosti koja hara Balkanom je pogled na fenomen krvne osvete sa psihološkog i historijskog aspekta, piše Jon Geir Hoyersten (51) u današnjoj Hronici. Hoyersten je psihijatar specijalista i specijalista na Psihijatrijskoj klinici Haukeland u Bergenu.

U današnjoj Bosni i Hercegovini mi vidimo "psihologiju osvete" koja nije krvna osveta u tradicionalnom smislu riječi, ali je nešto što ima zajedničke osobine sa tim: Djelimično to se odnosi na kolektivnu osvetu, osvetu prema određenoj porodici, osvetu prema određenoj porodici, osvetu prema određenom narodu. Kratko rečeno, osvetu prema "onim drugim" kao predstavnicima nasilnika i ubica.

Suštinsko pitanje nije samo kolika je prisutna mržnja ili koliko određene okolnosti utiču da se ta mržnja razbukta? Odlučujuće je koje kočione mehanizme u svemu tome imaju individue, porodice i društvo u cjelini?

Dato/Datum: 5. 5. 1994.

Tittel/Naslov: ***FNs altfor store verden / Veliki svijet UN-a***

Side/Strana: 26.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

FNs altfor store verden med Bosnia-Hercegovina, Somalia og Rwanda på FNs tapsliste hadde generalsekretær Boutros Boutros Ghali forbausende mye optimisme i behold da han besøkte Norge denne uken for å rose det norske bidraget til verdensorganisasjonen.

Truslene og maktbruk i Bosnia-Hercegovina har vært ledd i en balansegang der man ikke tok parti. Skal krigen avsluttes risikofritt for NATO og FN, må muslimene dempe kravene. EU mekler lord Owen sa i Oslo før helgen det han har sagt i et år når tiden går, blir freden stadig mindre ideell.

Muslimene bør ta det de kan få nå og gi opp illusjonen om at verdenssamfunnet skal vinne tilbake for dem alt som er tapt.

Veliki svijet UN-a sa Bosnom i Hercegovinom, Somalijom i Ruandom kao listom njenih poraza. Međutim, generalni sekretar Boutros Boutros Ghali imao je više optimizma kada je govorio o norveškom doprinosu u radu svjetske organizacije.

”Prijetnja upotrebe sile u Bosni i Hercegovini dovela je do poremećaja u ravnoteži zauzimanja stavova. Ako se želi završetak rata bez velikog rizika za NATO i UN, onda Muslimani moraju smanjiti zahtjeve”. Posrednik EU lord Owen je izjavio u Oslu da je on to rekao prije godinu dana. Od tada je mir sve manji ideal.

Muslimani moraju uzeti to što im se nudi i zaboraviti iluziju da će im svijet vratiti ono što su izgubili.

Dato/Datum: 6. 5. 1994.

Tittel/Naslov: **Serbere nekter å gi fra seg land / Srbi odbijaju da vrate zemlju**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosniske serberledere forkastet torsdag et forslag om å gi fra seg land i bytte mot fred, og lovet å forsvare sin utsatte landkorridor i nordøst ”til den siste serber”.

Bosniske serberledere avviste også en foreslått deling av Bosnia der de ville fått 49 prosent og den muslimsk-kroatiske føderasjonen 51 prosent. De bosniske serberne kontrollerer nå 70 prosent av Bosnia.

Lideri bosanskih Srba odbili su prijedlog da vrate zauzete teritorije u zamjenu za mir. Istovremeno su obećali da će svoj koridor na sjeveroistoku zemlje braniti do ”posljednjeg Srbina”.

Lideri bosanskih Srba odbacili su predloženu podjelu Bosne gdje bi oni dobili 49 procenata teritorije, a muslimansko-hrvatska Federacija 51 procenat. Bosanski Srbi sada kontrolišu 70% Bosne.

Dato/Datum: 6. 5. 1994.

Tittel/Naslov: **Systematisk folkemord / Sistematski genocid**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Nina Haabeth

Resyme/Sažetak:

Bosniske serberne har stått bak et systematisk og godt planlagt folkemord i Bosnia. Det er konklusjonen til FNs krigsforbryterkommisjon, der lagdommer Hanne Sophie Greve er norsk medlem.

På eget initiativ iverksatte den norske lagdommeren omfattende undersøkelser fra Prijedor området i Nordvest Bosnia for FN kommisjonen. Direkte ofre for eller øyenvitner til overgrep i Prijedor området er intervjuet av ekspertgrupper over hele verden, også i Norge. Deporterte hovedsakelig muslimer – befinner seg i dag i Australia, Asia, Nord Afrika, hele Europa og USA, og til sammen har ca 400 av flyktningene avgitt vitneforklaringer.

Det er svært deprimerende fakta fra bare et lite område i Bosnia Greve bringer for dagen. I 1991 – før krigen brøt ut i Bosnia – viste en folketelling at det bodde 112.470 mennesker i Prijedor området. 44 prosent var muslimer, 42,5 prosent var serbere, 5,6 prosent kroater og 7,9 prosent var andre grupper.

I 1993 – etter serbernes etniske rensing av området – var befolkningen redusert med 53.000 mennesker. Mennesker som enten var blitt deportert, drept eller hadde forsvunnet.

Bosanski Srbi stoje iza sistematskog i dobro isplaniranog genocida u Bosni. To je zaključak Komisije UN-a za ratne zločine u kojoj je član i norveški predstavnik, predsjednica suda Hanne Sophie Greve.

Na svoju inicijativu ova norveška sudinica izvršila je sveobuhvatno istraživanje na području Prijedora, u sjeverozapadnoj Bosni, a za potrebe Komisije UN-a. Direktno žrtve i očevici zločina u Prijedoru su intervjuisani od strane ekspertnih grupa iz čitavog svijeta uključujući i Norvešku. Deportovani, uglavnom Muslimani, danas se nalaze u Australiji, Aziji, Sjevernoj Africi, cijeloj Evropi i SAD-u, a ukupno je oko 400 izbjeglica dalo svoje iskaze.

Deprimirajuće su spoznaje do kojih je došla Greve na ovom malom prostoru u Bosni. U 1991. godini, prije nego što je otpočeo rat u Bosni, popis

stanovništva je pokazivao da je u Prijedoru živjelo ukupno 112.470 stanovnika. Od toga 44% su bili Muslimani, 42,5% Srbi, 5,6% Hrvati i 7,9% ostali.

U 1993. godini, nakon izvršenog etničkog čišćenja od strane Srba, ukupan broj stanovnika je reduciran na 53.000 stanovnika. Ostatak je ili ubijen ili deportovan.

Dato/Datum: 9. 5. 1994.

Tittel/Naslov: **Serberne lurte FN i Sarajevo / Srbi prevarili UN u Sarajevu**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-DPA

Resyme/Sažetak:

FN lette søndag på måfå etter fire serbiske stridsvogner i den våpenfri sonen rundt Sarajevo. Selv med et FN kjøretøy på hjul greide en av stridsvognene å stikke seg vekk. Stridsvognaffæren er en ny skamlett på FNs merittliste i Bosnia.

UN su u nedjelju tragale za četiri srpska oklopna transportera u demilitarizovanoj zoni oko Sarajeva. Usprkos dobro organizovanoj potrazi i dobroj opremljenosti vozila UN-a jedno vozilo nije pronađeno. Ova afera sa oklopnim vozilima je jedna u nizu koje su UN imale u Bosni.

Dato/Datum: 10. 5. 1994.

Tittel/Naslov: **(U) sikre soner / (NE) sigurne zone**

Side/Strana: 25.

Forfatter/Autor: Jan Ivar Longva

Resyme/Sažetak:

Den bosnisk serbiske offensiven mot Gorazde har igjen aktualisert hvilke problemer FN står overfor i det tidligere Jugoslavia. Gorazde er som kjent en av FNs såkalte sikre soner i Bosnia. Denne statusen skulle i prinsippet sørge for at byen ble beskyttet mot eventuelle militære aggressatorer, men som vi vet er det langt mellom ord og handling.

Ofanziva bosanskih Srba na Goražde još jednom je aktuelizirala probleme pred kojima stoje UN u bivšoj Jugoslaviji. Goražde je, kao što je poznato, jedna od sigurnih zona UN-a u Bosni. Ovaj status bi trebao, u principu, da obezbijedi zaštitu grada protiv eventualne vojne agresije, ali kao što smo već vidjeli, velika je razlika između riječi i djela.

Dato/Datum: 11. 5. 1994.

Tittel/Naslov: **FN observatører frykter ny offensiv i Bosnia / Posmatrači UN-a se boje nove ofanzive u Bosni**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Neste slag i Bosnia krigen kan komme til å true Tuzla lommen, som er den nordiske FN bataljonens ansvarsområde. Hovedforsyningsruten inn til Tuzla er igjen svært usikker, melder FN observatører i området. Den militære oppbyggingen ved Brcko, der den serbiske øst vest korridoren i Nord Bosnia er på sitt smaleste, kan ha vært en taktisk manøver for å avlede oppmerksomheten fra det virkelige innsatsområdet.

Sljedeća faza rata u Bosni mogla bi zaprijetiti tuzlanskom džepu za koji je odgovoran Nordijski bataljon UN-a. Glavna linija snabdijevanja Tuzle je sada dosta nesigurna, obavještavaju posmatrači UN-a. Pojačavanje vojnih aktivnosti kod Brčkog, gdje je istočni srpski koridor u sjevernoj Bosni najtanji, može biti samo taktički manevar kako bi se skrenula pažnja sa glavnih zona ratovanja.

Dato/Datum: 11. 5. 1994.

Tittel/Naslov: ***Frykter senvirkninger hos flyktninger / Izbjeglice imaju strah od podsjećanja***

Side/Strana: 26.

Forfatter/Autor: Hilde Mari Furnes

Resyme/Sažetak:

Ikke spør krigsflyktningene fra Bosnia hva de synes om Norge. Spør heller, hvem er du? Psykiater, bosnier og krigsflyktning Semir Puzic ser fast på oss. Det er selvrespekt han snakker om. Og om å gi mennesker i eksil tilbake kontrollen over sitt eget liv. Hvis ikke kan ballangone av innestengte følelser snart sprekke.

Det vanskeligste er å se at så mange av flyktningene fra Bosnia har mistet troen på seg selv, sier Semir Puzic. Vår viktigste oppgave er å hjelpe dem til å se seg selv i framtiden.

Ne pitaj izbjeglice iz Bosne šta misle o Norveškoj. Radije pitaj - ko si ti? Psihijatar, Bosanac i izbjeglica iz rata Semir Puzić ima ispravan pogled na nas. Samopoštovanje je ono o čemu on govori. Ljudima u egzilu treba ponovo omogućiti da imaju kontrolu nad svojim životima. Ako se to ne desi onda balon satkan od unutrašnje napetosti može veoma brzo eksplodirati.

”Najgore u svemu tome je spoznaja da su mnoge izbjeglice iz Bosne izgubile vjeru u sebe same”, kaže Semir Puzić. ”Naš najveći zadatak je da im pomognemo da dođu do samopouzdanja i nađu svoje mjesto u budućnosti.”

Dato/Datum: 11. 5. 1994.

Tittel/Naslov: ***Som om Balkan ikke var nok / Kao i na Balkanu***

Side/Strana: 24.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

En begrenset aksjon ble et stort nederlag for FN og USA i Somalia. I to år har FN, NATO og EU underkastet seg krigens følger i Bosnia-

Hercegovina av frykt for konsekvensene av å gripe inn militært. Så eksploderer motsetningene i Rwanda i et folkemord så momentant og voldsomt at FN igjen lammes og verdensopinionen på en måte blir maktstjålet den også. Som en naturkatasrafo registreres Rwanda overveldende i øyeblikket. I morgen er nyheren igjen snarere Bosnia-Hercegovina, saken vi aldri slipper å høre om.

Verken FN eller EU kunne tilby en løsning for Bosnia-Hercegovina. De tilbød mekling, som i praksis ble å forlike serbernes fremrykking med kroatenes og muslimenes krav. Det hadde sammenheng med den fundamentale tvilen om krigen lot seg stoppe – på akseptabel måte – militært.

Ograničena akcija u Somaliji bila je veliki poraz UN-a i SAD-a. Evo već dvije godine su UN, NATO i EU zaglavljeni u ratu u Bosni i Hercegovini samo zbog straha od posljedica vojnog angažovanja. Najednom je eksplodiralo u Ruandi sa genocidom, a UN su bespomoćne pod pritiskom svjetskog javnog mnijenja. Nešto kao prirodna nepogoda, Ruanda je registrovana momentalno. Sutra će ponovo glavna vijest biti Bosna i Hercegovina, vijest koju ne možemo propustiti.

Niti UN niti EU ne mogu da ponude rješenje za Bosnu i Hercegovinu. Oni nude posredništvo što u praksi znači davanje prednosti srpskim osvajanjima u odnosu na hrvatske i muslimanske zahtjeve. Oni su se sukobili oko glavne dileme: da li rat zaustaviti na prihvatljiv način – vojno.

Dato/Datum: 13. 5. 1994.

Tittel/Naslov: **Krig – en prosess som skaper hat / Rat – proces koji stvara mržnju**

Side/Strana: 29.

Forfatter/Autor: Tone Bringa

Resyme/Sažetak:

Krig er en prosess som skaper hat, og det er klart at krig ikke komme som lyn fra klar himmel. Krigen i Bosnia er resultatet av politiske, økonomiske og sosiale forhold. Å redusere krigen til et psykokulturelt bestemt hevn motiv, er kanskje behagelig, men da setter en alle menneskene

i denne krigen i samme bås. Vi ser bort fra hvem det er som kontrollerer våpnene og hærmakten, og hvem som tjener på krigen. Vi glemmer at krig ofte kan startes av en liten gruppe mennesker, dersom de politiske, økonomiske og sosiale forhold ligger til rette. Det altoverveiende antall av mennesker i Bosnia-Hercegovina ønsket ikke krig, de skrek ikke etter hevn og fortiden.

I dag sier vi at den russiske nasjonalisten Sjirinovskij er gal, og at ingen kan ta ham alvorlig. Det samme sa bosnierne og omverdenen om den serbiske nasjonalisten Karadzic for to år siden, da han truet med krig og med å utrydde de bosniske muslimene.

Rat je proces koji stvara mržnju i jasno je da on ne dolazi kao grom iz vedra neba. Rat u Bosni je rezultat političkih, ekonomskih i socijalnih odnosa. Reducirati rat na psihokulturni, određeni osvetnički motiv može biti privlačno, ali to onda stavlja sve ljude u ovom ratu u isti koš. Mi obično gledamo ko kontroliše oružje i ko ima vojnu moć, te ko je taj ko zarađaje u ratu. Zaboravljamo da rat može početi mala grupa ljudi ako su u igri politički, ekonomski i socijalni odnosi. Većina ljudi u Bosni i Hercegovini nije željela rat, niti su mnogi od njih vrištali za osvetom zbog prošlosti.

Danas vidimo da je ruski nacionalista Žirinovski proglašen ludim i da ga zbog toga skoro niko ne uzima za ozbiljno. Bosanci nas, međutim, podsjećaju da se to isto govorilo za srpskog nacionalistu Karadžića prije dvije godine, kada je prijetio ratom i uništavanjem bosanskih Muslimana.

Dato/Datum: 13. 5. 1994.

Tittel/Naslov: **Ministre ber om fred i Bosnia / Ministri mole za mir u Bosni**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Utenriksministrene fra USA, Russland og fem EU land ble fredag enige om å be om våpenhvile i fire måneder og forhandlinger mellom de stridene partene i det tidlige Jugoslavia i løpet av to uker.

Utenriksministrene ga sin tilslutning til fredsplanen som gir de bosniske serberne 49 prosent av Bosnia og 51 til muslimene og kroatene. Ministrene vil ikke imøtekomme kravet fra Serbia om å heve sanksjonene før det blir innledet forhandlinger. Men de antyder at sanksjonene mot serberne kan bli gradvis hevet.

Ministri vanjskih poslova SAD-a, Rusije i pet zemalja članica EU usaglasili su se, u petak, o četveromjesečnom prekidu vatre i početku pregovora zaraćenih strana u bivšoj Jugoslaviji, koji bi trebali početi u narednih petnaest dana.

Ministri vanjskih poslova dali su svoj pristanak za mirovni plan koji daje bosanskim Srbima 49% Bosne, a Muslimanima i Hrvatima zajedno 51%. Ministri neće raspravljati o zahtjevima iz Srbije o ukidanju sankcija prije nego što se pregovori ne završe, mada postoje nagovještaji da bi sankcije protiv Srba mogle početi da se postepeno ukidaju.

Dato/Datum: 16. 5. 1994.

*Tittel/Naslov: **En sann fritenker / Istinski slobodni mislilac***

Side/Strana: 32.

Forfatter/Autor: Hans Gerhard Olsen

Resyme/Sažetak:

For den tyske kulturkritikeren Hans Magnus Enzenberger er borgerkrigen tidens fremste kjennetegn. Mer enn noensinne har krigsskueplassene global spennvidde, men de er blitt tilsvarende mer molekylære av natur, som han formulerer det landsby står mot landsby, bydel mot bydel.

I denne nedadgående spiralen ligger kimen til en fatal forrøelse av følelseslivet. Tar en tesen videre fra det endepunktet, kan den tanke tenkes at borgerkrigens umenneskelighet, enten det nå er i Bosnia eller i Belfast, er en syk søken etter en livsfølelse, etter å kunne føle noe for noen – borgerkrigens nihilisme som en pervertert projisering av informasjonsslavenes selyforakt.

”Borgerkrig” er et uhyre skarpsindig skriftstykk, båret oppe av en befriende revolt mot hevdvunne samfunnsteorier. Hans Magnus Enze-

nberger viser seg som en sann fritenker, og som sådan er hans essay en godartet, aktiviserende nyhet, med større erkjennelsesverdi enn hundre Dagsrevy utsendelser.

Za njemačkog kritičara Hansa Magnusa Enzenberga građanski rat je oznaka ovog vremena. Danas, više nego ikada, ratni poligoni dobili su globalne dimenzije koje se mogu uporediti sa molekulima u prirodi. Ovdje stoji selo protiv sela, grad protiv grada.

U ovoj silaznoj spirali nalazi se fatalna osnova osjećajnog života. Uzmimo jednu tezu koja je udaljenija od te završne tačke: neljudskost građanskog rata u Bosni ili u Belfastu je bolesna potraga životnog osjećaja, ako se može osjećati nešto u nihilizmu građanskog rata koji je pervertirana projekcija informacionog robovskog samoponižavanja.

”Grđanski rat” je nevjerovatan recept gonjen oslobođenim revoltom protiv društvene teorije osvete. Hans Magnus Enzenberg se pokazuje kao pravi slobodni mislilac, kao takav njegov je esej dobro naslijeđe, aktivirajuća vijest sa velikim vrijednostima koje se priznaju i vrijede više nego stotine dnevnih vijesti.

Dato/Datum: 18. 5. 1994.

Tittel/Naslov: **Frankrike truer med å trekke ut FN styrker / Francuska prijeti da će povući svoje jedinice iz sastava UN-a**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Pål Gerhard Olsen

Resyme/Sažetak:

Frankrike, som har sett seg lei på de haltende fredsforhandlingene i Bosnia, varslet tirsdag at de vil kunne komme til å trekke 2.500 av sine 6.000 FN soldater ut av det tidligere Jugoslavia innen årsskiftet.

Frankrikes trusler om å trekke et betydelig antall soldater ut, legger et ytterligere press på partene i Bosnia krigen om å finne fram til en fredsløsning.

Francuska, kojoj je previše bezuspješnih mirovnih pregovora u Bosni, obavijestila je u četvrtak, da ona, do kraja godine, želi povući 2.500, od ukupno 6.000 svojih vojnika, koji djeluju u sklopu UN-a.

Francuska ovom prijetnjom o povlačenju značajnog broja vojnika vrši pritisak na partnere u ratu u Bosni da pronađu mirovno rješenje.

Dato/Datum: 19. 5. 1994.

Tittel/Naslov: ***FN styrken i Tuzla i granatangrep, men nordmenn er trygge / Jedinice UN-a pod artiljerijskom vatrom u Tuzli. Norvežani na sigurnom***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Oberst Tom Johansen, som har ansvaret for den FN kontrollerte flyplassen ved Tuzla i det nordlige Bosnia, permitterer halve den nordiske styrken som jobber flyplasen en tid framover. Årsaken er at serberne igjen skjøt mot flyplassen tirsdag, og Johansen vil ikke ta noen sjanser i tilfelle nye angrep.

Pukovnik Tom Johansen, koji je odgovoran za kontrolu aerodroma u Tuzli, na sjeveru Bosne, a koji je inače pod kontrolom UN-a, poslao je na odsustvo, do daljnjeg, polovinu pripadnika skandinavske jedinice koja je smještena na aerodromu. Razlog slanja vojnika na odsustvo je ponovni napad na aerodrom od strane Srba, tako da Johansen, u slučaju novog napada, ne želi ništa da rizikuje.

Dato/Datum: 19. 5. 1994.

Tittel/Naslov: ***Molde kaprer forfatterne / Molde otima pisce***

Side/Strana: 40.

Forfatter/Autor: SisselHamre Dagsland

Resyme/Sažetak:

Molde tar åpenbart mål av seg til å virkeliggjøre oppfordringen om å bli Norges litterære hovedstad.

Krigen i Bosnia er bakgrunn for diktene som Bosnias populære poet Rezak Hukanovic skal lese opp. Han har sittet i to beryktede serbiske dødsleirer i sitt hjemland, og oppholder seg for tiden i flyktningleir i Norge.

Molde ima za cilj da realizuje izazov pred kojim stoji, a to je da postane norveški glavni književni grad.

Rat u Bosni je osnova za inspiraciju mnogih pisaca, među kojima je i bosanski popularni pjesnik Rezak Hukanović. On je bio zatočenik zloglasnih srpskih logora smrti u svojoj domovini, a već duže vrijeme živi kao izbjeglica u Norveškoj.

Dato/Datum: 20. 5. 1994.

Tittel/Naslov: ***Sprikende holdninger mellom FN og NATO i Bosnia / Neodređeno držanje između UN-a i NATO-a u Bosni***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

NATO har ingen planer om tvinge serberne til å fjerne sine tunge våpen fra Tuzla området til tross for et løfte om å gjøre det hvis serberne angrep byen med granater, opplyste NATO kilder i Brussel torsdag.

Det har oppstått stadig mer sprikende holdninger mellom forsvarsalliansen og FN, fordi FN har nektet å gi grønt lys for flyangrep i Bosnia.

NATO nema nikakvih planova da prisiljava Srbe da sklone teško naoružanje oko Tuzle iako je izrečena prijetnja da će se to učiniti ukoliko Srbi budu granatirali grad. Ovo su izjavili neimenovani izvori NATO-a u Brusselu, u četvrtak.

Osim toga, u porastu je neodređeno držanje između vojne Alijanse i UN-a zbog toga što UN odbijaju da dadnu zeleno svjetlo za zračne udare u Bosni.

Dato/Datum: 26. 5. 1994.

Tittel/Naslov: **Krig og disputt / Rat i odbrana doktorske disertacije**

Side/Strana: 25.

Forfatter/Autor: Jon Geir Høyesteren

Resyme/Sažetak:

Sosialantropolog Tone Bringa kommenterer i BT (03. 05.) min kronikk visse sosialpsykologiske mekanismer som kanskje kan belyse sider ved de ufattelige grusomheter som stadig begåes i Bosnia-Hercegovina. Jeg ønsker dessuten å fremheve at propagandaen, krigshandlingene og massakrene i seg selv kan spille på og utnytte holdninger og følelser og en særlig sårbarhet i befolkningen (at krig i seg selv skaper hat er både Tone Bringa, jeg og andre skjønt enige om). At Tone Bringa så kan karakterisere kronikken ved "å redusere krigen til et psykokultureltbestemt motiv er kanskje behagelig" blir nærmest parodisk, omtrent som om jeg skulle gitt en psykologisk årsaksforklaring på krigen i Bosnia. Like vanskelig blir det å se hvordan hun av min kronikk kan lese eller avlede at jeg skulle mene at vold mot grupper definert som andre "eret særlig Balkanfenomen".

Socijalni antropolog Tone Bringa u *Bergens Tidene*, od 3. 5, u svojoj hronici, govori o socijalnopsihološkim mehanizmima koji možda mogu osvjetliti nerazumljive strane užasa koji se konstantno dešavaju u Bosni i Hercegovini. Pored toga, ja želim da naglasim da propaganda, ratna dešavanja i masakri u sebi samima mogu imati za cilj iskorištavanje događaja i osjećanja kod naročito ranjivog dijela stanovništva (a to je da rat sam po sebi stvara mržnju, o čemu smo Tone Bringa i ja saglasni). Da, Tone Bringa može karakterizirati hroniku i "reducirati rat na psihološko-kulturni motiv i to je možda prihvatljivo", ali to je gotovo parodija, otprilike kao kad ja dajem psihološke razloge rata u Bosni. Isto tako, teško je razumjeti kako ona čita iz moje hronike da sam ja nasilje prema jednoj grupi, definiranoj kao oni drugi, okarakterisao kao "specifičan balkanski fenomen".

Dato/Datum: 4. 6. 1994.

Tittel/Naslov: **Presseklubb nummer en / Press klub broj jedan**

Side/Strana: 37.

Forfatter/Autor: Per Nyholm

Resyme/Sažetak:

La det være sagt med det samme: Sarajevo er verdens navle. Sett fra baren i nattklubben til Shahin og Darko fins det ikke en mer kosmopolitisk by enn Bosnias sønderbombete hovedstad. Jeg sier det ikke på spøk: Til tross for sår og skrammer forblir Sarajevo seg selv – lukket inne av serberne på 27. måned, men åpen for verden, tolerant tross barbariet den har vært gjennom, sulten på mat, men også på kultur.

I Sarajevo er det verken rasister, fascister, etno hysterikere eller kranieålere. De er mennesker i kjelleren under Ungdommens teater.

En av de som roper høyest er instruktøren Nermin Tulić. På plass i rullestolen er han full og besværlig. Det har han alltid vært, men han går over alle grenser nå, etter at en bombe rev av ham begge beina nede på Byforsvarets gate.

Europa begynner i Sarajevo, forkynner han.

Dopustite da kažem: Sarajevo je pupak svijeta. Gledano iz noćnog bara gdje zajedno sjede Šahin i Darko ne postoji više kosmopolitskiji grad od glavnog grada Bosne i Hercegovine u opsadi i pod stalnim bombardovanjem. Ja se ne šalim kada kažem: Usprkos ranama i poniženju Sarajevo nadilazi samo sebe. Opkoljeno od Srba već 27 mjeseci, zatvoreno unutra, ali otvoreno za svijet, puno tolerancije usprkos barbarizmu kojem je izloženo, željno hljeba ali i kulture.

U Sarajevu nema rasista, fašista, etno historičara. Oni su ljudi u podrumu, u Pozorištu mladih.

Jedan od njih, koji je najglasniji, je direktor Nermin Tulić. U invalidskim kolicima, pijan, ali odgovoran. Takav je uvijek bio, ali sada to prelazi sve granice nakon što mu je granata u ulici Branilaca grada odsjekla obje noge.

“Evropa počinje u Sarajevu”, propovijeda on.

Dato/Datum: 6. 6. 1994.

Tittel/Naslov: ***Fredsforhandlingen kom aldri i gang / Pregovori o miru nikada neće početi***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

Etter fire dagers tautrekking ga FN søndag opp forsøket på å få partene i Bosnia til å forhandle om våpenhvile. Muslimene nektet å sette seg til forhandlingsbordet fordi de mener det fortsatt står serbiske soldater rundt byen Gorazde.

Nakon četiri dana prekida UN su, u nedjelju, pokušale dovesti partnere za pregovarački stol kako bi razgovarali o primirju. Muslimani odbijaju da sjednu za pregovarački stol zbog toga što smatraju da se još uvijek veliki broj srpskih vojnika nalazi oko Goražda.

Dato/Datum: 6. 6. 1994.

Tittel/Naslov: ***Fredsforhandlingene får enda en sjanse / Mirovni pregovori dobijaju još jednu šansu***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

FNs spesialutsending til det tidligere Jugoslavia, Yasushi Akashi, bestemte seg søndag kveld for å gjøre et siste forsøk å få ingang våpenhvileforhandlinger i Geneve.

Forhandlinger ble det likevel ikke, og FNs representater gjorde seg søndag klare til å dra tilbake til Zagreb der FN operasjonen for det tidligere Jugoslavia har sitt hovedkvarter.

Ifølge FN skal muslimene ikke tidligere ha reagert på eller krevd fjernet de to stillingene som sto i sentrum søndag.

Specijalni izaslanik UN-a za bivšu Jugoslaviju Yasushi Akashi odlučio je, u nedjelju navečer, da učini posljednji pokušaj kako bi aktivirao mirovne pregovore u Ženevi.

Pregovora ipak nije bilo zbog čega je izaslanik UN-a odlučio da otputuje u Zagreb gdje se nalazi Glavni štab UN-a za operacije na području bivše Jugoslavije.

Prateći UN, Muslimani neće reagirati niti će tražiti brisanje dva položaja koja su bila u centru pažnje na pregovorima održanim u nedjelju.

Dato/Datum: 9. 6. 1994.

Tittel/Naslov: ***Kamppause, men ikke våpenhvile i Bosnia / Prekid borbi, a ne primirje u Bosni***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

De stridende partene i Bosnia ble onsdag enige om å ta en pause i kampene, men noen formell våpenhvileavtale ble ikke undertegnet da samtalene ble avsluttet i Geneve. Pausen skal vare i en måned, het det i en felleserklæring fra partene i konflikten.

Zaraćene strane u Bosni u srijedu su se usaglasile da naprave pauzu u borbama, ali zvanični dokument o primirju nije potpisan nakon završetka pregovora u Ženevi. Pauza će trajati jedan mjesec, kaže se u zajedničkom saopštenju učesnika u konfliktu.

Dato/Datum: 10. 6. 1994.

Tittel/Naslov: ***NATO med klare signaler til Russerne / NATO sa jasnim signalima prema Rusima***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

NATO kan ikke bygge sin fremtidige sikkerhetspolitikk på motstand fra Russland. Sikkerheten i Europa må utformes i samarbeid med Russland og ikke mot russiske interesser, sa alliansens visegeneralsekreær Sergio Balanzino torsdag, da han åpnet utenriksministermøtet i Istanbul.

Amerikanerne ønsker å sukke Bosnia pillen ved å foreslå at våpenboikotten av Bosnia blir opphevet. Dette har vært et amerikansk ønske lenge, og nå vil USA koble dette spørsmålet sammen med kravet om en forhandlingsløsning i et forsøk på å få slutt på blodutgytelsene i Bosnia.

”NATO ne može graditi svoju politiku u budućnosti sa protivljenjima iz Rusije. Sigurnost u Evropi se mora modelirati u saradnji sa Rusijom, a ne protiv ruskih interesa.” Ovo je izjavio zamjenik generalnog sekretara Alijanse Sergio Balanzino, u četvrtak, prilikom otvaranja sastanka ministara vanjskih poslova zemalja članica NATO-a u Istanbulu.

Amerikanci žele da zaslade bosansku strijelju predlažući ukidanje embarga na uvoz oružja Bosni. Ovo je već dugo želja SAD koje sada žele da ovo pitanje spoje sa zahtjevom o mirovnom rješenju i tako pokušaju završiti krvoproliće u Bosni.

Dato/Datum: 11. 6. 1994.

Tittel/Naslov: ***Serberen som slåss for muslimene / Srbin koji se bori za Muslimane***

Side/Strana: 37.

Forfatter/Autor: Per Nyholm

Resyme/Sažetak:

Jovan Divjak er serber og den muslimsk dominerte bosniske hærens nestekomanderende. Han er en reflektert og munter mann og har aldri har drømt om å gå over til serberne som har lagt Sarajevo i ruiner. Sine militære motstandere avskriver han som ”landsby gutte som ikke har annet i hodet enn myten om serbernes lidelser og katastrofer”. Til gjengjeld hater de ham av sine gode, serbiske hjerter. Opprørshærens øverstkommanderende, general Ratko Mladic, kaller Divjak for en forræder som vil bli skutt ved første anledning.

Divjak kunne saktens ha holdt sine to sønner utenfor krigen eller gitt dem en enkel stabsjobb. I stedet sendte han dem til fronten der han også selv dukker opp dag og natt. Han er alltid på farten, alltid blant sine menn, en lesende general, sier muslimske venner som fører oss til ham og omfavner ham på det hjerteligste.

Vi møter Divjak bak den svære døren med en plikt med ordene: "Det er generalens plikt å smile, seire og være litt mystisk." Han kommer rett fra en samtale med Izetbegovic. Presidenten holder på å skru den nye muslimsk-kroatiske forbundsstaten sammen og ville vite om generalen kunne tenke seg en stilling ved ambassaden i Paris. Det kunne han ikke. Divjak akter å bli i begivenhetens sentrum.

Jovan Divjak je Srbin i zamjenik komandanta Armije bosanske vlade koja je dominirajuće muslimanska. On je jedan promišljen i živahan čovjek koji nikada nije sanjao da će se boriti protiv Srba koji su od Sarajeva napravili krompirište. Svoje vojne protivnike on opisuje kao "ljude sa sela koji u svojim glavama nemaju ništa drugo nego mit o srpskoj patnji i stradanjima". Zauzvrat oni njega mrze svim srcem. Komandant vojske pobunjenih Srba Ratko Mladić Divjaka naziva izdajnikom koji će biti ubijen u prvoj prilici.

Divjak je mogao svoja dva sina držati izvan ratnih dešavanja ili im omogućiti posao u Štabu. Umjesto toga on ih je poslao na front gdje se i on sam pojavljuje vrlo često noću i danju. On je uvijek u žurbi, uvijek među svojim borcima, načitan general, kažu prijatelji Muslimani koji nas vode njemu grleći ga srdačno prilikom susreta.

Na vratima generala Divjaka je stajalo: "Obaveza generala je da se smije, pobjeđuje i da bude malo mističan". On je upravo došao sa jednog sastanka od Izetbegovića. Predsjednik nastoji da učvrsti novu muslimansko-hrvatsku državnu zajednicu i želio je znati da li general razmišlja da prihvati neku poziciju u ambasadi u Parizu. On je to odbio. Divjak želi biti u centru zbivanja.

Dato/Datum: 11. 6. 1994.

Tittel/Naslov: ***Sminke på krigens ansikt / Šminka na licu rata***

Side/Strana: 37.

Forfatter/Autor: Per Nyholm

Resyme/Sažetak:

I utkant av Sarajevos istykkerbombete sentrum ligger en liten, gameldags fabrikk, som yter sitt bidrag til at bosnierne kan bevare sitt gode utseende til tross for krig og ulykke.

Astro heter virkshometen som i to år forsynte den brennende hovedstadens kvinner med pudder, rouge, lebestift og parfyme. Heller ikke produksjonen av tannpasta, hårsjampo, barbervann og desinfiserende midler har vært avbrutt. Det er livsviktige varer i en by hvor 350.000 mennsker henter sitt vann ved spesielle gatepumper.

Astro gav aldri opp – heller ikke da serbiske granater eksploderte over fabrikkområdet og fem arbeidere ble drept.

U predgrađu Sarajeva, nedaleko od bombama razrušenog centra, nalazi se jedna stara fabrika čija je djelatnost da pomogne Bosancima da održavaju svoj lijep izgled usprkos ratu.

Ta fabrika je "Astro" koja već dvije godine snabdijeva žene sa puderom, karminom, dezodoransom, parfemom. Nije prekinuta ni proizvodnja zubne paste, šampona za kosu, pjene za brijanje i sredstava za dezinfekciju. To su veoma važni proizvodi u gradu sa 350.000 stanovnika koji sebi donose vodu sa specijalnih izvorišta.

"Astro" se nikada ne predaje čak ni kada su srpske granate ubile pet njenih uposlenika.

Dato/Datum: 14. 6. 1994.

*Tittel/Naslov: **Britiske FN styrker angrepet i Bosnia / Britanski vojnici iz sastava UN-a napadnuti u Bosni***

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Britiske FN soldater ble søndag angrepet av serbiske styrker i Bosnia, opplyste en talsmann for FN styrken UNPROFOR mandag. Ingen av FN folkene ble såret.

Angrepet skjedde søndag kveld i Maglaj distriktet i Sentral Bosnia.

Britanske vojnike iz sastava UN-a u Bosni napali su srpski vojnici, izjavio je u ponedjeljak glasnogovornik UNPROFOR-a koji djeluje u sklopu snaga UN-a. Niko od pripadnika snaga UN-a nije ranjen.

Napad je izveden u nedjelju navečer u Maglaju, u centralnoj Bosni.

Dato/Datum: 15. 6. 1994.

Tittel/Naslov: **Russland advarer både USA og serberne / Rusija upozorava i SAD i Srbe**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Russlands utenriksminister Andrej Kosyrev kom tirsdag med en klar advarsel til de bosniske serberne og sa at de må gi fra seg noen av landområdene de har erobret militært i Bosnia. Ellers risikerer de å miste støtten fra myndighetene i Moskva.

Samtidig advarte Russland USA og understreket at en ensidig opphevelse av FNs våpenboikott mot Bosnia vil kunne skape konfrontasjon og føre til en ny verdenskrig.

Ruski ministar vanjskih poslova Andrej Kozirjev izašao je u utorak sa jasnim upozorenjem prema bosanskim Srbima izjavivši da oni moraju vratiti jedan dio teritorije koju su vojno okupirali u Bosni. U suprotnom, rizikuju da izgube podršku vlasti u Moskvi.

Istovremeno, Rusija je upozorila SAD da bi jednostrano ukidanje embarga na uvoz oružja Bosni moglo da dovede do takvih konfrontacija koje bi mogle dovesti do novog svjetskog rata.

Dato/Datum: 16. 6. 1994.

Tittel/Naslov: **VM i Tullball / Svjetsko prvenstvo i šala oko fudbala**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Jan Nyberg

Resyme/Sažetak:

Det går et nasjonalistiske spøkelse over Europa. Når brølende fotball supportere knytter nevene og roper sine primitive kamprop mot spillerne, hører jeg ekkoet i Gorazdes skyttergraver. Det er De Andre mot Oss. Gjennom fotballen får den aggressive nasjonalismen legitimitet. Svetten fra skrikende tribune horder i New York renner som varmt blod over Bosnia dødsmarker. En lærkule i New York er en blykule i Bosnia.

Det må være noe grunnleggende sykt med et samfunn som er mer opptatt av 11 fotballspillere (plus seks reserver) og treneren deres, enn noe annet. En nasjon som til de grader går av hengslene fordi "vi" får sjansen til å sparke ned en hvitløksluktede nigger eller spaghettislurpende mafioso, fortjener knapt å bli kalt en kulturnasjon.

Vi går noen grusomme dager i møte. Min defensive forsvarsstrategi mot overfuset av fotballkøhlikerne og avkrevd svar på hva jeg mener om gårsdagens kamp. Om den mener jeg absolutt ingenting, og vet forøvrig heller ikke hvilken kamp du snakker om.

Bauk nacionalizma kruži Evropom. Kada glasni fudbalski navijači uzvikuju svoje primitivne borbene parole prema igračima ja čujem eho u rovovima oko Goražda. To se bore ONI drugi protiv NAS. Kroz fudbal agresivni nacionalizam dobija svoj legitimitet. Znoj sa tribina u New Yorku teče kao što teče topla krv nad bosanskim poljima smrti. Zrno od kože u New Yorku je zrno olova u Bosni.

Mora da je nešto bolesno u temelju društva koje je više opterećeno sa 11 fudbalera (plus šest rezervi) i njihovim trenerom nego sa nečim drugim. Nacija koja se ponaša kao šarka na vratima, jer "Mi" ćemo pobijediti crnce koji smrde na bijeli luk ili mafioze najedene špagetima, jedva da zavređuje naziv kulturna nacija.

Idemo ususret užasnim danima. Moja defanzivna odbrambena taktika prema velikoj prevari fudbalskih alkoholičara traži odgovor na pitanje: "Šta ja mislim o jučerašnjoj utakmici? Ja apsolutno ne mislim ništa i prije svega nemam pojma o kojoj utakmici ti govoriš."

Dato/Datum: 21. 6. 1994.

Tittel/Naslov: 270 asylmottaksplassar kan bli lagt ned / 270 mjesta za azilante može biti ukinuto

Side/Strana: 2.

Forfatter/Autor: Turid Kjetland

Resyme/Sažetak:

Asylmottaka til Bergen kommune, Løbergsveien mottaksentral og Fagerdalen mottaksentral med plass til 270 menneske til saman, kan

bli nedlagt. Eit forhandlingsmøte torsdag mellom kommunen som driftsoperatør og UDI region Vest avgjer truleg framtida til mottaka.

Kampovi za azilante u općini Bergen, Lobergsveien i Fagerdalen sa ukupno 270 mjesta mogli bi biti zatvoreni. Najavljeni sastanak za četvrtak na kojem će prisustvovati predstavnici općina i Direkcije za strance (UDI) Zapad odlučice o budućnosti ovih kampova.

Dato/Datum: 29. 6. 1994.

Tittel/Naslov: **Nytt Bosnia kart skal skape fred / Nova karta Bosne će donijeti mir**

Side/Strana: 10.

Forfatter: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Det nye kartet som tegnes i disse dager betraktes som nøkkelen til en politisk løsning på Bosnia konflikten. Kartet deler Bosnia inn i en serbisk og en muslimsk-kroatisk del. Det vil etter manges mening bety at serberne får beholde brorparten av de områdene de har erobret og rensset for ikke serbere. Men stormaktene holder fast på prinsippet om etnisk deling som eneste mulige løsning.

Sa novom kartom koja se iscertava ovih dana računa se kao ključem za političko rješenje konflikta u Bosni. Karta dijeli Bosnu na srpski i muslimansko-hrvatski dio. To znači, po mišljenju mnogih, da će Srbi zadržati veći dio teritorije koji su zauzeli i očistili od nesrba. Međutim, velike sile čvrsto stoje na stanovištu principa etničke podjele kao jedinog mogućeg rješenja.

Dato/Datum: 30. 6. 1994.

Tittel/Naslov: ***Frykter langvarig krig i Bosnia / Bosni prijete dugoročni rat***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den bosniske regjeringshæren og serbiske styrker i Bosnia har trappet opp kampene om en viktig forsyningsrute i den nordlige delen av landet. FN representater erkjenner at våpenhvilen er brutt sammen, og frykter at en langvarig krig står for døren.

FN utsendingen Yasushi Akashi innloedet onsdag samtaler i NATO hovedkvarteret i Brussel med sikte på å få slutt på krigen i Bosnia. Akashi sa før samtalene at forhandlere fra USA, Russland og EU er blitt enige om et nytt Bosnia kart, men at kartet ennå ikke er lagt fram for partene. Kartet gir den muslimsk-kroatiske føderasjonen 51 prosent og de bosniske serberne 49 prosent av landet.

Armija bosanske vlade i srpske snage u Bosni pojačale su borbe za jedan važan koridor koji služi za prolazak konvoja sa hranom u sjevernom dijelu zemlje. Predstavnik UN-a je obznanio da je primirje narušeno i da dugoročni rat stoji pred vratima.

Izaslanik UN-a Yasushi Akashi zakazao je razgovor u glavnom sjedištu NATO-a u Brussselu, s ciljem iznalaženja rješenja za završetak rata u Bosni. Akashi je prije razgovora izjavio da su pregovarači iz SAD-a, Rusije i EU saglasni o novoj karti Bosne, ali da karta još uvijek nije pokazana partnerima. Karta daje 51% muslimansko-hrvatskoj federaciji, a bosanskim Srbima 49 procenata zemlje.

Dato/Datum: 1. 7. 1994.

Tittel/Naslov: ***FN håper på forlenget våpenhvile i Bosnia / UN se nadaju produženju primirja u Bosni***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

FN håper å forlenge avtalen om våpenhvile i Bosnia som utløper i neste uke, selv om vedvarende kamphandlinger betyr at avtalen bare eksisterer på papiret. FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali vil anbefale at Sikkerhetsrådet gjør vedtak om en forlengelse av avtalen.

UN se nadaju da će doći do produžetka sporazuma o primirju u Bosni koji ističe sljedeće sedmice, bez obzira što borbe koje se još uvijek vode govore da sporazum egzistira samo na papiru. Generalni sekretar UN-a Boutros Boutros Ghali će predložiti da Vijeće sigurnosti donese odluku o produžetku važenja primirja.

Dato/Datum: 2. 7. 1994.

Tittel/Naslov: ***Serberne avviser fredsplan for Bosnia / Srbi odbijaju mirovni plan za Bosnu***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Radovan Karadzic anklaget fredag stormaktene for å ville forlenge krigen ved å presentere serberne for et håpløst kart over et delt Bosnia.

Femlandsgruppen bestående av Storbritania, USA, Frankrike, Tyskland og Russland holder i disse dager på å legge siste hånd på en fredsplan som etter sigende blir deres siste forsøk på å løse konflikten.

Ingen av partene har foreløpig sett det endelige kartet med forslag til to deling av Bosnia-Hercegovina, men man vet at 51 prosent vil gå til kroatene/muslimene og 49 prosent til serberne.

Radovan Karadžić optužio je u petak velike sile da žele da produže rat kako bi Srbima prezentirali beznadežnu kartu o podijeljenoj Bosni.

Kontakt grupa sastavljena od Velike Britanije, SAD, Francuske, Njemačke i Rusije radi na tome da se dođe do mirovnog plana koji je još jedan u nizu pokušaja da se okonča konflikt.

Niko od partnera nije još vidio konačnu kartu sa prijedlogom podjele Bosne i Hercegovine, ali se zna da 51% pripada Hrvatima/Muslimanima, a 49% Srbima.

Dato/Datum: 7. 7. 1994.

Tittel/Naslov: ***Stormaktene med Bosnia ultimatum / Velike sile sa ultimatumom za Bosnu***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Stormaktene har stilt de krigførende partene i Bosnia et såkalt fredelig ultimatum. Det trues med alvorlige reaksjoner mot den siden som avviser planen. Problemet er at det er mange måter å vri seg unna på, uten å si blankt nei.

Planen som USA, Russland og EU har utarbeidet, fastslår at Bosnia-Hercegovina skal forbli en enhetlig stat. Den serbiske delen skal inngå i en union med den kroatisk/muslimske føderasjonen. Men hvordan dette skal skje utdypes ikke. Man nøyere seg med å si at det skal skje ved "konstitusjonelle ordninger". Observatører kaller dette punktet for planens akilleshæl.

Velike sile uputile su zaraćenim stranama u Bosni takozvani mirovni ultimatum. Ona strana koja odbije plan susret će se sa ozbiljnim posljedicama. Problem je što postoji mnogo načina da se to izbjegne, a da se ne kaže direktno NE.

Plan koji su uradile SAD, Rusija i EU čvrsto stoji na stanovištu da će Bosna i Hercegovina nastaviti da bude jedinstvena država. Srpski dio će zaključiti uniju sa hrvatsko-muslimanskom federacijom. Međutim,

još uvijek nema detalja o tome kako će se ovo deseti. Ako se čovjek udubi u sve ovo onda se može reći da će se to desiti uz pomoć "konstitucionalnog naređenja". Posmatrači ovu tačku nazivaju Ahilovom petom plana.

Dato/Datum: 11. 7. 1994.

Tittel/Naslov: **Advarer mot ny Bosnia krig /Upozorenje za novi rat u Bosni**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Lederne i G7 landene og den russiske president Boris Jeltsin advarte mot at det kan bryte ut full krig på Balkan hvis ikke de krigførende partene aksepterer den siste fredsplanen. Landene truer med hardere sanksjoner hvis de ikke får ja fra alle parter innen 19. juli. Hvis ikke denne muligheten blir utnyttet er det store fare for en ny krig i stor skala, leste Italias statsminister Silvio Berlusconi opp fra toppmøtets slutterklæring da møtet ble avsluttet søndag.

Lideri zemalja članica grupe G7 i ruski predsjednik Boris Jelcin upozoravaju da je moguć novi rat na Balkanu ukoliko zaraćene strane ne prihvate ponuđeni mirovni plan. Zemlje članice grupe G7 prijete sa jakim sankcijama ukoliko svi partneri do 19. jula ne kažu DA za ponuđeni plan. "Ako ova mogućnost ne bude iskorištena onda postoji realna opasnost za novi rat velikog intenziteta, pročitao je, između ostalog, u završnom kominikeu italijanski predsjednik vlade Silvio Berlusconi.

Dato/Datum: 14. 7. 1994.

Tittel/Naslov: **Fredsplanen får blandet mottakelse / Mirovni plan naišao na različit prijem**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnias president Alija Izetbegovic vil anbefale nasjonalforsamlingen å godta den internasjonale fredsplanen for republikken. Men serber leder Radovan Karadzic reserverer seg. Vi synes ikke planen er god. Den er tvert imot dårlig. Men alle alternativer er verre. Derfor anbefaler jeg at vi godkjenner planen, men på en betingelse: Bosnia-Hercegovina må fortsatt få eksistere innefor de internasjonalt anerkjente grensene. Republikkens territoriale integritet og uavhengighet må garanteres, sa Izetbegovic.

Karadzic var imidlertid svært reservert etter møte med utenriksministrene. Han sa blant annet at serberne i Bosnia krever at områdene de kontrolleres skal anerkjennes internasjonalt på lik linje med den staus Ukraina hadde i Sovjetunionen. Ukraina hadde sin egen plass i FN.

Bosanski predsjednik Alija Izetbegović predložiti će Nacionalnoj skupštini da prihvati mirovni plan međunarodne zajednice za Bosnu. Međutim, lider bosanskih Srba Radovan Karadžić, kada je u pitanju ovaj plan, je rezervisan.

”Mi mislimo da plan nije dobar. Naprotiv, on je loš. Ali sve druge alternative su lošije. Zbog toga ja predlažem da mi prihvatimo plan uz jedan uslov: Bosna i Hercegovina mora nastaviti egzistirati u međunarodno priznatim granicama. Državni teritorijalni integritet i nezavisnost moraju biti garantovani”, izjavio je Izetbegović.

Nakon sastanka sa ministrima vanjskih poslova zemalja članica Kontakt-grupe Karadžić je bio izuzetno rezervisan. On je, između ostalog, izjavio ”da Srbi u Bosni zahtijevaju da se teritorije koje oni kontrolišu međunarodno priznaju i to po istom osnovu kako je Ukrajina imala status u Sovjetskom Savezu”. Ukrajina je imala i svoje mjesto u UN-u.

Dato/Datum: 18. 7. 1994.

Tittel/Naslov: **Serberne avviser fredsplanen / Srbi odbijaju mirovni plan**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Lederne for de bosniske serberne oppfordret søndag sin nasjonalforsamling til å avvise den internasjonale fredsplanen for Bosnia og ba befolkningen forberede seg på mer krig.

Hvis det internasjonale samfunn presser oss opp i et hjørne og krever et "ja" eller "nei", da vil svaret fra våre utsendinger og vårt folk være "nei", uttalte Radovan Karadzic.

U nedjelju su lideri bosanskih Srba predložili Narodnoj skupštini da odbije međunarodni mirovni plan za Bosnu i pozvali su narod da se pripremi za nastavak ratovanja.

”Ako nas međunarodna zajednica pritisne u ćošak i zahtijeva da kažemo DA ili NE, onda je odgovor naših predstavnika i našeg naroda NE”, izjavio je Radovan Karadžić.

Dato/Datum: 20. 7. 1994.

Tittel/Naslov: **Siste sjanse for Bosnia? / Zadnja šansa za Bosnu?**

Side/Strana: 22.

Forfatter/Autor: Lederartikkel

Resyme/Sažetak:

De siste dagers behandling av vestmaktene "fredsplan" for Bosnia burde vært den avgjørende ildprøven: Nå må tragedien i Bosnia avsluttes, nå må tiden være inne for gjenoppbygging av landet, og dermed må også utlendigheten for bosniske flyktninger fra de nærmeste naboland til de fjerneste nordnorske distrikter være over.

Finiš izrade "mirovnog plana" za Bosnu od strane zapadnih sila, mogao bi biti odlučujući: Tragedija u Bosni se mora okončati, vrijeme

koje dolazi mora se iskoristiti za obnovu zemlje, a bosanske izbjeglice, koje se nalaze u susjednim zemljama, kao i zemljama sjevera moraju se vratiti kući.

Dato/Datum: 22. 7. 1994.

Tittel/Naslov: ***Nektet støtte til hjemreise / Nema podrške za povratak kući***

Side/Strana: 3.

Forfatter/Autor: Audun Stølås

Resyme/Sažetak:

Etter 11 måneder som flyktning i Norge vil Jadranka Sefic fra Mostar i Bosnia nå reise tilbake til sitt hjemland. Men Utlendingsdirektoratets regionkontor i Bergen har nektet henne økonomisk støtte til hjemreisen.

Hun vil nå reise tilbake til Mostar sammen med sine to barn på 7 og 13 år som har vært med henne under oppholdet i Norge. Hennes ekte-mann og foreldre er i Mostar. Gjennom telefonkontakt har de sagt at hun nå trygt kan komme tilbake til Mostar.

Hvis jeg ikke får støtte fra norske myndigheter innen 1. august, får jeg prøve å kjøpe billett selv, sier hun.

Jadranka Sefic sier at hun ikke har hatt noe godt opphold i Norge. I løpet av de 11 månedene jeg har vært i Bergen har jeg måtte flytte fem ganger mellom ulike mottak. Nå bor jeg med to barn på ett rom.

Nakon 11 mjeseci provedenih kao izbjeglica u Norveškoj Jadranka Sefić iz Mostara, u Bosni, putuje nazad u svoju domovinu. Ali regionalna Direkcija za strance u Bergenu odbila je da joj da ekonomsku podršku za povratak kući.

Ona će otputovati nazad u Mostar zajedno sa svoje dvoje djece starih 7 i 13 godina koji su bili s njom za vrijeme boravka u Norveškoj. Njen muž i roditelji žive u Mostaru. U telefonskom razgovoru oni su rekli da se Jadranka i djeca mogu vratiti u Mostar.

”Ako ne dobijem pomoć norveških vlasti do 1. augusta ja ću kupiti karte za svoj novac”, kaže Jadranka.

Jadranka Sefić kaže da joj nije bilo dobro u Norveškoj. ”Za 11 mjeseci mog boravka u Bergenu morala sam seliti pet puta od jednog kampa do drugog, a sada sa dvoje djece živim u jednoj sobi.”

Dato/Datum: 23. 7. 1994.

Tittel/Naslov: **"Bosnia ved et veivalg" / "Bosna pred izborom puta"**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Vi stor foran et veivalg, sa USAs forsvarsminister William Perry fredag etter å ha drøftet Bosnia med NATO og FN topper i Kroatias hovedstad Zagreb.

Perry er ved avslutningen av en ukelang reise til ni land i Sør Europa, der situasjonen i Bosnia har vært en gjenganger. Fredagens møter gjaldt de militære mulighetene som står til rådighet i en situasjon der serberne i Bosnia har forlangt en reforhandling av fredsplanen.

"Mi smo pred izborom", izjavio je u petak ministar odbrane SAD-a William Perry, razmatrajući pitanje Bosne sa liderima NATO-a i UN-a u hrvatskom glavnom gradu Zagrebu.

Perry je na završetku jednonedjeljnog putovanja za vrijeme kojeg je posjetio devet zemalja Južne Evrope, a situacija u Bosni imala je prioritet. Sastanak, koji je održan u petak, na dnevnom redu je imao upotrebu vojne sile kao sredstva u slučaju da Srbi u Bosni počnu sa otezanjem prihvatanja mirovnog plana.

Dato/Datum: 26. 7. 1994.

Tittel/Naslov: **Drøfter fredsplanens skjebne / Pretresaju sudbinu plana**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Stormaktenes kontaktgruppe for Bosnia møttes mandag i Moskva for å drøfte serbernes avvisning av den internasjonale fredsplanen. Samtidig truet serbiske talsmenn med å gjøre livet surt for FN styrken i den tidligere jugoslaviske republikken.

Fredsplanen er godtatt av muslimene og kroatene, men foreløpig ikke av serberne.

Kontakt-grupa za Bosnu imat će u ponedjeljak sastanak u Moskvi kako bi razmotrila srpsko odbijanje međunarodnog mirovnog plana. Istovremeno, srpski glasnogovornik je zaprijetio da će život pripadnika UN-a u bivšoj jugoslovenskoj republici postati nesnošljiv.

Mirovni plan je prihvaćen od Muslimana i Hrvata, ali još uvijek nije od Srba.

Dato/Datum: 26. 7. 1994.

Tittel/Naslov: ***Vil trekke ut FN soldatene / Žele povući vojnike UN-a***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali anbefalete mandag at de 35.000 FN soldatene i det tidlige Jugoslavia trekkes ut hvis det blir vedtatt en fredsplan. Bare stormaktene som har fremmet planen har ressurser til å sette den ut i livet, skriver han i et brev til Sikkerhetsrådet.

Generalni sekretar UN-a Boutros Boutros Ghali predložio je u ponedjeljak povlačenje 35.000 vojnika UN-a iz bivše Jugoslavije ukoliko se donese odluka o mirovnom planu. "Samo velike sile koje su učestvovalе u donošenju plana imaju resurse da isti realizuju", napisao je Ghali u pismu upućenom Vijeću sigurnosti.

Dato/Datum: 27. 7. 1994.

Tittel/Naslov: ***Kritisk til FN retrett / Kritički o pravu UN-a***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

Den russiske forsvarsministeren Pavel Gratsjov kom tirsdag til Beograd der han skulle ha samtaler med Beograd regjeringen og de bosniske serberne. Han uttalte seg samtidig kritisk til forslaget om å trekke ut FN styrkene fra Bosnia.

Ruski ministar odbrane Pavel Gratsjov došao je u utorak u Beograd gdje će imati sastanak sa predstavnicima vlade u Beogradu i bosanskim Srbima. On se kritički izrazio o prijedlogu o povlačenju snaga UN-a iz Bosne.

Dato/Datum: 27. 7. 1994.

Tittel/Naslov: **Tok FN leder som gissel / Uzeli lidera UN-a kao taoce**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Serbiske styrker tok tirsdag sjefen for FNs hjelpeoperasjon i enklaven Gorazde i Bosnia som gissel sammen med to andre personer. Serberne forlanger en serbisk familie i det muslimsk dominert Gorazde utlevert, opplyser en militær FN kilde.

Srpske jedinice su u utorak uzele šefa pomoćnih operacija UN-a sa još dvije osobe u enklavi Goražde u Bosni kao taoce. Srbi zahtijevaju da im se izruči jedna srpska porodica iz dominirajuće muslimanskog Goražda, izjavio je vojni izvor UN-a.

Dato/Datum: 28. 7. 1994.

Tittel/Naslov: **Nytt kvelertak på Sarajevo / Novo davljenje Sarajeva**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Serberne i Bosnia tvang onsdag gjennom stengning av veien som siden mars har vært åpen for Sarajevos befolkning. I tillegg truer serberne med å kutte vann, gass og strømforsyningen til Sarajevo og stanse alle FN kolonner gjennom eget territorium hvis ikke serbiske fanger løslates innen 31. juli, opplyser FN tjenestemenn.

Diplomater i Sarajevo sier det er visse tegn på at serberne kan være villig til å frafalle noen av sine krav. Men det er høyst uvisst om den bosniske regjering kan gå med å la serberne få rett til å løsrive seg fra Bosnia.

Srbi u Bosni zatvorili su u srijedu put koji je od marta bio otvoren za stanovnike Sarajeva. Pored toga, Srbi prijete da će prekinuti dovod vode, plina i električne energije za Sarajevo, te da će zaustaviti sve kolone vozila UN-a, koje se kreću kroz njihovu teritoriju, ukoliko se do 31. jula ne oslobode srpski zatvorenici, obavijestio je uposlenik UN-a.

Diplomate u Sarajevu kažu da postoje znaci da su Srbi voljni da odustanu od nekih od svojih zahtjeva. Još uvijek nije jasno da li bosanska vlada može oduzeti pravo Srbima da se otcijepe od Bosne.

Dato/Datum: 29. 7. 1994.

Tittel/Naslov: ***FN general raser mot serberne / Generalni sekretar UN-a ljut na Srbe***

Side/Strana: 2.

Forfatter/Autor: Magne Reigstad

Resyme/Sažetak:

Øverstkomanderende for FN styrken i Bosnia, general Sir Michael Rose, raste torsdag mot serberne etter angrepet som kostet en britisk FN soldat livet. Serbernes unnskyldning er verdiløs, mente han og beskyldte dem for å ha angrepet FN kolonnen med vitende og vilje.

Glavnokomandujući snaga UN-a u Bosni general sir Michael Rose bjesnio je na Srbe u četvrtak nakon njihovog napada u kojem je poginuo britanski pripadnik snaga UN-a. "Srpsko izvinjenje ne vrijedi, Srbi su napali kolonu UN-a i to planski i sa namjerom."

Dato/Datum: 29. 7. 1994.

Tittel/Naslov: ***Vil reise hjem når det et trygt / Vraćamo se kući kada bude sigurno***

Side/Strana: 2.

Forfatter/Autor: Hilde Mari Furnes

Resyme/Sažetak:

Vi lengter hjem til Bosnia, men ennå tør vi ikke reise tilbake. Og hva skal vi reise til? Hjemmet vårt, jobben, pengene alt er borte, sier Lokmić Esad fra Bosnia og Hercegovina.

”Mi čeznemo za Bosnom, ali mi još uvijek ne možemo nazad. I, konačno, gdje ćemo se vratiti? Naše kuće, posao, novac, sve je uništeno”, kaže Esad Lokmić iz Bosne i Hercegovine.

Dato/Datum: 1. 8. 1994.

Tittel/Naslov: ***Økt press mot serberne / Pojačan pritisak na Srbe***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Utenriksministrene fra USA, Russland, Storbritania, Frankrike og Tyskland ble lørdag enige om å skjerpe sanksjonene mot rest Jugoslavia som svar på serbernes nei til fredsplanen for Bosnia.

Ministri vanjskih poslova SAD-a, Rusije, Velike Britanije, Francuske i Njemačke saglasili su se u subotu da pooštre sankcije prema ostatku Jugoslavije kao odgovor na srpsko NE prema mirovnom planu za Bosnu.

Dato/Datum: 2. 8. 1994.

Tittel/Naslov: **Mot full falitt for Bosnia diplomatiet / Protiv potpune propasti diplomatije o Bosni**

Side/Strana: 5.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Stormaktene risikerer et alvorlig diplomatisk nederlag hvis de ikke får de bosniske serberne til å si ja til sin siste fredsplan, mener diplomater i Brussel.

Med fare for en ny opptrapping av Europas verste konflikt siden annen verdenskrig, ble utenriksministrene fra USA, Russland og EU i helgen enige om å skjerpe sanksjonene mot Serbia i et forsøk på å få slutt på krigen i Bosnia.

President Clinton står under økende hjemlig press for å hjelpe Bosnia, og kan bli tvunget av Kongressen til å oppheve våpenblokaden ensidig. Men hvis USA gjør det, vil landet bli beskyldt for å bryte internasjonale forpliktelser på et tidsspunkt da det trenger FNs støtte for en eventuell invasjon i Haiti.

Frankrike og Storbritannia har antydnet at de vil måtte trekke seg ut mens krigen raser vil bli svært komplisert, med fare for å lide store tap.

Siste utvei er militære angrep på serbiske mål ved bruk av NATO fly. Også i et slikt tilfelle risikerer man gjengjeldelsesaksjoner mot FN styrkene.

Velike sile rizikuju potpuni diplomatski poraz ako ne uspiju pridobiti bosanske Srbe da kažu DA za ponuđeni mirovni plan, mišljenja su diplomate u Bruselu.

Zbog opasnosti da najveći konflikt nakon Drugog svjetskog rata u Evropi eskalira, ministri vanjskih poslova SAD-a, Rusije i Evrope usaglasili su se da pooštre sankcije protiv Srbije kako bi uticali na završetak rata u Bosni.

Predsjednik Clinton ima strahovit pritisak na domaćem terenu gdje se traži njegov jači angažman u pomoći Bosni. Kongres vrši pritisak na njega i traži da se izvrši jednostrano ukidanje embarga na uvoz oružja Bosni. Međutim, ako bi SAD to učinile bile bi optužene da krše međunarodne obaveze povezujući to sa slučajem Haitija kada je za izvršenu invaziju tražena saglasnost UN-a.

Francuska i Velika Britanija su nagovijestile da će se povući iz procesa, a rat će se nastaviti uz velike ljudske žrtve.

Posljednja mogućnost su zračni napadi uz upotrebu NATO-aviona. Međutim, u takvim slučajevima, veliki je rizik za osvetničke akcije prema pripadnicima UN-a na terenu.

Dato/Datum: 3. 8. 1994.

Tittel/Naslov: **Serberne behandler fredsplanen – igjen / Srbi razmatraju mirovni plan – još jednom**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Serbernes selvoppnevte nasjonalsforsamling skal møtes onsdag for å ta stilling til stormaktenes fredsplan for Bosnia, opplyste forsamlinges president Momčilo Krajišnik tirsdag.

Serbias president Slobodan Milosevic gikk søndag ut med en klar anbefaling til serberne i Bosnia om å si ja til fredsplanen. Men språkbruken i brevet fra regjeringen i Beograd er mer truende.

Srpska samoproglášena Nacionalna skupština sastat će se u srijedu kako bi zauzela stav o mirovnom planu velikih sila za Bosnu, obavijestio je u utorak predsjednik Skupštine Momčilo Krajišnik.

Srbijanski predsjednik Slobodan Milošević u nedjelju je izašao sa jasnom preporukom za Srbe u Bosni da kažu DA mirovnom planu. Pismo koje je došlo iz vlade u Beogradu intonirano je u još oštrijem tonu.

Dato/Datum: 5. 8. 1994.

Tittel/Naslov: ***Boikott tenner fredshåp / Bojkot sagorijeva nadu o miru***

Side/Strana: 5.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Rest Jugoslavia kunngjorde i går at det kutter alle politiske og økonomiske forbindelser til Bosnias serbere fordi de har forkastet stormaktens fresplan, meldte nyhetsbyrået Tanjug.

Ostatak Jugoslavije jučer je obznanio da prekida sve političke i ekonomske veze sa bosanskim Srbima zbog njihovog neprihvatanja mirovnog plana velikih sila, obavijestila je novinska agencija Tanjug.

Dato/Datum: 5. 8. 1994.

Tittel/Naslov: ***Serbia bryter med sine allierte / Srbija prekida sa svojim saveznicima***

Side/Strana: 5.

Forfatter/Autor: Per Nyholm

Resyme/Sažetak:

Tre års konflikt på Balkan tok torsdag en dramtisk, men ikke fullstendig uventet vending da Serbias president Slobodan Milosevic "slo hånden av" serberføren i Bosnia, Radovan Karadzic.

Med en brutalitet som må ha gitt de bosniske serberne akutt pustebesvær, meddelte Milosevic at alle forbindelser mellom det serbiske moderlandet og opprørerne i naborepublikken var brutt og at grensen over Drina var stengt. Det betyr blant annet at Karadzic er avskåret fra sin luksusvilla i Beograd, og at han kun kan reise til utlandet med den serbiske regjerings velsignelse.

Trogodišnji konflikt na Balkanu u četvrtak je dobio dramatičan, ali ne i očekivan pravac nakon što je srbijanski predsjednik Slobodan Milošević "lupio šakom o sto" vođi Srba u Bosni Radovanu Karadžiću.

Sa brutalnošću koje je bosanske Srbe ostavila bez daha Milošević je saopštio da su sve veze sa majkom Srbijom i pobunjenicima u susjednoj republici prekinute, te da je granica na Drini zatvorena. To, između ostalog, znači da je Karadžić izbačen iz luksuzne vile u Beogradu i da on može putovati u inostranstvo samo uz dozvolu srbijanskih vlasti.

Dato/Datum: 6. 8. 1994.

Tittel/Naslov: **NATO fly angrep serbiske mål / NATO-avioni napali srpske ciljeve**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Kampfily fra NATO gikk i går til angrep på en bosnisk serbisk panservernkanon nær Sarajevo etter at bosniske serbere tidligere hadde fjernet tunge våpen fra et lager vest for byen. Men etter angrepet sa serberne at de vil levere tilbake våpenene de tok.

Det er første gang NATO går til angrep på bosniske serbere rundt Sarajevo, som har vært et internasjonalt symbol på den tragiske følgene av konflikten. NATO fly ble sist satt inn mot serbere ved Gorazde i april. FNs øverstkommanderende, general Sir Michael Rose, sa at NATO fly gikk til angrep på en serbisk panservernkanon, ifølge det franske nyhetsbyrået AFP.

Borbeni avioni NATO-a jučer su napali jedan tenk bosanskih Srba u blizini Sarajeva. To se desilo nakon što su Srbi nešto ranije sklonili teško naoružanje iz jednog lagera zapadno od grada. Nakon ovog napada Srbi su izjavili da će oni ponovo uzeti naoružanje koje su već bili vratili.

Ovo je prvi put da je NATO krenuo u napad na bosanske Srbe u okolini Sarajeva koje je u ovom konfliktu postalo simbol stradanja na međunarodnom planu. Avioni NATO-a zadnji put su upotrijebljeni protiv Srba u okolini Goražda u aprilu ove godine. Glavnokomandujući UN-a general sir Michael Rose je izjavio da su avioni NATO-a izvršili napad na jedan srpski tenk, izvještava francuska novinska agencija AFP.

Dato/Datum: 8. 8. 1994.

Tittel/Naslov: **Bosnia serberne kjemper videre / Bosanski Srbi se bore dalje**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnia-serbernes leder Radovan Karadzic varslet søndag at hans soldater vil kjempe videre alene, uten støtte fra Serbia og president Slobodan Milosevic.

Karadzics uttalelse kom etter at de bosnisk-serbiske styrkene lørdag unngikk trusselen om flere NATO flyangrep ved å levere fra seg fem tunge våpen, inkludert en stridsvogn, de hadde tatt fra et FN lager i Sarajevo.

Lider bosanskih Srba Radovan Karadžić upozorio je u nedjelju da će njegovi vojnici nastaviti da se bore sami bez podrške Srbije i Slobodana Miloševića.

Karadžićeva izjava došla je nakon što su snage bosanskih Srba izbjegle prijetnje i zračne napade NATO-a jer nisu predali svo teško naoružanje uključujući i jedan tenk koji su uzeli iz lagera UN-a u Sarajevu.

Dato/Datum: 10. 8. 1994.

Tittel/Naslov: **Frykter full krig i Bosnia / Bosni prijeti puni rat**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Jell Gjerset

Resyme/Sažetak:

FN frykter full krig i Bosnia hvis de bosniske regjeringsstyrkene fortsetter presset mot serbernes svakeste punkt, den smale korridoren i nord. FN vil prøve å avverge en opptrapping ved å innføre flere våpenforbudssoner.

Rose frykter at serberne kan bli desperate etter at myndighetene i Beograd har stanset forsyningene. Serberne står fast på sin avvisning av fredsplanene selv etter at de øyensynlig er avskåret fra nye leveranser av våpen og drivstoff.

UN su u strahu od punog rata u Bosni pogotovo ako Armija bosanske vlade nastavi vršiti pritisak na najslabiju srpsku tačku – mali koridor na sjeveru. UN će probati spriječiti eskalaciju sukoba tako što će uvesti demilitarizovane zone.

Rose je u strahu da će Srbi biti desperatni nakon što su vlasti u Beogradu obustavile logističku podršku. Srbi stoje čvrsto na stanovištu neprihvatanja mirovnog plana bez obzira što je golim okom vidljivo da im sada Srbija ne isporučuje oružje i gorivo.

Dato/Datum: 11. 8. 1994.

Tittel/Naslov: ***FN truer både serbere og muslimer / UN prijete i Srbima i Muslimanima***

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FN har truet med å be NATO gjennomføre flyangrep mot både serbere og muslimer i Bosnia dersom de ikke innstiller kampene inne i den våpenfrie sonen rundt Sarajevo.

Det er første gang FN har truet med flyangrep også mot den muslimske regjeringshæren. NATO fly har angrepet serbiske stillinger tre ganger siden april.

UN su zaprijetile da će zahtijevati od NATO-a da izvrši zračne napade i na Srbe i na Muslimane u Bosni ukoliko ne prekinu borbe unutar slobodnih zona oko Sarajeva.

Ovo je prvi put da UN zaprijete zračnim udarima protiv Armije bosanske vlade koja je dominirajuće muslimanska. NATO-avioni od aprila do danas tri puta su bombardovali srpske položaje.

Dato/Datum: 15. 8. 1994.

Tittel/Naslov: ***Kan bli NATOs nye sterke mann / Mogući novi jaki čovjek NATO-a***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

NATOs generalsekretær Manfred Wørners død kommer på toppen av de mange problemene forsvarsalliansen strir med. NATO mangler nå en fast hånd til å takle problemene i Bosnia og andre viktige europeiske sikkerhetspørsmål. Mange mener Thorvald Stoltenberg er rette mann i jobben.

Uansett hvem som etterfølger Wørner må han ifølge diplomater og politikere være en sterk mann for å håndtere den vanskelige oppgaven med å lede 16 medlemsnasjoner.

Smrt generalnog sekretara NATO-a Manfreda Wørnera izašla je na površinu sa svim ostalim ukupnim problemima sa kojima se susreće vojna Alijansa. NATO-u nedostaje čvrsta ruka koja će riješiti probleme u Bosni kao i druga pitanja iz oblasti sigurnosne politike u Evropi. Mnogi su mišljenja da je Thorvald Stoltenberg prava ličnost za taj posao.

No, bez obzira ko god naslijedi Wørnera moraće, prateći diplomatske izvore, biti jaka ličnost za rješavanje teških zadataka i vođenje organizacije koja ima 16 zemalja članica.

Dato/Datum: 15. 8. 1994.

Tittel/Naslov: ***Ny avtale skal stanse sniskytingen / Novi sporazum zaustavit će djelovanje snajpera***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Representater for de bosniske serberne møtte søndag sine muslimske fiender på flyplassen i Sarajevo for å undertegne en avtale som skal stanse sniskytingen. De inngikk også en muntlig avtale om å slutte å skytte på fly som bringer nødhjelp til byen.

De bosniske serberne blir bare hardere etterhvert som de utsettes for press fra det internasjonale samfunnet. Serberne nekter å gi fra seg landområder i tråd med den internasjonale fredsplanen. Selv om de nå står uten allierte velger de å kjempe til siste mann.

Tretten år gamle Dzenita Plocic blir trøstet av slektninger og venner under begravelsen til sin søster som ble drept av serbiske sniskyttere sist torsdag i sentrum av Sarajevo.

Predstavnici bosanskih Srba susreli su se sa svojim muslimanskim neprijateljima na aerodromu u Sarajevu kako bi potpisali sporazum koji će obustaviti djelovanje snajpera. Oni su, također, prihvatili jedan usmeni sporazum kojim se zabranjuje pucanje na avione koji dovoze humanitarnu pomoć u grad.

Bosanski Srbi su sve jači što međunarodna zajednica više vrši pritisak na njih. Srbi odbijaju da vrate zauzete teritorije na što ih obavezuje međunarodni mirovni plan. Bez obzira što su sada ostali bez saveznika oni su odlučili da se bore do posljednjeg čovjeka.

Trinaestogodišnju Dženitu Pločić su njeni rođaci i prijatelji pokušavali utješiti na sahrani njene sestre koju su ubili srpski snajperisti u četvrtak u centru Sarajeva.

Dato/Datum: 17. 8. 1994.

Tittel/Naslov: ***Luftbrua til Sarajevo gjenopptas / Obnovljen zračni most za Sarajevo***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

FNs spesielle utsending Yashushi Akashi møtte den bosniske regjeringen tirsdag for å drøfte en skjør avtale om stans i sniskytingen i hovedstaden Sarajevo. Samtidig gjenopptok FN luftbrua til den beleirede byen.

Hovedstaden trenger 200 tonn med matforsyninger om dagen for å hålede folk i live, og selv om to kolonner med 17 lastebiler med tilsammen 200 tonn mat ankom byen lørdag, har FN bare en femtedel av forsyningene som er nødvendig til en normal distribusjon til byens innbyggere.

Specijalni predstavnik UN-a Yashushi Akashi imao je u utorak sastanak u bosanskoj vladi kako bi razmotrio hitni sporazum o zaustavljanju djelovanja snajpera po glavnom gradu Sarajevu. Istovremeno, UN su ponovo uspostavile zračni most prema gradu u opsadi.

Glavni grad treba 200 tona hrane dnevno kako bi se održavao život u gradu. Bez obzira što je kolona od 17 teretnih vozila sa 200 tona hrane ušla u grad u subotu to je samo jedna petina koju su obezbijedile UN, a što je neophodno za normalno funkcionisanje grada.

Dato/Datum: 17. 8. 1994.

Tittel/Naslov: **Stoltenberg pessimistisk / Stoltenberg pesimistično**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Ole Kristian Bjellaanes

Resyme/Sažetak:

Situasjonen er ikke oppmuntrende. Slik beskriver FNs fredsmekler Thorvald Stoltenberg utsiktene til å få fredsplanene for Bosnia på beina igjen. Tirsdag orienterte han sikkerhetsrådet om utfallet av møttene med serberne i Pale og Beograd.

Det er ikke fordelingen 49-51 som er problemet for de bosniske serberne. De hevder at kartet ikke tilfredsstillter sikkerhetsmessige og økonomisk viktige behov. Jeg anmodet på nytt om at de måtte godta kartet som grunnlag for videre fredsdrøftinger. De sa de skulle tenke over det, men jeg er ikke optimistisk, sa Stoltenberg etter at han hadde orientert FNs Sikkerhetsråd.

Situacija nije nimalo ohrabrujuća. Ovako opisuje utiske mirovni posrednik UN-a Thorvald Stoltenberg pokušavajući da pregovore o miru ponovo postavi na noge. On je u utorak informisao Vijeće sigurnosti UN-a o rezultatima razgovara sa Srbima na Palama i u Beogradu.

”Za bosanske Srbe nije problem podjela 49-50. Mada oni tvrde da karta ne uzima u obzir sigurnosne i ekonomske potrebe. Ja sam ponovo ponovio da oni moraju prihvatiti kartu kao osnovu za dalje mirovne pregovore na što su oni rekli da će o tome razmisliti. Međutim, ja sam pesimista”, izjavio je Stoltenberg nakon što je podnio izvještaj Vijeću sigurnosti UN-a.

Dato/Datum: 27. 8. 1994.

Tittel/Naslov: ***FN snart ut av Bosnia / UN vrlo brzo idu iz Bosne***

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Deler av FN styrkene kan komme til å bli trukket av Bosnia før våpenblokaden eventuelt blir opphevet. Den militære situasjonen i Bosnia kan forverre seg så raskt at FN soldatene må trekkes ut på forhånd, sa FNs spesialutsending til det tidligere Jugoslavia Yasushi Akashi fredag. Et av våre viktigste mål er å beskytte FN soldatene. Vi trenger god tid på å trekke oss ut av krigsområdene for at det skal skje på tryggest mulig måte, sa Akashi.

USAs president Bill Clinton har sagt han vil be FNs sikkerhetsråd om å oppheve våpenblokaden av de bosniske regjeringsstyrkene, hvis serberne i Bosnia ikke godtar fredsplanen innen 15. oktober.

Moguće je da jedan dio jedinica UN-a bude povučen iz Bosne prije nego što embargo na uvoz oružja bosanskoj strani bude ukinut. "Vojna situacija u Bosni se može pogoršati tako da se vojnici UN-a moraju odmah povući", izjavio je specijalni predstavnik UN-a za bivšu Jugoslaviju Yasushi Akashi u petak. "Jedan od naših osnovnih ciljeva je zaštita vojnika UN-a. Mi trebamo dovoljno vremena da se povučemo iz ratne zone kako bi se to izvelo na najsigurniji način", izjavio je Akashi.

Predsjednik SAD-a Bill Clinton je izjavio da će on zamoliti Vijeće sigurnosti UN-a da donose odluku o ukidanju embarga za uvoz oružja Armiji bosanske vlade, pod uslovom da Srbi u Bosni ne prihvate mirovni plan do 15. oktobra.

Dato/Datum: 31. 8. 1994.

Tittel/Naslov: ***Uenehget om serbian sanksjoner /***

Nesaglasnost o sankcijama protiv Srbije

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-AFP

Resyme/Sažetak:

Den russiske utenriksminister Andrej Kosyrev har bedt om et nytt møte i den internasjonale kontaktgruppen som står bak fredsplanen for Bosnia. Kosyrev angrep mandag Vestens kjølige mottagelse av Serbias boikott av serberne i Bosnia. Kosyrev får ikke støtte fra de andre landene bak fredsplanen i spørsmålet om lettelse i sanksjonene overfor Serbia.

Ruski ministar vanjskih poslova Andrej Kozirjev tražio je novi sastanak Kontakt-grupe koja stoji iza mirovnog plana za Bosnu. Kozirjev je u ponedjeljak kritikovao zapadni hladni pristup prema srbijanskom bojkotu Srba u Bosni. Kozirjev nije dobio podršku ostalih zemalja za ublažavanje sankcija prema Srbiji.

Dato/Datum: 5. 9. 1994.

Tittel/Naslov: ***Vil sove dårleg om Stoltenberg blir NATO sjef / Neće spavati mirno ako Stoltenberg bude generalni sekretar NATO-a***

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: Vidar Ystad

Resyme/Sažetak:

Venstre leiar Odd Dørum har "banna i kjerka". Han rykkjer nå ut mot det som har vore opplese og vedteke her heime: at Thorvald Stoltenberg bør bli ny generalsekretær i NATO. Til Bergens Tidende seier Dørum at han ser med djup uro på at Stoltenberg skulle bli ny generalsekretær i NATO. Det har samanheng med den rolla han har gått inn i som fredsmekler i Bosnia.

Han uttala der mellom anna at "han vil sove dårligere den dagen Stoltenberg blir generalsekretær i NATO. For korleis kan ein Saddam

Hussein eller ein Gaddafi ta på alvor ein mann som kjem med trugsmål den eine dagen og trekkjer trugsmåla tilbake neste dag, slik Stoltenberg har gjort som freds mekler i Bosnia”, uttala Dørum.

Lider norveške ljevices Odd Dørum izjasnio se protiv prijedloga da Thorvald Stoltenberg bude novi generalni sekretar NATO-a. Dørum je izjavio za *Bergens Tidende* da će on biti jako zabrinut ako Stoltenberg bude novi generalni sekretar NATO-a. On to povezuje sa ulogom koju je Stoltenberg imao u mirovnom procesu u Bosni.

Između ostalog, Dørum je izjavio „da on ne bi mogao mirno spavati od onog dana od kada bi Stoltenberg bio generalni sekretar NATO-a. Kako će Saddam Husein ili jedan Gaddafi uzeti za ozbiljno čovjeka koji jedan dan misli ovako, a drugi dan onako, kako je Stoltenberg radio dok je bio mirovni posrednik u Bosni“, kaže Dørum.

Dato/Datum: 5. 9. 1994.

Tittel/Naslov: **Sarajevo håper på paven / Sarajevo se nada Papi**

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Side/Strana: 9.

Resyme/Sažetak:

Hvis paven kommer til Sarajevo, vil han kjøre gjennom den krigsherjede byen i en pansert bil forbi plakater som bærer hans navn og ordene: Dere er ikke forlatt, vi er hos dere.

Paven kom med budskapet i fjor, og nå venter innbyggerne i Sarajevo seg mye av besøket.

Innbyggerne i den hovedsakelig muslimsk befolkede byen tror ikke paven kan få en slutt på den lange krigen. De fleste tror kampene vil bli mer omfattende i løpet av de neste månedene.

Men innbyggerne håpet at paven vil gi sin støtte til deres sak. Han kommer for å se ansiktet til den moderne verden, en verden der alle moralske prinsipper er brutt ned, sier Mustafa Cerić, Bosnias fremste muslimske geistlige leder.

Ako Sveti otac dođe u Sarajevo on će se kroz ratom razrušeni grad voziti u oklopnom automobilu. Grad je izlijepljen plakatama na kojima stoji njegovo ime i njegove riječi: "Vi niste ostavljeni, mi smo uz vas".

Papa je ovu poruku uputio prošle godine, a sada Sarajlije očekuju puno od ove posjete.

Stanovnici ovog, preovlađujuće muslimanskog grada ne vjeruju da Papa može završiti ovaj dugi rat. Većina od njih je mišljenja da će se u narednih nekoliko mjeseci borbe čak intenzivirati.

Međutim, Sarajlije se nadaju da će ih Papa podržati u njihovoj stvari. "Papa dolazi da vidi lice modernog svijeta, svijeta u kojem su svi moralni principi pogaženi", izjavio je Mustafa Cerić, vjerski poglavar muslimana u Bosni.

Dato/Datum: 5. 9. 1994.

Tittel/Naslov: **Norske hus til eks Jugoslavia /**

Norveške kuće za eks-Jugoslaviju

Forfatter/Autor: Harry Frøysland

Side/Strana: 8.

Resyme/Sažetak:

Med sivilarkitekt Harald Vaardal Lunde fra Bergen som prosjektleder og Bjørn Bøe fra Os som byggeleder gjennomfører Norske Folkehjelp for tiden en rekke større boligprosjekter i tidligere Jugoslavia. Gjenoppbyggingen er for en stor del basert på norske ferdighus.

Flere Bergens bedrifter innen byggebransjen er involvert i gjenoppbyggingen av det krigsherjete landet. Størstedelen av Norsk Folkehjelps innsats er lokalisert til Bosnia og Kroatia der det også for en stor del blir benyttet både lokale materialer og leverandører.

Arhitekt Harald Vaardal Lunde iz Bergena, kao vođa projekta i Bjorn Boe iz Osa, kao lider izvođača radova, uz pomoć Norveške narodne pomoći realizuju čitav niz projekata u bivšoj Jugoslaviji. Radi se o projektu obnove uz pomoć montaže norveških gotovih kuća.

Mnogo firmi iz oblasti gradnje iz Bergena je uključeno u obnovu ratom opustošenih područja. Najveći dio Norveške narodne pomoći anga-

žovan je u Bosni i Hrvatskoj gdje su uključeni lokalni isporučiooci i gdje se koristi lokalni potrošni materijal.

Dato/Datum: 9. 9. 1994.

Tittel/Naslov: **Bergensk sjukehus utstyr til Bosnia / Iz bolnice u Bergenu poslata medicinska oprema u Bosnu**

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: Ove Olderkjær

Resyme/Sažetak:

Ved det krigsherja sjukehuset i den sentralbosniske byen Konjic blir pasienter behandla ved hjelp av medisinteknisk utstyr gitt av sjukehus i Bergen. Nødhjelpfondet var nyleg nedover med fire bussar og ein trailer lasta med norske gåver verd over ein million kroner, opplyser Ola Aarested, leiar for Nødhjelpsfondets avdelin for Nord Rogaland og Sunnhordland.

”U ratom razrušenoj bolnici u centralnobosanskom gradu Konjicu pacijenti se liječe uz pomoć medicinske opreme donirane od bolnice iz Bergena. Fond Prve pomoći iz Norveške prevezao je opremu, vrijednu preko milion kruna, u četiri autobusa i jednom teretnom kamionu”, izjavio je Ola Aarestad, lider Fonda Prve pomoći, odjeljenje Nord Rogaland iz Sunnhordlanda.

Dato/Datum: 10. 9. 1994.

Tittel/Naslov: **FN vurderer våpenfri sone rundt Bihac / UN procjenjuju demilitarizovane zone oko Bihaća**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FNs fredsbevarende styrker i Bosnia kan komme til å innføre en våpenforbudssone rundt den muslimske byen Bihac, etter at serbiske soldater satte inn en overraskende offensiv med stridsvogner mot området torsdag.

Mirovne snage UN-a u Bosni najvjerovatnije će uvesti demilitarizovane zone oko muslimanskog grada Bihaća, nakon što su srpski vojnici u ovoj zoni otpočeli iznenadnu ofanzivu koristeći pri tome tenkove.

Dato/Datum: 15. 9. 1994.

Tittel/Naslov: **Ønsker et sterkere EU / Želi jaču EU**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Einar Aarre

Resyme/Sažetak:

FNs fredsmekler i den vanvittige krigen på Balkan klør i fingrene etter å delta i den norske EU debatten og hjelpe Gro Harlem Brundtland fram til en norsk ja seier.

Både du og Lord Owen er begge blitt beskyldt for å ta parti for serberne i Bosnia?

Vår jobb er å være upartiske og å skape fred. Når det gjelder konflikten i Bosnia har mange sin sympati på muslimsk side. Men som upartiske fredsmeglere er også vår jobb å forklare og sette oss inn i serbernes argumenter, sier Stoltenberg.

Mirovni posrednik UN-a u užasnom ratu na Balkanu nije se osjećao nimalo prijatno u jednoj debati koju je organizovala EU s ciljem pomoći Gro Harlem Brundtland i norveškoj ulozi u tom procesu.

”I ti kao i lord Owen ste optuženi da ste na srpskoj strani u Bosni.”

”Naš posao je da budemo neutralni u uspostavljanju mira. Kada je u pitanju konflikt u Bosni mnogi imaju simpatije prema muslimanskoj strani. Kao neutralni mirovni posrednici naš posao je, također, da uvažavamo i tumačimo srpske argumente”, izjavio je Stoltenberg.

Dato/Datum: 17. 9. 1994.

Tittel/Naslov: **Møte med de utrenskete / Sastanak sa očišćenim**

Side/Strana: 37.

Forfatter/Autor: Einar Aarre

Resyme/Sažetak:

Vettskremte og mishandlete muslimer sitter stuet sammen i en idrettshall i byen Tuzla i Bosnia. Stanken og den kvelende varmen er uuhholdelig, men for flyktingene – spedbarn, voksne og gamle om hverandre – er dette redningen. De er alle ofre for bølgen av etnisk utrensking i serbisk kontrollert område.

Vildana Cebic er ikke i tvil om at serberne vil landsby og jager store og små. De vet hvor muslimene er. Målet er et Serbia frittfor muslimer; sier Vildana Cebic.

PepicFadila har kommet til Tuzla med brukket bein. Hun forteller at hun for få dager siden ble oppsøkt av en nabo som tilbød henne 200 tyske mark dersom hun reiste fra huset og overlot det til ham.

De fem medlemmene av Bekic familien betalte 800 tyske mark til serbiske myndigheter for å få forlate sitt eget hjem. Da hadde soldatene begynte å strømme til byen med lastebiler og var i gang med å kaste ut muslimer.

Et navn går igjen i historien som de muslimske flyktingene forteller – nemlig Vojislav "Vojkan" Durkovic leder for "statens byttekontor" i Bijeljina.

En eldre muslimsk mann som beskriver seg som relativt velstående før han flyktet fra Janja, sier det finnes ikke noen verre kriminell enn Vojkan. En 18 år gammel muslimsk kvinne anklager også Vojkan.

Isprepadani i izmučeni Muslimani sjede u jednoj fiskulturnoj sali u gradu Tuzli u Bosni. Smrad i toplota koja guši su neizdržljivi, ali za izbjeglice – djecu, odrasle i stare, za sve zajedno – ovo je spas. Svi oni su žrtve talasa etničkog čišćenja u zonama koje kontrolišu Srbi.

Vildana Čebić nema dileme o tome da Srbi žele njihovo selo i love i staro i mlado. Oni znaju gdje su Muslimani. Cilj je Srbija oslobođena od Muslimana, kaže Vildana Čebić.

Fadila Pepić došla je u Tuzlu sa slomljenom nogom. Ona priča da je prije nekoliko dana došao njen komšija i ponudio joj 200 njemačkih maraka da napusti sve što ima i to prepusti njemu.

Pet članova porodice Bekić platilo je 800 njemačkih maraka srpskim vlastima samo da napuste svoju vlastitu kuću. Nakon toga vojnici su počeli da navaljuju u grad sa teretnim kamionima. Muslimani su izbačeni i protjerani iz svojih kuća.

Govoreći o tome muslimanske izbjeglice izdvajaju jedno ime – Vojislav Vojkan Đurković, lider "Državne kancelarije za zamjenu" u Bijeljini.

Jedan stariji čovjek, Musliman, koji sebe opisuje kao dobrostojećeg, prije nego što je protjeran iz Janje, kaže da ne postoji veći kriminalac od Vojkana. Jedna 18-ogodišnja Muslimanka optužuje također Vojkana.

Dato/Datum: 17. 9. 1994.

Tittel/Naslov: **USA ønsker tøffere linje i Bosnia / SAD žele oštriji kurs u Bosni**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Det var fredag ventet at USA ville øke presset på sine NATO allierte, for å få alliansen til å lege seg på en tøffere linje i Bosnia – Hercegovina og gjøre alvor av truslene om å gjennomføre flyangrep mot bosnia – serberne.

Spørsmålet om bruk av makt i Bosnia har i lengre tid gjort forholdet mellom NATO og FN vanskelig, og det har også ført til gnisninger innad i NATO. USAs trussel om å ensidige heve våpenboikotten og forsyne muslimene i Bosnia med våpen har ikke gjort forholdet bedre.

Očekuje se da će SAD u petak pritisnuti svoje saveznike u NATO-u kako bi Alijansa zauzela oštriji kurs u Bosni i Hercegovini i realizovala prijetnje o zračnim udarima protiv bosanskih Srba.

Pitanje upotrebe vojne sile već duže vrijeme je pitanje koje opterećuje odnose NATO- UN, a unutar NATO-a proizvodi stalne trzavice. Prijetnja SAD-a da će jednostrano ukinuti embargo na uvoz oružja Muslimanima u Bosni još više je opteretila ove odnose.

Dato/Datum: 19. 9. 1994.

Tittel/Naslov: **Umulig oppgave for observatører i Bosnia / Nemoguća misija za posmatrače u Bosni**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

20 norske observatører er på plass i Serbia for å overvåke at blokaden av de bosniske serberne respekteres. Vi har det fint og arbeidsomt. Vi planlegger, planlegger, planlegger, sier nordmannen Lars Erik Skaansar søndag.

Ifølge eksperter får observatørene i praksis en umulig oppgave. Grensen er lang og kronglete, observatørene er altfor få, og de har begrensede fullmakter.

---

20 norveških posmatrača je na licu mjesta u Srbiji sa zadatkom da kontrolišu da li se blokada prema bosanskim Srbima respektuje. "Nama je dobro ovdje na poslu. Mi planiramo, planiramo, planiramo", kaže Lars Erik Skaansar.

Dato/Datum: 21. 9. 1994.

Tittel/Naslov: **"NATO må bli tøffere i Bosnia konflikten" / "NATO mora biti jači u konfliktu u Bosni"**

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

En steilere og mer uforsonlig holdning fra den vestlige forsvarsalliansens side kan bidra til en fredsløsning i Bosnia, sa den bosniske statsminister Haris Silajdzic da han møtte NATO toppene i Brussel tirsdag.

Silajdzic sa videre at NATO har gått med på en seriøs gjennomgang av Bosnias søknad om å bli med i alliansens opplegg med Partnerskap for fred.

Silajdzic gikk mandag ut med kraftig kritikk av general Rose fordi han satte likhetstegn mellom offeret og angriperen i Bosnia konflikten.

General Rose er soldat og bør gjøre jobben sin. Men han bør ikke opptre politisk, sa statsminister Silajdzic.

”Jači i nepopustljiviji odnos zapadne Alijanse može doprinijeti mirovnom rješenju u Bosni”, izjavio je bosanski premijer Haris Silajdžić prilikom susreta na vrhu u sjedištu NATO-a u Brusselu, u utorak.

Silajdžić je dalje naglasio da je NATO ozbiljno razmotrio molbu Bosne da postane dio Alijanse i partnerskog odnosa u borbi za mir.

Silajdžić je u ponedjeljak oštro kritikovao generala Rosea zbog njegovog izjednačavanja žrtve i napadača u konfliktu u Bosni. ”General Rose je vojnik i on mora raditi svoj posao. Međutim, on ne može djelovati politički”, naglasio je Silajdžić.

Dato/Datum: 21. 9. 1994.

Tittel/Naslov: ***En mill. har flyktet i Bosnia / U Bosni milion izbjeglica***

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Rundt 750.000 muslimer og kroater har flyktet fra serbisk kontrollerte områder i nord og vest Bosnia i løpet av de siste to og et halvt årene. Nesten 200.000 serbere har forlatt muslimsk og kroatisk kontrollert område i sør og sentral Bosnia.

Både UNHCR og ICRC mener at serberne bruker drap, voldtekt, mishandling, plyndring og brannstiftelse for å presse muslimer og kroater til å reise. De blit tvunget til å underskrive på at de gir fra seg eindom, og de blir fratatt sine verdisaker, ifølge hjelpeorganisasjonene.

I det viktige serbisk kontrollerte området Banja Luka –Prijeđor i nord Bosnia er det bare 70.000 ikke serbere tilbake, mot en muslimsk og kroatisk befolkning før krigen på 537.000. Mer enn 3.800 er blitt tvunget vekk siden juli i år.

U posljednjih dvije i po godine oko 750.000 Muslimana i Hrvata pobjeglo je iz područja koja kontrolišu Srbi na sjeveru i zapadu Bosne. Na jugu Bosne i u centralnoj Bosni skoro 200.000 Srba napustilo je područja koja kontrolišu Muslimani i Hrvati.

I UNHCR i ICRC su mišljenja da Srbi koriste ubistva, silovanja, mučenja, pljačku i paljevine kako bi prisilili Muslimane i Hrvate da odu. Oni se prisiljavaju da potpišu dokument kojim se odriču cjelokupne svoje pokretne i nepokretne imovine, ističu humanitarne organizacije.

Dato/Datum: 24. 9. 1994.

Tittel/Naslov: ***Tviler på fred / Sumnja u mir***

Side/Strana: 39.

Forfatter/Autor: Einar Aarre

Resyme/Sažetak:

Hils til Selvedina og forteller at jeg klarer meg. Men det blir ingen fred i Sarajevo, sier Baljevic Muhidin.

32 år gamle Baljevic er politimann i Sarajevo. Han er glad for hver eneste dag han overlever snikskyttere, granatekspløsjoner og artilleriild, men har ingen illusjoner om hva morgendagen vil bringe.

Da Baljevic giftet seg med Selvedina var han byråkrat på et offentlig kontor. Planen var at hun skulle forsørge det de håpet ville bli en liten familie.

Det er nå mulig å ringe fra Norge til Sarajevo. Når Selvedina i Norge ønsker å sende brev til Sarajevo, sender hun disse til andre flyktninger i Wien i Østerrike. Disse har så kontakter som kan bringe brevene videre inn i Bosnia.

”Pozdravi Selvedinu i reci joj da sam ja dobro. Ali mira u Sarajevu još zadugo neće biti”, kaže Muhidin Baljević.

Tridesetdvođodišnji Baljević je policajac iz Sarajeva. On je zadovoljan što svaki dan preživi snajperske hice i artiljerijsko granatiranje, ali ne zna šta sljedeći dan donosi.

Kada se Baljević oženio sa Selvedinom radio je u državnoj administraciji. Imali su plan po kojem je on trebao biti taj ko će izdržavati porodicu.

Međutim, rat je Selvedinu odveo u Norvešku i sada je moguće uspostaviti samo telefonski kontakt iz Norveške sa Sarajevom. Kada Selvedina želi poslati pismo iz Norveške za Sarajevo, onda ona pismo pošalje do bosanskih izbjeglica u Beč, u Austriji. Oni imaju neke svoje kontakte kojima pismo šalju dalje do Bosne.

Dato/Datum: 26. 9. 1994.

Tittel/Naslov: **Norsk Hysly til fordrevne på Balkan / Norveške montažne kuće za prognanike na Balkanu**

Side/Strana: 30.

Forfatter/Autor: Einar Aarre

Resyme/Sažetak:

Bare i Tuzla regionen regner vi med mellom 30.000 og 50.000 nye flyktninger den kommende tiden. Vi fortsetter derfor utbyggingen av flyktningmottak både i Tuzla og Zenica i Bosnia. Foreløpig har vi ikke avgjort videre utbygging i Kroatia. I Serbia er vi møtt med så stor uvilje at det har vært vanskelig å fortsette arbeidet, sier Halle Jørn Hansen.

”U narednom periodu, samo u regionu Tuzle, računa se sa novih 30.000 do 50.000 izbjeglica. Zbog toga mi nastavljamo sa izgradnjom montažnih prihvatnih centara u Tuzli i Zenici. Još nismo odlučili da li ćemo nastaviti ovakvu izgradnju u Hrvatskoj. U Srbiji nismo primljeni sa simpatijama tako da je teško nastaviti sa ovim poslom”, kaže Halle Jørn Hansen.

Dato/Datum: 26. 9. 1994.

Tittel/Naslov: **Billigst å hjelpe i Bosnia / Jeftinije pomagati u Bosni**

Side/Strana: 30.

Forfatter/Autor: Einar Aarre

Resyme/Sažetak:

For den summen det koster å hjelpe en bosnisk flyktning i Norge, kan hjelpeorganisasjonene hjelpe ti flyktninger i Bosnia. Verken Kommunaldepartementet eller Norsk Folkehjelp er i tvil om at de får mye mer igjen for pengene ved å hjelpe flyktninger i deres eget hjemland.

Vi ser at folk kan bo i Bosnia og at vi når lagt flere der. Når bosnierne føler det er trygt å dra hjem, bør de gjøre det for å delta i gjenoppbyggingen av landet. Dette vil også frigjøre ressurser i Norge, sier Aass.

Norge har så langt tatt imot til sammen 11.000 flyktninger fra Bosnia. Av disse er 9.000 spontane flyktninger som kom til landet på egenhånd og før visumplikten ble innført.

Za humanitarne organizacije ista je cijena koštanja pomagati izbjeglice u Norveškoj ili u Bosni. Niti Komunalno ministarstvo niti Norveška narodna pomoć nemaju dilemu da će dobijati više novaca ako budu pomagali izbjeglice u njihovim zemljama odakle dolaze.

”Kada bude sigurno za življenje u Bosni bolje je izbjeglice vraćati tamo da učestvuju u izgradnji zemlje. To bi oslobodilo kapacitete u Norveškoj”, kaže Aass.

Do sada je Norveška primila 11.000 izbjeglica iz Bosne. Od tog broja 9.000 je onih koji su došli u sopstvenoj režiji i prije nego što je uveden obavezan vizni režim.

Dato/Datum: 26. 9. 1994.

Tittel/Naslov: **TV innsamling til Bosnia / TV akcija prikupljanja novca za Bosnu**

Side/Strana: 30.

Forfatter/Autor: Einar Aarre

Resyme/Sažetak:

Norsk Folkehjelps prosjekter i Bosnia, Angola og Chile kommer til å stå i fokus under høstens store TV innsamlingsaksjon 6. november.

Bosnia er det landet som kanskje aller minst er skyld i krigen på Balkan. Vi har også tro på at Bosnia vil fortsette å være et land ulikt de andre i det tidligere Jugoslavia. I for eksempel Tuzla regionen lever fremdeles serbere, muslimer og kroater side om side. Vi håper at disse vil fortsette med det, sier utenlandssjef Halle Jørn Hansen i Norsk Folkehjelp til Bergens Tidende.

Norveški projekti Narodne pomoći u Bosni, Angoli i Čileu biće u fokusu TV akcije prikupljanja dobrovoljnih priloga, 6. novembra.

”Bosna je zemlja koja je najmanje kriva za rat od svih zemalja na Balkanu. Mi vjerujemo da će Bosna nastaviti da bude zemlja različita od svih drugih u bivšoj Jugoslaviji. Tako, naprimjer, u regiji Tuzla još uvijek zajedno žive Srbi, Muslimani i Hrvati. Mi se nadamo da će to tako i ostati”, kaže šef za međunarodnu saradnju Norveške narodne pomoći Halle Jørn Hansen, za *Bergens Tidende*.

Dato/Datum: 26. 9. 1994

Tittel/Naslov: **Heller Flyktninghjelp enn kirkeorgel / Radije pomoć izbjeglicama nego orgulje za crkvu**

Side/Strana: 1.

Forfatter/Autor: Einar Aarre

Resyme/Sažetak:

Frp avhopperne i Bergen bystyre, Ulf Tjåland og Unni Sørensen i nystiftede Fridemokratene, kritiserer nå sterkt kommunens reservasjoner mot å ta imot 700 bosniske flyktninger. Påmandags bystyremøte vil Fridemokratene stemme imot å bruke ni millioner kroner til nytt kirkeorgel i Bergen Domkirke, og heller hjelpe 700 flyktninger.

Azilanti, pripadnici Partije prosperiteta u Bergenu, Ulf Tjaland i Unni Sørensen i osnivači Slobodne demokratije izašli su sa oštrom kritikom prema odluci općine da primi novih 700 izbjeglica. Na sastanku Gradskog vijeća, zakazanom za ponedjeljak, predstavnici Slobodne demokratije glasat će protiv prijedloga da se utroši devet miliona kruna za pomoć izbjeglicama. Oni predlažu da se taj novac utroši za kupovinu novih orgulja u crkvi, u Bergenu.

Dato/Datum: 26. 9. 1994.

Tittel/Naslov: **Serberne truer FN / Srbi prijete UN-u**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Rojters

Resyme/Sažetak:

Serberne i Bosnia kan ikke lenger garantere for sikkerheten til FN personell på deres territorium. Serbernes hærsjef, Ratko Mladic, anklager i voldsomme ordelag FN for å ha blodet til serbiske barn på hendene etter NATOs flyangrep torsdag.

FN styrken får to uker på seg til å bevise at den er nøytral. Den serbiske trusselen rammer alle FN operasjoner, også hjelpearbeidet. Sarajevo slipper opp for mat om to uker hvis blokaden fortsetter, meldte FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) søndag.

Srbi u Bosni više ne mogu garantovati sigurnost pripadnicima UN-a. Komandant srpske vojske Ratko Mladić nakon zračnih udara NATO-a optužio je UN da na svojim rukama nose krv srpske djece.

Pripadnici UN-a imaju dvije sedmice da pokažu da su neutralni. Srpska prijetnja obuhvata sve operacije UN-a, uključujući i humanitarnu pomoć. "Ako se blokada Sarajeva nastavi naredne dvije sedmice neće se moći isporučivati humanitarna pomoć", obavijestio je visoki komesar UN-a za izbjeglice (UNHCR), u nedjelju.

Dato/Datum: 28. 9. 1994.

Tittel/Naslov: **Jeltsin og Clinton i toppmøte i USA / Jelcin i Clinton na sastanku na vrhu u SAD-u**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

USA er en sterk partner og ikke lett å ha med å gjøre, sa Russlands president Boris Jeltsin ved åpningen av sitt to dager lange toppmøte med president Clinton i Washington tirsdag.

Men ikke alt var fred og fordragelighet. Jeltsin og Clinton har ulikt syn på nedrustning og på Bosnia krigen. De to skulle ifølge amerikanske kilder også drøfte hvilke første skritt som kan tas på veien mot en ny sikkerhetsordning for Europa.

"SAD su jak partner što nije jednostavno biti", izjavio je ruski predsjednik Boris Jelcin otvarajući dvodnevni sastanak na vrhu sa predsjednikom Clintonom u Washingtonu.

Međutim, nije sve bilo mirno i u najboljem redu. Jelcin i Clinton imaju različite poglede na pitanja o razoružanju i ratu u Bosni. Prateći američke izvore, njih dvojica će razgovarati i o tome koje korake treba preduzeti u sklopu novog sigurnosnog poretka u Evropi.

Dato/Datum: 30. 9. 1994.

Tittel/Naslov: **NATO vil øke presset på serberne / NATO će pojačati pritisak na Srbe**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Forsvarsministrene i de 16 NATO landene ble torsdag enige om å øke presset på serberne i Bosnia – Hercegovina.

Forsvarsministrene ble ifølge NATO kilder enige om å arbeide for å få FN til å reagere raskere og fastere mot de bosniske serberne, men det skal ha hersket en viss uenighet i synet på hvor langt en skal gå.

Ministri odbrane 16 zemalja članica NATO-a usaglasili su se da se pojača pritisak na Srbe u Bosni i Hercegovini.

Prateći izvore NATO-a, ministri odbrane su se usaglasili da UN reaguju brže i jače protiv bosanskih Srba. Međutim, ubrzo se pokazala jedna vrsta nesaglasnosti kad je u pitanju odluka o tome koliko se daleko može ići u tom pravcu.

Dato/Datum: 1. 10. 1994.

Tittel/Naslov: **16 år og krigsveteran / 16 godina, a ratni veteran**

Side/Strana: 40.

Forfatter/Autor: Einar Aarre

Resyme/Sažetak:

Selvfølgelig vil jeg kjempe igjen, sier Damir Pajic. Han er 16 år, krigsveteran og krigsskadd. 13 år gammel meldte den muslimske gutten seg frivillig til den bosniske hær. Nå ligger den spinkle kroppen gjennomboret av dum – dum kuler på sykehuset i Tuzla i Bosnia.

Guttungen slåss for alt serberne tok fra ham – hjemmet, familie og venner i Kljuc. Fem skudd i brystet under kampene på fronten har merket ham for livet.

Damir Pajic er likevel blant de mest motiverte soldatene i den bosniske hær.

”Naravno da ću ponovo u borbu”, kaže Damir Pajić. On je star 16 godina, a već je ratni veteran i ratni invalid. Sa 13 godina dobrovoljno se prijavio u bosansku Armiju. Sada njegovo krhko tijelo, izrešetano dum dum mecima, leži u tuzlanskoj bolnici u Bosni.

Dječak se bori protiv Srba koji su ga ostavili bez kuće, porodice i prijatelja u gradu Ključu. Pet pogodaka u njegove grudi obilježili su ga do kraja života.

Ipak, Damir Pajić je među onim najmotiviranijim vojnicima u bosanskoj Armiji.

Dato/Datum: 8. 10. 1994.

Tittel/Naslov: ***Balkans krigsforbrytere for retten / Balkanski ratni zločinci pred sudom***

Side/Strana: 34.

Forfatter/Autor: Per Nyholm

Resyme/Sažetak:

Parallelt med at Vesten langsomt legitimerer de territoriale gevinster som Serbias president Slobodan Milosevic har fått ut av angrepene på Kroatia og Bosnia, gjør FN systemet seg klar til å rettsforfølge krigsforbryterne på Balkan.

Et FN fengsel står klar i Scheveningen utenfor Haag, og sjefsanklager Richar Goldstone holder på å oppspore sine vitner. I disse dager bearbejder han regjeringene i Beograd, Sarajevo og Zagreb for å få lov til å åpne egne kontorer i disse hovedstedene og slik gjøre det lettere for krigsforbrytneres ofre å anmelde sine plageånder.

Paralelno sa aktivnostima u kojima Zapad legitimira teritorijalna osvajanja, koja je srbijanski predsjednik Slobodan Milošević dobio kao nagradu za napade na Hrvatsku i Bosnu, UN su pripremile sistem koji će se staviti u funkciju protiv onih koji su činili ratne zločine na Balkanu.

Jedan zatvor UN-a u Sheveningenu nadomak Haga je već spreman i Richard Goldstone se priprema da krene u potragu za prvim svjedocima. Ovih dana on pregovara sa vladama glavnih gradova u Beogradu, Sarajevu i Zagrebu da otvore svoje kancelarije u ovim gradovima kako bi bila pojednostavljena procedura prijave ratnih zločinaca od strane njihovih žrtava.

Dato/Datum: 17. 10. 1994.

Tittel/Naslov: ***Os entreprenør bygger i Sarajevo / Građevinari iz Osa grade u Sarajevu***

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: Einar Aarre

Resyme/Sažetak:

Entreprenøren Bjørn Bøe gav opp karrieren med eget byggefirma i Os, og er i ferd med å bli stor entreprenør i det krigsherjedete eks Jugoslavia. Den siste store kontrakten han har ansvar for er rehabilitering av skoler for nærmere fire millioner kroner i utbombete Sarajevo.

Utenlandske humanitære organisasjoner har investert milliarder i ulike infrastrukturprosjekter i det tidligere Jugoslavia. Konkurransen mellom organisasjonene er knallhard, og mest attraktive er oppdragene i Sarajevo. Norsk Folkehjelp har en høy stjerne i FN systemet og har derfor fått flere av de mest krevende oppgavene.

Građevinar Bjorn Boe napravio je svoju karijeru putem građevinske firme iz Osa i sada je spreman da se pojavi kao veliki građevinar u ratom opustošenoj bivšoj Jugoslaviji. Posljednji veliki ugovor koji je Boe potpisao odnosi se na obnovu škola u razrušenom Sarajevu. Ugovor je vrijedan četiri miliona kruna.

Međunarodne humanitarne organizacije investirale su milijarde u različite infrastrukturne projekte u bivšoj Jugoslaviji. Konkurencija za dobijanje poslova je velika, a najviše interesanata je za dobijanje posla u Sarajevu. Norveška narodna pomoć zauzima visoko mjesto na UN-ovoj listi i zbog toga je dobila najodgovornije zadatke.

Dato/Datum: 19. 10. 1994.

Tittel/Naslov: ***Kvinnehus avdekker flere voldtektsofre / Ženska kuća otkriva mnoge žrtve silovanja***

Side/Strana: 31.

Forfatter/Autor: Einar Aarre

Resyme/Sažetak:

Langt flere muslimske kvinner er utsatt for voldtekt og mishandling i krigen på Balkan enn først antatt, sier den norske psykologen Ragnhild Dybdahl til Bergens Tidende.

Hun driver ett av flere såkalte Kvinnehus i Kroatia og Bosnia, som gradvis avdekker det virkelige omfanget av overgrep mot kvinner i det tidligere Jugoslavia.

”Mnogo više muslimanskih žena je silovano i mučeno u ratu na Balkanu nego što se to u prvi mah pretpostavljalo”, izjavila je za *Bergens Tidende* psiholog Ragnhild Dybdahl.

Ona radi u mnogim takozvanim ženskim kućama u Hrvatskoj i Bosni gdje se otkriva sveobuhvatno nasilje prema ženama.

Dato/Datum: 22. 10. 1994.

Tittel/Naslov: ***Krever slutt på krigen i Bosnia / Zahtijeva kraj rata u Bosni***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Krigen i Bosnia må ta slutt, krevde Serbias president Slobodan Milosevic da han torsdag møtte de bosniske serberne offisielt for første gang på flere måneder. Men situasjonen i Bosnia er fortsatt spent. Serberne blokkerer FN kolonner med drivstoff, og muslimene nekter å trekke seg ut av den demilitarserte sonen rundt Sarajevo.

”Rat u Bosni se mora završiti”, zahtjev je srbijanskog predsjednika Slobodana Miloševića upućenog bosanskim Srbima na jednom sastanku

organizovanom nakon višemjesečne pauze. Međutim, situacija u Bosni i dalje je napeta. Srbi blokiraju kolone kamiona UN-a sa gorivom, a Muslimani odbijaju da se povuku iz demilitarizovanih zona oko Sarajeva.

Dato/Datum: 26. 10. 1994.

Tittel/Naslov: ***Bosniske politikere presser FN / Bosanski političari vrše pritisak na UN***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Samtlige partier i Bosnias nasjonalforsamling krever at FN fjerner den britiske generalen Sir Michael Rose som øverstkommanderende for FN styrken i Bosnia. Politikerne beskylder Rose for å være ettergivende overfor serberne.

Sve partije u Skupštini Bosne i Hercegovine zahtijevaju da UN smijene britanskog generala sir Michaela Rosea kao glavnokomandujućeg snaga UN-a u Bosni. Političari optužuju Rosea da je popustljiv prema Srbima.

Dato/Datum: 29. 10. 1994.

Tittel/Naslov: ***Ida lager bok – tegninger for fred / Ida pravi knjigu crteža o miru***

Side/Strana: 43.

Forfatter/Autor: Monica Haugstad

Resyme/Sažetak:

Ida Hambiralovic (10) og faren hennes, Sead, har et stort håp for fred. De har tro på at krigen skal slutte – både hjemme i tidligere Jugoslavia, og andre steder i verden.

Ida og familien hennes kommer fra Zvornik. En gammel bosnisk by der folk har levd sammen i århundrer. Da jeg bodde i Bosnia trodde jeg aldri at det skulle bli krig. Jeg trodde freden skulle vare i Bosnia, sier Ida. Men hun slapp å oppleve krigen på nært hold.

Ida Hambiralović (10) i njen otac Sead imaju veliku nadu u mir. Oni se nadaju da će rat prestati i u bivšoj Jugoslaviji i na drugim mjestima u svijetu.

Ida i njena porodica su iz Zvornika. To je jedan stari bosanski grad gdje su ljudi živjeli zajedno stoljećima. "Kada sam živjela u Bosni mislila sam da rata nikada neće biti. Mislila sam da će mir u Bosni vječno trajati", kaže Ida. Ali, Ida je doživjela rat izbliza.

Dato/Datum: 1. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **Opptrapping i Bosnia / Eskalacija borbi u Bosni**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-DPA

Resyme/Sažetak:

Serberne i Bosnia fikk mandag militær støtte fra serbisk kontrollerte områder i Kroatia. Serberne i det såkalte Krajina – området har skutt med granater mot de bosniske regjeringsstyrkene som er på offensiven i Nordvest Bosnia, opplyste FN kilder. Bosnia serberne har de siste dagene mistet store landområder til regjeringshæren, og FN venter ytterligere intensivering av kamphandlingene og regner med at serberne vil sette inn en motoffensiv.

Srbi u Bosni su u ponedjeljak dobili vojnu pomoć iz zona koje kontrolišu Srbi u Hrvatskoj. Srbi u tzv. Krajini granatirali su snage Armije bosanske vlade koje su u ofanzivi u sjeverozapadnoj Bosni, izvještava neimenovani izvor UN-a. Bosanski Srbi u zadnje vrijeme su u borbama sa Armijom bosanske vlade izgubili dosta teritorije tako da UN očekuju intenziviranje borbi i računaju da će Srbi krenuti u protivofanzivu.

Dato/Datum: 1. 11. 1994.

Tittel/Naslov: ***Vendepunkt i Bosnia? / Prekretnica u Bosni***

Side/Strana: 20.

Forfatter/Autor: Lederartikkel

Resyme/Sažetak:

Det går mot den tredje krigsvinteren i det tidligere Jugoslavia. En vinter som i øblikket ikke synes å bære med seg annet enn nye menneskelige ofre og lidelser. En understrekning av at krig alltid rammer sivilbefolkningen verst.

Når alt kommer til alt, så lenge Russland og Kina motsetter seg det amerikanske resolusjonsforslaget, er det liten grunn til å frykte at det skal bli vedtatt.

Rat u bivšoj Jugoslaviji ulazi u treću zimu. Biće to zima koja sa sobom ne nosi ništa drugo nego ljudske žrtve i patnje. To je još jedna potvrda da rat odnosi najviše civilnih žrtava.

Kada sve dođe na svoje i kada se Rusija i Kina suprotstavljaju američkim prijedlozima rezolucija, onda je malo razloga za vjerovanje da će one biti i usvojene.

Dato/Datum: 2. 11. 1994.

Tittel/Naslov: ***Flyktningstrøm i Bosnia / Talas izbjeglica u Bosni***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Runar Todok

Resyme/Sažetak:

Den bosniske regjeringshæren fortsetter sin offensiv og har erobret den strategisk viktige byen Trnovo sørvest for Sarajevo, hevdet regjeringsstalsmenn tirsdag. I den nordvestlige delen av Bosnia –Hercegovina skal de bosniske serberne være i ferd med å forberede en motoffensiv, støttet av styrker fra den serbiske delen av Kroatia.

I det nordvestlige Bosnia brøt det tirsdag ut nye kamper. Regjeringshæren har rykket frem på to fronter i denne delen av landet, og til nå

erobret rundt 250 kvadratkilometer tidligere serbisk kontrollert område rundt den muslimske enklaven Bihac. Tirsdagens kamper var særlig konsentrert omkring landsbyen Vrtoce i nærheten av Bosanski Petrovac.

Armija bosanske vlade nastavila je ofanzivu i zauzela strateški važan grad Trnovo, koji se nalazi jugozapadno od Sarajeva, obavijestio je glasnogovornik vlade u utorak. U sjeverozapadnom dijelu Bosne i Hercegovine bosanski Srbi, podržavani od snaga iz srpskog dijela Hrvatske, pripremaju se za kontraofanzivu.

U utorak je u sjeverozapadnom dijelu Bosne došlo do novih borbi. Armija bosanske vlade je probila linije na ovom dijelu fronta i do sada je u području enklave Bihać zauzela oko 250 kvadratnih kilometara teritorije koju su ranije držali Srbi. Najžešće borbe, koje su se vodile u utorak, vodile su se oko sela Vrtače u blizini Bosanskog Petrovca.

Dato/Datum: 3. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **Serberne er hardt presset / Srbi pod snažnim pritiskom**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-DPA-AP

Resyme/Sažetak:

De bosniske serberne er hardt presset etter regjeringshærens vellykkete offensiv på flere fronter. Men det mest alvorlige for serberne er ifølge FN kilder at de kroatisk styrkene i Bosnia igjen er gått inn i krigen på regjeringsiden.

Bosanski Srbi su pod snažnim pritiskom nakon uspješne ofanzive Armije bosanske vlade na više frontova. Najviše ozbiljna činjenica za Srbe je ta što su, prateći izvore UN-a, hrvatske jedinice u Bosni ponovo na strani bosanske Armije.

Dato/Datum: 4. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **Kroater og serbere i nye forhandlinger / Hrvati i Srbi u novim pregovorima**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

De to norske FN meklerne Thorvald Stoltenberg og Kai Eide vant en liten diplomatisk seier, da både kroater og serbere møtte fram som avtalt til nye forhandlinger torsdag. Forhandlingene fant sted i de serbiske utbryternes "hovedstad" Knin i den serbisk kontrollerte tredelen av Kroatia.

Et FN helikopter brakte meklerne og den kroatisk delagasjonen fra Zagreb til den gamle festningsbyen nær grensen til Bosnia. Den serbiske delagasjonen ankom et kvarter for sent i to limousiner som sto i grell kontrast til det utarmede Krajina, der over 90 prosent er uten arbeid.

I Bosnia var serberne torsdag fortsatt under sterkt militært press, etter å ha lidd sitt alvorligste tilbakeslag til nå i den to og et halvt år lange krigen.

De serbiske linjene ble utsatt for angrep en rekke steder i Bosnia, og FN bekreftet at bosnisk kroatisk styrker deltar i offensiv på regjeringshærens side.

Dvojica norveških pregovarača u UN-a Thorvald Stoltenberg i Kai Eide ostvarili su diplomatsku pobjedu kada su prisilili Hrvate i Srbe da se vrata za pregovarački stol i nastave pregovore onako kako je dogovoreno. Pregovori su obavljani u srpskom ozloglašenom "glavnom gradu" Kninu, u dijelu Hrvatske koju kontrolišu Srbi.

Helikopter UN-a dobacio je pregovarače i hrvatsku delagaciju iz Zagreba do kninske tvrđave, u blizini granice prema Bosni. Srpska delagacija doputovala je sa petnaestak minuta zakašnjena u limuzinama koje su bile u velikom kontrastu sa siromašnom Krajinom gdje je preko 90% stanovnika bez posla.

Srbi u Bosni su pod velikim vojnim pritiskom nakon posljednjih ozbiljnih poraza u dvije i po godine dugom ratu.

Srpske linije u mnogim mjestima u Bosni su napadnute, a UN su potvrdile da jedinice bosanskih Hrvata učestvuju u borbama na strani Armije bosanske vlade.

Dato/Datum: 4. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **Ga opp etter sju timer / Predao se nakon sedam sati**

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: Erik Veigård, NTB

Resyme/Sažetak:

Det var torsdag ettermiddag at SAS flyet av typen MD-82, ble kapret mellom Bardufoss og Bodø. Flyet, Sigun Viking, landet på Bodø lufthavn noe over klokka 15 og tok av med kurs sørøver mot Gardermoen rett over klokka 16.

Kapreren ønsket å få fram budskapet om et fritt Bosnia, og han føler han har fått dette kravet innfridd ved at media var til stede og fikk kringkastet dette budskapet.

Kapreren krevde kontakt med representater for Bosnia og at det skulle åpnes en humanitær kanal inne i Bosnia. Videre ville han at verden skulle gi hjelp til Bosnia og til slutt krevde han at kravene hans skulle gjøres kjent for verden.

U četvrtak posljuje podne, na relaciji Bardufoss – Bodø, otet je SAS-ov avion tipa MD-82. Avion *Sigun Viking* prisilno je sletio na aerodrom u Bodø nešto iza 15 sati, a poletio je prema Gardermoen u 16 sati.

Otmičar je želio poslati poruku u kojoj zahtijeva slobodu za Bosnu. On je htio iskoristiti prisustvo printanih i elektronskih medija o ovom događaju i uputiti pomenutu poruku.

Otmičar je zahtijevao i kontakt sa vlastima u Bosni i otvaranje humanitarnih puteva u Bosni. I konačno, njegova poruka bila je upućena cijelom svijetu da pomogne Bosni, a da on zbog svega toga postane poznata ličnost.

Dato/Datum: 4. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **Karadzic vil trolig erklære full krig / Mogue je da Karadzic objavi potpuni rat**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Både de politiske og militære lederne for de bosniske serberne ventes fredag å erklære "full krig" i Bosnia, sa den bosniske serberlederen Karadzic torsdag.

Karadzic kom med uttalelsen da han snakket med journalister i Pale og etter at de serbiske styrkene er kommet under økt militært press de siste dagene. De bosniske serberne tapte torsdag den viktige byen Kupres etter et felles angrep fra muslimske og kroatisk styrker.

"Politički i vojni lideri bosanskih Srba će u petak objaviti "potpuni rat" u Bosni", izjavio je lider bosanskih Srba Karadžić, u četvrtak.

Karadžić je ovo izjavio u razgovoru sa novinarima koji je održan na Palama i nakon što su srpske jedinice bile pod velikim vojnim pritiskom zadnjih dana. Bosanski Srbi su u četvrtak, nakon zajednički izvedene akcije muslimanskih i hrvatskih snaga, izgubili važan grad Kupres.

Dato/Datum: 4. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **Rop om hjelp / Poziv za pomoć**

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: Einar Aarre

Resyme/Sažetak:

Vi forstår at flyktninger kan bli så desperate, men flykapping er en helt feil måte å forsøke å hjelpe Bosnia på. Det sier de to bosniske flyktingene Nijaz Birdahic (35) og Mustafa Muminagic (70) ved Tjønne flyktingemottak på Melkeplassen til Bergens Tidende.

Det er første gang en bosnier gjør noe slikt. Også vi fortviler over at verden bryr seg mindre og mindre om krig i Bosnia. Barn lider av for lite

mat, en million mennesker er drevet på flukt og 200.000 mennesker er drept. Hele verden må forstå at Bosnia fremdeles lider, men det er feil å kapre et fly med uskyldige mennsker for å få oppmerksomhet, sier Nijaz Birdahic.

”Mi razumijemo da izbjeglice mogu biti desperatne, ali otmica aviona je potpuno pogrešan način pomoći Bosni.” Ovo su izjavila dvojica bosanskih izbjeglica Nijaz Birdahić (35) i Mustafa Muminagić (70) u Tjønne centru za izbjeglice, na Melkeplassu, za *Bergens Tidende*.

”Ovo je prvi put da jedan Bosanac učini ovako nešto. Također, mi mislimo da svijet sve manje i manje misli o ratu u Bosni. Djeca nemaju dovoljno hrane, milion ljudi je protjerano iz svojih domova, a 200.000 ljudi je ubijeno. Cijeli svijet mora shvatiti da Bosna još uvijek pati, ali je naravno pogrešno oteti avion sa nedužnim putnicima da bi se skrenula pažnja”, kaže Nijaz Birdahić.

Dato/Datum: 4. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **Lykkelig løsning / Sretan završetak**

Side/Strana: 28.

Forfatter/Autor: Lederartikkel

Resyme/Sažetak:

Dramaet om bord på SAS flyet fra Bardufoss til Oslo i går ettermiddag og kveld fikk en lykkelig løsning, så vidt vites ved trykkestart, uten at noen av passasjerene og mannskapet er kommet fysisk tilskade. Men det tør ikke herske tvil om at de om bord har vært utsatt for betydelige psykiske påkjenninger i de timene dramaet varte.

Det som imidlertid synes klart, er at kapreren ønsket å rette oppmerksomheten mot den ulykkelige krigen i Bosnia – noe som han skal ha kalt en ”humanitær katastrofe”. Kapringen har altså vært et rop om hjelp. Det faller ikke vanskelig å være enig med ham. Mendet er en katastrofe som verden ikke trenger hjelp fra noen flykaprer for å bli oppmerksom på.

Drama sa SAS-ovim avionom na relaciji Bardufoss-Oslo, koja se odvijala jučer ujutro, dobila je sretan završetak bez da je neko od putnika

povrijeđen. Ali svi putnici imali su teške psihičke trenutke kroz koje su prolazili dok je drama trajala.

Ono što je sasvim jasno je to da je otmičar htio privući pažnju na nesretni rat u Bosni – na ono što je on nazvao "humanitarnom katastrofom". Otmica je bila i poziv za pomoć. Nije bilo teško usaglasiti se s njim. Problem je što se radi o katastrofi za koju svijet ne treba pomoć otmičara aviona da bi se skrenula pažnja na nju.

Dato/Datum: 5. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **Kapret fly på impuls / Oteo avion impulsivno**

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den bosniske flykapreren Haris Kec har i politiavhør gitt inntrykk av at torsdagens flykapping var en ren impulshandling, og at ingen ting var planlagt. Den 25 år gamle bosniske muslimen ble i Nedre Romerike forhørsrett fredag ettermiddag varetekstfengslet i fire uker med brev og besøksforbud, i samsvar med politiets begjæring.

Bosnierenes forsvarer, advokat Sigmund Øien, sier til NTB at Haris Kec var alene om kappingen av SAS flyet. Han var uten våpen og medhjelpere på bakken, og han hadde heller ikke lagt ut bomber som skulle utløses dersom kravene hans ikke ble oppfylt.

Ifølge Øien har den bosniske flykapreren foreldre og en søster i Sarajevo, men ingen slektninger i Norge, hvor han har oppholdstillatelse.

Bosanski otmičar aviona Haris Keč u policijskom saslušanju izjavio je da je njegova otmica aviona od četvrtka bila impulsivna radnja i da ništa u tome nije unaprijed planirano. Dvadesetpetogodišnji bosanski Musliman saslušan je u Nedre Romerike, u petak poslije podne, nakon čega mu je, na zahtjev policije, određen četveronedjeljni pritvor uz zabranu posjete.

Bosančev službeni advokat Sigmund Øier izjavio je za NTB da je Haris Keč sam učestvovao u otmici SAS-ovog aviona. On nije bio naoružan niti je imao pomoć sa strane, kao što nije imao ni bombe niti bilo kakvo drugo oružje kojima bi iznudio svoje zahtjeve.

Øier je izjavio da bosanski otmičar ima roditelje i jednu sestru koji žive u Sarajevu, a u Norveškoj gdje ima boravišnu dozvolu on nema rodbine.

Dato/Datum: 5. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **Karadzic desperat / Karadžić očajan**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Bosniske serberledere møttes fredag for å erklære full krig mot regjeringsstyrkene og drøfte innføring av unntakstilstand i det serbiske området i Bosnia.

Årsaken er at serberne har lidd flere alvorlige militære nederlag overfor muslimene og kroatene den siste uken.

Lideri bosanskih Srba okupiće se u petak kako bi objavili potpuni rat Armiji bosanske vlade i kako bi razmotrili mogućnost uvođenja vanrednog stanja na području Bosne koju kontrolišu Srbi. Razlozi za ovakvo postupanje Srba su njihovi vojni porazi koje su doživjeli u borbi protiv Muslimana i Hrvata u posljednjim sedmicama.

Dato/Datum: 5. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **Mor og far savnet / Nestali otac i majka**

Side/Strana: 17.

Forfatter/Autor: Einar Aarre

Resyme/Sažetak:

Han var alene på flukt, sov under trærne og tigget og stjal mat fra andre flyktninger. Nejib er en av dem som Norsk Folkehjelp kan hjelpe gjennom tv aksjonen i morgen.

Da bomber og granater haglet over Sarajevo, mistet 12 år gamle Nejib sine foreldre. I kaoset begynte den spinkle gutten å løpe ut av den

okkuperte byen. Ut av Sarajevo, gjennom skuddlinjene, forbi snikskyttere og tanks, over fjellovergangene, gjennom krigens ødeleggelser, innover i Bosnia.

Jeg vil tilbake til Sarajevo. Kanskje er de likevel der, sier Nejb til Bergens Tidende. Han trives ikke på det overfylte barnehjemmet og spør etter foreldrene.

Bio je sam u izbjeglištvu, spavao je pod drvećem, prosio i krao hranu od drugih izbjeglica. Nedžib je jedan od onih kojima Norveška narodna pomoć može pomoći putem sutrašnje TV akcije.

U bombardovanju i granatiranju Sarajeva 12-ogodišnjem Nedžibu ubijeni su roditelji. U tom haosu taj krhki dječak lutao je od jednog do drugog dijela grada u opsadi. Nekako je izašao iz Sarajeva, prolazeći kroz kišu granata, snajperskih hitaca i ruševina, na slobodnu teritoriju Bosne i dalje u svijet.

”Hoću nazad u Sarajevo. Možda su moji roditelji ipak tamo živi”, kaže Nedžib za *Bergens Tidende*. Njemu nije lijepo u prebukiranom domu za djecu i stalno se raspituje za svoje roditelje.

Dato/Datum: 7. 11. 1994.

Tittel/Naslov: ***Høy tapstall i Bosnia / Veliki broj ubijenih u Bosni***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Harde kamper fortsatte søndag mellom bosniske regjeringsstyrker og bosniske serbere om byen Bosanska Krupa i det nordvestlige Bosnia. FN melder om svært høy tapstall.

Kampene ved Bosanska Krupa er ledd i offensiven til den bosniske regjeringshæren, som nå har forent krefter med bosniske kroater. Bosnierne og kroatene posisjonerer seg for å ta Bosanska Krupa og slå til mot hjertet av det serbisk dominerte vestlige Bosnia.

Jake borbe između pripadnika Armije bosanske vlade i bosanskih Srba za grad Bosanska Krupa, na sjeverozapadu Bosne, nastavljene su i u nedjelju. UN izvještavaju o velikom broju poginulih.

Borbe oko Bosanske Krupe su jedna u nizu ofanziva koje provodi Armija bosanske vlade udružena sa snagama bosanskih Hrvata. Bosanci i Hrvati se pozicioniraju kako bi zauzeli Bosansku Krupu i nakon toga udarili u srce zapadne Bosne koja je dominirajuće srpska.

Dato/Datum: 7. 11. 1994.

Tittel/Naslov: ***Serberne presset på flere fronter / Pritisak na Srbe na više frontova***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Per Nyholm

Resyme/Sažetak:

Mens det raste nye voldsomme kamper lørdag mellom bosnisk-serbiske opprørere og muslimsk-kroatiske styrker, var den statsstyrte pressen i Serbia så godt som taus om krigssituasjonen i nabolandet. "Stillheten er øredøvende", kommenterte en vestlig diplomat i Beograd.

Etter å ha dominert den to og et halvt år gamle krigen fra første dag er serberne plutselig presset på flere fronter.

Dok su se u subotu rasplamsavale borbe između bosansko-srpskih pobunjenika i muslimansko-hrvatskih snaga državni mediji u Srbiji uopće nisu izvještavali o stanju na ratištima u susjednoj zemlji. "Tišina je zaglušujuća", komentar je jednog zapadnog diplomate u Beogradu.

Nakon srpske dominacije u ratu, koji traje dvije i po godine, sada su Srbi po prvi put pritisnuti i to na više frontova.

Dato/Datum: 8. 11. 1994.

Tittel/Naslov: ***Bosnisk serber tiltalt for folkemord / Bosanski Srbin optužen za genocid***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Serberen Dusko Tadic ble mandag tiltalt for folkemord og anklaket for å ha begått tortur, drap og brutale handlinger mot muslimske fanger i en leir i det nordlige Bosnia.

Dusko Tadic er 38 år gammel. Han var karateekspert og cafe eier før krigen. Han ble vokter i den beryktede konsentrasjonsleiren Omarska i 1992 og beskrevet av den tyske riksadvokaten som en "fanatisk tilhenger av den stor serbiske sak".

Srbin Duško Tadić u ponedjeljak je optužen za genocid, a optužen je i za torture, ubistva i brutalna nasilja nad muslimanskim zatvorenicima u logorima na sjeveru Bosne.

Duško Tadić ima 38 godina. Prije rata je bio prvak u karateu i vlasnik kafića. On je bio stražar u zloglasnom koncentracionom logoru Omarska 1992. godine, a od jednog njemačkog advokata opisan je kao "fanatični pristalica velikosrpske stvari".

Dato/Datum: 8. 11. 1994.

Tittel/Naslov: ***Oppgjør med Balkans masse mordere / Obračun između balkanskih masovnih ubica***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

50 år etter krigsforbryter prosessene i Nürnberg tar verdenssamfunnet et historisk første skritt i det store oppgjøret med masse morderne og terroristene fra krigen på Balkan. Tre dommere fra Frankrike, Nigeria og Costa Rica skal i Haag i dag avgjøre om de skal følge den sør-afrikanske

sjefsanklageren Richard Goldstones krav om å få utlevert den bosniske serberen Dusan Tadic fra Tyskland, for å få ham dømt for FN's krigsforbryterdomstol.

---

50 godina nakon procesa ratnim zločincima u Nürnbergu međunarodna zajednica napravila je prvi korak u obračunu sa masovnim ubicama i teroristima iz rata na Balkanu. Tri sudije iz Francuske, Nigerije i Costa Rice će danas u Haagu odlučiti da li će udovoljiti zahtjevu predsjednika Suda Južnoafrikanca Richarda Goldstona i izručiti bosanskog Srbina Dušana Tadića iz Njemačke pred Sud UN-a za ratne zločince.

Dato/Datum: 9. 11. 1994.

Tittel/Naslov: ***Våpenhvilen sprekker / Primirje se ne poštuje***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

To småjenter ble drept i Sarajevo tirsdag. Kampene i den bosniske hovedstaden blir stadig mer omfattende, og våpenhvilen fra februar i år truer med å gå fullstendig i oppløsning.

11 år gamle Nermina Omerovic ble truffet i hodet av en serbisk snikskytter kule mens hun oppholdt seg i leiligheten som ligger ved frontlinjen i utkanten av byen, opplyste øyenvitner. Den andre jenta ble drpet av splinter fra en bombekastergranat, ifølge en lege sentralsykehuset i byen. Granaten slo ned i en forstad nord for sentrum. Tre andre barn og to voksne ble alvorlig såret av den samme granaten. FN kilder kunne ikke umiddelbart bekrefte granatangrepet, men sa at FN soldater hadde skutt tilbake mot serbiske snikskyttere som skjøt mot bytrikken på snikskytter angrepet.

U utorak su u Sarajevu ubijene dvije djevojčice. Borbe u glavnom bosanskom gradu se intenziviraju, a na primirje iz februara mjeseca se gotovo zaboravilo.

Prema izjavama svjedoka srpski snajperista pogodio je u glavu jedanaestogodišnju Nerminu Omerović dok se ona nalazila u stanu čiji

prozori gledaju prema srpskim položajima na periferiji Sarajeva. Prema izjavi dežurnog ljekara u Kliničkom centru u Sarajevu jedna djevojčica je ubijena gelerom od granate. Granata je pala u sjevernom dijelu grada. Od te iste granate teško je ranjeno troje djece i tri odrasle osobe. Izvori UN-a nisu mogli potvrditi artiljerijski napad, ali je jedan vojnik UN-a uzvratio na pucnjavu srpskih snajperista koji su pucali prema gradskom tramvaju.

Dato/Datum: 11. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **FN fordømmer serbisk luftangrep / UN osuđuju srpski zračni napad**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

De bosniske serberne har med flystøtte fra sine serbiske allierte i Kroatia innledet et motangrep mot den bosniske regjeringshæren i Nordvest Bosnia, sa FN talsmenn torsdag.

En serbisk jagerfly avfyrte to raketter som ødela det som ble antatt å være et ammunisjonsdepot i byen Bihac. Ifølge bosnisk radio ble ti mennesker drept i flyangrepet, som fant sted onsdag.

Flyet kom fra en base i det serbisk kontrollerte området i Kroatia, og avfyrte rakettene uten å komme inn i bosnisk luftrom. Dermed risikerte ikke flyet å bli skutt ned av NATO fly som overvåker flyforbudet over Bosnia.

”Bosanski Srbi su uz pomoć Srba iz Hrvatske izvršili protivnapad na Armiju bosanske vlade u sjeverozapadnoj Bosni”, izjavio je glasnogovornik UN-a u četvrtak.

Jedan srpski borbeni avion ispalio je dvije rakete na skladište municije u Bihaću. Prema bosanskom radiju u ovom avionskom napadu deset osoba je poginulo.

Avion je doletio iz područja Hrvatske koji kontrolišu Srbi ispalivši rakete, a da pri tome nije povrijedio bosanski zračni prostor. Zbog toga avion nije rizikovao da bude oboren od aviona NATO-a koji kontrolišu zabranu letova iznad Bosne.

Dato/Datum: 12. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **USA skaper bølger i NATO / SAD talasaju u NATO**

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Reaksjonene er skarpe i Europa mot president Bill Clintons ordre om at amerikanske skip fra og med lørdag ikke lenger skal delta i håndhevingen av FNs våpenboikott mot Bosnia. Vestunionen mener vedtaket gjør NATOs marineoperasjon i Adriaterhavet til en parodi, og NATO kastes ut i krise.

Vedtaket om at amerikanske skip ikke lenger skal stanse båter med våpen på vei til Bosnia, fører til krise i NATO og vil undergrave den transatlantiske solidariteten som alliansen bygger på, sier kilder på høyt nivå i NATO.

Oštrim reakcijama u Evropi izložena je odluka predsjednika Billa Clintona po kojoj američki brodovi neće sprovoditi odluku UN-a o zabrani uvoza oružja Bosni. Zapadna alijansa je mišljenja da ova odluka čini od NATO morskih operacija u Jadranskom moru parodiju, a NATO se uvlači direktno u krizu.

”Odluka o tome da američki brodovi ne zaustavljaju brodove sa oružjem za Bosnu vodi prema krizi u NATO-u i pokopat će transatlantsku solidarnost na kojoj se Alijansa zasniva”, izjavio je visokopozicionirani izvor u NATO-u.

Dato/Datum: 15. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **Voksende kløft USA – Europa / Produbljuje se jaz između SAD-a i Evrope**

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Den voksende kløften mellom USA og Vest Europa var ikke til å overse, da forsvars og utenriksministrene i Vestunionen kom sammen i

Noordwijk i Nederland i går. Sentralt tema på møtet var president Bill Clintons vedtak om å trekke sine marinefartøyer ut av den styrken som skal påse at Bosnia ikke får våpenleveranser.

På møtet kunne NATOs nye generalsekretær Willy Claes opplyse at han senere i uken vil reise til Washington for å drofte det amerikanske vedtaket med president Clinton.

Produbljen jaz između SAD-a i Zapadne Evrope nije bio centralna tema na sastanku ministara odbrane i ministara vanjskih poslova održanom jučer u holandskom gradu Noordwijku. Centralna tema sastanka bila je odluka predsjednika Billa Clintona da povuče brodove i vojnike koji bi trebali da kontrolišu embargo na uvoz oružja Bosni.

Na sastanku je novi generalni sekretar NATO-a Willy Claes obavijestio da će on krajem sedmice putovati u Washington da pomenutu odluku prodiskutuje sa predsjednikom Clintonom.

Dato/Datum: 15. 11. 1994.

*Tittel/Naslov: **Ny tragedie i Bosnia / Nova tragedija u Bosni***

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Serbiske styrker avfyrte mandag kveld fire bakke- til- bakke raketter mot byen Cazin i Bihac enklaven i Bosnia. Flere mennesker ble skadd i angrepet, meldte bosnisk radio og fjernsyn.

FN frykter at de serbiske angrepene mot det "sikre området" Bihac i Nord Bosnia skal bli en ny tragedie som vil koste mange hundre sivilpersoner livet. Kroatia kan komme til å blande seg inn for å stoppe serbiske angrep, sier en kroatisk embetsmann.

Srpske snage su u ponedjeljak navečer ispalile četiri rakete tipa zemlja-vazduh-zemlja prema gradu Cazinu, u enklavi Bihać u Bosni. Bosanski radio i televizija objavili su da je u tom napadu bilo dosta ranjenih.

UN su zabrinute da bi srpski napad na "sigurne zone" u Bihaću, u sjevernoj Bosni, mogao prouzrokovati novu tragediju koja će donijeti

stotine civilnih žrtava. Isto tako, moguće je da se i Hrvatska umiješa u ovaj sukob kako bi zaustavila srpski napad, izjavio je jedan hrvatski državni službenik.

Dato/Datum: 17. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **Serberne strammer grepet om Bihac / Srbi sve bliži Bihaću**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

De bosniske regjeringsstyrkene har store problemer med å holde stand mot de serbiske soldatene som stadig rykker nærmere den isolerte byen Bihac. Internasjonale hjelpeorganisasjoner varsler om en mulig flyktningkatastrofe i kjølvannet av den serbiske motoffensiven.

Internasjonale hjelpeorganisasjoner er meget bekymret for de 180.000 sivile i Bihac området. Norges Røde kors, som har levert medisiner og medisinsk utstyr til Bihac, er blant dem som roper et kraftig varsku.

Armija bosanske vlade ima velike probleme u nastojanju da parira srpskim vojnicima koji se sve više približavaju izoliranom gradu Bihaću. U svjetlu ove srpske ofanzive međunarodne humanitarne organizacije upozoravaju na moguću izbjegličku katastrofu.

Međunarodne humanitarne organizacije su zabrinute za 180.000 civila koji se nalaze u zoni Bihaća. Norveški Crveni križ, koji je isporučivao lijekove i medicinsku opremu za Bihać, također je uputio poziv za pomoć.

Dato/Datum: 17. 11. 1994.

Tittel/Naslov: ***Julegaver til bosnisk barn / Božićni pokloni za bosansku djecu***

Side/Strana: 30.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Skoler over hele landet sender denne uken ut en invitasjon til å sende julegaver til flyktningebarn i Bosnia og Kroatia. 220.000 skolebarn og 50.000 barnehagebarn har mottatt tilbudet om å delta i aksjonen.

Škole u cijeloj Norveškoj uputile su poziv za prikupljanje i slanje božićnih poklona za djecu izbjeglice u Bosni i Hrvatskoj. 220.000 školske djece i 50.000 djece iz obdaništa dobilo je poziv da učestvuju u ovoj akciji.

Dato/Datum: 18. 11. 1994.

Tittel/Naslov: ***Mot nederlag for regjerings hæren / Prema porazu Armije bosanske vlade***

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den bosniske regjeringshæren står trolig foran et knusende nederlag i Bihac regionen. Bosniske femtekolonnister har kastet seg inn i kampene på serbernes side, og avdelinger fra regjeringshæren er omringet. Kampene raste over store deler av den bosniske enklaven Bihac i det nordvestlige Bosnia torsdag. Den bosniske regjeringshæren prøver desperat å slå tilbake et angrep fra bosniske serbere nær Bihac by. Men samtidig truer bosniske opprørerne, som samarbeider med serberne, den viktige byen Velika Kladusa, opplyste FN talsmannen Tim Spicer.

De bosniske opprørerne er lojale mot den lokale finansfyrsten Fikret Abdic, som tidlig i krigen inngikk en pakt med serberne for å unngå angrep. Abdic gjorde åpent opprør mot regjeringen i Sarajevo, men i august klarte regjeringshæren å kaste Abdic og hans tilhengere ut av Bihac. Nå

har imidlertid Abdić og hans menn kommet sterkt tilbake med serbisk hjelp. De har brutt forsvarslinjene og inntatt deler av Velika Kladusa, ifølge Spicer.

Armija bosanske vlade nalazi se pred velikim porazom u regionu Bihaća. Bosanski petokolonaši stali su na srpsku stranu tako da se sada dio Armije bosanske vlade nalazi u okruženju. U četvrtak su intenzivirane borbe u velikom dijelu bosanske enklave Bihać na sjeverozapadu Bosne. Armija bosanske vlade desperatno pokušava da uzvрати napad u blizini grada Bihaća. Ali opasnost dolazi i od bosanskih pobunjenika koji sarađaju sa Srbima u veoma važnom gradu Velika Kladuša, informisao je glasno-govornik UN-a Tim Spicer.

Bosanski pobunjenici lojalni su lokalnom finansijskom caru Fikretu Abdiću, koji je na početku rata sa Srbima potpisao sporazum o nenapadanju. Abdić je krenuo u otvoreni sukob sa vladom u Sarajevu, ali je Armija bosanske vlade u augustu uspjela izbaciti Abdića i njegove vojnike iz Bihaća. Sada su Abdić i njegovi ljudi, zahvaljujući srpskoj pomoći, u velikoj ofanzivi. Oni su probili linije fronta i preuzili dijelove Velike Kladuše, kaže Spicer.

Dato/Datum: 19. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **Serbisk fly brukte napalm / Srpski avioni koristili napalm**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AP-AFP

Resyme/Sažetak:

Serbiske fly angrep det FN beskyttede området rundt byen Bihac fredag, til tross for advarsler fra FN om at flyangrep ville føre til en reaksjon fra NATO. Ifølge en FN talsmann brukte flyene napalm og splintbomber. Parlamentbygningen i Sarajevo ble samtidig utsatt for et nytt rakettangrep.

FN kilder bekreftet at serbiske fly avfyrte en rakett mot byen Bihac, men NATO som overvåker luftrommet med avanserte Awacs fly, kunne ikke bekrefte at angrepet hadde funnet sted. En NATO kilde mente at de serbiske flyene kan ha fløet i ly av fjellene og på den måten unngått å bli oppdaget.

U petak su srpski avioni napali područja u okolini Bihaća koja su pod zaštitom UN-a. Ovaj avionski napad sigurno će izazvati reakcije NATO-a. Prateći glasnogovornika UN-a avioni su koristili napalm i rasprskavajuće bombe. Istovremeno je zgrada Parlamenta u Sarajevu još jednom bila izložena raketnom napadu.

Izvori UN-a potvrđuju da su srpski avioni ispalili rakete prema gradu Bihaću, ali NATO, koji kontroliše zračni prostor avionima tipa *Awacs*, nije mogao potvrditi ove informacije. Neimenovani izvor NATO-a izjavio je da su srpski avioni letjeli dosta nisko i zbog toga nisu mogli biti otkriveni.

Dato/Datum: 19. 11. 1994.

Tittel/Naslov: ***NATO topp vil slå tilbake / Vrh NATO-a želi uzvratiti***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AP-AFP

Resyme/Sažetak:

NATOs nyvalgte generalsekretær Willy Claes sa i går at tiden er inne for å gå til aksjon mot de bosniske serberne. Observatører meldte i går at serberne hadde brukt napalm og splintbomber under et angrep i Bihac området.

Jeg tror ærlig talt at vi må reagere og sende et klart signal til serberne om at intensiveringen av kampene må stanses, sa Claes i et intervju med fjernsynskanalen CNN.

Novoizabrani generalni sekretar NATO-a Willy Claes izjavio je jučer da je vrijeme strpljenja prema bosanskim Srbima isteklo. Posmatrači su jučer obavijestili da su Srbi za vrijeme napada na zonu Bihaća koristili napalm i rasprskavajuće bombe.

”Pošteno govoreći, mi moramo reagovati i poslati jasan signal Srbima da moraju prestati sa intenziviranjem borbi”, izjavio je Claes u jednom intervjuu za TV kanal CNN.

Dato/Datum: 21. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **Bombing neste / Sljedeće je bombardovanje**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Situasjonen i Bihac enklaven i Nord Bosnia har forverret seg slik at FN kan bli presset til å gi ordre om flyangrep mot serberne. FN styrkene i Bosnia ble søndag satt i høyeste beredskap, og NATO ledelsen antydnet at den bare venter på en forespørsel FN før den gir ordre om flyangrep.

Situacija u enklavi Bihać na sjeveru Bosne se pogoršala tako da se UN mogu naći pod pritiskom da naredе avionsko bombardovanje Srba. Jedinice UN-a u Bosni su u nedjelju stavljene u stanje visoke pripravnosti. Vođstvo NATO-a nagovještava da oni samo čekaju na znak UN-a prije nego što se izda naredba o zračnim napadima.

Dato/Datum: 22. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **Frikt for serbiske hevningrep / Strah od srpskih osvetničkih napada**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Det er fryktens og spenningens timer i NATO hovedkvarteret i Brussel etter at 39 NATO fly i går la den serbisk kontrollerte Udbina flyplassen i Krajina i grus og aske.

I Brussel er det store spørsmålet om det kraftige angrepet vil utløse serbiske represalier mot FN styrkene i det tidligere Jugoslavia.

Usijana atmosfera satima se održavala u glavnom sjedištu NATO-a u Brusselu, nakon što je 39 NATO-aviona pretvorilo aerodrom u Udbinama, u Krajini, u prah i pepeo. Ovaj aerodrom kontrolisali su Srbi.

U Brusselu je veliko pitanje da li će ovaj snažni napad prouzrokovati srpske represalije prema pripadnicima UN-a u bivšoj Jugoslaviji.

Dato/Datum: 23. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **Serbiske angrep mot Bihac fortsetter / Nastavljen srpski napad na Bihac**

Side/Strana: 15.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Serbiske styrker støttet av panservogner og helikoptre fortsatte offensiven mot den bosniske Bihac enklaven tirsdag. Ifølge FN er situasjonen for de 180.000 beleirede menneskene i Bihac alarmerende. Den isolerte befolkningen har så å si ikke mottatt nødhjelp siden mai.

Srpske snage uz pomoć tenkova i helikoptera nastavile su u utorak ofanzivu prema bosanskoj enklavi Bihac. Prateći UN situacija za 180.000 stanovnika Bihaća, koji je u opsadi, je alarmantna. Izolirano stanovništvo nije dobilo humanitarnu pomoć od maja mjeseca.

Dato/Datum: 23. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **Bosnier skyldig i krigsforbrytelser / Bosanac kriv za ratne zločine**

Side/Strana: 15.

Forfatter/Autor: NTB-Marie Preisler

Resyme/Sažetak:

En 31 år gammel bosnisk muslim ble tirsdag kjent skyldig i å ha utøvet vold med døden til følge i den første krigsforbrytersaken i Danmark siden annen verdenskrig.

Landsretten i København fastlo at 31 åringen utøvde vold mot 14 medfanger i en kroatisk krigsfangeleier ved Dretelj i Bosnia. To av fangene døde av skadene de ble påført.

Bosnieren ble dømt til 8 års fensel. Det er første gang en dansk domstol tar stilling til krigsforbrytelser som er begått i et annet land.

U utorak je, u prvom sudskom sporu vezanom za ratne zločine nakon Drugog svjetskog rata u Danskoj, jedan bosanski Musliman proglašen

krivim. Državni sud u Kopenhagenu utvrdio je da je ovaj 31-ogodišnjak primjenjivao nasilje prema 14 zatvorenika u hrvatskom logoru Dretelj u Bosni. Dvojica zarobljenika su umrla od posljedica mučenja.

Bosanac je osuđen na osam godina zatvora. Ovo je prvi put u historiji da jedan danski sud organizuje suđenje za ratne zločine koji su izvršeni u drugoj zemlji.

Dato/Datum: 24. 11. 1994.

Tittel/Naslov: ***NATO angrep mot serbiske stillinger / Napad NATO-a na srpske položaje***

Side/Strana: 15.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

NATO fly angrep onsdag serbiske stillinger i Bosnia i to omganger; etter å ha blitt truet av serbiske luftvern batterier. NATO aksjonen skjedde bare to dager etter at NATO fly bombet en serbisk flybase i Kroatia.

Rundt 20 amerikanske, britiske, franske og nederlandske fly angrep minst to serbiske luftvern – stillinger.

U srijedu su avioni NATO-a, u dva navrata, napali srpske položaje u Bosni, nakon što su im stigle prijetnje od srpske protivavionske odbrane. Ova akcija NATO-a izvedena je samo dva dana nakon NATO-napada na srpsku aviobazu u Krajini.

Oko 20 američkih, britanskih, francuskih i holandskih aviona napalo je srpske protuzračne položaje na najmanje dva mjesta.

Dato/Datum: 25. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **Blått lys for Bihac / Plavo svjetlo za Bihać**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

NATO valgte torsdag å la være å støtte en detaljert amerikansk plan om å redde den muslimske bosniske byen Bihac fra serberne. I stedet sendte NATO planen tilbake til FN. Mens diskusjonen pågår, rykker de bosnisk-serbiske styrker stadig lenger inn i Bihac.

Ifølge NATO kilder var det en viss støtte til den amerikanske planen på NATO ambassadørens krisemøte torsdag ettermiddag. Men etter at møtet ble utsatt en stund for at ambassadørene skulle få anledning til å studere flere forslag, endte det med at NATO ikke ga planen sin tilslutning.

NATO je odlučio da ne podrži detaljan američki plan za spašavanje od srpskih napada muslimanskobosanskog grada Bihaća. Umjesto toga, NATO je poslao plan nazad u UN. Dok se vodi diskusija o predloženom planu srpske snage prodiru sve bliže centru Bihaća.

Pozivajući se na izvore NATO-a u javnosti je procurila informacija da je postojala određena podrška američkom planu iskazana na sastanku ambasadora u četvrtak poslije podne. Međutim, nakon što je sastanak bio prolongiran s ciljem upoznavanja ambasadora sa više predloženih rješenja, sastanak je završen tako da NATO nije dao završnu riječ.

Dato/Datum: 26. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **FN antyder nye flyangrep / UN nagovještavaju nove zračne udare**

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

FNs kan bli tvunget til å be NATO om å gjennomføre flere flyangrep i Nordvest Bosnia hvis enten serberne eller muslimene begår nye provoka-

sjoner, varslet FNs spesialutsending Yusashi Akashi fredag. Akashi sa at våpenhvilen som ble erklært rundt Bihac, har holdt med visse unntak, selv om situasjonen utover kvelden tirsdag "forverret seg noe".

Akashi sa at det var en stor risiko for ødeleggelse og skader mot sivile når kamper mellom bosnisk-serbisk bakkkestyrker og den muslimsk ledede bosnisk regjeringshæren herjer nær Bihac by.

Hvis det blir absolutt nødvendig, er det mulig vi må gjennomføre flyangrep, men vi ønsker samtidig ikke å komme på kollisjonskurs med den diplomatiske prosessen som er i gang.

Overstkommanderende for FN styrkene i Bosnia, general Sir Michael Rose, kunngjorde våpenhvile i den beleirede byen Bihac fra fredag morgen, men FN kilder meldte at kampene fortsatte.

"UN se mogu naći u situaciji da mole NATO da izvrši više zračnih udara u sjeverozapadnoj Bosni ukoliko ili Srbi ili Muslimani izvrše nove provokacije", upozorio je specijalni predstavnik UN-a Yasushi Akashi, u petak. Akashi je rekao "da primirje koje je proglašeno za Bihać može značiti izuzetak, bez obzira što se situacija u utorak navečer 'nešto pogoršala'."

Akashi je rekao "da postoji rizik velikog uništavanja ljudstva i materijalnih dobara kada se borbe između snaga bosanskih Srba i Armije bosanske vlade približe Bihaću. Ako to bude neophodno mi ćemo izvršiti zračne udare, ali mi ne želimo doći u koliziju sa diplomatskom procedurom koja je u toku".

Glavnokomandujući snaga UN-a u Bosni general sir Michael Rose u petak ujutro je proglasio primirje u Bihaću, koji je pod opsadom, mada izvori UN-a izvještavaju da su borbe nastavljene.

Dato/Datum: 26. 11. 1994.

*Tittel/Naslov: **Norsk kolonne beskytt / Pogodena norveška kolona***

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-DPA

Resyme/Sažetak:

Ingen personer kom til skade da en kolonne med lastebiler fra Det norske Flyktningeråd fredag ble beskytt like utenfor Mostar i muslimsk

dominerte område i Bosnia. To granater slo ned ved kolonnen, og en av de ni bilene ble truffet av splinter fra den ene granaten.

Niko nije ranjen kada je otvorena vatra na kolonu teretnih kamiona Norveške izbjegličke pomoći u okolini Mostara, inače područja kojeg kontrolišu Muslimani. Na kolonu vozila su ispaljene dvije granate, a geleri su direktno pogodili jedno vozilo.

Dato/Datum: 28. 11. 1994.

*Tittel/Naslov: **FN styrken har spilt falitt / Raskad jedinica UN-a***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Hvis serberne klarer å innta den FN erklærte sikre sonen Bihac kan hele FNs fredsbevarende operasjon i Bosnia gå med i dragsuget, sa diplomatiske kilder i Sarajevo søndag.

Serberne har demonstrert at de er villige til ikke bare å slåss mot den bosniske regjeringshæren, men også mot FN og NATO for å oppnå det de vil. Det kan bety at FN soldatene har utspilt sin rolle i Bosnia, sa diplomaten.

UNPROFOR sjefen for Bosnia, general Sir Michael Rose, sto søndag fast på at det var lite eller ingenting han kunne gjøre for å forsvare Bihac.

”Ako Srbi uspiju zauzeti proglašene sigurne zone UN-a u Bihaću onda cjelokupna mirovna operacija UN-a u Bosni propada”, izjavili su neimenovani diplomatski izvori u Sarajevu, u nedjelju.

”Srbi su demonstrirali da su voljni da se bore ne samo protiv Armije bosanske vlade nego i protiv UN-a i NATO-a kako bi ostvarili ono što žele. Ako do toga dođe to bi bio znak da su vojnici UN-a odigrali svoju ulogu u Bosni”, dodao je ovaj diplomata.

Komandant UNPROFOR-a za Bosnu general sir Michael Rose u nedjelju je čvrsto stao na stanovište da on može učiniti malo ili gotovo ništa za odbranu Bihaća.

Dato/Datum: 29. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **Blodige nærkamper / Krvave bliske borbe**

Side/Strana: 17.

Forfatter/Autor: NTB-DPA-Reuters

Resyme/Sažetak:

Regjeringssoldatene som forsvarer Bihac er klare til å trekke seg ut når som helst, sa en talsmann for hæren mandag. De serbiske styrkene skyter fremdeles mot byen.

Angrepsstyrken, som består av serbere fra Bosnia og Kroatia, skal ha gjort flere forsøk på å trenge inn i sentrum av byen, og det meldes om blodige nærkamper og store tap.

Vojnici Armije bosanske vlade koji brane Bihać spremni su na povlačenje u svakom trenutku, izjavio je neimenovani glasnogovornik u ponedjeljak. Srpski vojnici još uvijek pucaju po gradu.

Jedinice koje napadaju grad sastavljene su od Srba iz Bosne i Srba iz Hrvatske koje pokušavaju ući u centar grada. Izvještaji sa lica mjesta govore o krvavim bliskim borbama.

Dato/Datum: 29. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **NATO i krise / NATO u krizi**

Side/Strana: 17.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Krigen i Bosnia fører til krisetilstand mellom USA og dets europeiske NATO partnere, samtidig som Russland distanserer seg fra de vestlige land. Stadig flere politiske observatører frykter at krisen mellom hovedaktørene i det tidligere Jugoslavia nå skal komme helt ut av kontroll.

De europeiske NATO allierte, som i motsetning til USA, har store FN kontingenter inne i Bosnia føler seg maktesløse. Deres oppgave er å sikre en fred som ikke eksisterer og de skal forholde seg nøytrale til de stridende parter, noe som ikke alltid er like lett.

NATO har gjort seg helt avhengig av FN og de vedtak som Sikkerhetsrådet kommer fram til. Men uklare kommandolinjer og sendrektighet fra FNs side har gjort at også NATO er blitt sittende med svarteper i Bosnia konflikten.

Rat u Bosni doveo je do krize odnosa SAD-a i evropskih zemalja članica NATO-a. Istovremeno se Rusija distancira od zapadnih zemalja. Sve je više političkih posmatrača koji upozoravaju da bi kriza među glavnim akterima u bivšoj Jugoslaviji mogla potpuno izmaći kontroli.

Evropske zemlje, članice NATO-a, koje se osjećaju bespomoćnim za razliku od SAD-a, imaju svoje vojnike u sastavu NATO-a u Bosni. Njihov zadatak je uspostava mira kojeg nema i zadržavanje neutralnog odnosa prema zaraćenim stranama što uvijek nije moguće.

NATO potpuno zavisi od UN-a i odluka koje donosi Vijeće sigurnosti UN-a. Međutim, nejasan i komplikovan sistem komandovanja u UN-u učinio je da je i NATO pasiviziran i bez stvarne moći u konfliktu u Bosni.

Dato/Datum: 29. 11. 1994.

Tittel/Naslov: ***FNs ikke rolle / Nejasna uloga UN-a***

Side/Strana: 22.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

FN driver fredsbevaring på bakken og fredsskaping fra luften med NATO fly, konstaterte NATOs generalsekretær Willy Claes da kampen om Bihac igjen latterliggjorde FNs nye verdensorden så vel som NATOs nye sikkerhetspolitiske rolle i Europa.

Igjen FN høstet følger i stedet for resultat. Serberne gjør med FN som de vil og tar FN styrkene som gisler. Alt for å fortelle at det internasjonale samfunnets forsøk på en fredsløsning må fortsette å bygge på serbernes styrke, et øyeblikk forstyrret av kroatisk og muslimsk fremgang.

”UN uspostavljaju mir na terenu i iz zraka, a uz pomoć NATO-aviona”, konstatovao je generalni sekretar Willy Claes. Za to vrijeme

žestoke borbe za Bihać još jednom su učinile smiješnim novi svjetski poredak UN-a, kao što je to učinila i nova uloga NATO-a u uspostavljanju nove uloge u sigurnosnoj politici u Evropi.

Ponovo su UN ubirale obećanja umjesto rezultata, a Srbi rade sa UN-om šta hoće. Čak uzimaju pripadnike UN-a kao taoce. Sve ovo govori o tome da ako međunarodna zajednica hoće mirni završetak onda mora računati sa srpskom snagom koja je samo u jednom trenutku ometena hrvatsko-muslimanskim napredovanjem.

Dato/Datum: 30. 11. 1994.

Tittel/Naslov: **Ønsker våpenboikotten hevet / Žele ukidanje embarga na uvoz oružja**

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den amerikanske topp politikeren Bob Dole sa tirsdag at våpenboikotten av Bosnia må oppheves. Hensikten er å legge press på serberne for at de skal ja til fredsplan.

Vi har et NATO som er villig, men et FN som ikke vil, sa Dole, som har utløst en transatlantisk ordkrig med sine utfall mot europeerne. Storbritannia og Frankrike nektet i forrige uke å støtte et amerikansk forslag om å beskytte den FN erklærte sikkerhetssonen i Bihac ved å true med flyangrep fra NATO. Europeerne på sin side anklager USA for å nøre opp under konflikten. I motsetning til Storbritannia og Frankrike har ikke USA FN soldater i Bosnia.

Bob Dole, političar sa vrha američke liste, izjavio je u utorak da se embargo na uvoz oružja Bosni mora ukinuti. Cilj koji se želi postići je pritisak na Srbe da potpišu mirovni plan.

”Mi imamo NATO koji to želi, ali i UN koje to ne žele”, rekao je Dole, koji je pokrenuo verbalni transatlantski rat usmjeren prema Evropljanima. Velika Britanija i Francuska odbile su da podrže američki prijedlog o zaštiti sigurne zone UN-a Bihać tako što bi se zaprijetilo zračnim udarima

NATO-a. Evropljani su sa svoje strane optužili Amerikance da se puno miješaju u konflikt. Za razliku od Velike Britanije i Francuske, SAD nemaju svoje vojnike u sastavu UN-a.

Dato/Datum: 1. 12. 1994.

Tittel/Naslov: **Norge på NATOs sidelinje / Norveška na strani NATO-a**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Den interne NATO striden om FNs rolle i Bosnia har blottlagt at kløften mellom USA og dets europeiske allierte er blitt betenkelig stor, sier en sentral NATO diplomat i en samtale med Bergens Tidende. Parallelt konsentrere EU landene mer og mer av sin sikkerhets og forsvarspolitik i Vestunionen som er blitt NATOs europeiske pilar. Vestunionens nye, aktive liv skjer i full overstemmelse med USA og er helt i tråd med sterke amerikanske krav om at europeerne må gjøre mer for sin egen sikkerhet, påpeker diplomaten.

”Interni sukob u NATO-u u vezi uloge UN-a u Bosni pokazao je da je neslaganje između SAD-a i evropskih saveznika veliko”, izjavio je za *Bergens Tidende* jedan uticajni diplomata NATO-a. Paralelno s tim EU sve više i više koncentriše svoju sigurnosnu i odbrambenu politiku u Zapadnu alijansu što čini NATO evropskim stubom. Nova orijentacija Zapadne alijanse dešava se pod punim uticajem SAD-a i sa jakim američkim zahtjevima po kojima Evropljani moraju učiniti više za svoju sigurnost”, ukazuje diplomata.

Dato/Datum: 1. 12. 1994.

Tittel/Naslov: ***Boutros Ghali ble pepet ut i Sarajevo / Boutros Boutros Ghali izviždan u Sarajevu***

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-AP-AFP

Resyme/Sažetak:

FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali kom onsdag til Sarajevo for å prøve å få i stand en våpenhvile, og for å prøve å redde den kriserammede FN operasjonen. Men besøket ble en fiasko, og FN sjefen forlot Sarajevo like tomhendt som da han kom.

Boutros Ghali fikk ingen innrømmelser fra de bosniske lederne, og serberne ville overhodet ikke snakke med ham. Ved avreisen antydet Boutros Ghali at han kunne bli nødt til å legge ned hele FNs virksomhet i Bosnia.

Generalni sekretar UN-a Boutros Boutros Ghali doputovao je u srijedu u Sarajevo, s ciljem uspostavljanja primirja i spašavanja mirovne operacije UN-a. Međutim, posjeta je bila fijasko tako da se šef UN-a vratio iz Sarajeva, isto kao što je i došao – praznih ruku.

Boutros Ghali nije dobio nikakvo odobravanje od bosanskih lidera, a Srbi uopće nisu željeli ni razgovarati s njim. Napuštajući Sarajevo Boutros Ghali je nagovijestio mogućnost potpunog povlačenja UN-a iz Bosne.

Dato/Datum: 2. 12. 1994.

Tittel/Naslov: ***NATO landene gravla ordkrig om Bosnia / Članice NATO-a zakopale rat riječima u Bosni***

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

NATOs utenriksministre vedtok i går våpenstillstand i den heftige ordkrigen mellom USA og dets vest europeiske allierte om forholdet til Bosnia. Samtidig gir de 16 landene grønt lys til en utvidelse av NATO østover, men de sier intet om tidspunktet.

Ledende vest europeiske politikere har de siste par ukene beskyldt USA for å sabotere fredsarbeidet i Bosnia ved å gi de bosniske muslimene ensidig støtte og antyde en mulig amerikansk opphevelse av våpenboikotten mot det krigsherjede landet. Det konservative USA på sin side har beskyldt europeerne for unnfallenhet, bedt dem trekke ut sine FN styrker og åpne krigsskueplassen for NATO bombing av serbiske mål.

Ministri vanjskih poslova zemalja članica NATO-a dogovorili su se da prestane rat riječima između SAD-a i Zapadne alijanse kada je u pitanju odnos prema Bosni. Istovremeno, 16 zemalja dalo je zeleno svjetlo za proširenje NATO-a na Istok, ali ništa nije precizirano o vremenu u kojem će se dogovoreno izvršiti.

Vodeće zapadnoevropske zemlje u zadnjih nekoliko sedmica optužuju SAD da sabotiraju mirovni proces u Bosni tako što Muslimanima daju jednostranu podršku i najavljuju moguće američko ukidanje embarga na uvoz oružja ovoj ratom zahvaćenoj zemlji. Konzervativci u SAD-u optužili su Evropljane za dvoličnost i zamolili ih da povuku svoje jedinice iz sastava UN-a i tako omoguće NATO-u da izvrši zračne udare na srpske ciljeve.

Dato/Datum: 3. 12. 1994.

Tittel/Naslov: Nye forsøk på våpenhvile i Bosnia /Novi pokušaj uspostave primirja u Bosni

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den bosniske regjeringen aksepterte fredag et nytt våpenhvileforslag fra FNs spesialutsending Yasushi Akashi, men de bosniske serberne har åpenbart ikke akseptert forslaget.”

Derimot har serberne akseptert å slippe fri hundrevis av FN soldater som holdes som gisler, slippe fram nødhjelpskolonner, og la FN sende forsyninger til Bihac by og FN soldatene fra Bangladesh som sitter isolert i Bihac.

Bosanska vlada prihvatila je prijedlog za uspostavu primirja koji je došao od specijalnog izaslanika Yasushija Akashija. Međutim, bosanski Srbi nisu prihvatili ponuđeni prijedlog.

Bosanski Srbi prihvatili su prijedlog da oslobode stotine vojnika UN-a koje su držali kao taoce, kao i da propuste kolone vozila sa humanitarnom pomoći, te da dopuste da UN dostavi humanitarnu pomoć stanovništvu i vojnicima UN-a iz Bangladeša, stacioniranim u Bihaću.

Dato/Datum: 5. 12. 1994.

Tittel/Naslov: **Serberne ydmiker FN / Srbi ponižavaju UN**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Bare timer etter at serberne skjøt en granat inn i bygningen i Sarajevo der FNs spesialutsending Yasushi Akashi møtte bosniske ledere, spiste den japanske diplomaten middag med bosnia serbernes ledere. Hendelsen symboliserer det som nærmest er blitt et rituale i Bosnia-Hercegovina: Serberne ydmiker gang på gang FNs fredsbevarende styrke og overser glatt alle FN resolusjoner og vedtak.

Samo sat vremena nakon što su Srbi ispalili granatu u Sarajevu, u zgradu u kojoj se specijalni izaslanik UN-a Yasushi Akashi susreo sa bosanskim liderima, ovaj japanski diplomata je ručao sa liderima bosanskih Srba. Ovaj događaj simbolizira ono što je postalo ritual u Bosni i Hercegovini: Srbi, korak po korak, ponižavaju pripadnike mirovnih snaga UN-a i glatko odbijaju sve rezolucije i odluke UN-a.

Dato/Datum: 7. 12. 1994.

Tittel/Naslov: **Bosnia kaos på toppmøtet / Haos u Bosni na dnevnom redu sastanka na vrhu**

Side/Strana: 14.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Samarbeidet om sikkerhetspørsmål i Europa beveger seg med små skritt framover. Toppmøtet i Budapest ble ikke et gjennombrudd, men KSSE kommer heller ikke til å bli organet for de store gjennombrudd. Slik oppsummerer utenriksminister Bjørn Tore Godal det to dager lange KSSE toppmøtet.

Avslutningsscenene på toppmøtet minnet snarere om KSSEs undergang enn starten på en ny og mer dynamisk tilværelse. Det totale kaos oppstod da det ikkelykkes partene å komme fram til en felles uttalelse om Bosnia.

”Saradnja o evropskoj bezbjednosti i saradnji kreće se malim koracima naprijed. Sastanak na vrhu, koji je održan u Budimpešti, nije propao niti je Konferencija o evropskoj bezbjednosti i saradnji organ koji će doživljavati nešto tako.” Tako rezimira Bjørn Tore Godal dvodnevni sastanak na vrhu posvećen evropskoj bezbjednosti i saradnji.

Završna scena sastanka više je podsjećala na propast Konferencije nego na početak novog i dinamičnijeg života. Totalni kaos nastupio je kada su učesnici Konferencije pokušali da dođu do zajedničkog saopćenja o Bosni.

Dato/Datum: 7. 12. 1994.

Tittel/Naslov: **NATO: Et liv etter Balkan? / NATO: Život nakon Balkana?**

Side/Strana: 28.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

Et liv etter Balkan? Bill Clintons ord om at USA ikke ville overvåke våpenboikotten av Bosnia-Hercegovina skapte røre i den europeiske

delen av NATO. Republikaneren Bob Dole, den nye flertallslederen i Senatet, gjentar at boikotten bør oppheves. Han refser europeerne for ettergivinhet og manglende vilje til å bombe serbiske stillinger, men konstaterer at når NATO vil, vil ikke FN. FN styrkene bør trekkes ut siden den ikke får gjort noe.

Europa kaller USA krigshisser. NATOs generalsekretær, europeeren Willy Claes, betviler at USA vil sende soldater for å forsvare de europeiske NATO landenes FN soldater under en tilbaketrekking. Full krig ikke bare på Balkan, men også i NATO.

Život nakon Balkana? Riječi Billa Clintona o tome da SAD neće kontrolisati embargo na uvoz oružja u Bosnu i Hercegovinu stvorile su pometnju u evropskom dijelu NATO-a. Republikanac Bob Dole, šef nove većine u Senatu, ponovio je da se embargo mora ukinuti. On kažnjava Evropljane za popustljivost i nedostatak želje da bombarduju srpske položaje, ali i konstatira da kada to želi NATO, onda ne žele UN. Snage UN-a se moraju povući ukoliko ne mogu uraditi ništa.

Evropa je nazvala SAD huškačima rata. Generalni sekretar NATO-a, Evropljanin Willy Claes, sumnja u to da će SAD poslati svoje vojnike da brane pripadnike zemalja članica NATO u sastavu UN-a. Pravi rat, ne samo na Balkanu već i u NATO-u.

Dato/Datum: 8. 12. 1994.

Tittel/Naslov: **FN og NATO forbereder retrett / UN i NATO pripremaju povlačenje**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Frankrikes utenriksminister Alain Juppe sa onsdag at han har bedt FN og NATO utarbeide detaljerte planer for full tilbaketrekning av FN styrkene i Bosnia. Grunnen er at forsøkene på å få i stand en fredsavtale ikke har ført fram.

Ifølge NATO kilder ble NATO ambassadørene under sitt ukentligemøte enige om å utarbeide planer for tilbaketrekning av de 23.000 FN soldatene i Bosnia. Mellom 20.000 og 25.000 NATO soldater vil trolig trengs til en slik operasjon.

Francuski ministar vanjskih poslova Alain Juppe izjavio je u srijedu da je zamolio UN i NATO da pripreme detaljan plan za potpuno povlačenje snaga UN-a iz Bosne. Razlog za to je neuspjeli pokušaji da se realizuju prijedlozi mirovnih sporazuma.

Prateći izvore NATO-a, ambasadori NATO-a, na svom redovnom sedmičnom zasjedanju, postigli su saglasnost za pripremu plana za povlačenje 23.000 vojnika UN-a iz Bosne. Za ovu operaciju potrebno je između 20.000 i 25.000 vojnika.

Dato/Datum: 8. 12. 1994.

Tittel/Naslov: **400 soldater ut av Bihac / 400 vojnika napustilo Bihać**

Side/Strana: 12

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

En tredel av de 1.200 FN soldatene fra Bangladesh vil bli trukket ut av Bihac på grunn av forsynings problemer etter at serberne gikk til angrep på området.

Hvis soldatene trekkes ut, blir det første gang FN styrkene er tvunget til å trekke seg ut av noe område siden den krigen i Bosnia begynte i april 1992.

Trećina od 1.200 vojnika UN-a, porijeklom iz Bangladeša, napustiće Bihać. Opravdanje za ovaj potez tumači se problemima sa snabdijevanjem koji su uslijedili nakon srpske ofanzive na ovo područje.

Ako se vojnici povuku biće to prvi put, nakon početka rata u Bosni, u aprilu 1992. godine, da su pripadnici UN-a prisiljeni na povlačenje.

Dato/Datum: 8. 12. 1994.

Tittel/Naslov: **Norske sjåfører tatt som gisler / Norveški vozači uzeti kao taoci**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

Fire norske sjåfører, blant dem bergenseren Otto Helle, ble tirsdag ettermiddag stoppet og tatt som gisler av en gruppe væpnede Bosnia kroater nær byen Mostar i det sørlige Bosnia. De fire, som arbeider for Flyktningerådet, ble løslatt onsdag ettermiddag etter forhandlinger.

Četiri norveška vozača, među kojima i jedan iz Bergena Otto Helle, u utorak poslije podne uzeti su kao taoci. Za taoce ih je uzela grupa naoružanih bosanskih Hrvata u blizini grada Mostara, na jugu Bosne. Nakon pregovora, u srijedu navečer, sva četverica, koji inače rade u Izbjegličkom savjetu, puštena su na slobodu.

Dato/Datum: 10. 12. 1994.

Tittel/Naslov: **Forsatt tvil om tilbaketrekking / I dalje se sumnja u povlačenje**

Side/Strana: 14.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Frankrike moderer nå advarlsen om at tilbaketrekking av FN styrkene fra Bosnia synes uunngåelig, etter at flere land og NATOs generalsekretær har kritisert uttalelsen. I Bosnia fortetter serberne å utfordre FN, samtidig som de løslater en del av FN soldatene som har vært holdt som gisler.

Tidligere har NATOs generalsekretær Willy Claes uttalt sin skepsis til advarelsene om tilbaketrekking, både på grunn av faren det ville innebære for styrkene selv, og på grunn av de moralske konsekvensene for den framtidige europeiske politikken på Balkan.

Nakon što su mnoge zemlje kao i sam generalni sekretar NATO-a kritizirali izjave o mogućem povlačenju jedinica UN-a iz Bosne, Francuska sada ublažava upozorenje o povlačenju tvrdeći da to nije jedino rješenje. Za to vrijeme u Bosni Srbi nastavljaju izazivati UN na taj način što su oslobodili jedan broj vojnika UN-a koje su držali kao taoce.

Ranije je generalni sekretar NATO-a Willy Claes izrazio sumnju u upozorenja o mogućem povlačenju i to iz dva razloga. Prvi je opasnost za vojnike na terenu i drugi su moralne posljedice koje bi se osjetile u budućoj politici na Balkanu.

Dato/Datum: 11. 12. 1994.

Tittel/Naslov: **EU fordømmer serberne / EU osuđuje Srbe**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Per Christensen og Helen Vogt

Resyme/Sažetak:

EUs stats og regjeringsjefer kom lørdag med en skarp fordømmelse av de bosniske serbernes kveletak på byen Bihac i det nordvestlige Bosnia. EU forlanger øyeblikkelig våpenhvile, men går ikke så langt som true med skjerpede militære tiltak.

Šefovi država i vlada EU u subotu su oštro osudili bosanske Srbe zbog davljenja Bihaća, grada na sjeverozapadu Bosne. EU zahtijeva bezuvjetno primirje, ali ne ide tako daleko da zaprijeti upotrebom vojne sile.

Dato/Datum: 12. 12. 1994.

Tittel/Naslov: **Julegaver til bosniske og kroatisk barn / Božićni pokloni za bosansku i hrvatsku djecu**

Side/Strana: 2.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Rundt 50.000 julegaver med klær, leker og godterier fra norske skolebarn er snært på ve til flyktningebarn i det tidligere Jugoslavia.

Onsdag 14. desember kjører mellom seks og sju trailere og fire busser ut fra Oslo og Sandnes fullpakket med julegaver til barn i Sarajevo, Tuzla, Mostar, Split og andre byer i området.

Oko 50.000 božićnih poklona u kojima su odjeća, igračke i slatkiši, a koje su sakupila norveška školska djeca, biće poslano djeci izbjeglicama u bivšoj Jugoslaviji. U srijedu, 14. decembra, kreće kolona od šest-sedam teretnih kamiona i četiri autobusa iz Osla i Sandnesa puna božićnih poklona za djecu u Sarajevu, Tuzli, Mostaru, Splitu i drugim gradovima u regionu.

Dato/Datum: 13. 12. 1994.

Tittel/Naslov: NATO plan for evakuering / NATO-ov plan za evakuaciju

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Når NATOs forsvarministre samles i Brussel i morgen og torsdag vil de etter alt å dømme få presentert fullt ferdige planer for en evakuering av FN styrkene i Bosnia. NATO er forberedt på den verst tenkelige situasjonen, - full krig.

En såpass store operasjon vil være helt avhengig av amerikansk støtte. USA har i prinsippet sagt seg villig til å bidra med 24.000 mann.

Kada se ministri odbrane zemalja članica NATO-a okupe u Bruselu, sutra i u četvrtak, oni će se izjasniti o predloženim planovima za evakuaciju snaga UN-a iz Bosne. NATO je spreman i za ono najgore – potpuni rat.

Jedna ovakva operacija biće potpuno zavisna od američke podrške. SAD su, u principu, voljne učestvovati sa 24.000 ljudi.

Dato/Datum: 15. 12. 1994.

Tittel/Naslov: **NATO godkjenner Bosnia plan / NATO prihvata plan za Bosnu**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

NATOs forsvarministre har godkjent planene for en mulig militær evakuering av nærmere 24.000 FN soldater i Bosnia. Planene innebærer at Norge stiller soldater til en unnsetningsstyrke, men det foreligger ingen opplysninger om hvor mange mann det kan dreie seg om.

Ministri odbrane zemalja članica NATO-a usvojili su moguću vojnu evakuaciju blizu 24.000 vojnika UN-a iz Bosne. Plan sadrži dio po kojem se zadužuje Norveška da obezbijedi vojnike za spašavanje. Međutim, još uvijek nema informacije koliki bi to bio broj vojnika koje je Norveška dužna da obezbijedi za ovu operaciju.

Dato/Datum: 16. 12. 1994.

Tittel/Naslov: **Der Serbia blir til Bosnia / Tamo gdje Bosna postaje Srbija**

Side/Strana: 24.

Resyme/Sažetak:

Ved Brcko er korridoren neppe mer enn to kilometer bred. Her kan muslimer og kroater skyte på hverandre med maskingeværer. Serberne, som bor mellom dem, har lært seg å dukke. Bortsett fra oldinger og invalide ser vi ingen menn.

Brcko ligger under den kalde vintersolen, en startegisk viktig bombetomt på serbernes vei fra Beograd via Banja Luka til serbisk Krajina i Kroatia. Med sine avfallshauger, bilvrak og sotete hus er byen et dekorativt eksempel på den etniske rengjøringsgalskapen på Balkan. Før krigen var 44 prosent av inngyggerne i Brcko muslimer. Nå er de borte, feiet mot sør til Tuzla eller mot nord til Norge.

Gateene er hullete og mennesketomme. Inne på Hotel Galeb (Måken) fryser to småjenter i resepsjonen.

Kod Brčkog koridor je širok jedva dva kilometra. Ovdje Muslimani i Hrvati mogu gađati jedne druge iz automatske puške. Srbi, koji su između njih, naučili su kad se treba sageti. Osim staraca i invalida ovdje nema drugih muškaraca.

Brčko, obasjano zrakama hladnog zimskog sunca, nalazi se na strateški važnom srpskom putu koji vodi od Beograda, preko Banje Luke, do Srpske krajine u Hrvatskoj. Sa gomilama smeća, ostacima automobila i čađavim kućama, Brčko je dekorativni primjer ludosti etničkog čišćenja na Balkanu. Prije rata u Brčkom je od ukupnog broja stanovnika živjelo 44% Muslimana. Sada više njih nema, protjerani su prema jugu, u Tuzlu ili prema sjeveru, u Norvešku.

Ulice u Brčkom su uzrovane i prazne. Na recepciji hotela "Galeb" dvije djevojke drhte od zime.

Dato/Datum: 16. 12. 1994.

Tittel/Naslov: ***Lite troverdig / Malo povjerenja***

Side/Strana: 22.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Lite troverdig. Rent umiddelbart kan utspillet fra Radovan Karadzic om en fredsløsning i det sønderrevne Bosnia-Hercegovina virke besnærende. Men de bosnisk-serbiske styrkene har gjennom torsdagen vist at det er liten grunn til overdreven tro på at utspillet er alvorlig ment det har vært en "vanlig" krigsdag i Bosnia.

Og som et ekstra "smørøye" legger han inn invitasjonen til USAs eks president Jimmy Carter om å mekle. I dette ligger selvsagt en underkjennelse av både EU og FN meklerne David Owen og Thorvald Stoltenberg og den såkalte "kontakgruppen" USA, Russland, Storbritannia, Tyskland og Frankrike.

Når NATOs generalsekretær Willy Claes fraråder Jimmy Carter å dra til Bosnia, er dette en klar indikasjon på at dette bare vil bringe ny forvirring i og utsettelse av bestrebelsene på å få i stand en fredelig løsning i den snart tre år lange krigen.

Mens utspillet fra Radovan Karadzic ble studert, avsluttet konferansen for de islamske land sitt toppmøte i Casablanca. Uttalelsen om situasjonen i Bosnia er tøff språkbruk, der det etterlyses nye FN styrker, stilt til rådighet av islamske land, og eventuell opphevelse av våpenboikotten slik at de bosniske muslimene kan bli forsterket. Konferansen går også mot lettelser i boikotten mot Serbia slik FN har gått inn for.

Malo povjerenja ili, direktnije rečeno, igra Radovana Karadžića mirovnom sporazumu u Bosni i Hercegovini ne čini se izglednim. Snage bosanskih Srba pokazale su u četvrtak da ima malo osnove za povjerovati u to da je igra ozbiljno zamišljena. Bio je to "obični" ratni dan u Bosni.

Kao "biber po pilavu" Karadžić je pozvao ranijeg predsjednika SAD-a Jimmy Cartera kao posrednika. U ovome leži, naravno, i potcjenjivanje mirovnih posrednika EU i UN-a Davida Owena i Thorvalda Stoltenberga i tzv. "Kontakt-grupe": SAD-a, Rusije, Velike Britanije, Njemačke i Francuske.

Kada generalni sekretar NATO-a Willy Claes savjetuje Jimmy Cartera da ne putuje u Bosnu, onda je jasna indikacija da će ovo izazvati nove nesuglasice i odgađanje napora u cilju donošenja mirovnog rješenja za skoro tri godine dugog rata.

Dok se igra Radovana Karadžića studira završila je sa radom Konferencija islamskih zemalja u Casablanci. Izjava o situaciji u Bosni i Hercegovini opterećena je teškim riječima. Traže se nove snage UN-a iz islamskih zemalja, kao i ukidanje embarga na uvoz oružja bosanskim Muslimanima s ciljem jačanja njihove pozicije. Konferencija, također, nije za ublažavanje sankcija Srbiji zašto se u posljednje vrijeme zalažu UN.

Dato/Datum: 20. 12. 1994.

Tittel/Naslov: **Carter roser serberne / Carter hvali Srbe**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Tidligere president Jimmy Carter roste serberne da han mandag møtte den bosniske serberlederen Radovan Karadzic for å drøfte en slutt på krigen i Bosnia. Før møtet startet sa Carter at amerikanerne nok bare hadde hørt en side av historien om krigen i Bosnia.

Det hvite hus stilte seg mandag tvilende til Carters påstand om at de bosniske serberne ønsket fred og at de er misforstått av det amerikanske folk. De bosniske serberne er aggressorene i denne krigen, sa talskvinne Dee Dee Myers i Det hvite hus.

Muslimene mener at Carter forstår lite av de komplekse konfliktene i det tidligere Jugoslavia, og at han lar seg bruke av en Karadzic som desperat trenger å forbedre sitt rykte.

Det var et slitent og skeptisk Sarajevo som møtte Carter da han ankom den beleirede byen søndag kveld. Serberne tok ikke en gang pause i skytingen sin. Serbiske styrker intensiverte angrepene mot en FN sone i Bihac enklaven mandag og FN observatører meldte om harde kamper i utkanten av Bihac by.

Raniji predsjeđnik SAD-a Jummy Carter pohvalio je lidera bosanskih Srba Radovana Karadžića nakon sastanka s njim, na kojem su raspravljali o završetku rata u Bosni. Prije sastanka Carter je izjavio da su Amerikanci čuli samo jednu stranu priče o ratu u Bosni.

Bijela kuća izrazila je sumnju u Carterovu tvrdnju o tome da bosanski Srbe žele mir i da su oni pogrešno shvaćeni od američkog naroda. "Bosanski Srbi su agresori", izjavila je glasnogovornica Bijele kuće Dee Dee Myers.

Muslimani su mišljenja da se Carter razumije veoma malo u kompleksne probleme bivše Jugoslavije i da je on dozvolio da ga o tome uči Karadžić koji desperatno pokušava da popravi glasine koje kruže o njemu.

Sarajevo u opsadi dočekalo je, u nedjelju navečer, Cartera sa skepsom i umorom. U međuvremenu Srbi nisu imali pauzu u pucanju na grad. Srpske snage intenzivirale su i napade na snage UN-a u enklavi Bihać, a posmatrači UN-a su izvijestili o jakim borbama u predgrađu Bihaća.

Dato/Datum: 20. 12. 1994.

*Tittel/Naslov: **Carter tror på våpenhvile / Carter vjeruje u primirje***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Carter har tatt et personlig fredsinitiativ i Bosnia kobflikten etter invitasjon av Karadzic. Han ble tidligere på dagen kritisert av Det hvite

hus for å ha sagt at amerikanerne har fått et galt inntrykk av de bosniske serbernes fredsvilje. Carter sa mandag kveld at han har informert Det hvite hus om resultatet av møtet med Karadzic.

Den bosniske presidenten Alija Izetbegovic kom mandag med en brysk kritikk av Jummy Carter for hans uttalelser om at amerikanerne bare hadde fått vite om den bosniske siden av krigen. Izetbegovic insisterte på at ingenting kan endre det faktum at serberne har vært aggressorene i krigen.

Carter je preuzeo ličnu mirovnu inicijativu u Bosni nakon što je pozvan od Karadžića. On je jutros rano kritikovan od Bijele kuće jer je izjavio da su Amerikanci dobili pogrešnu sliku o volji bosanskih Srba za mir. Carter je u ponedjeljak navečer izjavio da je on informisao Bijelu kuću o rezultatima razgovora sa Karadžićem.

Bosanski predsjednik Alija Izetbegović oštro je kritikovao izjavu Jummyja Cartera o američkoj slici rata. Izetbegović je insistirao na tome da ništa ne može izmijeniti činjenicu da su Srbi agresori u ovom ratu.

Dato/Datum: 21. 12. 1994.

Tittel/Naslov: ***Carter fikk nytt løfte om våpenhvile / Carter dobio nova obećanja o uspostavi primirja***

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den amerikanske eks presidenten Jummy Carter sa tirsdag at de bosniske serberne er villige til å iverksete en våpenhvile over hele Bosnia fra 23. desember.

Landene i den såkalte kontaktgruppen for Bosnia frykter at Carter kan komme til å undergrave fredsplanen med sitt private diplomati. Den bosniske regjeringen er også bekymret med sitt private diplomati. Den bosniske regjeringen er også bekymret for propaganda effekten av Carters besøk hos de isolerte Bosnia serberne.

Bivši američki predsjednik Jimmy Carter izjavio je u utorak da su bosanski Srbi voljni za uspostavu primirja u cijeloj Bosni, koje bi stupilo na snagu 23. decembra.

Zemlje, članice tzv. Kontakt-grupe se boje da Carter, sa svojom privatnom diplomatijom, ne pokopa mirovni plan. Bosanska vlada također je zabrinuta zbog njegove privatne diplomatije. Pored toga, bosanska vlada je zabrinuta zbog efekata propagande Carterove posjete koja se osjeća kod izoliranih bosanskih Srba.

Dato/Datum: 22. 12. 1994.

Tittel/Naslov: **Milosevic støtter krigføringen i Bihac / Milošević podržava vođenje rata u Bihaću**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Serbias president Slobodan Milosevic støtter aktivt de bosniske serbernes krigføring i Bihac. Det skje trass i at Serbia offisielt har stanset alle leveranser av våpen og drivstoff til serberne i Bosnia, og til tross for at internasjonale observatører overvåker grensetrafikken.

Meldinger om at Milosevic har fortsatt å forsyne Bosnia serberne med drivstoff og annet materiell, kommer fra kilder i Bosnia, i Serbia og i FN systemet.

Srbijanski predsjednik Slobodan Milošević aktivno podržava bosanske Srbe u vođenju rata u Bihaću. To se događa u vremenu kada je Srbija zvanično zaustavila svaku isporuku oružja i ostale logistike Srbima u Bosni i usprkos međunarodnim posmatračima koji kontrolišu saobraćaj na granici.

Informacija da Milošević nastavlja da snabdijeva bosanske Srbe gorivom i ostalim materijalom došla je iz izvora u Bosni, Srbiji i sistema UN-a.

Dato/Datum: 23. 12. 1994.

Tittel/Naslov: **Ber om juleamnesti / Mole za božićnu amnestiju**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Einar Aarre

Resyme/Sažetak:

Soknepresten i Kinn menighet, Odd Stubhaug, oppfordrer nå regjeringen om å gi flyktningen Safeta Kvakic og hennes fire barn juleamnesti. I snart tre måneder har familien hatt gjemmede i det trekkfulle bedhuskapellet i det vesle øysamfunnet Fanøy vest i havet for Florø.

Menigheten har selv åpnet dørene for kirkeasyl og betalt mat og klær for flyktningene. Et juleamnesti ville ha vært en fin gest fra regjeringen til disse menneskene.

Svećenik u Kinn župi Odd Stubhaug uputio je apel vladi za božićnu amnestiju za Safetu Kvakić i njeno četvero djece. Skoro tri mjeseca ova porodica živi u jednoj kapeli na ostrvu Fanøy, zapadno od Florø.

Župa je otvorila vrata za crkvene azilante i platila hranu i odjeću za izbjeglice. Božićna amnestija bila bi lijepa gesta vlade za ove ljude.

Dato/Datum: 23. 12. 1994.

Tittel/Naslov: **Slutt på flyktningstrømmen / Kraj navale izbjeglica**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den store strømmen av asylsøkere fra det tidligere Jugoslavia er over. Mens Norge i 1993 hadde 8.400 bosniske asylsøkere, er det i år bare registrert rundt 100 bosniere av de til sammen 3.500 asylsøkerne som kommer til Norge. Dersom FN ber oss om det kan vi ta imot flere bosniere, sier politisk sekretær i Kommunaldepartementet, Roger Ingebrigtsen.

Velika navala izbjeglica iz bivše Jugoslavije je prošla. Dok je Norveška u 1993. imala 8.400 bosanskih azilanata ove godine registrovano je samo oko 100 Bosanaca od ukupno 3.500 azilanata koliko ih je došlo u Norvešku.

”Ukoliko nas zamole UN mi možemo primiti mnogo Bosanaca”, kaže politički sekretar u Komunalnom ministarstvu, Roger Ingebrigtsen.

Dato/Datum: 27. 12. 1994.

Tittel/Naslov: **Våpenhvilen holder / Primirje se održava**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Våpenhvilen i Bosnia er effektiv, hevdet representater for FN mandag. De motsier den bosniske regjeringen som hevder at bosniske serbere har gått til angrep i den nordvestlige enklaven Bihac.

Den muslimsk dominerte regjering i Bosnia har protestert til FN fordi serberne angivelig skal ha forflyttet sine styrker og utført angrep i enklaven. Regjeringen truer med hevnangrep andre steder i Bosnia hvis ikke FN løser problemet.

”Primirje u Bosni je efikasno”, potvrdio je predstavnik UN-a u ponedjeljak. Suprotno tome bosanska vlada tvrdi da su bosanski Srbi krenuli ponovo u napad na sjeverozapadnu enklavu Bihać.

Dato/Datum: 29. 12. 1994.

Tittel/Naslov: **Flyktningar i bilkrasj / Izbjeglice u automobilskoj nesreći**

Side/Strana: 2.

Forfatter/Autor: Arne Hofseth

Resyme/Sažetak:

Seks flyktningar frå Vietnam og Bosnia, for tida busett på Voss, vart lettere skadde i eit trafikkuhell ved Takla på riksveg 13 mellom Voss og Granvinn like før klokka 11 i går.

Šest izbjeglica iz Vijetnama i Bosne zadobilo je lakše povrede u sobračajnoj nesreći koja se dogodila jučer nešto prije 11 sati po lokalnom vremenu kod Takla, na državnom putu broj 13, između Vossa i Granvinna.

Dato/Datum: 30. 12. 1994.

Tittel/Naslov: **Aksepterte fredsplan / Prihvaćen mirovni plan**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Nasjonalforsamlingen i det serbiske Bosnia godkjente torsdag avtalen om våpenhvile som deres leder Radovan Karadzic undertegnet sammen med den tidligere amerikanske presidenten Jummy Carter like før jul. Nasjonalforsamlingen ga også sin støtte til stormaktenes fredsplan for Bosnia og sa den skulle danne grunnlag for videre forhandlinger.

Narodna skupština, u srpskoj Bosni, prihvatila je u četvrtak ugovor o primirju, kojeg je njihov lider Radovan Karadžić potpisao sa bivšim američkim predsjednikom Jummyjem Carterom, uoči Božića. Narodna skupština također je podržala mirovni plan velikih sila za Bosnu i prihvatila ga kao osnovu za dalje pregovore.

Dato/Datum: 30. 12. 1994.

Tittel/Naslov: **Årets politiker / Političar godine**

Side/Strana: 17.

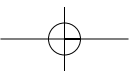
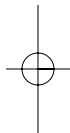
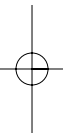
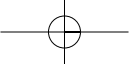
Forfatter/Autor: Olav Garvik

Resyme/Sažetak:

Den sytti år gamle Jummy Carter er beviset på et noen presidenter gjør mest nytte for seg etter at de er gått av. Carter har i 1994 vært en dyktig fredsmekler over hele verden – i Nord Korea og på Haiti der han forhindret et blodbad. Lykkes han i Bosnia?

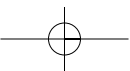
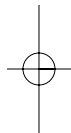
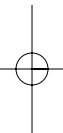
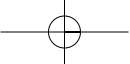

Sedamdesetogodišnji Jummy Carter je dokaz da neki predsjednici najviše mogu uraditi kada odu sa vlasti. Carter je u 1994-oj bio uspješan mirovni posrednik u cijelom svijetu – u Sjevernoj Koreji i na Haitiju gdje je spriječio prolivanje krvi. Hoće li uspjeti u Bosni?

**BOSNIA I *BERGENS TIDENDE*
BOKEN NR. IV – 1995.**

**BOSNA U *BERGENSKIM VREMENIMA*
KNJIGA BR. IV – 1995.**

Dato/Datum: 2. 1. 1995.

Tittel/Naslov: ***Våpenhvileavtale klar i Bosnia / Sporazum o primirju u Bosni spreman***

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-DPA

Resyme/Sažetak:

Innbyggerne i den krigsherjede bosniske hovedstaden Sarajevo jublet og sendte geværskaller og bombekaster i luften da det nye året ringte inn, et halvt døgn før den fire måneder lange våpenhvilen trådte i kraft klokken 12.00 første nyttårsdagen.

Stanovnici ratom zahvaćenog glavnog bosanskog grada Sarajeva proslavili su dolazak Nove godine pucanjem iz automata i bacanjem ručnih bombi. Na prvi dan Nove godine, u 12.00 sati, stupilo je na snagu četveromjesečno primirje.

Dato/Datum: 9. 1. 1995.

Tittel/Naslov: ***Omstridt sone kan true våpenhvilen / Sporna područja mogu ugroziti primirje***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Øverstkommanderende for FN styrkene i Bosnia, sir Michael Rose, sier at han har mottatt forsikringer om at den bosniske regjeringen har trukket sine styrker ut av en omstridt demilitarisert sone utenfor Sarajevo. Søndag tok han på seg oppgaven med å overbevise serberne om at dette er tilfelle.

Glavnokomandujući snaga UN-a u Bosni sir Michael Rose izjavio je da je dobio potvrdu o tome da je bosanska vlada povukla svoje snage izvan demilitarizovane zone oko Sarajeva. Rose je u nedjelju preuzeo na sebe obavezu da ubijedi Srbe da je ovo istina.

Dato/Datum: 10. 1. 1995.

Tittel/Naslov: ***FN avviser nye serbiske krav / UN odbacuju novi srpski zahtjev***

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FNs spesialutsending til det tidligere Jugoslavia, Yasushi Akashi, avviste mandag de nye serbiske kravene. De nye kravene vil ikke bli gjenstad for forhandlinger, sa Akashi etter et møte med Bosnias visepresident Ejup Ganic i Zagreb.

Specijalni izaslanik UN-a za bivšu Jugoslaviju Yasushi Akashi u ponedjeljak je odbio nove srpske zhtjeve. „Novi zahtjevi neće biti uzimani u obzir u nastavku pregovora“, izjavio je Akashi nakon sastanka sa zamjenikom bosanskog predsjednika Ejupom Ganićem.

Dato/Datum: 13. 1. 1995.

Tittel/Naslov: ***Norske FN soldater blokkert i Tuzla / Norveški vojnici u sastavu UN-a blokirani u Tuzli***

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

Bosniske regjeringsstyrker truet torsdag med å bombe det FN kontrollerte området ved Tuzla flyplass i det nordøstlige Bosnia i protest mot betingelsene for våpenhvilen med serberne. 195 norske FN soldater befant seg torsdag inne på flyplass området, som også er hovedkvarter for FN styrkene i Nordøst Bosnia.

Armija bosanske vlade je u četvrtak zaprijetila da će zbog popuštanja Srbima od strane međunarodne zajednice, a u vezi primirja, bombardovati zone koje kontrolišu UN, koje se inače nalaze u blizini Aerodroma u Tuzli, na sjeveroistoku Bosne. U zoni ovog aerodroma nalazi se i 195 norveških vojnika iz sastava UN-a, a ovdje se nalazi i Glavni štab snaga UN-a za sjeveroistočnu Bosnu.

Dato/Datum: 18. 1. 1995.

Tittel/Naslov: **Norsk FN bataljon kan bli kastet ut / Norveški bataljon UN-a može biti izbačen**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: Gunnar Nyquist

Resyme/Sažetak:

Den bosniske regjeringen krever at FN trekker seg tilbake fra flyplassen ved Tuzla i Nord Bosnia. En norsk forsynings bataljon på mer enn 400 mann har flyplassen som base og arbeidsplass.

Bosanska vlada zahtijeva da se UN povuku sa Aerodroma kod Tuzle, na sjeveru Bosne. Ovdje je stacioniran Norveški logistički bataljon sa više od 400 ljudi i koristi ovaj aerodrom kao bazu.

Dato/Datum: 19. 1. 1995.

Tittel/Naslov: **Alle kan true / Svi mogu prijetiti**

Side/Strana: 26.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

Alle kan true i fjor fremla femlandsgruppen bestående av Frankrike, Storbritannia, Tyskland, USA og Russland enda et fredsforslag for det tidligere Bosnia-Hercegovina i det tidligere Jugoslavia. Det ble presentert partene som et ultimatum, og straffen var skjerpede FN sanksjoner full blokade.

„Svi mogu prijetiti“, stav je petočlane grupe sastavljene od Francuske, Velike Britanije, Njemačke, SAD-a i Rusije, koje su izašle sa još jednim prijedlogom mirovnog rješenja za bivšu Bosnu i Hercegovinu, u bivšoj Jugoslaviji. Međutim, protumjere prijetnjama i neprihvatanjima biće ultimatumima, kazne, sankcije i blokade od strane UN-a.

Dato/Datum: 24. 1. 1995.

Tittel/Naslov: **Rose går av / Rouz odlazi**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: Per Nyholm

Resyme/Sažetak:

Tross en lovende start, er det gått med general sir Michael Rose i Bosnia som det gikk med hans forgjengere: Sakte er han blitt slitt i stykker av en krig uten regler, uten ære og uten nåde.

Sir Michael, en av de britiske heltene i krigen om Falklandsøyene for 12 år siden, kom til Bosnia med verdiholdningene til den britiske offiser. I noen uker spilte serberne på hans melodi ikke fordi de tok den alvorlig, men for å skaffe seg innpass hos den nye FN sjefen.

Usprkos startu koji je obećavao, Michaelu Roseu, u Bosni, se desilo ono što i njegovim prethodnicima: Polahko je postajao umoran od rata koji se vodi bez pravila, bez časti i bez milosti.

Sir Michael, britanska legenda iz rata za Folklande, od prije 12 godina, došao je u Bosnu kao uvaženi britanski oficir. Međutim, već izvjesno vrijeme Srbi ne igraju po njegovim melodijama pripremajući se za dolazak novog šefa UN-a.

Dato/Datum: 11. 2. 1995.

Tittel/Naslov: **Harde kamper omkring Bihac / Snažne borbe oko Bihaća**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Bosniske regjeringsstyrker kjempet fredag innbitt for å forsvare den livsviktige vannforsyningen til den beleirede enklaven Bihac. Ifølge FN talsmenn har serbiske styrker innledet et voldsomt angrep mot landsbyen Klokot, der det viktigste vannverket for hele regionen ligger.

Armija bosanske vlade je u petak vodila borbe na život i smrt kako bi odbranila rezervoar sa vodom, koji se nalazi u okruženoj enklavi

Bihać. Prateći izjavu glasnogovornika UN-a srpske jedinice su izvršile snažan napad na mjesto Klokot gdje se upravo nalazi najvažniji vodovod za cijeli taj region.

Dato/Datum: 13. 2. 1995.

Tittel/Naslov: ***Våpenhvilen i fare / Primirje u opasnosti***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Mer enn 1.000 serbiske soldater fra Kroatia har gått over grensen til Bihać lommen i det nordvestlige Bosnia. Innmarsjen øker frykten for en opptrapping av kampene, utalte en FN talsmann søndag.

„Više od 1.000 srpskih vojnika iz Hrvatske prešlo je granicu i uputilo se prema bihaćkom džepu, na sjeverozapadu Bosne. Prelazak granice i ulazak srpskih vojnika na ovo područje povećalo je opasnost novog intenziviranja borbi“, izjavio je u nedjelju jedan od glasnogovornika UN-a.

Dato/Datum: 14. 2. 1995.

Tittel/Naslov: ***FN domstol sikter serbere / Sud UN-a optužuje Srbe***

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

FNs krigsforbryterdomstol for det tidlige Jugoslavia siktet mandag 21 serbere for krigsforbrytelser. Lagdommer Hanne Sophie Greve, som ledet granskingen av krigsforbrytelser i Prijedor området i Bosnia, kaller siktelsene for et viktig skritt i rettsoppgjøret.

Sud UN-a za ratne zločine za bivšu Jugoslaviju u ponedjeljak je podigao optužnicu protiv 21 Srbina za ratne zločine. Advokat Hanne

Sophie Greve, koja vodi istragu za ratne zločine u području Prijedora, u Bosni, podizanje ove optužnice smatra veoma važnim korakom u pravom smjeru.

Dato/Datum: 15. 2. 1995.

Tittel/Naslov: ***Ild mot norsk FN helikopter / Otvorena paljba na helikopter UN-a sa norveškom posadom***

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Serbiske soldater i Bosnia skjøt mot et norsk FN helikopter ved Gorazde tirsdag, opplyser en FN talsmann. Helikopterer ble ikke skadet.

„Srpski vojnici u Bosni pucali su na norveški helikopter, koji leti pod zastavom UN-a. Ovo se desilo u okolini Gorazda“, obavijestio je glasnogovornik UN-a. „Tom prilikom helikopter nije oštećen.“

Dato/Datum: 21. 12. 1995.

Tittel/Naslov: ***NATO plan klar for Bosnia evakuering / Spreman plan NATO-a za evakuaciju***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Planene for en tilbaketrekning av FN styrkene i Bosnia under krigsliknende forhold er i store trekk ferdig utarbeidet i NATO hovedkvarteret i Brussel. Det dreier seg om en omfattende studie ca. 1.000 sider fullpakket med militære fakta.

Planovi za povlačenje snaga UN-a iz Bosne su, u dobroj mjeri, izrađeni u sjedištu NATO-a, u Bruselu. Studija, kompletirana sa vojnim procjenama, obuhvata gotovo 1.000 strana teksta.

Dato/Datum: 27. 2. 1995.

Tittel/Naslov: ***NATO landene delt i synet på Claes / Podijeljenost unutar članica NATO-a u vezi sa Claesom***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Belgias mest prominente politiker og NATOs generalsekretær Willy Cleas går inn i en uke som tyder på å bli avgjørende for hans politiske liv.

Det reises tvil om han kan overleve en skandale som omfatter korrupsjon, rustningsoppdrag, ett politisk drap og tre belgiske statsråders farvel til politikken. Hva visste Willy Cleas? Det er det avgjørende spørsmålet som NATO landene vil ha avklart snarest mulig.

Belgijski najuspešniji ministar, generalni sekretar NATO-a Willy Claes, ulazi u sedmicu u kojoj će se odlučiti o njegovom daljnjem političkom životu.

Izražena je velika sumnja u to može li on politički preživjeti skandal koji obuhvata korupciju, šverc oružjem, jedno političko ubistvo i odlazak tri belgijska državna službenika iz politike.

Dato/Datum: 30. 2. 1995.

Tittel/Naslov: ***„Bosnia-tragedien kriminell“ / “Kriminalna bosanska tragedija“***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Džemal Sokolović

Resyme/Sažetak:

Tragedien i Bosnia er ingen krig. Det er organisert kriminalitet, sier den bosniske politikk professor Dzemal Sokolovic til Bergens Tidende. Sokolovic har flyktet fra Sarajevo og er gjesteprofessor ved Universitet i Bergen. Folkemord var et umiddelbart mål, og skulle ikke komme som resultat av en krig. Denne forbrytelsen bestemte alt som senere har skjedd, sier Sokolovic.

Han er også meget kritisk til at saker nå føres for krigsdomstoler i Haag. Forbrytelser begått i krig får spesiell behandling. Men dette er ikke krig. Derfor bør forbryterne stilles for ordinære domstoler, sier Sokolovic.

Jeg har tidligere trodd at konflikten vil pågå minst 10 år. Mine kolleger i Sarajevo har ikke trodd på det. Men for få dager siden fikk jeg en telefax fra Sarajevo. Der skrev de at de nå likevel tror jeg ville få rett, sier Soklovic.

„Tragedija u Bosni nije rat. To je organizovani kriminal“, kaže bosanski profesor političkih nauka Džemal Sokolović za *Bergens Tidende*. Sokolović je odselio iz Sarajeva i sada je gostujući profesor na Univerzitetu u Bergenu. „Genocid je bio direktni cilj, a ne rezultat rata. Ova vrsta zločina odredila je sve ono što se kasnije desilo“, kaže Sokolović.

Sokolović je, također, veoma kritičan prema procesima koji se sada vode pred Međunarodnim sudom za ratne zločine u Hagu. „Zločini počinjeni u ratu imaju poseban status. Ali, ovo nije rat i zbog toga se zločinci moraju privoditi na obične sudove“, kaže Sokolović.

„Ranije sam mislio da će ovaj konflikt trajati 10 godina. Moje kolege u Sarajevu nisu vjerovali u to. Ali, prije nekoliko dana dobio sam od njih telefax iz Sarajeva u kojem su mi napisali da sam ja, ipak, imao pravo“, kaže Sokolović.

Dato/Datum: 4. 3. 1995.

*Tittel/Naslov: **Frå krigsoffer til krigsoffer / Od ratne žrtve do ratne žrtve***

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: Ove Olderkjær

Resyme/Sažetak:

Torsdag sende dei bosninske flyktingane i Kvinnherad eit vong fullasta med klede, mat og leiker til krigsramma familiar i heimlandet Bosnia. Kvinnherad-bosniarne har gjort eit kjempeløft for sine krigstrøytte landsmenn.

U četvrtak su bosanske izbjeglice iz Kvinnherarda poslale svojoj rodbini u Bosnu hranu, odjeću i igračke. Bosanci iz Kvinnherarda uradili su veliki posao za svoje ratom izmorene zemljake.

Dato/Datum: 7. 3. 1995.

Tittel/Naslov: ***Kroatia danner allianse med bosniske muslimer / Hrvatska formira alijansu sa bosanskim Muslimanima***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

Kroatia opprettet mandag en militær allianse med kroater og muslimer i naborepublikken Bosnia. Hensikten med alliansen er å stå sterkere overfor de serbiske motstanderne i de to republikkene.

Hrvatska je u ponedjeljak formirala vojnu alijansu sa Hrvatima i Muslimanima iz susjedne republike Bosne. Cilj alijanse je jačanje snaga u odnosu prema srpskim suprotstavljenim interesima u ove dvije republike.

Dato/Datum: 9. 3. 1995.

Tittel/Naslov: ***Voldsomt press på NATO / Strašan pritisak na NATO***

Side/Strana: 8

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Mørke krigsskyer trekker seg igjen sammen over Balkan, og NATO er kommet under voldsomt press for å sende tropper til Bosnia og Kroatia.

Crni oblaci ponovo se vijuu iznad Balkana, zbog čega je NATO pod snažnim pritiskom da pošalje svoje trupe u Bosnu i Hrvatsku.

Dato/Datum: 11. 3. 1995.

Tittel/Naslov: **Reddet datteren ut fra Bosnia / Kćerku spasio iz Bosne**

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: Øystein Hage

Resyme/Sažetak:

Den 16. desember i fjor reiste Samir Sinkovic (26) til Bosnia for å hente sin ni år gamle datter og sin søster på ti med til Norge. Etter to måneder kom Samir sammen med dateren Hasnija i går ettermiddag tilbake til Norge. Søsteren fikk han imidlertid aldri med seg.

---

16. decembra prošle godine Samir Sinković (26) otputovao je u Bosnu s ciljem da povede sa sobom devetogodišnju kćerku i svoju sestru u Norvešku. Nakon dva mjeseca Samir se, sa svojom kćerkom Husnijom, pojavio u Norveškoj. Samir sestru nije nikada uspio pronaći i povesti je sa sobom.

Dato/Datum: 11. 3. 1995.

Tittel/Naslov: **Tito-profet uten ære / Tito prorok bez slave**

Side/Strana: 38.

Forfatter/Autor: Einar Aarre

Resyme/Sažetak:

Den vanvittige krigen på Balkan har lagt Titos minne i ruiner. Partisanen sørget for fred og vekst i det tidligere Jugoslavia. For nøyaktig 50 år siden ble han hyllet som redningsmannen.

Sumanuti rat na Balkanu razbio je u komade sjećanja na Tita. Partizani su obezbijedili mir u bivšoj Jugoslaviji, a prije tačno 50 godina Tito je slavljen kao spasilac.

Dato/Datum: 13. 3. 1995.

Tittel/Naslov: ***Fly med FN leder beskytt i Sarajevo / Avion UN-a pogođen u Sarajevu***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Et fly med FNs spesialutsending Yasushi Akashi om bord ble truffet av maskingeværild etter landing på rullebanen på Sarajevo flyplass søndag. Ingen kom til skade under angrepet, opplyste en FN tjenestemann.

„Avion kojim je u nedjelju na Sarajevski aerodrom sletio specijalni izaslanik UN-a Yasushi Akashi pogođen je iz automatskog oružja. U ovom napadu niko nije povrijeđen“, obavijestio je glasnogovornik UN-a.

Dato/Datum: 15. 3. 1995.

Tittel/Naslov: **„I dagens situation“ / „U današnjoj situaciji“**

Side/Strana: 28.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

Fra dag til dag kommer nye alarmerende etterretninger fra den krigstilstand hvorvi Europa for øieblikket befinner sig. „Bergens Tidende“ søker at gjøre minst mulig sensation, og helt urimelige etterretninger offentligjør vi ikke...

Kroatia lar FN bli inntil videre. I Bosnia tales igjen om krig. Alle tror mer på egen styrke enn på FNs ord, skriver Georg Øvsthus.

„Iz dana u dan dolaze nam nove alarmantne vijesti o stanju na ratištu koje se nalazi u sred Evrope. *Bergens Tidende* to radi sa najmanje senzacija jer neprihvatljive informacije ne objavljuju.

Hrvatska traži da UN ostanu. U Bosni se ponovo govori o ratu. Svi sve više vjeruju u svoje snage nego u obećanja UN-a“, piše Georg Øvsthus.

Dato/Datum: 22. 3. 1995.

Tittel/Naslov: ***FN passiv til krigen i Bosnia / UN pasivne prema ratu u Bosni***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

De kraftige kampene i Bosnia denne uka er trolig bare en forsmak på hva som er i vente etter at det internasjonale samfunn har feilet i sine fredsframstøt. FN tjenestemenn og diplomater innrømmer at ingen har noe trumfkort i bakhånd som kan avverge en opptrapping av krigen.

Jake borbe, koje se ove sedmice vode u Bosni, samo su uvod u ono šta nas sve čeka nakon realizacije grešaka koje je međunarodna zajednica preduzimala u svojim mirovnim aktivnostima. Glasnogovornici UN-a i diplomati priznaju da niko nema čarobnu formulu kao rezervu, a koja bi mogla spriječiti dalju eskalaciju rata.

Dato/Datum: 28. 3. 1995.

Tittel/Naslov: ***Serberne truer FN enklaver / Srbi prijete enklavama UN-a***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-DPA-Reuters

Resyme/Sažetak:

De bosniske serberne truer med å angripe FN erklærte beskyttersoner i Øst Bosnia, som svar på regjeringsstyrkenes siste offensiv.

Bosanski Srbi prijete da će napasti zaštićene zone UN-a u istočnoj Bosni, kao njihov odgovor na posljednju ofanzivu vladinih snaga.

Dato/Datum: 6. 4. 1995.

Tittel/Naslov: **Norsk FN soldat skadd i Bosnia / Ranjen norveški vojnik iz sastava UN-a u Bosni**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

Den 21 år gamle FN soldaten Marianne Andersen fra Storvik i Nordland ble onsdag alvorlig skadd i en trafikkulykke på grensen mellom Bosnia-Hercegovina og Kroatia.

Marianne Andersen, 21-odišnja pripadnica snaga UN-a, inače iz Storvika, sa sjevera Norveške, u srijedu je ozbiljno ranjena u saobraćajnoj nesreći koja se desila na granici između Bosne i Hercegovine i Hrvatske.

Dato/Datum: 21. 4. 1995.

Tittel/Naslov: **Avviser våpenhvile i Bosnia / Odbija primirje u Bosni**

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Den bosniske statsministeren Haris Silajdzic sa torsdag nei til å forlenge våpenhvilen som 1. mai har vart i fire måneder. I stedet forbereder landet seg på krig.

Bosanski premijer Haris Silajdžić izjavio je u četvrtak da on ne želi produžiti primirje, koje će 1. maja napuniti četiri mjeseca. Umjesto toga, zemlja se priprema za nastavak rata.

Dato/Datum: 25. 4. 1995.

Tittel/Naslov: **Mistenkt for krigsforbrytelser / Osumnjičeni za ratne zločine**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

FN frykter serbiske straffereaksjoner etter at krigsforbryterdomstolen for det tidligere Jugoslavia mandag utpekte den bosniske serberlederen Radovan Karadzic og den serbiske hærsjefen Rako Mladic som mistenkte for krigsforbrytelser.

UN se boje kazne koja bi mogla da uslijedi kao reakcija na ukazivanje Suda za ratne zločine na političkog lidera bosanskih Srba Radovana Karadžića i komandanta vojske Ratka Mladića, kao na osumnjičene za ratne zločine.

Dato/Datum: 26. 4. 1995.

Tittel/Naslov: **D-dag for krigsforbrytere / Dan-D za ratne zločince**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

For første gang siden verdenssamfunnets oppgjør med nazitidens bødler begynner den internasjonale krigsforbryterdomstolen i Hag idag rettsaken mot den 39 år gamle bosniske serberen Dusan Tadic. Han må gjøre regning med livsvarig fengsel.

Prvi put nakon što se međunarodna zajednica obračunala sa nacističkim krvnicima danas počinje sa radom Međunarodni sud za ratne zločine u Hagu i to u predmetu protiv 39-godišnjeg Srbina Dušana Tadića. On mora računati na doživotni zatvor.

Dato/Datum: 26. 4. 1995.

Tittel/Naslov: „**Milosevic neste**“ / “**Milošević sljedeći**“

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: Nina Haabet

Resyme/Sažetak:

Den norske folkerettseksperten Hanne Sophie Greve mener at FNs krigsforbryterdomstol for det tidligere Jugoslavia snart vil navngi Serbias sterke mann Slobodan Milosevic som mistenkt for folkemord.

Norveški pravni ekspert Hanne Sophie Greve je mišljenja da će Međunarodni sud UN-a za ratne zločine za bivšu Jugoslaviju vrlo brzo proglasiti srbijanskog jakog čovjeka, Slobodana Miloševića, kao osumnjičenog za genocid.

Dato/Datum: 27. 4. 1995.

Tittel/Naslov: **Tiltalt for drap og tortur / Optužen za ubistva i torture**

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Ikke skyldig, erklærte Dusko Tadic på serbisk, da rettssaken mot ham begynte for den internasjonale krigsforbryterdomstolen i Haag i går. 50 år etter Nürnberg prossesen som dømte naziregimets topper, skal Dusko Tadic svare minst 32 drap, tortur og voldtekter, begått mot muslimer og kroater i Bosnia.

„Nisam kriv“, izjasnio se Duško Tadić na srpskom jeziku kada je jučer počelo suđenje protiv njega pred Međunarodnim krivičnim sudom za ratne zločine u Haagu. Pedeset godina nakon Nürnberškog procesa, na kojem je suđeno nacističkom vrhu, Duško Tadić će odgovarati za najmanje 32 ubistva, torture i silovanja izvršena protiv Muslimana i Hrvata u Bosni.

Dato/Datum: 28. 4. 1995.

Tittel/Naslov: **Sivile i Bosnia uten beskyttelse / U Bosni civili bez zaštite**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

FN styrkene i Bosnia kan gjøre lite for å verne sivilbefolkningen i de FN beskyttede områdene. Kampene trappes opp på flere fronter, tre dager før den frynsete våpenhvilen utløper 30. april.

Snage UN-a stacionirane u Bosni mogu učiniti veoma malo na zaštiti civilnog stanovništva u zaštićenim zonama UN-a. Samo tri dana prije isteka primirja, koje ističe 30. aprila, borbe su intenzivirane na više frontova.

Dato/Datum: 3. 5. 1995.

Tittel/Naslov: **Illevarslende i Bosnia / Razmjena vatre u Bosni**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Rasende bosniske serbere er åpenbart innstilt på å satse alt på en militær seier i Bosnia, etter at den kroatisk regjeringshæren har angrepet de serbisk kontrollerte områdene i Kroatia.

Nakon što je Vojska hrvatske vlade napala dijelove Hrvatske, koje kontrolišu Srbi, ljuti bosanski Srbi su spremni, i to otvoreno i pokazuju, kako će učiniti sve da ostvare vojnu pobjedu u Bosni.

Dato/Datum: 4. 5. 1995.

Tittel/Naslov: **Økt spenning i Bosnia / Povećana napetost u Bosni**

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

Nye kamper og sammenstøt i Bosnia, kombinert med det faktum at våpenhvilen ikke er forlenget, gjør at mange av bidragsyterne til FN styrken i Bosnia nå advarer om at de kan komme til å trekke seg ut.

U toku su nove borbe i sukobi u Bosni. Primirje nije produženo, a mnogi akteri, među kojima su i jedinice UN-a, prijete da će se povući iz Bosne.

Dato/Datum: 19. 5. 1995.

Tittel/Naslov: „**Milosevic vil anerkjenne Bosnia**“ /

“Milošević želi priznati Bosnu”

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Serbias president Slobodan Milosevic kommer i nærmeste framtid til å anerkjenne Bosnia-Hercegovina, sa den greske utenriksministeren Karolos Papoulias torsdag. Fra Sarajevo ble det meldt at tre mennesker ble drept i løpet av torsdagen, som var en noe roligere dag enn de foregående dagene.

„Srbijanski predsjednik Slobodan Milošević će u najskorijoj budućnosti priznati Bosnu i Hercegovinu“, izjavio je grčki ministar vanjskih poslova Karolos Papoulias u četvrtak. Iz Sarajeva stižu informacije da su upravo u tom danu, koji je bio jedan od mirnijih, ubijene tri osobe.

Dato/Datum: 20. 5. 1995.

Tittel/Naslov: **USA legger press på serberne / SAD vrše pritisak na Srbe**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

USA fører an i en stadig mer intens diplomatisk kampanje som tar sikte på å presse de bosniske serberne til å gå tilbake til forhandlingsbordet. Samtidig som den amerikanske utsendingen i den såkalte kontaktgruppen for det tidligere Jugoslavia forsøker å overtale Serbias president Slobodan Milosevic til å anerkjenne Bosnia, vil USA at de bosniske serberne straffes med NATO angrep hvis de fortsetter sin bombing av sivile mål.

SAD vode diplomatsku kampanju koja ima za cilj da se izvrši pritisak na bosanske Srbe da se vrate za pregovarački sto. Američki izaslanik u tzv. Kontakt grupi za bivšu Jugoslaviju istovremeno pokušava nagovoriti predsjednika Miloševića da prizna Bosnu, a s druge strane Srbima se prijete da će biti kažnjeni od strane NATO-a ako nastave da bombarduju civile.

Dato/Datum: 24. 5. 1995.

Tittel/Naslov: **Bosnierne gjenerobrer serbiske landsbyer /**

Bosanci zauzimaju srpska sela

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den bosniske regjeringshæren gjenerobret tirsdag sju serbiske landsbyer rundt den muslimske Bihac enklaven i det nordvestlige Bosnia, og trappet samtidig opp angrepene mot den serbiske byen Bosanska Krupa.

Armija bosanske vlade u utorak je zauzela sedam srpskih sela koja se nalaze u okolini muslimanske enklave Bihać, u sjeverozapadnoj Bosni, i istovremeno pojačala napade na srpski grad Bosansku Krupu.

Dato/Datum: 26. 5. 1995.

Tittel/Naslov: **NATO fly angrep serbiske stillinger / Avioni NATO-a napali srpske položaje**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

NATO fly bombet torsdag ettermiddag to ammunisjonsdepoter i nærheten av det bosnisk-serbiske hovedkvarteret i Pale utenfor Sarajevo. Kort etter hevnet serberne seg med å utsette Sarajevo for en skur av granater og omringe franske FN soldater.

Avioni NATO-a su u četvrtak poslije podne bombardovali skladišta municije u blizini bosanskosrpskog glavnog grada Pala, u blizini Sarajeva. Kratko nakon toga došla je srpska osveta u vidu granatiranja Sarajeva i opkoljavanja francuskih vojnika iz sastava UN-a.

Dato/Datum: 26. 5. 1995.

Tittel/Naslov: „**Sterk FN markering**“ / „**Snažan pečat UN-a**“

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: Baard Aakvaag

Resyme/Sažetak:

Balkan ekspert professor Svein Mønnesland karakteriserer NATO angrepet ved det serbiske hovedkvarteret Pale torsdag som FN's sterkeste markering mot serberne.

Ifølge Balkan eksperten hadde FN ikke noe annet valg enn å be NATO flyene om å angripe serberne i Bosnia torsdag. Men han frykter at serberne kan svare med å ta gisler til fange.

Ekspert za Balkan, profesor Svein Mønnesland, okarakterisao je napad NATO-a na srpski glavni grad Pale, izveden u četvrtak, kao do sada najjače očitovanje UN-a protiv Srba.

Prateći ovog eksperta za Balkan UN nisu imale drugog izbora nego zamoliti NATO da izvrši zračni napad na Srbe u Bosni. Međutim, Mønnesland se boji da će Srbi odgovoriti tako što će uzeti pripadnike UN-a kao taoce.

Dato/Datum: 27. 5. 1995.

Tittel/Naslov: **Hjelpeløs som levende skjol / Bespomoćni kao živi štit**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

De bosniske serberne tok fredag 19 FN observatører til fange, og bruker dem som levende skjold for å avverge nye NATO angrep. FN ledelsen i Bosnia sa at den har lagt seg på en tøffere linje overfor serberne, og er beredt på å yte ofre.

Bosanski Srbi su u petak uzeli 19 posmatrača UN-a kao taoce i koriste ih kao živi štit kako bi odbili sljedeći napad NATO-a. Vođstvo UN-a u Bosni je izjavilo da su UN zauzele čvršću liniju prema Srbima i da su pripremljeni da podnesu žrtve.

Dato/Datum: 29. 5. 1995.

Tittel/Naslov: **Ydmiket og hjelpeløs / Poniženi i bespomoćni**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

De bosniske serberne strammet søndag grepet om FN styrkene i Bosnia, mens vestlige ledere så ut til å bli enda mer rådville. Serberne har nå tatt over eller blokkert alle FNs våpendepoter i Sarajevo og fjernet 200 tunge våpen fra dem. De tok søndag enda flere FN soldater som gisler. Også en norsk FN observatør sitter nå isolert sammen med en gruppe kolleger.

Bosanski Srbi suzdržali su se od daljih napada na jedinice UN-a stacionirane u Bosni, dok su zapadni lideri pokazali još više spremnosti za saradnju. Sada Srbi drže kontrolu nad svim depoima oružja UN-a u Sarajevu iz kojih su već odnijeli 200 komada teškog oruđa. Oni su u nedjelju uzeli još nekoliko vojnika UN-a za taoce, a jednog norveškog posmatrača i grupu njegovih kolega iz UN-a su izolirali.

Dato/Datum: 30. 5. 1995.

Tittel/Naslov: **Rosenrødt for norsk Bosnia hjelp / Pohvale za norvešku pomoć Bosni**

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: Tron Strand

Resyme/Sažetak:

Samtidig med en kraftig opptrapping av krigen i Bosnia, legger norske myndigheter fram en rapport om nytten av norsk nødhjelp i landet. Ifølge rapporten er de norske hjelpeprosjektene utelukkende velykket. Norge har så langt brukt 900 millioner kroner på nødhjelp i det tidligere Jugoslavia.

Istovremeno sa intenziviranjem rata u Bosni norveške vlasti su izašle sa izvještajem o uspješnom odvijanju norveške humanitarne pomoći. Prateći izvještaj norveški projekti pružanja humanitarne pomoći su, bez svake sumnje, uspješni. Norveška je do sada upotrijebila 900 miliona kruna za humanitarnu pomoć u bivšoj Jugoslaviji.

Dato/Datum: 30. 5. 1995.

Tittel/Naslov: **Diplomati – ikke våpen / Diplomacija – ne oružje**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Tyngre våpen til FN styrkene, men fortsatt forsøk på å finne en diplomatisk løsning på den bosniske krisen.

Dette synes å bli konklusjonen på krisemøtet i stormaktenes kontaktgruppe for Bosnia i går kveld. Utenriksministrene fra Frankrike, Russland, Storbritania, Tyskland og USA kom sammen i den franske ambassaden i Haag mandag kveld, og det var ventet at møtet ville vare til langt på natt.

„Manje oružja snagama UN-a, istovremeno nastaviti sa pokušajima da se pronađe diplomatsko rješenje u bosanskoj krizi.“

Ovo je zaključak večerašnjeg sastanka Krizne grupe koja djeluje u sklopu Kontakt grupe za Bosnu. Ministri vanjskih poslova Francuske, Rusije, Velike Britanije, Njemačke i SAD-a održali su sastanak u zgradi francuske ambasade u Haagu u ponedjeljak navečer, koji je trajao do kasno u noć.

Dato/Datum: 30. 5. 1995.

Tittel/Naslov: ***En krig uten fredspris / Rat bez nagrade za mir***

Side/Strana: 24.

Forfatter/Autor: Lederartikkel/Urednički komentar

Resyme/Sažetak:

I virkeligheten ble bombetoktene i Bosnia-Hercegovina en kamouflasje for det at ingen ønsket å bli innblandet militært i krigen på Balkan. De skulle vise at viljen til å sette hardt mot hardt fantes, men uten at bombingene trakk FN og NATO inn i krigen.

U stvarnosti bombardovanje u Bosni i Hercegovini je kamuflaža jer niko ne želi biti vojno umiješan u rat na Balkanu. Željelo se pokazati da na silu samo ide sila, ali da bombardovanje ne znači uvlačenje UN-a i NATO-a u rat.

Dato/Datum: 31. 5. 1995.

Tittel/Naslov: ***Truet på livet / Prijatnja smrću***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

Pressetalsmann ved FN hovedkvarteret i Sarajevo Aleksandar Ivanko ble tirsdag truet på livet av de bosniske serberne. Ivanko har flere ganger stemplet de serbiske lederne i Bosnia som terrorister.

Glasnogovorniku UN-a, u sjedištu u Sarajevu, Aleksandru Ivanku, u utorak je zapriječeno smrću od strane bosanskih Srba. Ivanko je do sada više puta, od strane srpskih lidera u Bosni, optuživan da je terorista.

Dato/Datum: 31. 5. 1995.

Tittel/Naslov: **Slaktehuset Bosnia / Bosna je klaonica**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

For litt over tre år siden, i april 1992, forsvant de siste håp om en fredelig løsning på oppstykkingen av det tidligere Jugoslavia. Og krig er blitt. Bosnia er blitt et slaktehus der gode naboer og familifedre i løpet av null komma null ble blodtrøstige krigere. Generasjoners oppdemmet hat synes å ha fått fritt utløp, og det som møtte eksisterer av internasjonale regler og avtaler om krigføring er suverent satt til side.

Prije nešto više od tri godine, u aprilu 1992, nestala je zadnja nada o mirnom komadanju bivše Jugoslavije. I počeo je rat. Bosna je postala klaonica u kojoj su dobre komšije i prijatelji postali krvožedni ratnici. Mržnja koja se potiskivala generacijama došla je do izražaja, a ono što se moralo uspostaviti kao međunarodno pravilo i ugovor o načinu vođenja rata gurnuto je ustranu.

Dato/Datum: 31. 5. 1995.

Tittel/Naslov: **FN styrkene forsterkes / UN dobijaju pojačanje**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

De første av i alt 6.000 britiske soldater kom tirsdag til den kroatisk havnebyen Split, som forsterkninger for FNs fredsstyrker i Bosnia. De serbiske nasjonalistene fortsatte å trosse det internasjonale samfunnet ved å ta flere FN soldater som gisler.

Prva grupa od ukupno 6.000 britanskih vojnika došla je u utorak u hrvatski grad Split, kao pojačanje snagama UN-a u Bosni. Srpski nacionalisti nastavljaju da prkose međunarodnoj zajednici tako što uzimaju vojnike UN-a kao taoce.

Dato/Datum: 31. 5. 1995.

Tittel/Naslov: ***Desperate planer for en ny stat på Balkan / Desperatni planovi za novu državu na Balkanu***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Opprettelsen av den nye „staten“ er et temelig desperat forsøk på å samle serberne i Bosnia og Kroatia på et tidspunkt da krigshandlingene kan gli fullstendig ut av kontroll.

Formiranje nove „države“ je prilično desperatan pokušaj, posebno kada se tiče pridobijanja Srba u Bosni i Hrvatskoj, i to u jednom vremenskom periodu kada ratna dešavanja mogu izmaći kontroli.

Dato/Datum: 1. 6. 1995.

Tittel/Naslov: ***Harde kamper ved Sarajevo / Snažne borbe kod Sarajava***

Side/Strana: 15.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

Kraftige kamper blusset opp i Sarajevo mellom regjeringshæren og de bosnisk-serbiske styrkene i morgentimene onsdag. Kampene stod om det strategisk viktige høydedraget Debelo Brdo sørvest i byen.

Snažne borbe između Armije bosanske vlade i bosanskih Srba rasplamsale su se, u srijedu ujutro, oko Sarajeva. Borbe se vode za strateški veoma važnu kotu Debelo brdo, na jugozapadnom dijelu grada.

Dato/Datum: 1. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **Owen går Stoltenberg blir / Owen odlazi, Stoltenberg ostaje**

Side/Strana: 15.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

EUs fredsmekler i det tidligere Jugoslavia, lord Owen, vil gå av innen utgangen av juni. Men FN mekler Thorvald Stoltenberg vil fortsette iallfall inntil videre.

Pregovarač EU u bivšoj Jugoslaviji, lord Owen, odlazi sa ove pozicije krajem juna. Međutim, pregovarač UN-a Thorvald Stoltenberg će nastaviti obavljati svoju dužnost.

Dato/Datum: 1. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **Ønsker utvidet Bosnia mandat / Želja za proširenjem mandata o Bosni**

Side/Strana: 15.

Forfatter/Autor: Christina Pletten

Resyme/Sažetak:

FNs fredsbevarende styrke i det tidligere Jugoslavia kan bli utvidet med en flernasjonal styrke med mandat fra FNs sikkerhetsråd for å skape fred i Bosnia. En annen mulighet er utvidelse av mandat for FN styrken (UNPROFOR).

Mandat mirovnih snaga UN-a u bivšoj Jugoslaviji može biti proširen multinacionalnim snagama koje bi imale mandat Savjeta sigurnosti UN-a za uspostavljanje mira u Bosni. Druga mogućnost je proširenje mandata snaga UN-a (UNPROFOR-a).

Dato/Datum: 2. 6. 1995.

Tittel/Naslov: ***Vesten aviser serbiske krav / Zapad odbija srpske zahtjeve***

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

USAs utenriksminister Warren Christopher avviste torsdag et utspill fra de bosniske serberne om forhandlinger for å løslate nærmere 400 FN soldater og observatører.

Ministar vanjskih poslova SAD-a Warren Cristhoper odbio je u četvrtak igru bosanskih Srba vezanu za pregovore oko oslobođanja oko 400 vojnika i posmatrača UN-a.

Dato/Datum: 3. 6. 1995.

Tittel/Naslov: ***Amerikansk fly skutt ned over Bosnia / Oboren američki avion iznad Bosne***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Reuters-NTB-AP

Resyme/Sažetak:

Et amerikansk F-16 ble skutt ned over byen Banja Luka i Nord Bosnia i går. Flyet kontrollerte at forbudet mot flyging i en av FNs flyforbudssoner ble overholdt. Det er bosnisk serbiske styrker som holder området der flyet ble skutt ned.

Jedan američki avion, tipa F-16, oboren je jučer iznad Banje Luke. Avion je kontrolisao zabranu letova u jednoj od zona UN-a gdje je letenje bilo zabranjeno. Na dijelu teritorije gdje je avion oboren kontrolu imaju snage bosanskih Srba.

Dato/Datum: 3. 6. 1995.

Tittel/Naslov: ***En absurd krigscene / Apsurdna ratna scena***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Når krigen i det tidligere Jugoslavia fortsetter i det uendelige skyldes det også at tusener av mennesker tjener rått på krigshandlinger, og enda flere blir solid betalt for å holde krigen i gang.

Annenhver rakett som eksploderer i Bosnia er et bestillingsverk. Det finnes mange beviser på at kroater har bestilt bombing av muslimer hos bosniske serbere.

En runde granatild koster 6.000 D-mark, omregnet cirka 26.000 kroner. Alt er mulig i Europas mest siktne krig, sier en FN observatør til Bergens Tidende.

Kada se rat u bivšoj Jugoslaviji nastavlja u nedogled to, između ostalog, znači da hiljade ljudi dobro zarađaju na crnom tržištu. Njihove dobre zarade stimulišu ih da nastave rat.

Svaka druga ispaljena raketa u Bosni je naručena. Postoji mnogo dokaza da su Hrvati, naprimjer, naručili kod bosanskih Srba bombardovanje Muslimana. Jedna runda granatiranja košta 6.000 D-maraka, preračunato cirka 26.000 kruna. „Sve je moguće u evropskom najprljavijem ratu“, kaže posmatrač UN-a za *Bergens Tidende*.

Dato/Datum: 3. 6. 1995.

Tittel/Naslov: ***120 FN gisler er satt fri /***

Oslobođeno 120 talaca pripadnika UN-a

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnia serberne har satt fri 120 FN gisler, heter det i en erklæring offentliggjort av presidenten i Serbia, Slobodan Milosevic. Milosevics

erklæring ble lest opp på fjernsynet i Serbia fredag kveld. Ledelsen for den bosnisk-serbiske republikken har akseptert en apell fra president Milosevic om å sette fri fangede FN personer. Dette som et tegn på at man er klar til å ta skritt i retning av en løsning på konflikten, heter det i erklæringen.

„Bosanski Srbi oslobodili su 120 talaca pripadnika UN-a“, kaže se u zvaničnom saopštenju predsjednika Srbije Slobodana Miloševića. Miloševićeva izjava pročitana je na TV Srbije u petak navečer. Rukovodstvo Republike bosanskih Srba prihvatilo je apel predsjednika Miloševića u vezi oslobađanja zarobljenog osoblja UN-a. „Ovo je znak da je učinjen prvi korak u pravom smjeru kada je u pitanju rješenje konflikta“, kaže se u saopštenju.

Dato/Datum: 6. 6. 1995.

Tittel/Naslov: ***Eksplosiv uke på Balkan / Eksplozivna sedmica na Balkanu***
Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Samtidig som den store Balkan krisen går inn i ny eksplosiv uke er ca. 1.000 soldater i en britisk unnsetningsstyrke på plass i Vitez i det indre av Bosnia. Parallelt med den militære opptrappingen forhandler nå greske statsråder med de bosniske serbernes ledere i Pale utenfor Sarajevo om en løslatelse av ca. 300 FN gisler.

Dok kriza na Balkanu ulazi u eksplozivnu sedmicu oko 1.000 britanskih vojnika je stiglo u Vitez koji se nalazi u unutrašnjosti Bosne. Paralelno sa intenziviranjem vojnih aktivnosti vode se i diplomatske aktivnosti, koje sa liderima bosanskih Srba, na Palama pored Sarajeva, vodi grčki državni sekretar, a u vezi oslobađanja 300 talaca pripadnika UN-a.

Dato/Datum: 7. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **100 nye gisler kan bli løslatt / Oslobodeno novih 100 talaca**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

En frigivelse av rundt 100 FN gisler er nært forestående, opplyste det serbiske pressesenteret i Bosnia tirsdag. Ifølge det serbiske nyhetsbyrået Beta i Beograd, som siterte en anonym bosnisk-serbisk tjenestemann, skal NATO ha lovet serberne at det ikke vil bli flere flyangrep.

„Oslobađanje oko 100 talaca pripadnika UN-a je na vidiku“, obavijestio je srpski press centar u Bosni, u utorak. Prema pisanju srpske novinske agencije *Beta* iz Beograda, koju je citirao neimenovani uposlenik bosanskih Srba, NATO je dao obećanje Srbima da ih više neće napadati.

Dato/Datum: 7. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **Carl Bildt kan bli ny Jugoslavia mekler / Carl Bildt novi posrednik za Jugoslaviju**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-TT-Reuters

Resyme/Sažetak:

Sveriges forhenværende statsminister Carl Bildt sier ja til tilbudet om å bli ny fredsmekler i det tidligere Jugoslavia når briten lord Owen slutter.

En buss med 58 FN gisler kom tirsdag kveld fram til byene Zvornik på grensa mellom Bosnia og Serbia, ifølge det bosnisk-serbiske nyhetbyrået SRNA.

Håpet om å finne den nedskutte amerikanske F-16 flygeren i Bosnia svant tirsdag. Amerikanske myndigheter opplyste at de ikke lenger fanget opp elektroniske signaler fra flygeren.

Bivši švedski premijer Carl Bildt prihvatio je ponudu da on, nakon isteka mandata lordu Owenu, bude novi pregovarač u bivšoj Jugoslaviji.

Novinska agencija bosanskih Srba *Srna* javila je da je autobus sa 58 talaca pripadnika UN-a došao u utorak navečer u grad Zvornik na granici Bosne i Srbije.

Nada o pronalasku oborenog američkog aviona F-16 u Bosni nestala je u utorak. Američke vlasti obavijestile su javnost da oni više ne čuju elektronske signale pilota oborenog aviona.

Dato/Datum: 8. 6. 1995.

Tittel/Naslov: ***Slitne og sultne i sikkerhet / Umorni i gladni na sigurnom***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Slitne, alvorlige og svært sultne, men ellers i god behold, kom 108 FN soldater onsdag morgen til den serbiske byen Novi Sad etter 12 dager som gisler hos de bosniske serberne.

Umorni, ozbiljni i izgladnjeli, ali ipak u koliko-toliko dobrom stanju, došlo je 108 vojnika UN-a, u srijedu ujutro, u srpski grad Novi Sad, nakon što su proveli 12 dana kao taoci kod bosanskih Srba.

Dato/Datum: 9. 6. 1995.

Tittel/Naslov: ***Lovvedtak for asylsøkere fra Bosnia / Zakonska rješenja za azilante iz Bosne***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Asylsøkere fra Bosnia har fått midlertidig oppholdstillatelse i Norge mens de venter på at det skal tas stilling til spørsmålet om kollektivt vern.

Azilanti iz Bosne dobili su privremenu dozvolu boravka u Norveškoj. Nakon toga, na dnevni red će se staviti pitanje kolektivne zaštite.

Dato/Datum: 9. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **NATO venter med retrett / NATO čeka sa povlačenjem**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Det er ennå ikke aktuelt med et FN tilbaketog fra Bosnia. NATOs forsvarministre knytter i stedet sine forventninger til den nye utrykningsstyrken på ca. 10.000 mann. Styrken skal beskytte FN soldatene slik at de kan gjennomføre sine oppdrag i Bosnia på en tilfredsstillende måte. Hvis det ikke lykkes, finnes det neppe et annet alternativ enn full retrett.

Još nije aktuelno povlačenje UN-a iz Bosne. Ministri odbrane zemalja članica NATO-a umjesto toga svoja očekivanja vezuju za snage od 10.000 ljudi. Ove snage će štiti vojnike UN-a tako da će oni moći izvršavati sve svoje zadatke na zadovoljavajući način. Ako to ne uspije onda postoji alternativa, a to je njihovo potpuno povlačenje iz Bosne.

Dato/Datum: 9. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **Reddet i komandoaksjon / Spašen u akciji komandosa**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-REUTERS-AFP

Resyme/Sažetak:

Det var en sulten, tørst og forfrossen amerikansk pilot som torsdag morgen ble hentet ut fra Bosnia, etter at han i seks døgn hadde streifet omkring uten å bli tatt til fange av de bosniske serberne. Men ellers var han i utmerket form etter de strabasjose dagene, uttalte sjefen for flystyrkene på NATOs sørflanke, generalløytnant Michael Ryan.

Nakon šest dana i noći pojavio se američki pilot čiji su avion oborili Srbi. Gladan, žedan i premrznut pojavio se, a da nije pao u ruke bosanskim Srbima. „Ipak, može se reći da je on nakon toliko napornih dana izgledao dobro“, izjavio je šef južnog krila NATO-a Michael Ryan.

Dato/Datum: 10. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **Ny krigstrussel fra Franjo Tudman / Nove prijetnje ratom od Franje Tuđmana**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Kroatias president Franjo Tudjman truet fredag med å gå til krig for å ta tilbake det serbisk okkuperte Krajina, hvis ikke serberne frivillig går med på å gjenforenes med Kroatia. Samtidig bombet serbiske fly kroatiske stillinger i Bosnia.

Hrvatski predsjednik Franjo Tuđman zaprijetio je u petak ratom u kojem bi vratio nazad Krajinu okupiranu od Srba ukoliko se, naravno, prije toga taj dio dobrovoljno ne integriše u Hrvatsku. Istovremeno, srpski avioni su bombardovali hrvatske položaje u Bosni.

Dato/Datum: 10. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **Kritikk mot USAs politikk i Bosnia / Kritika prema američkoj politici u Bosni**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

NATOs generalsekretær Willy Claes kjørte ut en kraftig kritikk av den amerikanske kongressen ved slutten av NATOs forsvarministermøte i Brussel i går.

Kongressens stadige trusler om å heve våpenblokade av Bosnia kan framskynde en tilbaketrekning av FN styrkene, sa Willy Claes.

Generalni sekretar NATO-a Willy Claes pretrpio je žestoke kritike od američkog Kongresa. Kritike su iznesene jučer, na kraju sastanka ministara odbrane NATO-a u Bruselu.

„Stalna prijetnja Kongresa o tome da će biti ukinut embargo na uvoz oružja Bosni može ubrzati povlačenje snaga UN-a“, rekao je Willy Claes.

Dato/Datum: 13. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **Sarajevo er utsultet / Sarajevo je izmoreno glađu**

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

FN lastebiler kjørte søndag og mandag mellom serbiske kano-nmunnings for å fylle opp tomme lagre av mel i Sarajevo. Matvaremangelen i den beleirede hovedstaden begynner å bli desperat, og FN tar store sjanser for å få fram forsyninger til sivilbefolkningen.

Teretni kamioni UN-a su u nedjelju, u pauzi između srpskog granatiranja grada, napunili prazne lagere brašna u Sarajevu. Nedostatak brašna u glavnom gradu u opsadi postao je desperatan i UN imaju velike šanse da podmire civilno stanovništvo.

Dato/Datum: 14. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **Bosnia vil bryte beleiringen av Sarajevo / Bosna želi slomiti opsadu Sarajeva**

Side/Strana: 14.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Titusener av bosniske soldater har samlet seg nord for Sarajevo. FN kilder mener disse soldatene er en del av en enda større styrke som forbereder et massivt angrep på de serbiske stillingene rundt hovedstaden for å bryte den 38 måneder lange beleiringen.

Desetine hiljada bosanskih vojnika okupilo se nekoliko kilometara sjeverno od Sarajeva. Izvori UN-a su mišljenja da su ovi vojnici samo jedan dio velikih snaga koje se pripremaju za masovni napad na srpske položaje stacionirane oko glavnog grada. Cilj je pokušati slomiti opsadu grada dugu 38 mjeseci.

Dato/Datum: 14. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **130 FN gisler er satt fri /**

Oslobođeno 130 talaca pripadnika UN-a

Side/Strana: 14.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Lederen for de bosniske serberne, Radovan Karadzic, opplyste tirsdag at 130 FN gisler er satt fri. 28 av dem ble fraktet med eskorte over grensen til Serbia. En serbisk utsending sier at en av disse er en nordmann, men Forsvarets overkommando kunne ikke bekrefte at kaptein Geir Svendsen er frigitt.

Lider bosanskih Srba Radovan Karadžić obavijestio je u utorak da je 130 talaca, vojnika UN-a, pušteno na slobodu. 28 od njih je prebačeno preko granice u Srbiju. Jedan srpski izvor kaže da je jedan od ovih talaca Norvežanin, ali Komanda odbrane nije mogla potvrditi da je kapetan Geir Svendsen na slobodi.

Dato/Datum: 14. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **Det kyniske spillet bak gisseløslatelsen / Cinizam u vezi oslobađanja talaca**

Side/Strana: 14.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Den serbiske presidenten Slobodan Milosevic er blitt FNs og Vestens redningsmann i den bosniske hengemyr. Den ytterligående

nasjonalisten Milosevic, som startet den serbiske angrepskrigen i eks Jugoslavia i 1991, har fått en stor del av æren for at de aller fleste FN gislene endelig blir satt på frifot.

Srbijanski predsjudnik Slobodan Milošević bit će spasilac UN-a i Zapada u bosanskom živom blatu. Ekstremni nacionalista Milošević, koji je započeo srpski osvajački rat u bivšoj Jugoslaviji 1991, dobio je veliku zahvalnost zbog toga što su skoro svi taoci pripadnici UN-a oslobođeni.

Dato/Datum: 15. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **Gissel vil tilbake på jobb igjen / Talac želi ponovo na posao**

Side/Strana: 14.

Forfatter/Autor: Geir Svendsen

Resyme/Sažetak:

Den norske FN observatøren Geir Svendsen (40) kom tirsdag kveld ut av Bosnia, etter å ha vært holdt tilbake av de bosniske serberne siden 27 mai. Svendsen sier at han ikke har lidd noen overlast, og at han skal tilbake i tjeneste igjen etter å ha hvilt ut.

Norveški posmatrač u sklopu UN-a, Geir Svendsen (40), došao je u utorak navečer iz Bosne gdje je od 27. maja bio talac bosanskih Srba. Svendsen kaže da on nema nekih povreda i da čim se malo odmori želi nazad na posao.

Dato/Datum: 17. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **Hull i ringen rundt Sarajevo / Rupa u obruču oko Sarajeva**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den bosniske regjeringshæren drev en kile inn i serbernes ring rundt Sarajevo fredag, og serberne svarte som ventet med å beskytte byen. To pasienter ble drept i sine senger på Kosevo sykehuset.

Armija bosanske vlade pokušala je u petak da napravi proboj u srpskom prstenu oko Sarajeva. Srbi su, da bi zaštitili prsten, odgovorili kao što je i očekivano. Tom prilikom dva pacijenta u bolnici Koševo ubijena su u njihovim krevetima.

Dato/Datum: 19. 6. 1995.

Tittel/Naslov: ***Vil støtte barnehjem i Bosnia / Žele da podrže izgradnju dječijeg obdaništa***

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Norsk Folkehjelps landsmøte anbefaler sitt nyvalgte landsstyre å avsette 1 millioner kroner av midlene fra tv aksjonen i fjor til driften av et nybygd barnehjem i byen Zenica i Bosnia-Hercegovina. Landsmøtet er samlet på Hell i helgen.

Kongres Norveške narodne pomoći sa svojim novim rukovodstvom odvojio je milion kruna iz TV akcije za novoizgrađeno obdanište u Zenici, u Bosni i Hercegovini. Kongres je održan u toku vikenda u gradu Hellu.

Dato/Datum: 20. 6. 1995.

Tittel/Naslov: ***Gigant operasjon for evakuering fra Bosnia / Gigantska operacija evakuacije iz Bosne***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Den største militære operasjonen i Europa etter andre verdenskrig er klar på papiret og til en pris på ca. 15 milliarder kroner. 60.000 soldater kreves for å få ut FN styrken i Bosnia på ca. 23.000 mann.

Najveća vojna operacija u Evropi nakon Drugog svjetskog rata je spremna na papiru i koštati će 15 milijardi kuna. 60.000 vojnika je spremno na odlazak u Bosnu nakon što je napusti 23.000 pripadnika UN-a.

Dato/Datum: 26. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **Strid om fredsmeklere /
Neslaganja oko mirovnih posrednika**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Saken med Thorvald Stoltenbergs uttalelse om at alle bosniere er serbere tok i helgen en merkelig vending da EUs nye fredsmegler i Bosnia, Carl Bildt, slo fast at Stoltenberg aldri har sagt noe slikt.

Slik lød Stoltenbergs tolkning av de etniske forholdene i Bosnia under Flyktningerådets møte (gjengitt fra Ny Tid 23. juni 1995): "Etnisk krig? Jeg tror ikke det. De er jo serbere alle sammen. Serberne som kaller seg det er jo greit. Så er det muslimene. De er jo serbere som har gått over til islam. Og svært mange av de som går kledd som og presenterer seg som kroater, er jo også serbere. Jeg har ingen tro på at det er en etnisk krig."

Cijela stvar oko izjave Thorvalda Stoltenberga "da su svi Bosanci Srbi", dobila je potpuni obrat u toku vikenda nakon što je novi pregovarač EU u Bosni Carl Bildt čvrsto stao na stanovište da tako nešto Stoltenberg nikada nije rekao.

Evo kako je Stoltenberg govorio o etničkim odnosima u Bosni na sastanku Izbjegličkog savjeta (govor je objavio *Ny Tid*, 23. juna 1995.): "Etnički rat? Ne mislim da je to bilo to. Oni su svi Srbi. Srbi koji se tako zovu, to je u redu. Onda dolaze Muslimani. Oni su Srbi koji su prešli na islam. Mnogi što se danas oblače kao Hrvati i oni su Srbi. Ja uopće ne mislim da je to bio etnički rat."

Dato/Datum: 27. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **Stoltenberg avviser kritikk / Stoltenberg odbija kritike**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Jeg ville få frem at krigen i Bosnia først og fremst er en krig om landområder: Ikke en etnisk krig, slik den ofte karakteriseres. Et av hovedbudskapene i det åtti minutter lange foredraget i Oslo var at hvis vi erkjenner at dette er en konvensjonell krig, og får partene til den samme erkjennelse, så er det også mulig å få til at de kan leve sammen i fred.

„Ja želim naglasiti da je rat u Bosni, prije svega, bio rat za teritorije: Ne etnički rat, kako se često karakteriše. Glavna poruka sa Stoltenbergovog osamdeset minuta dugog predavanja u Oslu bila je: „da je to bio konvencionalni-uobičajeni rat i da sada nastojimo pridobiti partnere da se međusobno priznaju i da žive zajedno u miru.

Dato/Datum: 27. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **Vil ha oppklaring / Želi razjašnjenje**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Mye tydet i går kveld på at Carl Bildt, EUs svenske megler i Bosnia, føler seg misbrukt i den konflikten som er utløst av FN megler Thorvald Stoltenbergs uttalelser om den etniske opprinselsen til befolkningen i Bosnia.

Mного toga je ukazivalo da je Carl Bildt, švedski pregovarač u Bosni ispred EU, bio zloupotrijebljen u vezi izjave Thorvalda Stoltenberga o etničkom porijeklu stanovništva u Bosni.

Dato/Datum: 28. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **Viser muskler i Bosnia krigen / Pokazuju mišiće u ratu u Bosni**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

EU lederne gjorde et forsøk på å vise militære og politiske muskler under EU toppmøtet i Cannes. I ultimativ form krever EU lederne omgående fire måneders våpenhvile i Bosnia, forhandlinger mellom alle krigførende parter og en korridor som trygger fri ferdsel til og fra det sønderskutte Sarajevo. De krever også Serbias anerkjennelse av Bosnia-Hercegovinas grenser.

Lideri Evropske unije pokušali su pokazati vojnu i političku snagu za vrijeme sastanka na vrhu, održanog u Kanu. U ultimativnoj formi lideri EU zahtijevali su četveromjesečno primirje u Bosni, nastavak pregovora između zaraćenih strana i otvaranje koridora koji će omogućiti izlazak i ulazak u Sarajevo. Lideri Evropske unije, također, zahtijevaju priznavanje Bosne i Hercegovine u njenim sadašnjim granicama.

Dato/Datum: 29. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **Fortsatt bråk rundt Stoltenberg / Ne prestaje svada oko Stoltenberga**

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: Nina Habeth

Resyme/Sažetak:

Bråket som følge av FN mekler Thorvald Stoltenbergs forklaring av krigen i Bosnia fortsetter. En framtrende kroatisk politiker uttalte tirsdag at det er best om Stoltenberg nå går av som mekler.

Ivan Milas, tirsdag slo fast at det var best for Stoltenberg om han trakk seg fra meklerrollen.

Oštre reakcije oko izjave pregovarača UN-a Thorvalda Stoltenberga o ratu u Bosni se nastavljaju. Jedan istaknuti hrvatski političar izjavio je u utorak da je najbolje da Stoltenberg podnese ostavku na poziciju pregovarača.

Ivan Milas je ustvrdio da je najbolje za Stoltenberga da se povuče sa pozicije pregovarača.

Dato/Datum: 29. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **Raketter mot Sarajevos tv hus / Raketama na TV Sarajevo**

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Minst fem mennesker ble drept og 40 såret i nye angrep fra serbiske opprørstyrker i Sarajevo onsdag morgen. For første gang lyktes opprørsstyrkene også i et direkte angrep på pressefolk, da fjernsynsbygningen i Sarajevo ble rammet av en rakett.

Najmanje pet osoba je ubijeno, a 40 je ranjeno u novom napadu srpskih pobunjeničkih snaga na Sarajevo, u srijedu ujutro. Pobunjeničke snage izvršile su još jedan direktni raketni napad na novinare smještene u TV Domu u Sarajevu.

Dato/Datum: 29. 6. 1995.

Tittel/Naslov: **Ord mot krigen / Riječi protiv rata**

Side/Strana: 20.

Forfatter/Autor: Lederartikkel/Urednički komentar

Resyme/Sažetak:

Den serbiske blokaden av Sarajevo må heves og veien åpnes for den humanitære hjelpen til byens befolkning. En ny, fire måneder lang våpenhvile må komme i stand. Partene i krigen i Bosnia-Hercegovina må igjen møtes ansikt til ansikt ved forhandlingsbordet.

Serbia og Bosnia-Hercegovina må anerkjenne hverandre som frie, uavhengige republikker – selv om Bosnia-Hercegovina i dag er en sønderlemmet republikk og ingen vet hvordan den skal kunne gjøres hel igjen og attpåtil være liv laga når en fredsavtale møter virkeligheten.

Dette var budskapet som EUs nye fredsmekler Carl Bildt fikk med seg fra topmøtte i Cannes tilbake til slagmarken på Balkan.

„Srpska blokada Sarajeva mora prestati, a putevi za dostavu humanitarne pomoći za stanovnike grada se moraju otvoriti. Novo četveromjesečno primirje se mora uspostaviti. Partneri u ratu u Bosni i Hercegovini moraju sjesti za pregovarački sto licem u lice.

Srbija i Bosna i Hercegovina moraju se međusobno priznati kao slobodne, nezavisne republike bez obzira što je Bosna i Hercegovina danas razorena republika i niko ne zna kako će se stvari dalje odvijati kada se mirovni sporazum počne realizovati u praksi.“

Ovo je poruka novog pregovarača EU Carla Bildta, nakon njegovog povratka iz Kana na bojno polje, na Balkan.

Dato/Datum: 1. 7. 1995.

Tittel/Naslov: ***Bosnia bryter med FN utsending / Bosna prekida kontakte sa izaslanikom UN-a***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den bosniske regjeringen brøt fredag med FNs spesialutsending Yasushi Akashi. Årsakan til at regjeringen i Sarajevo ikke lenger vil snakke med Akashi er FNs forsonende holdning til de serbiske opprørerne, melder nyhetsbyrå Onasa. Vi snakker ikke med Akashi mer, sa Hasan Muratovic, som er minister med ansvar for kontakt med FN.

Bosanska vlada prekinula je u petak kontakte sa specijalnim izaslanikom UN-a, Yasushijem Akashijem. Razlog što vlada ne želi da razgovara sa Akashijem je podanički odnos UN-a prema srpskim

pobunjenicima, obavijestila je novinska agencija ONASA. „Mi više ne razgovaramo sa Akashijem“, izjavio je Hasan Muratović, ministar za odnose sa UN-om.

Dato/Datum: 3. 7. 1995.

Tittel/Naslov: ***Høy pris for Sarajevos eneste håp / Visoka cijena za jedinu nadu Sarajeva***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Sivilbefolkningen i Sarajevo betaler en stadig høyere pris for at regjeringshæren forsøker å bryter beleiringen: 13 mennesker ble drept og 75 skadd av serbiske kanoner i helgen. FN sier det skytes helt bevisst mot sivile mål.

Civili u Sarajevu plaćaju sve veću i veću cijenu zbog pokušaja Armije bosanske vlade da probije opsadu grada: Samo u vrijeme posljednjeg vikenda 13 osoba je ubijeno, a 75 je ranjeno u srpskom granatiranju grada. Izvještaji UN-a govore da se svjesno puca na civilne ciljeve.

Dato/Datum: 6. 7. 1995.

Tittel/Naslov: ***Bosnia-styrke klar til helgen? / Snage za Bosnu biće spremne za vikend?***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den flernasjonale vestlige militærstyrken som skal sendes til Bosnia, er klar til innsats allerede til helgen, sa den franske forsvarssjefen Jacques Lanxade. Styrkenes første oppgave blir å rydde vei for transport av nødhjelp til den beleirede hovedstaden Sarajevo, sa han.

„Međunarodne vojne snage zapadnih zemalja koje će se slati u Bosnu spremne su za napor već za vikend“, izjavio je francuski ministar odbrane Jacques Lanxade. „Prvi zadatak ovih snaga bit će čišćenje puteva za dopremanje humanitarne pomoći Sarajevu u opsadi“, izjavio je on.

Dato/Datum: 7. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **Til Sarajevo for enhver pris / Sarajevo po svaku cijenu**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den fransk-britiske utrykningsstyrken som skal beskytte FN soldatene i Bosnia, vil være operasjonsklar om to dager, sa den franske forsvarminister Charles Millon torsdag. Den viktigste oppgaven blir å bryte serbernes kvelertak på Sarajevo, men hvordan det skal skje er ikke en gang franske ledere enige om.

„Francusko-britanske snage, koje će štiti vojnike UN-a u Bosni, bit će spremne za dva dana“, izjavio je francuski ministar odbrane Charles Million, u četvrtak. Najvažniji zadatak je prekinuti srpsko davljenje Sarajeva. Međutim, način na koji to treba izvesti među francuskim liderima još uvijek nije usaglašen.

Dato/Datum: 10. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **FN soldater tatt til fange / Vojnici UN-a uhvaćeni kao taoci**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Fire bosnisk-serbiske stridsvogner rykket søndag fram til en posisjon bare en og en halv kilometer fra byen Srebrenica, langt inne i den FN beskyttede enklaven i Øst Bosnia, etter at de tok fem nye nederlandske FN soldater til fange. Til sammen 20 FN soldater blir nå holdt tilbake av serberne.

Nakon što su uzeli pet holandskih vojnika iz sastava UN-a za taoce, bosanski Srbi su se sa četiri oklopna vozila, u nedjelju, probili na samo kilometar i po od centra Srebrenice. Srebrenica je inače zaštićena enklava UN-a u istočnoj Bosni. Srbi sada drže kao taoce ukupno 20 vojnika UN-a.

Dato/Datum: 11. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **Harde kamper ved Srebrenica / Jake borbe kod Srebrenice**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Serbiske og bosniske styrker kjempet mandag harde kamper om kontrollen over den øst bosniske byen Srebrenica. FN har truet med å be NATO fly angripe serberne hvis de fortsetter angrepet.

Skuddvekslinger brøt ut før daggry i utkanten av byen, som de siste dagene er blitt utsatt for en offensiv fra de serbiske opprørsstyrkene. Byen blir forsvart av bosniske regjeringsstyrker, og nederlandske FN soldater har opprettet en forsvarslinje sør for byen. Srebrenica er en av FNs såkalte sikre soner i Bosnia.

En radiamatør i Srebrenica fortalte til bosnisk radio mandag morgen at situasjonen i byen er dramatisk. Det er mange drepte og sårede. Byen er under ild fra stridsvogner, og serberne har satt fyr på mange hus i utkanten av byen under sin framrykking, sa han.

Hovedstaden Sarajevo ble også truffet av artilleriild mandag, og kilder ved sykehuset sa at minst 12 mennesker ble skadet.

Serberne har også skutt granater mot den østbosniske enklaven Zepa.

Srpske i bosanske snage su u ponedjeljak vodile žestoke borbe za kontrolu istočnobosanskog grada Srebrenice. UN su zaprijetile da će pozvati avione NATO-a da bombarduju Srbe, ako oni nastave sa napadima.

Razmjena vatre počela je u rano jutro u predgrađu grada, koji je zadnjih nekoliko dana bio izložen ofanzivi srpskih pobunjeničkih snaga. Grad su branili pripadnici Armije bosanske vlade i pripadnici Holandskog bataljona UN-a. Linija odbrane formirana je na južnom prilazu gradu. Srebrenica je jedna od tzv. zaštićenih zona UN-a u Bosni.

Jedan radioamater iz Srebrenice javio se u ponedjeljak ujutro u Bosanski radio. Tom prilikom on je rekao da je situacija u gradu dramatična i da ima mnogo ubijenih i ranjenih. Grad je pod stalnom tenkovskom vatrom, a prilikom ulaska u grad Srbi su zapalili mnogo kuća u predgrađu. Glavni grad Sarajevo je, također, u ponedjeljak bio izložen artiljerijskoj vatri. Izvori iz jedne bolnice govore o 12 ranjenih osoba.

Srbi su granatirali, također, istočnobosansku enklavu Žepu.

Dato/Datum: 12. 7. 1995.

Tittel/Naslov: ***Et vendepunkt for FN / Prekretnica za UN***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Srebrenicas fall er et vendepunkt som vil tvinge fram en avgjørelse om FN soldatene skal trekke seg ut av Bosnia eller forsvare seg med mer aggressive midler, sa en amerikansk tjenestemann tirsdag.

„Pad Srebrenice je prekretnica na osnovu koje će se pod pritiskom donijeti odluka o tome da li će se vojnici UN-a povući iz Bosne ili će se braniti agresivnim sredstvima“, izjavio je jedan neimenovani američki službenik.

Dato/Datum: 12. 7. 1995.

Tittel/Naslov: ***Serberne trosset NATO angrep /***

Srbi prkose napadima NATO-a

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosniske-serbisk soldater rykket tirsdag inn i byen Srebrenica i Øst Bosnia, til tross for at NATO fly forsøkte å stoppe dem. Det brøt ut

masseflukt blant de 30.000 innbyggerne da de nederlandske FN soldatene som forsvarte byen i sør måtte trekke seg tilbake. Tusenvis av flyktninger befinner seg utenfor en FN base uten å vite hvor de skal ta veien.

Den bosnisk-serbiske hæren har kontroll over Srebrenica, sa talsmann for FN i Sarajevo, Aleksandar Ivanko. Kaptein John Riepen opplyste at de nederlandske soldatene forlot sine stillinger i sør og forflyttet seg til Potocari, ei grend tre kilometer nord for Srebrenica hvor FN har en base.

Luftangrepet kom likevel for sent til å hindre det serbiske infanteriet i å ta seg inn i byen fra sør.

Bosnias statsminister Haris Silajdzic rettet tirsdag bitter kritikk mot NATO for ikke å ha grepet inn tidligere for å forsvare den FN beskyttede enklaven.

Admiral Leighton Smith sa til nyhetskanalen CNN at flere fly sto klare til å gå til aksjon om nødvendig. CNNs Pentagon korrespondent sa NATO denne gang hadde sørget for å ha godt med fly som kunne lamme det serbiske radaranlegget, som har vist seg å være langt mer avansert enn det NATO tidligere trodde.

De bosniske serberne startet angrepene mot Srebrenica torsdag. Den 40 kvadratkilometer store sonen med 40.000 innbyggere har vært avskåret fra omverdenen i tre år. FN trodde til å begynne med at angrepet var av mindre betydning.

De bosniske serberne har truet med å drepe de 30 nederlandske FN soldatene de holder som gisler; hvis ikke NATO straks innstiller alle flyangrep, opplyste Nederalnds forsvarminister Joris Voorhove tirsdag. Voorhove ba FN spesialutsending Akashi om å avlyse ytterligere flyangrep.

Forsvarsministrene sa videre at serberne har truet med å jevne byen Srebrenica og FN basen ved Potocari med jorda, hvis ikke NATO stanser flybombingen.

Vojnici bosanskih Srba su u utorak ušli u grad Srebrenicu, u istočnoj Bosni, usprkos pokušajima aviona NATO-a da ih spriječe u tome. Nakon što su se pripadnici Holandskog bataljona iz sastava UN-a, koji su branili grad, povukli, nastupilo je masovno bježanje 30.000 civila iz grada. Hiljade izbjeglica se nalazi u bazi UN-a u Potočarima i niko ne zna šta će s njima dalje biti.

„Vojska bosanskih Srba preuzela je kontrolu nad Srebrenicom“, izjavio je glasnogovornik UN-a u Sarajevu Aleksandar Ivanko. Kapetan John Riepen je obavijestio da su holandski vojnici napustili svoje položaje na jugu i povukli se u Potočare, gdje UN imaju svoju bazu, smještenu otprilike tri kilometra sjeverno od centra Srebrenice.

Zračni udari došli su kasno i nisu mogli spriječiti srpsku pješadiju da uđe u grad iz pravca juga.

Bosanski premijer Haris Silajdžić u utorak je oštro kritikovao NATO zbog toga što se nije umiješao ranije i odbranio zaštićenu zonu UN-a.

Admiral Leighton Smith izjavio je za CNN da su avioni NATO-a bili spremni za akciju u slučaju potrebe. Dopisnik CNN-a iz Pentagona je rekao da je NATO bio spreman neutralisati srpski radarski sistem koji se pokazao puno sofisticiranijim nego što je NATO imao informacije.

Inače, bosanski Srbi počeli su napad na Srebrenicu u četvrtak. To je površina od 40 kvadratnih kilometara sa 40.000 stanovnika koja je bila odvojena od svijeta tri godine. Kada je počeo napad UN su mislile da je to jedan u nizu beznačajnih napada.

„Bosanski Srbi zaprijetili su da će ubiti 30 holandskih vojnika pripadnika UN-a, koje su držali kao taoce, ako NATO odmah ne obustavi sve vrste zračnih udara“, informisao je ministar odbrane Holandije Joris Voorhove, u utorak. Zbog toga je Voorhove i zamolio specijalnog izaslanika UN-a Akashija da odloži dodatne zračne udare.

Holandski ministar odbrane je dodao „da su Srbi zaprijetili da će i grad Srebrenicu i Bazu UN-a u Potočarima srušiti sa zemljom ako NATO ne zaustavi bombardovanje“.

Dato/Datum: 13. 7. 1995.

Tittel/Naslov: ***FN totalt ydmyket / UN totalno ponižene***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

De vestlige stormaktene og FN må etter Srebrenicas fall se den endelige fiasko og totale ydmykelse i øynene.

Det er økende sjanse for at FN vil bli tvunget til å trekke sine styrker ut av Bosnia med halen mellom beina, mener diplomater og observatører.

Bosnias president Alija Izetbegovic sa onsdag at han er nesten helt sikker på at Bosnia vil be FN trekke seg ut når deres mandat er ute i november.

Det kan og med være aktuelt å be FN forlate Bosnia før tiden er ute, sa Izetbegovic, og satte ord på bosniernes frustrasjonen over at FN ikke har greid å hindre serberne i å ta „den sikre sonen“ Srebrenica.

FN generalsekretær Boutros Boutros Ghali sa onsdag at han vil gjøre det som er mulig for å oppretholde FN styrkenes nærvær i Bosnia, trass i det alvorlige tilbakeslaget i Srebrenica. Både USA, Frankrike og Storbritannia støtter fortsatt dette synet. Men ifølge diplomater og militære tjenestemenn er stemningen i stormaktenes hovedsteder i ferd med å endre seg.

Zapadne velike sile i UN moraju nakon pada Srebrenice pogledati u oči konačnom fījasku i njihovom totalnom poniženju.

Sada su povećane šanse da UN podviju rep i da se povuku iz Bosne, mišljenja su mnogi diplomati i posmatrači.

Bosanski predsjednik Alija Izetbegović je izjavio „da je on siguran da će Bosna uputiti zahtjev UN-u da se povuku kada im istekne mandat u novembru mjesecu“.

„Možda će biti aktuelno zamoliti UN da odu i prije isteka mandata“, kaže Izetbegović, podsjećajući na bosansku razočaranost prema UN-u koji nisu mogli spriječiti Srbe da „uzmu sigurnu zonu“ Srebrenica.

Generalni sekretar UN-a Boutros Boutros Ghali je izjavio u srijedu da će on uraditi sve što je u njegovoj moći da se osigura prisustvo snaga UN-a u Bosni, bez obzira na događaje u Srebrenici. SAD, Francuska i Velika Britanija podupiru ovakav pristup. Prateći diplomatske i vojne izvore raspoloženje u centrima moći vezano za situaciju u Bosni je na putu da se promijeni.

Dato/Datum: 13. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **Katastrofe truer 30.000 flyktninger / Katastrofa prijeti za 30.000 izbjeglica**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Minst 30.000 muslimske flyktniger var onsdag i bosnia-serbernes vold, etter at serberne tok kontroll over både byen Srebrenica og FN styrkenes siste base i området. Evakueringen av kvinner, barn og eldre startet umiddelbart, mens bosnia-serberne varslet avhør av stridsdyktige menn over 16 år for å finne „krigsforbrytere.“

Den bosnisk-serbiske militærlederen Ratko Mladic kom til Potocari med mer enn 40 busser og lastebiler, og insisterte på å starte evakuering av sivile øyeblikkelig.

Bosnia-serberne skilte ifølge FN talsmannen Aleksander Ivanko mennene fra kvinner og barn blant de sultne, tørste og utslitte flyktingene. Menn og unggutter over 16 år skulle føres til den serbisk kontrollerte byen Bratunac for undersøkelse av mulige krigsforbrytelser, ble det opplyst.

Den bosniske regjeringen krevde onsdag at noe blir gjort for å redde flyktingene, men ingenting tyder på at det er aktuelt med ytterligere flyngrep fra NATOs side. Hær sjefen Ratko Mladic truet onsdag morgen med å bombardere de sivile flyktingene, hvis NATO og FN igjen iverksetter flyngrep mot hans styrker.

Nakon što su Srbi preuzeli kontrolu nad Srebrenicom i Bazom UN-a u Potočarima najmanje 30.000 muslimanskih izbjeglica našlo se u veoma teškoj situaciji. Istovremeno sa evakuacijom žena, djece i staraca obavljaju se saslušanja muškaraca starijih od 16 godina i sposobnih za borbu, a u cilju pronalaska „ratnih zločinaca“ među njima.

Vojni lider bosanskih Srba Ratko Mladić došao je u Potočare sa više od 40 autobusa i teretnih kamiona nakon čega je počeo davati instrukcije o tome kako će se provoditi momentalna evakuacija civila.

Prateći glasnogovornika UN-a Aleksandra Ivanka bosanski Srbi su izvršili razdvajanje gladnih i žednih muškarca na jednoj od žena i djece na drugoj strani. Muškarci i dječaci stariji od 16 godine odvoženi su u Bratunac, grad koji su kontrolisali Srbi, radi ispitivanja o njihovim mogućim ratnim zločinima.

Bosanska vlada uputila je u srijedu zahtjev da se učini nešto kako bi se spasile izbjeglice. Međutim, ništa nije govorilo u prilog tome da su izvjesni vojni udari NATO-a. Šef srpske vojske Ratko Mladić zaprijetio je, u srijedu ujutro, da će on bombardovati izbjeglice civile ukoliko NATO i UN pokušaju izvršiti zračne udare na njegove jedinice.

Dato/Datum: 14. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **Chirac krever militæraksjoner / Chirac zahtijeva vojnu akciju**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-DPA

Resyme/Sažetak:

Frankrikes president Jacques Chirac satte torsdag krav om en begrenset internasjonal militæraksjon for å hindre angrep på de muslimske områdene i Bosnia. Hvis ikke vil Frankrike vurdere å trekke tilbake sine soldater, heter det i en uttalelse fra presidenten torsdag kveld.

To av fem faste medlemmene av Sikkerhetsrådet, Russland og Kina, advarte torsdag på det sterkeste mot å sette den nyopprettede unnsetningsstyrken inn i Bosnia, fordi dette kan forverre situasjonen og føre til en opptrapping av krigen.

Storbritania har gjort det klart at militær erobring av Srebrenica ikke er aktuelt, og USA har overlatt til de europeiske allierte å ta avgjørelsen.

Frankrike sier ikke at det må gjøres med våpenmakt. Vi sier alle midler må tas i bruk. Vi har alltid ment at løsningen må finnes diplomatisk, men for å forhandle må vi sørge for ikke å befinne oss i en svak posisjon, sa Frankrikes forsvarsminister Charles Millon i et radiointervju torsdag ettermiddag.

U Brussel slo NATO generalsekretær, Willy Claes, fast at han regner Srebrenica som definitivt tapt. Han motsatte seg samtidig å kalle nederlaget ved Srebrenica for „NATOs nederlag“. Gjennom FN mandatet er militæralliansen i praksis bundet på hender og føtter og ute av stand til å handle militært, framholdt han.

EU mekler Carl Bildt reiser fredag til Beograd for å forsøke på nytt å få til en avtale med Serbias president Slobodan Milosevic. Håpet

er at forhandlingene kan føre til at Serbia anerkjenner Bosnia, slik at dette kan slå en kilde inn mellom Serbia og de bosniske serberne. Til gjengeld vil FN gi lettelser i boikotten av Serbia.

FN mekler Thorvald Stoltenberg var torsdag i Wien for å møte representater for de 52 medlemslandene i Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSCE). Han skulle orinertere OSCEs faste råd om situasjonen i de internasjonale forhandlingene.

I London avsluttet stormaktens kontakgruppe for Bosnia sitt to dager lange møte med å slå fast at erobringen av Srebrenica er en absolutt katastrofe.

Situasjonen i Bosnia er det største nederlaget for Vesten siden 1930-årene, sa USAs viseutenriksminister, Richard Holbrooke, i et intervju med amerikansk fjernsyn etter møtet.

Nederlands utenriksminister Hans van Mierlo kalte torsdag inn den franske ambassadøren og overleverte en protest mot utsagn Frankrikes utenriksminister Herve De Charette kom med. Charette sa at de nederlandske FN soldatene var medskyldige i etnisk utrenskning. Charettes uttalelse er så ekstrem at jeg nekter å trå at den er sann, sa van Mierlo på en presskonferanse i Haag.

Francuski predsjednik Jacques Chirac uputio je u četvrtak zahtjev za ograničenu vojnu akciju kojom bi se spriječio napad na muslimanska područja u Bosni. „Ako se to ne desi Francuska će razmotriti povlačenje svojih vojnika iz Bosne“, kaže se u saopćenju predsjednika izdatom u četvrtak navečer.

Dvije od pet stalnih članica Savjeta sigurnosti UN-a, Rusija i Kina, u četvrtak su se najoštrije usprotivile mogućnosti slanja dodatnih vojnih trupa u Bosnu jer to, po njima, može pogoršati situaciju i dovesti do intenziviranja rata.

Velika Britanija se izjasnila da ne dolazi u obzir vojna zaštita Srebrenice, te da to uopće nije aktuelno, a SAD su odluku o vojnoj akciji prepustile svojim evropskim saveznicima.

Francuska ne odbija mogućnost upotrebe vojne sile. „Mi smo za to da se sva sredstva moraju koristiti. Uvijek smo bili mišljenja da se rješenje mora naći diplomatskim putem, ali da bi se uspješno pregovaralo ne smije se imati slaba pozicija“, rekao je francuski ministar odbrane Charles Millon u jednom radio intervjuu, u četvrtak poslije podne.

U Bruselu je generalni sekretar NATO-a Willy Claes zauzeo čvrsto stanovište da on računa s tim da je Srebrenica definitivno izgubljena. On se istovremeno usprotivio nastojanjima da se poraz kod Srebrenice zove „Poraz NATO-a“. Postojeći sistem UN-a vezao je i ruke i noge Vojnoj alijansi koja u praksi nije u stanju vojno djelovati“, istakao je on.

Pregovarač EU Carl Bildt putuje u petak u Beograd da pokuša ponovo doći do sporazuma sa Slobodanom Miloševićem. Ovi pregovori mogu dovesti do toga da Srbija prizna Bosnu, a što može biti izvor sukoba između Srbije i bosanskih Srba. Za uzvrat UN bi dale određene olakšice vezane za sankcije prema Srbiji.

Pregovarač UN-a Thorvald Stoltenberg je bio u četvrtak u Beču, gdje se susreo sa predstavnicima 52 članice Organizacije za sigurnost i suradnju u Evropi (OSCE). On će obavijestiti Savjet OSCE-a o situaciji na međunarodnom planu.

U Londonu je završila sa radom Kontakt-grupa velikih sila za Bosnu koja je nakon dva dana zasjedanja čvrsto stala na stanovište da je zauzimanje Srebrenice katastrofa.

„Situacija u Bosni je najveći poraz zapadnog svijeta od 1930. godine“, izjavio je zamjenik ministra vanjskih poslova SAD-a Richard Holbrooke u jednom intervjuu za američku televiziju, nakon sastanka.

Holandski ministar vanjskih poslova Hans van Mierlo pozvao je u četvrtak francuskog ambasadora i proslijedio mu protest zbog izjave francuskog ministra vanjskih poslova Herve De Charettea, koji je u vezi Srebrenice rekao da su holandski vojnici suodgovorni u etničkom čišćenju. „Charretovo izjašnjavanje je tako ekstremno da ja ne mogu povjerovati da je to istina“, izjavio je van Mierlo na jednoj press konferenciji u Haagu.

Dato/Datum: 14. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **Flere sikre soner truet / Većina sigurnih zona u opasnosti**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-DPA

Resyme/Sažetak:

Bosnia serbernes erobring av Srebrenica har satt andre muslimske innestengte områder i Øst Bosnia i fare. Begge de andre „sikre FN sonene“ i Øst Bosnia, Zepa og Gorazde, ble torsdag utsatt for serbiske angrep.

Serbiske granater slo ned i begge de to byene. Det ble ikke meldt om drepte eller sårede.

Det er fem „sikre FN soner“ i Bosnia, foruten Srebrenica, Zepa, Gorazde, Tuzla, Sarajevo og Bihać. De siste tre forsvarer mot serbiske angrep av bosniske regjeringsstyrker. Men Zepa og Gorazde, som i likhet med Srebrenica ligger i Øst Bosnia, innestengt i serbisk kontrollert område, er mer utsatt.

Zepa er naturlige neste målet. Denne lille enklaven, som ligger i et fjellområde sør for Srebrenica, har 30.000 innbyggere og „beskyttes“ i dag av 90 ukrainske FN soldater.

Gorazde, som har rundt 60.000 innbyggere, vil trolig bli vanskeligere for serberne å ta, siden den bosniske regjeringshæren har en viss styrke i området. Men med bare 300 FN soldater i byen er også Gorazdes framtid svært usikker.

Zauzimanje Srebrenice od strane bosanskih Srba dovelo je u opasnost i druga muslimanska područja u istočnoj Bosni. Tako su druge „sigurne zone“ u istočnoj Bosni, Žepa i Goražde, u četvrtak bile izložene srpskim napadima.

Srpske granate ispaljivane su na oba ova grada. Nije bilo informacija o ubijenim ili ranjenim.

U Bosni, osim Srebrenice, ima pet „sigurnih zona“, a to su: Žepa, Goražde, Tuzla, Sarajevo i Bihać. Zadnje tri „sigurne zone“ od srpskih napada brani Armija bosanske vlade. Međutim, Žepa i Goražde se isto kao i Srebrenica nalaze u istočnoj Bosni i opkoljene su Vojskom bosanskih Srba.

Žepa je, naravno, sljedeći cilj. To je mala enklava koja se nalazi u planinama južno od Srebrenice, ima 30.000 stanovnika, a štiti je 90 ukrajinskih vojnika UN-a.

Goražde ima otprilike 60.000 stanovnika i to je za Srbe teži cilj za osvojiti, ali i zbog činjenice što Armija bosanske vlade u tom rejonu ima znatan broj svojih pripadnika. Međutim, sa samo 300 vojnika UN-a u gradu, budućnost Goražda je nesigurna.

Dato/Datum: 15. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **Serberne angriper på ny / Srbi ponovo napadaju**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

De bosniske serberne har startet angrep mot den muslimske enklaven Zepa i det østlige Bosnia og observasjonsposten til de ukrainske FN soldatene som forsvarer byen, opplyste kilder i FN fredag. To av våre observasjonsposter ble utsatt for målrettede angrep fra de bosnisk-serbiske styrkene, sa FN kilden. Bosnia serberne hadde ifølge kilden satt i verk et avgjørende angrep mot Zepa.

Den bosniske regjeringen sa tidlig fredag ettermiddag at bosnia serberne gikk til angrep med både artilleri og infateri. Angrepet på Zepa følger tre dager etter at de bosniske serberne tok Srebrenica, en annen „FN beskyttet“ sone i samme del av Bosnia.

En ukrainsk FN soldat ble fredag såret av serbisk skyting, sa FN talsmannen Gary Coward. De 79 ukrainske FN soldatene er den eneste beskyttelsen av den „sikre“ sonen. FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) har for tiden ingen representater i Zepa, der det bor om lag 10.000 mennesker.

President Jacques Chirac trakk fram den ettergivende linjen overfor Adolf Hitler da han fredag uttrykte frustrasjon over en total mangel på respons fra andre land på appellen om militær intervensjon i Bosnia. Forsvarsminister Charles Million ga sine allierte en 48 timers frist på å svare om de vil være med på en militæraksjon i Bosnia eller ikke. Både Storbritania og USA reagerte heller kjølig på det franske initiativet, etter at Chirac snakket personlig med både president Clinton og andre ledere.

„Bosanski Srbi otpočeli su napad na muslimansku enklavu Žepa, u istočnoj Bosni, tako što su napali na posmatračku stanicu, gdje su smješteni ukrajinski vojnici UN-a, koji brane grad“, informisali su izvori UN-a u petak. „Dvije naše posmatračke stanice bile su cilj napada bosanskih Srba“, izjavio je izvor UN-a. Izvor UN-a saznaje da su bosanski Srbi krenuli u odlučujuću ofanzivu na Žepu.

Bosanska vlada izdala je saopćenje u petak, u kome se kaže da su bosanski Srbi krenuli u artiljerijski i pješadijski napad na Žepu. Napad na Žepu je počeo tri dana nakon što su bosanski Srbi zauzeli Srebrenicu. Žepa je inače „zaštićena zona UN-a“ i nalazi se u istom dijelu Bosne kao i Srebrenica.

„U petak su Srbi ranili jednog ukrajinskog vojnika pripadnika UN-a“, izjavio je glasnogovornik UN-a Gary Coward. Inače, 79 ukrajinskih vojnika pripadnika UN-a su jedina zaštita „zaštićene“ zone Žepa. Generalni sekretarijat za izbjeglice (UNHCR) već dugo nema svog predstavnika u Žepi gdje živi oko 10.000 ljudi.

Predsjednik Jacques Chirac izrazio je svoje razočarenje u pogledu odnosa drugih zemalja prema njegovom apelu u vezi vojne intervencije u Bosni. Tu vrstu popustljivosti Chirac je uporedio sa popustljivošću koja se pokazivala prema Hitleru. Francuski ministar odbrane Charles Million dao je svojim saveznicima rok od 48 sati da se izjasne da li žele ili ne učestvovati u vojnoj akciji u Bosni. I Velika Britanija i SAD hladno su reagovala na francusku inicijativu koja je uslijedila nakon Chiracovog razgovora sa predsjednikom Clintonom i drugim liderima.

Dato/Datum: 15. 7. 1995.

Tittel/Naslov: ***Bosnias regjering avviser Stoltenberg / Bosanska vlada odbija Stoltenberga***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: AP

Resyme/Sažetak:

Thorvald Stoltenberg er utnevt til FN's spesialutsending til Bosnia. Han vil trolig møte Serbias president Slobodan Milosevic og

bosniske serberledere i helgen, for om mulig å stagge krigshandlingene i det østlige Bosnia. Men den bosniske regjeringen sier den ikke vil samarbeide med Stoltenberg.

Boutros Ghali skriver til Sakerhetsrådet at han sender Stoltenberg til Bosnia for å se om det med diplomatiske midler er mulig å oppfylle Sakerhetsrådets krav om at de bosniske serberne trekker seg ut av Srebrenica.

Det tyske nyhetsbyrået DPA meldte fredag kveld at Stoltenberg var på vei til Beograd for samtaler med Serbias president Slobodan Milosevic, mens bosnisk serbiskestyrker gikk til angrep på den øst bosniske enklaven Zepa. Deretter reiser han ventelig til de bosniske serbernes hovedkvarter i Pale for å forhandle med den de bosnias serbiske lederne.

Det har også vært antatt at Stoltenberg vil forsøke å få samtaler med den bosniske regjeringen i Sarajevo, men bosniske myndigheter uttalte fredag at de avviser samarbeid med Stoltenberg.

Regjeringen i Bosnia holder både Stoltenberg og japaneren Yashusi Akashi, FNs utsending til det tidligere Jugoslavia, ansvarlige for utviklingen i Bosnia, og særlig de siste dagers hendelser i Srebrenica, het det.

Thorvald Stoltenberg je imenovan za specijalnog izaslanika UN-a za Bosnu. On će se, vjerovatno, tokom ovog vikenda, susresti sa srbijanskim predsjednikom Slobodanom Miloševićem, kao i sa liderima bosanskih Srba, kako bi zaustavio ratna dešavanja u istočnoj Bosni. Za to vrijeme bosanska vlada odbija da sarađuje sa Stoltenbergom.

Boutros Ghali je napisao pismo Savjetu sigurnosti UN-a u kojem on obavještava da je poslao Stoltenberga u Bosnu s ciljem pronalaska diplomatskih sredstva za izvršenje zahtjeva Savjeta sigurnosti UN-a o povlačenju bosanskih Srba iz Srebrenice.

Njemačka informativna agencija DPA obavijestila je, u petak navečer, da je Stoltenberg već na putu za Beograd gdje će razgovarati sa Slobodanom Miloševićem. Za to vrijeme snage bosanskih Srba napadaju istočnobosansku enklavu Žepu. Nakon Beograda Stoltenberg će otputovati na Pale gdje će razgovarati sa liderima bosanskih Srba.

Za pretpostaviti je da će Stoltenberg pokušati razgovarati i sa bosanskom vladom u Sarajevu. Međutim, bosanske vlasti izjasnile su se u petak da oni odbijaju saradnju sa Stoltenbergom.

Vlada u Bosni je mišljenja da su Stoltenberg i Japanac Yashusi Akashi, kao izaslanik UN-a za bivšu Jugoslaviju, odgovorni za razvoj

situacije u Bosni, a naročito za posljednja dešavanja u Srebrenici, kaže se u saopštenju.

Dato/Datum: 17. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **NATO vurderer militæraksjon / NATO procjenjuje mogućnost vojne akcije**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Bosnia serbiske styrker rykket søndag fram mot sentrum av den FN beskyttede enklaven Zepa i det østlige Bosnia. Samtidig satt vestlige militærledere sammen i krisemøte i London for å vurdere mulige militæraksjoner mot serberne.

EU fredsmekler Carl Bildt har fått til en avtale med serberne som åpner for at 38 norske lastebiler i Metkovic ved Adriaterhavet nå endelig får kjøre til Sarajevo. Bosnia serbiske ledere har også gått med på å lå Røde Kors representater få møte flere tusen muslimer, som trolig ble tatt til fange da serberne fikk kontroll over byen Srebrenica.

Toppoffiserer fra Frankrike, USA og Storbritannia møttes i det britiske Forsvarsdepartementet for å drøfte ulike startegier for å forsvare det som er igjen av de FN garanterte „sikre områdene“ i Bosnia.

Vi er villige til å vurdere ethvert realistisk forslag, uansett hvem som framsetter det. Politisk lederskap er nødvendig i kombinasjon med profesjonelle militære fagvurderinger, sa den britiske utenriksministeren Malcolm Rifkind før møtet. De militæres vurderinger vil snarest mulig bli forelagt de vestlige topplerne.

U nedjelju su snage bosanskih Srba prodrle u centar zaštićene enklave UN-a Žepa, u istočnoj Bosni. Za to vrijeme vojni lideri zapadnih zemalja držali su hitan sastanak u Londonu kako bi razmotrili moguće vojne akcije protiv Srba.

Pregovarač EU Carl Bildt uspio je postići sporazum sa Srbima po kojem 38 teretnih kamiona iz Metkovića, kod Jadranskog mora, može

krenuti prema Sarajevu. Lideri bosanskih Srba uspostavili su kontakt sa predstavnicima Crvenog krsta s ciljem zbrinjavanja više hiljada Muslimana koji su zarobljeni nakon pada Srebrenice pod srpsku kontrolu.

Visoki oficiri iz Francuske, SAD-a i Velike Britanije susreli su se u britanskom Ministarstvu odbrane kako bi razmotrili različite strategije odbrane onoga što je još ostalo od „sigurnih zona“ UN-a u Bosni.

„Mi smo voljni da procijenimo svaki realni prijedlog, bez obzira ko ga predloži. Političko djelovanje obavezno je u kombinaciji sa profesionalnim vojnim stručnim procjenama“, izjavio je ministar vanjskih poslova Malcolm Rifkind, prije početka sastanka. Vojne procjene uskoro će biti predložene visokim oficirima zapadnih zemalja na razmatranje.

Dato/Datum: 18. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **Omringede Zepa holder i stand / Žepa u opsadi još izdržava Side/Strana:** 6.

Forfatter/Autor: NT-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Den omringende muslimske enklaven Zepa i Øst Bosnia så mandag ut til å holde stand mot de angripende serbere selv om den er overlatt til seg selv. De 79 ukrainske FN soldatene som er satt til å beskytte dem, virker maktesløse.

En gruppe på 3.000 muslimer kom fram til Tuzla søndag kveld etter å ha slått seg gjennom fra Srebrenica, en strekning på over 50 kilometer gjennom serbiske kontrollert område, opplyste bosniske tenestemenn mandag.

Flesteparten av de nyankomne var menn i våpenfør alder. De kom i kamp med serberne da de skulle krysse frontlinjen, men fikk da hjelp av artilleri fra sin egen regjeringshær.

De 3.000 forklarer et stykke på vei hvor det er blitt av 15.000 av Srebrenicas innbygere som sporløst forsvant. Men fremdeles regner man med at serberne holder minst 4.000 gutter og menn som fanger. Røde Kors er blitt lovet besøksrett, men først om en stund av „sikkerhetsgrunner“.

Opkoljena muslimanska enklava Žepa, u istočnoj Bosni, u ponedjeljak je izgledala tako kao da se može odbraniti od Srba koji je

napadaju i koji su svuda okolo. Ipak, samo 79 ukrajinskih vojnika UN-a, koji štite ovu enklavu, nisu je u stanju zaštititi.

„Grupa od 3.000 Muslimana u nedjelju navečer došla je u Tuzlu, nakon što su se uspjeli probiti iz Srebrenice i nakon što su prešli više od 50 kilometara teritorije koju kontrolišu Srbi“, obavijestio je jedan službenik bosanske vlade u ponedjeljak.

Većina pristiglih bili su muškarci koji podliježu vojnoj obavezi. Oni su prilikom probijanja srpskih linija fronta dolazili u oružani sukob sa Srbima i tada su dobijali artiljerijsku pomoć od Armije bosanske vlade.

Njih 3.000 svjedoče o onome šta se dešavalo na jednom dijelu puta sa kojeg je bez traga nestalo 15.000 stanovnika Srebrenice. Procjenjuje se da Srbi drže najmanje 4.000 dječaka i odraslih muškaraca kao zatvorenike. Crvenom krstu je bila dozvoljena posjeta ovog područja, ali samo nakratko zbog „sigurnosnih razloga“.

Dato/Datum: 19. 7. 1995.

Tittel/Naslov: ***Flyktningpolitikken ligger fast / Izbjeglička politika stoji čvrsto***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Dag Kjørholt

Resyme/Sažetak:

Norsk flyktningpolitikk overfor det tidligere Jugoslavia ligger fast. Norge har ingen planer om å oppheve visumplikten for Bosnia flyktninger, slik Kristelig Folkeparti forslår.

Dersom FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) ber Norge ta imot flere bosniske flyktningert departementet vil være veldig åpne for slike forespørsler. Men hittil har ikke UNHCR kontaktet norske myndigheter om dette.

Ekspedisjonssjefen peker på at dette er i tråd med hva den bosniske regjeringen selv har uttalt. Hun viser til en uttalelse fra Bosnias president Alija Izetbegovic i slutten av forige uke som går sterkt imot å sende bosniske flyktninger til tredje land.

Norveška izbjeglička politika prema bivšoj Jugoslaviji je stabilna tako da Norveška nema nikakvih planova o ukidanju viza za izbjeglice iz Bosne, kako to predlaže Kristelig Folkeparti (Kršćanskonarodna stranka).

Ako Visoki komesarijat za izbjeglice (UNHCR) zamoli Norvešku da prihvati mnoge bosanske izbjeglice Parlament će biti veoma otvoren za takve molbe. Međutim, do sada UNHCR nije kontaktirao norveške vlasti po tom pitanju.

Šefica protokola UNHCR-a ukazuje na to da je ovo povezano sa stavom bosanske vlade. Ona podsjeća na jednu izjavu bosanskog predsjednika Alije Izetbegovića, datu krajem prošle sedmice, u kojoj je on čvrsto protiv toga da se bosanske izbjeglice šalju u treće zemlje.

Dato/Datum: 20. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **Zepa vil falle, FN maktesløs / Žepa će pasti, UN bespomoćne Side/Strana:** 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den FN beskyttede enklaven Zepa kan falle når som helst, uten at FN kan gjøre noe for å hindre det. Andre bosniske enklaver står for tur, sier en oppgitt FNs spesialutsending til det tidligere Jugoslavia, Yasushi Akashi.

Jeg er bedrøvet over Srebrenicas fall og over at det samme snart vil skje med Zepa, sa Akashi til pressen etter et møte med ambassadørene fra NATO landene.

Vi er ikke fysisk i stand til å beskytte enklaven, sa Akashi, som orienterte NATO om krisen i Bosnia og sa FN soldatene gjør sitt beste for å hjelpe ofrene.

„Zaštićena enklava UN-a Žepa može pasti kad bilo, a UN ne mogu uraditi nešto da to spriječe. Druge bosanske enklave čekaju svoj red“, kaže specijalni izaslanik UN-a za bivšu Jugoslaviju Yasushi Akashi.

„Tužan sam zbog pada Srebrenice i zbog toga što će se to isto desiti i Žepi“, rekao je Akashi za medije nakon sastanka sa ambasadorima zemalja članica NATO-a.

„Mi fizički nismo u stanju da zaštitimo enklavu“, rekao je Akashi, informirajući NATO o krizi u Bosni, naglašavajući da vojnici UN-a čine sve što mogu da zaštite žrtve.

Dato/Datum: 21. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **Russisk støtte til Serbia etterlyses / Istražuje se ruska podrška Srbiji**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Forslaget fra den franske presidenten Jacques Chirac om at NATO skal intervenere i krigen i Bosnia, har de siste dagene fått i gang en debatt i Moskva om den russiske holdningen til eks Jugoslavia. Tradisjonelt er det nære forbindelser mellom Serbia og Russland - de deler den slaviske kultur og ortodokse religion – og Russland befridde serberne fra tyrkerne på slutten av 1800 tallet.

Prijedlog francuskog predsjednika Jacquesa Chiraca o tome da NATO interveniše u ratu u Bosni, ovih dana razmatran je u Moskvi sa posebnim osvrtom na rusko držanje prema bivšoj Jugoslaviji. Tradicionalno su bliske veze između Srbije i Rusije – koje imaju istu slavensku kulturu i pravoslavnu vjeru – a krajem XIX stoljeća Rusija je oslobodila Srbe od Turaka.

Dato/Datum: 22. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **Vesten vil forsvare Gorazde / Zapad će braniti Goražde**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: Baard O. Aakvaag

Resyme/Sažetak:

Videre serbisk angrep på FN beskyttede områder vil bli møtt med besluttsomme og omfattende tiltak, som kan inkludere luftangrep, sa Storbri-

tanias utenriksminister Malcolm Rifkind ved avslutningen av krisemøtet om Bosnia i London fredag kveld.

Deltakerne på London møtet åpnet med å diskutere politiske løsninger før de gikk over til militære og humanitære oppgaver i Bosnia. Ifølge britiske tjenestemenn er de bidragsytendene enige om å fordømme serbernes aksjoner i Srebrenica og Zepa.

Deltakerne er også enige om å true med å hindre slike aksjoner og utførte truslene, sa en britisk tjenestemann på en pressebriefing halvveis i møtet.

Over 50 deltakere var samlet rundt forhandlingsbordet på Lancaster House i sentrum av London. I tillegg til Kontaktgruppen og representater for landene som har soldater i Bosnia, deltar blant andre FNs fredsmekler Thorvald Stoltenberg, Natos generalsekretær Willy Claes og EUs fredsmekler Carl Bildt.

”Sljedeći srpski napad na zaštićene zone UN-a bit će dočekan sa odlučnim i sveobuhvatnim mjerama koje mogu sadržavati i zračne udare”, izjavio je ministar vanjskih poslova Velike Britanije Malcolm Rifkind na završetku sastanka u Londonu, koji je na dnevnom redu imao situaciju u Bosni.

Učesnici sastanka u Londonu prvo su raspravljali o političkim rješenjima nakon čega su prešli na raspravu o vojnim i humanitarnim zadacima u Bosni. Prateći britanske zvaničnike postignuta je saglasnost da se osude srpske akcije u Srebrenici i Žepi.

Učesnici sastanka su, također, postigli saglasnost da se odlučno suprotstave ovakvim aktivnostima i ubuduće. Ovo je izjavio jedan britanski zvaničnik na press brifingu, održanom u pauzi sastanka.

Na ovom sastanku prisutno je preko 50 učesnika za pregovaračkim stolom u Lancaster Housu, u centru Londona. Učesnici su, na određen način, dodatak Kontakt-grupi i predstavnicima ostalih zemalja koje imaju svoje vojnike u Bosni. Na pomenutom sastanku su prisutni i pregovarač UN-a Thorvald Stoltenberg, generalni sekretar NATO-a Willy Claes i pregovarač EU Carl Bildt.

Dato/Datum: 24. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **FN forsterker Sarajevo / UN pojačavaju Sarajevo**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-DPA

Resyme/Sažetak:

Britiske elitesoldater og franske stridsvogner fra Den flernasjonale utrykningsstyrken (RRF) i Bosnia dro søndag til Sarajevo for å forsterke FNs fredsbevarende operasjon i den beleirede byen. Styrkens oppgave vil være å besvare angrep mot Sarajevo. Jeg kan ikke i øyeblikket gå i detalj om antall soldater eller tidspunkt for utplassering. Hovedsaken er at ordren at en gitt, sa FN talsmann Chris Vernon søndag.

Irans utenriksminister Ali Akbar Velayati sa søndag at en gruppe islamske land er blitt enige om å yte militær bistand til muslimene i Bosnia. Utenriksministrene skal ha blitt enige om dette på et møte i Geneve i forrige uke.

Britanski vojnici iz elitnog sastava i francuska oklopna vozila iz sastava Internacionalnih terenskih snaga (RRF) u Bosni doputovali su u nedjelju u Sarajevo kako bi pojačali mirovne operacije UN-a u ovom gradu u opsadi. Zadatak ovih snaga je zaštita Sarajeva od eventualnih napada. „Momentalno ne mogu ulaziti u detalje o broju vojnika ili vremenu kada će oni biti raspoređeni. Najvažnije je da je izdato naređenje za to“, izjavio je Chris Vernon u nedjelju.

Iranski ministar vanjskih poslova Ali Akbar Velayati izjavio je u nedjelju „da je jedna grupa islamskih zemalja postigla saglasnost da pruži vojnu pomoć muslimanima u Bosni. Ministri vanjskih poslova ovih zemalja postigli su saglasnost na sastanku održanom prošle sedmice u Ženevi“, dodao je Velayati.

Dato/Datum: 25. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **Barbari anklager / Barbari optužuju**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FNs spesialutsending for menneskerettigheter anklaget mandag de serbiske nasjonalistene i Bosnia for barbariske handlinger i forbindelse med erobringen av Srebrenica 11. juli.

Vitneforklaringer innsamlet under en ukes opphold blant flyktninger i Tuzla etterlater liten tvil om at det ble begått omfattende grusomheter.

Nederlandske FN soldater, som stod maktsløse og så på at serberne inntok Srebrenica, sa søndag at de hadde vært vitne til at serbiske soldater drepte og lemlestet muslimer.

De bosniske serberne nekter for at de har begått grusomheter, men FN fester lit til beretninger om summariske henrettelser, voldtekter og andre overgrep på flyktingene i Tuzla.

Specijalni izaslanik UN-a za ljudska prava optužio je u ponedjeljak srpske nacionaliste u Bosni za njihove barbarske postupke u vezi sa opkoljavanjem Srebrenice, 11. jula. Izjave svjedoka među izbjeglicama, koje su u posljednjih sedam dana uspjele naći utočište u Tuzli, govore da je u Srebrenici, bez svake sumnje, izvršen sveobuhvatan zločin.

Holandski vojnici, koji su bespomoćno stajali gledajući kako Srbi zauzimaju Srebrenicu, izjavili su da su oni bili svjedoci događaja u kojima su srpski vojnici ubijali i masakrirali Muslimane.

Bosanski Srbi ne priznaju da su izvršili te zločine, međutim pažnja UN-a je usmjerena prema izvještajima o brojnim ubistvima, silovanjima i drugim oblicima zločina o kojima svjedoče izbjeglice koje su se uspjele probiti do Tuzle.

Dato/Datum: 25. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **Sarajevo forblør / Sarajevo krvari**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Britiske kanoner og franske stridsvogner ble mandag kjørt i stilling utenfor Sarajevo, med ordre om å svare på serbiske angrep og forsvare FNs trafikk over Igman fjellet. FN har imidlertid ikke til hensikt å gjøre noe å beskytte sivilbefolkningen som presses stadig hardere av serberne.

FN hadde to drepte og tre sårede i forrige uke, alle soldater. Sarajevo hadde 31 døde og 147 sårede, de aller fleste sivile, opplyste myndighetene.

Britanski topovi i francuska oklopna vozila u ponedjeljak su postavljeni na pozicije oko Sarajeva sa mandatom da odgovore na srpske napade i da zaštite prolaz vozila UN-a preko Igmana. UN, međutim, još uvijek nemaju adekvatne mjere za zaštitu civila u Sarajevu koji su izloženi stalnim napadima srpskih snaga.

UN su prošle sedmice imale dva ubijena i tri ranjena vojnika. U istom periodu Sarajevo je imalo 31 mrtvih i 147 ranjenih, većinom civila, obavijestili su vladini mediji.

Dato/Datum: 26. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **Serberlederne tiltalt for krigsforbrytelser / Srpski lideri optuženi za ratne zločine**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnisk serbiske styrker marsjerte inn i Zepa tirsdag etter en uke med kamper i den såkalte „sikre sonen“, og både sivilbefolkningen og regjeringssoldatene later til å ha flyktet. Samtidig reiste Den internasjonale krigsforbryterdomstolen i Haag tiltalebeslutning mot de bosnisk serbiske topplederne Radovan Karadzic og Ratko Mladic for folkemord og forbrytelser mot menneskeheten.

Unprofor har fått bekreftet fra FN tjenestemenn i Zepa at den bosniske regjeringshæren har forlatt byen, og at de bosniske serberne beveger seg fritt i Zepa, sa FN talsmann Chris Vernon i Sarajevo.

Den bosniske regjeringshæren, som har bekreftet at den har forlatt byen, skal ifølge en bosnisk radiostasjon være i ferd med å etablere stillinger i fjellene omkring.

Vojska bosanskih Srba umarsirala je u Žepu u utorak nakon borbi koje su trajale sedam dana u tzv. „sigurnoj zoni“, u kojoj sada nema ni civila, a ni Armije bosanske vlade. U međuvremenu je Međunarodni krivični sud za ratne zločine u Hagu podigao optužnicu protiv lidera bosanskih Srba Radovana Karadžića i Ratka Mladića za genocid i druge oblike zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava.

UNPROFOR je dobio potvrdu informacija od jednog uposlenika UN-a iz Žepe da su vojnici Armije bosanske vlade napustili Žepu i da se srpski vojnici slobodno kreću po Žepi. Ovo je izjavio Chris Vernon u Sarajevu.

Armija bosanske vlade, za koju je potvrđeno da je napustila Žepu, učvrstila je svoje položaje u planinama iznad grada, potvrdio je Bosanski radio.

Dato/Datum: 26. 7. 1995.

*Tittel/Naslov: **Europas skam / Evropska sramota***

Side/Strana: 25.

Forfatter/Autor: Terje Einarsen

Resyme/Sažetak:

Det som nå utspiller seg for åpen scene i Bosnia ryster oss. Forbløffende nok er våre avanserte massemedier ute av stand til å informere om det viktigste aspektet ved „konflikten på Balkan“. Nemlig at der utkjemper en ulik kamp mellom ekstremt ideologiske nynasjonalister og andre mer normale mennsker, hvor de første – som i Hitler Tyskland – i logisk overnstemmelse med sin egen ideologi tar i bruk alle midler for å nå sine mål. Æret være president Roosevelt som ikke sendte „fredsmeglere“ til Europa da vi var under jernhælen.

Ono što se sada dešava na otvorenoj sceni u Bosni duboko nas potresa. Zapanjujuće je da naši mediji nisu u stanju da informišu o najvažnijim aspektima „konflikta na Balkanu“. Očigledno je da se odigrava borba između ekstremnih ideoloških nacionalista i običnih normalnih ljudi, gdje većina, kao u Hitlerovoj Njemačkoj – u skladu sa svojom ideologijom - koristi sva sredstva da ostvari svoje ciljeve. Neka je slava i velika hvala predsjedniku Rooseveltu koji nije poslao „mirovne posrednike“ u Evropu kada smo bili pod željeznom zavjesom.

Dato/Datum: 27. 7. 1995.

Tittel/Naslov: ***Bombeprosedyren blir enklere / Procedura za zračne udare bit će jednostavnija***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali delegerte onsdag til FNs militære ledere i felten myndigheten til å bestemme når det skal utføres flyangrep for å forsvare de FN garanterte sikre sonene i Bosnia. Boutros Ghalis talsmann Ahmad Fawzi sa at generalsekretæren ville overlate beslutningsmyndigheten til den franske generalen Bernard Janvier, leder for Unprofor i Bosnia. Janvier kan delegere myndigheten til militærledere i felten om det blir nødvendig med flystøtte for å beskytte FN styrker. Boutros Ghalis beslutning kom etter at Nato landene var blitt enige om at sivile FN tjenestemenn, inkludert generalsekretæren, burde miste sin vetorett over flyangrep i Bosnia.

Generalni sekretar UN-a Boutros Boutros Ghali poslao je u srijedu vojnim liderima UN-a i jednom broju vlada zahtjev u kojem traži da se odrede o tome kada mogu izvršiti zračne udare kako bi zaštitili snage UN-a. Glasnogovornik Boutrosa Ghalija, Ahmad Fawzi, je izjavio da će generalni sekretar prenijeti svoja ovlaštenja po ovom pitanju na francuskog generala Bernarda Janvier, lidera UNPROFOR-a u Bosni. Sada Janvier može direktno tražiti saglasnost za zračne udare kako bi zaštitio jedinice

UN-a. Ova odluka Boutrosa Ghalija došla je nakon što su se članice NATO-a usaglasile o tome da je civilni sektor UN-a, uključujući i generalnog sekretara, izgubio pravo veta kada su u pitanju zračni udari u Bosni.

Dato/Datum: 27. 7. 1995.

Tittel/Naslov: ***Flyktningestrømmen fra Bihac øker / Priliv izbjeglica iz Bihaća se povećava***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-DPA

Resyme/Sažetak:

Den serbiske storoffensiv i Bihac området i det nordvestlige Bosnia fortsetter for full styrke. Kroatiske serbere bombarderte onsdag linjene til den bosniske regjeringshæren, og minst 8.000 sivile er tvunget på flukt, opplyste FN observatører.

Kommandanten for den bosniske regjeringshærens 5. korps, Atif Dudakovic, sa at situasjonen er meget vanskelig og det haster med å få hjelp fra Kroatia.

Bihac ble ofte omtalt som en FN beskyttet sone, men det gjelder bare et område på tre kilometer rundt selve Bihac by. FN er derfor ikke forpliktet til å foreta seg noe for å beskytte befolkningen i resten av Bihac enklaven, der kampene nå pågår:

Det som uroer regjeringen i Sarajevo, er at Vestens advarsler til serberne kun nevner Gorazde i Øst Bosnia, og ikke Bihac. Denne tausheten er så påfallende at observatører tror at FN også denne gang kommer til å sitte med hendene i fanget til Bihac by er omgjort til en ulevelig konsentrasjonsleir som ikke lar seg forsvare - akkurat som Srebrenica.

Velika srpska ofanziva u zoni Bihaća, u sjeverozapadnoj Bosni, nastavlja se punom parom. Hrvatski Srbi bombardovali su u srijedu linije Armije bosanske vlade tako da je minimum 8.000 civila prinuđeno na bježanje, izvijestili su posmatrača UN-a.

Komandant 5. korpusa Armije bosanske vlade Atif Dudaković izjavio je da je situacija izuzetno teška i da on očekuje pomoć iz Hrvatske

koja mora doći što prije. Bihać je često spominjan kao sigurna zona UN-a, ali mnogi zaboravljaju da se ta sigurnost odnosi samo na tri kilometra oko užeg centra Bihaća. Zbog toga UN nemaju obavezu da štite stanovništvo u ostatku enklave Bihaća gdje se upravo odvijaju žestoke borbe.

Ono što zabrinjava vladu u Sarajevu je to da se upozorenje Zapada prema Srbima odnosi samo na Goražde i Istočnu Bosnu, a ne i Bihać. Šutnja o ovome je znakovita tako da većina posmatrača misli da će UN i ovaj put sjediti skrštenih ruku. Za to vrijeme Bihać je opkoljen, izgleda kao koncentracioni logor i ne može se braniti – isto kao i Srebrenica.

Dato/Datum: 27. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **Ratko Mladic – Europas skam /**

Ratko Mladić – evropska sramota

Side/Strana: 16.

Forfatter/Autor: Einar Aarre

Resyme/Sažetak:

Ratko Mladic er hjernen bak maktsillet som har ført til at hvor 70 prosent av Bosnia er kommet på serbiske hender og var en av de viktigste aktørene da en firedel av Kroatia ble okupert.

Ratko Mladic har det siste året opptrådt upåvirket av datterenes selvmord. Den 23 år gamle medisinerestudenten Anna skjøt seg selv gjennomtin ningen etter at en avis i Beograd hadde kalt faren "en sadist".

Den tidligere psykiater og poet Radovan Karadzic er president i den selvoppnevnte bosnisk-serbiske republikk, men diplomater som har møtt Karadzic og Mladic rundt forhandlingsboret er ikke i tvil – Mladic er tøffere og mektigere. Karadzic tør ikke godkjenne noe hærsjefen har sagt seg enig.

Ratko Mladic er hjernen bak militærstrategien hvor område etter område renses for muslimer, kvinner og barn drives på flukt, det tortureres og voldtas.

Han har spilt hovedrollen i maktsillet hvor 70 prosent av Bosnia er kommet på serbiske hender og var en av de viktigste aktørene da en firedel av Kroatia ble okkupert.

Ratko Mladic er robust. Han er bare 168 centimeter høy, men nesten like bred. Han har klare blå øyne, og en nakke så kraftig som på en okse.

”Jeg ble født i Hercegovina, et gammelt serbisk hertugdømme. Bosnia – Hercegovina var en kunstig konstruksjon fra kommunisttiden og før det østerrikske riket. Vi serbere nekter å bruke ”Bosnia”. Vi er serbere og vi vet hvem vi er”, skal Mladic en gang ha uttalt.

Til anklagene om krigsforbrytelser og forbrytelser mot menneskeheten har Ratko Mladic sagt følgende: ” Det er ingen forbrytelse å forsvare sitt eget folk. Det er en hellig plikt.”

Mladic vokste opp som ett av Titos ektefødte barn. I dag er han Balkans selvutnevnte Napoleon og hjernen bak forbrytelser mot menneskeheten.

Ratko Mladić je mozak vojne strategije u kojoj se područje po područje u Bosni nastanjeno Muslimanima čisti, a žene i djeca se protjeruju, torturišu i siluju.

On je odigrao glavnu ulogu u igri za vlast koja je rezultirala da 70 procenata Bosne padne u srpske ruke, a bio je jedan od ključnih aktera u okupaciji jedne četvrtine Hrvatske.

Mnogi se slažu sa tvrdnjom da su aktivnosti Ratka Mladića, u zadnjih godinu dana, uticale na samoubistvo njegove kćerke. Naime, 23-godišnja studentica medicine, Ana, pucala je sebi u glavu nakon što je pročitala u jednim beogradskim novinama da su joj oca nazvali ”sadistom”.

Raniji psihijatar i pjesnik Radovan Karadžić je predsjednik samoproglašene republike bosanskih Srba. Diplomati koji su imali susrete i razgovore i sa Karadžićem i sa Mladićem, kažu da je Mladić jači i uticajniji. Karadžić se ne smije suprotstaviti onome što komandant vojske kaže, njihovo je mišljenje.

Ratko Mladić je robusan. Visok je 168 cm, skoro isto toliko je širok. Ima izrazito plave oči, a vrat mu je kao u bika. „Ja sam rođen u ’ercegovini, staroj srpskoj postojbini. Bosna i Hercegovina je vještačka tvorevina komunističkog perioda i još ranije iz vremena austrijske vladavine. Mi Srbi odbijamo da koristimo riječ „Bosna“. Mi smo Srbi i mi znamo ko smo“, tako je govorio Mladić.

Za optužbe za ratne zločine i zločine protiv čovječnosti i međunarodnog prava Ratko Mladić je rekao sljedeće: „Braniti svoj narod nije nikakav zločin. To je sveta obaveza.“

Mladić je dijete titoizma. Kada je odrastao samoproglašen je za balkanskog Napoleona. Sada je mozak zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava.

Dato/Datum: 27. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **FNs ynkelige svik / Bijedna izdaja u režiji UN-a**

Side/Strana: 18.

Forfatter/Autor: Jan Simonsen

Resyme/Sažetak:

Avtalen i Munchen i 1938 mellom den britiske statsminister Neville Chamberlain og Adolf Hitler er i historiens dom blitt stående som selve symbolet på feighet, ettergivenhet, og naivitet i forhold til en despot. Avtalen oppmuntret Hitler til fortsatt aggresjon, og åpnet dørene for utryddelsen av 6 millioner jøder.

Etter nazistene var nedkjempet var parolen: "Aldri mer". Folkeforbundet ble utvidet og ble til De Forente Nasjoner. Verdenssamfunnet var fast bestemt på å rydde opp. En liknende tragedie skulle aldri mer få utspille seg.

De mange forsvarsløse flyktingene som trakk inn til FNs sikre soner i Bosnia trodde på FN. De trodde på loftene om at FN ville gi trygghet. Noen har aldri trodd på FN, blant annet de bosniskserbiske masseorderne. De har i flere år forstått at FNs trusler om å beskytte den muslimske sivilbefolkningen var null verdt. De forstod fort at ett gissel eller to blant FN soldatene ville være nok til å få FN til å svikte forsvaret av den bosniske sivilbefolkningen.

I praksis har verdensorganisasjonen fungert som en ynkelig støtte-spiller for serbernes etniske utrensning. Kan det moralsk forsvares å ha noe som helst å gjøre med en slik ynkelig organisasjon?

Sporazum iz 1938. između britanskog premijera Nevilla Chamberlaina i Adolfa Hitlera doživio je osudu historije, kao simbol kukavičluka, popustljivosti i naivnosti u odnosu prema despotu. Sporazum je podstakao Hitlera da nastavi sa agresijom i otvorio je vrata za uništenje 6 miliona Jevreja.

Nakon poraza nacizma bila je poznata parola: "Nikad više". Ujedinjeni narodi su prošireni na Ujedinjene nacije. Međunarodna zajednica bila je čvrsto riješena da sredi situaciju na svjetskom planu. Slična tragedija više nije mogla da se desi.

Mnoge bespomoćne izbjeglice, koje su se zadesile u sigurnim zonama UN-a u Bosni, vjerovali su UN-u. Oni su vjerovali u obećanje da će

im UN pružiti zaštitu. Međutim, bilo je i onih koji nikada nisu vjerovali UN-u, među njima i zločinci bosanski Srbi. Obaveze, izjave i prijetnje UN-a da će zaštititi bosanske Muslimane civile za Srbe nisu imale nikakvu vrijednost. Oni su shvatili da samo jedan ili dva vojnika UN-a kao njihovi taoci mogu oslabiti odbranu bosanskih Muslimana civila.

U praksi je međunarodna zajednica u Bosni funkcionisala kao bijedna podrška Srbima za etničko čišćenje. Može li moralno razmišljanje i djelovanje imati ikakve veze sa ovakvom bijednom i jadnom organizacijom?

Dato/Datum: 28. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **Kroatene tar serbiske byer /
Hrvati zauzimaju srpske gradove**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Kroatiske styrker inntok fredag kveld byen Glamoc i det vestlige Bosnia, den andre serbiske byen som falt på "en dag", opplyste bosnisk-serbiske militærkilde.

Først falt Grahovo, og så ved 18 tiden okkuperte kroatiske styrker Glamoc etter harde kamper med serbiske enheter, sa en kilde.

Grahovo ligger strategisk langs forsyningsruten som forbinder det serbiske hovedkvarteret i Kroatia, Knin, med de serbisk kontrollerte områdene i Bosnia.

Den amerikanske viseutenriksminister for europeiske spørsmål, Richard Holbrooke, avsannet fredag kategorisk alle påstander om at USA bryter FNs våpenboikott og i all hemmelighet sender våpen til de bosniske muslimene. USA deltar ikke på noe vis i fordekte operasjoner for å forsyne muslimene med våpen, slik det er hevdet fra enkelte hold i Europa, Sa Holbrooke.

U petak navečer hrvatske snage zauzele su grad Glamoč u zapadnoj Bosni. "To je drugi srpski grad koji je pao u 'jednom danu'", obavijestili su vojni izvori bosanskih Srba.

”Prvo je palo Grahovo, a onda su, nakon žestokih borbi, oko 18 sati, hrvatske snage okupirale Glamoč”, izjavio je neimenovani izvor.

Grahovo se nalazi na strateški važnoj tački koja povezuje Knin u Hrvatskoj sa zonama u Bosni koje kontrolišu Srbi.

Američki zamjenik ministra vanjskih poslova za evropska pitanja, Richard Holbrooke, u petak je opovrgao kategorički sve tvrdnje o tome da SAD ne poštuju embargo UN-a i da tajno šalju oružje bosanskim Muslimanima. ”SAD ne učestvuju u takvoj operaciji snabdijevanja Muslimana oružjem, kako to tvrde neki izvori u Evropi”, izjavio je Holbrooke.

Dato/Datum: 29. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **Boikott vedtak splitter /**

Odluka o embargu doprinosi nejedinstvu

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Frankrikes forsvarminister Charles Millon kalte torsdag Senats flertallet for å oppheve våpenblokaden av Bosnia for en alvorlig beslutning som vil utløse en tilbaketrekking av FN styrken.

Organisasjon for islamske stater (OIC) hilste på sin side Senatets beslutning velkommen.

Hvis det kommer til en oppheving av embargoen og leveranse av våpen til bosnierne, vil de fredsbevarende soldatene bli trukket ut, sa Charles Millon til fransk radio.

President Clinton sa torsdag at de allierte bør ta Senat vedtaket som en påminnelse om å gå mer aggressivt til verks for å beskytte de gjenværende sikre sonene.

Den britiske utenriksminister Malcolm Rifkind kalte det en bisarr beslutning i en artikkel i The Evening Standard.

En talsmann for det tyske utenriksdepartement bekreftet torsdag at Tyskland vil oppretholde våpenblokaden. Danmarks utenriksminister Niels Helveg Petersen sa de danske soldatene vil måtte trekke seg ut hvis franskmennene og brytene drar. Den norske regjering har tidligere forfektet samme syn.

Russland beklaget torsdag vedtaket i det amerikanske Senatet om å oppheve våpenblokaden av Bosnia.

Malaysia vil opprette et fond som skal brukes til å kjøpe våpen til Bosnia, meldte det nasjonale nyhetsbyrået Bernama torsdag.

Francuski ministar odbrane Charles Millon nazvao je odluku američkog Senata o ukidanju embarga Bosni jednom ozbiljnom odlukom koja će uticati na povlačenje snaga UN-a iz Bosne.

Organizacija islamskih zemalja (OIC) isto tako pozdravila je odluku Senata.

”Ako dođe do ukidanja embarga i isporuke oružja Bosancima mirovne snage će se povući iz Bosne”, izjavio je Charls Millon za francuski radio.

Predsjednik Clinton izjavio je u četvrtak da Alijansa mora prihvatiti odluku Senata kao podsjećanje da se ide više agresivno u zaštitu postojećih sigurnih zona.

Britanski ministar vanjskih poslova Malcolm Rifkind, u jednom članku objavljenom u *The Evening Standard*, odluku američkog Senata o ukidanju embarga bosanskim Muslimanima nazvao je bizarnim rješenjem. Glasnogovornik njemačkog Ministarstva vanjskih poslova potvrdio je u četvrtak da Njemačka želi zadržati embargo. Danski ministar vanjskih poslova Niels Helveg Petersen je izjavio da će se danski vojnici povući ako tamo dođu Francuzi i Britanci. Norveška vlada još ranije iznijela je identičan stav.

Rusija je izrazila žaljenje zbog odluke američkog Senata da se ukine embargo na uvoz oružja Bosni.

Malezija je spremna da osnuje fond iz kojeg bi se koristila sredstva za kupovinu oružja za Bosnu, obavijestila je državna novinska agencija Bernama u četvrtak.

Dato/Datum: 31. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **Lever for barn i skotsona / Žive na liniji razdvajanja**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Kari Hasle

Resyme/Sažetak:

Med fare eige liv har ho kome frå Bosnia til Fosterheimskonferansen i Bergen. Melita Sultanovic frå Sarajevo arbeider for heimlandet si framtid.

Situasjonen i Sarajevo er kraftig forverra. Matmanglende er prekær, og skulane er no stengde. Mellom fem og ti personar vert drepne dagleg. I det siste har mange flyktningarog foreldreause born kome til byen, fortel Melita Sultanovic.

Skulane er ikkje organisert som her. Vi oppsporer plasser som går å vere trygge. Alle klassene er aldri samla i eit og same bygg, forklarar ho. Foreldra får avgjere om dei vil sende borna til skulen.

Prolazeći kroz mnoge opasnosti ona je došla iz Bosne u Bergen, u Norvešku, na konferenciju na kojoj će se raspravljati o porodicama koje žele da uzmu djecu na staranje. Ona je Melita Sultanović iz Sarajeva i ona radi za budućnost svoje domovine.

”Situacija u Sarajevu je jako teška. Nema hrane, škole su momentalno zatvorene. Dnevno je ubijeno između pet i deset osoba. U zadnje vrijeme došlo je dosta izbjeglica u grad”, kaže Melita Sultanović.

”Škole nisu organizovane kao ovdje. Mi tražimo mjesta gdje je sigurno i nikada nisu svi razredi na jednom mjestu”, objašnjava Melita. Roditelji moraju dati saglasnost da li da djeca idu u školu ili ne zbog opasnosti od snajpera i granata.

Dato/Datum: 31. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **Serberne på retrett / Srbi se povlače**

Side/Strana: 3.

Forfatter/Autor: Gunnar Nyquist

Resyme/Sažetak:

Serberne i Bosnia og Kroatia er rystet etter det alvorlige nederlaget de har lidd i sørvest Bosnia. Regjeringen i rest Jugoslavia (Serbia og Montenegro) fordømmer Kroatia i skarpe ordelag for de kroatiske styrkenes deltakelse i offensiven i Bosnia, og sier at kroatene driver et farlig spill.

Regjeringen i rest Jugoslavia uttalte etter et krisemøte søndag sin kraftige fordømmelse av Kroatias rolle i Bosnia krigen.

Kroatia viser på sin side til at det var regjeringen i Bosnia som ba kroatene gripe inn for å hindre at Bihac faller.

EUs fredsmekler Carl Bildt har igjen reist spørsmålet om FN styrkene skal trekkes ut av Bosnia. Han viser til at krigen stadig trappes opp, og ser ingen snarlig løsning. En tilbaketrekking kan bli uungåelig, mener Bildt.

Srbi u Bosni i Hrvatskoj su dobro poljuljani nakon teških poraza koje su doživjeli u jugozapadnoj Bosni. Vlada Jugoslavije (Srbija i Crna Gora) osuđuje Hrvatsku što je naredila učešće hrvatskih jedinica u ofanzivi u Bosni i dodaje da Hrvati igraju opasnu igru.

Vlada ostatka Jugoslavije na vanrednom sastanku izrazila je ozbiljnu osudu hrvatske uloge u ratu u Bosni.

Hrvatska sa svoje strane tvrdi da je vlada u Bosni zamolila Hrvate da se umiješaju kako bi se spriječio pad Bihaća.

Pregovarač EU Carl Bildt ponovo je postavio pitanje povlačenja snaga UN-a iz Bosne. On je ukazao na činjenicu da se rat pojačava i da on ne vidi neko brzo rješenje. "Povlačenje trupa UN-a je neizbježno", kaže Bildt.

Dato/Datum: 31. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **Kolektiv vanære / Kolektivna sramota**

Side/Strana: 23.

Forfatter/Autor: J. Mundt

Resyme/Sažetak:

Jeg er meget bekymret over den tragedien som utspiller seg i Bosnia, hvor dog alle parter har ansvar, også sivilbefolkningen, som velger seg det styre de lever under/med.

Det er illusorisk å tro at FN vil gjenopprette status som trygt tilholdssted i de tapte områdene for dem som bodde der, men det ville være rettferdig.

Det er vanskelig oppgave å stifte fred mellom parter som hater hverandre, men gir man garantier, må disse innfris lokalt. Dette kolliderer ikke med rollen som fredsforhandler.

Derfor mener jeg at konflikten i Bosnia er blitt til kolektiv vanære for alle parter.

Ja sam izuzetno zabrinut zbog tragedije koja se dešava u Bosni, gdje svi učesnici imaju svoj dio odgovornosti, uključujući i civilno stanovništvo koje je izabralo svoje političke predstavnike.

Iluzorno je očekivati da će UN obnoviti status sigurnih mjesta u onim izgubljenim zonama i omogućiti normalan život onima koji su nekada živjeli tu, mada bi to bilo pravedno.

Veoma je teško uspostaviti mir među partnerima koji se međusobno mrze, ali se moraju dati neke garancije na lokalnom nivou. To ne kolidira sa ulogom mirovnog pregovarača. Zbog toga ja mislim da je konflikt u Bosni kolektivna sramota za sve partnere.

Dato/Datum: 31. 7. 1995.

Tittel/Naslov: **Bagrem planter på Fløyen / Zasadeni bagremovi na Fløyenu**

Side/Strana: 36.

Forfatter/Autor: Kari Hasle

Resyme/Sažetak:

I Bosnia har vi mange bøketrær. Vi kaller dem bagrem, forteller Jasmina Pecanin (16). Hun, og flere andre barn og unge fra Bosnia, var på Fløyen lørdag for å plante en minnelund. Sarajevo aksjonen står bak tiltaket til inntekt for et barnehjem i Zenica.

Amir Kovacevic (4) fra Sarajevo plantet en eik. Oppgaven gjorde han med en alvorlig mine. Jeg vet ikke om han husker så mye om hjemlandet, sier moren Vildana Kovacevic. Hun setter stor pris på dette tiltaket.

Jeg er svært glad for alle tiltakene dere her i Norge setter i gang for bosniske barn. Denne aksjonen er jeg spesielt glad for. Da vi var små, hjalp vi besteforeldrene våre å plante i hagen hjemme. Dette får ikke flyktningebarna mulighet til. Derfor er det veldig fint at de får være med å plante her på Fløyen, sier hun.

”U Bosni postoje mnoge vrste ovakvog rastinja. Mi ih zovemo bagremovi”, objašnjava Jasmina Pećanin (16). Ona i mnoga druga djeca i omladinci iz Bosne su bili na Fløyenu u subotu gdje su zasadili drvo mira. Akcija je nazvana ”Sarajevo”, a prikupljena sredstva otići će za izgradnju jednog obdaništa u Zenici.

Amir Kovačević (4) iz Sarajeva zasadio je jedan bor. On je to uradio uz ozbiljno podsjećanje na domovinu. “Ja ne znam da li se on sjeća domovine”, kaže majka Vildana Kovačević. Ona misli da je ovo veoma važna akcija.

”Ja sam veoma zadovoljna sa svim aktivnostima koje Norveška ovdje provodi sa bosanskom djecom. Sa ovom akcijom sam naročito zadovoljna. Kad sam bila mala ja sam svom djedu i nani pomagala u bašči. Ovu mogućnost djeca u izbjeglištvu nemaju. Zbog toga je lijepo da ste im omogućili da to rade ovdje na Fløyenu”, kaže Vildana.

Dato/Datum: 1. 8. 1995.

Tittel/Naslov: ***Førstehjelp til Bosnia engasjement / Prva pomoć za angažman u Bosni***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB

Resyme/Sažetak:

De humanitære organisasjonene bak "Bosnia brenner" aksjonen etterlyser engasjement fra ungdommen i Bosnia krigen, og yter nå førstehjelp til de politiske ungdomspartiene.

Dokumentert folkemord og over tre år med krig og etnisk rensing i Bosnia har ikke vært nok til å få ungdom ut på gatene eller opp på barrikadene i protest.

Humanitarne organizacije koje stoje iza akcije "Bosna gori" u potrazi su za omladinom koja je došla iz ratom zahvaćenih područja u Bosni kako bi im pružile prvu pomoć.

Dokumentovani genocid i etničko čišćenje koje traje preko tri godine u Bosni nisu bili dovoljni da omladina izađe na ulice i da protestuje.

Dato/Datum: 1. 8. 1995.

Tittel/Naslov: ***Nederlag uten ære / Poraz bez časti***

Side/Strana: 18.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Fredsløsningene må finnes ved forhandlingsbordet. Vi kan ikke stanse forsøkene på å finne varige løsninger, sier FNs fredsmegler Thorvald Stoltenberg. Nesten samtidig sier EU meglere Carl Bildt at noen varig fredsløsning ser han ikke i overskuelig fremtid.

Den tidligere norske utenriksminister og den tidligere svenske statsminister har påtatt seg en uløselig oppgave, man skulle nærmest tro at det var noe selvløsløst som red dem begge når de påtok seg meglerrollene.

Den bosnisk-serbiske lysten på mer land, viser for øvrig at Stoltenberg hadde rett i sin uttalelse, det ble så mye bråk om, om krigen: "Det er ingen etnisk krig, men en simpel krig om land."

Men for verdenssamfunnet som helhet er den manglende løsning et lite ærerikt nederlag. Verdenssamfunnets manglende evne til å tvinge frem fred i Bosnia, er et klart signal om at aggresjon lønner seg.

”Mirovno rješenje mora se pronaći za pregovaračkim stolom. Mi ne možemo zaustaviti pokušaje da se pronađe adekvatno rješenje”, kaže mirovni posrednik Thorvald Stoltenberg. Skoro isto kaže i mirovni posrednik EU Carl Bildt, koji dodaje ”da on ne vidi skoro mirovno rješenje na vidiku”.

Bivši norveški ministar vanjskih poslova i bivši predsjednik švedske vlade zadali su sebi nerješiv zadatak.

Želja bosanskih Srba za više prostora pokazuje da je Stoltenberg imao pravo u svom govoru kada je rekao: ”Ovo nije etnički rat nego prostački rat za teritorije.”

Za međunarodnu zajednicu kao cjelinu nedostatak rješenja je časni poraz. Nedostatak moći kod međunarodne zajednice da uspostavi mir u Bosni je jasan signal da se agresija isplati.

Dato/Datum: 2. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **NATO skal beskytte Bihac / NATO će zaštititi Bihać**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Nato landenes ambassadører ved hovedkvarteret i Brussel ble tirsdag enige om å utvide trusselen om flyangrep mot de bosniske serberne til også å gjelde den bosniske enklaven Bihac, dersom serberne går til angrep.

I forrige uke vedtok de allierte å ta i bruk luftstyrker for å beskytte Gorazde mot bosnisk-serbiske angrep. Tirsdag utvidet de denne beslutningen til også å gjelde for Bihac, Tuzla og Sarajevo.

Ambasadori zemalja članica NATO-a, na sastanku održanom u sjedištu NATO-a u Bruselju, u utorak, postigli su saglasnost da prijeljnu zračnim udarima prema bosanskim Srbima prošire i na enklavu Bihać, ukoliko Srbi krenu u napad.

Prošle sedmice Alijansa je donijela odluku da se koriste zračni udari kako bi se zaštitilo Goražde od daljih srpskih napada. U utorak je ova odluka proširena na Bihać, Tuzlu i Sarajevo.

Dato/Datum: 3. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **Serbere ber om hjelp / Srbi mole za pomoć**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Gunnar Nyquist

Resyme/Sažetak:

Serber lederne i Kroatia og Bosnia retter en inntrengende appell til Serbias president Slobodan Milosevic om hjelp til å slå tilbake den kroatisk offensiven i Vest Bosnia. Appellen tolkes i den kroatisk hovedstaden som et klart signal om at det står dårlig til med de serbiske styrkene.

Uten støtten fra Serbia ville de serbiske utbryterne i Bosnia og Kroatia ifølge militære eksperter lide nederlag. Uten hjelp fra Beograd ville vi ikke klare oss i to dager, sa en bosnisk-serbisk soldat i forrige uke, tydelig oppgitt over den vanskelige situasjonen.

Lideri Srba u Bosni i Hrvatskoj uputili su zajednički apel srbijanskom predsjedniku Slobodanu Miloševiću u kojem traže pomoć kako bi mogli uzvratiti na hrvatsku ofanzivu u zapadnoj Bosni. U hrvatskom glavnom gradu ovaj apel se tumači kao jasan znak da srpske snage stoje dosta loše.

Ocjena vojnih eksperata je da bi bez podrške iz Srbije srpski pobunjenici u Bosni i Hrvatskoj doživjeli poraz. "Bez pomoći iz Beograda mi ne bi mogli izdržati ni dva dana", izjavio je jedan vojnik bosanskih Srba prošle sedmice, precizno detektirajući tešku situaciju u kojoj se nalaze Srbi.

Dato/Datum: 3. 8. 1995.

Tittel/Naslov: ***Beklager vedtak om våpensalg /Odluka o ukidanju embarga je za žaljenje***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

Den amerikanske Kongressens vedtak om å oppheve forbudet mot våpenslag til den muslimsk dominerte regjeringen i Bosnia er beklagelig, sa Tysklands utenriksminister Klaus Kinkel onsdag. I en usedvanlig åpenhjertig kritikk av den amerikanske beslutningen sa Kinkel at den bare vil føre til flere kamper og mer lidelse på Balkan.

Tyskland har samarbeidet tett med USA om politisk støtte til regjeringene i Bosnia og Kroatia, men har i likhet med amerikanerne ikke sendt noen bakkestyrker til FNs operasjoner i det tidligere Jugoslavia. Tyskerne har valgt å la hovedansvaret for styringen av den europeiske innsatsen ligge hos britene og franskmennene.

”Odluka američkog Kongresa o ukidanju embarga za uvoz oružja za muslimansku dominirajuću vladu u Bosni je za žaljenje”, izjavio je njemački ministar vanjskih poslova Klaus Kinkel. U jednoj, neubičajeno otvorenoj, kritici američke odluke Kinkel je naglasio da ta odluka može dovesti samo do još više borbi i više patnji u Bosni.

Njemačka je inače veoma tijesno sarađivala na planu podrške koje su SAD davale za vlade u Bosni i Hrvatskoj, ali u odnosu na Amerikance nije poslala svoje jedinice u sklopu snaga UN-a u operaciji u bivšoj Jugoslaviji. Nijemci su se opredijelili da glavna odgovornost evropskog učešća bude kod Britanaca i Francuza.

Dato/Datum: 4. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **Statsministeren i Bosnia gå av / Odlazi predsjednik vlade u Bosni**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnias statsminister, Haris Silajdzic, kom torsdag med sin avskjedsøknad på et møte i den bosniske nasjonalforsamlingen i den sentralbosniske byen Zenica. Det meldte bosnisk radio torsdag. Silajdzic ba også om en tillitsvotering for hele den bosniske regjeringen. Regjeringen har måttet tåle hardt press den siste tiden etter at de bosniske serberne tok de to østlige enklavene Srebrenica og Zepa.

Bosanski predsjednik vlade Haris Silajdžić u četvrtak je, na jednom sastanku u Zenici, uputio zahtjev Nacionalnoj skupštini da ga razriješi dužnosti. To je saopštio Bosanski radio u četvrtak. Silajdžić je, također, zatražio izjašnjanje o povjerenju cijeloj bosanskoj vladi. Vlada je bila pod snažnim pritiskom nakon što su bosanski Srbi zauzeli dvije istočne enklave, Srebrenicu i Žepu.

Dato/Datum: 4. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **En serbisk genistrek / Srpska genijalna osobina**

Side/Strana: 20.

Forfatter/Autor: Arild Nodland

Resyme/Sažetak:

Bosnisk serbiske styrker under ledelse av general Ratko Mladic har lagt under seg to FN proklamerte sikre soner, Srebrenica og Zepa, og er i ferd med å invadere Bihac. Den muslimsk dominerte bosniske regjering raser og legger skylden på FN. Det internasjonale samfunn fordømmer de serbiske aksjonene og forlanger at "noe må gjøres". Et viktig spørsmål ingen tør stille er: hadde serberne noe valg?

Jedinice bosanskih Srba pod komandom Ratka Mladića zauzele su dvije sigurne zone UN-a, Srebrenicu i Žepu, i na putu su da zauzmu i treću, Bihać. Dominirajuće muslimanska bosanska vlada je ljuta i svu odgovornost prebacuje na UN. Međunarodna zajednica osuđuje srpske akcije i zahtijeva da se "nešto mora učiniti". Važno pitanje koje niko ne postavlja je: Je su li Srbi imali drugi izbor?

Dato/Datum: 5. 8. 1995.

Tittel/Naslov: ***Alle kan hjelpe Bosnia / Svi mogu pomoći Bosni***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Ragnhild Hov

Resyme/Sažetak:

Krigstragedie i Bosnia krever en politisk løsning som ikke kan løses ved humanitær hjelp. Men det betyr ikke at den apatien som synes å bre seg blant aktørene på den internasjonale politiske arena blir overført til de enkelte menneske.

Ratna tragedija u Bosni zahtijeva političko rješenje koje se ne može riješiti humanitarnom pomoći. To ne znači da se apatija koja se širi među akterima na međunarodnoj političkoj areni neće prenijeti na obične ljude.

Dato/Datum: 5. 8. 1995.

Tittel/Naslov: ***Leder krise i Bosnia / Kriza vođa u Bosni***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Bosnias nasjonalforsamling diskuterte fredag den overraskende avskjedssøknaden til statsminister Haris Silajdzic. Det er en åpen og dyp krise i ledelsen for Bosnia – Hercegovina, sa forsamlingens president, Sead Avdic. Statsminister Silajdzic har vært en ivrig talsmann for et flerkulturelt Bosnia.

Bosanska Nacionalna skupština razmatrala je u petak iznenadjući zahtjev za razrješenje koji je podnio premijer Haris Silajdžić. "Ovo je otvorena i duboka kriza rukovodstva Bosne i Hercegovine", izjavio je predsjednik Skupštine Sead Avdić. Premijer Silajdžić je energičan zagovarač multi-kulturne Bosne.

Dato/Datum: 7. 8. 1995.

Tittel/Naslov: ***Roten til konflikten / Uzrok konflikta***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Med den kroatiske offensiven mot Krajina provinsen og utbruddet til de bosniske regjeringsstyrkene i Bihac området lever det tidligere Jugoslavia på ny opp til sitt ry som Europas krutt – tønne. Selv om Kroatia har levet i en slags fredssituasjon siden avslutningen av krigen med Serbia i 1991, er områdene der det nå kriges, ofte omtalt som selve roten til den jugoslaviske konflikten.

Sa hrvatskom ofanzivom na Krajinu, proširenom sa ofanzivom Armije bosanske vlade u području Bihaća, živi bivša Jugoslavija kao evropsko bure baruta. Bez obzira što je Hrvatska, nakon rata sa Srbijom 1991. godine, živjela u relativnom miru, sada je to ratna zona, često nazivana glavnim razlogom jugoslovenskog konflikta.

Dato/Datum: 7. 8. 1995.

Tittel/Naslov: ***Nekter å la seg "forfremme" /***

Odbija da bude "unaprijeden"

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Mye kan tyde på at de bosniske serbernes leder, Radovan Karadzic nå kjemper sitt livs kamp for å overleve politisk som rent fysisk.

I helgen gjorde Karadzic det kjent at han har avsatt general Ratko Mladic som øverstkommanderende for de bosniske serbernes militære styrker. Karadzic uttalte at han vil overta komandoen selv og har "forfremmet" Mladic til koordinator for samarbeidet mellom kroatisk og bosniske serbere.

Mnogo toga ukazuje da se sada srpski lider Radovan Karadžić bori, ne samo za svoj politički život, nego da je to borba za njegov goli život.

Tokom vikenda, Karadžić je obznanio da je smijenio generala Ratka Mladića sa mjesta vrhovnog komandanta Vojske bosanskih Srba. Tom prilikom Karadžić je izjavio da će on lično preuzeti komandu, a da je Mladića "unaprijedio" za koordinatora za saradnju između hrvatskih i bosanskih Srba.

Dato/Datum: 7. 8. 1995.

*Tittel/Naslov: **Stans i hjelpesendinger / Zastoj u isporuci pomoći***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Eli Strand

Resyme/Sažetak:

Kroatias angrep på serberne i Krajina har gjort det vanskelig å få hjelpesendinger inn til Tuzla og Sarajevo. Nå står Flyktningerådets konvoier stille i Metkovic. Høykommisæren for Flyktninger har beordret full stans inntil videre.

Hrvatski napad na Srbe u Krajini uticao je na otežanu isporuku humanitarne pomoći u Tuzlu i Sarajevo. Konvoji Izbjegličkog savjeta sada stoje u Metkovićima. Visoki komesar za izbjeglice naredio je potpunu obustavu isporuke humanitarne pomoći do daljnjeg.

Dato/Datum: 7. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **Flyktningeflom til Bosnia / Najezda izbjeglica u Bosnu**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Gunnar Nyquist

Resyme/Sažetak:

En kjempemessig bølge mennesker på flukt foran de fremrykkende kroatisk soldatene er i ferd med å oversvømme det nordlige Bosnia. Talsmenn for FN sa søndag kveld at situasjonen kan utvikle seg til en humanitær katastrofe.

FN talsmenn i det tidligere Jugoslavia meldte søndag om forferdelige forhold for mange av de titusener som er på flukt fra kampene i Kroatia. Serbiske flyktningemyndigheter har opplyst til FN at 120.000 allerede skal være på flukt, og at nye 90.000 som fortsatt er inne i Kroatia, forbereder seg på å flykte.

Milelange kolonner med traktorer, lastebiler, busser og privatbiler snegler seg søndag i retning de serbiske områdene i Bosnia. Kjøretøyer som brøt sammen var et stort problem.

Nepregledna kolona preplašenih ljudi, žena i djece bježi ispred hrvatskih vojnika na sjeveru Bosne. Glasnogovornik UN-a u nedjelju navečer je izjavio da situacija može preći u humanitarnu katastrofu.

Glasnogovornik UN-a u bivšoj Jugoslaviji obavijestio je o užasnoj situaciji u kojoj su se našle desetine hiljada ljudi koji bježe iz ratom zahvaćenih područja u Hrvatskoj. Srpske vlasti zadužene za izbjeglice obavijestile su UN da je već 120.000 ljudi u bjekstvu, a novih 90.000 stanovnika, koji se još uvijek nalaze u Hrvatskoj, spremno je za bježanje.

Dato/Datum: 8. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **Sikrere for hjelpesendingene / Sigurnije za pošiljke pomoći**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Eli Strand

Resyme/Sažetak:

De siste offisielle tallene fra Høykommisæren tyder på at det nå er 130.000 Krajina serbere på flukt mot Vest Slavonia og det serbiske kontrolerte Bosnia.

Men de uoffisielle tallene kan tyde på at hele 250.000 mennesker er på flukt fra hjemmene sine, sier lederen for hjelpesendingene, som frykter at flyktningestrømmen bare vil øke på de nærmeste dagene.

Zadnji izvještaji Komesarijata UN-a za izbjeglice govore da je sada 130.000 Srba iz Krajine u bjekstvu prema Zapadnoj Slavoniji i dijelu Bosne koji kontrolišu Srbi.

Nezvanični podaci govore da je 250.000 ljudi u bjekstvu, a prognoze govore da će se ovaj broj izbjeglica u narednim danima povećati.

Dato/Datum: 8. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **Balkansk rullet / Balkanski rulet**

Side/Strana: 18.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Utfallet av den kroatisk lynoffensiven – ”Operasjon Storm” – inn i den serbisk okkuperte Krajina provinsen viser at den serbiske president Slobodan Milosevic skjøt seg selv i foten da han prøvde seg med den balkanske rulletten. Milosevic har vært den åndelige gudfar for opprøret både til de kroatisk og bosniske serberne, og det er antagelig ingen drøy påstand at han også har bidratt med både penger og våpen for å drive krigen på Balkan videre.

Ishod hrvatske munjevite ofanzive, nazvane ”Operacija oluja”, u dijelu Krajine okupiranoj od strane Srba, pokazao je da je u balkanskom

ruletu predsjednik Slobodan Milošević sam sebi pucao u noge. Milošević je bio duhovni vođa za pobunu i hrvatskih i bosanskih Srba, a sve je više tvrdnji da se on dobro obogatio vodeći ratove na Balkanu.

Dato/Datum: 9. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **Krajina tømt for 150.000 serbere / Krajina praznija za 150.000 Srba**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Per Nyholm

Resyme/Sažetak:

Krajina området er i ferd med å bli tømt for mennesker. Det blir anslått at ca. 150.000 serbere har forlatt sine hjem i det kroatiske området, der de i fire år har hatt sin uavhengige opprører – republikk. Det kan være den største konsentrerte flyktingene eksodus i Europa på en halv menneskalder.

I en steikende varme med temperaturer på langt over 30 grader og med en akutt mangel på vann snegler elendighetens kolonner seg fram på tettpakkede veier. Hele den 70 kilometer lange strekningen mellom Krajina og Banja Luka, den største byen i denne delen av serbisk Bosnia, er eneste stor kø.

Krajina je na putu da bude potpuno ispražnjena. Već je potvrđeno da je oko 150.000 Srba napustilo svoje domove u tom hrvatskom području gdje su Srbi četiri godine imali svoju nezavisnu pobunjeničku republiku. To bi mogao biti najveći egzodus izbjeglica u Evropi u posljednje vrijeme.

Po nesnošljivoj vrućini i na temperaturi od preko 30 stepeni, i sa akutnim nedostatkom vode, kreću se kolone očajnika po zakrčenim i lošim putevima. Kolona izbjeglica, duga 70 kilometara, proteže se od Krajine do Banje Luke, najvećeg grada srpske Bosne.

Dato/Datum: 9. 8. 1995.

Tittel/Naslov: ***Nærmere deling av Bosnia / Bliže podjeli Bosne***

Side/Strana: 5.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Serbia fortsetter en massiv militær styrkeoppbygging langs grensen til Kroatia. Observatører i den kroatiskke hovedstaden Zagreb mener likevel at det bare dreier seg om sabelrasling. Serbia og Kroatia har andre planer enn å føre krig mot hverandre, blir det sagt: Målet er en deling av Bosnia mellom eks Jugoslavias to dominerende makter.

Srbija nastavlja sa masovnim gomilanjem vojnih trupa na granici prema Hrvatskoj. Posmatrači koji se nalaze u Zagrebu, glavnom gradu Hrvatske, su mišljenja da se samo radi o zveckanju oružjem. Srbija i Hrvatska imaju druge planove u odnosu na međusobne ratove: Cilj je podjela Bosne među dominirajućim silama bivše Jugoslavije.

Dato/Datum: 10. 8. 1995.

Tittel/Naslov: ***Så flyktniger ble henrettet / Tako su ubijane izbjeglice***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Jørgen Ullerup

Resyme/Sažetak:

Tragedien utspant seg tirsdag i byen Dvor der titusener flyktninger også onsdag var sperret inne i en kryssild i sine forsøk på å slippe overgrensebroen til Bosnia to km sør for byen. Den danske FN soldatene hadde søkt dekning da serbiske mlitisfolk som nektet å overgi seg, desperat forsøkte å slippe unna overmakten av kroatiskke og bosniske soldater.

Muslimene beskyldes også for å ha angrepet flyktningekolonner på landeveien. Regjeringshæren femte arme er legendarisk fordi den gjennom tre år, under vanskelige forhold, forsvarte Bihac provinsen mot beleirere, som besto av både serbere og muslimske opprørere.

Tragedija se desila u utorak u gradu Dvor, gdje se desetine hiljada izbjeglica našlo u unakrsnoj vatri kada su pokušali da pređu jedan most na granici prema Bosni, koji se nalazi samo dva kilometra južno od grada, kako bi izbjegli susret sa hrvatskim i bosanskim vojnicima.

Muslimani su optuženi da su napali kolonu izbjeglica. Peti korpus Armije bosanske vlade dobio je naziv legendarni jer je u tri godine u veoma teškim uslovima branio Bihać od Srba i muslimanskih pobunjenika.

Dato/Datum: 10. 8. 1995.

Tittel/Naslov: ***Bihac fritt etter tre år / Bihać slobodan nakon tri godine***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

De første besøkende til Bihać siden krigen i Bosnia startet, ventet det verste da de kom til byen som har vært isolert i tre år og som ingen forsyningskolonne er kommet fram til de siste 18 månedene.

Men det de fant var mer oppløftende. Noen av beboerne gråt mens andre lo, og mange var kledd i sine fineste klær da de møtte de første utenlandske besøkende ved parken og moskeen som lenge har vært serbernes mest yndede skytemål, særlig på fredager i bønnnetimen.

Oni koji su prvi ušli u Bihać nakon početka rata u Bosni očekivali su da vide ono najgore u gradu koji je bio izoliran pune tri godine. Grad u koji kolone sa humanitarnom pomoći posljednjih 18 mjeseci nisu mogle ulaziti.

Ali, bilo je više ohrabrujućih prizora. Neki od stanovnika grada su plakali, a neki su se smijali, mnogi su bili obučeni u njihova najljepša odijela želeći u njima da dočekaju prvu posjetu iz inostranstva. Mjesto okupljanja bio je park u čijoj blizini je džamija koja je često bila cilj srpskih snajperista, naročito petkom.

Dato/Datum: 11. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **Bosniere hjelper bosniere / Bosanci pomažu Bosancima**
Side/Strana: 5.

Forfatter/Autor: Tor Kristiansen

Resyme/Sažetak:

40 rullestoler og mye annet sykehusutstyr sendes om en måned til Bosnia fra Hordaland. Det er bosniske innvandrere i seks kommuner i Hordaland som sammen med sine norske venner har satt i gang en egen innsamlingsaksjon. Med på lasset er også en del ransler med skolesaker og en brukt ambulanse.

Det hele startet spontant. Vi har det godt her i Norge og kan ikke sitte passive og se våre landsmenns lidelser, sier Amir Tanovic fra Kolltveit på Sotra til Bergens Tidende. Han er nesteleder i Bosnisk-Norsk Vennskapsforening og en av drivkreftene bak aksjonen.

---

40 invalidskih kolica i mnoge druge stvari u roku od mjesec dana bit će poslano iz Hordalanda u Bosnu. Naime, bosanske izbjeglice sa svojim norveškim prijateljima pokrenuli su akciju prikupljanja ovih rekvizita, kao što su ruksaci, školski pribor i jedna polovna kola hitne pomoći.

”Sve to počelo je spontano. Nama je dobro ovdje u Norveškoj, ali mi ne možemo sjediti i gledati naše zemljake kako se pate”, kaže Amir Tanović iz Kolltveita sa ostrva Sotra za *Bergens Tidende*. On je zamjenik lidera Bosansko-norveškog udruženja i pokretač svih aktivnosti.

Dato/Datum: 11. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **USA med Bosnia utspill / SAD preuzimaju inicijativu u Bosni**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Ledende amerikanske og britiske diplomater innledet torsdag samtaler om de neste skrittene for å skape fred i Bosnia. Ifølge enkelte meldinger har USA utarbeidet en plan om å dele Bosnia mellom kroater og serbere.

Et forslag om å dele Bosnia mellom kroater og serbere ville være et radikalt avvik fra tidligere planer om en tredeling som også inkluderer de bosniske muslimene.

Vodeći američki i britanski diplomati imali su u četvrtak razgovor vezan za sljedeće korake o uspostavljanju mira u Bosni. Prateći diplomatske izvještaje, SAD su izradile plan o podjeli Bosne između Hrvata i Srba.

Prijedlog o podjeli Bosne između Hrvata i Srba bio bi veliko odstupanje od ranijih planova o trodjelnoj podjeli koja obuhvata i bosanske Muslimane.

Dato/Datum: 12. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **"Etnisk rensning" snart gjennomført / "Etničko čišćenje" skoro završeno**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

"Etnisk rensning" var likevel opprinnelig et serbisk påfunn, skapt av de to lederne for de bosniske serberne, Radovan Karadzic og Ratko Mladic, begge ettersøkt av FNs krigsforbryterdomstol. Langt på vei har de nådd sitt mål. I dag har serberne full kontroll over hele det østlige Bosnia, området fra Sarajevo til den serbiske grensen.

Det eneste multinasjonale, multikulturelle og multietniske samfunnet som er igjen er muslimenes sentrale Bosnia med tyngdepunkt i Sarajevo, Tuzla og Zenica. Det er verd å legge merke til at den folkegruppen som blitt hardest forfulgt, muslimene, er den eneste som fortsatt tåler å ha serbere og kroater som naboer.

"Etničko čišćenje" je ipak izvorno srpska ideja koja je krenula od lidera bosanskih Srba Radovana Karadžića i Ratka Mladića, za kojima traga Međunarodni sud za ratne zločine. Oni su uveliko na putu da realizuju svoj cilj. Danas Srbi imaju potpunu kontrolu nad cijelom istočnom Bosnom, zatim područjem od Sarajeva do granice za Srbijom.

Jedino multinacionalno i multietničko društvo koje je ostalo je centralna Bosna sa težištem u Sarajevu, Tuzli i Zenici. Zanimljivo je da narod koji je najviše stradao, a to su Muslimani, sada su jedini koji nemaju ništa protiv da im komšije ponovo budu Srbi i Hrvati.

Dato/Datum: 12. 8. 1995.

Tittel/Naslov: ***Bosnia med reisefeber / Bosna sa putnom groznicom***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Anne Kathrine Aambø

Resyme/Sažetak:

De innrømmet at de de hadde en god porsjon reisefeber de 53 norske FN soldatene som satte seg på Hercules flyet med kurs mot Bosnia fredag morgen.

Jeg har reisefeber og er litt redd, medgir sersjant Ole Jørgen Ødegård. Men når du kommer sammen med gutta, merker du samholdet, og det hjelper. Jeg gleder meg også. Dette er jo en stor utfordring, sier sersjanten som skal ut i FN tjeneste for første gang.

---

53 norveška vojnika koji su u sklopu kontingenta UN-a otputovali za Bosnu avionom tipa Hercules, priznali su da su imali putnu groznicu.

”Imam putnu groznicu i malo me strah”, kaže vodnik Ole Jørgen Ødegård. Ali kada se nađeš u društvu sa ostalim momcima i vidiš solidarnost onda to pomaže. ”Ja se radujem i ovo je veliki izazov za mene”, kaže vodnik, koji prvi put ide na ovu vrstu službe u okviru UN-a.

Dato/Datum: 14. 8. 1995.

Tittel/Naslov: ***I krigsherjingenes fotspor / Na tragu ratne pustoši***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Ca. 60.000 kroater og muslimer i den serbisk kontrollerte delen av Bosnia er blitt de ferskeste ofrene i voldens og brutalitetens eks Jugoslavia. Tusener av dem blir kastet ut av sine hjem og mange skal være drept.

Oko 60.000 Hrvata i Muslimana u dijelu Bosne koji kontrolišu Srbi su najveće žrtve u nasilju i brutalnostima koje se događaju u eks-Jugoslaviji. Hiljade ih je izbačeno iz njihovih domova, a mnogi od njih su ubijeni.

Dato/Datum: 14. 8. 1995.

Tittel/Naslov: ***Bihac overlever / Bihać preživljava***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Per Nyholm

Resyme/Sažetak:

Ute i regnet står tre forhutlede figurer, en soldat og to betjenter, magre som syke hunder, kledd om ikke i filler så i uniformer som for lenge siden har sett sine beste dager.

De har ikke så mange tenner, disse bosniske muslimene som kaller seg selv bosniakker. Håret er langt og fettet, huden upleiet og usunn. Våpnene er gamle, vaktstuen, drivende full av vann og omgitt av rusten piggråd, en skandale.

Jeg har sett andre byer i Bosnia og Kroatia i langt verre stand. Fra Vukovar via Mostar til Sarajevo vet jeg om ødeleggelse. Bihać overhode ikke kan hamle opp med. Rett nok, de fleste vindusrutene er borte. Det er de så mange steder. Det er tallrike hull etter granatnedslag, men byen er ingen ruin.

Napolju, na kiši, stoje tri nejasne figure, jedan vojnik i dva oficira, mršavi kao bolesni psi, obučeni u uniforme koje su davno izbrojale svoje najbolje dane. Nemaju puno zuba. Kose su duge i masne, koža zapuštena i prljava. Oružje je staro, dežurna soba puna vode i zaštićena zahrđalim felgama i automobilskim gumama. To su bosanski Muslimani koji sebe nazivaju Bošnjacima.

Vidio sam mnoge gradove u Bosni i Hrvatskoj u još gorem stanju. Od Vukovara preko Mostara do Sarajeva, ali sve to se ne može porediti sa Bihaćem. Nema stakala na prozorima, rupe i tragovi od granata su svuda naokolo, ali grad ipak nije potpuno u ruinama.

Dato/Datum: 15. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **Masseutvisning fra Nord Bosnia / Masovna protjerivanja iz sjeverne Bosne**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Serberne har startet en velorganisert masseutvisning av kroater og muslimer fra serbisk kontrolerte områder i Nord Bosnia. Sivile kroater ble mandag ettermiddag skyssset over grenseelven Sava til Kroatia, og tusenvis vil trolig følge etter de nærmeste dagene.

Men de bosniske serberne stanset utvisningen av menn under 45 år over elva Sava etter at rundt 100 personer hadde krysset den, opplyste pressetalsmann for FNs Høykommissær for flyktninger, Kris Janowski. Han tilføyde at uansett hvilke hensikter serberne har, er situasjonen alvorlig.

Srbi su počeli sa dobro isplaniranim i organizovanim masovnim protjerivanjem Hrvata i Muslimana iz zona koju kontrolišu u sjevernoj Bosni. Hrvatski civili su u ponedjeljak poslijepodne prešli rijeku Savu i domogli se Hrvatske, a hiljade njih je spremno da to učini u narednim danima.

Bosanski Srbi zaustavili su protjerivanje Srba mlađih od 45 godina preko Save, nakon što ih je oko 100 već protjerano, obavijestio je glasnogovornik visokog komesara za izbjeglice UN-a Kris Janowski. On je naglasio da bez obzira šta god Srbi imaju namjeru da učine, situacija je veoma ozbiljna.

Dato/Datum: 16. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **"Kosovo kan bli nytt Bosnia" /
"Kosovo može biti nova Bosna"**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-DPA

Resyme/Sažetak:

Kosovo provinsen i Serbia kan utvikle seg til "et nytt Bosnia", advarer albanske myndigheter. Albania frykter at Serbia vil bosette titusenviis av flyktende Kroatia serbere i Kosovo, der 90 prosent av de 1,8 millioner innbyggerne er albanere. Tirsdag avskar serbisk politi 800 serbere som nektet å bosette seg i Kosovo fra mat og vannforsyninger.

Serbisk politi blokkerte de 800 serberne og hindret dem i å skaffe seg mat og vann, meldte en radiostasjon i Beograd. Serbiske myndigheter har varslet at de planlegger å bosette 16.000 av de 200.000 serberne som flyktet fra Kroatia etter kroatenes gjenerobring av Krajina.

Situacija u pokrajini Kosovo u Srbiji može se kretati u smjeru da postane "nova Bosna", upozorile su albanske vlasti. Albanija je u strahu da će Srbija naseliti desetine hiljada Srba iz Hrvatske na Kosovo, gdje 90 procenata, od 1,8 miliona stanovnika, čine Albanci. U utorak je srbijanska policija spriječila snabdijevanje hranom i vodom oko 800 Srba koji su odbili da se trajno nasele na Kosovo.

"Srbijanska policija blokirala je 800 Srba i spriječila im dostavu vode i hrane", obavijestio je Radio Beograd. Srbijanske vlasti obavijestile su da su one planirale naseliti 16.000 Srba na Kosovo od ukupno njih oko 200.000 koji su pobjegli iz Krajine nakon što su istu zauzeli Hrvati.

Dato/Datum: 17. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **Kroater rømmer Nord Bosnia /
Hrvati napuštaju sjevernu Bosnu**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Alf Skjeseth

Resyme/Sažetak:

Nesten alle de 65.000 kroatene og muslimene i det serbisk styrte Nord Bosnia er klare til å flykte. Minoritetene har ingen framtid i denne delen av Bosnia, sier den norske juristen Ragna Vikøren som arbeider for FNs høykommisær for flyktninger i Banja Luka.

Hver morgen går dusinvis av overfylte busser fra den serbisk styrte byen Banja Luka. Om bord er kroater og muslimer som for alltid er på veibort fra sine hjem og sitt land. Mot 100 tyske mark til lokale serberledere ved et ferjeleie 45 kilometer unna, får de reise over grenseelva Sava til den kroatisk småby Dvor.

Skoro svih 65.000 Hrvata i Muslimana iz sjeverne Bosne, koja je sada pod srpskom kontrolom, spremno je da se iseli sa ovog područja. "Manjine u ovom dijelu Bosne nemaju nikakve šanse", kaže norveška pravnik Ragna Vikøren, koja radi za Visoki komesarijat za izbjeglice UN-a u Banjoj Luci.

Svako jutro prepuni autobusi iz Banje Luke odvoze Hrvate i Muslimane koji napuštaju Banju Luku, svoje domove i svoju domovinu. Lokalni Srbi uzimaju im po 100 njemačkih maraka da ih prevezu 45 kilometara do rijeke Save gdje oni u malom mjestu Dvor prelaze hrvatsku granicu.

Dato/Datum: 18. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **USA i hovedrollen for fred i Bosnia / SAD u glavnoj ulozi traženja mira u Bosni**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

EUs fredsmekler for Bosnia Carl Bildt sa torsdag at USA nå spiller den viktigste rollen i fredsprosessen i det tidligere Jugoslavia. Andre land må derfor bøye seg for amerikanernes initiativ, i håp om at dette endelig kan føre fram til en fredsløsning, sa han.

Det nye amerikanske utspillet har fått støtte fra flere europeiske land, mens Russland stiller seg tvilende til hvorvidt en eventuell fredsavtale lar seg håndheve med makt.

Pregovarač Evropske unije za Bosnu Carl Bildt izjavio je u utorak "da u ovom trenutku SAD igraju glavnu ulogu u mirovnom procesu u bivšoj Jugoslaviji. Zbog toga se druge zemlje moraju okrenuti američkoj inicijativi u nadi da ovo konačno može voditi mirovnom rješenju", izjavio je on.

Nova američka inicijativa dobila je podršku od mnogih evropskih zemalja, dok se Rusija prema tome odnosi sa sumnjom pitajući se može li se mirovni sporazum ostvariti uz prijetnju upotrebe sile?

Dato/Datum: 19. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **Muslimene blir tapere / Muslimani će biti gubitnici**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: Kim Amlod

Resyme/Sažetak:

Muslimene blir de store taperne dersom den nye fredsplanen for Bosnia blir satt ut i livet, tror vestlige observatører i Beograd. Den nye planen er lagt fram av USA og de øvrige stormaktene i den såkalte kontaktgruppen for det tidligere Jugoslavia.

USAs spesialutsending Richard Holbrooke har denne uken drøftet fredsplanen med de politiske lederne i Kroatia og Serbia. Serbias mektige president Slobodan Milosevic ble orientert om planen torsdag, og ser ut til å stille seg positiv til det amerikanske initiativet.

”Muslimani će biti veliki gubitnici ako se novi mirovni sporazum za Bosnu realizuje u praksi”, mišljenja su zapadni posmatrači smješteni u Beogradu. Novi mirovni plan su napravile SAD i članice tzv. Kontakt-grupe za bivšu Jugoslaviju.

Specijalni izaslanik SAD-a Richard Holbrooke razmotrio je mirovni plan sa političkim liderima u Hrvatskoj i Srbiji. Srbijski predsjednik upoznat je sa planom u četvrtak i stiče se utisak da ima pozitivan odnos prema američkoj inicijativi.

Dato/Datum: 19. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **Venter på nytt fra Bosnia / Čekajući novosti iz Bosne**

Side/Strana: 39.

Forfatter/Autor: Bente Milde

Resyme/Sažetak:

Munira Pasalic er din nabo. Sammen med elleve tusen andre bosniske flyktninger kom hun til Norge i 1993. Nå lever hun sammen med oss, men likevel atskilt. Venter på nytt fra Bosnia. I 1.201 dager var Munira Pasalics hjemby, Bihac, beleiret. Nå er byen atter fri, men Munira sitter fortsatt lyttende foran radioen. Hun kan ikke feire, for ingen vet om hennes foreldre fremdeles er i live.

Munira Pasalic spaserer alltid. Den første tiden i Bergen gikk turen fra Montana til Fantoft, med fortsettelse til byen og opp igjen til Montana. Denne turen tok en halv dag. Så var spørsmålet hva jeg skulle gjøre resten av dagen og den halve natten jeg ikke kunne sove.

Munira Pašalić je naša komšinica. Zajedno sa 11.000 drugih bosanskih izbjeglica ona je došla u Norvešku 1993. Sada živi s nama, ali ipak odvojeno od nas. Čekajući nove vijesti iz Bosne. Već 1.201 dan njen grad Bihać je u opsadi. Sada je taj grad slobodan, ali Munira i dalje sjedi pored radioaparata osluškujući. Ona ne može slaviti jer niko ne zna da li su njeni roditelji još uvijek živi.

Munira Pašalić stalno šeta. U početku je pješačila u Bergenu od Montane do Fantofta i dalje do grada i ponovo do Montane. Za ovo joj je trebalo pola dana. Ali šta da radi sa ostatkom dana i noći kada ne može da spava, pitanje je sad.

Dato/Datum: 22. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **Bosnia ber FN besvare serbisk terror / Bosna moli UN da odgovre na srpski teror**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den bosniske regjeringen kritiserer FN for ikke å ha bedt Nato svare med flyangrep, etter at tre barn ble drept av serbiske granater i Gorazde lørdag. FN forvarer seg med at de to serbiske granatene ikke kan kalles et angrep på den såkalte sikre sonen.

Jeg undres på når FN vil slutte å lukke øynene. Hva skal til før FN og Nato vil gi et skikkelig svar på denne terroren, spør den bosniske utenriksministeren Muhamed Sacirbey.

Bosanska vlada oštro je kritikovala UN jer nisu tražile od NATO-a da odgovori zračnim udarima nakon što je ubijeno troje djece u artijerijskom napadu kojeg su izvršili Srbi na Gorazde u subotu. UN se brane objašnjenjem da se dvije srpske granate ne mogu nazvati napadom na takozvane sigurne zone.

”Ja se čudim što UN zatvaraju oči. Šta treba da se desi pa da UN i NATO adekvatno odgovore na ovaj teror”, pita se bosanski ministar vanjskih poslova Muhamed Šaćirbey.

Dato/Datum: 23. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **Orker ikke en vinter til / Ne mogu izdržati još jednu zimu**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Sarajevos befolkning er utmattet etter 40 måneders beleiring. Tusener vil flykte dersom det ikke blir en fredsavtale eller en offensiv som bryter det serbiske kvelertaket på byen før vinteren setter inn. Fire sivile ble drept og 17 såret i et serbisk granatangrep mot byen tirsdag ettermiddag. Granater landet både i vestlige bydeler og midt i sentrum.

Serbiske styrker skjøt også granater mot en FN observasjonspost og såret seks egyptiske FN soldater, to av dem alvorlig.

Bosnias regjering forlangte tirsdag at FN sikrer den viktige veien over Igman fjellet. Dersom de ikke klarer det, bør de heller forlate Bosnia, sa Hasan Muratovic, Bosnias minister for kontakt med FN.

Stanovnici Sarajeva su nakon 40 mjeseci života u opsadi izgladnjeli. Hiljade njih želi otići odavde ako ne dođe do mirovnog rješenja ili ofanzive koja bi slomila srpski obruč oko Sarajeva i to prije nego što stigne zima. U srpskom artiljerijskom napadu četiri civila su ubijena, a 17 osoba je ranjeno u utorak poslije podne. Granate su padale u zapadnom dijelu grada i u centru.

Srpske snage također su gađale jednu posmatračku stanicu UN-a kada je ranjeno šest egipatskih vojnika u sastavu UN-a, od toga dvojica teško.

Bosanska vlada zatražila je u utorak da UN osiguraju važan put preko Igmana. "Ako to ne mogu onda moraju napustiti Bosnu", izjavio je Hasan Muratović, ministar u bosanskoj vladi za odnose sa UN-om.

Dato/Datum: 23. 8. 1995.

*Tittel/Naslov: **Hjelper landsmenn i Bosnia / Pomaže zemljake u Bosni***
Side/Strana: 31.

Forfatter/Autor: Tor Kristiansen

Resyme/Sažetak:

Han står på for å hjelpe andre, bosnieren Amir Tanovic bosatt på Kollveit i Fjell. Han er en av drivkreftene bak innsamlingsaksjonen "Øy hjelper land" og nestleder i Bosnisk Norsk Vennskapsforening.

Nordmenn og bosniere i flere av kommunene rundt Bergen står skulder ved skulder for å hjelpe. Amir Tanovic gleder seg oppriktig.

"Vi venter hele tiden at krigen og lidelsen skal stoppe. De må komme til enighet ved forhandlingsbordet. Vi har det godt her nå og har nesten alt vi trenger. Fremtiden er det vanskelig å snakke om. Det er så mye usikkerhet. Men når vår frihetsdag en gang kommer, vil vi tilbake til Bosnia", sier Amir Tanovic.

On pomaže drugima, Bosanac Amir Tanović nastanjen u Kollveitu na Fjellu. On je pokretačka snaga akcije za prikupljanje pomoći "Ostrvo pomaže kopnu" i zamjenik je predsjednika Društva bosanskohercegovačko-norveškog prijateljstva.

Norvežani i Bosanci u mnogim općinama oko Bergena zajedno, rame uz rame, pomažu. Amir Tanović je zadovoljan.

"Mi cijelo vrijeme čekamo da rat i patnje prestanu. Partneri se moraju usaglasiti za pregovaračkim stolom. Nama je ovdje dobro i imamo skoro sve što nam treba. Teško je razgovarati o budućnosti. Nesigurnost je velika. Ali kada jednog dana dođe naš dan oslobođenja mi ćemo nazad u Bosnu", kaže Amir Tanović.

Dato/Datum: 24. 8. 1995.

Tittel/Naslov: ***Bosnia høring i Bonn / U Bonnu Konferencija o Bosni***

Side/Strana: 9.

Forfater/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Mer enn 100 eksperter som gransker påstander om krigsforbrytelser i Bosnia, kommer i neste uke sammen i Bonn for å sammenhâlde sitt bevismateriale.

Više od 100 eksperata koji istražuju tvrdnje o počinjenim ratnim zločinima u Bosni dolazi sljedeće sedmice u Bonn kako bi uporedili i razmijenili dokazni materijal.

Dato/Datum: 25. 8. 1995.

Tittel/Naslov: ***Samlet inn 10 millioner til Bosnia / Prikupljeno 10 miliona za Bosnu***

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

”Bosnia brenner” aksjonen hadde samlet inn 10,3 millioner kroner til humanitær hjelp en dag før den offisielle avslutningen 25. august. Beløpet vil nok øke noe de kommende dagene. Men det norske folk ga likevel to til tre ganger så mye til Rwanda innsamlingen forrige sommer.

Aksjonen ”Bosnia brenner” vil utfordre Utenriksdepartementet til å bidra med samme sum som enkeltpersoner og organisasjoner her i landet har gitt.

U aksji ”Bosna gori” sakupljeno je 10,3 miliona kruna humanitarne pomoći koliko je iznosila cifra 25. augusta, samo jedan dan prije završetka akcije. Iznos će svakako rasti u narednih nekoliko dana i nakon završetka akcije. Međutim, norveški građani sakupili su dva- tri puta više prošlog ljeta u aksji za pomoć Ruandi.

Akcija ”Bosna gori” svakako će izazvati Ministarstvo vanjskih poslova da učestvuje sa istom sumom koja je prikupljena od građana i organizacija.

Dato/Datum: 25. 8. 1995

Tittel/Naslov: ***Alvorlig brudd på Geneve Konvensjonen (sivile rettigheter under krig) / Ozbiljno kršenje Ženevske konvencije o pravima civila za vrijeme rata***

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: Tron Strand

Resyme/Sažetak:

I følge tiltalen har Radovan Karadzic og Ratko Mladic fra april 1992 i Bosnia – Herzegovina, gjennom handlinger og unnlatelser begått

folkemord. De holdes ansvarlige for at sivile bosniske muslimer og kroater er forfulgt av nasjonale, politiske og religiøse grunner. Tusener ble internert i fangleire hvor de ble utsatt for omfattende fysiske og psykiske overgrep, samt inhumane forhold forøvrig.

Tusener av sivile muslimer og kroater, inkludert kvinner, barn og eldre ble internert i leirene, på grunn av nasjonalitet, religiøs og politisk oppfatning. Forholdene var inhumane og brutale.

U Optužnici protiv Radovana Karadžića i Ratka Mladića stoji da su oni odgovorni za izvršeni genocid, od aprila 1992. pa nadalje, u Bosni i Hercegovini. Oni su odgovorni za protjerivanje bosanskih Muslimana i Hrvata zbog njihove nacionalne, političke i vjerske pripadnosti. Hiljade njih je internirano u koncentracione logore gdje su bili izloženi fizičkim i psihičkim torturama i nehumanom postupanju.

Hiljade civila Muslimana i Hrvata, uključujući žene, djecu i starce, internirano je u logore zbog njihovih nacionalnih, vjerskih i političkih uvjerenja, gdje su odnosi bili nehumani i brutalni.

Dato/Datum: 28. 8. 1995.

*Tittel/Naslov: **Normenn helskinnet ut av Gorazde /***

Norvežani nepovrijedeni izašli iz Goražda

Side/Strana: 5.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Seks av de ti helsemedarbeiderne i det norske legeteamet som har vært stasjonert i den muslimske enklaven Gorazde er kommet seg helskinnet ut av området. De fire siste skal forlate den isolerte byen i morgen sammen med de siste 94 britiske FN soldatene.

De ca. 65.000 muslimske innbygerne i Gorazde er dermed overlatt til sin egen skjebne og FNs løfter om at Nato fly vil bombe serberne i tilfelle et angrep mot byen.

Šest od deset zdravstvenih radnika, iz norveškog tima koji je bio stacioniran u muslimanskoj enklavi u Goraždu, izašlo je nepovrijedeno

iz ovog područja. Zadnja četiri medicinska radnika će izaći iz ovog izoliranog grada sutra zajedno sa 94 britanska vojnika u sklopu snaga UN-a.

Nakon toga, 65.000 muslimanskih stanovnika Goražda biće ostavljeno na milost i nemilost i prepušteno sudbini i obećanju UN-a da će NATO bombardovati Srbe u slučaju novog napada na grad.

Dato/Datum: 28. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **Press for Bosnia løsning / Pritisak za rješenje u Bosni**
Side/Strana: 5.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

En diplomatisk storoffensiv er i gang for å få stanset krigen i Bosnia. I dag og i morgen møter Bosnias muslimske president, Alija Izetbegovic, den amerikanske fredsmegleren Richard Holbrooke, den franske president Chirac og vestlige og russiske toppdiplomater i Paris. Målet er å få muslimene til å gådta en fredsplan som i slutteffekten kan redusere Bosnia til en vasallstat, avhengig av Kroatia og Serbia.

President Izetbegovic kommer til møten i Paris med sin egen fredsplan. Han forutsetter at Bosnias uavhengighet og territoriale integritet blir gjenopprettet selv om serberne kontrollerer 70 prosent av landet. Og et bytte av Gorazde med andre områder avviser han som fullstendig uakseptabelt.

Velika diplomatska aktivnost je u toku, a cilj je zaustavljanje rata u Bosni. Danas i sutra bosansko-muslimanski predsjednik Alija Izetbegović susrest će se sa američkim pregovaračem Richardom Holbrookom, francuskim predsjednikom Chiracom i zapadnim i ruskim diplomatama u Parizu. Cilj je pridobiti Muslimane da prihvate mirovni plan koji bi u završnici trebao da reducira Bosnu na vazalnu državu zavisnu od Hrvatske i Srbije.

Predsjednik Izetbegović dolazi u Pariz sa svojim mirovnim planom. Njegov plan polazi od toga da će se bosanska nezavisnost i teritorijalni integritet ponovo uspostaviti bez obzira što Srbi kontrolišu 70 procenata teritorije. Zamjena Goražda sa drugim područjima s njegove strane odbačena je kao potpuno neprihvatljiva.

Dato/Datum: 29. 8. 1995.

Tittel/Naslov: ***Livsvarig fengsel venter Karadzic / Karadžića čeka doživotni zatvor***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Tron Strand

Resyme/Sažetak:

De bosnisk-serbiske lederne Radovan Karadzic og Ratko Mladic kan ikke dømmes til døden- Livsvarig fengsel er maksimalstraffen i FNs krigsforbryterdomstol i Haag. Men livsvarig fengsel er i denne sammenheng ment bokstavelig. Livsvarig betyr livet ut for de to, om de skulle bli funnet skyldig etter tiltalen.

Lideri bosanskih Srba Radovan Karadžić i Ratko Mladić ne mogu biti osuđeni na smrtnu kaznu jer je doživotna robija maksimalna kazna na Sudu UN-a za ratne zločine u Haagu. Ali doživotna robija u ovom kontekstu je zamišljena doslovno. Doživotna robija znači nastavak života bez njih dvojice na slobodi. Naravno, ukoliko im se dokaže krivnja za sve ono za šta su optuženi.

Dato/Datum: 29. 8. 1995.

Tittel/Naslov: ***Blodbad truer fredsforsøk /***

Krvoprolíce smetnja pokušajima uspostavljanja mira

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Forsøkene på å stifte fred i Bosnia med ny pågående amerikansk mekling ble nærmest skutt i filler i går, da en artillerigranat eksploderte i sentrum av Sarajevo og drepte minst 37 mennsker og skadet og lemlestet 88 andre. Alt tyder på at bosniske serbere står bak "horror-mandagen" i Sarajevo. Det blir ventet massiv Nato bombing så snart ansvarsforholdet er klarlagt.

Pokušaj uspostave mira u Bosni uz novo američko posredovanje skoro da je propao jučer nakon što je jedna granata eksplodirala u centru Sarajeva i ubila 37 osoba i ranila 88. Sve ukazuje na to da bosanski Srbi stoje iza "horor ponedjeljka" u Sarajevu. Ako se utvrdi da je granata ispaljena sa srpskih položaja onda će uslijediti zračni udari.

Dato/Datum: 31. 8. 1995

Tittel/Naslov: ***Det høye spillet om fred / Velika igra za mir***

Side/Strana: 16.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Det store spørsmålet på krigens Balkan er nå om det lovende amerikanske fredsinitiativet forsvant for godt i ildhavet under den massive bombingene eller om de bosniske serberne innser at det finnes ingen vei utenom forhandlingsbordet.

Den harde bombingene er en høy risiko strategi, innrømmet FNs talsmann i Zagreb, Chris Gunness i går.

Hvis det siste døgnet dramatiske handlinger fører til at de bosniske serberne med deres to uberegnelige ledere Ratko Mladic og Radovan Karadzic uttalte i går at de bosniske serberne vil slåss til siste mann, men han ville ikke helt utelukket ikke forhandlingene.

Veliko pitanje koje se nameće vezano za rat na Balkanu je da li su masovni zračni udari koje su obećali Amerikanci nestali u obećanjima ili su bosanski Srbi shvatili da ne postoji drugi način osim pregovaračkog stola.

"Zračni udari nose sa sobom visoki rizik", priznao je glasnogovornik UN-a u Zagrebu Chris Gunnes, jučer.

Sve su prilike da će dramatični događaji dovesti do toga da se potvrdi ono što su izjavila dvojica nepredvidljivih lidera, Ratko Mladić i Radovan Karadžić, a to je "da će se Srbi boriti do zadnjeg čovjeka, mada prije toga i pregovori nisu isključeni".

Dato/Datum: 31. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **Systematiske angrep / Sistematski napad**

Side/Strana: 16.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Det man nå opplever i Bosnia er massiv bombing satt i et vel gjennomtenkt system. Den første angrepsbølgen som kom ca. kl. 02.00 natt til i går hadde til oppgave å utslette det serbiske luftvernet, kommando-sentraler, radarstasjoner og kommunikasjonsanlegg. 60 fly ble satt inn i den første store angrepsbølgen. Det var i dette første slaget at det viktige kommunikasjonsanlegget på Jahorina fjellet utenfor Sarajevo ble satt ut av funksjon.

Ono što se sada dešava u Bosni su masovni dobro organizovani zračni udari. Prvi talas bombardovanja, koji je izvršen jučer ujutro u 02.00 sata, imao je za cilj onespobljavanje srpske protivzračne odbrane, centra komandovanja, radarskih sistema i komunikacijskih veza. U prvom talasu zračnih udara učestvovalo je 60 aviona. U ovom prvom napadu izbačen je iz stroja Centar veze na Jahorini, u blizini Sarajeva.

Dato/Datum: 31. 8. 1995.

Tittel/Naslov: **Nato bombingene fortsetter / Nastavljeni NATO-zračni udari**

Side/Strana: 16.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

I bølge etter bølge virvlet Natos jagerfly over Sarajevo og Bosnia i går. Gang på gang kunne man høre de voldsomme eksplosjonene etter hvert som ammunisjonsfabrikker og våpenlagre, artilleristillinger og radarstasjoner gikk opp i flammer. Det er det største og mest omfattende angrepet som Nato har gjennomført i sin 46 år lange historie.

De fem EU observatørene ble sansynligvis drept av Natos bomber eller artilleribeskytning fra den britisk-franske unnsetningsstyrken i går

morges, heter det i meldinger fra Zagreb. En EU talsmann sier imidlertid at de tre spanierne, en ire og en nederlander har vært meldt savnet i Bosnia siden mandag. Det blir ikke utelukket at de kan være drept av serberne.

Jučer su NATO avioni u talasima nadlijetali Sarajevo i Bosnu. Dobro su se mogle čuti velike eksplozije koje su govorile o uništavanju fabrika municije, lagera za municiju i radarskih stanica. Ovo je najveća i najsveobuhvatnija akcija koju je NATO izveo u svojoj 46-oj historiji.

”Najvjerojatnije da je pet posmatrača EU ubijeno u NATO zračnim bombardovanjima ili artiljerijskim napadima britansko-francuskih jedinica za zaštitu, jučer ujutro”, kaže se u jednom saopćenju iz Zagreba. Glasnogovornik EU izjavio je u ponedjeljak ”da su tri Španca, jedan Irac i jedan Holanđanin prijavljeni da su ubijeni u Bosni. Nije isključeno da su ih ubili Srbi”.

Dato/Datum: 1. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Hasardspillet om Bosnia / Hazarderska igra za Bosnu**

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

En ny runde i det store hasardspillet om Bosnia framtid er innledet. Selv de stridbare serberne har endelig godtatt det amerikanske fredsuspillet. For første gang på lange tider er det et reelt håp om en slutt på krigen i Bosnia.

Nova runda u hazarderskoj igri o budućnosti Bosne je započela. Prigavi Srbi upravo su prihvatili američku mirovnu misiju. Prvi put nakon dužeg vremena postoji realna nada za završetak rata u Bosni.

Dato/Datum: 1. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Slakteren / Koljač**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Blant de mange aktørene på krigsskueplassen i Bosnia kan det neppe være noen som før seg så utsatt som Radovan Karadzic, "president" i republikken Srpska, de serbisk kontrollerte områdene i Bosnia.

Etter den første store bølgen av Nato fly hadde tømt sine bomber over militære mål rundt Sarajevo sto Karadzic fram og forsikret at "vi kjemper til siste mann og vi vinner til slutt", - det virket nesten som Hitlers desperate paroler fra bunkersen i Berlin i mai – dagene 1945.

Među brojnim akterima rata u Bosni teško da je neko tako oslabljen kao Radovan Karadžić, "predsjednik" Republike Srpske - područja u Bosni koji kontrolišu Srbi.

Nakon prvog talasa zračnih udara, u kojima su NATO avioni ispraznili bombe na vojne srpske položaje oko Sarajeva, Karadžić je stajao i ponosno izjavljivao "Mi ćemo se boriti do zadnjeg čovjeka i na kraju ćemo pobijediti", - to je podsjećalo na Hitlerove desperatne parole iz bunkera u Berlinu u maju 1945.

Dato/Datum: 1. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Sarajevo skal sikres / Sarajevo će se osigurati**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Nato vil fortsette angrepene mot de bosniske serbernes militære stillinger inntil det ikke lenger eksisterer en trussel mot Sarajevo og andre FN garanterte sikre soner. Det framholdt en talsmann for Nato hovedkvarteret i Brussel i går. Neste skritt fra FN og Nato kan bli å bryte den serbiske beleiringen av Sarajevo.

I hele går lå Nato fly i luftrommet over Bosnia og særlig Sarajevo. De bombet, fotografere skader og blinket ut nye mål for laserstyrte raketter.

”NATO će nastaviti sa bombardovanjem srpskih vojnih ciljeva sve dok su oni prijatnija za Sarajevo i druge sigurne zone UN-a.” Ovo je naglasio jedan glasnogovornik u sjedištu NATO-a u Brüsselu jučer. Sljedeći korak za NATO i UN mogao bi biti ukidanje srpske opsade Sarajeva.

Avioni NATO-a su cijelo vrijeme iznad Bosne, naročito iznad Sarajeva. Oni su bombardovali i prikupljali dodatne informacije o novim ciljevima laserskih granata.

Dato/Datum: 1. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Islamsk ros til Nato / Islamska pohvala NATO-u**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Nato fikk i går islamsk ros for flyangrepene mot de bosniske serberne. Generalsekretæren i Den islamske konferanseorganisasjonen (OIC), Hamid al Ghabid, ønsket angrepet velkommen og sa at de fremmet utsiktene til fred.

Al Ghabid fra Niger, som er leder for en organisasjon med 52 medlemsland, kom med sin positive uttalelse da han kom til Marokko for å møte kong Hassan.

NATO je jučer dobio pohvale islamskih zemalja za zračne udare protiv bosanskih Srba. Generalni sekretar islamske organizacije (OIC) Hamid al Ghabid pohvalio je napade i naglasio da su oni prethodnica mira.

Al Ghabid Niger, koji je lider organizacije koja okuplja 52 zemlje članice, izrazio je ovo svoje zadovoljstvo kada je došao u Maroko u posjetu kralju Hassanu.

Dato/Datum: 1. 9. 1995.

Tittel/Naslov: ***Nordmenn på vingene / Norvežani na krilima***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

15 norske offiserer er med på å overvåke luftrommet over Bosnia. En av dem, navigatør Bjørn Flatby, deltok under Nato aksjonen mot de bosniske serberne onsdag.

---

15 norveških oficira je spremno da počne kontrolu neba iznad Bosne. Jedan od njih navigator Bjørn Flatby učestvovao je u NATO akciji protiv bosanskih Srba u srijedu.

Dato/Datum: 1. 9. 1995.

Tittel/Naslov: ***Vil trygge Sarajevo / Žele osigurati Sarajevo***

Side/Strana: 1.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

En ny runde i det store hasardspillet om Bosnias fremtid er innledet. Selv de stridbare serberne har endelig godtatt det amerikanske fredsutspillet. For første gang på lange tider er det et reelt håp om en slutt på krigen i Bosnia.

Det hersker ingen tvil om at Natos massive bombing av de bosniske serbernes stillinger rundt Sarajevo og andre FN garanterte sikre soner har "myket opp" serbiske standpunkter de siste dagene.

Forhandlingene vil trolig ende med en mellomløsning. Det er lite sansynlig at serberne vil gi fra seg alle sine erobringer, men det må skje en fordeling som er så rettferdig at den framtidige bosniske føderasjonen har en sjanse til å overleve. Det avgjør de fire nøkelpersonene Slobodan Milosevic (Serbia), Franjo Tudman (Kroatia), Alija Izetbegovic (Bosnia) og Radovan Karadzic (De bosniske serberne).

Počela je nova runda razgovara u sklopu velike hazardske igre za budućnost Bosne. Prigavi Srbi su konačno prihvatili američku igru za uspostavu mira. Prvi put nakon dužeg vremena postoji realna nada za završetak rata u Bosni.

Nema nikakve sumnje da su masovni zračni udari NATO-a izvedeni, u zadnje vrijeme, na položaje bosanskih Srba oko Sarajeva i na druge sigurne zone UN-a, "omekšali" srpske polazne tačke.

Pregovori će, u to nema sumnje, okončati nekim središnjim rješenjem. Malo je moguće da će, naprimjer, Srbi prepustiti sva okupirana područja, ali mora se napraviti takva pravična podjela koja će omogućiti budućoj bosanskoj federaciji da preživi. To će odlučiti četiri ključne osobe: Slobodan Milošević (Srbija), Franjo Tuđman (Hrvatska), Alija Izetbegović (Bosna) i Radovan Karadžić (bosanski Srbi).

Dato/Datum: 1. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Hovedaktørene: Nasjonalisten / Glavni akter: Nacionalist**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Serbias 54 år gamle president, Slobodan Milosevic, er det skremmende eksempel på hvordan øst – statenes gamle kommunistiske pamper ble forvandlet til ytterliggående nasjona lister.

Nå satser maktpolitikeren i Beograd – som med sine ærgjerrige planer om et Stor Serbia utløste krigen i eks Jugoslavia- på å gå over i historien som statsmannen som ga Balkan freden tilbake.

Slobodan Milosevic var aktiv i det jugoslaviske kommunistpartiet helt fra ungdommen av og ledet det serbiske kommunistpartiet som i 1990 skiftet navn til Serbias sosialistiske parti.

I 1990 ble han valgt til president etter en valgkamp preget av en ekstrem serbisk nasjonalisme. "Serbia er overalt der hvor det lever en serber eller står en serbisk gravstein", mente han den gangen. Det skjedde på et tidspunkt, da Titos gamle Jugoslavia var i ferd med å falle fra hverandre, -for Milosevic en gunstig anledning til å bruke den velutstyrte jugoslaviske hæren til å gjøre Serbia større og mektigere. Resultatet ble krigen i Slovenia, Kroatia og Bosnia.

Slobodan Milosevic har ikke nådd sitt hovedmål, det stor serbiske riket, men fred innebærer trolig likevel en føderasjon mellom Serbia og bosniske serbernes områder i Øst Bosnia.

Srbijanski, 54-ogodišnji predsjednik Slobodan Milošević je zastrašujući primjer kako glavešine iz zemalja ranijeg istočnog komunističkog bloka postaju ekstremni nacionalisti.

Sada su vlastodršci u Beogradu zauzeti ambicioznim planovima, koji su zamjena za planove o velikoj Srbiji, a koji su doveli do ratova u bivšoj Jugoslaviji. To je i zamjena za mirovne planove sa kojima će oni ući u historiju kao državnici koji su uspostavili mir na Balkanu.

Slobodan Milošević je bio aktivan član Komunističke partije Jugoslavije od svoje rane mladosti, a bio je i vođa srbijanske Komunističke partije koja je 1990. promijenila ime u Socijalističku partiju Srbije.

1990. izabran je za predsjednika Socijalističke partije Srbije nakon izbora koji su bili opterećeni ekstremnim srpskim nacionalizmom: "Srbija je svuda gdje živi jedan Srbin"; "Srbija je gdje ima jedan srpski grob", govorio je tada Milošević. To je bilo vrijeme raspada Titove Jugoslavije u kojem je Milošević, koristeći povoljnu priliku, i uz pomoć dobro opremljene i osposobljene Jugoslovenske narodne armije, pokušao da napravi veliku i jaku Srbiju. Rezultati tih želja i planova su bili ratovi u Sloveniji, Hrvatskoj i Bosni.

Slobodan Milošević nije ostvario svoj glavni cilj: Veliku Srbiju, ali mir izgleda ipak sadrži federaciju između Srbije i srpskih oblasti u istočnoj Bosni.

Dato/Datum: 1. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **EU observatører i live / Posmatrači EU su živi**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

De fem EU observatørene som onsdag ble meldt drept i Bosnia, er likevel i live og skal være sluppet fri. Bosnisk serbisk fjernsyn viste i går bilder av de fem.

Pet evropskih posmatrača za koje je izdato saopštenje u srijedu da su ubijeni u Bosni na svu sreću su živi i biće pušteni na slobodu. TV kuća bosanskih Srba prikazala ih je jučer i potvrdila vijest o njihovom puštanju na slobodu.

Dato/Datum: 1. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Hovedaktørene: Krigsofferet / Glavni akteri: Ratna žrtva**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

I over tre år har Bosnia-Hercegovinas muslimske president Alija Izetbegovic ikke hatt et annet valg i krigen mot de militære sett overlegne serberne enn å spille på Vestens medlidenhet.

Ingen hadde vel egentlig ventet at den 70 år gamle Alija Izetbegovic hadde hatt den fysiske og psykiske styrken til å stå i spissen for en stat i ferd med å bryte sammen når som helst, ja kanskje bli delt mellom de mektige naboene i Serbia og Kroatia.

De fleste har nok undervurdert juristen Izetbegovic, - den eneste av aktørere i eks Jugoslavia som fortjener betegnelsen en intellektuell. I en årrekke var han kjent som en kjølig kritiker av Titos kommunistiske Jugoslavia. Han har skrevet flere bøker om islams stilling på Balkan og gjelder som en moderat muslim, preget av troen på at det var og er plass til serbere som kroater og muslimer i Bosnia.

Det er ingen svak og usikker president Izetbegovic som nå er innstilt på å gå til forhandlinger om en varig fredsløsning. Den bosniske hæren har erobret enkelte landområder i den siste tiden, muslimene her reell utsikt til å få amerikansk krigsutstyr om en forhandlingsløsning ikke fører fram og det hersker liten tvil om at de muslimske styrkene er bedre motivert enn serbere som har militære nederlag og Nato bombing bak seg. Det gjør det ikke lettere å få Izetbegovic til å komme med innrømmelser ved forhandlingsbordet.

Više od tri godine rata bosanskohercegovački predsjednik Alija Izetbegović nije imao drugog izbora protiv vojno nadmoćnijih Srba nego igrati na sažaljenje Zapada.

Niko nije očekivao da će 70-ogodišnji Alija Izetbegović imati fizičke i psihičke snage da stane i opstane na čelu države kojoj je cijelo vrijeme prijetio nestanak ili u najboljem slučaju podjela između jačih komšija Srbije i Hrvatske.

Mnogi su potcijenili pravnika Izetbegovića, koji, jedini od svih aktera u bivšoj Jugoslaviji, zaslužuje da ponese pridjev intelektualac. Godinama on je bio poznat kao veliki kritičar Titove komunističke Jugoslavije. Napisao je nekoliko knjiga o islamu i važi kao umjereni musliman. Zastupa tezu da je u Bosni bilo i da ima dovoljno mjesta i za Srbe i za Hrvate i za Muslimane.

Sada, kada Izetbegović ide na pregovore o mirovnom rješenju, on nije ni slab ni nesiguran. Bosanska Armija u zadnje vrijeme osvojila je nekoliko važnih područja. Ako pregovori o mirovnom rješenju ne budu dalje napredovali Muslimani imaju velike šanse da dobiju američko oružje. Pored toga, Muslimani imaju veću motivaciju nego Srbi koji su u zadnje vrijeme doživjeli mnoge vojne poraze, a NATO zračni udari im stalno vise nad glavom. Sve to utiče na to da je Izetbegovića sve teže dovesti za pregovarački sto.

Dato/Datum: 2. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Dukket for fred / Ponizno za mir**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-DPA

Resyme/Sažetak:

Utenriksministrene i Bosnia, Kroatia og den jugoslaviske føderasjon skal begynne fredssamtaler i Geneve i slutten av neste uke med det formål å få slutt på krigen på Balkan.

Det opplyste en talsmann for det amerikanske utenriksdepartementet, Nicholas Burns, på en pressekonferanse i Washington fredag. Omtrent samtidig offentligjorde serbisk fjernsyn en erklæring som var kommet i stand etter møte mellom den serbiske presidenten Slobodan Milosevic og den amerikanske spesialutsendingen Richard Holbrooke.

Etter fire år med brutal krig må nå alle parter forplikte seg til å løse sine mellomværende på fredelig vis. USA er forberedt på å gjøre

alt som er mulig å gjøre sammen med Kontaktgruppen og andre, for å assistere partene når de nå tar til på veien mot fred, sa Burns.

Ministri vanjskih poslova Bosne, Hrvatske i Jugoslovenske Federacije počet će mirovne pregovore u Ženevi krajem sljedeće sedmice s ciljem završetka rata na Balkanu.

To je saopštio glasnogovornik američkog Ministarstva vanjskih poslova Nicholas Burns na press konferenciji u Washingtonu u petak. Otprilike u isto vrijeme srpska televizija je izdala saopštenje vezano za rezultate razgovora između srbijanskog predsjednika Slobodana Miloševića i američkog specijalnog izvještača Richarda Holbrooka.

”Nakon četiri godine brutalnog rata sada se moraju svi partneri obavezati na mirovnu orijentaciju. SAD su spremne da učine sve što je u njenoj moći da, u saradnji sa Kontakt- grupom i drugima, pomogne partnerima na njihovom putu prema miru”, izjavio je Burns.

Dato/Datum: 2. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Menyen på forhandlingsbordet /**

Jelovnik na pregovaračkom stolu

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Per Nyholm

Resyme/Sažetak:

Vestlige diplomater og sikkerhetspolitiske eksperter i det tidligere Jugoslavia antar at den amerikanske fredsforhandler Richard Holbrooke operer med følgende punkter i sitt hittil hemmeligholdte fredsopplegg: Natos militære offensiv har de bosniske serberne omsider godtatt at de må nøye seg med 49 prosent av Bosnia. Resten av den krigsødelagte republikken tilfaller føderasjon av muslimer og kroater som nå kontrollerer knappe 40 prosent.

I følge Holbrooke planen skal Bosnia, Kroatia og Serbia gjensidig anekjenne hverandre innenfor de eksisterende internasjonale grenser. Den nøyaktige definisjonen av områder og folkegrupper som skal utveksles – inklusive de spesielle problemer omkring Gorazde i Øst Bosnia og Sarajevo

regionens adgang til Bihac enklaven i det nordvestlige Bosnia - vil antakelig gi diplomater rikelig å gjøre i årene som kommer.

Richard Holbrooke sa det slik i Beograd i går: "Vi snakker nå om kart, forfatningsspørsmål og økonomisk gjenreisning. Begge sider er enige om en 51-49 deling. Men de har sterkt avvikende oppfatninger av hvem som skal ha hvilke deler av Bosnia.

Zapadni diplomati i eksperti sigurnosti u bivšoj Jugoslaviji pretpostavljaju da američki mirovni pregovarač Richard Holbrooke operiše sa sljedećim tačkama vezanim za mirovni proces: Vojna ofanziva NATO-a prisilila je Srbe da prihvate 49 procenata Bosne. Ostatak ratom uništene zemlje pripada Federaciji Muslimana i Hrvata koji sada kontrolišu 40 procenata teritorije.

U skladu sa Holbrookovim planom Bosna, Hrvatska i Srbija će se međusobno priznati u sadašnjim međunarodno priznatim granicama. Precizna definicija i status područja i dijelova u kojima će se razmjenjivati narodi - uključujući i specijalne probleme oko Goražda u istočnoj Bosni i Sarajevu, prilaz enklavi Bihać u sjeverozapadnoj Bosni – to će se riješiti diplomatskim putem u godinama što dolaze.

Richard Holbrooke je jučer u Beogradu izjavio: "Mi sada razgovaramo o karti, ukupnom stanju i ekonomskoj obnovi. Obje strane su saglasne o podjeli: 51-49. Međutim, oni imaju suprotstavljena stajališta o tome koji dio Bosne kome treba da pripadne.

Dato/Datum: 2. 9. 1995.

*Tittel/Naslov: **Maktbruk for fred / Sila u potrazi za mirovnim rješenjem***

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Den bosniske forfatteren Ivo Andric skriver i Brev fra 1920 at "samtidig som Bosnia er hatets land, kan en med like stor rett si at det er få land hvor det er så meget fasthet i troen, så meget opphøyet karakterstyrke, så meget ømhet og kjærlighetsstyrke, så meget urokkelig hengivenhet, så meget tørst etter sannhet. Men under alt dette ligger det lagret hele stormer, hele orkaner av oppdemmet hat, som bare venter på det rette øyeblikk til å brytte løs".

Andric fikk i 1961 Nobelprisen i litteratu for Broen over Drina, et litterært mesterverk om Bosnia som har minst like stor aktualitet i dag som da romanen kom ut i 1945. En bok som gir dypere forståelse for hvordan bosniere ut fra forskjellig religiøs bakgrunn er i stand til å myrde og å fordrive hverandre til tross for at de i årtier tilsynelatende har levd i fredelig samkvem.

Uttalelser fra FN og Nato talsmenn er både opprømte og svulstige etter de vellykkede bombetoktene. Det snakkes om "et vannskille i Bosnia", om "sannhetens øyeblikk". Den øverste sjefen for FN styrken, den franske generalen Bernard Janvier er mer avdempet "et skritt på veien til fred". Det vi kan si med sikkerhet, er at serberne har vist at det er brukt et språk de forstår: Maktspråket.

Bosanski pisac Ivo Andrić napisao je u priči "Pismo iz 1920" da je "Bosna zemlja mržnje", i dodao "...Ali sa isto toliko tačnosti se može reći da je to zemlja sa puno čvrstoće u vjeri, ponosa, nežnosti, ljubavi, nepokolebljive odanosti, puna žeđi za istinom. I tako, vi ste osuđeni da živite na dubokim slojevima eksploziva koji se s vremena na vreme pali upravo iskrama tih vaših ljubavi i vaše ognjene i svirepe osećajnosti. Možda je vaša najveća nesreća baš u tome što i ne slutite koliko mržnje ima u vašim ljubavima i zanosima, tradicijama i pobožnostima..."

Andrić je 1961. dobio Nobelovu nagradu za knjigu "Na Drini ćuprija", majstorsko djelo o Bosni koje je aktuelno danas isto kao i kada je objavljeno 1945. godine. To je knjiga koja daje dublje razumijevanje o tome kako su Bosanci različite vjeroispovijesti u stanju da se međusobno ubijaju i protjeruju usprkos činjenici da su godinama živjeli u miru i suživotu.

Stoga je izjava glasnogovornika UN-a i glasnogovornika NATO-a, data nakon uspješno izvedenog bombardovanja, istovremeno i dobra i zloguka. Po njima, riječ je o "Vododjelnici u Bosni" i "Trenutku istine". Glavni šef snaga UN-a, francuski general Bernard Janvier je više otvoren kada kaže: "Korak u pravom smjeru prema miru".

Ono što se sa sigurnošću može reći to je da je na terenu korišten jezik koji Srbi jedino razumiju, a to je jezik sile.

Dato/Datum: 2. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Klar til aksjon – alltid / Spreman za akciju - uvijek**

Side/Strana: 40.

Forfatter/Autor: Eva Røyrane

Resyme/Sažetak:

Har du ei god sak? Treng du ein glødande aksjonist til å gjennomføre henne? Ring Yngve Træland. Han stiller sikkert opp. Med glede. Slik vart han i alle fall fylkesleiar for fjorårets tv innsamling til Norsk Folkehjelp, slik blei han stående i spissen for sommarens Sarajevo aksjon i Bergen.

Det handler om ein av byens sanne entusiaster, om ein energisk mann på 45 år som har deltate i dei fleste radikale arrangement og velgerande aksjoner i Bergen dei siste 20 åra.

Det er slett ikkje utruleg om han fekk deg til å letta pengepungen til fordel for foreldrelause born i Bosnia.

Imaš li neku dobru ideju? Trebaš li realizovati neku dobrotvornu akciju? Nazovi Yngve Trælanda. On će se sigurno odazvati i to sa zadovoljstvom. Svojevremeno je učestvovao u TV akciji Norveške narodne pomoći, a sada učestvuje u ljetnoj akciji za pomoć Sarajevu iz Bergena.

On je jedan od najvećih entuzijasta u gradu, energični 45-godišnjak koji je učestvovao u mnogim humanitarnim akcijama u Bergenu u posljednjih 20 godina.

Nije nemoguće da i tebi priđe i zatraži prilog za djecu bez roditelja u Bosni.

Dato/Datum: 2. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Bryr vi oss? / Da li nas je briga?**

Side/Strana: 38, 39.

Forfatter/Autor: Hilde Sandvik

Resyme/Sažetak:

På de femte året, kvar veke, kvar dag har media bombardert oss med meldingar frå tidligere Jugoslavia. Orkar vi det lenger? Toler vi det? Kva

skal skje for at vi skal få fred til å sjå nyhenda utan å måtte bli minna om det påtrengjande faktum at det er krig i Europa? Har den siste vekas Nato bombing gitt oss ny von?

Eg freistar å vera nøytral i denne konflikta. Det er ikkje så enkelt. Mladic. Karadzic... Det er klart at dei kan skuldast for mykje grusomt.

Eg trur muslimane er vår tids jødar. Likevel kan vi ikkje berre gi serbarane skulda for krigen. Det føregår etnisk reinsing på alle sider i denne krigen. Alle er skuldige. Situasjonen er vonlaus, men vi kan ikkje gi opp. Jo meir krig, dess meir arbeid blir det å gjere for oss som krigen endå ikkje har råka. I to år har eg arbeidd i ein.

Denne krigen kunne vore avgjort på fem minutt om Moskva og Washington hadde vilja det slik...

Evo već je peta godina kako nas mediji svake sedmice, svaki dan bombardiraju sa vijestima iz bivše Jugoslavije. Može li se to više izdržati? Šta će se desiti kada dođe mir i kada u vijestima u sedam dana zaredom ne budemo bombardovani vijestima o ratu na Balkanu? Jesu li nam zračni NATO udari zadnjih sedam dana dali nešto novo?

Pokušavam biti neutralan u ovom konfliktu. To nije nimalo jednostavno. Mladić. Karadžić... To je jasno da su oni učinili mnoge užasne stvari...

Ja mislim da su muslimani našeg vremena isto kao što su svojevremeno bili Jevreji. Ipak, mislim da mi ne možemo kriviti samo Srbe za rat. Etničko čišćenje se odvija na svim stranama. Svi su krivi. Situacija je teška, ali mi ne možemo odustati. Što više rata to više posla za nas koje rat nije direktno pogodio. Ja sam radio dvije godine na tome.

Ovaj rat mogao se završiti za pet minuta, samo da su Moskva i Washington željeli to...

Dato/Datum: 4. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Ultimatum til Mladic / Ultimatum Mladiću**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Alle tunge våpen må fjernes og alle angrep mot Sarajevo, Tuzla, Gorazde og Bihac må opphøre straks. Hvis ikke serberne i Bosnia imøtekommer disse kravene innen i kveld kl. 23.00, vil Nato gjennomføre nye flyangrep.

Dette var hovedinnholdet i brevet som ble sendt fra Nato hovedkvarteret i Brussel til bosniaserbernes leder, general Ratko Mladic, i går kveld etter omfattende drøftinger av den videre strategi i Bosnia.

Svo teško oruđe mora se skloniti, a svi napadi na Sarajevo, Tuzlu, Gorazde i Bihać moraju odmah prestati. Ako Srbi u Bosni ne ispune ove zahtjeve NATO će izvršiti nove zračne udare u 23.00 sata.

Ovo je suština pisma koje je poslano iz sjedišta NATO-a u Brusselu jednom od lidera bosanskih Srba, generalu Ratku Mladiću, nakon sveobuhvatne analize i utvrđivanja daljnje strategije u Bosni.

Dato/Datum: 5. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Mladic lover våpenhvile / Mladić obećava primirje**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den bosnisk-serbiske hærsjefen Ratko Mladic svarte mandag kveld på FNs krav om en tilbaketrekning av tunge våpen med et tilbud om ensidig våpenhvile. Tilbudet kom bare noe timer før Nato fristen for nye flyangrep gikk ut og mens Nato fly sirklet over Bosnia. Men han nevnte ingenting om en tilbaketrekning av tunge våpen fra Sarajevo området. I et brev til FN gjentok Mladic tilbudet om en våpenhvile som han har kommet med tidligere og som Nato har sagt er uakseptabelt. Brevet var stilet til FN kommandant general Bernard Janvier, og Mladic ba om nye samtaler mellom alle parter.

Šef Vojske bosanskih Srba Ratko Mladić odgovorio je u ponedjeljak navečer na zahtjev UN-a, koji se tiče povlačenja teškog naoružanja s ponudom za jednostrano primirje. Ponuda je došla samo nekoliko sati prije nego što je istekao rok kojeg je odredio NATO, a tiče se novih zračnih udara koje bi izveli avioni NATO-a koji već kruže iznad bosanskog neba. Međutim, on uopće nije spomenuo povlačenje teškog naoružanja oko Sarajeva. U pismu UN-a Mladić je ponovio ponudu koju je ranije dao, a koju je NATO odbio kao neprihvatljivu. Pismo je naslovljeno na komandanta UN-a generala Bernarda Janvier, a u njemu Mladić traži novi razgovor svih partnera.

Dato/Datum: 5. 9. 1995.

Tittel/Naslov: ***Nato fristen er ute / Rok koji je dao NATO istekao***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

I den bosnisk-serbiske hovedstaden Pale kunne det høres en rekke eksplosjoner og flyalarmen gikk da klokka passerte 23 mandag kveld. I samme øyeblikk gikk Nato friste ut for tilbaketrekning av tunge våpen fra Sarajevo området. Bosnia serberne hadde da ikke etterkommet kravet om tilbaketrekning, opplyste FN talsmenn.

De bosniske serberne har frist til klokka 23 norsk tid mandag kveld med å starte tilbaketrekningen av tunge våpen fra Sarajevo eller risikere flere flyangrep fra Nato.

U srpskom glavnom gradu Palama čulo se niz eksplozija, a oglasila se i sirena za zračnu uzbunu nakon 23.00 sata u ponedjeljak navečer. Naime, tog trenutka istekao je rok koji je NATO dao za povlačenje teškog naoružanja oko Sarajeva. "Bosanski Srbi nisu ispoštovali ovaj zahtjev o povlačenju", izvijestio je glasnogovornik NATO-a.

Dato/Datum: 6. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Nato bomber igjen / NATO ponovo bombarduje**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Nato vil fortsette sine angrep på serbiske stillinger helt til FN og Nato går god for at serberne virkelig har trukket tilbake sine tunge våpen og stoppet beleiringen av Sarajevo, opplyser FN.

Nato fly gjenopptok tirsdag bombingene av serbiske mål rundt den bosniske hovedstaden, og gjorde dermed brått slutt på bosniaserbernes fire dager lange nådefrist.

Flyangrepene ble gjenopptatt fordi de bosniske serberne ikke i praksis har vist vilje til å etterleve FNs krav om å fjerne sine tunge våpen fra området rundt Sarajevo, heter det i en offisiell Nato erklæring.

NATO će nastaviti sa napadima na srpske položaje sve dok se UN i NATO ne uvjere da su Srbi stvarno povukli svoje teško naoružanje i zaustavili opsadu Sarajeva, izvijestile su UN.

Avioni NATO-a su ponovili bombardovanje srpskih ciljeva oko glavnog bosanskog grada i time se završio obavezni rok od četiri dana koji su Srbi dobili da se povuku.

Zračni udari su ponovljeni jer bosanski Srbi nisu u praksi pokazali želju da izvrše zahtjev UN-a i povuku teško naoružanje oko Sarajeva, kaže se u jednom zvaničnom saopćenju NATO-a.

Dato/Datum: 6. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Øyner slutten på krigen i Bosnia / Oči uprte u završetak rata u Bosni**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Gunnar Nyquist

Resyme/Sažetak:

Blant vestlige observatører i Zagreb er det stadig flere som tror krigen i Bosnia kan være på vei mot en avslutning, og en av årsakene til det er Natos bombing. Men det blir neppe en rettfærdig løsning.

Det er skjedd store endringer i det strategiske landskapet i sommer, som gjør at en løsning på konflikten er rykket nærmere. Observatører i den kroatisk hovedstaden mener dessuten at Natos flyangrep åpenbart har brakt de bosniske serberne tilbake til forhandlingsbordet.

Den amerikanske viseutenriksministeren Richard Holbrooke, som står i spissen for fredsdiplomati, mener at utsiktene er bedre enn på lenge. Krigen i Bosnia fortsetter, men for fred som for krig, sier Holbrooke.

Samtidig synes det klart at den foreslåtte delingen av Bosnia, med 51 prosent til den muslimsk – kroatisk føderasjonen og 49 prosent til serberne, er en løsning som passer best for serbere og kroater, dårligst for den svart part, de bosniske muslimene.

Među zapadnim posmatračima, smještenim u Zagrebu, stalno je sve veći broj onih koji misle da je rat u Bosni na svom završetku, a jedan od razloga za takvo razmišljanje su i zračni udari NATO-a. Međutim, teško je očekivati pravedno rješenje na kraju rata.

U toku ljeta desile su se velike promjene koje su uticale na to da je rješenje konflikta postalo izvjesno. Posmatrači su mišljenja da su zračni udari NATO-a vratili bosanske Srbe nazad za pregovarački sto.

Zamjenik ministra vanjskih poslova SAD-a Richard Holbrooke, koji je u vrhu mirovne diplomatije, je mišljenja da su izgledi za mir bolji nego ikada ranije. "Rat u Bosni se nastavlja, ali da bi završio mirom a ne ratom", kaže Holbrooke.

Istovremeno, on je mišljenja da predložena podjela Bosne: 51 procenat za muslimansko-hrvatsku federaciju i 49 procenta za bosanske Srbe je rješenje koje najviše odgovara Srbima i Hrvatima, a najmanje najslabijoj strani, bosanskim Muslimanima.

Dato/Datum: 8. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Serbere skal bombes til forhandlinger / Srbe će bombardovati dok ne pristanu na pregovore**

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

EUs fredsmegler for eks Jugoslavia, Carl Bildt, tror det er fullt mulig å fortsette bombingene av bosniske serbere og samtidig å forhandle om fred. Det framholdt EU meglere i Paris i går. I dag begynner fredshandlingene mellom de krigførende partene i Geneve.

De bosniske serbernes to ledere, Radovan Karadzic og Ratko Mladic deltar ikke under dagens møte. Etter at FN krigsforbryterdomstol i Haag har utstedt arrestordre på dem vil de bli anholdt i samme øyeblikk som de setter sine føtter på sveitsisk jord. De velger derfor å bli hjemme og lar seg representere med andre politikere.

For EUs megler Carl Bildt er det nå eller aldri. Serberne må ta det første skrittet til fred. En fredsløsning må innebære at muslimene og kroatene får kontroll over 51 prosent av Bosnia – Hercegovina, mens de bosniske serberne får 49 prosent. Det finnes ingen annen løsning, sa Bildt. Bosnia – Hercegovina skal eksisterer videre som en uavhengig stat. Den bosniske hovedstaden skal ikke deles, men være en multietnisk by.

Pregovarač EU za eks-Jugoslaviju Carl Bildt je mišljenja "da je moguće nastaviti sa bombardovanjem položaja bosanskih Srba i istovremeno pregovarati o miru." On je ovo izjavio jučer u Parizu. Danas počinje nova runda pregovora između dvije zaraćene strane u Ženevi.

Dvojica srpskih lidera, Radovan Karadžić i Ratko Mladić, neće učestvovati u današnjim razgovorima. Naime, s obzirom na činjenicu da je Međunarodni sud za ratne zločine u Hagu raspisao potjernicu za njima dvojicom to znači da bi njih dvojica automatski bili uhapšeni nakon stupanja na švajcarsko tlo. Zbog toga su oni izabrali mogućnost da ostanu kod kuće, a da ih predstavljaju drugi na ovoj konferenciji.

Pregovarač EU Carl Bildt situaciju komentariše kao: "Sad ili nikad. Srbi moraju napraviti prvi korak prema miru. Mirovno rješenje mora u sebi sadržavati odredbu po kojoj Muslimani i Hrvati dobijaju kontrolu

nad 51 procenata Bosne i Hercegovine, dok bosanski Srbi dobijaju 49 procenta. Ne postoji nikakvo drugo rješenje”, izjavio je Bildt. ”Bosna i Hercegovina će nastaviti egzistirati kao nezavisna zemlja. Bosanski glavni grad se neće dijeliti nego će nastaviti egzistirati kao jedinstven i multietnički grad.”

Dato/Datum: 8. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **2.000 Nato tokt over Bosnia / 2.000 NATO letova iznad Bosne**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Nato har dolet den militære offensiven mot bosnisk-serbiske mål for å presse dem til å trekke tilbake sine tunge våpen i området rundt Bosnias hovedstad Sarajevo. To kraftige eksplosjoner rystet den bosnisk-serbiske basen Pale torsdag. Offensiven gikk torsdag inn i sin niende dag, og i løpet av de ni dagene har Nato flyene gjennomført nesten 2000 tokt over Bosnia.

Ifølge FNs spesialutsending Yasushi Akashi skal enkelte politiske ledere blant Bosnia serberne ha vært innstilt på å trekke flere tunge våpen vekk fra Sarajevo området. Men den militære lederen Ratko Mladic skal ha klart å overtale dem til ikke å flytte våpnene, fordi dette etter Mladics mening vil true hele den serbiske befolkningen i området.

Fem nye bølger av Nato fly tok torsdag av fra roosevelt hangarskipet og sveipet over Bosnia. Det var angreps fly med i alle toktene. I tillegg var fly fra Nato basen i Napoli i aksjon i løpet av dagen.

NATO je pojačao ofanzive na vojne ciljeve bosanskih Srba kako bi ih prisilio da povuku svoje teško naoružanje oko bosanskog glavnog grada Sarajeva. Dvije jake eksplozije potresle su glavni grad bosanskih Srba – Pale, u četvrtak. Ofanziva je ušla u svoj deveti dan i za tih devet dana avioni NATO-a su izvršili oko 2.000 letova iznad Bosne.

Prateći specijalnog izaslanika Yasushija Akashija politički lideri bosanskih Srba spremni su da povuku teško naoružanje locirano oko Sarajeva.

Međutim, vojni lider Ratko Mladić uspio ih je nagovoriti da ne pomjeraju oružje jer bi to, po njegovom mišljenju, dovelo u opasnost cijeli srpski narod na tom području.

U četvrtak su NATO avioni pet puta poletjeli sa nosača aviona "Roosevelt" i praznili se nad Bosnom. Bili su to borbeni avioni kojima su se u toku dana priključili avioni iz NATO baze u Napoliju.

Dato/Datum: 8. 9. 1995.

Tittel/Naslov: ***Fra EU til USA / Od EU do SAD-a***

Side/Strana: 22.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

Natos bombing av de serbiske stillingene rundt Sarajevo i forrige uke møtte en rask fordømmelse i Moskva. Dagen etter slo Boris Jeltsin fast at de bosniske serberne hadde seg selv å takke for bombene. Det ble enda et eksempel på hvordan Russland, i forsøket på å bevare en stormaktsstatus i forholdet til Vesten, vinger.

Som Nato og USAs bidrag til freden i det nye Europa er det vakkende, men det uttrykker møtet med statsdannelsesproblemene man verken løste etter 1918 eller 1945. Vest Europa stabiliserte grensene, og krigen forsvant som politisk redskap. I det østlige og sørøstlige Europa gjenstår spenninger som kan utnyttes, og Balkan forteller at krig lager nye kart, som så stemples av FN. Den andre lærdommen er eventuelt at prisen krigen slik den har vist seg på Balkan, virker avskrekkende.

Det tidligere Jugoslavia havnet først på EUs bord som en europeisk sak, og endte på USAs.

Zračni udari NATO-a po položajima bosanskih Srba oko Sarajeva naišli su na brzu osudu u Moskvi. Samo dan nakon zračnih udara, Boris Jelcin je ustvrdio da bosanski Srbi imaju zahvaliti sami sebi za bombardovanje. Bio je to još jedan primjer pokušaja Rusije da zadrži poziciju velike sile u odnosu prema Zapadu. To što NATO i Evropa čine za mir u novoj Evropi je klimavo i nestabilno, ali sve nas to vraća u vrijeme formiranja

država 1918. i 1945. Tada je Zapadna Evropa stabilizirala granice, a rat kao političko sredstvo je nestao sa političke scene. Međutim, u Istočnoj i Jugoistočnoj Evropi ostale su napetosti koje se mogu koristiti u različite političke svrhe. Balkan je primjer koji govori da rat stvara nove karte koje se ovjeravaju od UN-a. Druga pouka govori o cijeni rata na Balkanu i ona djeluje zastrašujuće.

Inače, bivša Jugoslavija došla je na sto EU, prvo kao evropski problem, a završila je kao problem SAD-a.

Dato/Datum: 9. 9. 1995.

Tittel/Naslov: ***Bosnia nærmere fred / Bosna bliže miru***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Aktørene i krigen i det tidligere Jugoslavia ble fredag enige om grunnleggende prinsipper for en fredsløsning i Bosnia. Det er enighet om prinsipper som vil sikre Bosnias framtidige territoriale integritet, men som deler landet nesten likt mellom serberne og en kroatisk muslimsk allianse.

Partene kom til enighet under samtaler mellom utenriksministrene i Kroatia, Rest Jugoslavia og Bosnia sammen med den amerikanske forhandler Richard Holbrooke og medlemmer av Kontaktgruppen for Bosnia.

Akteri rata u bivšoj Jugoslaviji u petak su se usaglasili sa osnovnim principima za mirovno rješenje u Bosni. Postignuta je saglasnost o budućem teritorijalnom razgraničenju koje podrazumijeva unutarnju, skoro podjednaku, podjelu između Srba i hrvatsko-muslimanske Alijanse.

Partneri su se usaglasili o ovome za vrijeme razgovora između ministara vanjskih poslova Hrvatske, ostatka Jugoslavije i Bosne, sa američkim pregovaračem Richardom Holbrookom i članovima Kontakt-grupe za Bosnu.

Dato/Datum: 9. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Jeltsin tordner mot Nato bombingen / Jelcin grmi protiv NATO udara**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

En planlagt utvidelse av Nato til også å omfatte Russlands tidligere kommunistiske allierte i Øst og Sentral Europa, kan føre til krig i hele Europa, sa president Boris Jeltsin på en pressekonferanse fredag.

Russlands president knyttet sine beske kommentarer til Natos flybombing av serbiske stillinger i Bosnia.

Hvorfor har jeg så mye imot en utvidelse av Nato? Svaret er at det vi ser i Bosnia er et eksempel på hva som kan skje når Natos østgrense blir identisk med Russlands vestgrense, sa president Jeltsin. Men han kom ikke med noe nyt russisk initiativ for en utvidelse av Nato, gjør seg skyldig i en stor politisk feilbedømmelse. Krigens spøkelse kan komme til å hjemsøke hele Europa, var de dystre fremtidutsikter fra den 64 år gamle russiske presidenten.

”Planirano proširenje NATO-a na bivše ruske komunističke zemlje u Istočnoj i Centralnoj Evropi može dovesti do rata u cijeloj Evropi”, izjavio je predsjednik Boris Jelcin na konferenciji za novinare u petak.

Ruski predsjednik povezao je svoje komentare sa NATO zračnim udarima po vojnim ciljevima bosanskih Srba u Bosni.

”Zašto sam ja protiv proširenja NATO-a? Odgovor proizilazi iz onoga što se dešava u Bosni i šta se može desiti kada se istočne granice NATO-a poklope sa ruskim zapadnim granicama”, izjavio je Jelcin. Međutim, on nije izašao sa novom ruskom inicijativom proširenja NATO-a, i proglasio sebe krivim za pogrešnu procjenu. ”Vihor rata se može proširiti na cijelu Evropu”, procjena je 64 godine starog ruskog predsjednika.

Dato/Datum: 9. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Sensasjon eller gammelt nytt / Senzacija ili ništa novo**

Side/Strana: 64.

Forfatter/Autor: Tron Strand

Resyme/Sažetak:

Jeltsin uttalte seg meget krast om to høyaktuelle saker, ikke bare for Norge, men for hele verden. Den ene saken er Natos utvidelse østover, noe han overraskende krast tok avstand fra. Den andre saken gjaldt FN's og Natos bombing av serbiske mål i Bosnia. Boris Jeltsin fremstod med talemåter kjent fra krigen og minnet ubehagelig om serbiske utfall. Han snakket om å svare på muslimske og kroatisk provokasjoner, og han etterlot liten tvil om hvem Russland vil støtte hvis Natos bombing mot serbiske mål fortsetter - det er serberne.

Jelcin je imao oštar istup o izuzetno aktuelnim stvarima vezanim ne samo za Norvešku nego za cijeli svijet. Jedna stvar je proširenje NATO-a na Istok. To je nešto prema čemu on ima izuzetnu distancu. Drugo, stvar je bombardovanja srpskih ciljeva od strane UN-a, odnosno NATO-a. Boris Jelcin je podsjetio na neprijatnost srpskog poraza, kao i o odgovorima na muslimanske i hrvatske provokacije, a nije imao dileme, niti je krio, koga će podržati Rusija ako se nastavi bombardovanje srpskih položaja – to su Srbi.

Dato/Datum: 11. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Mladic nekter tilbaketog / Mladić odbija povlačenje**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

De bosniske serbernes sterke mann, general Ratko Mladic, avviste i går på ny å trekke sine tunge våpen bort fra fjellene rundt Sarajevo. Det innebærer at Nato fortsetter bombingene av serbiske militære mål i Bosnia.

General Mladic holder fast på at han ikke vil trekke sine tunge våpen ut av den 20 kilometer store sperresonen rundt Sarajevo.

Angrepene vil fortsette og de vil om nødvendig bli trappet opp, heter det i Nato hovedkvarteret i Napoli. Inntil lørdag kveld hadde Nato fløyet over 2.500 angrep mot 25 forskjellige serbiske målområder.

Jaki čovjek bosanskih Srba general Ratko Mladić odbio je jučer povlačenje teškog naoružanja sa brda oko Sarajeva. To znači da će NATO nastaviti sa bombardovanjem srpskih vojnih ciljeva u Bosni.

General Mladić stoji čvrsto na stanovištu da ne povlači svoje teško naoružanje 20 kilometara od centra Sarajeva.

Zbog toga će napadi biti nastavljeni i moguće pojačani, kaže se u sjedištu NATO-a, u Napoliju. Do subote uvečer NATO je izvršio preko 2.500 napada na 25 različitih srpskih ciljeva.

Dato/Datum: 12. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Utvidet bombing kan true en fredsløsning /
Odlaganje zračnih udara može ugroziti mirovno rješenje**

Side/Strana: 14.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

De bosniske serberne har vært mestre i å kamuflere sine tunge våpen, og i praksis har det vist seg å være meget vanskelig å spore dem opp og ødelegge dem fra luften.

Alternativet er å utvide bombingene til å omfatte andre militære mål i det serbisk kontrollerte Bosnia, som angrepet mot stillinger ved Banja Luka i nordvest søndag.

Nato har imidlertid bare mandat til å bombe militær mål. Skal general Mladics motstand knuses kan det bli nødvendig å gå over på de bosniske serbernes infrastruktur, men der til kreves et nytt mandat fra FN og det kan det bli vanskelig å få etter hvert som russisk motstand skjerpes.

Hvis krigen fortsetter vil det bli kjørt inn en multinasjonal styrke som vesentlig skal rekrutteres fra muslimske land og som skal operere utenfor FNs mandat, sier en amerikansk embetsmann til den britiske avisen Financial Times. Da skal dagens fredsbeverande FN styrker rydde sine posisjoner i Bosnia.

Det er tyrkiske og pakistanske soldater som er særlig aktuelle i den nye multinasjonalle styrken. Både Tyrkia og Pakistan har FN soldater i Bosnia i dag. Meningen er at de skal kjempe side om side med den bosniske regjeringshæren mot serberne. Denne styrken skal kunne regne med full luftstøtte fra Nato.

Ifølge den britiske avisen er det sterkt ønskelig at den nye multinasjonale styrken også får soldater fra europeiske land, og at den ikke framstår som en ren muslimsk hær. Det kan skape vansker i forholdet mellom de bosniske muslimene og kroatene som danner en temmelig skjør allianse.

Bosanski Srbi majstori su u skrivanju teškog naoružanja tako da je veoma teško locirati to oružje i uništiti ga iz zraka.

Alternativa je nastaviti i proširiti bombardovanje i drugih vojnih ciljeva u dijelovima Bosne koju kontrolišu Srbi kao što su napadi koji su izvedeni u nedjelju na njihove položaje kod Banje Luke.

NATO, sad zasad, ima mandat da bombarduje samo vojne ciljeve. Međutim, ako se želi razbiti Mladićev otpor onda se mora napasti infrastruktura bosanskih Srba, a to zahtijeva traženje novog mandata od strane UN-a što će biti veoma teško s obzirom na rusko protivljenje.

”Ako se rat u Bosni uskoro ne zaustavi postoji mogućnost da se uključe multinacionalne snage čiji pripadnici će se regrutovati, prije svega, iz muslimanskih zemalja i koji će djelovati izvan mandata UN-a”, izjavio je jedan američki državni službenik za britanske novine *Financial Times*. Ako se to desi jedinice UN-a izgubit će svoju poziciju u Bosni, dodaje ovaj list.

Posebno su aktuelni turski i pakistanski vojnici u novim multinacionalnim snagama. Danas u Bosni svoje vojnike u sastavu UN-a već imaju Turska i Pakistan. Nije isključeno da će se oni rame uz rame sa pripadnicima Armije bosanske vlade boriti protiv Srba. Ove jedinice mogu računati na punu podršku aviona NATO-a iz zraka.

Pomenute britanske novine još navode da bi bilo poželjno da multinacionalne snage dobiju vojnike iz evropskih zemalja tako da one ne budu čisto muslimanska vojska, što bi moglo da utiče na odnos između bosanskih Muslimana i Hrvata, koji formiraju prilično jaku Alijansu.

Dato/Datum: 13. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Russerne anklager Nato / Rusi optužuju NATO**

Side/Strana: 14.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Russland kom i går med ny skarp kritikk mot Natos bombeaksjon i Bosnia, og anklaget blant annet Nato for å drepe bosnisk-serbiske barn. USA avviser kritikken på det sterkeste.

Rusija je jučer izašla sa oštrom kritikom koja se odnosi na zračne udare koje izvodi NATO u Bosni. Rusija je, između ostalog, optužila NATO da ubija srpsku djecu. SAD su takvu vrstu optužbi odbacile.

Dato/Datum: 13. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Sarajevo sikrere / Sarajevo sigurnije**

Side/Strana: 14.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Nato trosset forsterket russisk kritikk og gikk i går til sitt hittil kraftigste angrep på serbiske stillinger i Bosnia. FN slår fast at den bosniske hovedstaden er blitt et mye sikrere sted å bo etter at flyangrepene startet.

Nato flyene siktet seg inn på serbiske ammunisjonslagre ved Vogosca. Kilder i serbernes hovedkvarter i Pale sørøst for Sarajevo sa at bygningene ble jevnet med jorden.

Usprkos pojačanoj ruskoj kritici NATO je juče izveo najjači napad na srpske položaje u Bosni. UN stoje čvrsto na stanovištu da je bosanski glavni grad puno sigurnije mjesto za življenje nakon otpočinjanja zračnih udara.

Avioni NATO-a su se usmjerili na srpske magacine municije u Vogošći. Izvor u srpskom glavnom gradu – Palama, koje se nalaze jugoistočno od Sarajeva, rekao je da su ovdje zgrade poravnate sa zemljom.

Dato/Datum: 14. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Flere tusen serbere på flukt / Hiljade Srba u bijegu**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Kroatiske styrker har erobret den viktige byen Jajce i Sentral Bosnia, meldte det kroatiske nyhetsbyrået Hina onsdag. Et stort antall sivile serbere skal være på flukt.

Hjelperearbeidere forteller at opp mot 50.000 serbiske sivile har flyktet fra byer i det sentrale og vestlige Bosnia. De flykter fra byene Jajce, Mrkonjic Grad, Kljuc og Donji Vakuf, mot byen Banja Luka, som allerede har tatt imot 50.000 serbiske flyktninger fra Krajina i Kroatia. Veiene inn til Banja Luka er tettpakket.

Hjelperearbeiderne bekreftet at byene Drvar, Mrkonjic Grad, Kljuc og Donji Vakuf er i ferd med å bli inntatt av kroater og bosniske regjeringsstyrker.

Opp mot 6.000 serbiske soldater skal ifølge andre kilder være omringet i Donji Vakuf.

De holder fremdeles ut, men vi vet ikke hvor lenge de klarer det, sa en lokal serbisk journalist.

Hrvatske snage zauzele su važan grad Jajce u centralnoj Bosni, objavila je hrvatska novinska agencija *Hina* u srijedu. Veliki broj Srba krenuo je u izbjeglištvo.

Humanitarni radnici govore o tome da je 50.000 srpskih civila pobjeglo iz gradava u centralnom i zapadnom dijelu Bosne. Oni bježe iz Jajca, Mrknjić Grada, Ključa i Donjeg Vakufa prema Banjoj Luci koja je već primila 50.000 srpskih izbjeglica iz Krajine u Hrvatskoj. Svi putevi koji vode prema Banjoj Luci su zakrčeni izbjeglicama.

Humanitarni radnici potvrdili su da su gradovi Drvar, Mrkonjić Grad, Ključ i Donji Vakuf skoro zauzeti od Hrvata i Armije bosanske vlade.

Oko 6.000 srpskih vojnika u Donjem Vakufu je opkoljeno. Oni se još uvijek drže, međutim, "mi ne znamo koliko još dugo", izjavio je jedan lokalni srpski novinar.

Dato/Datum: 14. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Iskaldt mellom Russland og Nato / Zahladenje odnosa između Rusije i NATO-a**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Til tross for stadig skarpere protester fra Moskva fortsetter Nato bombingene av de bosniske serbernes militære mål. Russland er blitt papirtigere som Natos generaler velger å overhøre. Det har ikke utløst noen ny kald krig, men man kan trygt snakke om "den kalde freden".

Det første offeret for russisk maktesløshet kan bli utenriksminister Andrej Kozjrev. Bombingen skjer på et tidspunkt da det pågår en voldsom debatt i Russland om måten utenrikspolitikken føres på, særlig når det gjelder det tidligere Jugoslavia. Kritikerne mener at Kozjrev har spilt en så svak rolle at han ikke blir tatt alvorlig i sentrale vestlige land.

Usprkos stalnim jakim protestima iz Moskve zračni udari NATO-a po srpskim vojnim ciljevima se nastavljaju. Rusija je postala tigar od papira kojeg NATO ne želi da čuje. Nije nastupio hladni rat, ali se sigurno može govoriti o "hladnom miru".

Prva žrtva nemoći mogao bi biti ministar vanjskih poslova Andrej Kozirjev. Zračni udari se odvijaju dok istovremeno traje žestoka debata u Rusiji o načinu na koji će se voditi vanjska politika, naročito kad je u pitanju bivša Jugoslavija. Kritičari su mišljenja da je Kozirjev odigrao slabo ulogu i da ga glavne zapadne zemlje nisu uzele za ozbiljno.

Dato/Datum: 15. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Løfte om tilbaketrekking / Obećanja o povlačenju**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-DPA

Resyme/Sažetak:

Den amerikanske fredsmekleren Richard Holbrooke har fått løfte fra Serbias president Slobodan Milosevic om at det meste av serbernes tunge våpen skal trekkes vekk fra Sarajevo, opplyste amerikanske regjeringsstalsmenn i Washington torsdag.

Američki pregovarač Richard Holbrooke dobio je obećanje srbijanskog predsjednika Slobodana Miloševića da će većina srpskog teškog naoružanja, smještenog oko Sarajeva, biti povučena, obavijestio je američki vladin glasnogovornik u četvrtak.

Dato/Datum: 15. 9. 1995.

Tittel/Naslov: ***FN toppene i krisemøte om Bosnia / Vrh UN-a na hitnom sastanku o Bosni***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Klaus Justsen

Resyme/Sažetak:

FN og de vestallierte frykter at de i løpet av få dager tvinges til å treffe et ubehagelig valg. Enten må luftkrigen mot de bosniske serberne trappes opp, eller så må det aksepteres at serberne ikke etterkommer kravet om å trekke sitt tunge artilleri minst 20 km fra Sarajevo.

Selv om luftbombingen av militære mål karakteriseres som vellykkede, har de bosniske serberne fortsatt ikke bøyet av. General Ratko Mladic nekter fortsatt å trekke tilbake sine 300 artilleri enheter.

UN i zapadni saveznici su u strahu da će u narednih nekoliko dana biti prinuđeni da donesu neprijatnu odluku. Ili će morati pojačati zračne udare na srpske vojne ciljeve ili će morati priznati da Srbi nisu ispoštovali zahtjev o povlačenju teškog naoružanja 20 kilometara od centra Sarajeva.

Bez obzira što se bombardovanje vojnih ciljeva smatra uspješnim bosanski Srbi ne popuštaju. General Ratko Mladić odbija još uvijek da povuče svojih 300 artiljerijskih cijevi.

Dato/Datum: 15. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Samtale med en eksklusiv ubetydelighet /
Razgovor sa ekskluzivnom beznadžajnošću**

Side/Strana: 27.

Forfatter/Autor: Kjell Østerbø

Resyme/Sažetak:

Er det ikke pussig. Journalister spør meg om alvorlige konflikter som krigen i Bosnia. Herregud hva vet jeg om slikt? Å være skuespiller er det minst viktige man kan være her i verden, sier den skotske skuespilleren Tom Conti til Bergens Tidende.

”Zar nije malo čudno?” - pitaju me novinari o ozbiljnim konfliktima kao što je rat u Bosni. ”Bože, šta ja znam o tome? Biti glumac je nešto manje važno. Puno važnije je biti čovjek”, kaže škotski glumac Tom Conti za Bergens Tidende.

Dato/Datum: 18. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Ransler og rulle stoler til Bosnia / Školske torbe i invalidska kolica za Bosnu**

Side/Strana: 3.

Forfatter/Autor: Tor Kristiansen

Resyme/Sažetak:

Snar skal 1000 barn ved en skole i Sarajevo få en ransel fra en øykommune i Hordaland full av nyttig utstyr. Innsamlingsaksjonen ”Øy hjelper land” har slått svært godt an. 60 rullestoler, 30 gåstoler og masse utstyr er og samlet inn.

Det er for øvrig kommet inn mye kirurgisk materiale, bandasje og operasjonsutstyr. Noe har også hjulpet med penger slik at det kan kjøpes en brukt ambulanse. ”Vi er svært takknemlige for den store oppslutningen. Vi vil følge sendingene helt fram og informere giverne om hvordan utstyret kommer til nytte, sier Amir Tanovic.

Ubrzo će 1.000 djece u jednoj školi u Sarajevu dobiti ruksake pune školskog pribora iz jedne ostrvske općine u Hordalandu. Humana akcija "Ostrvo pomaže kopnu" krenula je veoma dobro. Šezdeset invalidskih kolica, 30 drugih pomagala i dosta drugog pribora je skupljeno.

Došlo je puno hirurškog materijala, bandaža i drugih potrepština za operacije. Neko je pomogao sa novcem tako da se može kupiti polovno ambulatno vozilo. "Mi smo jako zahvalni svima za sav uloženi trud. Mi ćemo propratiti poklone i izvijestiti darovaoce o tome kako su kome otišli pokloni", kaže Amir Tanović, koji rukovodi ovom akcijom.

Dato/Datum: 18. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Ny stor lynoffensiv truer serbisk Bosnia / Nova velika i munjevita ofanziva prijeti srpskoj Bosni**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

De kroatiske og muslimske styrkene i Bosnia har i løpet av helgen erobret nye store områder i det vestlige Bosnia. Det kan virke som om de bosnisk serberne er i ferd med å tape den krigen de begynte, og trodde de hadde vunnet.

Det virker nesten som om programlederen i kroatisk fjernsyn ikke riktig tror det han leser opp: Sanski Most og Bosanska Krupa er tatt av kroatiske og muslimske styrker. De rykker fram mot Prijedor og står bare vel 50 kilometer fra Banja Luka, serbernes største og viktigste by i Bosnia.

Selv om det militære samarbeidet mellom den bosniske regjeringshæren og de kroatiske styrkene går over all forventning bra, kan man ikke se bort fra at de har vidt forskjellige strategiske interesser.

Hrvatske i muslimanske snage u Bosni u toku vikenda zauzele su nova velika područja u zapadnoj Bosni. Sada izgleda kao da su bosanski Srbi na putu da izgube rat za koji su vjerovali da će ga dobiti.

Na prvi pogled se čini kao da voditelj TV programa na hrvatskom kanalu griješi kad govori: "Hrvatske i muslimanske snage su zauzele Sanski Most i Bosansku Krupu. Kreću se prema Prijedoru i sada su samo 50 kilometara od Banje Luke, srpskog najvećeg i najvažnijeg grada u Bosni."

Bez obzira što se saradnja između Armije bosanske vlade i hrvatskih snaga, mimo svih očekivanja, odvija dobro, čovjek ne može da se otme utisku da oni imaju vidno različite strateške interese u svemu ovome.

Dato/Datum: 18. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Rolebytte på Balkan / Zamjena uloga na Balkanu**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

En ny bølge av skremte, bitre og rasende serbiske flyktninger fyller veine i den serbisk kontrollerte delen av Bosnia, - i panisk flukt for framrykkede muslimske og kroatisk styrke. I den muslimske flyktningeleiren Stobraec ved Adriaterhavet derimot har jubel, latter og glede fordrevet tre års frykt og usikkerhet. Muslimene kan vende hjem .

Nesten vantro har ekteparet Sifeta og Ibrahim Dzihan og titusener av andre muslimske flyktninger hørt hvordan den ene serbisk okkuperte byen etter den andre falt. Rett før helgen trakk serberne seg ut av Donji Vakuf, deres by. "Vi var så opphisset at vi verken klarte å spise eller drikke. Vi gråt og jublet om hverandre. Hele leiren var i kok, forteller Sifeta. Selv om vi er muslimer og til vanlig ikke rører alkohol, kjøpte vi vin. Donji Vakuf er igjen vår by". Endelig kan de forlate campingvognen utenfor Split og vende hjem.

Novi talas isprepadanih, ljutih i ogorčenih srpskih izbjeglica napunio je puteve u dijelu Bosne kojeg kontrolišu Srbi. Oni bježe u paničnom strahu ispred muslimanskih i hrvatskih snaga. U muslimanskom izbjegličkom kampu Stobraec, na obali Jadranskog mora, radost i slavlje. Olakšanje i zadovoljstvo nakon tri godine straha i nesigurnosti. Muslimani se mogu vratiti kući.

Bračni par Sifeta i Ibrahim Džihan i desetine hiljada drugih muslimanskih izbjeglica su čuli da jedan za drugim padaju gradovi koji su bili pod srpskom okupacijom. Nešto prije vikenda Srbi su se povukli iz Donjeg Vakufa, grada iz kojeg dolazi ovaj bračni par. "Bili smo toliko

uzbuđeni tako da niti smo jeli niti pili. Plakali smo i veselili se istovremeno. Cijeli kamp je proključao govori Sifeta. Bez obzira što smo muslimani i ne pijemo alkohol kupili smo vino i nazdravili. Donji Vakuf je ponovo naš grad.” Konačno, oni će napustiti prikolice u okolini Splita i vratiti se svojim kućama.

Dato/Datum: 18. 9. 1995

Tittel/Naslov: ***Rått og mystisk fra Bosnia /***

Pokvareno i misteriozno iz Bosne

Side/Strana: 27.

Forfatter/Autor: Sissel Hamre Dagsland

Resyme/Sažetak:

Frastøtende, forvirrende og fengslende om krigsskjebner og eventyr. En massevoldtekt av en muslimsk bosnisk kvinne angir hovedhandlingen i "Slangehud". De mangfoldige serbiske soldatene som har vært med på det grusomme overgrepet har etterlatt henne sterkt fysisk og psykisk skadd. Apatisk, taus, og dessuten gravid. Slik blir hun tatt hånd om i obduksjonromet i en sykehuskjeller av muslimske Hasan og serbiske Marta.

Omkring offeret på båren utfolder det seg nå et makabert drømmespill, som kombinerer det mytologiske og fantastiske med religiøs strid, svart humor, beisk politisk ironi og en liten porsjon fortrøstning og håp. Blandingen har sterke og til dels groteske virkemidler, dens mange tråde er ikke alltid til å begripe, men man sitter som lamslått og fjetret.

Odvratno, zbunjujuće, privlačno, pomalo kao bajka o ratnim sudbinama. Masovna silovanja muslimanskih žena u Bosni glavna je radnja u predstavi "Glava zmije". Brojni srpski vojnici koji su učestvovali u užasnim nasiljima nanijeli su jake fizičke i psihičke povrede glavnoj junakinji predstave. Apatija, šutnja i pored svega trudnoća. Radnja se odvija u podrumu jedne bolnice. Sa glavnom junakinjom su Musliman Hasan i Srpkinja Marta.

Oko žrtve, koja leži na improviziranim nosilama, odvija se igra iz snova u kojoj dominiraju kombinacija mitološkog i vjerskog, crnog humora, političke ironije i malo nade i utjehe. Pomiješanost radnji i osjećanja je jaka i djelomično groteskna, tako da će teško svi to shvatiti, ali čovjek dok to gleda sjedi kao paralizovan.

Dato/Datum: 19. 9. 1995.

Tittel/Naslov: ***På vei til Sarajevo / Na putu za Sarajevo***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Tor Kristiansen

Resyme/Sažetak:

Tre store lastebiler fullastet med verdifulle gaver fra kommunene rundt Bergen ruller nå mot Sarajevo. I går ble lagerlokalet på Straume tømt og alt lastet inn i bilene. I kveld går de videre fra Kristiansand. Alt mandag kan ransler og verdifullt utstyr deles ut til skolebarn og sykehus i Sarajevo området.

Jeg er ikke særlig høy i hatten når jeg kjører i Bosnia. Krigen har gjort store skader. Men jeg tror transporten skal gå greit denne gangen, sier sjåfør Jonny Grande fra Kristiansand. Han kom direkte fra Bosnia til Sotra og tar nå en ny tur nedover. Staten som finansierer transporten med FN midler. Veiene både i Kroatia og Bosnia er dårlige derfor tar transporten lang tid.

Tri velika kamiona puna poklona, prikupljenih u općinama oko Bergena, na putu su za Sarajevo. Jučer je magacin u Straume ispražnjen robom kojom su napunjeni kamioni. Večeras kreću dalje iz Kristiansanda. Već u ponedjeljak ruksaci i ostali školski pribor će se dijeliti školskoj djeci i bolnicama u Sarajevu.

„Ja nisam baš ponosan kada vozim u Bosnu. Rat je učinio svoje. Ali ja mislim da će transport ovaj put ići dobro”, kaže vozač Jonny Grande iz Kristiansanda. On je skoro došao iz Bosne na Sutru i već je spreman za novu turu prema Bosni. Ovaj projekt finansira norveška država iz sredstava UN-a. Putevi i u Hrvatskoj i u Bosni su jako loši i zbog toga vožnja traje dugo.

Dato/Datum: 19. 9. 1995.

Tittel/Naslov: ***Styrkebalansen endres i Bosnia /***

Mijenja se odnos snaga u Bosni

Side/Strana: 17.

Forfatter/Autor: Per Nyholm

Resyme/Sažetak:

Krigsmaskinen til de bosniske serberne er ikke lengre hva den var. De siste dagene har opprørshæren beveget seg fra nederlag til nederlag. Resultatet kan bli at de allierte muslimske og kroatisk styrkene kan utvirke det diplomatene torde de skulle få til ved forhandlingsbordet.

Det planlagte delingen av Bosnia i to nesten like store hjemland er fortsatt ikke på plass. Men den nærmer seg som geografisk realitet etter at serberne i harde kamper har gitt opp flere strategisk viktige byer i det sentrale og vestlige Bosnia. For første gang på fire år utgjør ikke de bosniske serberne nå noen trussel mot Kroatias grenser.

Observatører sier at det neste logiske skrittet må bli et muslimsk-kroatisk fremstøt mot Banja Luka. Denne byen må serberne holde om de vil gjøre seg håp om en fremtid i Nord Bosnia.

Militærbalansen på Balkan er endret ikke så mye at muslimene og kroatene kan feie alt foran seg, men så mye at serberne ikke lengre kan diktere fredsløsningen. Dette er bl. a. Årsaken til at øverstkommanderende for de bosniske serberne i Sarajevo regionen, general Dragomir Milosevic, sist fredag godtok kravet fra Nato og FN om umiddelbar gjenåpning fra flyplassen i Sarajevo.

Vesten har dessuten lovet de bosniske serberne at Russland – serbernes tradisjonelle forbundsferlle – kan overta beskyttelsen av deres del av Sarajevo. Her skal det bo 150.000 mennesker. Den muslimske statssjefen i Bosnia, Alija Izetbegovic, skal være lite glad for dette løftet.

Avtalen ble undertegnet både av Radovan Karadzic, som den siste tiden har ivret for fred, og general Ratko Mladic, som har vært svært lite villig til å tynne ut sitt tunge artilleri i Sarajevo sektoren. Nå sier observatører at spørsmålet er om muslimene – de såkalte bosniakker – og kroatene vil bidra til at delingsplanen til USAs forhandlingsleder Richard Holbrooke vil bli vedtatt, eller om de fortsetter sin offensiv for å kaste serberne ut av Nord Bosnia og isolerer dem i Øst Bosnia.

Ratna mašina bosanskih Srba nije više ono što je nekad bila. Zadnjih dana ova pobunjenička vojska ide iz poraza u poraz. Rezultat može biti da udružene muslimansko-hrvatske snage dobiju ono što se mislilo da će se morati tražiti za pregovaračkim stolom.

Planirana podjela Bosne na dva jednaka dijela nije više aktuelna. Mada se to nameće kao realnost nakon što su Srbi u jakim borbama izgubili strateški važne gradove u centralnoj i zapadnoj Bosni. Prvi put za četiri godine trajanja rata Srbi ne predstavljaju opasnost za hrvatsku granicu.

Posmatrači su saglasni u ocjeni da će sljedeći korak sigurno biti muslimansko-hrvatska ofanziva na Banju Luku. Ovaj grad Srbi moraju zadržati ako sebi žele osigurati nadu za budućnost u sjevernoj Bosni.

Vojna ravnoteža na Balkanu još uvijek se nije puno izmijenila tako da Muslimani i Hrvati ne mogu rušiti sve pred sobom. Međutim, sve ukazuje na to da Srbi neće moći diktirati mirovno rješenje. Tome u prilog govori i činjenica da je komandant bosanskih Srba u Sarajevu, Dragomir Milošević, u posljednji petak prihvatio zahtjev NATO-a i UN-a i odmah otvorio Sarajevski aerodrom.

Pored toga, Zapad je obećao bosanskim Srbima da Rusija – tradicionalni zaštitnik Srba - može preuzeti zaštitu srpskog dijela Sarajeva, u kojem će živjeti 150.000 ljudi. Muslimanski šef države u Bosni, Alija Izetbegović, neće biti zadovoljan zbog ovoga.

Sporazum su potpisali Radovan Karadžić, koji se u zadnje vrijeme zauzima za mir, i general Ratko Mladić, koji skoro nikako nije imao želju za sklanjanje teškog naoružanja oko Sarajeva. Sada posmatrači kažu da je pitanje da li će Muslimani – tzv. Bošnjaci i Hrvati, učestvovati u planu podjele koji je ponuđen od pregovarača SAD-a Richarda Holbrooka, ili će nastaviti sa ofanzivom u kojoj će odbaciti Srbe na sjever Bosne i izolirati ih u istočnoj Bosni?

Dato/Datum: 19. 9. 1995.

Tittel/Naslov: ***Boutros Ghali lei Bosnia / Boutrosu Ghaliu dosadila Bosna***
Side/Strana: 17.

Forfatter/Autor: Per Nyholm

Resyme/Sažetak:

FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali er villig til å gi opp FN's fredsbevarende virksomhet i Bosnia. La Nato overta i stedet, foreslo Boutros Ghali mandag i et brev til Sikkerhetsrådet. Å la Nato, og dermed i realiteten USA, formelt overta ansvaret for Bosnia, innebærer en formalisering av tilstanden som eksisterer i dag. Det er hovedsakelig amerikanske kampfly som er anvendt i bombetoktene mot Bosnia serberne og det er Nato soldater som er militært aktive mot serberne i Bosnia. Det er en amerikansk mekler, Richard Holbrooke, som har overtatt meklingsansvaret. Og det er den amerikanske politiske militære linjen som råder i Bosnia.

Generalni sekretar UN-a Boutros Boutros Ghali je voljan da završi mandat UN-a u Bosni. "Dozvolite da NATO preuzme", predložio je Boutros Boutros Ghali u pismu upućenom Savjetu sigurnosti. Prepuštiti da NATO, praktično SAD, formalno preuzmu odgovornost za Bosnu podrazumijeva formalno stanje koje već egzistira u praksi. Uglavnom su to američki borbeni avioni koji učestvuju u zračnim udarima na vojne ciljeve bosanskih Srba u Bosni, a američki vojnici su ti koji su vojno aktivni protiv Srba u Bosni. Američki pregovarač Richard Holbrooke preuzeo je odgovornost za pregovore. Američke vojnopolitičke linije su te koje su glavni savjetnici u Bosni.

Dato/Datum: 20. 9. 1995.

Tittel/Naslov: ***Kroatene stanser offensiven / Hrvati obustavljaju ofanzivu***
Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-DPA

Resyme/Sažetak:

Den bosnisk-serbiske "utenriksministeren" truet tirsdag med å trekke seg fra fredsforhandlingene, hvis ikke den bosniske og kroatiske offensiven stanser.

Aleksa Buha som er i Russland for å be om støtte til serberne, sa dette etter et møte med Russlands første viseutenriksminister Igor Ivanov i Moskva.

Kroatias president Franjo Tudman sa tidligere på dagen at den kroatisk hær innstilt sine aktiviteter i Nordvest Bosnia. Kroatisk styrker har sammen med bosniske kroater og den bosniske regjeringshæren den siste uken tatt tilbake store landområder fra serberne.

De bosniske lederne har sagt at de ikke vil angripe Banja Luka. Bosnias utenriksminister Muhamed Sacirbey sa tirsdag at regjeringen i Sarajevo ønsker å forhindre at det oppstår panikk blant de 200.000 innbyggerne i Banja Luka.

Vi har tilbudt folket i Banja Luka dialog med sikte på en fredelig overgang fra serbisk til bosnisk styre, sa Sacirbey før et møte med den amerikanske viseutenriksministeren Richard Holbrooke.

Den britiske utenriksministeren Malcolm Rifkind fikk under et møte tidligere på dagen forsikringer fra Sacirbey om at den bosniske regjeringen vil hindre at Banja Luka blir en krigsskueplass.

”Ministar vanjskih poslova” bosanskih Srba zaprijetio je u utorak da će se povući iz pregovora ako se ne zaustavi bosanska i hrvatska ofanziva. Aleksa Buha, koji je u posjeti Rusiji, izjavio je ”da je cilj njegove posjete traženje pomoći za Srbe”. To je, nakon sastanka, izjavio prvi zamjenik ministra vanjskih poslova Rusije Igor Ivanov u Moskvi.

Hrvatski predsjednik Franjo Tuđman izjavio je jutros rano da je hrvatska vojska svoje aktivnosti usmjerila prema sjeverozapadu Bosne. Hrvatske snage zajedno sa bosanskim Hrvatima i Armijom bosanske vlade zadnju sedmicu povratili su velika područja koja su držali Srbi.

Bosanski lideri su izjavili da oni neće napastiti Banju Luku. Bosanski ministar vanjskih poslova Muhamed Šaćirbegović izjavio je u utorak ”da će Vlada u Sarajevu učiniti sve da spriječi pojavu panike među 200.000 stanovnika Banje Luke. Mi smo stanovnicima Banje Luke ponudili dijalog s ciljem prijelaza od srpske prema bosanskoj vlasti”, izjavio je Šaćirbegović, prije sastanka sa američkim zamjenikom ministra vanjskih poslova Richardom Holbrookom.

Britanski ministar vanjskih poslova Malcolm Rifkind na jednom sastanku, održanom rano jutros, dobio je garancije od Šaćirbegovića da će bosanska vlada učiniti sve da spriječi da Banja Luka postane mjesto rata.

Dato/Datum: 20. 9. 1995

Tittel/Naslov: **Travnik er befridd / Travnik je oslobođen**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Søndag forstummet sirenene i Travnik i det sentrale Bosnia. For første gang på tre og et halvt år slapp menneskene å høre ulingen som signaliserte at de for sine egen sikkerhets skyld burde holde seg innendørs. Den serbiske beleringen av Travnik er brutt.

Sarajevo er blitt symbolet på hvordan den muslimske befolkningen i Bosnia år etter år er blitt terrorisert av de bosniske serberne. Det finnes dusinvis av små "sarajevoer" rundt om i Bosnia, som den vesle byen Travnik, 70-80 kilometer nordvest for Sarajevo.

Som i Sarajevo har mennesker i Travnik løpt som skremte dyr over åpne plasser, sneket seg langs husfasader og tilbrakt en stor del av de siste 40 månedene bak sandsekker og i kjellere. Marerittet er slutt. Søndag kveld erklærte den bosniske regjeringshærens 7. divisjon, den legendariske "frigjøringsdivisjonen", hele det store fjellområdet rundt Travnik som "ryddet". Det betyr at de serbiske soldatene som ikke grep til flukt er likvidert eller tatt til fange. Sirenene som jagde folk innendørs er i alle fall forstummet.

Travniks ordfører Muhammed Curic bare rister på hodet. Det er som en drøm at vi atter en gang kan få leve i fred, sier han. Curic kan forteløyøle at hele 1.500 av Travniks vel 70.000 innbyggere er drept av artillerier og sniskytter de siste 41 månedene.

Den muslimske ordføreren Muhammed Coric har likevel ikke gitt opp håpet om at det multietniske og multireligiøse bosniske samfunnet skal kunne gjenopprettes.

U nedjelju su utihnule sirene u Travniku, gradu koji se nalazi u centralnoj Bosni. Prvi put, nakon tri i po godine, ljudi nisu morali slušati zvukove koji su ih upozoravali da, radi svoje sigurnosti, moraju biti u skloništima. Srpska opsada Travnika je prekinuta.

Sarajevo je postalo simbolom teroriziranja muslimanskog stanovništva u Bosni od strane bosanskih Srba. Ali, ima još dosta malih "Sarajeva" u cijeloj Bosni, kao što je Travnik, koji se nalazi 70-80 kilometara sjeverozapadno od Sarajeva.

Kao i u Sarajevu i stanovnici Travnika su trčali kao prepadnute životinje na otvorenom, krijući se ispod krovova kuća, boraveći dobar dio vremena, u posljednjih 40 mjeseci, iza vreća sa pijeskom i u podrumima. Móra je završena. U nedjelju navečer, 7. korpus Armije bosanske vlade, legendarni "oslobodilački Korpus", proglasio je velike planinske zone oko Travnika "očišćenim". To znači da srpski vojnici, koji nisu uspjeli pobjeći, su ili ubijeni ili su zarobljeni. U svakom slučaju, sirene koje su držale narod unutra sada su zanijemile.

Gradonačelnik Travnika Muhamed Ćurić samo klima glavom. "Živjeti ponovo u miru je kao san", kaže on. Ćurić objašnjava da je od 70.000 stanovnika Travnika za 41 mjesec njih 1.500 ubijeno granatama ili snajperima.

Muslimanski gradonačelnik ne gubi nadu da će se bosansko multietničko i multireligijsko društvo ponovo formirati.

Dato/Datum: 20. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Kultur teller, ressurser avgjør /**

Kultura se broji, resursi odlučuju

Side/Strana: 32.

Forfatter/Autor: Beate Bull, Anette Frøyland, Paul Gunnar Larsen

Resyme/Sažetak:

Drivkreftene bak separatismen er temaet for denne kronikken som er skreve at Beate Bull, Anette Frøyland og Paul Gunnar Larsenn. De studerer hovedfag i sammenliknende politikk.

Med separatisme menes et politisk prosjekt hvor en gruppe har som mål å løsrive seg fra den staten de er medlemmer av for å danne en ny stat. Disse gruppene har ofte kulturelle særtrekk som legitimeringsgrunnlag for separatistiske krav, men separatisme kan også forståes som er spørsmål om tilgang på, eller kamp om, ressurser. Økonomiske ressurser spiller en viktig rolle i de tilfellene der separatistiske krav er motivert ut fra ønske om kontroll med naturressurser (Skottland) eller i økonomisk mer tilbakeleggende områder (Catalonia og Baskerland i Spania, Flandern i Belgia), Nord Italia, Kroatia og Slovenia i det tidligere Jugoslavia). I

studiet av separatisme er begreper som "etnisitet" og "nasjonalisme" sentrale. For å samle støtte til et separatistisk prosjekt refreres det ofte til et fellesskap med opphav i etnisitet eller nasjon. Begrepet "etnisitet" kommer av gresk: ethnos som betyr stamme. Betegnelsen brukes for å karakterisere grupper eller folk som har levd i et langvarig fellesskap, hvor kulturelle trekk, religion eller territorial tilknytning er felles. Etniske grupper som gjør krav på en egen stat definerer ofte seg selv som en nasjon. Etnisk identitet er ikke relevant i forhold til separatisme før den også utgjør en nasjonal identitet. Det faktum at det finnes nasjoner som består av flere etniske grupper, har frembrakt ulike definisjoner av begrepet "nasjon".

Den innsikt at kulturelle forskjeller ofte er større innad i etnisk/nasjonale grupper enn mellom, opphever ikke eksistensen av dem. Men den kanskje gjøre det lettere å leve med slike motsetninger.

Pogonsko gorivo separatizma je tema ove hronike koju su napisali Beate Bull, Anette Frøyland i Paul Gunnar Larsen. Oni studiraju uporedne političke studije.

Pod separatizmom se podrazumijeva politički projekt po kojem jedna grupa ima cilj da se odcijepi od države u kojoj se nalazi kako bi formirala drugu državu na tom istom teritoriju. Grupe koje teže separatizmu, uglavnom imaju kulturne karakteristike kao legitimirajuću osnovu za separatističke zahtjeve. Međutim, separatizam se isto tako može razumjeti i kao pitanje pristupa resursima ili borba za resurse. Ekonomski resursi igraju važnu ulogu u ovim slučajevima gdje su separatistički zahtjevi motivirani željom za kontrolom nad prirodnim resursima kao što je slučaj sa Škotskom, zatim Katalonijom i Baskijom u Španiji, te Flandrijom u Belgiji, Sjevernom Italijom, kao i Hrvatskom i Slovenijom u bivšoj Jugoslaviji

U studijama o separatizmu pojmovi kao što su "etnicitet" i "nacionalizam" zauzimaju centralno mjesto. Da bi se dobila podrška za separatizam često se pribjegava jedinstvu etniciteta i nacije. Pojam "etnicitet" dolazi od grčke riječi: ethnos što znači porijeklo. Pojam se koristi da se karakterišu grupe ili narodi koji su dugo živjeli zajedno i gdje su kulturne osobine, religija i teritorijalna pripadnost zajednički. Etničke grupe koje žele imati svoju zasebnu državu često definišu same sebe kao naciju. Etnički identitet nije relevantan u odnosu prema separatizmu sve dok ne počne činiti nacionalni identitet. Činjenica je da postoje nacije koje se sastoje od više etničkih grupa i one kao takve imaju izrazito različite definicije pojma "nacija".

Utisak je da su kulturne razlike često veće unutar bliskih etničkih/nacionalnih grupa. Možda je lakše živjeti sa ovakvim suprotnostima?

Dato/Datum: 21. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Serberne vil kjempe til siste mann / Srbi će se boriti do zadnjeg čovjeka**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Serberne sverget onsdag at de vil kjempe til siste mann for å beholde sitt kjerneområde i Nord Bosnia. Vi vil slåss til siste mann for å forsvare Banja Luka, sa serber generalen Manojlo Milovanovic onsdag.

De bosniske serberne fikk tirsdag forsterkninger fra selve Serbia. Den beryktede militslederen Arkan, alias Zeljko Raznjatovic, krysset grensen til Bosnia sammen med sin "Serbiske frivillige garde".

Kroatias president Franjo Tudman har forsikret vestlige ledere om at kroatiske styrker ikke vil angripe Banja Luka. Den bosniske regjering ønsker likeledes en fredelig løsning.

Bosniske ledere gjentok onsdag sin oppfordring til serberne i Banja Luka om å sette seg til forhandlingsbordet, men dette ble blankt avvist.

U srijedu su se Srbi zakleli da će se boriti do zadnjeg čovjeka kako bi zadržali važne teritorije u sjevernoj Bosni. "Mi ćemo se boriti do zadnjeg čovjeka da bi odbranili Banju Luku", izjavio je srpski general Manojlo Milovanović u srijedu.

Već u četvrtak su bosanski Srbi dobili pojačanje iz Srbije kada je zloglasni komandant milicije Željko Ražnatović alijas Arkan prešao granicu Bosne zajedno sa svojom "Srpskom dobrovoljačkom gardom".

Hrvatski predsjednik Franjo Tuđman uvjerio je zapadne lidere da hrvatske jedinice neće napasti Banju Luku. Bosanska vlada želi mirno rješenje ovog problema.

Bosanski lideri ponovili su, u srijedu, zahtjev Srbima u Banjoj Luci da sjednu za pregovarački sto, ali je poziv glatko odbijen.

Dato/Datum: 21. 9. 1995.

Tittel/Naslov: ***Frykter blodbad i Banja Luka /***

Banjoj Luci prijeti krvoproliće

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Sten Viksveen

Resyme/Sažetak:

Over hele Bosnia pågikk i går full mobilisering av muslimske og kroatisk soldater til en ny og kanskje avgjørende militær styrkeprøve med de bosniske serberne.

Fra alle små og større byer i det indre av Bosnia som Travnik, Vitez, Zenica og Bugojno kjørte lange kolonner med busser og lastebiler fylt med tusener av soldater på vei mot frontlinjene lenger nord og Banja Luka – bare 100 kilometer unna. Gjennom bussvinduene kunne man se hvordan soldatene vinket og gjorde v – tegn etter hvert som de kjørte forbi på støvete landeveier.

Etter at regjeringshæren og styrkene fra Kroatia hadde gjort store landevinninger i forrige uke og sist helg, ble framrykkingen tonet ned de siste par dagene.

Det betyr ikke at felttoget er stanset. Vi har tatt en pause. Når går vi videre og om noen dager skal vi avholde vår seierparade i Banja Lukas gater, uttalte general Mehmed Alagic fra sitt hovedkvarter i Travnik i går. General Alagic får æren for gjenerobringen av store områder og er blitt bosnisk folkehelt.

Det var i går kveld uklart hvilken rolle Kroatia og dets president Franjo Tudjman vil spille i den videre utviklingen i Bosnia. Tudjman meddelte i Zagreb at han vil trekke de kroatisk regjeringsstyrkene ut av nabolandet, samtidig kom det i går kveld stadig flere meldinger om at soldater fra den kroatisk regjeringshæren har krysset elven Sava og dermed grensen mellom Kroatia og Bosnia og inntatt stillinger.

Det serbisk kontrollerte området i Bosnia er under den ukelange muslimsk kroatisk offensiven skrumpet sammen fra cirka 70 til 45 prosent. De kontrollerer dermed en mindre andel av Bosnia enn det amerikanske fredsinitiativet forutsetter, nemlig 51 prosent til muslimer og kroater og 49 prosent til serberne.

U cijeloj Bosni u toku je puna mobilizacija muslimanskih i hrvatskih vojnika za novo, možda odlučujuće, odmjeravanje snaga sa bosanskim Srbima.

Iz mjesta u unutrašnjosti Bosne, kao što su Travnik, Vitez, Zenica i Bugojno, kreću se duge kolone autobusa i teretnih kamiona sa hiljadama vojnika prema sjeveru, gdje se samo 100 kilometara od ovih mjesta nalaze linije fronta, tamo oko Banje Luke. Kroz prozore autobusa mogli su se vidjeti vojnici koji prema svakome koga su sretali na prašnjavim putevima, mašu i pokazuju znak V – pobjeda.

Nakon što su jedinice Armije bosanske vlade i jedinice iz Hrvatske prošle sedmice pobijedile na više frontova napredovanje je u zadnje vrijeme nešto zastalo.

”To ne znači da su borbe obustavljene. Mi smo napravili samo jednu pauzu. Nastavljamo za nekoliko dana i našu pobjedničku paradu imaćemo na ulicama Banje Luke”, izjavio je jučer general Mehmed Alagić iz svog Glavnog štaba u Travniku. Generalu Alagiću pripala je čast da oslobodi veliki dio teritorije i postane bosanski junak.

Jučer je bilo nejasno koju ulogu će u ovim narednim događajima u Bosni igrati Hrvatska i njen predsjednik Franjo Tuđman. On je izjavio u Zagrebu da će povući jedan dio vojske iz Bosne. I jučer su zaista počele dolaziti vijesti da je Hrvatska vojska počela prelaziti granicu na rijeci Savi i vraćati se u Hrvatsku.

Za vrijeme posljednje hrvatsko-muslimanske ofanzive teritorija koju kontrolišu Srbi smanjena je sa oko 70 na 45 procenta. U ovom trenutku Srbi kontrolišu manji dio Bosne nego što je predvidjela nova američka inicijativa: 49 procenata za Srbe, a 51 procenat za Hrvate i Muslimane.

Dato/Datum: 21. 9. 1995.

Tittel/Naslov: ***Syndebukk for det tapte / Žrtveni jarac za poražene***

Side/Strana: 30.

Forfatter/Autor: David Trads

Resyme/Sažetak:

Rollen som syndebuk for alt det tapte territorium, politikk, økonomi et cetera – har den russiske utenriksminister Andrej Kosyrev hatt fem

år på å venne seg til. Likevel satte den siste ukens politiske øre fik sine merker på ministeren og symboliserer det ubestridelige faktum at det russiske Moskva ikke har samme vekt internasjonalt som det sovjetiske Moskva hadde.

Kritikerne mener at Kosyrev for lett retter seg etter de vestlige nasjoners ønsker, ja så lett at det grenser til landsforræderi. Når han uttaler seg, gjør han det ikke med den vekt som Russland fortjener. Slik lyder den mildeste kritikken.

Om sin påståtte rolle som Vestens venn sa Kosyrev, da debatten om Nato innsatsen i Bosnia var på sitt hissigste i Russland, at han er sikker på at russerne er alminnelige mennesker.

I utland kalles han "Vestens mann". I Russland "ikke særlig sterk nasjonalist". Utenriksminister Andrej Kosyrev er mannen mellom barken og veden, skriver David Trads.

Ulogu žrtvenog jarca koju je dobio zbog izgubljenih teritorija, politike, ekonomije itd. ruski ministar vanjskih poslova Andrej Kozirjev ima već pet godina i on se polahko navikao na nju. Ipak, posljednjih sedmica počelo je da raste uvjernje koje karakteriše neizbježna činjenica, a to je da sadašnja ruska Moskva na međunarodnom planu nije ona Moskva iz sovjetskog perioda.

Kritičari su mišljenja da Kozirjev olahko ispunjava zahtjeve Zapada, tako lahko da to graniči sa izdajom zemlje. Kada on govori to ne odaje utisak one jačine koju Rusija zaslužuje. Tako izgleda blaga kritika Kozirjeva. O njegovoj ulozi kao čovjeku Zapada on kaže: "Diskusija o ulozi NATO-a u Bosni ipak je bila najžešća u Rusiji. Ja sam siguran da su Rusi obični ljudi."

U inostranstvu ga zovu "Čovjek Zapada". U Rusiji "Slabi nacionalista". To je ministar vanjskih poslova Andrej Kozirjev, piše David Trads.

Dato/Datum: 22. 9. 1995.

*Tittel/Naslov: **Gjenerobret hjembyen / Opkolili svoj grad***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Drønnene fra de serbiske 155 millimeter kanonene er forstummet i det sentrale Bosnia, men krigshandlingene er ikke helt over. De bosniske regjeringsstyrkene har gjenerobret de viktige byene i hjertet av Bosnia, men fra de store skogene rundt hører man uavbrutt skuddene fra maskingeværer.

Krigsskueplassen i Bosnia har forlenget forflyttet seg nordover til områdene rundt serbernes viktigste by, Banja Luka. De hardeste kampene påkikk i går rundt Doboj, cirka 100 kilometer nordøst for det sentrale Bosnia. Områdene rundt byene Donji Vakuf og Jajce, som muslimene gjenerobret i forrige uke, gjelder som trygge, selv om det fortsatt blir skutt i nabolaget.

Bergens Tidende og tysk fjernsyn er de første som slipper inn i området rundt Donji Vakuf. Det er en temmelig begrenset bevegelsesfrihet man får. Alle forsøk på å komme nærmere frontlinjene blir meget bestemt avvist av et myndig militærpoliti. De fleste av soldatene bærer rosa, fiolette eller oransje tøystrimler på skulderen – det er for å skille egne styrker fra fienden.

Etter et døgn forsøk på å forsvare byen, trakk de serbiske styrkene seg tilbake og etterlot store mengder med ammunisjon og krigsutstyr. Serberne har etterlatt seg så mange tanks og antiluftskyts at man kunne anklage dem for å bryte våpenboikotten, altså forbudet mot å gi oss våpen, sier Sejo Sutkovic ironisk. 37 åringen er underoffiser og tilhører regjeringshærens spesialstyrker, kommandosoldater som innledet angrepet mot Donji Vakuf.

Erobring av Donji Vakuf har hatt en enorm virkning på regjeringsstyrkeene. Det er den første byen de har erobret på over tre og et halvt år. Endelig seier etter en serie med nederlag.

Utihnule su eksplozije srpskih granata kalibra 155 mm u centralnoj Bosni, ali ratna dešavanja nisu završena. Snage bosanske vlade zauzele su važne gradove u srcu Bosne, ali iz šuma oko tih gradova još uvijek se čuju rafali automatskog oružja.

Poprišta borbi u Bosni pomjerila su se prema sjeveru, u zonu oko srpskog najvažnijeg grada Banje Luke. Jučer su najžešće bitke bile kod Doboja, koji se nalazi oko 100 kilometara sjeveroistočno od centralne Bosne. Područja oko Donjeg Vakufa i Jajca koje su Muslimani zauzeli prošle sedmice ubrajaju se kao sigurna, bez obzira što se u njihovoj blizini čuje pucnjava.

Bergens Tidende i njemačka televizija su prvi koji su došli u zonu oko Donjeg Vakufa. Još uvijek je ograničeno kretanje tako da su svi pokušaji da se dođe do linije fronta bili bezuspješni i odbijeni od vojne policije. Većina vojnika nosi roze ili narandžaste trake preko ramena – da bi se razlikovali od neprijatelja.

Nakon bezuspješnog pokušaja da odbrane grad srpske snage su se povukle ostavljajući iza sebe ogromnu količinu municije i druge ratne opreme. "Srbi su ostavili iza sebe mnogo tenkovske i protivavionske municije tako da ih sada možemo optužiti da su ukinuli embargo na uvoz oružja koji je uveden prema nama", kaže ironično 37-godišnji Sejo Šutković. Ovaj 37-godišnjak je podoficir i pripadnik je specijalnih jedinica Armije bosanske vlade koja je izvela napad na Donji Vakuf.

Zauzimanje Donjeg Vakufa ima ogroman značaj za Armiju bosanske vlade. To je prvi grad kojeg su oni zauzeli u toku troipogodišnjeg rata. Konačno pobjeda nakon serije poraza.

Dato/Datum: 22. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Krigens nye gang / Novi ratni korak**

Side/Strana: 30.

Forfatter/Autor: *Lederartikkel/Urednički komentar*

Resyme/Sažetak:

Oppmerksomheten har vendt seg fra Natos fly til kroatenes og den bosniske regjeringshærens offensiv. Den er frukten av den serbiske krigen og et fredsdiplomati som bygget på denne krigen. Men den utløser selv mer av krigens automatikk dersom den presses for langt.

Nå er serberne på masseflukt, og kroatene og muslimene vil tegne nye kart avvikende fra dem som fredsmeklere og andre la fram som kompro-

misset mellom erobring og tilbakelevering. Men proporsjonalt med hvor mye de vil forandre utløser de mer av krigens automatikk i et serbisk, militært svar, de siste par dagene med byen Banja Luka som prøvestein.

Nakon NATO aviona sada je pažnja usmjerna na ofanzivu Hrvatske vojske i Armije bosanske vlade. To je plod srpskog rata i mirovne diplomatije koja prati ovaj rat. Međutim, kako rat više odmiče tu ima i puno ratnog automatizma.

Sada su Srbi u masovnom bježanju, a Hrvati i Muslimani iscrtavaju kartu neovisno od mirovnih posrednika i raznih kompromisa koji se kreću između zauzimanja teritorija i povlačenja sa istih. Koliko će sve ovo proporcionalno izmijeniti ratne situacije zavisit će ovih dana od srpskog vojnog odgovora kod grada Banje Luke. To će biti probni kamen.

Dato/Datum: 23. 9. 1995.

Tittel/Naslov: ***Hjem til raser by / Kući u razrušeni grad***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Veien til Donji Vakuf langt inne i Bosnia er full av de underligste kjøretøyer. Fullpakket med sofaer, sengetøy og skap. Klær og komfyrer. Matvarer og madrasser. Og på toppen av lassene troner store og små. For en gangs skyld er det ikke mennesker på flukt i eks Jugoslavia det er flyktninger som vender hjem.

Men først og fremst er Donji Vakuf i disse dager gjensynsglede, uhemmet latter og tannløse smil. Fra alle kanter av Bosnia, Kroatia og resten av Europa er muslimer på vei tilbake til sin gamle by.

Muslimene kommer hjem til en by serberne forlot fra den ene timen til den andre. Det er den samme panikk lignende flukten som da kroatene erobret Krajina i begynnelsen av august og over 150.000 serbere dro ut på sin masse eksodus.

Ordføreren i Donji Vakuf, Kemal Terzic, håper byen igjen kan bli multi religiøs og multi etnisk. Før serberne overtok i 1992 var 55 prosent av de cirka 15.000 innbyggerne muslimer og 38 prosent serbere.

Putevi koji vode prema Donjem Vakufu puni su čudnih prevoznih sredstava. Ugaone garniture i kreveti. Ormari, odjeća i šporeti. Hrana i madraci. Odrasli i djeca. To nisu ljudi u bivšoj Jugoslaviji koji bježe iz svojih domova. To su izbjeglice koje se vraćaju u svoje domove.

Donji Vakuf je ovih dana, prije svega, pun radosti, nesputanog olakšanja i smijeha krezubih ljudi. To se iz svih krajeva Bosne, Hrvatske i ostatka Evrope vraćaju Muslimani u svoj grad.

Dato/Datum: 25. 9. 1995.

Tittel/Naslov: ***Skjerpets press mot serbisk korridor / Pojačava se pritisak na srpski koridor***

Side/Strana: 5.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Store bosniske styrker presser nå på for å få kontroll over de serbisk kontrollerte byene Brcko, Doboj, Mrkonjic Grad og Prijedor. Hvis disse byene faller, ligger veiene til Banja Luka åpen.

Det har vakt betydelig oppsikt at regjeringstyrkene er kloss til Brcko som ligger i den såkalte korridoren, den smale stripen med land som serberne er helt avhengig av for å opprettholde forbindelsesveiene mellom den østlige og vestlige delen av sitt område.

I går skjøt regjeringshæren med tungt artilleri inn i Brcko. Hvis det skulle lykkes muslimer og kroater å skjære over denne serbiske livslinjen, vil det være en enorm seier som vil styrke den bosniske regjeringen ved forhandlingsbordet.

De bosniske serbernes militære ledelse anført av general Ratko Mladic og den beryktede krigsforbryteren Arkan med sin privathær, kalt "tigrene", beffiner seg i Banja Luka for å styrke forsvaret av byen.

Jake bosanske snage navaljuju da bi preuzele kontrolu nad gradovima koje kontrolišu Srbi: Brčko, Doboj, Mrkonjić Grad i Prijedor. Ako ovi gradovi padnu, put prema Banjoj Luci je otvoren.

Poseban pritisak vladine snage vrše na Brčko koje se nalazi na tzv. koridoru. To je uski dio zemlje od kojeg su Srbi jako zavisni jer povezuje istočni i zapadni dio zemlje koji oni kontrolišu.

Jučer je Armija bosanske vlade izvršila artiljerijski napad na Brčko. Ako Muslimani i Hrvati presijeku ovu srpsku liniju života onda će to biti velika pobjeda koja će ojačati bosansku vladu za pregovaračkim stolom.

Vojno rukovodstvo bosanskih Srba objelodanilo je informaciju da se general Ratko Mladić i čuveni ratni zločinac Arkan sa svojim "tigrovima", nalaze u Banjoj Luci kako bi pojačali odbranu grada.

Dato/Datum: 25. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Bosnia ut av fredsprosessen / Bosna izvan mirovnog procesa**

Side/Strana: 5.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Bosnias president Alija Izetbegovic besluttet søndag å trekke landet fra fredsforhandlingene i New York som starter tirsdag. De bosniske regjeringslederne er uenige om de skal fortsette den væpnede kampene mot serberne vest og nord i republikken.

Enkelte talsmenn gir uttrykk for en mer forsonlig holdning. Men en kamplysten statsminister Haris Silajdzic sa i Zagreb lørdag at det ikke eksisterer noen fred. Våre styrker vil gjøre alt for å frigjøre bosniske områder, sa han.

Kampene fortsatte søndag. Det er ikke meldt om endringer i stillingene rundt Banja Luka, byen som de bosniske serberne kontrollerer i det nordvestlige Bosnia. Rundt 120.000 serbiske flyktninger har søkt tilflukt her.

Ifølge det bosnisk-serbiske nyhetsbyrået SRNA skal det også ha foregått kamper rundt Doboj i det nordlige sentral Bosnia. Serberne sier at det nå utspilles nok et flyktningdrama i Doboj, der 60.000 serbiske siviler søkt tilflykt under den muslimske og kroatisk offensiven i sentral Bosnia.

Samtidig fortsetter diskusjonen om en masegrav, som bosnierne hevder å ha funnet. Bosnias statsminister Haris Silajdzic sa lørdag at bosniske styrker har funnet en tre år gammel massegrav med 540 lik i et område som nylig ble gjenerobret fra de bosniske serberne.

Bosanski predsjednik Alija Izetbegović odlučio je da se povuče iz pregovora u New Yorku, koji su počeli u utorak. Bosanski lideri u vladi nisu saglasni o tome da li da nastave oružane borbe protiv Srba na zapadu i sjeveru zemlje.

Neki glasnogovornici odaju utisak pomirljivih tonova i držanja, ali premijer Silajdžić odaje utisak čovjeka željnog nastavka borbi što se moglo zaključiti i iz njegove izjave u Zagrebu u kojoj on kaže da mir još uvijek nije uspostavljen. "Naše snage učinit će sve da oslobode bosanska područja", dodao je Silajdžić.

Borbe su nastavljene i u nedjelju. Nema vijesti da je došlo do promjena oko Banje Luke, grada na sjeverozapadu Bosne kojeg kontolišu Srbi. Oko 120.000 srpskih izbjeglica svoje novo utočište našlo je u ovom gradu.

Prateći novinsku agenciju bosanskih Srba *Srna* borbe se odvijaju i oko Doboja kao i u centralnoj i sjevernoj Bosni. Srbi kažu da se u Doboju odvija izbjeglička drama gdje je 60.000 srpskih civila našlo utočište nakon muslimanske i hrvatske ofanzive u centralnoj Bosni.

Istovremeno, vodi se rasprava o masovnoj grobnici za koju Bosanci kažu da su je pronašli. Bosanski premijer Haris Silajdžić izjavio je u subotu, da je bosanska Armija pronašla masovnu grobnicu staru tri godine sa 540 posmrtnih ostataka na području koje je ranije kontrolisala srpska vojska.

Dato/Datum: 26. 9. 1995.

Tittel/Naslov: ***Bosnia deltar likevel i fredsforhandling / Bosna ipak učestvuje u mirovnim pregovorima***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den bosniske regjeringen vil likevel delta i de nye fredsforhandling i New York tirsdag, sa statsminister Haris Silajdzic etter et møte med to amerikanske diplomater i Sarajevo mandag.

Utenriksministrene fra Bosnia, Serbia og Kroatia ble i Geneve 8. september enige om at Bosnia skal deles i en serbisk republikk og en muslimsk-kroatisk føderasjon. De tre skal nå møtes igjen i New York, for blant annet å snakke om hvor sterk den sentrale regjeringen i Sarajevo skal være i forhold til de to "delstatene".

Bosnias statsminister Haris Silajdzic sa før møtet med de amerikanske utsendingene mandag at den fredspalnen som nå foreligger, undergraver den bosniske staten og i praksis godkjenner en deling av landet. Det kan den bosniske regjeringen ikke gå med på.

Serbiske terrorister og regimet i Beograd ønsker en faktisk deling av Bosnia for å virkeliggjøre drømmen om et Stor Serbia. Om dette ikke skjer i dag, kan det bli en realitet om noen år, sa Silajdzic.

Bosanska vlada ipak će učestvovati u mirovnim pregovorima u New Yorku u utorak, izjavio je premijer Haris Silajdžić, nakon sastanka sa američkim diplomatama u Sarajevu u ponedjeljak.

Ministri vanjskih poslova Bosne, Srbije i Hrvatske postigli su saglasnost u Ženevi, 8. septembra ove godine, o tome da se Bosna podijeli na Srpsku republiku i Muslimansko-hrvatsku federaciju. Trojica ministara vanjskih poslova susrest će se u New Yorku kako bi, između ostalog, razgovarali o tome koliko će biti jaka centralna vlada u Sarajevu u odnosu prema ostale "dvije države".

Bosanski premijer Haris Silajdžić izjavio je, prije sastanka sa američkim izaslanikom, "da mirovni plan, koji se sada predlaže, je grobar bosanske države i u praksi priznaje podjelu zemlje. To bosanska vlada neće prihvatiti. Srpski teroristi i režim u Beogradu žele podjelu Bosne kako bi ostvarili san o velikoj Srbiji. Ako im to ne uspije danas moći će za nekoliko godina", izjavio je Silajdžić.

Dato/Datum: 26. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Godal krevde prøvestans / Godal zahtijevao zaustavljanje nuklearnih proba**

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Bjørn Tore Godal

Resyme/Sažetak:

Fredsprossesene i Midtøsten og Bosnia sto sentralt i det norske innlegget som utenriksminister Bjørn Tore Godal holdt i FNs hovedforsamling mandag. Men Godal benyttet også FNs talerstol til å slå et slag full stans i kjernefysiske prøvesprengninger.

Utenriksminister Godal la stor vekt på omstrukturering og modernisering av FN, og understreket at Norge legger stor vekt på å støtte den reformprosessen som nå er innledet. Disse reformene må også omfatte en utvidelse av Sikkerhetsrådet, sa han.

Det internasjonale samfunn må legge større vekt på tiltak for å forebygge konflikter, blant annet ved å stille observatører og annet personell til rådighet for ustabile områder.

”Mirovni proces na Bliskom Istoku i Bosni zauzima centralno mjesto u norveškoj politici”, izjavio je ministar vanjskih poslova Bjørn Tore Godal na glavnom zasjedanju UN-a u ponedjeljak. Godal je iskoristio govornicu UN-a da uputi oštar zahtjev za zaustavljanje proizvodnje hemijskog naoružanja i izvođenja nuklearnih proba.

Ministar vanjskih poslova Godal glavno težište je usmjerio na prestrukturiranje i modernizaciju UN-a i posebno je podvukao da će Norveška podržati predložene reformske procese. ”Ove reforme moraju također obuhvatiti i razvoj Savjeta sigurnosti”, rekao je Godal.

”Međunarodna zajednica mora pokloniti veliku pažnju mjerama za sprečavanje konflikata tako što će, između ostalog, slati posmatrače i drugo savjetodavno osoblje u nestabilna područja”, zaključio je Godal.

Dato/Datum: 27. 9. 1995.

*Tittel/Naslov: **Storkontrakt på varmt undertøy til Bosnia / Veliki posao za proizvodnju donjeg veša za Bosnu***

Side/Strana: 2.

Forfatter/Autor: Anne Reigstad

Resyme/Sažetak:

Det er bestillingslisten Irisfabrikken i Os har fått fra Norges Røde Kors. De varme plaggene skal inngå i en nødhjelpssending som Røde Kors skal ha avgårde til Bosnia i slutten av november.

Kontrakten vi har fått er verd 5 millioner kroner. Det dreier seg om undertøy i bomull av varm og god kvalitet. Og det er viktig å få sendingen avgårde før vinteren setter inn for alvor i det krigsherjede området, forteller administrerende direktør Trond Eidsnes ved Irisfabrikken A/S til Bergens Tidende.

Iris fabrika iz Osa dobila je narudžbu od Norveškog Crvenog krsta. Radi se o pošiljci hitne pomoći koju će Crveni krst poslati u Bosnu na kraju novembra.

”Ugovor je vrijedan pet miliona kruna. Radi se o donjem rublju i pamuku visokog kvaliteta. Veoma je važno pošiljku poslati prije nego što zima stigne u ratom zahvaćena područja”, izjavio je administrativni direktor Iris fabrike A/S Trond Eidsnes za *Bergens Tidende*.

Dato/Datum: 27. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Bosnia avtale ventes / Sporazum o Bosni na čekanju**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Den nye runden med fredssamtaler om Bosnia begynte tirsdag som planlagt i New York, og en avtale er ventet senere på dagen tross problemer som oppsto natt til tirsdag.

Utenriksminister Warren Christopher åpnet de amerikanske ledete forhandlingene med utenriksministrene fra de tre nøkkellandene, Muhamed Sacirbey fra Bosnia, Mate Granic fra Kroatia og Milan Milutinovic fra rest Jugoslavia.

I et seks timer langt møte i Sarajevo mandag mellom bosniske representater og amerikanske forhandlere ble partene enige om retningslinjer som tar sikte på å styrke Bosnia som framtidig stat. Denne skal bestå av en folkevalgt nasjonalsforsamling, som skal settes sammen slik at to tredeler av medlemmene kommer fra den muslimsk-kroatiske føderasjon og den andre tredjedelen fra serbisk-kontrollert område.

Vi mener at dette er en bekreftelse på Bosnia-Hercegovina som stat, uttalte den bosniske president Alija Izetbegovic etter møtet.

Nova runda mirovnih razgovora o Bosni počela je u utorak u New Yorku, kao što je i planirano. Očekuje se da će razgovori završiti dogovorom usprkos problemima koji su se pojavili u utorak navečer.

Ministar vanjskih poslova Warren Cristopher otvorio je pregovore kojima rukovode Amerikanci, a uz prisustvo trojice ključnih ljudi, Muhameda Šaćirbeya iz Bosne, Mate Granića iz Hrvatske i Milana Milutinovića iz ostatka Jugoslavije.

Na šest sati dugom razgovoru, održanom u ponedjeljak u Sarajevu, između bosanskih predstavnika i američkih pregovarača partneri su se usaglasili oko pravaca koji uzimaju u obzir jačanje Bosne kao buduće države koja će se sastojati iz neposredno izabrane Nacionalne skupštine sastavljene od dvije trećine članova koji će dolaziti iz muslimansko-hrvatske Federacije i jedne trećine iz oblasti koje kontrolišu Srbi.

”Mi smo mišljenja da je ovo potvrda o tome da je Bosna i Hercegovina država”, izjavio je bosanski predsjednik Alija Izetbegović nakon sastanka.

Dato/Datum: 27. 9. 1995.

Tittel/Naslov: ***Enighet om Bosnia avtale / Postignut sporazum o Bosni***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Det er oppnådd enighet i New York om konstitusjonelle prinsipper for det tidligere Jugoslavia, kunngjorde USAs president Bill Clinton tirsdag kveld (norsk tid). De stridende parter i det tidligere Jugoslavia ble enige om prinsipper som kan føre til en avslutning av krigen i Bosnia, sa Clinton.

Utenriksministrene fra Bosnia, Kroatia og rest Jugoslavia kom fram til en avtale om regjeringsstrukturer for en bosnisk stat som er delt mellom serbere og en muslimsk-kroatisk føderasjon, sa Clinton.

Avtalen som partene ble enige om i dag bringer oss nærmere det endelige mål om en reell fred, og gjør det klart at Bosnia vil fortsetter å være en udelte, internasjonalt anerkjent stat.

Det skal etableres et nasjonalt presidentskap, en nasjonalforsamling og en grunnlovsdomstol, sa presidenten.

”U New Yorku je postignuta saglasnost o konstitutivnim principima za bivšu Jugoslaviju”, objavio je predsjednik SAD-a Bill Clinton u utarak navečer (po norveškom vremenu). ”Zaraćene strane u bivšoj Jugoslaviji postigle su saglasnost o principima koji mogu dovesti do završetka rata u Bosni, rekao je Clinton. Ministri vanjskih poslova Bosne, Hrvatske i

ostatka Jugoslavije došli su do jednog sporazuma o strukturi vlasti u bosanskoj državi koja je podijeljena između Srba i muslimansko-hrvatske Federacije”, izjavio je Clinton.

”Sporazum oko kojeg su danas partneri postigli saglasnost približava nas konačnom i realnom miru i priprema sve da Bosna nastavi svoje postojanje kao nedjeljiva i međunarodno priznata država koja će imati Predsjedništvo, Nacionalnu skupštinu i Ustavni sud”, dodao je Clinton.

Dato/Datum: 27. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Der hatet fortsatt ulmer / Tamo mržnja nastavlja da tinja**

Side/Strana: 27.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

I den østlige delen av Mostar sitter muslimen Hamo Cisc bak sandsekker til vern mot kuler. Det er for tidlig å ta sekkene bort, men han håper at Mostar atter skal bli en forent by. I vest sier den unge kroaten Mate Galic (27): Det finnes ingen bro mellom oss. La muslimene leve for seg og la oss være i fred.

Vest Mostars hovedgate, populært kalt Avenia, avenyen, er omtrent som Vest Berlins Kurfurstendam: Matebutikker og kafeer på rad og rekke. Her drikkes whisky og the rocks og røykes spinndyre amerikanske sigaretter. På østsiden er hovedattraksjonen et fattigslig marked med et gapende tomt varetilbud og skremmende høye priser – i tyske d – mark.

På vestsiden er det praktisk talt umulig å oopdrive en kroat som ønsker gjenforening av byen. Den kroatiske befolkningen har et massivt krav om atskillelse. Aldri mer samliv med muslimer.

Før krigen i Bosnia var Mostar et mønster for etnisk balanse, en multikulturell og multireligiøs by. Ikke i noen annen by i eks Jugoslavia er det inngåt så mange blandede ekteskap mellom muslimer, kroater og serbere som i Mostar. Av de 127.000 innbyggerne var 35 prosent muslimer, 34 prosent kroater og 19 prosent serbere.

U istočnom dijelu Mostara iza vreća sa pijeskom, kao zaštitom od metaka, sjedi Musliman Hamo Ćišić. Još je rano za sklanjanje vreća,

ali on se nada da će Mostar biti ujedinjen grad. U zapadnom dijelu grada, mladi Hrvat Mate Galić (27) kaže: "Ne postoji nikakav most među nama. Pustite Muslimane neka žive za sebe i pustite nas na miru."

Glavna ulica u zapadnom Mostaru, popularna Avenija, je otprilike kao Kurfurstendam u Zapadnom Berlinu: prodavnice hrane i kafići jedni do drugih. Ovdje se pije whisky i rocks, puše preskupe američke cigarete. Na istočnoj strani grada glavna atrakcija je siromašna pijaca sa zjapeće praznim tezgama i zastrašujuće visokim cijenama izraženim u njemačkim markama.

Na zapadnoj strani praktično je nemoguće pronaći jednog jedinog Hrvata koji želi ujedinjenje grada. Hrvatsko stanovništvo masovno stoji na stanovištu za međusobnim razdvajanjem izraženom u paroli: "Nikad više suživot sa Muslimanima."

Prije rata Mostar je bio primjer etničkog balansa, multikulture i multireligioznosti jednog grada. Ni u jednom drugom gradu u bivšoj Jugoslaviji nije bilo toliko miješanih brakova između Muslimana, Hrvata i Srba kao u Mostaru. Od 127.000 stanovnika Mostara 35% su bili Muslimani, 34% Hrvati i 19% Srbi.

Dato/Datum: 28. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Kortfilmen tar av i Bergen /**

Kratki film se prikazuje u Bergenu

Side/Strana: 27.

Forfatter/Autor: Astrid Kolbjørnsen

Resyme/Sažetak:

Kortfilmen forteller mest oppriktig om ulike lands kulturer og problemstillinger. Den er gjennomgående mindre beregnende, ærligere og mer oppriktig enn spillefilmtilbudet på våre kinoer.

De to andre jurymedlemmene i kortfilmkonkurransen er Nedžad Begovic fra Bosnia og norske Anja Breien.

Begovic kommer fra Sarajevo til Bergen i dag. Han har rapportert at han for første gang har kunnet reise fra den krigsrammede byen med bil. Begovic lager ikke bare filmer. Han er også billedkunstner.

Kratki film najbolje govori o različitim kulturama i njihovim problemima. On je uglavnom manje proračunat i više je iskren nego ponuda koju daju igrani filmovi u našim kinima.

Dva člana žirija u konkurenciji kratkog filma su Nedžad Begović iz Bosne i Norvežanka Anja Breien.

Begović dolazi danas iz Sarajeva u Bergen. On je obavijestio prisutne da, otkako je počeo rat, on je prvi put izašao sa automobilom iz Sarajeva. Inače, Begović se ne bavi samo produkcijom filmova on je i majstor fotografije.

Dato/Datum: 30. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **USA presser Bosnia / SAD vrši pritisak na Bosnu**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Den amerikanske fredsmekleren Richard Holbrooke beskrev fredagens samtaler med den bosniske regjeringen som de hittil mest produktive.

Holbrooke sa før møter at det fortsatt er stor uenighet mellom partene om hvordan en deling av Bosnia mellom regjeringen og kroatene på den ene siden og serberne på den andre, skal foregå. Den amerikanske delegasjonen hadde med seg en haug med kart til samtalene.

Det første vi må gjøre er å gjennomgå avtalen som ble forhandlet fram i FN, var viktig fordi den skisserer opp den første rammen for et uavhengig Bosnia.

Representater for kontaktgruppen, bestående av USA, Russland, Storbritannia, Frankrike og Tyskland, skal møte representater for de islamske landene igjen i neste uke i Roma, og uka etter i Moskva.

Imens fortsatte kamper i forskjellige deler av Bosnia.

Američki mirovni posrednik Richard Holbrooke opisao je razgovore sa predstavnicima bosanske vlade, vođene u petak, kao najviše produktivne u dosadašnjem toku razgovora.

Holbrooke je prije sastanka izjavio da još uvijek postoji velika nesaglasnost među partnerima o tome kako će se izvršiti podjela Bosne

na dio pod upravom vlade i Hrvata, na jednoj strani, i Srba, na drugoj strani. Američka delegacija je na ove pregovore došla sa hrpom mapa.

Prvo što moramo uraditi je da prođemo još jednom sporazum koji je dogovoren u UN-u. To je važno zbog toga jer on skicira prvi okvir za nezavisnu Bosnu.

Predstavnici Kontakt-grupe sastavljene od SAD-a, Rusije, Velike Britanije, Francuske i Njemačke sastat će se još jednom sa predstavnicima Organizacije islamskih zemalja sljedeće sedmice u Rimu i sedmicu dana poslije u Moskvi.

U međuvremenu nastavljene su borbe u različitim dijelovima Bosne.

Dato/Datum: 30. 9. 1995.

Tittel/Naslov: **Fremmedhat / Mržnja prema strancima**

Side/Strana: 22.

Forfatter/Autor: Erik Waller

Resyme/Sažetak:

Onsdag 27. 09. 1995. tok jeg buss nummer seks fra Festplassen mot Sandviken. Idet jeg kommer inn døren kommer en ung bergenser inn bussdøren, "sprutende" sint. Sjåføren hadde vært så uheldig å sprute vann på ham og det kan man jo forstå er ubehagelig. Likevel kan man umulig unngå å sprute når man kjører buss på hullete Bergensgater en regnværmorgen. Sjåføren forsøkte høflig å beklage det inntrufne, men kom ikke til orde.

Ungdommen avsluttet kanonaden av skjellsord med følgende salutt: "Forbannade utlending i Norge". Det kom på klingende bergens, og ordne runget etter ham da han løp sin vei.

Det er lett å skjelle ut andre, men den forbannelsen vi slynger ut kan lett komme til å ramme oss selv. Rasemotsetninger er et onde, det fører vondt med seg. Hva hadde denne bergenseren gjort om han hadde bodd i Bosnia? Når litt vann rettferdiggjør så mye sinne, hva gjør enda hvis en hadde hatt grunn til å hate? Her i Norge er det tross alt utlendingene som er mest utsatt for hat og voldt fra nordmenn og ikke omvendt.

La oss begynne et smilekurs i Bergen, legge vinn på å være spesielt hyggelig mot dem som er offer for slike episoder. Neste gang du treffer

en "utlending" på bussen, si noe hyggelig, fortell dem at du setter pris på dem, for det gjør du vel?!!!!

U srijedu, 27. 9. 1995. sjeo sam u autobus broj šest, koji vozi od Festplassena prema Sandvikenu. Baš kad sam bio na vratima sudario sam se sa jednim mladim Bergencem koji je bio "ljut k'o puška". Naime, vozač autobusa je "okupao" tog čovjeka. Ne znam je li uopće moguće izbjeći poprskati nekoga dok voziš autobus ulicama punim rupa u bergensko kišovito jutro. Vozač autobusa pokušao se izvinuti, ali bez uspjeha.

Momak je uputio salvu psovki završavajući ih ovako: "Neka su prokleti stranci u Norveškoj." Izgovorio je ovo na savršenom bergenskom dijalektu i riječi su odzvanjale i nakon što je on otišao svojim putem.

Lahko je psovati druge, ali psovka koju upućujemo drugom može se obiti nama o glavu. Rasna netrpeljivost je zlo i to vodi zlu samo po sebi. Šta bi ovaj Bergenac uradio da se našao u Bosni, kada ga toliko naljuti malo vode na njegovoj odjeći? Kako bi se ponašao tamo gdje ima osnova za mržnju? U Norveškoj, usprkos svemu, stranci su od samih Norvežana najviše izloženi mržnji i nasilju, a ne i obratno.

Dopustite da počnemo sa kursom osmijeha u Bergenu i usmjerimo pažnju prema tome da budemo posebno ljubazni prema onima koji su žrtve u ovakvim slučajevima. Sljedeći put kad sretnoš "stranca" u autobusu reci nešto lijepo i objasni mu da ga uvažavaš i to ćete učiniti sretnim?!!!

Dato/Datum: 2. 10. 1995.

Tittel/Naslov: ***Bosnia diplomati fremover i snegelfart / Diplomatiya o Bosni puževim korakom***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

USAs ekspress diplomati i Bosnia har mistet tempoet etter framgang i Geneve og New York, og beveget seg i helgen framover med sneglefart. Avstanden mellom serbere og bosnisre er meget stor når det gjelder å få til en våpenhvile.

Holbrookes kraftinnsats har førtill to viktige skritt i fredsprosessen den siste måneden. I Geneve ble partene ble enige om å dele Bosnia mellom en kroatisk-muslimsk føderasjon og de bosniske serberne. I New York i forrige uke ble de enige om de konstitusjonelle rammebetingelsene for det delte Bosnia.

Ekspressna diplomatija u Bosni izgubila je brzinu nakon napretka u Ženevi i New Yorku i u toku vikenda kretala se puževim korakom. Razlika između Srba i Bosanaca je velika kada je u pitanju uspostava primirja.

Holbrookov veliki napor ispoljen u posljednje vrijeme doveo je do napretka u mirovnom procesu. Tako su u Ženevi partneri postigli saglasnost o podjeli Bosne između hrvatsko-muslimanske Federacije i bosanskih Srba. U New Yorku su prošle sedmice postigli saglasnost o konstitucionalnim okvirnim uslovima podijeljene Bosne.

Dato/Datum: 4. 10. 1995.

*Tittel/Naslov: **Håper på over 127 millioner kroner / Nada u preko 127 miliona kruna***

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: Rune Valderhaug

Resyme/Sažetak:

127 millioner kroner er prislappen på de prosjektene Frelsesarmeen ønsker å gjennomføre etter TV aksjon i NRK Fjernsynet søndag. Men i tillegg er det nylig kommet en sterk bønn om hjelp til krigsrammede barn og kvinner i Bosnia.

Vi er forferdelig spent på hvordan det går søndag. Ny innsamlingsrekord er både drømmen og målet. Men selvsagt blir vi glad for alt som kommer inn. Med prosjekter for 127 millioner og i tillegg ønsket om 10 millioner kroner til Bosnia, har vi lagt listen for årets TV aksjon ganske høyt, sier Frelsesarmeens informasjonssjef, major Knut Ytterdahl til Bergens Tidende.

127 miliona kruna je cifra koju Vojska spasa ima namjeru prikupiti nakon izvršene TV akcije na NRK, u nedjelju. Kao dodatak te akcije je molitva za pomoć djeci i ženama obuhvaćenim ratom u Bosni.

”Mi sa velikim uzbuđenjem čekamo da vidimo kako će to ići u nedjelju. Novi rekord prikupljanja pomoći je naš san i naš cilj. Naravno, mi ćemo biti zadovoljni koliko god sakupimo. Sa projektom od 127 miliona kruna i dodatkom od 10 miliona kruna za Bosnu mi smo postavili visok cilj ovogodišnje TV akcije prikupljanja pomoći”, kaže šef informativne službe Vojske spasa major Knut Ytterdahl, za *Bergens Tidende*.

Dato/Datum: 5. 10. 1995.

Tittel/Naslov: **Jeltsin til Norge / Jelcin dolazi u Norvešku**

Side/Strana: 3.

Forfatter/Autor: Alf Skjeseth

Resyme/Sažetak:

Russlands president Boris Jeltsin kommer på offisielt besøk til Norge 20. og 21. november, bekreftet utenriksminister Andrej Kosyrev da han kom til Oslo på offisielt besøk onsdag formiddag.

Kosyrev sa til journalister ved ankomst at russiske myndigheter de siste dagene har lagt hardt press på den bosniske regjeringen for å få i stand en snarlig våpenhvile i Bosnia.

Ruski predsjednik Boris Jelcin dolazi u zvaničnu posjetu u Norvešku, 20. i 21. novembra, potvrdio je ministar vanjskih poslova Andrey Kozirjev, koji je došao u zvaničnu posjetu Oslu, u srijedu prije podne.

Kozirjev je izjavio prisutnim novinarima da su ruske vlasti, zadnjih dana, izvršile veliki pritisak na bosansku vladu s ciljem uspostavljanja primirja u Bosni, i to što prije.

Dato/Datum: 5. 10. 1995.

Tittel/Naslov: **Sjakk til å bli matt av / Šah-mat**

Side/Strana: 27.

Forfatter/Autor: Tone Sandberg

Resyme/Sažetak:

Statsbudsjett, Bosnia, atomprøver og O.J. Simpson fikk seile sin egen sjø i Grieghallen i går kveld. Der stod den "gode gamle" kalde krigen på programmet med sjakkspill, stormaktskamp og intriger. Og kjærlighet. Av det problematiske slaget, selvsagt. .

Denne gangen er 120 mennsker involvert, inkludert rockeband, symfoniorkester og Bergen Operakor.

Državni budžet, Bosna, atomske probe i O. J. Simpson imali su svoje mjesto u Grieghallenu sinoć. Na programu je bio "dobri stari" hladni rat sa partijom šaha, borbom za vlast i intrigama. I ljubav. Problematično naravno.

Ovaj put je 120 osoba involvirano, uključujući rockband, simfonijski orkestar i hor bergenske Opere.

Dato/Datum: 6. 10. 1995.

Tittel/Naslov: **Bosnia blir neppe et europeisk Iran / Bosna će teško biti evropski Iran**

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Bosnias muslimer har intet til felles med Midtøstens fundamentalister. I den blodige Balkan krigen hevder både ortodokse serbere og katolske kroater at de bekjemper muslimer for å forhindre et nytt Iran i Europa.

Men på landsbygden i Bosnia leter man forgjeves etter oppropene om en "hellig krig" mot Vestens idealer og levevis. Man ser flere kvinner med hodslør på Oslos østkanten enn i Travnik, den mest muslimske av alle Bosnias byer.

Travnik har 17 moskeer. Hvis antallet moskeer er et bevis på en radikal muslimsk fundamentalisme, da er vi fundamelist, sier Muhammed

Musanovic, en av de religiøse lederne i Travnik til Bergens Tidende, og føyer til: Moskeen står der fra den tiden da tyrkerne styrte størstedelen av Balkan. Med sitt lyse hår og blå øyne virker den kraftige, tettbygde 35 åringen mer som bonder fra Nord Europa enn en imam, en muslimsk prest, i det indre av Bosnia.

Bahrudin Kadric, Travniks rådmann, minner om at 30 prosent av alle ekteskapene i Travnik er såkalt blandede. Muslimer, kroater og serbere gifter seg på kryss og tvers av alle religionsgrenser. Rådmann Kadric er muslim, mens hans kone er kroat fra Dubrovnik.

Her er det ingen plass for en islamsk fantisme. Vi holder fast på full religionsfrihet. Derfor sprenger vi ikke ortodokse eller katolske kirker, selv om serberne i sine områder har jevnt de fleste moskeene med jorden, sier rådmannen.

Cirka en million mennsker har vært eller er fortsatt flyktninger i Bosnia, mer enn 200.000 bosniere er drept, mellom 30.000 og 50.000 muslimske kvinner er voldtatt, sier den geistlige lederen Muhamed Musanovic. Altfor lenge har de europeerne som vi føler tilknytning til set på dette drama uten å reagere. I den tiden vi var hardest presset av både serbere og kroater, var det muslimer fra land i Midtøsten og Asia som kom oss til unnsetning. Mange av dem slåss side om side med oss. De hadde ingen avgjørende militær betydning, men ga oss en moralsk støtte. Vi sto ikke alene, sier Musanovic.

Bosanski muslimani nemaju ništa zajedničko sa fundamentalistima sa Bliskog istoka. U krvavom ratu na Balkanu i Srbi pravoslavci i Hrvati katolici tvrde da se bore protiv muslimana i sprečavanja stvaranja novog Irana u Evropi.

Ali u selima po Bosni čovjek uzaludno traži i osluškuje povike o "svetom ratu", a protiv zapadnih ideala i zapadnog načina života. Tako ćete vidjeti više žena sa hidžabom u istočnom dijelu Osla nego u Travniku, najmuslimanskijem gradu od svih gradova u Bosni.

"Travnik ima 17 džamija, a ako je broj džamija dokaz za radikalni muslimanski fundamentalizam onda smo mi fundamentalisti", kaže Muhamed Mušanović, jedan od vjerskih lidera u Travniku za *Bergens Tidende* i dodaje: "Ove džamije stoje ovdje od vremena od kada su Turci vladali velikim dijelom Balkana." Sa svojom svijetlom kosom i plavim očima ovaj nabildani i jaki 35-ogodišnjak više liči na nekog seljaka sa sjevera Evrope nego na imama, muslimanskog vjerskog lidera, u unutrašnjosti Bosne.

Bahrudin Kadrić, predsjednik suda u Travniku podsjeća da je oko 30% brakova u Travniku tzv. miješanih brakova. Muslimani, Hrvati i Srbi žene se i udaju međusobno. Predsjednik Suda Kadrić je Musliman, ali njegova supruga je Hrvatica iz Dubrovnika.

”Ovdje nema mjesta za islamski fanatizam. Mi se zalažemo za potpune vjerske slobode. Zbog toga mi ne miniramo ni pravoslavne ni katoličke crkve bez obzira što su Srbi u svojim područjima spravili sa zemljom većinu džamija”, kaže predsjednik Suda u Travniku.

”Oko milion ljudi u Bosni je bilo ili su još uvijek izbjeglice, više od 200.000 Bosanaca je ubijeno, između 30.000 i 50.000 muslimanskih žena je silovano”, kaže vjerski lider, Muhamed Mušanović. ”Suviše dugo su Evropljani gledali na ovu dramu bez reagovanja. U vrijeme najvišeg pritiska na nas od strane Srba i Hrvata, muslimani sa Bliskog Istoka i iz Azije su došli i pomogli nam. Mnogi od njih borili su se s nama rame uz rame. Na vojnom planu njihovo prisustvo nije bilo odlučujuće, ali su nam davali moralnu podršku i uvjeravali nas da nismo sami”, kaže Mušanović.

Dato/Datum: 6. 10. 1995.

Tittel/Naslov: ***Våpenhvileavtale for Bosnia / Sporazum o prekidu vatre u Bosni***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

De krigende partene i Bosnia ble torsdag enige om en våpenhvile etter intens mekling av den amerikanske fredsmekleren Richard Holbrooke, opplyste Det hvite hus.

Våpenhvile skal tre i kraft 10 oktober, og partene skal møtes til fredssamtaler i USA rundt 25. oktober, kunngjorde president Bill Clinton torsdag.

Nakon intenzivnog posredovanja američkog mirovnog pregovarača Richarda Holbrooka partneri u ratu u Bosni su se usaglasili u četvrtak o uspostavljanju primirja, izvijestila je Bijela kuća.

Primirje će stupiti na snagu 10. oktobra, a partneri će se sresti na mirovnim pregovorima u SAD-u oko 25. oktobra, objavio je Bill Clinton u četvrtak.

Dato/Datum: 6. 10. 1995.

Tittel/Naslov: **Tøffe tak om Bosnia på Nato møte / Teške odluke o Bosni na sastanku NATO-a**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Natos forsvarministre møttes torsdag for å diskutere et amerikansk forslag som går ut på at Nato soldater i Bosnia skal trene den bosniske regjeringshæren slik at det blir større militær jevnbyrdighet. Hovedpunktet på dagsorden i Williamsburg i den amerikanske delstaten Virginia, er en gjennomgang av planene for en Nato styrke som skal sikre respekt for en eventuell fredsavtale i Bosnia.

Ministri odbrane zemalja članica NATO-a susreli su se u četvrtak da bi diskutirali o tome da li vojnici NATO-a trebaju uvježbavati vojnike Armije bosanske vlade što bi dovelo do vojnog balansa. Glavna tačka dnevnog reda sastanka u Williamsburgu, u američkoj državi Virginia, je provođenje planova NATO jedinica koje će obezbijediti respekt za eventualni mirovni ugovor u Bosni.

Dato/Datum: 6. 10. 1995.

Tittel/Naslov: **Godal øyner håp for Bosnia / Godal traži nadu za Bosnu**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Harald Henmo

Resyme/Sažetak:

Det er tre grunner til at en våpenhvile og fredsavtale vil ha større muligheter til å lykkes denne gangen, sier Godal etter å ha møtt sin britiske

kollega Malcolm Rifkind i London torsdag ettermiddag. EU og forholdet til Russland sto også på programmet under møtet som Godal karakteriserer som "svært positivt".

”Tri su razloga koji garantuju da će primirje i mirovni sporazum imati velike mogućnosti da uspiju ovaj put”, izjavio je Godal, nakon sastanka sa njegovim britanskim kolegom Malcolom Rofkindom u Londonu, u četvrtak poslije podne. EU i odnos prema Rusiji su, također, bili na programu sastanka koji Godal karakteriše ”izuzetno uspješnim”.

Dato/Datum: 7. 10. 1995.

*Tittel/Naslov: **En våpenhvile – til / Još jedno primirje***

Side/Strana: 18.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

En våpenhvile – til på vei til våpenhvilen som folk utenfor Bosnia-Hercegovina hevder skal holde bedre enn de noen hundre foregående i krigene om det tidligere Jugoslavia – den skal tre i kraft kommende tirsdag – kan man bare gjengi grunnene som nevnes: Styrkeforhldet mellom partene har jevnet seg ut. At Kroatia og de bosniske kroatene sammen med muslimene i den bosniske regjeringshæren kom på offensiven, betydde logisk nok at serberne havnet på defansiven. Men uten å bli slått. Kroatene og muslimene kunne forhandle ut fra en uvant styrkeposisjon, og serberne fikk ifølge denne vurderingen behov for å stagge dem med en våpenhvile og et forhandlingsbord. Det inntrådet noe som lignet uavgjort. Tilleggsfaktoren som ble anført var krigstretthet.

Još jedno primirje. Ljudi izvan Bosne i Hercegovine tvrde da će ovo biti bolje od stotine ostalih koliko je do sada potpisano u ratu u bivšoj Jugoslaviji. Ovo primirje će stupiti na snagu u utorak – a čovjek može prepričati razloge koji se spominju: Odnos snaga među partnerima se izjednačio. Hrvatska i bosanski Hrvati su zajedno sa Muslimanima Armije bosanske vlade krenuli u ofanzivu što je značilo da su Srbi ostali u defanzivi.

Ali nisu poraženi. Hrvati i Muslimani sada su u prilici razgovarati sa drugačije pozicije, a Srbi su se, prateći ovu procjenu, našli u situaciji da ih se zaustavi primirjem za pregovaračkim stolom. Sve to liči na situaciju u kojoj je rezultat neriješen. Dodatak svemu tome je svakako zasićenost ratom.

Dato/Datum: 9. 10. 1995.

Tittel/Naslov: **Rekord for Frelsesarmeen / Rekord Vojske spasa**

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: Rune Valderhaug

Resyme/Sažetak:

Ola Nordmann gav som aldri før og vil antakelig sette innsamlingsrekord med TV aksjon i går. Ved 23,30 tiden i går kveld var 132,5 millioner kroner samlet inn til Frelsesarmeen landet over. Det tilsvarer 30 kroner og 52 øre pr. innbygger.

Den norske FN bataljonen i Tuzla i Bosnia står for rekorden når det gjelder innsamlinger blant nordmenn i utlandet. FN soldatene samlet inn 144. 623 kroner. Beløpet tilsvarer over 300 kroner per person. Jeg tror vi har fått så stor respons fra Bosnia fordi noe av pengene som kommer inn til aksjonen, skal gå til å bygge 700 boliger, sende 100 tonn vinterklær og tilby psykososial krisehjelp til folk som har fått ødelagt livene sine i Tuzla området, sier aksjonsleder Gilbert Ellis i Frelsesarmeen til NTB.

Ola Nordmann dao je više nego ikad prije i vjerovatno će postaviti rekord u dobrovoljnim priložima koji se prikupljaju posredstvom TV akcije. Tako je Vojska spasa do sinoć, u 23,30 sati, sakupila 132,5 miliona kruna, što odgovara sumi od 30,52 kruna po stanovniku.

Od svih Norvežana u inostranstvu Norveški bataljon u Tuzli sakupio je najviše. Vojnici UN-a sakupili su ukupno 144.623 kruna, što odgovara sumi od oko 300 kruna po osobi. "Ja mislim da smo imali veliki odziv iz Bosne jer će jedan dio novca iz akcije ići u izgradnju 700 kuća, 100 tona zimske odjeće i psihološku pomoć osobama kojima je to potrebno", kaže lider akcije Gilbert Ellis iz Vojske spasa, za NTB.

Dato/Datum: 9. 10. 1995.

Tittel/Naslov: ***Uenighet om Russlands Bosnia rolle / Nejedinstvo oko uloge Rusije u Bosni***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

USA kom søndag med et nytt forslag til hvordan man kan løse konflikten om Russlands rolle i forhold til Natos framtidige internasjonale fredsstyrke i Bosnia. Men dette har ikke brakt partene betydelig nærmere hverandre.

USAs forsvarsminister William Perry kom med forslaget under et møte med sin russiske kollega, Pavel Gratsjov, i Geneve, men det er ikke kjent hva forslaget går ut på.

USA og Russland er uenige om hvilken rolle russiske soldater skal ha i forhold til den internasjonale styrken Nato skal sende inn så snart en fredsavtale er undertegnet i Bosnia.

SAD su, u nedjelju, izašle sa novim prijedlogom o tome kako se može riješiti konflikt vezan za ulogu Rusije u učešću njenih jedinica u sklopu NATO jedinica u Bosni. Međutim, to nije puno uticalo na međusobno približavanje partnera.

Ministar vanjskih poslova SAD-a William Perry došao je sa prijedlogom za vrijeme sastanka sa svojim ruskim kolegom Pavelom Gratsjovom u Ženevi, ali još uvijek nije poznato šta prijedlog sadrži.

SAD i Rusija ne mogu da se usaglase o tome koju ulogu ruski vojnici treba da imaju u međunarodnim snagama koje će NATO poslati nakon potpisivanja mirovnog sporazuma u Bosni.

Dato/Datum: 10. 10. 1995.

Tittel/Naslov: **Norsk soldat drept / Ubijen norveški vojnik**

Side/Strana: 1.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Den 39 år gamle sersjanten Atle Thonstad fra Kristiansand ble i går drept ved Tuzla i Bosnia. Han er den første norske FN soldaten som har mistet livet i krigshandlingene i det tidlige Jugoslavia. Thonstad ble drept i et serbiske artilleriangrep mot basen til den norske forsyningsbataljonen ved Tuzla. FN mener at angrepet mot den norske FN posten skjedde med fullt overlegg. Thonstad omkom av skadene han fikk da en granat slo ned inne på det norske leiområdet. Våpenhvilen som skulle trått i kraft i det tidligere Jugoslavia i går er nå utsatt. Den bosniske regjering hevder at vilkårene ikke er oppfylt. Utsettelsen er på ubestemt tid.

39-ogodišnji vodnik Atle Thonstad Kristiansand ubijen je jučer u okolini Tuzle, u Bosni. On je prvi norveški vojnik iz sastava snaga UN-a koji je izgubio život u ratnim operacijama u bivšoj Jugoslaviji. Thonstad je ubijen u jednom srpskom artiljerijskom napadu na bazu u kojoj se nalazi Norveški bataljon, u okolini Tuzle. UN su mišljenja da se napad na norvešku bazu UN-a desio sa punim predumišljajem. Thonstad je umro od povreda eksplozije granate koja je pala u norveški kamp. Primirje koje se trebalo uspostaviti u bivšoj Jugoslaviji jučer sada je prolongirano. Bosanska vlada tvrdi da uslovi nisu ispunjeni. Primirje je prolongirano na neodređeno vrijeme.

Dato/Datum: 10. 10. 1995.

Tittel/Naslov: **Våpenhvilen utsatt / Primirje odgođeno**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Nato fly bombet serbiske stillinger i Bosnia mandag. Våpenhvilen som skulle ha trådt i kraft ved midnatt, er utsatt. Årsakene til utsettelsen er at vann, gass og strømforsyningen til hovedstaden Sarajevo ennå ikke er gjenopprettet.

Nato fly lot falle laserstyrte bomber mot serbiske kommando og kontrollstillinger rundt den regjeringsstyrkekontrollerte byen Tuzla, opplyste Nato talsmann Mark van Dyke. Senere ble det opplyst at angrepet hadde vært vellykket og at en bosnisk serbisk kommandobunker var ødelagt.

Bosnias krigførende parter skulle etter planen møtes på flyplassen i Sarajevo klokka 19 norsk tid mandag kveld for å beslutte om våpenhvilen skulle tre i kraft som planlagt ved midnatt.

Hittil har ikke en eneste av betingelsene i avtalen for våpenhvilen blitt innfridd, sa det bosniske regjeringsmedlemmet Hasan Muratovic etter at han hadde snakket med den britiske viseutenriksministeren for Balkan saker, Nicholas Bonser.

Ordren om at gassforsyningen skal åpnes i Ungarn er ikke kommet, selv om vi har en avtale med Russland om at den skal åpnes. Det finnes ingen forståelig forklaring for at dette ikke er skjedd, sa Muratovic.

Avioni NATO-a bombardovali su srpske položaje u Bosni, u ponedjeljak. Primirje, koje je trebalo stupiti na snagu u ponoć, je prolongirano. Razlozi za prolongiranje su nepuštanje vode, struje i plina u glavni grad Sarajevo.

”Avioni NATO-a ispalili su laserski vođene bombe na srpsku komandu i komandne snage oko Tuzle koju kontroliše Armija bosanske vlade”, informisao je glasnogovornik NATO-a Mark van Dyke. Nešto kasnije je Dyke informisano da je napad bio uspješan i da su uništeni komandni bunker i bosanskih Srba.

Predstavnici bosanskih zaraćenih strana trebali bi da se sastanu u ponedjeljak na Sarajevskom aerodromu, u 19 sati po norveškom vremenu, kako bi odlučili da li će primirje stupiti na snagu u ponoć, kao što je planirano.

”Do sada nije izvršen niti jedan od uslova iz sporazuma o primirju”, izjavio je predstavnik bosanske vlade Hasan Muratović, nakon obavljenog razgovora sa britanskim zamjenikom ministra vanjskih poslova za Balkan Nicholasom Bonserom.

”Naredba da se plin pusti do Mađarske još nije došla, bez obzira što mi imamo ugovor sa Rusijom da se gas pusti. Nema nikakvog razumnog objašnjenja da se u ovom trenutku prave problemi sa plinom”, izjavio je Muratović.

Dato/Datum: 11. 10. 1995.

Tittel/Naslov: **Muslimer massakrert / Masakrirani Muslimani**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Arkan, en av Bosnia-krigens mest brutale drapsmenn og ettersøkt av FN for krigsforbrytelser, skal i de siste dagene ha organisert massehenrettelser av muslimer i de serbisk kontrollerte områdene av Nord Bosnia. Hundrevis skal være drept, men det foreligger ingen nøyaktige tall.

Gjerningsmannen bak den kanskje siste ”etniske rensningen” i Bosnia er Zeljko Raznjatovic, kalt Arkan. Han er ettersøkt av FNs krigsforbryterdomstol i Haag og blir betegnet som en lysmorder: Før 1989 levde Arkan i Vest Europa, opparbeidet seg et langt kriminelt rulleblad og er blant annet ettersøkt for bankran i Belgia.

Zeljko Raznjatovic blir betegnet som en av Serbias rikeste menn i dag. Han har ikke kunnet drive sin halvmilitære gruppe som teller flere tusen medlemmer uten full støtte Serbias president Slobodan Milosevic.

Arkan og hans ”tigre” kom til Bosnia i september. Hensikten var den gangen å styrke de serbiske stillingene under den muslimske offensiven, men i de siste par ukene har de stått for fordrivelsen av muslimer.

Arkan, jedan od najbrutalnijih ubica u bosanskom ratu, za kojim je raspisana potjernica Međunarodnog suda UN-a za ratne zločine, zadnjih dana organizator je masovnih strijeljanja Muslimana u područjima koja kontrolišu Srbi u Sjevernoj Bosni. Ima na stotine ubijenih, mada se tačan broj još uvijek ne zna.

Iza ovog zločina, koji je možda zadnje "etničko čišćenje" u Bosni, stoji Željko Ražnatović, zvani Arkan. Za njim traga Međunarodni krivični sud za ratne zločine UN-a u Hagu, gdje je on označen kao jedan od glavnih ubica. Prije 1989. Arkan je živio u zapadnoj Evropi gdje je ordinirao u kriminalnom miljeu, a za njim, između ostalog, traga i belgijska policija i to zbog pljačke banke.

Željko Ražnatović je danas jedan od najbogatijih ljudi u Srbiji. On, međutim, nije mogao održati na okupu svoje paramilitarne grupe, koje broje hiljade članova, bez pune pomoći srbijanskog predsjednika Slobodana Miloševića.

Arkan i njegovi "tigrovi" ponovo su došli u Bosnu u septembru. Cilj njegovog dolaska bio je pojačavanje srpskih položaja za vrijeme muslimanske ofanzive. Međutim, u posljednje vrijeme, pojačavanje srpskih položaja se pretvorilo u protjerivanje i ubijanje Muslimana.

Dato/Datum: 11. 10. 1995.

Tittel/Naslov: ***Bosnia er klar for våpenhvile /***

Bosna je spremna za primirje

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Regjeringen i Bosnia er klar til å innlede våpenhvile, sa Bosnias minister for kontakt med FN, Hasan Muratovic, tirsdag. FN bekreftet at alle betingelser for å innføre våpenhvilen var innfridd.

Muratovic sa tidligere på dagen at våpenhvilen kunne gjelde fra midnatt tirsdag, dersom FN bekreftet at alle betingelser var innfridd. Også de bosniske serberne sa de ventet utålmodig på våpenhvilen, etter harde kamper i nord og vest Bosnia og etter Natos gjengjeldelsesangrep mot serbiske stillinger ved Tuzla, der den norske sersjanten Atle Thonstad ble drept av en serbisk granat mandag.

Muratovic nevnte ikke den bosniske statsminister Haris Silajdzic utspill tirsdag morgen, der han reiste ny tvil om våpenhvilen. Han krevde at serberne må fjerne en militær kontrollpost utenfor Sarajevo, før våpenhvilen kan tre i kraft. Denne omstridte posten kontrollerer tilgangen til Sarajevo flyplass.

”Vlada u Bosni je spremna da uspostavi primirje”, izjavio je bosanski ministar za odnose sa UN-om Hasan Muratović, u utorak. UN su potvrdile da su svi uslovi za uspostavu primirja ispunjeni.

Muratović je jutros rano izjavio da primirje može stupiti na snagu u ponoć, u utorak, ukoliko UN potvrde da su svi uslovi za to ispunjeni. Bosanski Srbi, također, su izjavili da oni sa nestrpljenjem čekaju primirje nakon jakih borbi na sjeveru i zapadu Bosne i nakon uzvratnih napada NATO-a kod Tuzle, gdje je ubijen norveški vodnik Atle Thonstad, nakon srpskog granatiranja izvršenog u ponedjeljak.

Muratović nije spominjao inicijativu bosanskog premijera Harisa Silajdžića od utorka ujutro, kada je on izrazio novu sumnju u uspostavi primirja. On je zahtijevao da Srbi moraju skloniti vojni kontrolni punkt izvan Sarajeva prije nego što primirje stupi na snagu. Ova sporna kontrolna tačka kontroliše prilaz Aerodromu u Sarajevu.

Dato/Datum: 12. 10. 1995.

Tittel/Naslov: ***NATO får frie hender / NATO ima odvezane ruke***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Nato står foran sin største militære operasjon noensinne. Den vestlige alliansen er klar til å sende inntil 60.000 tungt bevæpnede soldater inn i Bosnia, så snart en fredsavtale mellom serbere, kroater og muslimer avtegner seg.

Tyskland vil trolig også bidra med bakkestyrker på Balkan for første gang siden den tyske okkupasjonen under andre verdenskrig. Statsminister Helmut Kohl skal ha antydnet at hans regjering er villig til å sende 2.000 til 5.000 mann. De skal være stasjonert i Kroatia, men stå for en del av transporten inn og ut av Bosnia. Det tyske parlamentet, forbundsdagen, må imidlertid først gi sitt samtykke.

NATO je pred svojom najvećom akcijom ikad izvedenom. Zapadna alijansa je spremna da pošalje 60.000 opremljenih i obučениh vojnika u Bosnu odmah nakon što se potpiše sporazum između Srba, Hrvata i Muslimana.

Njemačka, također, želi da, prvi put nakon Drugog svjetskog rata, učestvuje sa svojim vojnicima u jednoj ovakvoj akciji. Premijer Helmut Kohl objavio je da njegova vlada želi poslati između 2.000 i 2.500 vojnika. Oni bi bili stacionirani u Hrvatskoj, a učestvovali bi u dijelu transporta u i iz Bosne. O svemu ovome njemački parlament mora dati svoju saglasnost i donijeti konačnu odluku.

Dato/Datum: 12. 10. 1995.

Tittel/Naslov: **Gikk med på våpenhvile / Saglasnost o primirju**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosniaserbiske ledere gikk onsdag med på en total våpenhvile for hele Bosnia, som svar på et forslag fra den bosniske regjeringen. De bosniske serberne har undertegnet en landsdekkende våpenhvile som skal tre i kraft ett minutt over midnatt natt til torsdag (klokken 00.01), opplyste bosnisk-serbiske kilder i Pale og FN kilder i Sarajevo.

Et medlem av den bosniske regjeringen, Hasan Muratovic, sa tidligere at våpenhvilen ville bli ytterligere et døgn forsinket dersom serberne ikke svarte innen fristen.

Lideri bosanskih Srba, kao odgovor na prijedlog bosanske vlade, voljni su uspostaviti totalno primirje koje bi važilo za cijelu Bosnu. Bosanski Srbi potpisali su primirje koje se odnosi na cijelu zemlju, a koje će stupiti na snagu minut poslije pola noći sa srijede na četvrtak (u 00.01), obavijestili su izvori bosanskih Srba na Palama kao i izvori UN-a u Sarajevu.

Član bosanske vlade Hasan Muratović izjavio je da će primirje kasniti 24 sata ako se Srbi ne očituju u predviđenom roku.

Dato/Datum: 13. 10. 1995.

Tittel/Naslov: **Roen senker seg i Bosnia / Mir se topi u Bosni**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

Både regjeringsstyrkene og deres serbiske motstandere beskylder hverandre for brudd på våpenhvilen, som trådte i kraft fra midnatt natt til torsdag. Men forholdene var rolige på de fleste frontavsnitt utover torsdagen.

Beleiringen av Sarajevo er ikke endelig hevet – byens innbyggere kan fortsatt ikke reise fritt ut og inn av byen. Men våpenhvilen ser ut til å ha sikret forsyningene av gass og elektrisitet. Vannforsyningene er fortsatt sparsomme.

I vladine snage i njihovi srpski protivnici međusobno se optužuju za prekid primirja koje je stupilo na snagu u ponoć, s ponedjeljka na utorak. Međutim, na svim frontovima bilo je dosta mirno.

Opsada Sarajeva još uvijek nije ukinuta – tako da stanovnici grada ne mogu slobodno izlaziti i ulaziti u grad. Primirje je ipak doprinijelo da se snabdijevanje plinom i električnom energijom normalizuje, a snabdijevanje vodom je još uvijek nedovoljno i neredovno.

Dato/Datum: 13. 10. 1995.

Tittel/Naslov: **Gjenreisnings planer drøftes /**

Razmatraju se planovi obnove

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Våpenhvilen i Bosnia var ikke blitt mange timer gammel, før den bosniske statsministeren Haris Silajdzic og hans utenriksminister Muhamed Sacirbey satt ved forhandlingsbordet i Brussel og drøftet gjenoppbyggingen av det sønderskutte landet.

Tidspunktet for en gjenreiseing av Bosnia er kommet, uttalte Silajdzic på en presekonferanse etter de første samtalene med EU kommisjonen. På

spørsmålet om hvor mye han trodde gjenoppbyggingen ville koste, svarte den bosniske statsministeren: Jeg er ikke flink med tall, men det blir mange penger.

Nekoliko sati nakon potpisivanja Sporazuma o primirju u Bosni, bosanski premijer Haris Silajdžić i njegov ministar vanjskih poslova Muhamed Šaćirbey sjedili su za pregovaračkim stolom u Brusel u gdje su razgovarali o obnovi razrušene zemlje.

”Došlo je vrijeme za obnovu Bosne”, izjavio je Silajdžić na jednoj konferenciji za novinare, organizovanoj nakon prvog razgovora sa Komisijom EU. Na pitanje o tome koliko će obnova koštati, bosanski premijer je odgovorio: ”Ja nisam dobar u matematici, ali znam da će to koštati puno.”

Dato/Datum: 13. 10. 1995.

Tittel/Naslov: ***Nato, på vilkår / NATO, uslovno***

Side/Strana: 28.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

Våpenhvilene i det tidligere Jugoslavia har hatt korte liv. Nå forhandler kroatene og muslimene ut fra en styrke de før manglet, serberne kan se seg tjent med at diplomatene holder dem i ro, og utenfra øves med USA som kjerneland et press som går i alle retninger og er avvekslende politisk, militært og økonomisk.

Primirje u bivšoj Jugoslaviji trajalo je kratko. Sada pregovaraju Hrvati i Muslimani, a strani diplomati su Srbe ostavili na miru. U međuvremenu se SAD pokušavaju nametnuti kao glavni faktor pregovora koristeći pri tome razne vrste pritisaka koji idu u svim pravcima, od političkog, vojnog, do ekonomskog.

Dato/Datum: 14. 10. 1995.

Tittel/Naslov: **Kamper trass i våpenhvile / Borbe usprkos primirju**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-AP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Kampene i det nordvestlige Bosnia fortsetter for fullt, til tross for våpenhvilen. Kroatisk og bosniske styrker rykker fram mot den serbiske bastionen Banja Luka, ifølge øyenvitner.

Banja Luka har til vanlig snaut 200.000 innbyggere, men tusener av serbiske flyktninger har de siste dagene støttet til byen. Myndighetene har innført portforbud og alkoholforbud, og strømtilførselen er brutt. Et angrep mot Banja Luka vil jage flere hundre tusen mennesker på flukt og utløse en humanitær katastrofe, sier hjelpearbeidere i byen.

Mellom 30.000 og 40.000 serbere er på flukt etter den kroatisk og bosniske framrykkingen i det nordvestlige Bosnia den siste uken. Samtidig blir de siste muslimer og kroater brutalt jaget vekk fra serbisk kontrollerte områder rundt Banja Luka. Men menn i våpenfôr alder får ikke forlate området det blit stuet inn i forskjellige oppsamlingsleirer, ifølge hjelpeorganisasjoner.

Borbe na sjeverozapadu Bosne se nastavljaju punom parom usprkos postignutom primirju. Hrvatske i bosanske snage prodiru prema srpskom bastionu Banjoj Luci, govore očevici.

”Banja Luka obično ima oko 200.000 stanovnika. Međutim, u zadnje vrijeme, hiljade srpskih izbjeglica došlo je u grad. Vlasti su uvele policijski sat, zabranu prodaje alkohola, a snabdijevanje grada strujom je prekinuto. Napad na Banju Luku prouzrokovao bi hiljade izbjeglica i humanitarnu katastrofu”, kažu pripadnici prve pomoći u gradu.

”U posljednjih sedam dana između 30.000 i 40.000 Srba je u bjekstvu nakon prodora hrvatskih i bosanskih snaga na krajnji sjeverozapad zemlje. Istovremeno, i posljednji Muslimani i Hrvati se brutalno progone iz područja oko Banje Luke, koje kontrolišu Srbi. Muškarci koji podliježu vojnoj obavezi ne mogu napustiti područje nego se odvođe u različite sabirne logore”, obavještavaju humanitarne organizacije.

Dato/Datum: 17. 10. 1995.

Tittel/Naslov: ***Frelsesarmeen slår alle rekorder / Vojska spasa obara sve rekorde***

Side/Strana: 2.

Forfatter/Autor: Rune Valderhaug

Resyme/Sažetak:

Ennå vil det gå et par uker før de endelige tallene fra innsamlingen forrige søndag foreligger. Men forsiktige anslag tyder på at sluttsummen blir nærmere 150 millioner kroner. De første fem millioner kronene er allerede bevilget og sendt til Bosnia.

I Bosnia skal Frelsesarmeen i første rekke delta i boligbygging i krigsherjede områder. Pengene fra TV aksjonen skal være med å finansiere ferdighus for i alt 400 mennesker. Disse boligene skal stå klare før vinteren setter inn. Dessuten er Frelsesarmeen i ferd med å sende 100 tonn vinterklær til krigsrammede.

Proći će još nekoliko sedmica dok ne budu poznate konačne brojke u TV akciji organizovanoj radi prikupljanja pomoći. Pažljivi promatrači govore o 150 miliona kruna. Prvih pet miliona je već dodijeljeno i poslano u Bosnu.

U Bosni će Vojska spasa prije svega učestvovati u izgradnji kuća u ratom zahvaćenim područjima. Novcem iz TV akcije će se finansirati izgradnja kuća sistemom ključ u bravu i to za 400 osoba. Ove kuće bit će stavljene u funkciju prije početka zime. Pored toga, Vojska spasa je spremna da pošalje i oko 100 tona zimske odjeće osobama zahvaćenim ratom.

Dato/Datum: 20. 10. 1995.

Tittel/Naslov: **Jeltsin kløp sekretærer og avsatte Kosyrev / Jelcin poškakiljao sekretaricu i otpustio Kozirjeva**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Russlands president Boris Jeltsin innkalte torsdag til pressekonferanse der han avsatte utenriksminister Andrej Kosyrev. Men det hele begynte med at han kløp sekretærene i ryggen for åpent kamera.

Jeltsin gjentok også torsdag at Russland gjerne vil bidra til en internasjonal fredsstyrke i Bosnia, men at de russiske soldatene ikke vil kunne operere under Nato kommando. Han foreslår i stedet enten en felles eller en roterende kommando.

Ruski predsjeđnik Boris Jelcin imao je u četvrtak konferenciju za novinare na kojoj je prisutne informisao o smjeni ministra vanjskih poslova Andreja Kozirjeva. Međutim, cijela stvar počela je dosta neobično, odnosno tako što je Jelcin, pred TV kamerama, poškakiljao sekretaricu ispod pazuha, prolazeći pored nje.

Jelcin je ponovio da Rusija želi učestvovati u međunarodnim mirovnim snagama u Bosni, ali ruski vojnici ne žele djelovati pod komandom NATO-a. On je predložio zajedničku ili rotirajuću komandu.

Dato/Datum: 21. 10. 1995.

Tittel/Naslov: **Tragedien Claes / Tragedija Cleas**

Side/Strana: 16.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

For Willy Claes begynte den store avskjedsdagen i Nato hovedkvarteret med et møte i går morges med Nato landenes 16 ambassadører i Brussel.

Den amerikanske utenriksministeren William Perry var den første som gikk offentlig ut og beklaget Willy Claess avgang.

Jeg tror generalsekretær Claes har gjort en fremragende jobb, sa Perry i Washington. Men han understreket at Natos militære planlegging for de kommende oppgavene i Bosnia ikke må bli skadeliggende av all uroen i hovedkvarteret.

Oproštaj od Willyja Claesa počeo je jučer u sjedištu NATO-a u Brüsselu, gdje se okupilo 16 ambasadora članica NATO-a.

Američki ministar vanjskih poslova William Perry bio je prvi koji se oprostio od Willyja Claesa. "Ja mislim da je generalni sekretar Cleas uradio izvanredan posao", izjavio je Perry u Washingtonu. Međutim, on je podvukao da nikakve nesuglasice u sjedištu Alijanse ne smiju uticati na izvršavanje vojnih planova NATO-a, posebno onih koji se odnose na Bosnu.

Dato/Datum: 21. 10. 1995.

Tittel/Naslov: **Jeltsin forvirrer / Jelcin zbunjuje**

Side/Strana: 16.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Fredag la den russiske presidenten ut på en viktig USA reise, med mellomlandinger og politiske samtaler i vesteuropeiske hovedsteder.

Øverst på dagsorden under møtene i Paris og Washington står planene om russisk deltakelse i en Nato styrke som skal overvåke en eventuell fredsavtalle i Bosnia, og Natos foresående utvidelse østover. Russland har motsatt seg begge deler.

U petak je ruski predsjednik krenuo u važnu posjetu SAD-u, ali je usput imao slijetanje i političke razgovore u zapadnoevropskim prijestolnicama.

Na početku dnevnog reda sastanaka u Parizu i Washingtonu bili su planovi o ruskom učešću u NATO jedinicama u Bosni, koje bi nadgledale eventualno primirje u Bosni i proširenja NATO-a na Istok. Rusija se protivila jednom i drugom prijedlogu.

Dato/Datum: 24. 10. 1995.

Tittel/Naslov: **Borført og forlatt / Oteti pa pušteni**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

To nordmenn i Bosnia, en av Flyktningerådets sjåfører og en FN soldat, ble søndag kveld truet med våpen, bortført, forhørt i rundt tre timer utenfor Tuzla, før de ble forlatt fastbundet.

Sjåfør Stig Aarstad fra Stjørdal og sersjant Nils Hansen fra Harstad, klarte imidlertid å komme seg fri og i sikkerhet.

Dvojica Norvežana u Bosni, jedan vozač Izbjegličkog savjeta, a drugi vojnik UN-a, oteti su u nedjelju, uz prijetnju oružjem, u okolini Tuzle.

Vozač Stig Aarstad iz Stjørdala i vodnik Nils Hansen iz Harstada uspjeli su se ipak nekako izvući na sigurno nepovrijeđeni.

Dato/Datum: 24. 10. 1995.

Tittel/Naslov: **Toppmøte med uklart resultat / Sastanak na vrhu bez konkretnih rezultata**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

De skrøt av å ha nådd full enighet om prinsippene for hvordan Russland skal bidra til en fredsstyrke i Bosnia, men var åpenbart ikke blitt enige om den praktiske gjennomføringen.

Vi overlater dette til våre militære eksperter som vil arbeide med saken denne uken, sa Clinton utenfor Franklin D. Roosevelts bardnomshjem i Hyde Park nord for New York City, hvor de holdt sitt fire timer lange møte.

Postignuta je puna saglasnost o principima kojima se reguliše kako će Rusija učestvovati u mirovnim snagama u Bosni, ali očigledno je da nema saglasnosti o praktičnom izvršenju tog zadatka.

”Mi ćemo ovaj problem prebaciti našim vojnim ekspertima koji će o ovome raspravljati u toku ove sedmice”, izjavio je Clinton ispred rodne kuće Franklina D. Roosevelta u Hyde parku, sjeverno od New York Cityja, gdje je održan sastanak, koji je trajao četiri sata.

Dato/Datum: 2. 11. 1995.

Tittel/Naslov: ***Bergens konferanse for Bosnia fred /***

Bergenska konferencija za mir u Bosni

Side/Strana 12.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Mens politikerne diskuterer små detaljer som kan skape nye uendigheter, håper vi at vi med denne konferansen skal kunne presentere en del forslag som kan støtte en fredelig og demokratisk løsning på konfliktenene i eks Jugoslavia.

Det sier Tone Bringa, en av organisatorene bak den internasjonale Bosnia konferansen som arrangeres ved Universitet i Bergen, til Bergens Tidende.

”Dok političari raspravljaju o sitnim detaljima koji mogu stvoriti nove nesuglasice, mi se nadamo da će na ovoj konferenciji doći do prijedloga koji podupiru mirno i demokratsko rješenje konflikta u bivšoj Jugoslaviji.”

Ovo je, za *Bergens Tidende*, izjavila Tona Bringa jedan od organizatora Međunarodne konferencije na Univerzitetu u Bergenu, posvećene bivšoj Jugoslaviji.

Dato/Datum: 3. 11. 1995.

Tittel/Naslov: ***Intet amnesti for serber lederne /***

Nema amnestije za srpske lidere

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Under fredsforhandlingene i Dayton i Ohio har USA skjerpet presset for å få utlevert de to serber lederne. Radovan Karadzic er president i den serbiskkontrollerte delen av Bosnia, mens Mladic er den militære øverstkommanderende. FN domstolens sjefsanklager, Richard Goldstone tok ut tiltale mot dem i juli i år for folkemord og forbrytelser mot menneskeheten.

Za vrijeme mirovnih pregovora u Daytonu, u Ohaju, SAD će pojačati pritisak za izručenje dvojice srpskih lidera. Radovan Karadžić je predsjednik u dijelu Bosne koji kontrolišu Srbi, dok je Mladić vrhovni vojni komandant u tom dijelu Bosne. Predsjednik Haškog tribunala Richard Goldstone podigao je optužnicu protiv njih u julu prošle godine po kojoj su njih dvojica optuženi za genocid i ostale zločine protiv čovječnosti i međunarodnog prava.

Dato/Datum: 3. 11. 1995.

Tittel/Naslov: ***FN truer mujahedin / UN prijete mudžahedinima***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Mujahedin soldater bortførte onsdag en FN soldat idet sentrale Bosnia. Soldaten ble løslatt etter tre timer, men FN ser svært alvorlig på denne og liknende episoder, og truer med å sette inn den tungt bevæpnede utrykningsstyrken.

FN soldaten, som kommer fra New Zeland, ble tatt til fange i nærheten av Zenica. To nordmenn, en FN soldat og en hjelpearbeider, ble for kort tid siden bortført av en gruppe væpnede menn, som trolig også var mujahedin, frivillige fra islamske land som deltar i krigen på bosnisk side. En britisk militærkolonne ble i forrige uke omringet av mujahedin soldater. Britene har vært spesielt utsatt etter en episode i oktober.

Vojnici mudžahedini oteli su u srijedu jednog vojnika UN-a u centralnoj Bosni. Vojnici UN-a su, nakon tri sata, oslobođeni. UN gledaju na ovu i slične situacije veoma ozbiljno i prijete da će u ovakvim situacijama reagovati sa teškim oruđem i naoružanim vojnicima.

Vojnici UN-a, inače sa Novog Zelanda, bili su uzeti za taoce u blizini Zenice. Prije izvjesnog vremena, dvojica Norvežana, od kojih je jedan vojnik UN-a, a drugi humanitarni radnik, uzeti su za taoce od jedne grupe naoružanih ljudi, koji su, sve su prilike, bili mudžahedini, dobrovoljci iz islamskih zemalja koji učestvuju u ratu na bosanskoj strani. Prošle sedmice britanska vojna kolona opkoljena je od mudžahedina. Nakon jednog nespo- razuma, u oktobru prošle godine, Britanci su posebno izloženi napadima mudžahedina.

Dato/Datum: 3. 11. 1995.

Tittel/Naslov: Bosnia: ***Det sorte hullet eller det store smellet?*** / **Bosna: Takva vrsta rupe ili velika eksplozija**

Side/Strana: 28.

Forfatter/Autor: Džemal Sokolović

Resyme/Sažetak:

I Bosnia har man alltid visst hvordan man skal leve med andre, skriver professor Dzemal Sokolovic. Han er for tiden knyttet til Institutt for sammenliknende politikk UiB. Under det ottomanske rike levde muslimer med katolikker og ortodokse. Tyrkia hadde bygd kristne kirker og i det 17. og 18. århundre ba muslimene i kirkene i mangel av moskeer. Etter at jødene og muslimene ble forvist fra Spania i 1492 var Bosnia det eneste landet i Europa hvor jødene var velkomne og ansett som likeverdige.

Kan Bosnia og verden akseptere delingen av Bosnia og ved å gjøre det legitimere resultatene av aggresjon og forbrytelser, hvordan det enn forklares?

Det internasjonale samfunn, hva det enn innbefatter – FN, USA eller Europa vil heller aldri akseptere delingen av Bosnia. For det første ville verden på den måten akseptere ansvaret for aggresjon og forbrytelser. For det andre fordi det presedens kunne gjenåpne en allerede full Pandoras boks.

Men det betyr ikke at en deling av Bosnia ikke er mulig. Alt er mulig. Vi kan ikke være sorgløse selv om vi lever langt borte, to timers flyvning fra Bosnia, i Barcelona, Cardiff eller Bergen. Det er nemlig Bosnia som er den eneste som kan dele seg selv. Den farlige rollen kan bare spilles av den eneste som kan dele seg selv. Den farlige rollen kan bare spilles av den bosniske regjering. Under press fra det internasjonale samfunn, primært USA og amerikanske pragmatiske interesser for fred (valg!), er det mulig at Sarajevo kan akseptere delingen. Sarajevo vil gjøre det hvis og når deres egne nasjonale interesser skifter ut de bosniske interesser og prinsippene om å holde Bosnia samment. Men alle som tror at deres ansvarlighet vil bli unngått, tar feil. De som tror at fred i Bosnia for enhver pris, respektive prisen ved å bryte prinsippene, aksepteret av aggresjon og forbrytelser, vil bringe fred til verden, tar enda mer feil.

Det er ikke så lenge siden verden ofret for å oppnå fred. Det samme året som Den spanske borgerkrig sluttet og den lovlig valgte regjering var avsatt, startet Den andre verdens krig. Bosnia er derfor ikke den første fristelsen. Men er det den siste?

”Bosna je uvijek bila primjer različitosti”, piše profesor Džemal Sokolović. On je već neko vrijeme angažovan na Institutu za uporedne politike Univerziteta u Bergenu. ”Za vrijeme Otomanske imperije muslimani su živjeli sa katolicima i pravoslavnim. Turska je gradila kršćanske crkve. U XVII i XVIII stoljeću bilo je primjera da su se u nedostatku džamija muslimani molili bogu u crkvama. Nakon što su Jevreji i muslimani protjerani iz Španije 1492. Bosna je bila jedina evropska zemlja gdje su Jevreji našli svoje novo utočište.

Mogu li Bosna i svijet prihvatiti podjelu Bosne i tako legitimirati rezultate agresije i zločina, kako se to već zove?

Međunarodna zajednica, ma šta se podrazumijevalo pod tim, UN, SAD ili Evropa, neće nikada prihvatiti podjelu Bosne. Prije svega svijet na taj način neće prihvatiti odgovornost za agresiju i zločine. Drugo, takav presedan značio bi otvaranje pandorine kutije.

Međutim, to ne znači da podjela Bosne nije moguća. Sve je moguće. Mi ne možemo biti bezbrižni ako živimo udaljeni od Bosne dva sata avionskog leta, u Barceloni, Cardiffu ili u Bergenu. Naime, jedino Bosna može podijeliti samu sebe. Tu opasnu ulogu može igrati samo onaj koji može

dijeliti sam sebe, a to je bosanska vlada. Pod pritiskom međunarodne zajednice, primarno SAD-a i američkih pragmatičnih interesa moguće je da Sarajevo prihvati podjelu. Sarajevo će to učiniti ako i kada njegovi nacionalni interesi zamijene bosanske interese i principe, a koji se odnose na cjelovitu Bosnu. Međutim, svi koji misle da neće biti odgovorni zbog toga griješe. Oni koji misle da uspostave mir u Bosni po svaku cijenu, a da to plate cijenom napuštanja principa, prihvataju agresiju i zločine, griješe još više.

Ne tako davno svijet se žrtvovao za mir. Bilo je to iste godine kada je završen španski građanski rat i kada je svrgnuta legalno izabrana vlada. Uskoro je počeo Drugi svjetski rat. Bosna, dakle, nije prvo, ali ni zadnje iskušenje?

Dato/Datum: 4. 11. 1995.

Tittel/Naslov: ***Varmt møte mellom soldatmødre /***

Topao susret majki vojnika

Side/Strana: 16.

Forfatter/Autor: Atle Andersson

Resyme/Sažetak:

Vi må bygge en vennskapslenke over landegrensene, sier Munira Pasalic. Den bosniske kvinnen omfavner Lejla Tsarojeva fra republikken Ingushetia. To mødre med en felles sorg over meningsløse kriger som tar livet av tusenvis av unge menn.

De har et ønske, en drøm for fremtiden. At deres sønner skal slippe å bli sendt til frontlinjen og bli ofre i kriger og konflikter.

”Mi moramo uspostaviti prijateljstvo koje će ići izvan granica”, kaže Munira Pašalić. Bosanska žena koja grli Lejlu Tsarojevu iz republike Ingušetije. To su dvije majke sa zajedničkim bolom i istim podsjećanjem na uzaludni rat koji je uzeo živote hiljadama mladih ljudi.

One imaju svoje želje i svoje snove koji se ogledaju u tome da njihovi sinovi ne budu poslani na front i da ne budu žrtvovani u ratovima i konfliktima.

Dato/Datum: 4. 11. 1995.

Tittel/Naslov: **FN domstol ønsker krigsforbrytere utlevert / Sud UN-a traži izručenje ratnih zločinaca**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AFP

Resyme/Sažetak:

FNs krigsforbryterdomstol for det tidligere Jugoslavia har bedt USA sørge for at en fredsavale for Bosnia inneholder krav om at mistenkte krigsforbrytere utleveres, skriver New York Times fredag. Ifølge avisen går dette fram av et brev som lederen for FN domstolen Richard Goldstone har sendt til USAs FN ambassadør Medeleine Albright. I brevet blir det også bedt om at USA overleverer alt bevismateriale om serbiske krigsforbrytelser i forbindelse med erobringen av det FN beskyttede området Srebrenica i sommer 1995.

Sud za ratne zločine UN-a za bivšu Jugoslaviju zamolio je SAD da mirovni sporazum za Bosnu sadrži, između ostalog, zahtjev da se osumnjičeni za ratne zločine izruče sudu, piše *New York Times* u petak. Prateći novine pismo je uputio predsjednik Suda Richard Goldstone, koji je pisao Medelin Albright, ambasadorici SAD-a u UN-u. U pismu se također moli da SAD proslijede Sudu sve dokazne materijale o srpskim ratnim zločinima, a koji se tiču zauzimanja sigurne zone UN-a Srebrenica, ljeta 1995.

Dato/Datum: 4. 11. 1995.

Tittel/Naslov: **Viktig med udelt Bosnia / Važna je cjelovita Bosna**

Side/Strana: 16.

Forfattet/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Professor Ferid Muhic fra makedonske Skopje var sterk i sine uttalelser under Bosnia seminaret på Universitet i Bergen. Og han fulgte opp med å uttrykke frykt for at nye myrderier kan komme.

Professor Miladin Zivotic fra Universitet i Beograd, selv serber, avviste en deling av Bosnia. Tenk hvilke konsekvenser det vil føre til for Serbia. Serbia er kanskje det mest flernasjonale landet i eks Jugoslavia, og det er tre mulige kruttønner dersom Bosnia deles, Kosovo, Sandsjak og Vojvodina.

Profesor Ferid Muhić iz Skoplja, iz Makedonije, bio je oštar u svom izlaganju za vrijeme Seminara o Bosni na Univerzitetu u Bergenu. U svom izlaganju on je nagovijestio mogućnost nastavka ubijanja.

Profesor Miladin Životić sa Univerziteta u Beogradu, inače Srbin po nacionalnosti, odbio je mogućnost podjele Bosne. "Zamislite koje bi to posljedice imalo u samoj Srbiji. Srbija je možda najviše multinacionalna zemlja u bivšoj Jugoslaviji. Ako se Bosna podijeli onda imamo tri bureta baruta u Jugoslaviji, a to su Kosovo, Sandžak i Vojvodina."

Dato/Datum: 4. 11. 1995.

*Tittel/Naslov: **Bosnia dikt / Pjesma o Bosni***

Side/Strana: 21.

Forfatter/Autor: Morten Hjertholm

Resyme/Sažetak:

Bosnia dikt til ære flyktninger som prøver å få frihet i landet sitt:

*Du Bosnia, du Bosnia
du ligger i ruin av krig og begravd av lik.
Du Bosnia, du lever i sorg
Av bombefly og soldater.
Flyktninger rømmer fra sitt land,
Men en dag kommer frihet til deg
Med blomster og fuglekvitter,
Grønt gress og glade mennesker
Og aldri, aldri skal det bli krig
Igjen i gamle slitne Bosnia.*

**Pjesma o Bosni u čast izbjeglica koje se bore za slobodu svoje
zemlje:**

O Bosno, o Bosno
Ti što ležiš prekrivena grobovima tvojih mrtvih,
ti što ležiš u ratnim ruševinama pustim.
O Bosno, ti što si obavijena tugom
vojnika i zvukom granata.
Izbjeglice bježe iz zemlje,
Ali jednog dana doći će mir i do tebe
Sa cvijećem i cvrkutom ptica,
Zelenom travom i ljudima sretnog lica
I nikad, nikad više rata da u tebi ne bude
O Bosno, o Bosno.

Dato/Datum: 8. 11. 1995

Tittel/Naslov: **Den minelagte veien til fred i Bosnia / Put za mir u Bosni
popločan minama**

Side/Strana: 26.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Nettopp nå sitter tre presidenter fra eks Jugoslavia innesperret i hver sin militære brakke på Wright Patterson basen i Dayton i Ohio. Presidentene Alija Izetbegovic (Bosnia), Franjo Tudman (Kroatia) og Slobodan Milosevic (Serbia) er i gang med den store dragkampen om fred i eks Jugoslavia.

De tre presidentene møtes ikke ansikt til ansikt, - dertil er forholdet mellom dem for spent. De sitter i hver sin komfortable brakke omgitt av rådgivere, mens den amerikanske fredsmegleren Richard Holbrooke og hans EU kollega Carl Bildt går i skytteltrafikk for å lirke ut de mange små innrømmelsene og kompromissene som til sammen kan danne grunnlaget for fred.

Nå har de tre presidentene følgende grunnlag å forhandle ut fra:

1. Bosnia skal bebares som en suveren internasjonal anerkjent stat innenfor grensene fra før krigsutbruddet. Denne staten skal ha ett

parlament, en regering og en president. Presidentembedet skal gå på omgang mellem de tre folkegruppene.

2. Den bosniske staten skal bestå av to uavhengige deler: Den muslimsk-kroatiske føderasjonen skal ha ca. 51 prosent av området, mens den serbiske "republikken Srpska" får ca 49 prosent. Hver av de to delene skal kunne søke nære forbindelser med de land de selv ønsker.

3. De endelige skillelinjene mellom de to uavhengige delene av Bosnia skal fastsettes i forhandlinger.

Nå er de tre partene i gang med å foreta finfordelingen av territorium. Med den muslimsk-kroatiske militære offensiven i høst er det serbisk kontrollerte området av Bosnia skrumpet sammen fra ca. 70 prosent til ca. 50 prosent.

Upravo sada sjede tri predsjednika iz bivše Jugoslavije zatvoreni, svaki u svojoj vojnoj baraci, u Wright Petterson bazi, u Daytonu, u Ohaju. Predsjednik Alija Izetbegović (Bosna), Franjo Tuđman (Hrvatska) i Slobodan Milošević (Srbija) intenzivno razgovaraju o miru u bivšoj Jugoslaviji.

Trojica predsjednika ne razgovaraju licem u lice zbog čega je odnos između njih još uzbudljiviji. Svaki od njih sjedi u svojoj komfornoj baraci okružen svojim savjetnicima, dok američki mirovni posrednik Richard Holbrooke i njegov kolega iz EU Carl Bildt idu od jednog do drugog ne bi li iščupali mnoge kompromise koji u konačnici mogu dati osnovu za mir.

U ovom trenutku trojica predsjednika razgovaraju o sljedećim osnovama:

1. Bosna nastavlja svoje postojanje kao suverena i međunarodno priznata država unutar granica koje su bile prije početka ratnih dešavanja. Ova država će imati jedan parlament, jednu vladu i jednog predsjednika. Na čelu Predsjedništva rotacija će se vršiti između pripadnika tri naroda;

2. Bosanska država će biti sastavljena od dva nezavisna dijela. Muslimansko-hrvatska Federacija koja će imati 51% teritorije, dok će srpski dio "Republika Srpska" dobiti 49%. Svaki od ova dva dijela moći će uspostavljati odnose sa državama za koje se odluči, koje izabere;

3. Konačna linija razdvajanja između dva nezavisna dijela Bosne konačno će se odrediti u pregovorima.

Upravo sada partneri pregovaraju o podjeli teritorija. U međuvremenu je jesenja muslimansko-hrvatska vojna ofanziva smanjila teritoriju koju kontrolišu Srbi sa 70 na 50%.

Dato/Datum: 10. 11. 1995.

Tittel/Naslov: ***En slags fransk løsning / Jedna vrsta francuskog rješenja***
Side/Strana 24.

Forfatter/Autor: Lederartikkel/Urednički komentar

Resyme/Sažetak:

En slags fransk løsning russland krevde ikke bare en rolle i Balkan diplomatiet, som stormakt. Det ville også delta i styrken som skal overvåke at en eventuell fredsavtale for Bosnia-Hercegovina blir respektert.

Det bevarte fransk alliansemedlemskap og Frankrikes formelle, militære uavhengighet. Russland blir med til Bosnia, men dets soldater unngår å komme under Natos direkt og synlige kommando. Man samarbeider om et felles mål, heter det i stedet.

Rusija traži neku vrstu francuskog rješenja koje podrazumijeva ne samo diplomatsko učešće na Balkanu nego i aktivno učešće sa snagama koje će nadzirati poštivanje mirovnog sporazuma u Bosni i Hercegovini.

Francuska je članica Alijanse, ali ima formalnu vojnu nezavisnost. U skladu s tim Rusija će biti u Bosni, ali njeni vojnici neće biti pod direktnom i vidljivom komandom NATO-a. To se zove saradnja zbog postizanja zajedničkog cilja.

Dato/Datum: 15. 11. 1995.

Tittel/Naslov: ***Bosnia avtale snart klar / Sporazum o Bosni uskoro spreman***
Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

En avtale om fred i Bosnia kan bli undertegnet innen utgangen av uken. Forhandlingene i Dayton i USA gjør raske framskritt. Sjansene for en avtale innen få dager er mer enn 50 prosent, mener amerikanske diplomater.

Det var i utgangspunktet enighet om at kroatene og muslimer skal ha 51 prosent av Bosnias territorium og serberne 49 prosent. I forhandlingene i Dayton er partene kommet et skritt videre. De har foretatt fininndelingen av landområdene og tegnet Bosnias nye indre grenser.

Det skal foreligge en prinsippavtale om at alle flykninger som ønsker å vende tilbake til sine tidligere landsbyer og byer skal ha muligheten til det. Det blir ansett som usannsynlig at serbere vil flytte til muslimsk kontrollerte områder eller omvendt, men på papiret eksisterer det en mulighet. De flykningene som velger å bli der de er skal ha krav på økonomisk kompensasjon. Det blir Vest Europa og USA som må ta regningen.

Det er enighet om reglene for gjennomføringen av valg til et felles parlament.

Det utløste strids spørsmålet skal fortsatt være Sarajevos status. Den bosniske presidenten Izetbegovic krever at Sarajevo blir den udelte hovedstaden i Bosnia. Serberne som i dag kontrollerer en del av Sarajevo holder fast på at byen må deles mellom den serbiske og den kroatisk muslimske befolkningsgruppen. Ingen regner likevel med at Sarajevo kan velte en fredsavtale.

Sporazum o miru u Bosni mogao bi biti potpisan krajem ove sedmice. Pregovori u Daytonu, u SAD-u, pokazuju vidan napredak. Šanse za potpisivanje sporazuma u narednih nekoliko dana su više od 50 procenata, mišljenja su američki diplomati.

U početku je postignuta saglasnost o tome da Hrvati i Muslimani dobiju 51% bosanske teritorije, a Srbi 49 procenata. U pregovorima u Daytonu partneri su otišli korak dalje. Oni su izvršili podjelu teritorija i iscertali nove unutrašnje granice Bosne.

Pored toga, uradit će se aneks Sporazuma po kome će se sve izbjeglice, koje to žele, moći vratiti u svoja ranija mjesta prebivališta. U praksi se smatra nemogućom misijom da Srbi odsele u muslimanski dio ili obratno, ali na papiru egzistira i ta mogućnost. Sve izbjeglice, koje odluče da se vrate, imaju pravo na ekonomsku nadoknadu i pomoć. Zapadna Evropa i SAD će davati potporu za ovo.

Postignuta je saglasnost i oko načina provođenja narednih izbora za zajednički parlament. I dalje je ostalo neriješeno pitanje statusa Sarajeva. Bosanski predsjednik Izetbegović zahtijeva da Sarajevo bude nepodijeljeni grad i glavni grad Bosne. Srbi koji još uvijek kontrolišu jedan dio Sarajeva stoje čvrsto na stanovištu da se grad mora podijeliti na srpski i hrvatsko-muslimanski dio. Niko ne računa s mogućnošću da pitanje Sarajeva može oboriti mirovni sporazum.

Dato/Datum: 23. 11. 1995.

Tittel/Naslov: **Falsk fred i Bosnia / Lažni mir u Bosni**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Jørn Arne Tomasgard

Resyme/Sažetak:

Min store draum om eit fleirkulturelt Bosnia er knust. Det seier Munira Pasalic (47), bosnisk flyktning i Bergen, etter fredsavtalen på Balkan. Ho meiner freden er falsk.

Etter fredsavtalen mellom presidentane i Bosnia, Kroatia og Serbia som vart underskriven måndag, kan Munira aldri reise tilbake til heimbyen sin Banja Luka. Munira er muslim, men reknar seg som bosniar.

Det er maktthavarane som ved hjelp av propaganda har skapt ein falsk konflikt mellom folket i Bosnia. Spør du folk i gata i Sarajevo, vil dei seie at det ikkje er noko konflikt mellom muslimar, serbarar og kroatar, hevde Munira.

Hembyen hennar er no nærmast etnisk rensa. Munira fortel at berre eit par hundre muslimar bur igjen der.

”Moj veliki san o multikulturnoj Bosni je razbijen”, kaže Munira Pašalić (47), bosanska izbjeglica u Bergenu, nakon potpisivanja mirovnog sporazuma na Balkanu. Ona misli da je mir lažan.

Nakon potpisivanja mirovnog sporazuma, koji je potpisan u ponedjeljak od strane predsjednika Bosne, Hrvatske i Srbije, Munira je mišljenja da ona više nikada neće moći otići u svoju kuću u Banjoj Luci. Munira je muslimanka i izjašnjava se kao Bosanka.

”Političke elite uz pomoć propagande su napravile lažni konflikt između naroda u Bosni. Ako pitate ljude na ulici u Sarajevu da li postoji sukob između Muslimana, Srba i Hrvata, oni će vam odgovoriti negativno, dodaje Munira.

Grad iz kojeg ona dolazi sada je etnički gotovo čist. Munira je mišljenja da još samo nekoliko stotina Muslimana živi u Banjoj Luci.

Dato/Datum: 23. 11. 1995.

Tittel/Naslov: ***Vil hjem og bygge landet / Želi nazad kući da gradi zemlju***

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: Karen Kristine Blågestad

Resyme/Sažetak:

Vi har hatt det bra i Norge, men nå må vi hjem og bygge opp landet vårt, sier Nermana Efica. Siden august 1993 har trebarns moren og juristen bodd i Norge. Hver eneste dag har hun lengtet hjem. Familien slipper ikke gleden helt løs, for det gjenstår å se hvor mye fredsavtalen vil bety for de krigende parter i praksis. Men håpet er likevel så stort at familien planlegger å være på plass i hjembyen Mostar innen to måneder.

Jeg må takke Norge. Vi har fått god hjelp. Av sosialkontoret, innvandrerkontoret, skolen og legesenteret. Alle har vært snille og hjulpet oss. Men nå må vi hjem og hjelpe våre egne, sier Nermana.

De tør ikke slippe gleden helt løs, men håpet om fred er sterkt. Mamma Nermana Efica og hennes barn Azra (13), Mirna (11) og Suad (11) vil hjem så fort som mulig for å delta i gjenoppbyggingen.

”Nama je lijepo u Norveškoj, međutim mi idemo nazad kući da gradimo svoju zemlju”, kaže Nermana Efica. Od 1993. godine ova majka troje djece i pravica po obrazovanju živi u Norveškoj. Svaki dan ona čezne za kućom. Cijela porodica se nada da će realizacija potpisanog mirovnog sporazuma u praksi otvoriti mogućnost za mnoge ljude. Za ovu porodicu ima nade da se vrati u Mostar u narednih dva mjeseca.

Ja sam zahvalna Norveškoj. Dobili smo svu potrebnu pomoć u Kancelariji za socijalnu pomoć, Kancelariji za strance, školi, bolnici. Svi su bili ljubazni i pomagali nam. Međutim, mi sad moramo nazad i pomagati naše bližnje, kaže Nermana.

Svi oni su zadovoljni i imaju veliku nadu. Majka, Nermana Efica i njene kćerke Azra (13), Mirna (11) i sin Suad (11) žele nazad kući što prije da bi učestvovali u obnovi zemlje.

Dato/Datum: 23. 11. 1995.

*Tittel/Naslov: **Tøffere mandat for soldatene / Teži mandat za vojnike***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

De 60.000 NATO soldatene som nå skal rykke inn i Bosnia for å overvåke fredsprosessen, vil få et adskillig tøffere mandat enn det den fredsbevarende FN styrken har hatt.

Soldatene vil bli tyngre utstyr slik at de i utgangspunktet vil virke avskrekkende på krefter som måtte ønske å sette fredsprosessen over styr. Norge skal bidra med ca. 1000 mann i NATO styrken. Disse vil inngå i en nordisk polsk brigade som blir en del av den amerikanske divisjonen. I tillegg blir det en divisjon under britisk og en under fransk kommando. Disse tre divisjonene får ansvaret for hver sin av de tre sektorene som Bosnia vil bli delt i.

Den norske styrken vil antagelig fortsatt ha sitt hovedkvarter i Tuzla der dagens norske FN styrke har tilhold.

60.000 NATO vojnika, koji će se uskoro naći u Bosni kako bi nadgledali mirovni proces, imat će širi mandat nego što su ih imale mirovne snage UN-a.

Vojnici će biti opremljeni i naoružani tako da će već na prvi pogled uticati na one koji bi eventualno imali namjeru dovoditi mirovni proces u pitanje. Norveška će imati 1.000 svojih vojnika u sklopu NATO-a. Oni će biti u jednoj nordijsko-poljskoj brigadi, koja će biti dio američke divizije. Pored toga, bit će još jedna divizija pod britanskom i jedna divizija pod francuskom komandom. Ove tri divizije imat će odgovornost svaka za svoj sektor prema kojem će Bosna biti podijeljena.

Norveški vojnici najvjerovatnije nastavit će svoj boravak u Tuzli gdje su i do sada bile stacionirane norveške jedinice u sklopu UN-a.

Dato/Datum: 23. 11. 1995.

Tittel/Naslov: ***FN advarer flyktingene / UN upozoravaju izbjeglice***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Serbiske flyktinger vil tilbake til Kroatia, men FN ber om tålmodighet. Oppglødd av fredsavtalen presser nå flere tusen serbiske flyktinger; som en gang levde i Bosnia og Kroatia, på for å få vende tilbake til sine tidligere hjem.

Foreløpig er det registrert cirka 15.000 serbiske flyktinger som forlanger å vende tilbake til sine landsbyer i Kroatia. Så sent som i august var de på vill flukt bort fra nettopp dette området. Den kroatisk offensiven i sommer gjorde over 200.000 serbere til flyktinger. Jovan Opacic, som var en av de ledende serbiske politikerne i Krajina, regner med at 80 prosent av dem er innstilt på å vende tilbake. Han sier at han vil være blant de første som setter kursen hjemover.

Det vil være den rene galskap å sende for eksempel muslimer tilbake til den serbiske høyborgen Banja Luka. Selv om deres familier har levd der i generasjoner, sier Krist Janowski, som er talsmann for høykommissæren i eks Jugoslavia. Fortsatt er tusener av mennesker meldt savnet i dette området. De vet ikke hva som er skjedd med dem. Da kan vi ikke be muslimer vende tilbake, sier Janowski.

Unge serbere i Banja Luka jubler over fredsavtalen. FN advarer imidlertid muslimske flyktinger mot å reise tilbake til denne serbiske høyborgen.

Srpske izbjeglice iz Hrvatske žele nazad u Hrvatsku, ali UN ih mole za strpljenje. Mirovni sporazum pritišće hiljade srpskih izbjeglica iz Bosne i Hrvatske da se vrate u svoja ranija prebivališta.

Do sada je registrovano oko 15.000 srpskih izbjeglica koji traže da se vrate u svoja ranija prebivališta u Hrvatskoj iz kojih su u augustu morali pobjeći. Inače, hrvatska ofanziva, koja je izvedena u ljeto, otjerala je oko 200.000 Srba u izbjeglištvo. Jovan Opačić, koji je bio jedan od vodećih srpskih političara u Krajini, računa da 80% Srba iz Hrvatske želi da se vrati nazad svojim kućama. On kaže da je on prvi koji želi da se vrati svojoj kući.

”Ludost je poslati, naprimjer, Muslimane nazad u srpsku tvrđavu Banju Luku. Bez obzira što su njihove familije generacijama živjele tamo”, kaže Krist Janowski, koji je inače glasnogovornik Visokog komesara za izbjeglice UN-a u bivšoj Jugoslaviji. ”Još uvijek je na ovom području hiljade onih kojih se vode kao nestali. Još uvijek se ne zna šta se desilo s njima. Ne možemo sada pozvati Muslimane da se vrate nazad”, kaže Janowski.

Mladi Srbi u Banjoj Luci proslavljaju mirovni sporazum, a UN u međuvremenu upozoravaju muslimanske izbjeglice da se ne vraćaju u srpsku tvrđavu Banju Luku.

Dato/Datum: 23. 11. 1995.

Tittel/Naslov: **400 millioner i norsk Bosnia hjelp / 400 miliona norveške pomoći Bosni**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Norge kommer neste år til å bidra med ca. 400 millioner kroner til gjenoppbyggingen i Bosnia. Det er enormt behov for bistand fra utlandet. Løse anslag antyder et behov opp mot 100 milliarder kroner. Så å si alle sider av det sivile samfunnet i Bosnia må bygges opp igjen etter nesten fire års krig.

Den britiske regjeringen har allerede invitert til en eks Jugoslavia konferanse for kartlegging av behovet og diskusjon om samordning av bistandarbeidet. Allerede nå er det klart at EU kommer til å spille en sentral rolle, og det kan bli aktuelt å utpeke en stedlig representant med ansvar for hjelpearbeidet. Fredsmegler Carl Bildt har vært nevnt som kandidat til denne stillingen.

I og med fredsavtalen må Norge også vurdere sin diplomatiske reperesentasjon i Bosnia. Mye tider på at det kan bli aktuelt å opprette en ambassade i landet på noe sikt.

Norveška će u narednoj godini učestvovati sa oko 400 miliona kruna koje će koristiti za obnovu Bosne. To je enormna suma koja dolazi iz

inostranstva za obnovu. Grube procjene govore o cifri od 100 milijardi kruna koliko je potrebno za obnovu. Nakon skoro četiri godine dugog rata neophodna je obnova svih segmenata civilnog društva u Bosni.

Britanska vlada već je uputila poziv za održavanje konferencije o bivšoj Jugoslaviji, koja će imati za cilj evidentiranje potreba i otpočinjanje rasprave o organizovanju poslova koji se tiču obnove. Već je sve spremno da se EU odredi centralna uloga, a s tim u vezi je aktuelno i postavljanje predstavnika EU na licu mjesta, koji će imati punu odgovornost za poslove pomoći i obnove. Mirovni pregovarač Carl Bildt je spomenut kao jedan od kandidata za ovo mjesto.

Norveška već procjenjuje mogućnost otvaranja svog diplomatskog predstavništva u Bosni. Puno toga ukazuje na to da će to biti nivo ambasade čije se otvaranje očekuje u najskorije vrijeme.

Dato/Datum: 23. 11. 1995.

Tittel/Naslov: ***Et spørsmål om graden / Jedno pitanje o cijeni koštanja***

Side/Strana: 26.

Forfatter/Autor: Lederartikkel/Urednički komentar

Resyme/Sažetak:

Menneskene i Bosnia har rett til å leve. De har rett til fred, og den lover avtalen fra Dayton dem formelt etter en krig som har kostet en kvart million liv, et par millioner flyktninger og et ødelagt land.

Hvilken muligheter får så retten? Spørsmålet er ikke om fredsavtalen er urettferdig og kamuflerer prinsippers nederlag. Den gjør det. Spørsmålet gjelder graden om avtalen er så skeiv og haltende at den i stedet for å gi en fredelig løsning et grunnlag repeterer krigens destruktive dynamik.

Ljudi u Bosni imaju pravo na život. Oni imaju pravo na mir i to im garantuje Sporazum iz Daytona nastao nakon rata plaćenog sa četvrt miliona života, milion izbjeglica i uništenom zemljom.

Koje mogućnosti ima pravo? Pitanje nije da li je mirovni sporazum nepravedan i da li on prikriva poraz principa? On to jeste. Pitanje se tiče stepena sporazuma - da li je on toliko šepav i nestabilan i da kao takav umjesto da nudi mirovno rješenje bude osnova za ponavljanje ratne destruktivne dinamike?

Dato/Datum: 24. 11. 1995.

Tittel/Naslov: ***Stort behov for hjelp i Bosnia /
Velika potreba za pomoć u Bosni***

Side/Strana: 5.

Forfatter/Autor: Jørn Arne Tomasgård

Resyme/Sažetak:

Bosnia trenger hjelp no meir enn nokon gong. Det seier sjefen for dei internasjonale Røde Kors styrkane i det tidligere Jugoslavia, Angelo Gnaedinger, til Bergens Tidende.

Dei manglar klede, mat, varme og snart set vinteren inn for fullt. Det kan bli ein katastrofe dersom vi ikkje hjelper, seier Gnaedinger.

No har Bosnia prioritet nummer ein for Røde Kors.

Han meiner den beste måten for nordmenn å hjelpe Bosnia på, er å yte bidrag til Norges Røde Kors, som han nemner som ein viktig bidragsytar til det arbeidet som vert gjort i Bosnia.

”Bosni je potrebna pomoć i to sada više nego ikad.” Ovo je izjavio šef međunarodnih snaga Crvenog križa/krsta u bivšoj Jugoslaviji Angelo Gnaedinger, za *Bergens Tidende*.

”Njima nedostaje odjeće, hrane, ogrjeva, a uskoro će nastupiti prava zima. Ako ne pomognemo to će biti velika katastrofa”, dodaje Gnaedinger.

Za Crveni krst sada je Bosna prioritet broj jedan.

On je mišljenja da je najbolji način za Norvežane da pomognu Bosni preko Norveškog crvenog križa/krsta, što bi bio važan doprinos ukupnom poslu koji se sada obavlja u Bosni.

Dato/Datum: 24. 11. 1995.

Tittel/Naslov: **Godtar fredsavtalen / Prihvataju mirovni sporazum**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosnia serbernes ledere vedtok torsdag kveld å godta fredsavtalen som presidentene i Serbia, Kroatia og Bosnia ble enige om i Dayton for to dager siden, meldte nyhetsbyrået Tanjug.

Bosnia serbernes leder, Radovan Karadzic, og talsmann for den bosnisk serbiske nasjonalforsamlingen, Momcilo Krajisnik, var blant deltakerne på et møte torsdag med Serbias president Slobodan Milosevic utenfor Beograd. Milosevic forhandlet på vegne av bosniaserberne i Dayton, men de uttrykte i etterkant stor misnøye med flere av punktene. Krajisnik deltok sammen med den serbiske presidenten i USA, men sa rett etter at avtalen var i havn at den var et svik mot bosnia serberne og at de ikke ville godta den.

To ganger tidligere har bosnia serberne forkastet fredsavtaler som president Milosevic har støttet. Det at de nå godtar planen om deling av Bosnia, øker Bill Clintons sjanser til å overtale den amerikanske kongressen til å gå inn for å sende amerikanske soldater til den internasjonale fredsstyrken som skal overvåke gjennomføringen av fredsavtalen i Bosnia.

Novinska agencija Tanjug je javila da su lideri bosanskih Srba odlučili, u četvrtak navečer, da prihvate mirovni sporazum o kojem su predsjednici Srbije, Hrvatske i Bosne postigli saglasnost u Daytonu, prije dva dana.

Lider bosanskih Srba Radovan Karadžić i predstavnik Narodne skupštine bosanskih Srba Momčilo Krajišnik bili su u sastavu delegacije koja je posjetila srbijanskog predsjednika Slobodana Miloševića u predgrađu Beograda. Milošević je inače pregovarao u Daytonu u ime bosanskih Srba, koji su sada nezadovoljni sa mnogim tačkama tog sporazuma. Krajišnik, koji je učestvovao zajedno sa srbijanskim predsjednikom u pregovorima u SAD-u, odmah je, nakon što je sporazum bio spreman za potpisivanje, izjavio "da je to izdaja bosanskih Srba i da to oni nikada neće potpisati".

Bosanski Srbi već su u dva navrata ranije odbili mirovni sporazum koji je podržavao predsjednik Milošević. Ako oni sada prihvate plan o

podjeli Bosne povećaće se šanse Billu Clintonu da dobije podršku Kongresa za slanje američkih vojnika u sklopu međunarodnih snaga koje će nadgledati provođenje mirovnog plana u Bosni.

Dato/Datum: 24. 11. 1995.

Tittel/Naslov: **Fast grep om Sarajevo / Čvrsta kontrola nad Sarajevom**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FN offentligjorde torsdag et kart som viser situasjonen i Bosnia etter at partene ble enige om en fredsavtale. Kartet viser blant annet at den bosniske regjeringen vil beholde et fast grep om hovedstaden Sarajevo.

Kartet viser også hvordan de bosniske regjeringsstyrkene og deres kroatisk allierte må gi fra seg et om lag 40 kvadratkilometer stort område i det nodrvestlige Bosnia. Dette området ble erobret fra de bosniske serberne under kamper tidligere i høst.

Sarajevo, som har vært omringet av serbiske styrker siden krigen begynte i 1992, skal i henhold til fredsavtalen igjen bli en forent by. Partene i konflikten i Bosnia forhandlet seg fram til avtalen i Dayton i den amerikanske delstaten Ohio tidligere denne uken.

Serberne skal ifølge planen gi fra seg kontrollen over enlandstripe som krummer seg rundt byen fra nord til vest og sørvest. Bydelen Grbavica, der serbiske styrker har stått bare noen hundre meter fra det ødelagte klokketårnet i landets nasjonalforsamling, skal igjen komme under regjerings kontroll.

Forstedene Vogosca nord for byen og Ilidza i vest skal også overføres til regjeringsstyrkene. Dermed vil den bosniske regjeringen få kontroll både over flyplassen utenfor Sarajevo og over jernbaneforbindelsen inn til byen fra de nordlige og de vestlige landsdeler.

Den bosniske hovedstaden vil bli knyttet til Gorazde med en landkorridor. Gorazde, som ligger snaue 50 kilometer sørøst for Sarajevo, er den eneste større gjenværende "lommen" under muslimsk kontroll i de østlige delene av Bosnia – Hercegovina.

Ennå har ingen kunnet gi noe svar på hva som skal skje med de sivile serberne i de områdene rundt Sarajevo som nå igjen kommer under regjeringens kontroll. Men vi vil gi serberne beskjed om at de helst ikke bør forlate sine hjem, sier bosnias president Alija Izetbegovic som håper å kunne avverge en ny flyktnigestrøm i de krigsherjede områdene.

U četvrtak su UN objavile kartu koja pokazuje situaciju u Bosni nakon postizanja saglasnosti partnera o mirovnom sporazumu. Karta pokazuje da će bosanska vlada zadržati dobar dio glavnog grada Sarajeva.

Karta, također, pokazuje kako će Armija bosanske vlade i njeni hrvatski saveznici morati dati oko 40 kvadratnih kilometara teritorije u sjevozapadnoj Bosni. Ovo područje bilo je okupirano od bosanskih Srba za vrijeme borbi u ranu jesen ove godine.

Sarajevo, koje je bilo u opsadi od strane srpskih jedinica, otkako je rat počeo, 1992. godine, na osnovu mirovnog sporazuma ponovo će biti jedinstven grad. Strane u konfliktu u Bosni pregovarale su u Daytonu, u američkoj državi Ohajo, na početku sedmice.

Na osnovu plana Srbi će u Sarajevu morati prepustiti iz svoje kontrole liniju koja se kreće od sjevera prema zapadu i jugoistoku grada. Dio grada – Grbavica, gdje su srpske snage bile udaljene samo nekoliko stotina metara od uništene zgrade Nacionalne skupštine, ponovo će biti pod kontrolom Armije bosanske vlade.

Dio grada – Vogošća, koji se nalazi na sjeveru, i Ilidža, koja se nalazi na zapadu, bit će pod kontrolom vladinih snaga. Tako će bosanska vlada imati kontrolu nad Aerodromom u Sarajevu i željezničkim vezama sa sjeverom i zapadom.

Bosanski glavni grad bit će povezan kopnenim koridorom sa Goraždem. Goražde, koje se nalazi nepunih 50 kilometara jugoistočno od Sarajeva je jedini veliki "džep" pod muslimanskom kontrolom u istočnom dijelu Bosne i Hercegovine.

Niko još nema odgovora šta će se desiti sa Srbima civilima iz područja oko Sarajeva koja će biti stavljena pod kontrolu vlade. "Mi poručujemo Srbima da ne napuštaju svoje domove", izjavio je bosanski predsjednik Alija Izetbegović, koji se nada da će uspjeti spriječiti novi val izbjeglica.

Dato/Datum: 24. 11. 1995.

Tittel/Naslov: **Hett for Arkan / Vruće za Arkana**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Det brenner under føttene på Arkan, en av de verste krigsforbryterne som Balkan har opplevd de siste årene. Han er ettersøkt av krigsforbryterdomstolen i Haag, og kan bli utlevert, om han ikke forsvinner.

Ytterligående nasjonalister i Romania søker angivelig Arkans tjenester, han skal ha åpnet "avdelingskontor" i Bucuresti.

Serbia har fått sin nye elite. Profitører som har gjort den nesten fire år lange Balkan krigen og FNs økonomiske boikott av Serbia til en gullgruve. I denne elitens hierarki står også Zeljko Raznatovic, kalt Arkan uomstridt øverst. Han bedyrer selv at han bare har gjort sin plikt "for Gud og fedreland", og for sin egen bankkonto. Arkan er en av eks Jugoslavias rikeste menn med sikker plass på FN domstolens liste over ettersøkte krigsforbrytere. Fredsavtalen tatt i betraktning kan det bli vanskelig for Serbias president Slobodan Milosevic å tolerere Arkan i den serbiske hovedstaden Beograd. Utsiktene til en utlevering kan ikke lenger utelukkes.

Mannen med babyansikt og en tigerunge som maskot har herjet på alle Balkans krigsskueplasser siden 1991, - Kroatia, Bosnia og Kosovo. Han har bevist at hvis man bare er brutal nok får man det som man vil.

Arkan og hans ca. 3.000 mann store private hærstyrke har tatt de skitne jobbene under krigen, fordrivelsen av muslimer og kroater og massedrap. Men de har også vist at de kan slåss. Arkan regnes som en av de verste krigsforbryterne på Balkan. Han har også plyndret til seg store rikdommer. Nå er det mange som ønsker ham stilt for krigsforbryterdomstolen i Haag.

Arkanu, jednom od najvećih ratnih zločinaca koje je Balkan imao u posljednje vrijeme, gori pod nogama. Za njim je Haški tribunal raspisao potjernicu i on će biti izručen Sudu ukoliko ne pobjegne.

Ekstremni nacionalisti u Rumuniji navodno traže Arkanove usluge i on je spreman otvoriti svoj "odjel" u Bukureštu.

Srbija je dobila svoje nove elite. Profiteri su iskoristili četiri godine rata na Balkanu i ekonomske sankcije UN-a protiv Srbije za svoje bogaćenje. U hijerarhiji ove elite Željko Ražnatović, zvani Arkan, stoji na vrhu piramide. On kaže da samo izvršava svoju obavezu "Za Boga i otadžbinu", ali i za svoj lični bankovni račun. Arkan je jedan od najbogatijih ljudi u bivšoj Jugoslaviji sa obezbijeđenim mjestom na listi UN-ovog Haškog tribunala, koji traga za ratnim zločincima. Mirovni sporazum može biti otežavajuća okolnost i za srbijanskog predsjednika Slobodana Miloševića i njegovo tolerisanje Arkana u srpskom glavnom gradu Beogradu. Izgledi za njegovo skoro isporučivanje Haškom tribunalu su sve veći.

Čovjek sa dječijim izrazom lica i mladunčetom tigra kao maskotom harao je na svim ratištima Balkana od 1991: Hrvatska, Bosna i Kosovo. Arkan je dokaz da čovjek može sve ako je dovoljno brutalan.

Arkan i njegovih 3.000 privatnih vojnika obavljao je najprljavije poslove za vrijeme rata, uključujući i protjerivanje Muslimana i Hrvata, kao i masovna ubistva. Arkanovi ljudi su pokazali da se znaju boriti, a sam Arkan je postao najgori ratni zločinac na Balkanu. On se toliko napljačkao da je pljačkom stvorio veliko bogatstvo. Međutim, sada ga mnogi žele vidjeti na Sudu za ratne zločine u Hagu.

Dato/Datum: 24. 11. 1995.

Tittel/Naslov: ***Spørsmålene som står igjen /***

Pitanja koja se ponovo postavljaju

Side/Strana: 24.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

Skulle man ha ventet på den ideelle freden, ville man aldri ha fått den. Allerede her oppstår avtalens første ironi eller selvmotsigelse, for avtalen påstår at den er tilnærmet ideel, om ett Bosnia der alle kan bo hvor de vil. Det gir en beskrivelse og en annen påstand fra samme hold, og da er det best å tro på beskrivelsen inntil det motsatte er bevist.

To forhold illustrerer: Flyktningene og krigsforbryterne. Flyktningene gis retten til å vende hjem igjen. Forestiller vi oss at alle gjorde det,

ville det ikke lenger eksisterer noen fredsavtale, for den bygger på det motsatte, nemlig at Bosnia – Hercegovina kløyves etter etniske skillelinjer i en serbisk del og en kroatisk-muslimsk.

Kort sagt: tilbakevending forutsetter oppheving av Bosnias deling, eller å sende muslimer tilbake til serbisk selvstyre, serberne til muslimsk eller kroatisk og så videre. Dette oppdelte Bosnia skal ifølge fredsavtalen samtidig bestå helt, med felles parlament og president på omgang. Det tok mindre tid å avtale det som skulle være felles, vanskene meldte seg i delingen, og det forteller i alle fall hva kroatene og serberne tror mest på.

Når avtalen venter at de som har forbrutt seg i krigen skal sjaltes ut av det politiske liv, kan en si at det internasjonale samfunnet hjelper Milosevic til å bli kvitt noen bosnisk-serbiske ledere som var blitt brysomme.

Avtalen for Bosnia-Hercegovina bekrefter et kompromiss mellom det man ikke kunne eller turde forhindre og ordene som påstår noe annet. Hvor tunge er så ordene.

Ako čovjek čeka idealan mir neće ga nikad dočekati. Već sada se govori o mirovnom sporazumu za Bosnu kao ironiji i paradoksu, koji se ogledaju u tome da je sporazum blizu idealnog rješenja za Bosnu, koje omogućava da svako živi gdje želi i da se svako na svakom dijelu Bosne osjeća ugodno. To daje osnovu da treba vjerovati onome što piše dok se ne utvrdi suprotno.

Dva odnosa ovo ilustriraju: Izbjeglince i ratni zločinci. Izbjeglicama je data mogućnost da se vrate svojim kućama. Ako pretpostavimo da će se svi vratiti onda nema potrebe za mirovni sporazum jer je on zasnovan na suprotnostima i podjeli Bosne po etničkim linijama na srpski i hrvatsko-muslimanski dio.

Kratko rečeno: Povratak pretpostavlja brisanje podjele Bosne ili slanje Muslimana tamo gdje vladaju Srbi, a Srba u muslimanski ili hrvatski dio itd. Ovako podijeljena Bosna imat će zajednički parlament i predsjednika koji će se mijenjati. Ono što je zajedničko, uzelo je manje vremena. Poteškoće su nastupile oko onoga što se dijelilo i to govori u svakom slučaju u šta Hrvati i Srbi vjeruju.

Sporazum podrazumijeva i odredbu po kojoj oni koji su optuženi za ratne zločine moraju napustiti politički život, a što se može tumačiti tako da međunarodna zajednica pomaže Miloševiću da se oslobodi nekih bosanskih Srba koji su mu postali teret.

Sporazum o Bosni i Hercegovini potvrđuje kompromis između onoga što se nije moglo spriječiti i riječi koje tvrde sasvim nešto drugo. Koliko su teške te riječi?

Dato/Datum: 25. 11. 1995.

Tittel/Naslov: **Motsetter seg freden / Protive se miru**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

De bosnisk serbisk lederne møtte fredag skeptiske lokale serberledere i Sarajevo området for å drøfte Dayton avtalen som tvinger dem til å overgi bydeler de holder til regjeringen.

En av de bosnisk serbiske topplederne har stadig ikke latt seg overtale til å godta avtalen.

Serbias president Slobodan Milosevic har lyktes med å overtale de andre serberlederne til å godta fredsavtale, men presidenten for det bosnisk serbiske "parlamentet", Momcilo Krajisnik, sto fredag fortsatt imot presset.

Krajisnik deltok i forhandlingene i Dayton som bosnisk serbisk representant i den serbiske delegasjonen som ble ledet av Milosevic. Milosevic forhandlet på vegne av de bosniske serberne.

Så snart avtalen var klar, kalte han den et foræderi mot serbiske interesser. Han hevdet at kartet over delingen av Bosnia ble tegnet uten at de bosniske serberne ble tatt med på råd.

Krajisnik går imot både overleveringen av forsteder i Sarajevo til regjeringen og den planlagte korridoren til Gorazde. Han er også kritisk til at Posavina korridoren mellom det serbisk kontrollerte Øst og Vest Bosnia ikke ble utvidet.

Krajisnik regnes som en hauk og går under kallenavnet "Mr. No" etter standhaftig å ha motsatt seg fredsløsninger ved flere tidligere anledninger.

De andre serberlederne, med Radovan Karadzic i spissen, undertegnet torsdag en avtale med Milosevic, der de lovt å respektere Dayton avtalen. Også Biljana Plavsic som regnes som hauk, underskrev, trass i at hun mener at kravene som stilles til serberne, kan føre til ny krig.

Tre av de serbiske forstedene – Vogosca, Hadzici og Ilidza, har avvist avtalen og krevd økt militær beredskap, mens skyting fortsatt kan høres fra frontlinjen i Grbavica forstaden.

Rajko Koprivica, en av lederne i Vogosca, sa at serberne ikke for noen pris ville overlevere noen del av Sarajevo. Serbiske studenter arrangerer en protestmarsj mot Dayton avtalen på lørdag.

Lideri bosanskih Srba imali su u petak sastanak sa sumnjičavim lokalnim liderima sarajevskih Srba s ciljem rasprave o Dejtonskom sporazumu, a posebno njegovim odredbama koje ih obavezuju da predaju dio grada koji sada drže pod svojom kontrolom.

Jedan od srpskih lidera sa vrha nikako se nije mogao nagovoriti da prihvati sporazum. Naime, srbijanski predsjednik Slobodan Milošević uspio je nagovoriti sve Srbe osim predsjednika "Parlamenta" bosanskih Srba, Momčila Krajišnika, da prihvate mirovni sporazum. Krajišnik je, u ime bosanskih Srba, učestvovao u Daytonu, a u sklopu jedinstvene delegacije koju je predvodio Milošević, koji je pregovarao i u ime bosanskih Srba.

Krajišnik je sporazum iz Daytona nazvao izdajom srpskih interesa. Čak je tvrdio da je karta podjele Bosne iscertana bez konsultacije sa bosanskim Srbima.

Krajišnik je bio i protiv predaje dijela Sarajeva bosanskoj vladi, kao i protiv planiranog koridora do Goražda. On je, također, bio kritički raspoložen prema koridoru u Posavini koji povezuje istočnu i zapadnu Bosnu kontrolisanu od strane Srba. Tačnije, bio je za proširenje koridora.

Krajišnik je doživljavao kao jastreb i nakon što se u toku mirovnog procesa suprotstavio skoro svakom prijedlogu mirovnog rješenja dobio je nadimak "gospodin NE".

Drugi srpski lideri, sa Radovanom Karadžićem na čelu, potpisali su interni sporazum sa Miloševićem po kojem se oni obavezuju da će poštovati Dejtonski sporazum. Biljana Plavšić, koja se, također, ubraja među jastrebove, stavila je svoj potpis bez obzira što misli da zahtjevi koji su stavljeni pred Srbe mogu voditi u novi rat.

Lokalni lideri tri dijela grada, koja su pod srpskom kontrolom, Vogošća, Hadžići i Ilidža, odbili su da potpišu sporazum povećavajući vojnu pripravnost. U međuvremenu, čuje se rafalna pucnjava sa linije fronta na Grbavici.

Rajko Koprivica, jedan od lokalnih lidera iz Vogošće, izjavio je da: "Srbi ni po kakvu cijenu neće predati ni jedan dio Sarajeva". Srpski studenti će u subotu organizovati protestni marš protiv Dejtonskog mirovnog sporazuma.

Dato/Datum: 25. 11. 1995.

Tittel/Naslov: ***Fra krigshisser til fredsapostel / Od raspirivača rata do apostola mira***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Fredsavtalen for Bosnia er ikke bare en seier for amerikansk diplomati og forhandlingspress, men også for Serbias president Slobodan Milosevic. Det var han som tvang de bosniske serberne til å godta avtalen. På hjemmebane står Milosevic sterkere enn noen gang. Hyllingstelegrammene fra provinspampene strømmer inn, og massemedia er fulle av lovprising for presidentens "enestående innsats for fredens sak".

Sosialispartiets lokalavdeling i byen Nis overgår i oppfinnsomhet alle andre ved å foreslå Milosevic til Nobel s Fredspris. "Med din prinsippfaste, stødige, ledende, tapre og tålmodige politikk har du styrt Serbia på kurs mot fredens havn", heter det i begrunnelsen.

Og i Haag i Nederland sitter sjefsanklager Richard Goldstone ved FNs krigsforbryterdomstol og vurdere om det er grunnlag for tiltale mot Milosevic. Det er sprik i virkelighetsoppfatningene i Europa.

Milosevic fortjener sin takk for denne innsatsen, men det må ikke dekke over at han bærer sin store del av ansvaret for eks Jugoslavies tragedie. Marerittet beynte i Kosovo Polje 28. juni 1989. Den gangen samlet "Slobo", som han kalles, en million serbere på de store sletten utenfor Kosovos provinshovedstad Pristina for å minnes 600 års dagen for det serbiske nederlaget mot de framrykkende tyrkerne.

Mirovni sporazum o Bosni nije samo pobjeda američke diplomatije i pregovaračkog procesa nego i pobjeda srbijanskog predsjednika Slobodana

Miloševića. On je bio taj koji je prisilio bosanske Srbe da prihvate sporazum. Sada je Milošević na domaćem terenu jači nego ikad. Telegrami podrške iz provincije stižu u talasima, a mas-mediji su puni hvale za predsjednikov „jedinstven napor za stvar mira“.

Odjel Socijalističke partije iz Niša nadmašio je sve ostale u pohvalama predlažući Miloševića za Nobelovu nagradu za mir. „Vašom principijelnom, smirenom, liderskom, odvažnom i strpljivom politikom Vi ste vodili Srbiju na kursu prema mirnoj luci“, kaže se u obrazloženju.

U Hagu, u Holandiji, u Međunarodnom sudu za ratne zločine, sjedi predsjednik Suda Richard Goldstone, koji upravo procjenjuje ima li osnove da se podigne optužnica protiv Miloševića. To je udarac u razumijevanje stvarnosti u Evropi.

Milošević zaslužuje zahvalnost za napor u postizanju mirovnog sporazuma, ali se ne smije prikriti činjenica da on nosi veliki dio odgovornosti za tragediju u bivšoj Jugoslaviji. Morá je počela na Kosovu Polju, 28. juna 1989, kada je „Slobo“, kako ga zovu od milja, okupio milion Srba na Polju ispred kosovskog glavnog grada Prištine, kako bi proslavio 600 godina srpskog poraza od nadirućih Turaka.

Dato/Datum: 27. 11. 1995.

Tittel/Naslov: ***Første forvarsel om ny masseflukt / Prvi nagovještaj novog masovnog iseljavanja***

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Samtidig som tidspunktet nærmer seg, da de serbiske delene av Sarajevo skal integreres i den bosniske hovedstaden, kommer de første serbiske flyktningene fra Sarajevo til Serbia.

Duro Savic og hans familie på fire fra Grbavica ved Sarajevo er i all hast blitt inkvartert i en skolebygning i Pancevo utenfor Beograd. Seks familier er presset sammen i et klasserom. Tavlen tjener som kleshenger, pultene langs veggen er blitt kjøkken, og under sengene tyter det fram med pappesker og barnetøy. Ingen vet hvor mange av de ca. 120.000 bosniske

serbere fra Sarajevo området som velger å komme seg unna. Hos dem er det ingen tro på fredsavtalen løfter om at alle skal få leve i fred og flyktninger ha rett til å vende tilbake.

Duro Savic bare ryster på hodet når vi spør han om et samliv med muslimer og kroater er mulig for ham.

Jeg har sett de hatefulle blickene deres. Det er ikke mulig å leve sammen med dem, men det kommer dere vest europeere aldri til å forstå, sier han.

Man kan forstå hans bitterhet. Tre dager før krigen i Bosnia brøt ut i 1992, åpnet han sin nye kafe i Sarajevo. Der hadde han plassert sine alle sine sparepenger, rundt en halv million kroner. Fire dager etter krigsutbruddet var ikke bare kafeen, men også bygningen lagt i ruiner. I tre år var Duro Savic serbisk soldat, før han ble sendt hjem med tuberkulose. Og nå? Iførste omgang er han henvist til en seng i et klasserom i gudsforlatte Pancevo.

Istovremeno, dok se približava rok za integraciju srpskog dijela Sarajeva u bosanski glavni grad, prve izbjeglice iz Sarajeva počele su dolaziti u Srbiju.

Đuro Savić i njegova porodica od četiri člana, inače sa Grbavice, po hitnom postupku smješteni su u jednu školu u Pančevu, nadomak Beograda. Šest porodica je smješteno u jednu učionicu. Tabla se koristi kao plakar za odjeću, klupe smještene uza zid koriste se kao kuhinja, a ispod poljskih kreveta vire papuče i dječija odjeća. Niko ne zna gdje će se smjestiti oko 120.000 bosanskih Srba iz područja Sarajeva, koji su odlučili da odu. Oni ne vjeruju u obećanja iz mirovnog sporazuma gdje se kaže da će svi živjeti u miru i da svi imaju pravo da se vrate nazad.

Đuro Savić samo odmahuje glavom kada mu spomenemo mogućnost zajedničkog života sa Muslimanima i Hrvatima.

Vidio sam mržnju u Đurininim očima. "Nije moguće živjeti s njima, ali vi zapadni Evropljani to nećete nikada razumjeti", kaže on.

Čovjek može razumjeti njegovu ljutnju. Tri dana prije nego što će početi rat u Bosni 1992. Đuro je otvorio novi kafić u Sarajevu. Tu je on uložio svu svoju ušteđevinu, oko milion kruna. Četvrti dan rata, ne samo kafić nego i cijela zgrada bili su u ruševinama. Đuro Savić je bio tri godine srpski vojnik sve dok ga nisu poslali kući sa dijagnozom tuberkuloze. I sada? Sada on leži u jednom krevetu u učionici Osnovne škole u Pančevu, gradu kojeg je i sam Bog zaboravio.

Dato/Datum: 27. 11. 1995.

Tittel/Naslov: **Truer med nytt Beirut / Prijeti novim Bejrutom**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

De bosniske serbernes leder Radovan Karadzic trappet i helgen opp kampen for å beholde deler av Sarajevo under serbisk kontroll og truet med et nytt "Beirut" om dagens todeling av den bosniske hovedstaden blir opphevet.

Vi kommer ikke til å godta muslimske politimenn i våre bydeler. Blir det gjort forsøk på tvangsintegrering vil verden få et nytt "Beirut", erklærte Karadzic i flere intervjuer i helgen.

Han truet også med å drepe Nato soldater hvis det blir gjort forsøkt på å arrestere ham for krigsforbytelse. Både Karadzic og hans hærsjef, Ratko Mladic, er tiltalt av krigsforbryterdomstolen i Haag for forbrytelser mot menneskeheten.

Som en minimumsløsning krever Karadzic at den serbiske delen av Sarajevo får status som et slags protektorat, der internasjonale styrker i minst fem år garanterer innbyggernes sikkerhet.

Karadzic signaliserte samtidig at verken han eller general Mladic er innstilt på trekke seg fra sine embder. Ifølge fredsavtalen må de gå av fordi krigsforbryterdomstolen i Haag har tatt ut tiltale mot dem.

Lider bosanskih Srba Radovan Karadžić tokom vikenda je naredio intenziviranje borbi koje su imale za cilj zadržavanje dijelova Sarajeva koji su pod srpskom kontrolom. Karadžić je zaprijetio novim Bejrutom u slučaju da se ukine podjela bosanskog glavnog grada.

"Mi nećemo prihvatiti muslimanske policajce u našim dijelovima grada. Ako se pokuša sa nasilnom integracijom svijet će dobiti novi Bejrut", izjavio je Karadžić u mnogim intervjuima koje je dao tokom vikenda.

On je, također, zaprijetio vojnicima NATO-a da će ih poubijati ako ga pokušaju uhapsiti i privest Međunarodnom sudu za ratne zločine. I Karadžić i njegov komandant vojske Ratko Mladić optuženi su od Međunarodnog suda za ratne zločine u Hagu zbog zločina protiv čovječnosti.

Kao minimum ispod kojeg se ne može, Karadžić zahtijeva da srpski dio Sarajeva dobije status protektorata, gdje će međunarodne snage u narednih pet godina garantovati građanima sigurnost.

Karadžić je, također, signalizirao da niti on niti general Mladić nemaju namjeru da se povuku sa svojih funkcija. Na osnovu mirovnog sporazuma oni se moraju povući sa svojih položaja jer je Međunarodni sud za ratne zločine iz Haga protiv njih podigao optužnicu.

Dato/Datum: 28. 11. 1995.

Tittel/Naslov: **Karadzic kjemper for sin makt / Karadžić se bori za sebe**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bosniaserbernes leder Radovan Karadzic, som er tiltalt for grove krigsforbrytelse, kjemper desperat for å beholde sin maktposisjon. I et intervju mandag truet Karadzic nok en gang med blodbad hvis han blir arrestert. Trusselen blir oppfattet som et forsøk på å skremme en allerede motvillig amerikansk kongress fra å sende soldater til Nato styrker som skal settes inn i Bosnia. Det er helt avgjørende for fredsplanen at USA bidrar med mannskaper til denne styrken.

Karadzic forsøker også å torpedere fredsavtalen med å kreve at det reforhandles om Sarajevos status. Ifølge USAs sjefsforhandler for Bosnia, viseuteenriksminister Richard Holbrooke, er det utelukket at det kan foretas endringer i avtalen.

For Karadzic betyr fred i Bosnia en personlig katastrofe. Karadzics politiske liv vil ifølge Dayton avtalen få en brå slutt når avtalen undertegnes, og dermed trer i kraft, i Paris neste måned. I avtalen heter det at personer som er tiltalt for krigsforbrytelser av FN domstolen i Haag, ikke kan stille til valg eller inneha offentlige verv. FN domstolen har tatt ut to tiltaler mot Karadzic blant annet anses han for å være ansvarlig for massakren av flere tusen sivile da den muslimske enklaven Srebrenica falt.

Lider bosanskih Srba Radovan Karadžić, koji je optužen za najteže oblike ratnih zločina, desperatno se bori da zadrži svoju poziciju na vlasti. U jednom intervjuu, objavljenom u ponedjeljak, on je još jednom zaprijetio krvoprolićem, ako se bude pokušalo sa njegovim hapšenjem. Prijetnja je

protumačena kao pokušaj prepadanja američkog Kongresa koji je već spreman da pošalje vojnike u sklopu NATO snaga u Bosnu. Odlučujuće za mirovni plan je da američki vojnici učestvuju u ovoj operaciji.

Karadžić pokušava minirati mirovni sporazum zahtijevajući ponovne pregovore o statusu Sarajeva. Prateći šefa američkog pregovaračkog tima, zamjenika ministra vanjskih poslova Richarda Holbrooka, ne postoji mogućnost nikakvih izmjena sporazuma.

Za Karadžića osobno mir u Bosni znači katastrofu. Karadžićev politički život će se završiti odmah nakon potpisivanja Dejtonskog sporazuma i njegovog stupanja na snagu u Parizu sljedećeg mjeseca. U sporazumu stoji da osobe koje su optužene za ratne zločine od strane Suda UN-a u Hagu ne mogu učestvovati na izborima niti mogu obnašati neku od javnih funkcija. Sud UN-a već ima dvije optužnice protiv Karadžića. On je, između ostalog, optužen da je odgovoran za masakr nekoliko hiljada civila prilikom pada muslimanske enklave Srebrenica.

Dato/Datum: 29. 11. 1995.

Tittel/Naslov: **Hånler av FN domstolen / Ruga se Sudu UN-a**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Radovan Karadzic, de bosniske serbernes lunefulle politiske leder, har truet med et "blodbad" hvis noen forsøker å arrestere ham eller den militære øverstkommanderende, general Ratko Mladic, og utlevere dem til FNs krigsforbryterdomstol i Haag.

Karadzic er - i hver fall utad – overbevist om at han aldri vil bli trukket til ansvar for ugjerninger i Bosnia.

I første omgang flirer Radovan Karadzic av fredsavtalen for Bosnia og dens bestemmelser at han og alle andre mistenkt for krigsforbrytelser skal trekke seg fra alt offentlig liv.

Jeg er serbisk Bosnias folkevalgte president og bare min egen befolkning kan avsette meg, sier han.

Fredsavtalen har ingen bestemmelser om at de skal utleveres til domstolen i Haag. De kan leve relativt uhindret i den serbiske delen av

Bosnia, men i det øyeblikk de setter foten på fremmed jord er alle FNs medlemsland og Interpol forpliktet til å arrestere dem.

Vi får kanskje ikke dømt krigsforbrytere med det aller første, men tiltalen mot dem foreldes ikke. Den vil fofølge dem resten av livet, sier juristen som minner om at Argentina nylig har utlevert en tysk SS offiser til Italia, - et halvt århundre etter andre verdenskrigs slutt.

Radovan Karadžić, kapriciozni politički lider bosanskih Srba, zaprijetio je "krvoprolieem" ako neko pokuša da uhapsi njega ili komandanta vojske, generala Ratka Mladića i isporuči ih sudu UN-a za ratne zločine u Hagu.

Karadžić je – u svakom slučaju – uvjeren da on nikada neće odgovarati za zlodjela u Bosni.

U prvi mah on se samo ceri na odredbu mirovnog sporazuma po kojoj se on i drugi optuženi za ratne zločine moraju povući iz javnog života.

"Ja sam legalno izabrani predsjednik bosanskih Srba i samo moj narod može me smijeniti", kaže on.

Mirovni sporazum nema nikakvu odredbu o tome da se oni isporučuju Sudu u Hagu. Oni mogu živjeti relativno neometano u srpskom dijelu Bosne, ali onog trenutka kada stanu na tlo drugih zemalja sve članice UN-a, kao i Interpol imaju obavezu da ih uhapse.

"Mi možda nećemo osuditi sve ratne zločince, ali optužba za njihova djela nikada ne zastarijeva. To će ih pratiti do kraja života", kaže pravnik koji podsjeća na to da je Argentina isporučila njemačkog SS-officira Italiji – pola stoljeća nakon završetka Drugog svjetskog rata.

Dato/Datum: 29. 11. 1995.

*Tittel/Naslov: **Glitrende appell fra Clinton / Blistav Clintonov apel***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Klaus Justsen

Resyme/Sažetak:

Amerikanerne er nå parate til å støtte sin president Bill Clinton, når han nå vil sette 20.000 av USAs unge kvinner og menn i spissen for NATOs store fredsoperasjon i Bosnia. Presidenten har også håp om at kongressen i løpet av noen uker gir ham den nødvendige støtte.

I bestrebelsene på at å få landsmennene til å støtte hans beslutning om å sende 20.000 mann til Bosnia innrømte han at oppgaven ikke er uten risiko.

Men der er situasjoner der Amerika, og kun Amerika, kan og skal sikre freden. Talen fra det ovale rommet appellerte til amerikanernes idealisme.

Vi kan ikke stanse alle kriger for all evighet, men vi kan stanse noen. Vi kan ikke redde alle kvinner og barn, men vi kan redde mange av dem. Vi kan ikke gjøre alt, men vi må gjøre hva vi kan, sa Clinton.

Amerikanci su spremni da podrže svog predsjednika Billa Clintona u njegovoj namjeri da pošalje 20.000 američkih mladih muškaraca i žena koji će predvoditi veliku operaciju NATO-a u mirovnoj operaciji u Bosni. Predsjednik se nada da će mu Kongres u narednih nekoliko sedmica dati neophodnu podršku.

U nastojanju da dobije podršku američkih građana za slanje 20.000 vojnika u Bosnu, predsjednik je priznao da ta operacije nije bez rizika. Ali to je situacija u kojoj Amerika i samo Amerika može osigurati mir. Govorom iz ovalnog kabineta apeliralo se na američki idealizam.

”Mi ne možemo zaustaviti sve ratove za sva vremena, ali možemo zaustaviti neke od njih. Mi ne možemo spasiti sve muškarce i žene, ali možemo spasiti neke od njih. Mi ne možemo učiniti sve, ali moramo uraditi ono što možemo”, izjavio je Clinton.

Dato/Datum: 29. 11. 1995.

Tittel/Naslov: NATO ledere treffer siste forberedelser / Lideri NATO-a izvršili posljednje pripreme

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Natos forsvarsministre er fullt enige om en raskest mulig utplassering av 60.000 mann under Natos kommando til Bosnia. Det ble i går kveld også oppnådd en prinsippavtale med den russiske forsvarminister om russisk deltakelse i styrken.

Når det gjelder alle politiske beslutninger blir de truffet av Natos faste råd i Brussel. De 16 Nato landene og Russland danner en egen komite, der russiske innspill skal høres og vedtak drøftes. Men de endelige beslutninger blir bare truffet av Nato rådet.

Ministri odbrane zemalja članica NATO-a su potpuno saglasni za što brže raspoređivanje 60.000 ljudi pod komandom NATO-a u Bosni. Sinoć je postignut principijelni sporazum sa ruskim ministrom odbrane o učešću ruskih snaga u ovoj operaciji.

Sve političke odluke donesene su u sjedištu NATO-a u Brusselu. 16 članica NATO-a i Rusija čine jedinstven Komitet gdje će se čuti i ruska uloga, a odluke će se razmatrati. Međutim, konačne odluke će donositi Savjet NATO-a.

Dato/Datum: 29. 11. 1995.

Tittel/Naslov: ***En liten og grå sadist / Mali bezlični sadist***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

I fengselscelle i Haag sitter den 39 år gamle bosniske serberen Dusan Tadic og venter på at FNs krigsforbryterdomstol skal fortsette rettsaken mot ham.

Domstolen har hittil tiltalt 52 personer fra eks Jugoslavia for krigsforbrytelser, men det er bare Tadic som dommerne har i sin varetekt. Domstolen kan ikke dømme noen in absentia. Det betyr at den tiltalte rent fysisk må være til stede i rettssalen.

Da rettssaken mot Tadic begynte i april i år tegnet det seg et bilde av en liten grå og ubetydelig mann, men i følge etterforskningen og vitneutsagn var Dusan Tadic herre over liv og død i fangeleiren Omarska i Bosnia. Domstolens sjefsanklager Richar Goldstone betegner stedet som en "dødsleir".

Hanne Sophie Greve, lagdommer i Bergen og tidligere etterforsker for krigsforbryterdomstolen, mener at Tadic saken kan bli en prøve på om domstolen er liv i laga.

U jednoj ćeliji zatvora u Hagu sjedi 39-godišnji bosanski Srbin Dušan Tadić i čeka da Sud UN-a za ratne zločine nastavi proces protiv njega.

Sud u Hagu je do sada optužio 52 osobe iz bivše Jugoslavije za ratne zločine, ali je samo Tadić u pritvoru. Sud ne može suditi *in absentia*, što znači da optuženi mora biti fizički prisutan u sudnici.

Sudski postupak protiv Tadića počeo je u aprilu ove godine, kada smo imali priliku vidjeti malog sivog i beznačajnog čovjeka, ali prateći istražitelje i svjedočenja, Dušan Tadić je bio gospodar života i smrti u koncentracionom logoru Omarska u Bosni. Predsjednik Suda, Richard Goldstone označio je to mjesto kao "logor smrti".

Hanne Sophie Greve, advokatica iz Bergena i ranija istražiteljica Suda za ratne zločine je mišljenja da je postupak protiv Tadića proba da se vidi da li je Sud sposoban za ovakve procese.

Dato/Datum: 29. 11. 1995.

Tittel/Naslov: **Clintons fred / Clintonov mir**

Side/Strana: 30.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

Dayton avtalen gav USAs president en ny utenrikspolitisk seier, om vi her ser vekk fra diskusjonen om avtalens innhold, altså den ventede fredens kvalitet. Clinton hadde investert sin lederprestisje i initiativet som endte i Dayton, Ohio. USA skulle få slutt på Balkan krigen.

Verden har gitt Clinton både seier og nederlag. Man pleier å si at når den amerikanske presidenten har det vanskelig hjemme, slår han seg på utenrikspolitikken, hvor han så gjerne finner et eller annet han kan imponere med.

Bosnia er ikke Kuwait. Avtalen fra Dayton kalte på det allmenne igjen, men Clinton må gi det allmenne en amerikansk drakt. Det er likevel overkommelig, for Clinton knytter USAs rolle til - nettopp – USAs rolle. En stormakt, supermakt, som abdiserer fra den internasjonale politikken er ikke lenger en stormakt. USA skal fortsatt ikke opptre som verdenspoliti, men må sikre freden på Balkan både fordi det har mer å tjene på den rollen enn på passivitet, og fordi krigen har vært grusom (som kriger flest). Men Somalia får presidenten til å love tidsbegrensning: Ett år på Balkan er nok.

Med avtalen om Bosnia fikk Slobodan Milosevic en fredsavtale for Serbia og seg selv. Han belønnes. Mens Bill Clinton måtte be USA om å få applaus for et diplomati som innebar amerikanske soldater til enda et konfliktområde.

Dejtonski mirovni sporazum dao je predsjedniku SAD-a novu vanjskopolitičku pobjedu, ako ne ulazimo u diskusiju o sadržaju sporazuma i očekivanom kvalitetu koji dolazi sa mirom. Clinton je investirao svoj prestiž lidera i njegova inicijativa je završila u Daytonu, u Ohaju. SAD će odrediti kraj rata na Balkanu.

Svijet je Clintonu dao i pobjedu i poraz. Čovjek obično kaže: kada američki predsjednik ima problema kod kuće onda se on okrene vanjskoj politici gdje nalazi nešto sa čime može imponirati.

Bosna nije Kuvajt. Sporazum iz Daytona pozvao je na ono što je zajedničko, s tim da Clinton mora onom zajedničkom dati američki dres. To je ipak izvodljivo, jer Clinton povezuje ulogu SAD-a sa – upravo – ulogom SAD-a. Velika sila, super sila, koja abdicira iz međunarodne politike i nije velika sila. SAD neće nastaviti biti svjetski policajac, ali će osigurati mir na Balkanu i tako će više zaraditi nego svojom pasivnošću, jer rat je bio užasan (kao uostalom i većina ratova). Somalija je dobila obećanje od predsjednika i ono se tiče vremenskog ograničenja: godina dana na Balkanu je dovoljna.

Sporazumom o Bosni Slobodan Milošević je dobio mirovni sporazum za Srbiju i za sebe lično. On je nagrađen, a Clinton je morao da moli SAD za aplauz zbog diplomatije koja šalje američke vojnike u još jednu konfliktnu zonu.

Dato/Datum: 30. 11. 1995.

Tittel/Naslov: ***Fromme fredsonsker / Blage želje za mir***

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

USAs president Bill Clinton roste onsdag ledere som er villige til å ta sjanser for å oppnå fred. Bakgrunnen for uttalelsen var de nye fredshåpene for Nord Irland og Bosnia.

I en tale til det britiske parlamentet sa Clinton at verden ser begynnelsen på en ny epoke, der man ikke lenger oppfordrer til våpenbruk, men krever fred.

Predsjednik SAD-a Bill Clinton hvalio je, u srijedu, lidere koji su voljni dati šansu za uspostavu mira. Osnova za ovakav njegov odnos bile su nove mirovne nade za Sjevernu Irsku i Bosnu.

U jednom govoru pred britanskim Parlamentom Clinton je rekao da svijet s nadom gleda na početak nove epohe u kojoj se neće koristiti oružje nego zahtijevati mir.

Dato/Datum: 30. 11. 1995.

Tittel/Naslov: **Tusen nordmenn til Tuzla/Hiljadu Norvežana kreće u Tuzlu**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Norge kommer til å delta med ett tusen mann i den fredsovervåkende styrken under Nato kommando som i de neste ukene rykker inn i Bosnia. Totalt kommer styrken opp i 60.000 mann, over 40.000 av dem fra USA, Frankrike og Storbritannia.

De fleste av nordmennene er i dag FN soldater i Tuzla i det nordlige Bosnia. Der vil de også være stasjonert i tiden framover.

Norveška će učestvovati sa hiljadu svojih vojnika u sklopu snaga koje će od iduće sedmice nadgledati mir u Bosni, a koje će biti pod komandom NATO-a. Ukupno će biti 60.000 vojnika, od toga više od 40.000 iz SAD-a, Francuske i Velike Britanije.

Većina Norvežana već su vojnici UN-a smješteni u Tuzli, na sjeveru Bosne, i oni žele tamo i ostati stacionirani.

Dato/Datum: 30. 11. 1995.

Tittel/Naslov: **Clinton tar også Nord Irland / Clinton uzima Sjevernu Irsku, također**

Side/Strana: 22.

Forfatter/Autor: Lederartikkel/Urednički komentar

Resyme/Sažetak:

Bill Clinton vil ha mest mulig fred med seg inn i den neste presidentvalgkampen. Bosnia har fått en avtale, Midtøsten sågar en prosess, og i går møtte London Clinton med litt fremgang igjen i Nord Irland.

Bill Clinton se najviše zalaže za mir koji će mu koristiti u sljedećim izborima. Bosna je dobila sporazum. Bliski Istok je na putu, a Sjeverna Irska, sudeći po onome što je Clinton vidio jučer u Londonu, slabo napreduje.

Dato/Datum: 2. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **Startet egen Bosnia aksjon /**

Započeo sopstvenu akciju za Bosnu

Side/Strana: 4.

Forfatter/Autor: Åsmund Egeland

Resyme/Sažetak:

På en uke har landpostbud Nora Mykkeltvedt fra Bolstadøyri alene stått for innsamlig av 105 sekker brukte klær til krigsrammede i Bosnia. – Jeg ville gjerne gi noe, men det fantes ingen innsamlingsaksjon. Så da fikk jeg starte en aksjon selv, sier Nora Mykkeltvedt til Bergens Tidende.

Nora Mykkeltvedts jobb som landpostbud på Bolstadøyri har hjulpet henne under innsamlingsaksjonen. Hun forfattet et brev som hun leverte til alle de 108 husstandene. Folk ble spurt om de ikke hadde litt brukt tøy å avse. Hun hentet like godt tøyet samtidig som hun leverte posten. En dag hadde hun 20 sekker i bilen på en gang. Noen leverte også tøyet hjem til henne.

Senere denne måneden reiser en julekonvoi med 30 lastebiler fra Bergen til Bosnia-Hercegovina og Kroatia fullastet med klær, sykehusartikler og annen nødhjelp. Og norske barn sender pakker til barn i Bosnia.

Poštarka Nora Mykkeltvedt, iz Bolstadøyria, sakupila je 105 vreća stare odjeće namijenjene za stanovništvo ratom zahvaćene Bosne. "Imala sam veliku želju da poklonim nešto, ali nije bilo humanitarnih akcija. Zbog toga sam odlučila da sama krenem sa jednom ovakvom akcijom", kaže Nora Mykkeltvedt za *Bergens Tidende*.

Nori Mykkeltvedt posao poštara na Bolstadøyriu pomogao je u ovoj akciji. Napisala je jedno pismo koje je isporučila u svih 108 stambenih jedinica. U pismu su ljudi zamoljeni da ako imaju nešto stare odjeće to pripreme za njen sljedeći dolazak. Dok je isporučivala poštu uzimala je i pripremljenu staru odjeću. Jednog dana u njenom autu bilo je 20 vreća punih odjeće. Bilo je onih koji su isporučivali staru odjeću direktno na njenu adresu.

Krajem ovog mjeseca iz Bergena prema Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj uputit će se 30 kamiona punih polovne odjeće, opreme za bolnice i druge vrste pomoći. To norveška djeca šalju pomoć bosanskoj djeci.

Dato/Datum: 4. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **700 amerikanske soldater til Bosnia / 700 američkih vojnika kreće u Bosnu**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

En av de nærmeste dagene setter de første 700 amerikanske soldatene kursen for Bosnia, og i løpet av uka vil NATOs utenriks og forsvarministre møtes for å godkjenne hele styrken som skal sikre freden på Balkan.

Møtet vil bli en sjelden opplevelse. Ikke siden 1966 har forsvars og utenriksministrene i alliansen møttes til felles diskusjon.

Den gigantiske NATO styrken på tilsammen 60.000 soldater døpt IFOR (implementation force) skal ledes av den amerikanske generalen George Joulwan. Tirsdag skal han orientere NATO ministrene om hovedtrekkene i operasjonen.

Under sitt opphold i Tyskland i helgen talte president Bill Clinton til noen av soldatene som skal være med i den flernasjonale styrken til Bosnia.

U narednih nekoliko dana prvih 700 američkih vojnika kreće prema Bosni, a do kraja sedmice ministri vanjskih poslova i ministri odbrane zemalja članica NATO-a sastaje se kako bi usaglasili sastav cijelog kontingenta koji će osiguravati mir na Balkanu.

Sastanak će biti rijedak događaj. Naime, od 1966. godine nisu se na zajedničkom sastanku našli ministri vanjskih poslova i ministri odbrane zemalja članica NATO-a.

Gigantskim NATO jedinicama, koje će ukupno brojati 60.000 vojnika, nazvanim IFOR (implementation force – snage za izvršavanje), komandovat će američki general George Joulwan. U utorak će Joulwan informisati ministre NATO-a o osnovnim odredbama operacije.

Za vrijeme svog boravka u Njemačkoj predsjednik Bill Clinton govorio je jednom dijelu vojnika koji će učestvovati u sastavu međunarodnih snaga u Bosni.

Dato/Datum: 4. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **EU/USA samarbeid åpent for Norge / EU - SAD saradnja otvorena za Norvešku**

Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AP

Resyme/Sažetak:

EU og USA undertegnet søndag en transatlantisk samarbeidsavtale om handel, fredsbevarende operasjoner og bekjempelse av kriminalitet. Samarbeidet er også åpent for Norge, Island og Canada, slo den spanske statsministeren Felipe Gonzales fast.

USAs president Bill Clinton skrev under avtalen sammen med Felipe Gonzales og EU komisjonens leder Jacques Santer etter å ha holdt et møte med Natos kommende generalsekretær, spanias utenriksminister Javier Solana. Clinton og Solana drøftet også Nato styrken i Bosnia. Clinton beskrev søndagen som en svært viktig dag for EU og det transatlantiske samarbeidet.

EU i SAD potpisale su, u nedjelju, Transatlantski sporazum o trgovini, mirovnim operacijama i suzbijanju kriminaliteta. Saradnja je otvorena i za Norvešku, Island i Kanadu, naglasio je španski premijer Felipe Gonzales.

Predsjednik SAD-a Bill Clinton potpisao je u nedjelju sporazum zajedno sa Felipe Gonazalesom i predsjednikom Evropske komisije Jacquesom Santerom, nakon sastanka koji je imao sa budućim generalnim sekretarom NATO-a, španskim ministrom vanjskih poslova, Javierom Solanom. Clinton i Solana također su razgovarali o NATO snagama u Bosni. Clinton je opisao nedjeljni sastanak veoma važnim za EU i transatlantsku saradnju uopće.

Dato/Datum: 4. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **Usikker kurs mot fred / Nesiguran kurs prema miru**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Tiltalte krigsforbrytere og væpnede kriminelle bander utnytter den uklare situasjonen rundt den bosniske fredsavtalen. Væpnede kroater i militær uniform har brent og plyndret husene i Mrkonjić Grad og Sipovo i et område som etter planen skal leveres tilbake til de bosniske serberne.

Den bosniske serberlederen Radovan Karadzic og hans militærsjef Ratko Mladic har forkastet fredsavtalen fordi serbisk kontrollerte forsteder til Sarajevo skal legges under muslimsk kroatisk regjeringskontroll. Vi går ikke med på at vårt folk skal leve under slakternes regime, og vi krever en rettferdig løsning, særlig for Sarajevo, sa Mladic på et folkemøte lørdag.

Sjefen for de franske styrkene i Sarajevo området uttalte seg i forrige uke fritt om problemene han forutseter når det gjelder å sette fredsavtalen ut i livet i Sarajevos forsteder.

Han sa at tusenvis av serbere vil brenne sine hjem og flykte framfor å leve under et muslimsk-kroatisk styre.

Optuzeni ratni zločinci i oružane kriminalne bande koriste nejasnu situaciju oko bosanskog mirovnog sporazuma. Tako naoružani Hrvati, u vojnim uniformama, pale i pljačkaju kuće u Mrkonjić Gradu i Šipovu, područjima koja po planu treba da pripadnu bosanskim Srbima.

Lider bosanskih Srba Radovan Karadžić i njegov vojni šef Ratko Mladić odbili su mirovni sporazum zbog toga što dijelovi Sarajeva pod

srpskom kontrolom treba da se stave pod kontrolu muslimansko-hrvatske vlade. "Mi ne pristajemo da naš narod živi pod režimom svojih ubica i zahtijevamo pravedno rješenje, naročito za Sarajevo", izjavio je Mladić na jednom mitingu održanom u subotu.

Šef francuskih snaga u Sarajevu izjavio je prošle sedmice da on ne želi da preuzme odgovornost za implementaciju sporazuma u predgrađima Sarajeva. On je izjavio da će hiljade Srba zapaliti svoje kuće prije nego što napuste dijelove grada koji će biti pod muslimansko-hrvatskom kontrolom.

Dato/Datum: 4. 12. 1995.

Tittel/Naslov: ***Farligere enn atombomber / Opasnije od atomskih bombi***

Side/Strana: 18.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

Når Bill Clinton skyver på partene i Midøsten, sier at han har skaffet Bosnia den beste avtalen som var mulig og opptrer som fredsfyrste også i Belfast, vet han at utenrikspolitikk alene ikke gir ham gjenvalg neste år som USAs president, dersom innenrikspolitikken svikter.

Kada se Bill Clinton obraća partnerima na Bliskom Istoku on kaže da je Bosni omogućio najbolji mogući sporazum. On nastupa kao kralj mira u Belfastu, a ne zna da mu samo vanjska politika, sa problemima na unutrašnjem planu, neće omogućiti ponovni izbor za predsjednika SAD-a.

Dato/Datum: 5. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **Giver konferanse for Bosnia utsatt/Odgođena Donatorska konferencija o Bosni**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Per Christiansen

Resyme/Sažetak:

De økonomiske forpliktelsene som følger av fredsavtalen i Bosnia er enorme, og de store bidragsyterne synes ikke å bli enige om hvor mye hver av dem skal bidra med.

Både USA og Japan, som ifølge EU bør bidra med en tredel hver av de 20 milliarder kroner det er snakk om, er ikke rede til å påta seg så store utlegg. Diskusjonen om fordelingen av byrdene trenger åpenbart mer tid, og av frykt for å fokusere klimaet går tunge EU land som Frankrike, Storbritannia og Tyskland inn for å utsette giver konferansen til en gang på nyåret.

Komisjonen har regnet ut at gjenoppbyggingen av Bosnia og Kroatia vil koste rundt 40 milliarder over en femårsperiode, og mener at EU, Japan og USA bør bidra med halvparten og tegne seg for en tredel hver. Den andre halvparten skal etter planen skaffes til veie gjennom internasjonale finansinstitusjoner som Verdensbanken og Den europeiske investeringbank.

Ekonomiske obaveze, koje su sastavni dio mirovnog sporazuma o Bosni, su enormne tako da glavni učesnici u obnovi zemlje nisu saglasni o tome koliko ko od njih treba da učestvuje u tome.

I Japan i SAD koje će, prateći EU, učestvovati sa jednom trećinom od ukupno 20 milijardi kruna, nemaju strah da preuzmu vodeću ulogu u obnovi. Diskusija o raspodjeli opterećenja traži očigledno vremena zbog straha da glavne zemlje EU, kao što su Francuska, Velika Britanija i Njemačka, još uvijek nisu spremne za donatorsku konferenciju.

Komisija za obnovu je izračunala da će obnova Bosne i Hrvatske koštati oko 40 milijardi kruna za narednih pet godina i članovi komisije su mišljenja da EU, Japan i SAD moraju učestvovati sa polovinom predviđene cifre, svaka po jednu trećinu. Druga polovina potrebnih sredstava obezbijedit će se kroz međunarodne finansijske institucije, kao što je Svjetska banka i Evropska investiciona banka.

Dato/Datum: 5. 12. 1995.

Tittel/Naslov: ***Blikket vendes mot gjenoppbyggingen / Pogled usmjerem prema obnovi***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Samtidig som den første gruppen med Nato soldater i går kom til Sarajevo og Split i Kroatia, samles i dag og i morgen Natos utenriks og forsvarministre i Brussel for formelt å godkjenne tidenes største Nato operasjon.

Etter at alle militære tiltak i den gigantiske operasjonen er avklart, retter nå oppmerksomheten seg mot den sivile delen av avtalen og gjenoppbyggingen av Bosnia.

London konferansen skal utpeke en leder for iverksettelsen av de sivile delene av fredsavtalen. Eneste kandidat er så langt EUs fredsmegler for Bosnia, den tidligere svenske statsministeren Carl Bildt. Angivelig skal Bildt nå være i til om han vil påta seg denne oppgaven.

Dok su prve grupe vojnika NATO-a dolazile u Sarajevo i Split u Hrvatskoj, u Brusselu je počelo okupljanje ministara vanjskih poslova i ministara odbrane zemalja članica NATO-a s ciljem odobravanja najveće operacije NATO-a.

Nakon što su sve vojne tačke ove gigantske operacije razjašnjene, sada se pažnja usmjerava prema civilnom dijelu sporazuma i obnovi Bosne.

Londonska konferencija će predložiti lidera koji će biti u stanju sprovesti u djelo civilni dio mirovnog sporazuma. Jedini kandidat je već duže vrijeme posrednik EU za Bosnu, raniji švedski premijer Carl Bildt. Na njemu je da se sada izjasni da li prihvata ovaj zadatak.

Dato/Datum: 5. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **Tilbake til det "normale" / Nazad u "normalu"**

Side/Strana: 20.

Forfatter/Autor: Jørgen Ullerup

Resyme/Sažetak:

En kjempeutgave av det serbiske trikolore – flagget vaier utenfor rådhuset i de bosniske serbernes største by, Banja Luka. Tre og et halvt års krig er slutt, men drømmen om Stor Serbia lever videre. I gatene blant de krigstrette soldatene og inne på borgermesterkontoret, hvor rekkene med papirbunker vitner om en en krigstrett og nedslitt administrasjon.

- Vi får et samlet Bosnia i to deler, smiler borgermester Predrag Radic. Han er utdannet økonom og betegnes ofte som en av fremtidens menn. Han er moderat og er en populær borgermester blant serberne i Banja Luka. Byen som er favoritt til å bli den nye hovedstaden i Republika Srpska. Han gir ikke et samlet Bosnia store sjanser til å overleve. Som før ønsker de bosniske serberne å bli underlagt moderlandet Serbia.

Fremdeles er det målet. Dayton avtalen gir Republika Srpska en mulighet til å inngå et nært samarbeid med Serbia, på samme måte som føderasjonen av muslimer og kroater kan inngå en avtale med Kroatia. Jeg tror kroatene på et tidspunkt vil forlate føderasjonen og slutte seg til Kroatia. Vi vil slutte oss til Serbia, og muslimene får en liten stat i midten. Vi må nok hjelpe dem med å grave en tunnel ut til havet, sier borgermesteren.

- Selfølgelig er det vanskelig å juble over fredsplanen. I det vestlige Bosnia mistet vi 13 serbiske kommuner. Kan det vurderes som positivt at man får amputert sine lemmer? Spør borgermesteren og gir selv svaret: - Alternativet er enda verre. Det er krig, og vi har hatt nok krig her. Dessuten er heller ikke muslimene og kroatene fornøyd.

Selv ser han som sagt Bosnia som et umulig prosjekt på lang sikt. For hvordan kan en stat ha to hærer, to politistyrker og flere forskjellige valautaer? Fredsplanen er dessuten uklar når det gjelder flyktingenes stemmerett og serbernes fremtid i Sarajevo. Også korridoren til den muslimske enklaven Gorazde vil romme en permanent risiko for nye konflikter. Han tror konfliktene mellom muslimene og kroatene om retten til deres halvdel av Bosnia, vil bli de verste.

Uansett fredsavtalen som er inngått i de bosniske serbernes største by, Banja Luka, lever drømmen om Stor Serbia videre, skriver Jørgen Ullerup.

Velika srpska trobojnica vihori se ispred Palate pravde u bosansko-srpskom najvećem gradu Banjoj Luci. Rat koji je trajao tri i po godine je završen, ali san o velikoj Srbiji živi i dalje. Na ulicama su umorni vojnici, a u kancelariji gradonačelnika hrpe papira govore i o ratnom umoru administracije.

”Dobili smo cijelu Bosnu iz dva dijela”, smije se gradonačelnik Predrag Radić. On je ekonomista po obrazovanju i na njega se računa kao čovjeka budućnosti. On je umjeren i popularan gradonačelnik među Srbima u Banjoj Luci, gradu koji je favorit da bude novi glavni grad Republike Srpske. On ne daje velike šanse cjelovitoj Bosni da preživi. Kao i prije, bosanski Srbi žele priključenje Bosne majci Srbiji.

To je još uvijek cilj. Dejtonski sporazum daje Republici Srpskoj mogućnost da ostvari jake veze sa Srbijom na isti način kao što Federacija Muslimana i Hrvata može ostvariti sporazum sa Hrvatskom. “Ja mislim da će u nekom vremenu Hrvati napustiti Federaciju i priključiti se Hrvatskoj. Mi ćemo se priključiti Srbiji, a Muslimani će dobiti malu državu u sredini. Mi ćemo im pomoći da iskopaju tunel do mora”, kaže gradonačelnik.

”Naravno, teško je proslavljati mirovni sporazum. U zapadnoj Bosni izgubili smo 13 srpskih opština. Može li se prihvatiti kao pozitivna činjenica amputiranje udova?” Pita se gradonačelnik i daje odgovor: “Alternativa je još gora. To je rat, a mi smo imali dovoljno rata ovdje. Pored toga, ni Muslimani ni Hrvati nisu zadovoljni.” On lično vidi Bosnu kao nemogući projekt na duge staze. “Kako jedna država može imati dvije vojske, dvije policije i više valuta? Mirovni sporazum je pored toga nejasan kada je u pitanju pravo glasa izbjeglica kao i budućnost Srba u Sarajevu. Također, koridor prema muslimanskoj enklavi u Goraždu permanentno će biti rizik za izazivanje novih konflikata. Konflikta između Muslimana i Hrvata o njihovim pravima na pola Bosne bit će stalni.”

“Bez obzira na mirovni sporazum koji je zaključen u bosanskom srpskom najvećem gradu Banjoj Luci i dalje živi san o velikoj Srbiji”, piše Jørgen Ullerup.

Dato/Datum: 6. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **Fransk Nato "kupp" / Francuski NATO "udar"**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Den franske regjeringen "kuppet" Natos utenriksministermøte i Brussel i går med meldingen om at landet vil vende delvis tilbake til det militære samarbeidet i alliansen. Andre viktige temaer kom i bakgrunnen.

Dagsordenne var fullpakket da utenriksministerne fra 16 Nato land med like mange forsvarministre på slep i går samlet seg i Brussel for formelt å ansette Natos nye generalsekretær, den spanske utenriksministeren Javier Solana, gi sitt siste og endelige ja til den store militære operasjonen i Bosnia og drøfte utvidelsen av Nato østover. Men det ble franskmennene som la beslag på en stor del av tiden.

"Udar" francuske vlade na sastanku ministara vanjskih poslova, održanog jučer u Brusselu, ticao se poruke da Francuska želi da se povuče iz vojne saradnje u Alijansi. Druge teme pale su u drugi plan.

Dnevni red bio je potpuno kada su se ministari 16 zemalja, članica NATO-a, sa isto toliko ministara odbrane, jučer okupili u Brusselu da i formalno postavljaju novog generalnog sekretara NATO-a, španskog ministra vanjskih poslova Javiera Solanu. On sam je dao svoje zadnje konačno DA za veliku vojnu operaciju u Bosni i saglasnost za razmatranje proširenja NATO-a na istok. Međutim, Francuzi su bili ti koji su kočili cijelo vrijeme.

Dato/Datum: 7. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **Krigsforbrytere jages ikke / Ratni zločinci se ne hvataju**

Side/Strana: 12.

Forfatter/Autor: Per Christensen

Resyme/Sažetak:

Nato vil holde en lav profil overfor krigsforbrytere i Bosnia. USA vil ikke jakte på ettersøkte, og får støtte fra de øvrige Nato landene i sin tolkning av Dayton avtalen.

USA mener i korthet at IFORs hovedoppgave i henhold til Dayton avtalen er å holde de stridende parter fra hverandre, slik at gjenoppbyggingen i Bosnia kan skje i fred. Det ligger ifølge Christopher utenfor Natos oppgave å innlede noen aktiv jakt på krigsforbrytere, og IFOR kommer derfor ikke til å gjøre annet å gripe fatt i dem som man nærmest snubler over.

USAs klare avvisning av alle former for jakt på krigsforbrytere bygger på de blodige erfaringene amerikanerne høstet i Somalia i 1994, da amerikanske soldater uten hell forsøkte å få fatt i milits lederen Mohammed Aideed. Dessuten har Karadzic og Mladic flere titusen menn under våpen og truer med Beirut liknende tilstander dersom IFOR setter i gang en klappjakt.

NATO će se držati po strani kada su u pitanju optuženi za ratne zločine u Bosni. SAD neće hapsiti optužene, a za to su dobili podršku vodećih zemalja NATO-a u njihovom tumačenju Dejtonskog sporazuma.

Kratko rečeno, SAD su mišljenja da je glavni zadatak IFOR-a, koji proizilazi iz Dejtonskog sporazuma, držanje zaraćenih strana na distanci tako da se obnova u Bosni može odvijati u miru. Prateći Christophera, koji kaže da "nije zadatak NATO-a da hapsi optužene ratne zločince", što znači da IFOR može samo okrenuti leđa ako slučajno naleti na neke od ovih osoba.

Jasna distanca SAD-a od hapšenja ratnih zločinaca zasniva se na krvavom iskustvu koje imaju Amerikanci iz Somalije, 1994. godine, kada su američki vojnici pokušali uhapsiti lidera milicije Mohammeda Aideeda. Osim toga, Karadžić i Mladić imaju hiljade naoružanih ljudi oko sebe koji prijete Bejrutom, ako IFOR pokuša sa nekom akcijom hapšenja.

Dato/Datum: 7. 12. 1995.

Tittel/Naslov: ***Vikar for Stoltenberg i København /
Zamjenik za Stoltenberga u Kopenhagenu***

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Det er fortsatt uklart når FN megler Thorvald Stoltenberg kan avslutte sitt engasjement i det tidligere Jugoslavia. I går tiltrådte ambassadør Jan Arvesen som "vikar ambassadør" ved den norske ambassaden i København.

Det synes ikke å herske et øyeblikks tvil om at det Stoltenberg blir den nye norske ambassadøren i København. Han har selv gitt klart uttrykk for at han ønsker å avslutte sin lange diplomatiske karriere her. Ikke minst av hensyn til familien.

Još uvijek je nepoznato kada će pregovarač UN-a Thorvald Stoltenberg završiti svoj angažman u bivšoj Jugoslaviji. Jučer je ambasador Jan Arvesen postavljen kao "zamjenik ambasadora" u norveškoj ambasadi u Kopenhagenu.

Nema nikakve sumnje da će Stoltenberg biti novi norveški ambasador u Kopenhagenu. On lično je poslao jasne signale da želi završiti svoju dugu diplomatsku karijeru upravo ovdje. Između ostalog, iz porodičnih razloga.

Dato/Datum: 7. 12. 1995.

Tittel/Naslov: ***Fransk vending med perspektiv /
Francuski zaokret sa perspektivom***

Side/Strana: 26.

Forfatter/Autor: Lederartikkel/Urednički komentar

Resyme/Sažetak:

Fra før vet vi at Jacques Chirac trenger atombomber. Nå sier hans utenriksminister at Frankrike fortsatt også behøver Nato for å synes og at det heller får koste litt militært samarbeid igjen. For tidene skifter. Bra nok.

På den andre siden fortsetter det å være slik at Natos militære styrke gir Natos politiske rolle, ja en rolle i det hele tatt. Derfor overtar Nato etter FN i Bosnia.

Još odranije je poznato da Jacques Chirac treba atomsku bombu. Sada njegov ministar vanjskih poslova izjavljuje "da Francuska ima potrebu za NATO-om i to košta malo vojne saradnje. Vrijeme se mijenja. To je dobro.

Na drugoj strani vojne snage NATO-a daju političku ulogu NATO-u. Zbog toga NATO preuzima od UN-a u Bosni.

Dato/Datum: 8. 12. 1995.

*Tittel/Naslov: **Serbere raser mot freden / Srbi bjesne na mir***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-AP

Resyme/Sažetak:

Flere tusen bosniske serbere sverget torsdag at de er villige til å "dø for Sarajevo". De trampet på det amerikanske flagget og sa at bosniske muslimer bare vil få komme inn i de serbisk kontrollerte delene av hovedstaden over deres lik.

De bosniske serberne er rasende over fredsplanen for Bosnia som er kommet i stand etter forhandlinger i Dayton i USA. Serberne nekter å underlegges kontroll av det de betrakter som deres dødsfiender.

Rundt 5.000 serbere samlet seg ved Brorskaps og enhetsbroen som knytter forstaden Grbavica sammen med regjeringskontrollerte deler av Sarajevo. Serberne har omdøpt denne broen til "De serbiske krigernes bro", for å markere fiendskapet mot de andre folkegruppene.

Noen av de mest blodige kampene i krigen i Bosnia har rast nettopp i Sarajevo, der frontlinjene også har gått gjennom sivile områder. De serbiske opprørernes ledere har lenge håpet å få beholde deler av byen, men dette håpet brast da partene i krigen ble enige om å godta Dayton avtalen. Der står det at Sarajevo, splittet av krigen, skal bli gjenforent, og legges under kroatisk-muslimsk styre.

Hiljade bosanskih Srba zaklelo se, u četvrtak, da će "umrijeti za Sarajevo". Gazili su američku zastavu i tvrdili da Muslimani u dijelove grada koje oni kontrolišu mogu ući samo preko njih mrtvih.

Bosanski Srbi se ljute na mirovni plan o Bosni, koji je došao nakon pregovora u Daytonu, u SAD. Srbi odbijaju da se stave pod kontrolu onih koje oni doživljavaju smrtnim neprijateljima.

Oko 5.000 Srba okupilo se kod mosta koji povezuje Grbavicu sa dijelom Sarajeva kojeg kontrolišu vlada u Sarajevu. Srbi su prekrstili taj most u "Srpski ratni most", kako bi označili neprijateljstvo prema drugim nacionalnim grupama.

U Sarajevu su u toku najkrvavije borbe do sada vođene u Bosni, a linije fronta idu kroz područja u kojima žive civili. Lideri pobunjenih Srba dugo su bili ubijedeni da mogu zadržati dijelove grada, ali ova nada je nestala nakon što su partneri postigli saglasnost o prihvatanju Dejtonskog ugovora u kojem stoji da će Sarajevo biti jedinstveno i stavljeno pod hrvatsko-muslimansku kontrolu.

Dato/Datum: 8. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **Fredsavtalen brytes / Prekinut Mirovni sporazum**

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

En rekke muslimske familier i det nordlige Bosnia er nylig blitt kastet ut av sine hjem av serbiske flyktninger som selv trenger et sted å bo. Utkastelsen er i direkte strid med Dayton avtalen for Bosnia, opplyste FN kilder torsdag.

Kris Janowski, som er talsmann for FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR), sa at de har fått melding om 60 muslimske familier som er blitt kastet ut av sine hjem i landsbyen Dubrave nord i Bosnia.

Bistandseksperter frykter at fortsatt etnisk rensing kan undergrave alt håp om et multietnisk samfunn i det framtidige Bosnia som arkitektene bak Dayton avtalen måtte ha hatt.

FN kilder meldte også at kroatene gir blaffen i Dayton avtalen mens de fortsetter sin brente jord taktikk i et område i det vestlige Bosnia som Dayton avtalen bestemmer skal overføres til serberne.

Systemet deres er å brenne ned bare fire fem hus per dag fordi de synes å tro at hvis de holder det på det nivået gjør det ikke så stort inntrykk, sa FN talsmannen Chris Vernon.

Fortropper for de 60.000 NATO soldatene som skal utplasseres i Bosnia for å håndheve Dayton avtalen fortsatte torsdag å ankomme Bosnia. To tyske offiserer blant dem var de første tyske soldatene som er med på et internasjonalt oppdrag som kan føre dem inn i stridssituasjoner. De kom til Bosnia dagen etter at Forbundsdagen i Bonn godkjente tysk deltakelse i NATO operasjonen.

Et stort oppbud av mediefolk møtte opp på Tuzla flyplass da de amerikanske fortroppene ankom i går.

Srpske izbjeglice u sjevernoj Bosni, u potrazi za mjestom življenja, izbacile su mnoge muslimanske porodice iz njihovih kuća. Ove radnje su u direktnoj suprotnosti sa Dejtonskim sporazumom, obavijestio je izvor UN-a, u četvrtak.

Kris Janowski, koji je glasnogovornik komesara UN-a za izbjeglice (UNHCR), rekao je "da su oni dobili obavijest o 60 muslimanskih porodica koje su izbačene iz svojih kuća u selu Dubrave, u sjevernoj Bosni".

Eksperti za humanitarnu pomoć su zabrinuti zbog mogućnosti da etničko čišćenje može pokopati nadu u multietničko društvo u budućoj Bosni na čemu su upravo insistirali arhitekti Dejtonskog sporazuma.

Izvori UN-a obavještavaju da Hrvati nastavljaju sa svojom taktikom spaljene zemlje u područjima zapadne Bosne koja je, po odredbama Dejtonskog sporazuma, pripala Srbima.

"Oni imaju razrađen sistem koji se sastoji u paljenju četiri do pet kuća u toku dana misleći da na taj način održavaju nivo i da neće privući veliku pažnju", izjavio je glasnogovornik UN-a Chris Vernon.

Izvidnica za 60.000 NATO vojnika, koji će se smjestiti u Bosni, radi održavanja Dejtonskog sporazuma, stigla je u Bosnu, u četvrtak. Tu su i dvojica njemačkih oficira koji su prvi njemački vojnici na međunarodnom zadatku što im može stvoriti određene poteškoće. Oni su došli u Bosnu nakon što je Parlament u Bonnu odobrio njemačko učešće u NATO operaciji.

Velika grupa novinara okupila se jučer na Aerodromu u Tuzli u trenutku kada je stigla američka prethodnica.

Dato/Datum: 8. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **Flengende kritikk av FN /**

Nasumična kritika od strane UN-a

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali får i rapporten sviende kritikk. Human Rights Watch (HRW) mener at han har vist en sørgelig mangel på evne til å oppfylle FNs forpliktelser med hensyn til å arbeide for menneskerettigheter.

Da de russiske angrepene mot sivile i Tsjetsjenia var på høyden, sa Boutros Ghali til pressen at han ikke hadde noen kommentarer. HRW skriver at det førte til katastrofe i Bosnia da generalsekretæren lot FNs militære øverst kommanderende forhindre NATO i å gjennomføre flyangrep mot Srebrenica. 8.000 muslimske menn og gutter forsvant etter det bosnisk-serbiske stormingen av Srebrenica.

FN får også kritikk for sin mangel på menneskerettsinnsats i en rekke andre land, men Bosnia beskrevet som det verste fordi FNs "eneste svar til ofrene for folkemordet var forsinket humanitær hjelp".

Generalni sekretar UN-a Boutros Boutros Ghali, u jednom od posljednjih izvještaja, bio je izložen oštrim kritikama. Human Rights Watch (HRW) je mišljenja da je žalosno koliko je on pokazao nedostatak moći na planu ispunjavanja obaveza UN-a iz oblasti ljudskih prava.

Kada su ruski napadi na civile u Čečeniji bili na vrhuncu Boutros Boutros Ghali je izjavio novinarima da on nema komentar u vezi s tim. HRW piše da je u Bosni sve završilo u katastrofi kada je generalni sekretar dopustio da vojni komandanti UN-a spriječe NATO da izvrši zračne udare u Srebrenici. Rezultat takve politike je bio nestanak 8.000 muslimanskih muškaraca nakon što su bosanski Srbi provalili u Srebrenicu.

UN su bile izložene kritici zbog njihovog nedovoljnog angažmana za zaštitu ljudskih prava u nizu zemalja, ali Bosna se opisuje kao najgori slučaj jer "jedini odgovor UN-a žrtvama genocida je bilo kašnjenje humanitarne pomoći".

Dato/Datum: 8. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **Kunsten å gjøre seg nødvendig /**

Umjetnost je praviti se neophodnim

Side/Strana: 22.

Forfatter/Autor: Georg Øvsthus

Resyme/Sažetak:

Truslene mot verden kom som før, men nå kommer også en Nato ledet styrke på 60.000 mann til Bosnia etter at Serbias leder godtok en fredsavtale på vegne av alle serbere. Karadzic og Mladic utnyttet det at i fasen før avtalen er formelt undertegnet og fredsstyrken på plass og senere også er ro og orden avhengig av også de bosniske serbernes direkte eller indirekte medvirkning, selv om Milosevic hadde sagt ja for dem.

Noen dager etter Dayton gjenopptok Karadzic og Mladic sine gamle roller og erklærte at bare de bosniske serberne hadde anledning til å fjerne dem. De kunne der og da under enhver omstendighet tale til den bosnisk serbiske engstelsen for hva fredsordningen innebærer for eksempel for serberne i Sarajevos forsteder, dersom den muslimsk dominerte regjeringen overtar der. FN domstolens hovedtiltalte stilte nå kravet: Dayton avtalen måtte reforhandles.

Dayton avtalen dreide seg ikke om å ta krigsforbrytere, men forutsatte at Radovan Karadzic og Ratko Mladic forsvant fra politikken. Det passet Serbias leder Slobodan Milosevic bra.

Prijetnje miru u svijetu dolaze kao i prije sa svih strana, ali sada također imamo NATO snage sa 60.000 ljudi u Bosni koje će raditi na očuvanju mira u ovom dijelu svijeta. Srbijanski lider Slobodan Milošević je u ime svih Srba prihvatio mirovni sporazum i rekao DA u njihovo ime, ali Karadžić i Mladić stalno pokušavaju na terenu da mir i sve ostalo dovedu u direktni ili indirektni uticaj od bosanskih Srba.

Nekoliko dana nakon Daytona Karadžić i Mladić su podsjetili na svoje stare uloge, a to je da samo bosanski Srbi mogu rješavati postojeće probleme. Oni su dali sebi za pravo da u ime bosanskih Srba tumače to šta mirovni sporazum sadrži, naprimjer, za Srbe u sarajevskim predgrađima, posebno u situaciji ako dijelove grada preuzme muslimanska dominirajuća vlada. Ova dvojica glavnooptuženih od strane Suda UN-a postavili su zahtjev: Dejtonski sporazum se mora preformulisati.

Dejtonski sporazum se ne odnosi na ratne zločince, ali predviđa da Radovan Karadžić i Ratko Mladić nestanu iz politike. To odgovara srbijanskom lideru Slobodanu Miloševiću.

Dato/Datum: 9. 12. 1995.

Tittel/Naslov: ***Bosnia konferansen åpnet i London / U Londonu počela Konferencija o Bosni***

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Harald Henmo

Resyme/Sažetak:

Den britiske statsminister John Major åpnet fredag ettermiddag den internasjonale konferansen om gjenreisningen av Bosnia.

Representater for over 50 nasjoner og internasjonale organisasjoner skal forsøke å samkjøre de militære, økonomiske, politiske og humanitære elementene i Dayton avtalen, som formelt skal underskrives i Paris 14 desember.

Fire dager senere skal FN styrken UNPROFOR overlate den militære operasjonen i Bosnia til IFOR, den multinasjonale styrken på 60.000 mann under NATOs ledelse. IFORs mandat strekker seg fram til desember 1996, etter at demokratiske valg igjen hvis planen oppfylles skal være avholdt i Bosnia.

I og med at NATO har ansvaret for den militære delen av fredsplanen, skal konferansedelatakerne i London først og fremst diskutere de sivile sidene ved gjenoppbyggingen.

Det er ventet at Carl Bildt, EUs fredsmekler, vil bli utnevnt til "High Representative", en nyopprettet stilling som øverste koordinator for gjenoppbyggingen av Bosnia, og leder av en utvidet kontaktgruppe.

Britanski premijer John Major otvorio je, u petak poslije podne, Međunarodnu konferenciju o obnovi Bosne.

Predstavnicu preko 50 nacionalnih i međunarodnih organizacija će pokušati objediniti vojne, ekonomske, političke i humanitarne elemente u Dejtonski sporazum, koji će se formalno potpisati u Parizu 14. decembra.

Četiri dana nakon toga će jedinice UN-a – UNPROFOR predati vojne operacije u Bosni IFOR-u, multinacionalnim snagama od 60.000 ljudi pod vođstvom NATO-a. Mandat IFOR-a u Bosni završava u decembru 1996., nakon demokratskih izbora, ako sve bude išlo po planu.

Bez obzira što NATO ima odgovornost za vojni dio sporazuma učesnici Konferencije u Londonu će, prije svega, raspravljati o civilnim stranama obnove Bosne.

Očekuje se da će Carl Bildt, pregovarač EU, biti imenovan za "Visokog predstavnika" što je nova funkcija glavnog koordinatora za obnovu Bosne i vođenja proširene Kontakt-grupe.

Dato/Datum: 9. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **Høyteknologi for fred / Visoka tehnologija za mir**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: Klaus Justensen

Resyme/Sažetak:

De amerikanske troppene vil være utstyr med store mengder avanserte våpen når de ruller inn i området rundt Tuzla. Det hele minner om science fiction forfaternes fagre nye verden.

Her er briller som forvandler natt til dag, nye elektroniske kameraer og spesialbygde tanks. Når de amerikanske generalene vil ha et overblikk over Bosnias snødekte terreng eller skal flytte styrkene, står de ikke bøyd over et kart. De setter seg foran en dataskjerm.

Američke trupe će, kada se stacioniraju u okolini Tuzle, biti naoružane velikom količinom savremenog naoružanja. Sve ovo podsjeća na svijet iz naučne fantastike. Tu su naočale kroz koje se vidi i noću i danju, nove elektronske kamere i specijalno izgrađeni tenkovi. Kada američki generali žele ostvariti uvid u neki dio snijegom pokrivenog terena u Bosni ili kada žele premjestiti snage sa jednog mjesta na drugo oni se ne okupljaju oko geografskih karata nego sjede ispred kompjutera.

Dato/Datum: 11. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **Klart for gjenoppbygging / Sve spremno za obnovu**

Side/Strana: 7.

Forfatter/Autor: NTB-RB

Resyme/Sažetak:

Konferansen om gjenoppbygging av Bosnia ble avsluttet i London lørdag kveld med en erklæring fra 50 land og organisasjoner. Hovedtema var flyktningenes situasjon, gjenoppbygging og demokratiske valg, men spørsmålet om de franske jagerpilotenes skjebne spøkte i bakgrunnen.

Til å ta seg av det daglige arbeidet ble det nedsatt en styringsgruppe, med Carl Bildt som formann, men tittelen "High Representative". Med i styringsgruppen blir de sju ledende industrilandene i G7 gruppa, pluss Russland, landet som har formannsvervet i EU og representater for EU kommisjonen og Konferansen av islamske stater, OIC.

Bildt vil ha sitt hovedkontor i Brussel, men en betydelig stab også i Sarajevo, trolig under ledelse av tyskeren Michael Steiner.

Konferencija o obnovi Bosne završena je u Londonu, u subotu navečer, izjavom predstavnika 50 zemalja učesnika i organizatora. Glavna tema bila je situacija izbjeglica, obnova zemlje, demokratski izbori, kao i pitanje sudbine francuskog vojnog pilota koje je visilo u zraku.

Za svakodnevno izvršavanje obaveza formirana je vodeća grupa sa Carlom Bildtom na čelu. Prvi čovjek te grupe, u kojoj je sedam vodećih industrijskih zemalja G-7, plus Rusija, zatim predstavnik Komisije EU, kao i predstavnik Konferencije islamskih zemalja (OIC), nazvan je "Visoki predstavnik". Bildt će imati svoju kancelariju u Brusselu, ali značajan dio štaba, predvođen Nijemcem Michaelom Steinerom, bit će smješten u Sarajevu.

Dato/Datum: 12. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **Serbisk trussel mot Nato styrker /**

Srpska prijetnja NATO snagama

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-AFP

Resyme/Sažetak:

De bosniske serberne har truet med å stenge Nato styrker ute fra et serbisk kontrollert område i det nordlige Bosnia. Serberne vil nekte Nato soldatene adgang, med mindre de på forhånd får opplysning om patroljenes operasjonsplaner, opplyste en Nato talsmann mandag.

Trusselen ble satt fram under en episode i nærheten av byen Brcko søndag, da serbiske ledere nektet en gruppe amerikanere på rekognisering adgang til byen. Amerikanerne hadde dratt til Brcko uten på forhånd å varsle serberne om at de kom.

Mens de fleste hjemmeverende sukker over hvor umulig allting er, og umuligst av alt å skape fred etter fire års krig i Bosnia, er unge bergensere i gang med det motsatte: De er på post i Bosnia og lindrer folks nød.

Bosanski Srbi zaprijetili su da u područja koja oni kontrolišu na sjeveru Bosne neće pustiti vojnike NATO-a. "Srbi ne dopuštaju pristup NATO vojnicima čak ni kao patrolama u sklopu ukupne operacije", izjavio je jedan glasnogovornik NATO-a.

Ove prijetnje Srbi su izrekli za vrijeme jedne epizode koja se desila u blizini Brčkog, u nedjelju, kada Srbi nisu dopustili grupi Amerikanaca ulazak u grad. Naime, Amerikanci su se uputili u Brčko, a o tome nisu obavijestili Srbe.

Mnogi koji sjede kod kuće uzdišu pitajući se: je li ono nemoguće postalo moguće, a to je uspostava mira nakon četiri godine rata u Bosni. Mladi Bergenci se suprotstavljaju svim barijerama: oni su na putu za Bosnu da pomognu i umanje ljudske patnje.

Dato/Datum: 13. 12. 1995.

Tittel/Naslov: ***Fri etter tre måneder / Na slobodi nakon tri mjeseca***

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters-AFP

Resyme/Sažetak:

Frankrike, Russland og Serbia utvekslet gratulasjoner tirsdag, etter at de to franske flygrene var satt fri. Flygrene, som har sittet i fangenskap hos de bosniske serberne siden slutten av august, var i god behold og så fram til et etterlengt gjensyn med familiene.

Presidenten gleder seg sammen med hele det franske folk over frigivelsen av våre to piloter, som har sittet fanget i Bosnia i mer enn 100 dager, het det i en erklæring fra Chiracs kontor. Chirac ringte personlig de to flygrenes koner for å gi dem den gledesbudskapet, og i et innslag på tv takket han Russlands president Boris Jeltsin for hjelpen.

President Boris Jeltsin og den russiske regjering har ifølge erklæringen fra Paris spilt en sentral rolle i arbeidet for å få de to satt fri. Flygrene ble skutt ned nær Bosnia serbernes "hovedstad" Pale mens Mirage flyet deres deltok i angrep mot serbiske stillinger 30 august.

Det har vært antydning at den bosniske serberlederen Radovan Karadzic eller hærsjef Ratko Mladic holdt de to franskmennene i fangenskap enten for å få til slike endringer, eller for å bruke dem som en slags forsikring mot at de selv ble arrestert for krigsforbrytelser. Den internasjonale domstolen i Haag har reist tiltale mot de to for slike forbrytelser, men har kategorisk avvist enhver antydning om at det kan bli aktuelt med noe amnesti.

Francuska, Rusija i Srbija u utorak su razmijenile čestitke nakon što su oslobođena dvojica francuskih pilota. Piloti koji su bili u srpskim zatvorima, od kraja augusta, su u dobrom stanju i jedva čekaju da se vide sa svojim porodicama.

”Predsjednik se raduje, zajedno sa cijelim francuskim narodom, zbog oslobađanja naših pilota, koji su sjedili zarobljeni u Bosni više od 100 dana”, kaže se u saopćenju iz Chiracovog kabineta. Chirac je lično razgovarao telefonom sa suprugama pilota želeći da s njima podijeli radost, a u jednom prilogu na TV on se zahvalio ruskom predsjedniku Borisu Jelcinu na pomoći.

U zvaničnom saopćenju iz Pariza se kaže da je predsjednik Boris Jelcin odigrao glavnu ulogu oko oslobađanja pilota. Inače, avioni su oboreni u blizini "glavnog grada" bosanskih Srba – Pala dok su njihovi miraži učestvovali u napadu na srpske položaje, 30. augusta.

Pretpostavlja se da su dvojica lidera bosanskih Srba, Radovan Karadžić i Ratko Mladić, držali dvojicu francuskih pilota kao zarobljenike da bi ih mogli eventualno koristiti kao neku vrstu osiguranja, ako bi oni bili uhapšeni zbog ratnih zločina. Međunarodni sud za ratne zločine u Hagu podigao je optužnicu protiv ove dvojice, ali je odbio bilo kakvu pomisao o mogućnosti da bi oni mogli biti amnestirani zbog toga.

Dato/Datum: 13. 12. 1995.

Tittel/Naslov: ***Vil gi svar på tiltale / Želi dati odgovor u vezi optuženih***

Side/Strana: 14.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Admiral Smith skal neste uke overta den formelle kommandoen over Natos implementeringsstyrke i Bosnia (IFOR). Det skjer ved en seremoni på flyplassen i Sarajevo, og planen er at kommandoen blir overdratt til Nato fire dager etter fredsseremonien i Paris. Det er den franske generalen Bernard Janvier som i dag har kommandoen over FN styrkene i det tidligere Jugoslavia.

Nato styrken skal holde de stridende parter fra hverandre ved hjelp av en to kilometer bred buffersone som er mer enn 1.000 kilometer lang. Admiral Leighton Smith forventer at de stridende parter holder sine styrker adskilt, slik Dayton avtale krever.

Admiral Smith će sljedeće sedmice i formalno preuzeti komandu nad NATO jedinicama za implementaciju mira u Bosni (IFOR). To će se desiti na jednoj ceremoniji na Aerodromu Sarajevo, a plan je da se komanda preda NATO-u četiri dana nakon ceremonije potpisivanja sporazuma u Parizu. Francuski general Bernard Janvier je momentalno komandant jedinica UN-a u bivšoj Jugoslaviji.

NATO jedinice će držati razdvojenim zaraćene strane uz pomoć buffer zone koja je duga više od 1.000 kilometara. Admiral Leighton Smith očekuje da zaraćene strane drže razdvojenim svoje snage onako kako to zahtijeva Dayton.

Dato/Datum: 15. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **Punktum satt for krigen / Stavljena tačka na rat**

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: Per Christensen

Resyme/Sažetak:

Fredsavtalen for Bosnia ble torsdag høytidelig undertegnet i Elysee palasset i nærvær av politiske ledere fra et 50 talls land og internasjonale organisasjoner.

Det brøt ut spontan applaus da presidentene i Bosnia, Kroatia og Serbia hadde satt sine navnetrekk under Dayton avtalen og formelt avsluttet den blodigste og mest brutale krigen i Europa på 50 år.

Seremonien var etter fransk målestokk kort og nøktern. I talene som etterfulgte undertegningen ble det uttrykt håp om at fredsavtalen virkelig skal bety starten på en ny tid i Bosnia, men det kom samtidig tydelig fram at det er en skjør fred som krever helhjertet innsats av alle parter.

Det som står på spill er vår egen sikkerhet og våre egne verdier. Det er også en oppfatning av hva Europa kan bli. Vårt nærvær i Bosnia bygger på et ideal som avviser etnisk og religiøst begrunnet hat, intoleranse og vold, sa verten selv, president Jacques Chirac, i sin tale.

Fra stats og regjeringssjefene i de fem landene i den såkalte kontaktgruppen for Bosnia var beskjeden til presidentene Alija Izetbegovic, Franjo Tudjman og Slobodan Milosevic klar: Vi klarte ikke å hindre at denne krigen startet. Men vi har satsset enormt med tid, krefter og midler på å få dere hit. Forholdene ligger til rette for fred, men det er til sjuende og sist bare dere som kan sørge for at så skjer.

Kanskje var det USAs president Bill Clinton som sa det best. Vi sender våre kjæreste og mest dyrbare ressurser: Våre unge menn og kvinner. Clinton sa at Nato, EU og det internasjonale samfunn kan bidra med soldater;

penger og utstyr. Et massivt militært nærvær kan stanse kampene, et sivil gjenreisningsprogram kan skape et samfunn, men bare det bosniske folk selv kan garantere at freden holder.

Dere må snu hat til håp. Dere må bruke det enorme potensialet som ligger i det å snu konflikt til samarbeid. Tidligere fiender på hver side av det gamle skillet i Europa har svart på det samme nødropet og gått sammen om å hjelpe dere. Grip nå sjansen og få freden til å virke i praksis, sa Clinton direkte henvendt til de tre presidentene.

Preget av stundens alvor satt de tre det internasjonale samfunn for innsatsen, og nevnte særlig Clintons personlige engasjemant. Izetbegovic betegnet fredsavtalen som "en bitter, men nødvendig medisin". Tudjman og Milosevic sa at de vil gjøre alt som står i deres makt for å innfri krevene som stilles i Dayton avtalen.

Avtalen ble forhandlet ferdig på en militærforlegning i Dayton, Ohio, 21 november. Den består av en fire siders rammeavtale, men understøttes av 12 vedlegg og et 100 talls detaljerte kart.

Utenriksminister Bjørn Tore Godal betegner det som yppers viktig at fredsavtalen undertegnes med hele verden som vitner.

Dette er den endelige bekreftelse som samtidig er startskudd for en militær sikring av freden og et gigantisk program for gjenreisning, sier ha.

Mirovni sporazum za Bosnu je svečano potpisan u Jelisejskoj palati uz prisustvo političkih lidera iz 50 zemalja i predstavnika međunarodnih organizacija.

Prolomio se spontani aplauz kada su predsjednici Bosne, Hrvatske i Srbije stavili svoje potpise na Dejtonski sporazum i formalno zaustavili najkrvaviji i najbrutalniji rat u Evropi u posljednjih 50 godina.

Ceremonija je bila po francuskim mjerilima: kratka i jasna. U govorima koji su pratili potpisivanje izražena je nada da će mirovni sporazum stvarno značiti početak novog vremena u Bosni, ali je i naznačeno da krhki mir zahtijeva cjelokupan napor svih partnera.

"Ono što stoji u igri je naša sigurnost i naše vrijednosti. To je, također, razumijevanje o tome šta Evropa može biti. Naša prisutnost u Bosni zasnovana je na idealu koji odbacuje etničku i vjersku mržnju, netoleranciju i nasilje", kazao je domaćin Jacques Chirac u svom govoru.

Od šefova vlada pet zemalja takozvane Kontakt-grupe za Bosnu upućene su jasne poruke predsjednicima Aliji Izetbegoviću, Franji Tuđmanu

i Slobodanu Miloševiću: "Mi nismo mogli spriječiti da ovaj rat počne. Uložili smo enormno puno vremena, snage i sredstava da vas dovedemo ovdje. Odnosi se moraju usmjeriti prema miru i vi ste ti koji možete obezbijediti da se to desi."

Možda je najbolji govor imao američki predsjednik Bill Clinton, koji je rekao: "Mi vam šaljem naše najskuplje i najbolje resurse – naše mlade muškarce i žene." Clinton je rekao da će NATO, EU i međunarodna zajednica učestvovati u obnovi šaljući vojnike, novac i potrebnu opremu. Masovno vojno prisustvo može zaustaviti borbe, civilna obnova može doprinijeti izgradnji društva, a bosanski narod može biti garancija održanja mira.

"Morate umjesto mržnje odabrati nadu. Morate enormne potencijale koje koristite za konflikte iskoristiti za saradnju. Raniji međusobni neprijatelji iz različitih dijelova Evrope i sami su se nalazili pred takvim izazovima koje su prevladali i sada pomažu vama. Nemojte sada propustiti šansu. Pomozite da mir počne funkcionisati u praksi", izjavio je Clinton direktno se obraćajući trojici predsjednika.

Opterećeni ozbiljnošću trenutka tri čovjeka stajala su pred učinjenim naporom i u svojim kratkim obraćanjima naročito su spominjali Clintonov personalni angažman. Izetbegović je mirovni sporazum označio kao "gorku ali neophodnu pilulu". Tuđman i Milošević su rekli da će učiniti sve što je u njihovoj moći da izvrše obaveze koje pred njih stavlja Dejtonski sporazum.

Pregovori koji su prethodili sporazumu su okončani u vojnoj bazi u Daytonu, u Ohaju, 21. novembra. Sporazum se sastoji od ukupno četiri stranice teksta okvirnog sporazuma, kao i 12 amandmana i oko 100 preciznih karata.

Ministar vanjskih poslova Bjørn Tore Godal je mišljenja da je veoma važno što je sporazum potpisan pred cijelim svijetom kao svjedokom.

"Ovo je konačna potvrda koja je startni signal za početak vojnog osiguranja mira i početak gigantske obnove zemlje", dodao je Godal.

Dato/Datum: 15. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **Granater mot Sarajevo / Granatama po Sarajevo**

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Flere granater slo torsdag ned i den bosniske hovedstaden Sarajevo, samtidig som partene undertegnet fredsavtalen under en seremoni i Paris.

Ingen mennesker ble skadet da to granater rammet et område nær den gamle jødiske kirkegården i byen, der fronten mellom regjeringsstyrkene og de bosniske serberne går.

Heller ingen ble skadd da fire granater slo ned ved en bro mellom den serbisk kontrollerte bydelen Grbavica og de regjeringskontrollerte delene av Sarajevo.

Skytingen mot Sarajevo blir betegnet som den alvorligste siden partene kom sammen i Dayton i den amerikanske delstaten Ohio for å forhandle om en fredsløsning.

Istovremeno, dok su partneri potpisivili mirovni sporazum na ceremoniji u Parizu po glavnom bosanskom gradu Sarajevu ispaljivane su granate.

Ipak, niko nije povrijeđen kada su dvije granate pale u blizini starog jevrejskog groblja preko kojeg se proteže linija fronta između Armije bosanske vlade i snaga bosanskih Srba.

Niko nije ranjen ni kada su četiri granate pale na most koji se nalazi između Grbavice, koju kontrolišu Srbi, i dijela Sarajeva, koje je pod kontrolom Armije bosanske vlade.

Ovi incidenti u Sarajevu se računaju kao najozbiljniji otkako su partneri otpočeli pregovore o mirnom rješenju u Daytonu, u američkoj državi Ohajo.

Dato/Datum: 15. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **Hektisk diplomati skal følge opp Bosnia avtale /
Ubrzana diplomatija pratit će mirovni sporazum o Bosni**

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Fredsavtalen for Bosnia som ble undertegnet i Paris torsdag, vil bli fulgt opp med hektisk diplomatisk virksomhet i ukene som kommer. Tidsskjemaet for iverksettelsen av fredsavtalen begynte torsdag å falle på plass, og de første Nato soldatene ventes å komme til Bosnia mandag 18. desember.

Mirovni sporazum koji je potpisan u Parizu, u četvrtak, pratiće ubrzana diplomatija u sedmicama koje dolaze. Rok za početak realizacije mirovnog sporazuma počeo je u četvrtak i dolazak prvih vojnika NATO-a u Bosni očekuje se 18. decembra.

Dato/Datum: 16. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **Fransk uke / Francuska sedmica**

Side/Strana: 22.

Forfatter/Autor: Lederartikkel/Urednički komentar

Resyme/Sažetak:

*Det sies at freden kom til Bosnia fordi partene ikke orket mer krig det gikk an å presse dem til å inngå avtalen som denne uken ble undertegnet i Paris. Det betyr ikke at krigen er erstattet av løsningen. Vi har fått skriftlige løfter om å bryte med en fiendtlig virkelighet skapt av krigens fysiske og mentale ødelegelser. Det krever minst 60.000 soldater i Natos regi, fortsatt politisk press og økonomisk hjelp til gjenoppbyggingen. Her ute et sted ligger eventuelt løsningen. Men det gamle Bosnia er vekke.
Freden er tvetydig i Paris som i Bosnia.*

Izgleđa da mir dolazi u Bosnu, partneri nemaju više snage da ratuju i to ih je natjeralo da potpišu mirovni sporazum ove sedmice u Parizu.

To još uvijek ne znači da je rat nadomješten mirovnim rješenjima. Mi smo samo dobili pismenu potvrdu da je došao kraj neprijateljske stvarnosti koja je doprinijela ratnim fizičkim i mentalnim uništenjima. Ali to zahtijeva 60.000 vojnika u režiji NATO-a, nastavak političkog pritiska i početak ekonomske pomoći za obnovu. Možda rješenje leži negdje ovdje, ali stare Bosne više nema.

Mir je dvosmislen u Parizu kao i u Bosni.

Dato/Datum: 16. 12. 1995.

Tittel/Naslov: ***Glem ikke Bosnias barn / Ne zaboravi bosansku djecu***

Side/Strana: 80.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Bergen Ungdommens Røde Kors (Bergen URK) skal i disse dager ha sin tradisjonelle Juleaksjon, og i år har medlemmene bestemt seg for at pengene skal gå til barn i Bosnia. Aksjonen er derfor kalt "Ikke glem barna i Bosnia". Pengene er øremerket for Igalu instituttet som tar imot hjemløse barn, barn med krigsskader og barn med kroniske lidelser.

Mladi ljudi, članovi bergenskog Crvenog križa (Bergen URK) ovih dana će imati svoju tradicionalnu božićnu akciju. Ove godine članovi ove organizacije su se opredijelili da se prikupljeni novac pošalje djeci u Bosnu. Akcija je zbog toga nazvana: "Ne zaboravi djecu u Bosni". Novac je usmjeren prema jednom Institutu u Igalu koji prima djecu beskućnike, djecu koja su ranjena u ratu i djecu sa hroničnim bolestima.

Dato/Datum: 18. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **Jorden brenner under ettersøkte serbere / Zemlja gori pod Srbima za kojima se traga**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: Stein Viksveen

Resyme/Sažetak:

Den russiske utenriksminister Andrej Kosyrev avkreftet i går alle rykter om at Ratko Mladic, de bosniske serbernes militære øverstkommanderende skal ha fått tilbud om politisk asyl i Russland. Mladic er ettersøkt av FN domstolen i Haag for krigsforbrytelser.

Ifølge ryktene skal det vente en jobb som foreleser ved et russisk militærakademi på generalen. Mladic fikk sin utdanning i Russland og snakker flytende russisk.

Uanset hva som er sant i rykteflommen om generalen Mladic og de bosniske serbernes politiske leder, Radovan Karadzic, kan det virke som om deres velmaktsdager er over for godt.

Det serbiske telegrambyrået Beta melder at Karadzic vil trekke seg fra alle sine politiske verv, og overlate stillingen som president i serbisk Bosnia i nær framtid til visepresident Nikola Koljevic. Koljevic deltok under fredsforhandlingene i Dayton, og gikk i første omgang sterkt mot fredsavtalen, men har senere dempet seg.

New York Times har hatt kontakt med flere av dem som omgås de to serber lederne og de tegner bildet av to men som frykter at de kan bli arrestert av Nato styrker og sendt til FNs krigsforbryterdomstol og en livsvarig fengselstraff. Ingen av dem reiser lenger til Serbia av frykt for å bli arrestert der.

Karadzic skal angivelig være sterkt deprimert og synlig påvirket av medikamenter. General Mladic oppholder seg mestparten av tiden sammen med en liten gruppe offiserer i en fjellbunkers, skriver New York Times. Han svinger mellom depressive tilstander og uhemmet raseri over det han kaller den serbiske presidenten Slobodan Milosevics forræderi.

Mye kan tyde på at både Mladic og Karadzic er ferd med å bli isolert blant sine egne. Hittil var makten i serbisk Bosnia samlet i Pale i fjellene overfor Sarajevo. Her har Karadzic sitt hovedkvarter. Det nye maktsenteret i den serbiske delen av Bosnia er blitt Banja Luka. Her er det president

Milosevics medspillere som fører ordet. Ordføreren i Banja Luka var den første serbisk-bosniske politikeren som ga full støtte til fredsplanen. Lederne i det nye maktsenteret ser på Mladic og Karadzic som en klamp om foten. De ønsker å få i gang bedrifter og næringsliv og trenger handelsforbindelser til vestlige land.

Ruski ministar vanjskih poslova Andrej Kozirjev dementirao je jučer sve glasine o tome da će Ratko Mladić, vrhovni komandant Vojske bosanskih Srba dobiti politički azil u Rusiji. (Mladića inače traži Sud UN-a za ratne zločine u Hagu.)

Prema tim glasinama njega čeka posao predavača u činu generala na Ruskoj vojnoj akademiji. Mladić je inače završio svoje školovanje u Rusiji i govori tečno ruski.

Bez obzira šta donosi talas glasina o generalu Mladiću i političkom lideru bosanskih Srba Radovanu Karadžiću, sve govori da su njihovi dani na vlasti odbrojani.

Srpska telegrafaska agencija *Beta* je obavijestila da Karadžić želi da se povuče sa svih političkih funkcija i da će u skoroj budućnosti predati funkciju predsjednika u srpskoj Bosni Nikoli Koljeviću. Koljević je učestvovao u mirovnim pregovorima u Daytonu i u prvoj fazi odbijao je sva ponuđena rješenja, ali je kasnije reterirao u svojim zahtjevima.

New York Times je imao kontakt sa mnogima koji su bili u blizini dvojice srpskih lidera i mnogi su izradili njihove portrete. Za njih postoji veliki rizik da budu uhapšeni od NATO snaga i poslani na Sud UN-a za ratne zločine u Hag, gdje će biti osuđeni na doživotnu robiju. Njih dvojica već duže vrijeme ne putuju u Srbiju upravo zbog straha da će biti uhapšeni.

Karadžić je jako depresivan i vidno pod uticajem medikamenata. General Mladić, okružen sa manjom grupom oficira, uglavnom se nalazi u vojnim skloništima, u planinama, piše *New York Times*. Njegovo ponašanje je nešto između depresivnog stanja i nekontrolisanog bijesa kojeg pokazuje prema onome što on naziva izdaja Slobodana Miloševića.

Mного toga je što ukazuje da bi i Mladić i Karadžić mogli biti izolovani od svojih. Do sada je vlast srpske Bosne bila na Palama, u planinama oko Sarajeva. Ovdje Karadžić ima svoje sjedište. Međutim, novi centar vlasti i moći srpskog dijela Bosne biće u Banjoj Luci. Ovdje su ljudi odani Miloševiću i oni vuku konce. Gradonačelnik Banje Luke

bio je prvi političar iz reda bosanskih Srba koji je dao podršku mirovnom planu. Lideri u novom centru moći vide Karadžića i Mladića kao teret i prepreku za uspostavljanje privrednih i trgovačkih veza sa Zapadom.

Dato/Datum: 20. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **NATO forbereder seg på å overta etter FN / NATO se priprema da preuzme komandu nakon odlaska UN-a**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

*Nato forberedte seg tirsdag på formelt å overta den store fredso-
perasjonen i Bosnia, etter at de første praktiske forberedelsene er blitt
sterkt hemmet av tåke, byråkrati og forvirring.*

*Den nye sjefen for Natos bakkestyrker i Bosnia, den britiske genera-
len Sir Michael Walker, ankom Sarajevo tirsdag for å ta over når FNs
fredsbevarende operasjon Unprofor avsluttes onsdag.*

*Nato overtar som representant for det internasjonale samfunn
ved en seremoni på Sarajevos flyplass onsdag klokka tolv.*

*Vi som overlevde krigen, overfører arbeidet til de nye fredsskaperne,
sa Ivanko i sin siste pressekonferanse. Vi håper vi nå ser det siste kapitelet i
denne tragiske krigen, og at en ny epoke begynner for Bosnia, sa han.*

*I Tuzla møtte amerikanske offiserer de fremste lederne for den
bosniske regjeringshæren for å drøfte utplasseringen av IFOR styrkene.
Hundrevis av amerikanske soldater landet mandag i Tuzla etter at operasjo-
nen var blitt sterkt forsinket i flere dager på grunn av dårlig vær.*

NATO je spreman da i formalno preuzme komandu nad velikim mirovnim operacijama u Bosni nakon što su prve praktične pripreme bile ometene zbog magle, birokratije i zbunjenosti.

Novi šef NATO jedinica na terenu u Bosni, britanski general sir Michael Walker, doputovao je u Sarajevo u utorak i spreman je da preuzme mirovne operacije od jedinica UN-a-UNPROFOR-a.

NATO će preuzeti komandu na Sarajevskom aerodromu u srijedu u 12.00 sati.

”Mi koji smo preživjeli rat predajemo posao novim mirovnjacima”, rekao je Ivanko na svojoj posljednjoj press konferenciji. ”Mi se nadamo da sada gledamo zadnju fazu tragičnog rata i da nova epoha u Bosni dolazi”, izjavio je on.

U Tuzli su američki oficiri imali susret sa glavnim oficirima Armije bosanske vlade gdje su razgovarali o razmještanju snaga IFOR-a. Stotine američkih vojnika je u ponedjeljak sletilo na Tuzlanski aerodrom nakon što je operacija dobro kasnila nekoliko dana zbog lošeg vremena.

Dato/Datum: 21. 12. 1995

Tittel/Naslov: **NATO har overtatt i Bosnia /**

NATO preuzeo dužnost u Bosni

Side/Strana: 11.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Nato overtok onsdag formelt FNs rolle som fredsbevarende styrke i Bosnia. Det ble en dag preget av forvirring og frustrasjon. Britiske, franske og amerikanske offiserer baktalte hverandre på grunn av den klønete avløsningen.

Bak kulissene var bitterheten til å ta og føle på. Skeive starten og det dårlige været ble ikke oppfattet som noe godt tegn for den nye Nato styrken.

Øverstkommanderende for den 60.000 mann sterke IFOR styrken, admiral Leighton Smith, rakk ikke fram til Sarajevo i tide på grunn av den tjukke tåka. I avgangshallen på den bombeskadde flyterminalen slo militære og journalister i hjel tida mens de ventet på amerikaneren.

Smith skulle vært hovedpersonen. Men etter 40 minutters forsinkelse, tok Unprofors øverstkommanderende, general Bernard Janvier, og Natos Sir Michael Walker skjeen i egen hånd. En enkel erklæring ble lest på engelsk og fransk hvor det het at FN juridisk overlot jobben til Nato klokken 11.00. Seremonien som skulle markere overtakelsen ble utsatt fire timer for å gi Smith en sjanse til å komme fram. Det klarte Smith. Klokken 14.45 landet han i helikopter, og seremonien kunne gå sin gang klokken 15.00.

NATO je, u srijedu, preuzeo i formalno od UN-a ulogu mirovnih snaga u Bosni. Britanski, francuski i američki oficiri odbrojivali su jedni drugima zbog nespretnog zamjenjivanja. Iza kulisa osjećalo se ogorčenje zbog toga što neko daje, a neko preuzima. Loš start i loše vrijeme tumačeni su kao loš znak za nove NATO jedinice.

Glavnokomandujući za 60.000 IFOR snaga admiral Leighton Smith nije se pojavio u Sarajevu zbog guste magle. U sali za dolaske razrušenog Sarajevskog aerodroma okupili su se vojna lica i novinari čekajući već dugo Amerikanca.

Smith će biti glavna osoba. Nakon 40 minuta zakašnjenja, UNPROFOR-ov glavnokomandujući general Bernard Janvier i NATO-ov sir Michael Walker preuzeli su stvar u svoje ruke. Obična izjava pročitana je na engleskom i francuskom u kojoj stoji da su pravno UN predale svoj posao NATO-u u 11.00 sati. Ceremonija, koja je trebala obilježiti predaju dužnosti, pomjerena je za četiri sata kako bi se Smithu dala još jedna šansa da dođe i prisustvuje ceremoniji. To mu je i uspjelo za rukom. U 14.45 on se spustio helikopterom tako da je ceremonija počela u 15.00 sati.

Dato/Datum: 22. 12. 1995.

Tittel/Naslov: ***Stråler over Nato operasjon i Bosnia / Zadovoljan zbog NATO operacije u Bosni***

Side/Strana: 8.

Forfatter/Autor: NTB-AFP-Reuters

Resyme/Sažetak:

Øverstkommanderende for Nato styrken i Bosnia, admiral Leighton Smith, er så langt fornøyd med starten på den historiske operasjonen i Bosnia. Torsdag møtte han de tidligere krigførende partene for å klargjøre strategi og ansvarsforhold. Jeg er optimist. Jeg er rett og slett strålende fornøyd med det jeg har sett hittil, sa Smith.

Glavnokomandujući NATO snaga u Bosni admiral Leighton Smith je zadovoljan sa početkom historijske operacije u Bosni. U četvrtak se on susreo sa predstavnicima ranije zaraćenih strana kako bi utvrdio strategiju i odgovornost. "Ja sam optimista. Ja sam izuzetno zadovoljan sa onim što sam do sada vidio", rekao je Smith.

Dato/Datum: 23. 12. 1995.

Tittel/Naslov: *Liv og røre i "normale" Sarajevo / Život i graja u "normalnom" Sarajevu*

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Nyoppklistrete plakter som varsel latinamerikanske dansekurranser og språk kurs pryder murer og vegger i Sarajevo. Rockemusikken tordner ut av moteriktige kafeer, mens folk på handletur yrer i gatene. Håpet om varig fred gjør Sarajevo innbyggerne godt.

Først og fremst er det en atmosfære av normale tilstander som preger livet i Sarajevo tre dager før jul. Men tre og et halvt års smertelig krig og beleiringene holder krigen i friskt minne. Minst 10.000 mennesker i Sarajevo ble drept, rundt 50.000 skadd under den serbiske beleiringen.

Traffiken over broen fra Sarajevo til den serbisk kontrollerte forstaden Grbavica har tatt seg opp igjen. Familier som har vært atskilt som følge av krigen, får nå muligheten til å se hverandre igjen.

Broen ble gjenåpnet i 1994 en av de få oppgavene FN lyktes i å gjennomføre i Sarajevo men trafikken har vært svært begrenset. Nå er det blitt lettere å få tillatelse til å reise over. Fredag ventet en gruppe mennesker på å komme over. En av dem var en serbisk kvinne som ikke hadde sett sin kroatisk mann Franjo på over et år. Dayton avtalen om fred i Bosnia er skjor, men håpet om en bedre framtid gjør krigstrøtte menneskene uhyre godt.

Glanc nove plakate koje obavještavaju o takmičenju u latinoameričkom plesu i kursevima stranog jezika oblijepljene su po cijelom Sarajevu. Rock muzika grmi iz kafića dok se ljudi u talasima kreću po ulicama, odlazeći na kraju u kupovinu. Nada o održivom miru drži stanovnike Sarajeva u dobrom raspoloženju.

Prije svega, osjeća se atmosfera normalnosti života u Sarajevu i to samo tri dana prije Božića. Ali tri i po godine bolnog rata i opsade grada još uvijek drži svježim sjećanja. Za vrijeme srpske opsade Sarajeva bilo je minimum 10.000 ubijenih i oko 50.000 ranjenih.

Saobraćaj preko mosta koji povezuje Sarajevo i Grbavicu koja je pod srpskom kontrolom ponovo je uspostavljen. Porodice koje su cijelo vrijeme trajanja rata bile odvojene sada su dobile mogućnost da se sretnu.

Most je otvoren 1994. i to je jedan od uspješnih poteza UN-a u Sarajevu, mada je saobraćaj preko mosta bio ograničen. Sada je nešto lakše dobiti dozvolu za prelazak preko mosta. U petak je na prelazak čekala grupa ljudi. Među njima je bila i jedna žena Srpkinja koja nije vidjela svog muža Franju, inače Hrvata, više od godinu dana. Dejtonski sporazum o miru u Bosni je krhak, ali nada o boljoj budućnosti dobro dođe ljudima umornim od rata.

Dato/Datum: 23. 12. 1995.

Tittel/Naslov: ***Nesten hjemme igjen / Skoro ponovo kod kuće***

Side/Strana: 44.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Tirsdag gikk flyttelasset. Snart lukker Thorvald Stoltenberg for siste gang kontordøren bak seg i sjette etasje i det staselige Nasjonens Palass i Geneve.

Jeg får vel aldri igjen et kontor med en så flott utsikt, sier fredsmegleren. Og retter blikket gjennom vinterdisen over Lac Lehman i retning Mont Blanc. Som han vet er der, men ikke kan se akkurat denne dagen. Et landemerke å hvile blikket på når han har fundert over mulige løsninger på for tredelighetene i det tidligere Jugoslavia.

Jobben er gjort. Her er ingen etterfølger å overlate nøkkelen til, slik Stoltenberg har gjort så mange ganger før. Med fredsavtalene i Øst Slavonia og Bosnia i havn, anser han seg ferdig med internasjonalt toppdiplomati. På samme måte som han 2. april 1993 regnet seg ferdig med norsk topp politikk da han forlot Utenriksdepartementet.

Nå skal han ha ferie, være julegjest sammen med fru Karin og datter Nini hos datter Camilla og sønn Jens og deres familier på Nordberg i Oslo. Når dette leses, er han kan hende i full gang med tilberedningen av sursilden og sildesalaten til julebordet, en stoltenbergsk juletradisjon han med barnlig entusiasme gleder seg til. Det er viktig og verdifullt å ta vare på slike tradisjoner, sier han.

De første dagene på nyåret står den endelige avviklingen av "Den internasjonale konferansen for tidligere Jugoslavia", for tur, før han blir

Norges ambassadør i Danmark. Når det blir, vil han ikke si noe om. Men han motsier oss ikke når Lørdags BT antyder at senest 1. mars er han på plass i København.

Verdenspressen som han møtte til en oppsummerende siste pressekonferanse tidligere denne uken tror ikke helt på forsikringene om at han legger internasjonalt toppdiplomati bak seg.

Vet han ikke at åremålet for FNs generalsekretær utløper om et års tid?

Stoltenberg slår ut med armene: Jeg har vært høykommissær for flyktninger, aktuell som generalsekretær både i Nato og FN. Jeg var tiltenkt rollen som norsk EU kommisjonær om Norge hadde kommet med i EU. De siste to og et halvt årene har fredsmeglingen tatt all min tid. Jeg er ikke arbeidssøker på den internasjonale arena. Nå gleder jeg meg til å ta fatt som norsk ambassadør i København. Kom og besøk meg, kommer det spontant.

Håret er blitt hvitere. I det ytre det eneste det tunge og slitende fredsarbeidet i det tidligere Jugoslavia har merket ham med. Hva har årene som fredsmegler gjort med deg?

De har gjort meg mer enn tre år eldre. Jeg har besøkt krigsområder tidligere – Vietnam, Nigeria, Mellom Amerika. Men jeg har aldri opplevet krigen så intenst som nå. Jeg har fått bekreftet mine verste anelser om hvor grusomt krig er.

Jeg tror ikke jeg endret meg som menneske. Heller ikke er min grunnholdning om behovet for en bedre organisert verden endret. Og tankene om skjebnene til de menneskene som bor i Bosnia vil heller ikke bli borte, sier Stoltenberg. Mens jeg tidligere hadde evnen til ganske ofte å kutte ut alt trist, klærer jeg ikke det lengre. Alle inntrykkene, tanken på alle lidelser folkene i Bosnia kunne vært spart for om vi hadde fått en avtale tidligere, følger med meg.

Hva har vært det største nederlaget for deg?

At vi ikke fikk i stand en bindende fredsavtale høsten 1993. Tanken på alle liv som da kunne vært spart er tung å bære med seg. Men det er ikke bare mitt nederlag det var et nederlag for hele det internasjonale samfunnet som den gangen ikke støttet sterkt nok forslaget til fredsavtale. Vi var så nær, så nær, men når partene ikke følte noe internasjonalt press, så kunne avtalen heller ikke bli realitet.

Var det den perfektefred som den gang gikk tapt?

Ingen fredsavtale er perfekt. Vi hadde heller ikke mandat til å forhandle om den perfekte freden. Og skulle vi strebe etter den perfekte

fred, ville krigen ha fortsatt i uoverskuelig fremtid. Vårt mål var å stoppe krigshandlingene slik at vi kunne unngå at flere mennesker ble drept. Partene satt rundt bordet, forhandlingene var reelle, og det var enighet om at det var en virkelig løsning vi arbeidet for.

Han beklager av forslaget ble nedstemt av den muslimsk dominerte nasjonalforsamlingen i Sarajevo. Der trodde mange fortsatt på at det var mer å oppnå på slagmarken. Mange trodde nok også på at de skulle få Nato og USA til å vinne krigen for seg.

Men skyldtes ikke den manglende internasjonale støtten at dere bygget avtalen på prinsippet om at land erobret ved makt skulle aksepteres, og at dere delte Bosnia etter etniske grenser?

Det samme er basis for dagens fredsavtale. Prinsippet om et etnisk delt Bosnia har vært en del av grunnlaget helt fra de første fredsforløperne til Lord Carrington i 1991. Du kan ikke begynne en fred med å tvinge folk til å bo sammen. Forskjellen mellom det forslaget vi arbeidet med høsten 1993 og den avtalen som nå er underskrevet, finner du på kirkegårdene i Bosnia. Det som har skjedd, er at den muslimske delen er blitt redusert. Fra 36 prosent av landområdene i Vance-Owen planen via 33 prosent i Owen-Stoltenberg planen til rundt 30 prosent i Dayton avtalen. Betyr dette at vi kunne ha fått en fredsavtale tidligere? Hadde USA ment det samme i 1993 som høsten 1995, er jeg ikke i tvil om at vi hadde hatt fredsavtalen i 1993. Men jeg er glad for at USA kom på banen. Jeg ville bare hatt dem der tidligere.

Er det en avtale som vil holde?

Jeg kan mest overbevisende forklare deg at den ikke vil holde. Likevel tror jeg det vil gå bra denne gangen. Det vil folkene sørge for. De ønsker virkelig fred. Husk vi har hatt å gjøre med en krig som er blitt ført fra toppen og nedover. Folkene vi har ikke ønsket den. Men det kan ta lengre tid enn ett år før samfunnet er så mye stabilisert at soldatene kan trekkes ut, slik Dayton avtalen forutsetter. Men antallet soldater kan antagelig reduseres. Mye vil selvsagt avhenge av takten i gjenoppbyggingen, og hvordan den demokratiske prosessen utvikler seg de kommende månedene.

Vi kan ikke fastsette i en fredsavtale at ledere skal skiftes ut. Men om folket i Bosnia mener det, vil de sørge for nye ledere gjennom de valgene som skal holdes. Dessuten vil verdenssamfunnet våkent følge med i det som skjer og vokter på at avtalen ikke brytes. Om krigen på Balkan har hatt noen mening, så må det være at den har vist dagens generasjoner det meningsløse i å krige for å fremme sine synspunkter.

Bør de som har skylden for krigen stilles for den internasjonale domstolen?

Jeg er for den internasjonale domstolen. Men jeg vil beklage det om den bare begrenser sin virksomhet til å gjelde tidligere Jugoslavia og Rwanda. En permanent krigforbryterdomstol vil kunne ha en forebyggende virkning. Men vi må ikke lure oss til å tro at alle sår leges om de vi mener er skyld i krigen og dens grusomheter stilles for retten og dømmes ut fra de ideelle målsettinger vi har for et velordnet verdenssamfunn. Virkeligheten er jo at flertallet av landene i verden ikke klarer å oppfylle sine egne idealer; sier Thorvald Stoltenberg ettertenksomt. Han sier også at bildet av det som har skjedd i det tidligere Jugoslavia ikke bare er svart hvitt: Serbernes synspunkter er kommet lite, og sjelden, frem. Mye av det må serberne selv ta skylden for. De tapte mediekrigen på et tidlig tidspunkt på grunn av overgrep de gjorde.

FN og du personlig har måtte tåle mye kritikk for manglende resultater.

Jeg liker naturligvis ikke kritikk, men det er noe du må leve med i en utsatt posisjon. Det tunge er imidlertid ikke kritikken, men vissheten om hvordan folk lider og dør fordi du ikke oppnår resultatene du har satt deg som mål raskt nok. Det vil nok følge meg resten av livet. Når det gjelder kritikken av FN, er det bare å si at FN har vært den ideelle sydebukk i det tidligere Jugoslavia. Men kanskje skulle de som har brukt FN som sydebukk for manglende resultater; først betale verdensorganisasjonen det de skylder i kontingent. Det ville sette FN bedre i stand til å fylle sin oppgave, sier Stoltenberg.

Om det har tatt tid, er det også på sin plass å minne om den betydningen FN, sammen med EU, har hatt for den totale utviklingen i det tidligere Jugoslavia. Først og fremst ved å hindre at krigen fikk spre seg. Dernest ved at 3,2 millioner menesker er holdt i live gjennom det omfattende nødhjelpsarbeidet. Midt i diskusjonen om sikkerheten til de bakkestyrkene som skal settes inn, og om det er riktig at amerikanske soldater skal sette livet på spill for en europeisk fred, kan det være på sin plass å minne om at over 200 FN soldater har mistet livet i fredens tjeneste i det tidligere Jugoslavia. Og uansett hvordan man snur og vender på det – det arbeidet som er utført av FN og EU som er selve grunnlaget for Dayton avtalen.

Hånden på hjertet, Thorvald Stoltenberg: Mener du at du har fått den enerkjennelse for din innsats som fredsmegler som du fortjener?

Det kan kanskje synes som om jer er kommet i bakgrunnen den siste tiden. Men jeg har fått anerkjennelse og ros. Noe fortjent, noe ufortjent. Over 25 år jevner det seg ut. Og jeg setter pris på de gode ord om mitt arbeid fra Bill Clinton og John Major under undertegningsseremonien for fredsavtalen i Paris.

Hva har vært det vanskeligste med jobben som fredsmegler?

Uten tvil at det tok så lang tid å få til fredsavtalen. Etter hvert som motgangen tårnet seg opp etter den forspilte muligheten høsten 1993, ble det nærmest som en besettelse å ville lykkes, noe som har vært spesielt vanskelig i min mangslungne karriere er dette det vanskeligste oppdraget jeg noensinne har hatt.

Det var en motvillig Thorvald Stoltenberg som til sist tok på seg oppdraget som FN megler. Da den første henvendelse kom, takket han kontant nei, men da FNs generalsekretær Boutros Boutros Ghali ikke ville gi seg, ble det et moralsk spørsmål. Sammen med statsminister Gro Harlem Brundtland kom han til at det ikke var mulig å si nei.

Om ikke så alt for lenge avslutter du et kapittel i livet ditt. Hvordan vil du følge med i den videre utviklingen?

Jeg vil holde meg orientert, men vil forsøke å holde fingrene fra fatet. Men jeg vil nok holde et spesielt øye med utviklingen i Øst Slavonia, der jeg for en måned siden fikk i stand fredsavtalen mellom serbere og kroater om det omstridte området. Går dert ikke bra der, kan det vel tenkes at jeg tar en telefon eller to...

Han legger ikke skjul på at han gleder seg til tilværelsen som ambassadør i København. Og kanskje ikke minst få tid til å pleie familien. Dialogen med de nærmeste har alltid betydd mye for ham.

64 år unge Thorvald Stoltenberg nærmest insisterer på at han definitivt er ferdig med norsk og internasjonal politikk på toppen. Jeg har fått leve et spennende og innholdsrikt liv fra Aker Brygge til det tidligere Jugoslavia, siden jeg første gang ble statssekretær i Utenriksdepartementet i 1971. Jeg føler at jeg har fått gjort noe vesentlig. Jeg har bidratt til to fredsavtaler. Og med hånden på hjertet kan jeg si at jeg gjennom mitt arbeid har bidratt til å begrense lidelsene for folkene i Bosnia, selv om det tok mye lenger tid enn jeg trodde da jeg tok fatt på fredsmeglerrollen.

Helt tapt for politikken på hjemmebane er han imidlertid ikke.

U utorak su otišle stvari. Ubrzo će Thorvald Stoltenberg zadnji put zatvoriti vrata iza sebe na šestom spratu Nacionalne palate u Ženevi.

”Sigurno više nikada neću imati kancelariju sa ovako lijepim pogledom”, kaže mirovni pregovarač, upućujući pogled kroz prozor preko Lac Lehmana i u pravcu Mont Blanca. Šta se sada može vidjeti i reći nakon mogućih rješenja oko trodjelne podjele u bivšoj Jugoslaviji?

Posao je završen. Ovdje se više nema kome predati ključ, kao što je Stoltenberg radio mnogo puta do sada. Mirovni sporazum za Istočnu Slavoniju i Bosnu su tu čime je on završio sa međunarodnom diplomatijom na vrhu. Na isti način, kao što je 2. aprila 1993. godine, završio sa norveškom politikom na vrhu kada je napustio Ministarstvo vanjskih poslova.

Sada će on to sve proslaviti tako što će zajedno sa suprugom Karin biti gosti na Božiću kod kćerki Nini i Camille i sina Jensa i njihovih porodica u Norbergu, u Oslu. Kada čitaoci budu čitali ovaj intervju on će za božićnim stolom, pored kamina, uveliko jesti salatu od haringi, tradicionalno božićno jelo kod Stoltenbergovih, čemu se on raduje kao dijete. ”Veoma je važno i dragocjeno držati se ove tradicije”, kaže Stoltenberg.

Prve dane u novoj godini on će iskoristiti za organizovanje ”Međunarodne konferencije za bivšu Jugoslaviju”, prije nego preuzme dužnost norveškog ambasadora u Danskoj. Kada će to biti, on ne želi o tome govoriti. Ali on se ne suprotstavlja naslućivanju *Bergens Tidende* od subote da će to biti najkasnije 1. marta kada će on biti u Kopenhagenu.

Svjetski proces koji je on imao na dnevnom redu na posljednjoj press konferenciji na početku ove sedmice ne ukazuju sa sigurnošću da je on međunarodnu diplomatiju na vrhu ostavio iza sebe.

On ne zna da mandat generalnog sekretara ističe za godinu dana?

Stoltenberg sliježe ramenima: ”Ja sam bio visoki komesar UN-a za izbjeglice. Razmišljao sam o ulozi norveškog komesara u EU, ako Norveška uđe u EU. Zadnjih dvije i pol godine mirovni pregovori su mi uzimali kompletno vrijeme. Ja ne tražim posao na međunarodnoj sceni. Bio bih zadovoljan ako bih bio norveški ambasador u Kopenhagenu. Dođite i posjetite me”, reče on spontano.

Kosa je postala više sijeda. To je jedini od vanjskih znakova koje je ostavio teški i naporni posao mirovnog posrednika za bivšu Jugoslaviju. Šta su još uradile godine od tebe dok si radio kao mirovni posrednik?

Učinile su me tri godine starijim. Ja sam ranije bio u ratnim područjima u Vijetnamu, Nigeriji, Srednjoj Americi. Ali nikada nisam doživio rat tako intenzivno kao sada. Potvrdile su se moje sumnje o tome koliko užasan može biti rat.

Mislim da se kao osoba nisam promijenio. Također, moja osnovna potreba za bolje organizovanim svijetom se nije izmijenila. Razmišljanja o sudbinama ljudi koji žive u Bosni nisu izbljedia, kaže Stoltenberg. Ranije sam imao sposobnost da često prekidam sa svim onim što je tužno, to više nisam u stanju. Svi utisci o velikim patnjama ljudi u Bosni prate me još uvijek.

Šta je za tebe bio najveći poraz?

To da nismo uspjeli sa mirovnim sporazumom u jesen 1993. Razmišljanja o svim životima koji bi bili spašeni su težak teret za mene. Ali to nije samo moj poraz nego poraz cijele međunarodne zajednice koja nije dovoljno podržavala prijedlog mirovnog sporazuma. Bili smo tako blizu, ali međunarodni pritisak nije bio dovoljno jak tako da sporazum nije mogao biti realizovan u praksi.

Je li to bio perfektni mir koji je tada izgubljen?

Nijedan mirovni sporazum nije perfektan. Mi nismo ni imali mandat da pregovaramo o perfektnom miru. I da smo tragali za perfektnim mirom rat bi bio nastavljen do unedogled. Naš cilj je bio zaustavljanje ratnih dešavanja tako da se izbjegne dalje ubijanje ljudi. Partneri su sjedili za stolom, pregovori su bili realni i postojala je saglasnost o tome da je to na čemu radimo stvarno rješenje. Prijedlog je odbijen od muslimanske dominirajuće Nacionalne skupštine u Sarajevu. U tom trenutku mnogi su razmišljali da nastave pregovore na bojnopolju, a bilo je dosta i onih koji su razmišljali da će NATO i SAD pobijediti u ratu za njih.

Krivica nije išla prema nedostatku međunarodne podrške da vi gradite sporazum na principima zasnovanim na priznavanju okupacije zemlje silom i da ste podijelili Bosnu po etničkim principima?

To isto je osnova za današnji mirovni sporazum. Princip o etničkoj podjeli Bosne je bio dio osnove od prvih mirovnih inicijativa do lorda Caringtona 1991. Ne može se počinjati sa mirom tako što ćeš tjerati ljude da žive zajedno. Razliku između prijedloga mirovnog sporazuma koji smo mi uradili u jesen 1993. i ovoga sadašnjeg možeš vidjeti na grobljima širom Bosne. Ono što se desilo u odnosu na naš prijedlog je to da je musli-

manski dio Bosne reduciran od 36% zemlje u Vance-Owenovom planu do 33% u Owen-Stoltenbegovom planu do oko 30% prema Dejtonskom sporazumu. Znači li to da smo mogli imati mirovni sporazum prije? Da su SAD mislile isto 1993. kao u jesen 1995. ja ne bih bio u dilemi da smo mogli imati sporazum 1993. Ali ja sam zadovoljan da su SAD stupile na scenu, mada sam ih htio vidjeti mnogo, mnogo prije.

Je li to održiv sporazum?

Ja mogu odgovorno tvrditi da on nije održiv. Ipak, ja mogu reći da će to ovaj put ići dobro. Ljudi će to odlučiti. Oni stvarno žele mir. Sjetite se malo, imali smo rat koji je vođen odozgo prema dole. Ljudi to nisu željeli. Ali to može potrajati dugo, čak i duže od jedne godine dok se društvo stabilizira i dok se vojnici povuku na linije kako to predviđa Dejtonski sporazum. Međutim, broj vojnika se može smanjiti. Mnogo toga zavisit će od načina obnove i kako se budu razvijali demokratski procesi u mjesecima koji dolaze.

Mi ne možemo napisati u mirovnom sporazumu da će se promijeniti lideri. Međutim, ako ljudi u Bosni misle tako onda to moraju učiniti na izborima koji dolaze. Pored toga, međunarodna zajednica će kontrolisati to što se dešava i kontrolisati da se sporazum realizuje i ne narušava. Ako je ista rat na Balkanu pokazao onda je pokazao besmislenost ratovanja svim današnjim generacijama.

Hoće li se krivci za rat privesti Međunarodnom sudu za ratne zločine?

Ja sam za Međunarodni sud pravde. Ali žalosno je da je on ograničen samo za bivšu Jugoslaviju i Rwandu. Stalni sud za ratne zločine imao bi preventivnu funkciju. Ali nemojmo se zavaravati mišlju i nadom da će svi ratni zločinci biti privedeni pred lice pravde i osuđeni u skladu sa idealima pravde koje imamo u dobro organizovanim društvima, kaže Thorvald Stoltenberg zamišljen. On također kaže da slika o tome šta se desilo u bivšoj Jugoslaviji nije crno – bijela: Srpsko gledište je dolazilo rijetko i skoro nikako do izražaja. Zbog toga su krivi, prije svega, Srbi. Oni su izgubili medijski rat na samom početku i to zbog nasilja kojeg su počinili.

UN i ti lično ste morali trpjeti kritike zbog neodstatka rezultata.

Naravno da je ne volim kritiku, ali na takvoj poziciji to je nešto s čime moraš živjeti. Ono što je teško nije kritika nego spoznaja o tome kako ljudi pate i umiru zbog toga što ti nisi postigao rezultat koji si postavio

kao cilj u određenom vremenu. To će me pratiti do kraja života. Kada se tiče kritika upućenih UN-u ja mogu samo reći da su UN bile idealni žrtveni jarac zbog nedostatka rezultata, a svjetska organizacija je u cjelokupnom kontingentu krivaca, prva koja plaća cijenu. Ako se žele imati rezultati onda se UN moraju postaviti u puno bolji položaj, kaže Stoltenberg.

Ako imam vremena, onda treba postaviti na svoje mjesto i podsjetiti na značaj UN-a i njihovu saradnju sa EU koju su imali u bivšoj Jugoslaviji. Prije svega u sprečavanju širenja rata, zatim organizovanje sveobuhvatne pomoći za 3,2 miliona ljudi koji su održani u životu. Usred diskusije o sigurnosti vojnika koji će se postaviti na teren, treba istaći da će američki vojnici rizikovati živote za evropski mir, a treba podsjetiti i na podatak da je 200 vojnika UN-a izgubilo živote u mirovnoj misiji u bivšoj Jugoslaviji. I bez obzira kako sve to čovjek da okrene i obrne – mora se priznati da je ono što su uradile UN i EU bila osnova za Dejtonski sporazum.

Ruku na srce, Thorvald Stoltenberg: Misliš li da si dobio adekvatno priznanje za tvoj trud kao mirovni posrednik?

Može izgledati na prvi pogled da sam bio malo po strani u zadnje vrijeme. Ali ja sam dobio priznanje i pohvale. Neke zasluženno, neke nezasluženno. Meni su veoma važne riječi pohvale za moj rad koje mi je uputio Bill Clinton i John Major za vrijeme ceremonije potpisivanja Mirovnog sporazuma u Parizu.

Šta je bilo najteže u poslu mirovnog posrednika?

Bez ikakve sumnje dugo vrijeme koje nam je trebalo za postizanje mirovnog sporazuma. I nakon svega pojavljuje se ona propuštena mogućnost iz jeseni 1993. kada se bilo najbliže rješenju. To je bio specijalno težak zadatak u mojoj karijeri, to je bio najteži zadatak koji sam ja ikada imao.

Thorvald Stoltenberg se protivio i na kraju je prihvatio zadatak posrednika UN-a. Kada je prva molba došla on je to glatko odbio, ali kada je generalni sekretar UN-a Boutros Boutros Ghali bio uporan, onda je to bilo moralno pitanje. Zajedno sa premijerkom Gro Harlem Brundtland on je procijenio da je nemoguće reći NE.

Sada završavaš jedan dio svog života. Kako će se odvijati tvoj život dalje?

Naravno, ja ću i dalje biti aktivan, ali ću držati dalje ruke od brzine. Pratiću šta se dešava u Istočnoj Slavoniji gdje sam prije mjesec dana postigao jedan sporazum između Srba i Hrvata. Ako tamo ne bude išlo kako treba onda ću ja uzeti telefon u ruke i okrenuti par brojeva...

On ne krije zadovoljstvo da će uskoro biti postavljen za ambasadora u Kopenhagenu. Ne tako nevažno, više vremena će provoditi sa porodicom. Razgovor sa njegovim najbližim za njega je uvijek puno značilo.

64-godišnji Thorvald Stoltenberg insistira da definitivno završi sa norveškom i međunarodnom politikom na vrhu.

”Ja sam živio uzbudljiv i sadržajan život, od Aker Brygga do bivše Jugoslavije, otkako sam bio državni sekretar u Ministarstvu vanjskih poslova 1971. godine. Imam osjećaj da sam uradio nešto bitno. Učestvovao sam u dva mirovna sporazuma. I ruku na srce mogu reći da sam kroz moj posao učestvovao na smanjenju patnji ljudima iz Bosne, bez obzira što je sve to uzelo više vremena nego što sam ja mislio da treba za ulogu mirovnog posrednika.”

Međutim, on još uvijek nije za odbaciti za politiku na unutrašnjem planu.

Dato/Datum: 27. 12. 1995.

*Tittel/Naslov: **Nato nei til utsettelse / NATO-ovo NE odlaganju***

Side/Strana: 10.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Sjefen for Nato styrkene i Bosnia avviste tirsdag en anmodning fra de bosniske serberne om å forlange tidsfristen for en overgivelse av viktige deler av Sarajevo. Admiral Leighton Smith sa at han heller vil vurdere å lempe på tidsskjemaet når tilbaketrekkingen av de serbiske styrkene fra Sarajevo forsteder er kommet i gang.

Utenriksministeren i Bosnia serbernes selvopnevte regjering, Aleksa Buha, sa at han under møtet i Pale 16 kilometer øst for hovedstaden hadde bedt Smith om tillatelse til at de serbiske styrkene kunne bli stående omkring Sarajevo til september neste år. Dette ville bety en utsettelse av tilbaketrekkingen på hele sju måneder.

Jeg sa til Krajisnik at vi vil ta hensyn til alle sider ved fredsavtalen, og at vi forhåpentligvis vil kunne komme til en avgjørelse som alle parter kan godta. For øvrig ble det ikke gitt noen løfter, sa Smith tirsdag. Momcilo Krajisnik er president i Bosnia serbernes folkevalgte forsamling.

Smith sa videre at han nå vil rådføre seg med to av sine nestkommanderende i felten, før han tar noen endelig avgjørelse om tidsfristen for en serbisk tilbaketrekking. Jeg sa ikke ja eller nei. Jeg har ingen fullmakt til å gjøre om på detaljer i fredsavtalen fra Dayton, sa Smith.

I henhold til fredsavtalen fra Dayton in Ohio skal visse av sarajevos forsteder som i dag står under serbisk kontroll, etterhvert tilbakeføres til den bosniske regjeringen. Den 3. februar neste år, 45 dager etter at Nato styrken Ifor overtar kontrollen, skal alle serbiske soldater være ute av disse områdene.

Siden Dayton avtalen ble inngått i november har det kommet høylytte protester fra de bosniske serberne, som er misfornøyd med de deler av avtalen som angår Sarajevos forsteder. Disse forstedene er blitt brukt i den serbiske beleiringen av hovedstaden, men serberne har likevel gått ut fra at de ville få beholde kontrollen over mestparten av dem.

Serberne hevder at avtalen slik den nå står vil føre til at rundt 140.000 serberne blir drevet på flukt fra hovedstaden. Disse serberne frykter at de ellers vil bli utsatt for gjengjeldelsesangrep fra muslimer og kroater som ble drevet på flukt av serbiske styrker tidlig i konflikten i Bosnia, og som nå vender tilbake til sine hjem.

Den spanske kontingenten i Nato styrken forberedte seg tirsdag på å rykke inn i områder i det sørlige Bosnia der fredsbevarende styrker hittil ikke har adgang. Bosnisk serbisk ledere ga i løpet av julehelgen klarsignal for at spanierne kunne rykke inn, og dermed styrke Natos kontroll over de krigsherjede områdene.

En fransk Ifor soldat kom tirsdag lettere til skade da bilen han satt i kjørte over en mine ved den serbisk kontrollerte byen Trnovo, 20 kilometer sør for Sarajevo. Franskmannen er den første Ifor soldat som er blitt skadd av minene som partene i krigen i Bosnia har stødd om seg med.

Šef NATO snaga u Bosni odbacio je u utorak molbu bosanskih Srba da se produži rok za predaju važnih dijelova Sarajeva. Admiral Leighton Smith je izjavio da on radije želi procijeniti promjenu vremenske šeme nakon što povlačenje srpskih snaga iz Sarajeva krene.

Ministar vanjskih poslova samoproglásene vlade bosanskih Srba Aleksa Buha izjavio je da je on na sastanku, održanom na Palama, koje se nalaze 16 kilometara istočno od glavnog grada Sarajeva, zamolio Smitha da srpske snage ostanu oko Sarajeva do septembra sljedeće godine. To bi značilo odlaganje povlačenja za cijelih sedam mjeseci.

”Ja sam rekao Krajišniku da ćemo uzeti u obzir sve strane sporazuma i da ćemo donositi odluke koje će odgovarati svim partnerima. Međutim, tu nisu data nikakva obećanja”, izjavio je Smith u utorak. Momčilo Krajišnik je predsjednik Skupštine bosanskih Srba.

Smith je dodao ”da se on želi skoncentrisati na dvije stvari prije nego što donose konačnu odluku za srpsko povlačenje. Ja nisam rekao ni DA ni NE. Ja nemam ovlaštenje da radim na detaljima mirovnog sporazuma iz Dayton”, rekao je Smith.

Prema odredbama mirovnog sporazuma iz Dayton iz Ohaja jasno je da se dijelovi Sarajeva, koji se danas nalaze pod srpskom kontrolom, trebaju vratiti pod kontrolu bosanske vlade. Trećeg februara sljedeće godine, ili 45 dana od preuzimanja kontrole NATO-a od snaga IFOR-a, srpski vojnici moraju napustiti ova područja.

Otkako je Dejtonski sporazum utvrđen u novembru počeli su pristizati glasni protesti od strane bosanskih Srba koji su posebno nezadovoljni dijelom sporazuma koji se tiče dijelova Sarajeva. Ovi dijelovi korišteni su u srpskoj opsadi glavnog grada, ali Srbi su sada svjesni da neće moći zadržati kontrolu nad ovim dijelovima grada.

Srbi tvrde da će sporazum, onakav kakav je u sadašnjoj formi, dovesti do toga da će oko 140.000 Srba morati napustiti glavni grad. Ovi Srbi su u strahu da će biti izloženi osveti Muslimana i Hrvata koji su protjerani od strane srpskih snaga na početku konflikta u Bosni, a koji se sada vraćaju u svoje domove.

Španski kontingent NATO snaga pripremio se u utorak da se stacionira u područja na jugu Bosne gdje mirovne snage do sada nisu boravile. Lideri bosanskih Srba u toku božićnih praznika pristali su da se Španci stacioniraju ovdje i pojačaju kontrolu NATO-a u ovom području.

Jedan francuski vojnik pripadnik IFOR-a u utorak je lakše ranjen nakon što je njegov automobil naletio na minu u gradu Trnovu kojeg kontrolišu Srbi i koji se nalazi 20 kilometara južno od Sarajeva. Francuski vojnik je prvi vojnik IFOR-a koji je ranjen od mina koje su postavljene u ratu u Bosni.

Dato/Datum: 28. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **Håp om retrett fra Sarajevo / Nada o povlačenju iz Sarajeva**
Side/Strana: 6.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Partene i krigen i Bosnia så onsdag ut til å ville overholde avtalen om tilbaketrekking fra Sarajevos forsteder.

De hadde frist på seg til midnatt med å forlate sine stillinger i utkanten av den bosniske hovedstaden og dermed vise at de mener alvor med fredsavtalen fra Dayton.

Det går ganske bra, men NATOs militære sjef på stedet har fått lov til å opptre fleksibelt. Vi venter til midnatt før vi trekker noen konklusjoner, sa en NATO tjenestemann. Tidsfristen for en tilbaketrekking for de bosniske regjeringsstyrkene og de serbiske styrkene var opprinnelig klokken 11.00 onsdag formiddag, men denne fristen ble forlenget.

Natos militære toppsjef på stedet, den franske generalen Robert Rideau, bestemte seg for å forlenge fristen for at de krigførende partene skulle få mer tid på seg til å forlate Sarajevo. Samtidig ville han gi Nato styrken Ifors folk på stedet mer tid til å sette seg inn i situasjon.

Enkelte steder i og omkring Sarajevo er det bare 20 meter mellom de serbiske og bosniske regjeringsstyrkers frontlinjer. Dette hjelder blant annet ved Vrbanja broen, der franske FN soldater og bosniske serbere i stjålne FN uniformer var innblandet i et blodig sammenstøt i mai i år.

Men der hersker sterk motstand mot evakueringsordren blant de rundt 40.000 bosniske serberne som er bosatt i de serbisk kontrollerte forstedene til Sarajevo. Bosnia serbere i Sarajevo området satte natt til onsdag fyr på flere boliger i områder de føler seg tvunget til å forlate som følge av Dayton avtalen. Serberne har også krevd mer tid før de overlater boligområdene til den bosniske regjeringshæren. Representater for Nato og regjeringshæren meldte onsdag at serberne satte fyr på flere hus i løpet av natten. Samtidig gjorde regjeringen det klart at Nato vil få problemer med å sette i verk fredsplanen for Bosnia, dersom alliansen gir etter for serberne krav om å forlenge tidsfristen for flytting.

U srijedu su partneri u ratu u Bosni pristali da se pridržavaju sporazuma o povlačenju iz dijelova Sarajeva. Dat je rok do ponoći da svi napuste

svoje položaje sa rubova glavnog grada što pokazuje da se misli veoma ozbiljno kada je u pitanju realizacija mirovnog sporazuma iz Daytonu.

Sve ide dosta dobro, a i vojni šef NATO-a dobio je instrukcije da bude fleksibilan. "Čekaćemo do ponoći i onda ćemo donijeti zaključak", izjavio je jedan od uposlenika NATO-a. Rok za povlačenje Armije bosanske vlade i srpskih snaga bila je srijeda do 11.00 sati, ali je ovaj rok produžen.

Glavni vojni šef NATO-a na licu mjesta, francuski general Robert Rideau, odlučio je da produži rok kako bi partneri dobili više vremena da napuste Sarajevo. Istovremeno, on želi ljudstvu IFOR-a dati više vremena da se prilagodi situaciji.

Na nekim mjestima oko Sarajeva samo je 20 metara između srpskih i linija Armije bosanske vlade. Ovo se odnosi, između ostalog, i na Vrbanja most gdje su francuski vojnici i bosanski Srbi u ukradenim uniformama UN-a bili umiješani u krvavi sukob u maju ove godine.

Još uvijek je primijetan otpor prema naređenju za evakuaciju kod 40.000 bosanskih Srba koji su nastanjeni u dijelovima Sarajeva koje kontrolišu Srbi. Bosanski Srbi u području Sarajeva su u noći sa utorka na srijedu zapalili mnoge svoje kuće i stanove zbog toga što se osjećaju prisiljenim da napuste ta mjesta stanovanja u skladu sa Dejtonskim sporazumom. Srbi su, također, zahtijevali više vremena za predaju dijelova grada Armiji bosanske vlade. Predstavnici NATO-a i Armije bosanske vlade informisali su javnost da su u srijedu, u toku noći, mnogi Srbi zapalili svoje vlastite kuće. Istovremeno, bosanska vlada je bila jasna u svom stavu da će NATO dobiti probleme ako dopusti da se ispuni zahtjev Srba vezan za prolongiranje roka za njihovo seljenje.

Dato/Datum: 30. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **Optimist etter Bosnia / Optimista nakon Bosne**

Side/Strana: 9.

Forfatter/Autor: Atle M. Skjærstad

Resyme/Sažetak:

Krigen i Bosnia ser ut til å løse seg og nedrustningsarbeidet i verden fortsetter. Privat har vi kommet over en økonomisk tøff tid og lært oss å leve mindre materialistisk, sier fredsaktivist Helge Vang.

Rat u Bosni kao da se završava, a posao obnove zemlje kao da tek počinje. "U privatnom smislu prošli smo ekonomski težak period i naučili smo živjeti manje opterećeni materijalnim stvarima", kaže mirovni aktivista Helge Vang.

Dato/Datum: 30. 12. 1995.

Tittel/Naslov: **Høyt spill i Sarajevo / Velika igra oko Sarajeva**

Side/Strana: 13.

Forfatter/Autor: NTB-Reuters

Resyme/Sažetak:

Siste fase i krigen i Bosnia utspilles i de serbisk kontrollerte forsteden i Sarajevo, der den bosnisk serbiske ledelsen fører en desperat propaganda kampanje for om mulig å vinne tilbake det den har tapt ved forhandlingsbordet.

Den serbiske befolkningen er brikker i en kamp mellom dens ledere og regjeringen i Sarajevo, som i henhold til Dayton avtalen vil gjenvinne kontroll over bydelene i mars.

Det er ikke bare serbiske hjem som står på spill. Det handler også om Sarajevos enhet og troverdigheten til det internasjonale samfunn som en upartisk fortolker av Dayton avtalen.

Vil den bosniske regjering strekke seg for å tilfredsstille den serbiske sivilbefolkningens legitime bekymringer? Vil den bosnisk serbiske ledelsen bruke saken til å ødelegge fredsavtalen, spurte en vesetlig diplomat fredag.

Den bosniske regjering har appalert til vanlige serbere om å bli boende. Vi oppfordrer dem til å bli, bortsett fra krigsforbryterne, som vil ettersøkel, sa president Alija Izetbegovic torsdag.

Regjeringen støtter seg til sine rettigheter i Dayton avtalen og stoler på at den Nato ledete IFOR styrken vil sørge for at den oppfylles. De bosniske serberne på sin side utnytter det eneste punktet i fredsavtalen som lar noe være opp til Nato generalen i spissen for IFOR. Admiral Leighton Smith har formelt myndighet til å utsette overføringen av de serbiske bydelene til regjeringen, hvis han finner grunn til det.

Presidenten for den bosnisk-serbiske nasjonalforsamlingen Momcilo Krajisnik gikk ut i bosnisk-serbisk fjernsyn og blåste opp under folks forve-

ntninger om at det uungåelig kan uungås. Han truet med at det var fare for at ting kunne komme ut av kontroll, hvis lovlige metoder ikke førte fram.

Enkelte serbiske ledere har bedt om minst ett års utsettelse av tilbakeleveringen av forstedene, det vil si til etter at Nato styrken har reist hjem. Det vil i tilfelle være den rene invitasjon til en ny krig. Mens politikerne manøvrerer og admiral Smith tenker, fortsetter serbiske familier å forlate sine forsteder.

Zadnja faza rata u Bosni odigrava se u dijelovima Sarajeva koje kontrolišu Srbi. Naime, rukovodstvo bosanskih Srba vodi uzaludnu propagandnu kampanju kako bi dobili nazad ono što su izgubili za pregovaračkim stolom.

Srpski narod je žeton u igri između njihovih lidera i vlade u Sarajevu koja, u skladu sa Dejtonskim sporazumom, želi već u toku marta povratiti kontrolu nad ovim dijelovima grada.

Nisu samo srpske kuće koje su u igri. To se tiče i cjelovitog Sarajeva i povjerenja u međunarodnu zajednicu kao neutralnog tumača Dejtonskog sporazuma.

”Kako će se bosanska vlada ponašati i hoće li moći eliminisati opravdanu zabrinutost srpskog civilnog stanovništva? Hoće li lideri bosanskih Srba koristiti novonastalu situaciju da razvale mirovni sporazum”, pitanja su koja postavlja jedan zapadni diplomata.

Bosanska vlada uputila je apel Srbima da ostanu u svojim domovima. ”Mi pozivamo sve Srbe da ostanu u svojim domovima. Garantujemo sigurnost svima, osim onih koji su činili ratne zločine i koji će biti procesuirani”, rekao je predsjednik Alija Izetbegović u četvrtak.

Vlada se oslanja na prava koja proističu iz Dejtonskog sporazuma i vjeruje da će NATO – IFOR omogućiti da se sporazum implementira. Bosanski Srbi iskoristili su jednu jedinu tačku mirovnog sporazuma, a koja se odnosi na mogućnost da general NATO-a, koji je na čelu IFOR-a, a to je Leighton Smith, i koji ima formalnu mogućnost da prolongira predaju srpskih dijelova grada bosanskoj vladi. Naravno, ako on procijeni da za to ima osnova.

Predsjednik Nacionalne skupštine bosanskih Srba Momčilo Krajišnik pojavio se na TV bosanskih Srba i ubjeđivao ljude o tome kako se ono neizbježno može izbjeći. On je zaprijetio da će se stvari izmaći kontroli ako se zakonske metode ne budu stavile u prvi plan.

Lokalni srpski lideri tražili su da se predaja dijelova grada prolongira za godinu dana. Što znači da se predaja izvrši kada NATO snage već odu. Drugim riječima bio je to poziv u novi rat. Političari manevrišu, admiral Smith razmišlja, a srpske porodice nastavljaju da napuštaju svoja mjesta stanovanja.

Dato/Datum: 30. 12. 1995.

Tittel/Naslov: ***Norge stenger dørene / Norveška zatvara vrata***

Side/Strana: 18.

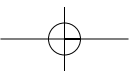
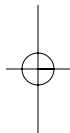
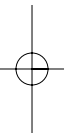
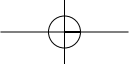
Forfatter/Autor: Inge Bartnes

Resyme/Sažetak:

Mens vi under EU kampen sang "åpen grense, åpen port", legger nå AP regjeringa all sin tyngde inn for å stenge de norske grensene for mennesker på flukt fra krig.

Dok slušamo pjesmu "Otvorite granice, otvorite kapije" traje borba Norveške za njen ulazak u EU. U međuvremenu, većinska AP (Arbeidet Partiet = Radnička partija) vlada iskoristila je svu svoju snagu i moć i zatvorila granice za ulazak izbjeglica u Norvešku.

UMJESTO ZAKLJUČKA

”Nekada moramo intervenisati: Kada su ljudski životi u opasnosti, kada je ljudsko dostojanstvo u opasnosti, kada nacionalne granice i osjećaji postanu irelevantni, kada su muškarci ili žene progonjeni zbog svoje rase, vjere ili političkih vjerovanja. Takvo mjesto tada mora postati centar svijeta!”

Elie Wiesel

Svijet i Evropa posebno nisu uspjeli identifikovati događaje u Bosni i Hercegovini u periodu 1992-1995. Međunarodna zajednica nije zauzela stav niti preuzela odgovornost i kasno je intervenisala zaustavljajući strahote. Evropa nije uspjela da napravi razliku između krvoprolića i politike, između zločinca i žrtve. Bilo je ugodnije okrenuti se na drugu stranu.

Ovo je priča s kraja XX stoljeća, 1992-1995. Mjesto: Bosna i Hercegovina. Bosna i Hercegovina i događaji u njoj zabilježeni u jednim norveškim novinama koje izlaze u glavnom gradu pokrajine Hordaland Bergenu, na jugozapadu Norveške.

Četiri godine, 48 mjeseci, 1.460 dana. Isto toliko naslova i članaka o Bosni. O Bosni su donosile vijesti svjetski poznate novinske agencije, a *Bergens Tidende* ih prenosio. Međutim, *Bergens Tidende* je imao i svoje novinare istraživače, ratne reportere sa lica mjesta, urednike i njihove komentare i sa lica mjesta i iz redakcije. Tu su hronike antropologa Norvežana koji su živjeli u Bosni jedan period života, kao i sociologa Bosanaca koji sada kao izbjeglice žive u Norveškoj. Intervjui mirovnih posrednika, zapažanja advokata koji su učestvovali u sudskim postupcima protiv optuženih ratnih zločinaca, stavovi norveških političkih partija o bitnim činjenicama i događajima u Bosni i Hercegovini na kraju XX stoljeća.

Izvještaji humanitarnih organizacija o situaciji u Bosni i situaciji među bosanskim izbjeglicama u Norveškoj. Informacije sa sastanaka NATO saveza, Savjeta bezbjednosti UN-a, EU, Kontakt grupe za Bosnu i Hercegovinu, Organizacije islamskih zemalja, kao i njihovi stavovi o događajima u Bosni. Zabilježene priče običnih ljudi u domovini i u izbjeglištvu. To je period borbe za opstojnost Bosne, i borbe za opstanak jednog

naroda, Bošnjaka, čije trenutke, sate, dane i godine hladno, neutralno, bez emocija, bez osjećaja, bez senzacija bilježi novina na sjeveru zemaljske kugle.

Zbog toga nisam ništa komentarisao, ni s čim drugim upoređivao, nisam analizirao. Sve sam to ostavio onima koji dolaze da na miru, sa historijske distance, iščitaju, prostudiraju, analiziraju, upoređuju, uče. Intencija je da ponuđena građa bude predmet historijske valorizacije i interesovanja bilo akademskih (i)li političkih krugova. Onima kojima ni to ne bude dovoljno na kraju je dat spisak relevantne literature koju mogu konsultovati u izučavanju ove važne problematike. Pri pomoći im može biti teorijski model dat na samom početku, kao i pregled literature dat na kraju ovog obimnog teksta.

Ovdje su, na oko hiljadu stranica teksta, ipak sakupljeni znakovi i dokazi o tome da je civilizacijski proces, između ostalog, proces gdje se ispoljava nasilje. Taj proces se različito definiše od različitih autora. Cilj je bio da se ovi sakupljeni znakovi koriste za zajedničku upotrebu, da se to pokaže naučnoj i javnosti uopće, zatim da se ono što se desilo u Bosni i Hercegovini u periodu od 1992. do 1995. godine prebaci sa marginalne pozicije na određeno mjesto u društvenim teorijama i socijalnoj praksi. Sve ono što se desilo u Bosni u naznačenom periodu dogodilo se zbog toga što se to već jednom dogodilo. Nije obavezno da se dogodi još jednom, u istoj formi i protiv istih grupa i od istih izvršilaca, i može se dogoditi ako se ne stvore uvjeti za prevenciju događaja i pojava zabilježenih ovdje.

Ovdje nisu zabilježeni mitom obavijeni događaji. Naprotiv, sve je isuviše konkretno. Konkretni događaji se bilježe, ali se ne analiziraju, ne upoređuju, ne komentarišu, ali zasigurno mogu poslužiti kao kvalitetna istraživačka građa budućim istraživačima. Priznajem, više je postavljenih novih pitanja nego što se dobilo odgovora. Ubistva, nanošenje tjelesnih ili mentalnih povreda, namjerno nametanje neljudskih uvjeta života, primjena mjera koje sprečavaju rađanje, silovanje, zatočenja, protjerivanja, istrebljenja, i svi drugi zločini, uključujući i sociocid, izvedeni u vrijeme agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu, neki istraživači i izvještači definisali su i kao "etničko prekomponiranje teritorije", "etnička podjela na terenu", "prostački rat za teritorije", "etničko čišćenje", "humano prese-ljenje", "građanski rat", "vjerski rat", "plemenski sukob", "konflikt". S obzirom na činjenicu da se iza svake ove "definicije" kriju zločini počinjeni u namjeri da se uništi Bosna i Hercegovina i s njom Bošnjaci kao određena

nacionalna, etnička i vjerska grupa, očigledno je da je u pitanju genocid, što primjećuju samo neki novinari istraživači, ali i sudije i naučni radnici na terenu.

Nekome će biti i previše oko 1.500 naslova, a nekome premalo skoro isto toliko sažetaka. Neko će se upitati: Čemu i zašto sve to? "Ovaj rat se mogao završiti za pet minuta, samo da su Moskva i Washington željeli to. A evo već je peta godina kako nas mediji svake sedmice, svaki dan, bombarduju sa vijestima iz bivše Jugoslavije. Može li se to više izdržati? Što više rata to više posla za nas koje rat nije direktno pogodio." (B.T. 2. 9. 1995.).

Upravo, iz svih ovih 1.500 naslova i isto toliko sažetaka, iz svih ovih naprijed prezentiranih redova vojnici bi trebali naučiti da se zlo može spriječiti vojnom silom. Političari bi trebali naučiti odgovor na pitanje ko je žrtva, a ko dželat. Svjetske organizacije na čelu sa Ujedinjenim nacijama bi nakon Bosne trebale naučiti da djeluju u skladu sa svojim mandatom. Žurnalisti bi trebali naučiti lekciju da se ne može biti neutralan kada je u pitanju genocid. Akademici bi trebali naučiti lekciju da se zlo dogodilo i zbog toga što su "jedna strana" bili muslimani. Ako svi nabrojani ne nauče svoje lekcije onda se povećavaju šanse da se u trenucima ekonomskih, socijalnih, političkih i moralnih kriza desi "ponavljanje historije".

To što se može naučiti iz svih događaja zabilježenih ovdje je sa kojom lahkoćom većina ljudi, kada se nađu u situaciji gdje je dobar izbor isključen ili košta mnogo, zaboravljaju moralne obaveze i umjesto toga zadržavaju se u sferi racionalnih interesa. Ako čovjek želi da zadrži nizak profil, onda se drži stalno po strani zbivanja. U jednom sistemu gdje racionalnost i etika idu različitim putevima, ljudskost je na gubitku.

Niko nije očekivao da će 70-ogodišnji Alija Izetbegović imati fizičke i psihičke snage da stane i opstane na čelu države kojoj je cijelo vrijeme prijetio nestanak ili u najboljem slučaju podjela između jačih komšija Srbije i Hrvatske.

Mnogi su potcijenili pravnika Izetbegovića - koji, jedini od svih aktera u bivšoj Jugoslaviji, zaslužuje da ponese pridjev intelektualac. Godinama je on bio poznat kao veliki kritičar Titove komunističke Jugoslavije. Napisao je nekoliko knjiga o islamu i važi za umjerenog muslimana. Zastupa tezu da je u Bosni bilo i da ima dovoljno mjesta i za Srbe i za Hrvate i za Muslimane. (1. 9. 1995.)

Zanimljivo je da narod koji je najviše stradao, a to su Muslimani, sada su jedini koji nemaju ništa protiv da im komšije ponovo budu Srbi i Hrvati. (12. 8. 1995.)

Mirovni plan koji bi u završnici trebao reducirati Bosnu na vazalnu državu zavisnu od Hrvatske i Srbije.

Za one koji ne budu imali strpljenja ni vremena da iščitavaju cjelokupan tekst na kraju Zaključaka daje se jedan dio naslova po godinama, kao i nekoliko tipično karakterističnih upotrebijebljenih izraza/termina, prije bih rekao materijalnih grešaka, koji su naravno prilikom prevođenja prevedeni doslovno u njihovom značenju.

Suština je u detaljima.

KONKLUSJONER

”Noen ganger må vi handle: når folk er i fare, når menneskelig verdighet er i fare, når nasjonale grenser og følelser blir irrelevante, når menn og kvinner blir drevet ut på grunn av sin rase, religion eller politisk overbevisning slikt sted så det må da bekomme verdens senter.”

Elie Wiesel

Verden og spesielt Europa har ikke klart å identifisere hendelsene som skjedde i Bosnia og Hercegovina i perioden 1992-1995. Det internasjonale samfunnet har ikke tatt stilling og de har ikke tatt ansvar, og tok for langt å gripe inn, for å stoppe grusomhetene. Europa har ikke klart å skille mellom blodsutgytelser og politik, mellom gjerningsmann og offered. Det vat lettere å snu ryggen til alt som skjedde.

Dette er en historie fra slutten av XX århundre, 1992-1995, sted: Bosnia og Hercegovina. Bosnia og Hercegovina og hendelsene der, registrert i en dagsavis i hovedstaden av Hordaland, Bergen, Vestlandet av Norge.

Fire år, 48 måneder, 1.460 dager. Det samme antall titler og artikler om Bosnia. Nyheter om Bosnia kom fra verdensberømte nyhetsbyråer, og Bergens Tidende plasserte dem. Bergens Tidende hadde også sine journalister, krigs-journalister som rapporterte fra Bosnia, sine redaktører og deres kommentarer, fra Bosnia og fra redaksjonen. Der kan man finne kronikker fra norske antropologer som har har bodd i Bosnia, bosniske sosiologer som nå bor som flyktninger i Norge. Intervjuer fra fredsbevarere, observasjoner fra advokater som var del av søksmål mot krigsforbrytere, stillinger fra politiske partier om viktige fakta og begivenher i Bosnia og Hercegovina fra slutten av det XX århundre.

Rapporter fra humanitære organisasjoner om situasjonen i bosnia og Hercegovina og mellom bosniske flyktninger i Norge. Informasjoner fra NATO møter, FNs sikkerhetsråd, EU Kontakt Grupa for Bosnia og Hercegovina, Organisasjoner fra Islamsk Land, så vel som deres holdning om begivenhetene i Bosnia og Hercegovina. Historier skrevet ned av orninære folk fra hjemlandet eller som flyktninger. Dette er en tid om overlevelse for Bosnia, kampen for overlevelse for et folk, Bosniakere, og hvordan en dagsavis i den nordlige delen av verden registrerer deres timer, dage, år på en kald, neutral måte uten følelser.

Det er derfor jeg ikke har kommentert noenting, heller ikke sammenlignet med noe, eller analysert. Jeg har ikke skrevet det ned til alle de som kommer hit fra et historisk avstand, og vil la dem lese, studere, analysere og lære. Intensjonen er at den tilbudte arbeidet være gjenstand for en historisk valorisasjon og vekke interesse fra akademiske og/eller politiske grupper. Til dem som dette ikke vil være nok, på slutten av dette arbeidet er en litterære liste slik at de kan vider undersøke dette. De kan bruke den teoretiske modellen gitt på starten av dette arbeidet, eller bibliografien på slutten av dette lange arbeidet som hjelp.

Her, på tusenvis av sider, kan vi se samlet tegn og bevis på at sivilisasjon-prosessen er blant annet en prosess der vold oppstår. Denne prosessen er definert ulikt av forskjellige forfattere. Målet var for disse samlede tegn for å bli til et felles bruk, for dette til å bli vist til den faglige offentlighete og allmennheten. For at det som skjedde i Bosnia i perioden 1992-1995 kan skifte fra den marginale posisjon til en definert plass i offentlige teorier og sosial holdning. Alt som skjedde i Bosnia i løpet av denne tiden skjedde fordi det hadde allerede en gang skjedd. Det er ikke nødvendig for det å skje igjen i samme form, til de samme gruppene, og av samme gjerningsmenn, og det kan skje igjen hvis vi ikke skaper forebyggende tiltak mot hendelser skrevet ned her.

Hva er nedskrevet her er ikke oppslukt i myt. Tvert imot, er alt for presis. Presise hendelser er registrert, men er ikke analysert, sammenlignet eller kommentert, men kan sikkert brukes som referanse for fremtidige forskere. Jeg innrømmer, det er flere nye spørsmål reist uten svar. Drap, kropp eller psykisk skade, forsettelig imponerende av umenneskelige forhold, tiltak for å hindre graviditet, voldtekt, fengsling, utviste og utryddelse og alle andre forbrytelser, inkludert sociocid alle som skjedde i Republikken Bosnia og Hercegovina. Noen forskere og journalister omtaler den som "etnisk reformering av landet", "etniske divisjonen på feltet", "krig for land", "etnisk rensing", "human flytting", "borgerkrig", "hellig krig", "stamme krig", "konflikt". Tar man i betraktning at alt dette ble gjort å ødelegge Bosnia og Hercegovina, og Bosnijaker som et folk, er det åpenbart at det var folkemord, som noen journalister, dommere og forskere behørig har notat.

For noen vil komme 1.500 titler vil bli for mye, for andre for få. Noen vil spørre hva det alt for? "Denne krigen kunne ha endt i fem minutter

hadde Moskva og Washington ønsket det. Fem år er gått at media hele tiden følger oss og bombarderer oss med nyheter fra tidligere Jugoslavia. Kan vi ta det lenger? Jo mer vi hører om krig jo mer arbeid for de av oss som ikke er direkte berørt.” (B.T. 2. 9. 1995.)

Akkurat fra disse 1.500 titler, og så mange sammendrag, fra alle disse presenterte verkene kan soldatene lære at ondskap kan forebygges gjennom militærmakt. Politikere kan lære forskjellen mellom gjerningsmann og offer. Verdens organisasjoner og FN bør lære å handle i samsvar med sine mandater. Journalister må lære leksjonen at de ikke kan være nøytral når det er folkemord. Akademikere bør lære at det onde skjedde fordi ”en av sidene” var muslimer. Dersom alli de som er nevnt ikke lærer sine leksjoner så er sjansene for en gjentakelse i tider med økomiske, politiske og sosiale vanskeligheter økende.

Hva kan lære her, er at folk flest med letthet, i en situasjone hvor et godt valg er ikke eksisterende eller kostbar vil glemme sitt moralske engasjement, og bestemmer seg for å holde seg innenfor deres rasjonelle interesse. Hvis noen ønsker å holde en lav profil holder de seg på sidelinjen. I et system der rasjonalitet og etikk gå andre veier, er menneskeheten på et tap.

For de som ikke vil ha nok tålmodighet til å lese gjennom hele teksten vil ha på slutten av Sammendrag titlene til verkene, oppført av året, samt noen typisk brukt uttrykk og begreper, eller la oss kalle dem materielle feil, som er selvfølgelig under oversettelsen oversatt bokstavelig betydning.

PREGLED JEDNOG BROJA NASLOVA PO GODINAMA:

1992:

- *HØYSPENT I SARAJEVO* / VELIKA NAPETOST U SARAJEVU;
- *EKSPLOSIVT I BOSNIA* / EKSPLOZIVNO U BOSNI;
- *NYE KAMPER I BOSNIA* / NOVE BORBE U BOSNI;
- *SARAJEVO FRYKTER STORMANGEREP* / SARAJEVU PRIJETI VELIKI NAPAD;
- *GATE KAMPER I SARAJEVO* / ULIČNE BORBE U SARAJEVU;
- *VOLDSOME KAMPER I SARAJEVO* / ŽESTOKE BORBE U SARAJEVU;
- *FLY ANGREP MOT FLERE BYER* / AVIONSKI NAPADI NA VIŠE GRADOVA;
- *KREVER UTVIDET MANDAT FOR FN* / ZAHTJEV ZA PROŠIRENJE MANDATA UN-a;
- *POLITISK KAOS OG NYE KAMPER* / POLITIČKI HAOS I NOVE BORBE;
- *VÅPENHVILEN BRØT SAMMEN* / PREKINUTO PRIMIRJE;
- *BOSNIA EN TRAGEDIE* / BOSNA - JEDNA TRAGEDIJA;
- *EUROPEISKE MUSLIMER KJEMPER FOR LIVET* / EVROPSKI MUSLIMANI BORE SE ZA ŽIVOT;
- *MILITÆRT MAKT MOT SERBIA ANTYDES* / NAGOVJEŠTAVA SE UPOTREBA VOJNE SILE PROTIV SRBIJE;
- *VOLDEN RAR I BOSNIA OG HERCEGOVINA* / KRUG NASILJA U BOSNI I HERCEGOVINI;
- *SANKSJONER RAMMER SERBIA* / SANKCIJE OPTEREĆUJU SRBIJU;
- *VIRKNINGSLOS VÅPENHVILE* / JALOVO PRIMIRJE;
- *MITTERAND BESØKTE KRIGSSONEN* / MITERRAND POSJETIO RATNU ZONU;

- *SERBERNE OPPTRETER I REN NAZI STIL / SRBI DJELUJU U ČISTO NACISTIČKOM STILU;*
- *KROATISK DOBBELTSPILL / HRVATSKA DVOSTRUKA IGRA;*
- *BEREDSKAPSPLAN FOR BALKAN FLYKTNINGER / PLAN PRIPRAVNOSTI ZA IZBJEGLICE SA BALKANA;*
- *FREDSLØFTER DRUKNER I BLOD / MIROVNA OBEĆANJA GUŠE SE U KRVI;*
- *FN SANKSJONEN MOT SERBIA / SANKCIJE UN-a PROTIV SRBIJE;*
- *HARDE KAMPER I BOSNIA / ŽESTOKE BORBE U BOSNI;*
- *EN MILLION MUSLIMER UNDER SERBISK STYRE / MILION MUSLIMANA POD SRPSKOM VLAŠĆU;*
- *PÅSTAND OM SERBISKE KONSENTRASJONSLEIERE / TVRDNJA O SRPSKIM KONCENTRACIONIM LOGORIMA;*
- *PÅSTANDER OM SULT OG DRAP I KONSENTRASJONSLEIERE / TVRDNJE O GLADI I UBISTVIMA U KONCENTRACIONIM LOGORIMA;*
- *FN OPPLYSNINGER OM DØDSLEIRENE HOLDT TILBAKE / UN PRIKRIVALE INFORMACIJE O LOGORIMA SMRTI;*
- *FANGER I BOSNIA / LOGORAŠI U BOSNI;*
- *BOSNISK NEDERLAG / BOSANSKI PORAZ;*
- *NORGE STØTTER MULIG NATO AKSJON / NORVEŠKA PODRŽAVA MOGUĆU AKCIJU NATO-a;*
- *BUSH KREVER TILGANG TIL LEIRENE / BUSH ZAHTIJEVA PRISTUP LOGORIMA;*
- *KRIGENS YNGSTE ØFRE / NAJMLAĐA ŽRTVA RATA;*
- *FN MAKTESLØS MOT TVANGSFLYTTING / UN BESPOMOĆNE PREMA NASILNOM PRESELJAVANJU;*
- *STOLTENBERGS MØTE MED KRIGENS ØFRE / STOLTENBERGOV SUSRET SA ŽRTVAMA RATA;*
- *SARAJEVO UTEN VANN / SARAJEVO BEZ VODE;*
- *ANGREP SYKEHUS / NAPADAJU BOLNICU;*

- *ARABISKE BRIGADER I BOSNIA* / ARAPSKЕ BRIGADE U BOSNI;
- *TUSENER AV BARN DREPT* / UBIJENO HILJADE DJECE;
- *MUJAHEDIN KRIGERE PÅ PLASS PÅ BALKAN* / RATNICI MUDŽAHEDINI DOŠLI NA BALKAN;
- *MASSEVOLDTEKT I SARAJEVO* / MASOVNA SILOVANJA U SARAJEVU;
- *BOSNIA FLYKTNINGER TIL LUSTER* / BOSANSKE IZBJEGLICE U LUSTERU;
- *FLYFORBUD OVER BOSNIA* / ZABRANA LETOVA IZNAD BOSNE;
- *NATO INN I BOSNIA* / NATO U BOSNI;
- *SARAJEVO MANGLER STRØM OG VANN* / SARAJEVO NEMA NI STRUJE NI VODE;
- *KAMPENE BLUSSETT OPP I SARAJEVO* / BORBE SE RASPLAMSAVAJU U SARAJEVU;
- *MASSEUTVISNING AV MUSLIMER* / MASOVNA PROTJERIVANJA MUSLIMANA;
- *MANGE DREPT I BOSNIA* / MNOGO UBIJENIH U BOSNI;
- *HUNGERSNOD TRUER SARAJEVO* / GLAD PRIJETI SARAJEVU;
- *FN BER OM NATO AKSJON* / UN MOLE ZA AKCIJU NATO-a;
- *SERBER LEDEREN TRUER* / SRPSKI LIDER PRIJETI;
- *EUROPA MAKTESLØS MOT KRIG I BOSNIA* / EVROPA NEMOĆNA U RATU U BOSNI;
- *KRIGERSK MILOSEVIC* / MILOŠEVIĆ RATNIK;
- *RYKTER OM AMERIKANSK AKSJON* / GLASINE O AMERIČKOJ VOJNOJ INTERVENCIJI;
- *SABELARSLING AV JUGOSLAVIAS FORSVARSSJEF* / MAHANJE SABLJOM JUGOSLOVENSKOG MINISTRA ODBRANE;
- *SERBERNE TRUER VERDENSFREDEN* / SRBI PRIJETE SVJETSKOM MIRU;
- *REKORDMANGE FLYKTNINGER TIL SVERIGE* / REKORDAN BROJ IZBJEGLICA U ŠVEDSKOJ;

1993:

- *USA ØKER PRESSET MOT SERBIA* / SAD POVEĆAVAJU PRITISAK NA SRBIJU;
- *SREBRENICA I FERD MED A KAPITULERE* / SREBRENICA NA PUTA DA KAPITULIRA;
- *ALLIERTE BOMBER KAN NEPPE STANSE SERBERE* / BOMBE ALIJANSE TEŠKO MOGU ZAUSTAVITI SRBE;
- *DESPERATE MENNESKER* / OČAJNI LJUDI;
- *FN VIL BRUKE MAKT FOR A BESKYTE SREBRENICA* / UN ĆE KORISTITI SILU DA ZAŠTITE SREBRENICU;
- „*ALDRI MER*“ – *UNTATT I BOSNIA* / „*NIKAD VIŠE*“ – *IZUZEV U BOSNI*;
- *SANKSJONEN* / SANKCIJE;
- *TRASSIGE SERBERE VENTER PA BOMBENE* / SVOJEGGLAVI SRBI ČEKAJU BOMBE;
- *FN STYRKENE BLIR SERBERNES NYE MÅL* / SNAGE UN-a POSTALE NOVI CILJEVI SRBA;
- *ØKENOMISK KAOS HERJER SERBIA* / EKONOMSKI HAOS HARA SRBIJOM;
- *SKJEBNETIME FOR BOSNIA-HERCEGOVINA* / ODLUČUJUĆI SATI ZA BOSNU I HERCEGOVINU;
- *BLODBADET FORTSETTER* / KRVOPROLIĆE SE NASTAVLJA;
- *STOLTENBERG HÅPER PÅ KARADZIC* / STOLTENBERG SE UZDA U KARADŽIĆA;
- *SERBERNE SKJØT BY BRANN* / SRBI ZAPALILI GRAD;
- *SERBISKE NASJONALISTER HALER UT TIDEN* / SRPSKI NACIONALISTI DOBIJAJU NA VREMENU;
- *VESTLIG ANGREP PLANLEGGES ETTER SERBERNES NEI* / NAPAD ZAPADA SE OČEKUJE NAKON ŠTO SRBI KAŽU NE;
- *MILITAR AKSJON I BOSNIA* / VOJNA INTERVENCIJA U BOSNI;

- *SERBERNE FORTSETTER SITT STØRMLOP / SRBI NASTAVLJAJU SA JURIŠIMA;*
- *PSYKIATER OG DIKTER UTFØRDER VERDEN / PSIHIJATAR I PJESNIK IZAZIVA SVIJET;*
- *NYE KAMPER MELLOM MUSLIMER OG KROATER / NOVE BORBE IZMEĐU MUSLIMANA I HRVATA;*
- *PLAN OM FLYANGREP AVVISES / PLAN O AVIONSKOM NAPADU SE ODGAĐA;*
- *VANSKELIG A SKAPE FRED I SARAJEVO / TEŠKO JE DOĆI DO MIRA U SARAJEVU;*
- *SAREDE REDDES UT FRA BELEIREDE ZEPÄ / SPAŠAVANJE RANJENIKA IZ OPKOLJENE ŽEPE;*
- *2.000 MUSLIMER I KROATISK FANGLEIER / 2.000 MUSLIMANA U HRVATSKIM KONCENTRACIONIM LOGORIMA;*
- *NYE BLODIGE KAMPER I BOSNIA / NOVE KRVAVE BORBE U BOSNI;*
- *BOSNISKE SERBERE BOIKOTTER FREDSMØTE / BOSANSKI SRBI BOJKOTUJU MIROVNI SASTANAK;*
- *DE BOSNISKE SERBERNE UTFØRDER VERDEN / BOSANSKI SRBI IZAZIVAJU SVIJET;*
- *HEKTISK DIPLOMATI I BOSNIA KONFLIKTEN / UŽURBANA DIPLOMATIJA OKO BOSANSKOG KONFLIKTA;*
- *KAMPENE FORTSETTER I BOSNIA / NASTAVLJAJU SE BORBE U BOSNI;*
- *USA I RUSSLAND ENIGE OM BOSNIA / SAD I RUSIJA SAGLASNE O BOSNI;*
- *BOSNIA STRATEGIEN ET SLAG I LØSE LUFTEN / STRATEGIJA ZA BOSNU JE PUHANJE U ŠUPLJE;*
- *BOSNIA NOKKEL LIGGER HOS FN / KLJUČ ZA BOSNU JE U RUKAMA UN-a;*
- *FN UT AV BOSNIA / UN SE POVLAČE IZ BOSNE;*

- *SERBERE HÅNER STOLTENBERG OG OWEN / SRBI SE RUGAJU STOLTENBERGU I OWENU;*
- *SERBERNE STOPPER FORSYNINGER TIL GORAZDE / SRBI ZAUSTAVILI SNABDIJEVANJE GORAŽDA;*
- *SERBISK PARANOIA I CHICAGO / SRPSKA PARANOJA U CHICAGU;*
- *SERBERLEDER KARADZIC VIL TA SARAJEVO / LIDER SRBA KARADŽIĆ ŽELI DA ZAUZME SARAJEVO;*
- *NYTT BLODBAD / NOVO KRVOPROLIĆE U BOSNI;*
- *NY VAPENHVILE I BOSNIA / NOVO PRIMIRJE U BOSNI;*
- *UAKTUELT A DELE BOSNIA I TRE DELER / NIJE AKTUELNO DIJELITI BOSNU U TRI DIJELA;*
- *BOSNIA TRUET AV UTSETTELSE / BOSNI PRIJETI NESTANAK;*
- *NY BØLGE AV ETNISK RENSING I BOSNIA / NOVI TALAS ETNIČKOG ČIŠĆENJA;*
- *KAMPER OM MIDT BOSNIA / BORBE ZA SREDNJU BOSNU;*
- *BOSNIAS MUSLIMER UNDER DOBBELT PRESS / BOSANSKI MUSLIMANI POD DUPLIM PRITISKOM;*
- *139.312 DREPT I BORGERKRIGEN I BOSNIA / U GRAĐANSKOM RATU U BOSNI UBIJENO 139.312 OSOBA;*
- *KRIGSFORBRYTELSE ETTERFORSKERS / RATNI ZLOČINI SE ISTRAŽUJU;*
- *SARAJEVO FORAN KATASTROFEN / SARAJEVO PRED KATASTROFOM;*
- *IZETBEGOVIC AVVISER TREDELING AV BOSNIA / IZETBEGOVIĆ ODBIJA TRODJELNU PODJELU BOSNE;*
- *BOSNIA BER OM SOLDATER FRA MUSLIMSKE LAND / BOSNA UPUTILA MOLBU VLADAMA MUSLIMANSKIH ZEMALJA ZA SLANJE VOJNIKA;*
- *12 DREPT I VANNKO I SARAJEVO / U SARAJEVU 12 UBIJENIH U REDU ZA VODU;*
- *TILVÆRELSEN I SARAJEVO EN DAGLIG TORTUR / BORAVAK U SARAJEVU SVAKODNEVNA TORTURA;*

- *FOLKEMORD I BOSNIA* / GENOCID U BOSNI;
- *AVGJØRENDE KAMPER VED SARAJEVO* / ODLUČUJUĆE BORBE KOD SARAJEVA;
- *CLINTON TRUER MED FLY I BOSNIA* / CLINTON PRIJETI UPOTREBOM AVIONA U BOSNI;
- *NATO TIL AKSJON FOR A REDDE SARAJEVO* / NATO U AKCIJI ZA SPAŠAVANJE SARAJEVA;
- *HÅPER SVINNER FOR FREDSLØSNING* / IŠČEZAVA NADA ZA MIROVNO RJEŠENJE;
- *STOLTENBERG ADVARER NATO MOT FLYANGREP* / STOLTENBERG UPOZORAVA NATO DA NE IDE SA AVIONSKIM NAPADIMA;
- *ULTIMATUM TIL SERBENE* / ULTIMATUM ZA SRBE;
- *HAT ER IKKE BALKAN FENOMEN* / MRŽNJA NIJE FENOMEN BALKANA;
- „*SKAM DERE EUROPEERE*“ / „SRAM VAS BILO EVROPLJANI“;
- *KROATER PROKLAMERER NY REPUBLIKK* / HRVATI PROGLAŠAVAJU NOVU REPUBLUKU;
- *BOSNIA KONCERT* / KONCERT ZA BOSNU;
- *FREDSHÅPET SVINNER* / TOPI SE NADA O MIRU;
- „*FN HYKLER I BOSNIA*“ / LICEMJERJE UN-a U BOSNI;
- *BOSNIA AVVISER GENEVE PLANEN* / BOSNA ODBACUJE PLAN IZ ŽENEVE;
- *BOSNISKE SERBERNE HINDRER FN HJELP* / BOSANSKI SRBI SPREČAVAJU POMOĆ UN-a;
- *MITTERAND ADVARER MOT STORKRIG I EUROPA* / MITTERAND UPOZORAVA NA VELIKI RAT U EVROPI;
- *SKOLEBARN DREPT I SARAJEVO* / ŠKOLSKA DJECA UBIJENA U SARAJEVU;
- *KRIG OG KATASTROFE ØDELA JULEFREDEN* / RAT I KATASROFE POKVARILE MIR BOŽICA.

1994:

- *NATO LEDERE KLAR FOR BOMBING AV SERBISKE MÅL* / NATO LIDERI SPREMNI ZA BOMBARDOVANJE SRPSKIH CILJEVA;
- *SERBERE LER AV NATO* / SRBI SE SMIJU NATO-u;
- *FRYKTER DELING AV BOSNIA* / PRIJETI PODJELA BOSNE;
- *MUSLIMENE FAR MINST MATVAREHJELP* / MUSLIMANI DOBIJAJU NAJMANJE HUMANITARNE POMOĆI;
- *SARAJEVO BEGRAVDE SINE DØDE* / SARAJEVO SAHRANILO SVOJE MRTVE;
- *SANNSYNLIGHETEN ØKER FOR FLYANGREP I BOSNIA* / RASTE MOGUĆNOST ZRAČNIH UDARA;
- *STOPP FOLKEMORDET!* / ZAUSTAVITE GENOCID!;
- *SJIRINOVSKIJ TRUER MED „ENDELIG OPPGJØR“* / ŽIRINOVSKI PRIJETI „KONAČNIM OBRAČUNOM“;
- *12.000 BOSNIARAR SKAL HA BUSTAD* / 12.000 BOSANACA ĆE DOBITI BORAVIŠNU DOZVOLU;
- *SERBERNE BLOKKERTE MATFORSYNINGER TIL SULTRAMMEDE* / SRBI BLOKIRALI SNABDIJEVANJE HRANOM IZGLADNJELOM STANOVNIŠTVU;
- *SERBERNE DRIVER NADLØS TERROR* / SRBI VRŠE NEMILOSRDNI TEROR;
- *FØDERASJONSAVTALE FOR BOSNIA* / SPORAZUM O FEDERACIJI U BOSNI;
- *DOKUMENTERER FOLKEMORD* / DOKUMENTUJE GENOCID; KRITISK I GORAZDE / KRITIČNO U GORAŽDU;
- *SERBERNE NEKTER ROSE A DRA TIL GORAZDE* / SRBI ODBIJAJU DA ROUZ PUTUJE U GORAŽDE;
- *AMERIKANSKE F-16 UTFØRTE ANGREP I BOSNIA* / AMERIČKI F-16 IZVRŠILI NATO NAPAD U BOSNI;
- *NATO ULTIMATUM TIL SERBERNE* / NATO ULTIMATUM SRBIMA;

- *NATO VILLE BOMBE, MEN FN SA NEI /*
NATO HOĆE DA BOMBARDUJE, ALI UN KAŽU NE;
- *SYSTEMATISK FOLKEMORD / SISTEMATSKI GENOCID;*
- *SERBERNE LURTE FN I SARAJEVO /*
SRBI PREVARILI UN U SARAJEVU;
- *FRYKTER LANGVARIG KRIG I BOSNIA /*
BOSNI PRIJETI DUGOROČNI RAT;
- *UENIGHET OM SERBIAN SANKSJONER / NESAGLASNOST O*
SANKCIJAMA PROTIV SRBIJE;
- *SARAJEVO HÅPER PÅ PAVEN / SARAJEVO SE NADA PAPI;*
- *EN MILLION HAR FLYKTET I BOSNIA /*
U BOSNI MILION IZBJEGLICA;
- *BALKANS KRIGSFORBRYTTERE FOR RETTEN / BALKANSKI*
RATNI ZLOČINCI PRED SUDOM;
- *BOSNISK SERBER TILTALT FOR FOLKEMORD /*
BOSANSKI SRBIN OPTUŽEN ZA GENOCID;
- *SERBISK FLY BRUKTE NAPALM /*
SRPSKI AVIONI KORISTILI NAPALM;
- *NATO ANGREP MOT SERBISKE STILLINGER / NAPAD NATO-a*
NA SRPSKE POLOŽAJE;
- *BOUTROS GHALI BLE PEPET UT I SARAJEVO / BOUTROS GHALI*
IZVIŽDAN U SARAJEVU;
- *SERBERNE YDMIKER FN / SRBI PONIŽAVAJU UN;*
- *DER SERBIA BLIR TIL BOSNIA /*
TAMO GDJE BOSNA POSTAJE SRBIJA;
- *CARTER ROSER SERBERNE / CARTER HVALI SRBE;*
- *MILOSEVIC STØTTER KRIGFØRINGEN I BIHAC /*
MILOŠEVIĆ PODRŽAVA VOĐENJE RATA U BIHAĆU;

1995:

- *FN DOMSTOL SIKTER SERBERE* / SUD UN-a OPTUŽUJE SRBE;
- *MILOSEVIC NESTE* / MILOŠEVIĆ SLJEDEĆI;
- *SLAKTEHUSET BOSNIA* / BOSNA KLAONICA;
- *RAKETTER MOT SARAJEVOS TV HUS* /
RAKETAMA NA TV SARAJEVO;
- *HARDE KAMPER VED SREBRENICA* /
JAKE BORBE KOD SREBRENICE;
- *CHIRAK KREVER MILITÆRAKSJONER* / CHIRAC ZAHTIJEVA
VOJNU AKCIJU;
- *ZEPA VIL FALLE, FN MAKTESLØS* /
ŽEPA ĆE PASTI, UN BESPOMOĆNE;
- *SERBERLEDERNE TILTALT FOR KRIGSFORBRYTTELSER* /
SRPSKI LIDERI OPTUŽENI ZA RATNE ZLOČINE;
- *RATKO MLADIC – EUROPAS SKAM* /
RATKO MLADIĆ EVROPSKA SRAMOTA;
- *USA MED BOSNIA UTSPILL* /
SAD PREUZIMAJU INICIJATIVU U BOSNI;
- *KROATER RØMMER NORD BOSNIA* /
HRVATI NAPUŠTAJU SJEVERNU BOSNU;
- *MUSLIMENE BLIR TAPERE* / MUSLIMANI ĆE BITI GUBITNICI;
- *KARADZIC VENTER PÅ LIVSVARIG FENGSEL* / KARADŽIĆA
ČEKA DOŽIVOTNI ZATVOR;
- *NATO BOMBINGEN FORTSETTER* / NASTAVLJENI ZRAČNI UDARI;
- *RUSSERNE ANKLAGER NATO* / RUSI OPTUŽUJU NATO;
- *BOUTROS GHALI LEI BOSNIA* /
BOUTROSU GHALIJU DOSADILA BOSNA;
- *SERBERNE VIL KJEMPE TIL SISTE MANN* / SRBI ĆE SE BORITI
DO ZADNJEG ČOVJEKA;
- *ENIGHET OM BOSNIA AVTALE* / POSTIGNUT SPORAZUM O BOSNI;

- *BOSNIA BLIR NEPPE ET EUROPEISK IRAN* / BOSNA NE MOŽE BITI EVROPSKI IRAN;
- *MUSLIMER MASSAKRERT* / MASAKRIRANI MUSLIMANI;
- *GJENREISNINGS PLANER DROFTES* / RAZMATRAJU SE PLANOVI OBNOVE;
- *VIKTIG MED UDELT BOSNIA* / VAŽNA JE CJELOVITA BOSNA;
- *DEN MINELAGTE VEIEN TIL FRED I BOSNIA* / PUT ZA MIR U BOSNI POPLOČAN MINAMA;
- *FALSK FRED I BOSNIA* / LAŽNI MIR U BOSNI;
- *VIL HJEM OG BYGGE LANDET* / ŽELI NAZAD DA GRADI ZEMLJU;
- *TILBAKE TIL DET „NORMALE“* / NAZAD U „NORMALU“;

KARAKTERISTIČNA UPOTREBA NEKIH OD IMENA I TERMINA U *BERGENS TIDENDE*:

- *ALIJA IZETBEGOVIĆ* - PREDSJENIK BOSNE I HERCEGOVINE;
MUSLIMANSKI PREDSJEDNIK; MUSLIMANSKI ŠEF DRŽAVE
U BOSNI; LIDER BOSANSKIH MUSLIMANA;
BOSANSKOHERCEGOVAČKI MUSLIMANSKI PREDSJEDNIK;
- *HARIS SILAJDŽIĆ* – MUSLIMANSKO-BOSANSKI MINISTAR
VANJSKIH POSLOVA;
- *JOVAN DIVJAK* – KOMANDANT MUSLIMANSKIH
ODBRAMBENIH JEDINICA;
- *AGRESIJA I GENOCID*: GRAĐANSKI RAT U BOSNI I
HERCEGOVINI; KONFLIKT U BOSNI; RAT U BOSNI; RAT KOJI
NIJE RAT NEGO ZLOČIN PROTIV CIVILA; ZARAĆENE STRANE U
BOSNI; ETNIČKI KONFLIKT; GENOCID;
- *EVROPA I AZIJA* - KRŠĆANSKA EVROPA – ISLAMSKA AZIJA;
- *BIHAĆ* - MUSLIMANSKI GRAD BIHAĆ;
- *PALE* – SRPSKI GLAVNI GRAD PALE;
- *BANJA LUKA* – NAJVEĆI GRAD SRPSKE BOSNE BANJA LUKA;
- *BOSANSKA KRUPA* – SRPSKI GRAD BOSANSKA KRUPA;
- *SKUPŠTINA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE* –
MUSLIMANSKA SKUPŠTINA;
- *VLADA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE* - MUSLIMANSKA
VLADA U BOSNI I HERCEGOVINI; PEOVLAĐUJUĆE
MUSLIMANSKA VLADA;

- *ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE* –
ARMIJIA BOSANSKE VLADE; MUSLIMANSKE SNAGE;
- *RADIO SARAJEVO* – MUSLIMANSKO-BOSANSKI RADIO;
- *REPUBLIKA SRPSKA* - SRPSKA BOSNA;
- *KNINSKA KRAJINA* - SRPSKI DIO HRVATSKE;
- *ISTOČNA BOSNA* – SRPSKE OBLASTI U ISTOČNOJ BOSNI;

Recenzija za rukopis doc. dr. Rasima Muratovića, “Bergenska vremena”

O NORVEŠKOM RATNOM NOVINARSTVU

Pred nama je vrlo obiman rukopis, prijevod pisanja novine *Bergenska vremena* u, za Bosnu i Hercegovinu veoma znakovito vrijeme izlaženja, od početka agresije na BiH, pa sve do 1996. godine. Ovaj itinerer jedne kod nas manje poznate novine, ali za čitateljstvo Norveške i grad Bergen značajnog dnevnog lista, je više nego zanimljivo štivo.

I to mi se čini da je, kako vrijeme odmiče, još zanimljivije distancirano praćenje nekadašnjeg izvještavanja o krvavoj golgoti koja se ticala države BiH, njenih građana i svih ratnih aspekata stradalništva Balkana iz ranih devedesetih godina XX vijeka. Riječ je o dnevnim novinama koje su najutjecajnije u norveškoj pokrajini Hordaland, i ubrajaju se među najstarije norveške dnevne novine. Izlaziti su počele prije skoro sto pedeset godina (2. 1. 1868.), i po vokaciji, uređivačkoj i programskoj politici i orijentaciji spadaju u liberalne novine. Od 1972. godine ove novine pokušavaju opstati na medijskom tržištu Norveške ne podržavajući ni jednu zvaničnu norvešku političku opciju. Tiraž od devedest hiljada prodatih primjeraka je omogućio relativnu neovisnost uređivanja *Bergenskih vremena*, i čine ovu novinu utjecajnijom nego što bi se moglo u prvi mah pomisliti.

Kako su ove novine izvještavale o ratu u BiH i stradanju Bošnjaka, prije svih pokazat će rukopis koji je pred vama, poštovani čitatelji, i to na istraživački validan provjeren i provjerljiv način, dakle, svaki ratni izvještaj, vijest, razgovor, komentar, dat je bilingvalno, na norveškom i bosanskom jeziku, bilježen iz dana u dan, iz godine u godinu, što je pažnje vrijedan poduhvat istraživača i autora, prevoditelja i analitičara dr. **Rasima Muratovića**.

Ove novine su na dva načina pratile događaje u BiH. Prvo, kao prenošenje vijesti iz ‘maintream medija’, dakle kao preuzetih vijesti o ratnim događajima od vodećih svjetskih agencija, i drugo, sa autorskim priložima svojih novinara-dopisnika, ratnih reportera najčešće datih kao autorski prilozi: komentari, analize, zaključci, uvodnici. Ovih hiljadu stranica teksta, u četiri toma su svojevrsna autentična hronika dnevnih događanja i strahota stradanja građana BiH viđeni izvana, kao žrtava agresije, rata, genocida, urbicida, kulturocida.

Stereotipni i korektni kontekst

Po novinarskim porukama, informacijama *denotativnoga tipa*, u cjelini uzev, da se zaključiti da je angažman ove novine pokušao ponuditi što neutralniju opciju događaja iz bh. rata, naročito u drugoj polovici ratnih razaranja, tako da se može kazati kako se *stereotipi* o sukobu “*kršćanstva i islama*” na tlu Evrope nisu uklapali u opći trend novinarskog izvještavanja o Bosni i građanima Bosne, a naročito najbrojnijih žrtava genocida i masovnog ratnog zločina – Bošnjaka muslimana. Na nivou *konotativnoga izvještavanja i kontekstualnih poruka* autorski prilozi, naročito nakon autorskog izvještavanja i boravka autorice i književnice **Tone R. Bringa** nastaje pravi mali *kopernikanski obrat*, i jedno, reklo bi se, korektnije osvjetljavanje ratne situacije u BiH, u kojemu je civilizacijska, antropološki korektna, i objektivna kontekstualizacija došla do izražaja. Od tog trenutka, čini se, stav i ove novine i ostalih autora je promijenjen. *De facto* objektiviziran. O tome svjedoči, i u prilog ovoj tezi ide, i izjava vodećeg norveškog antropologa i politologa **Thomasa Hyllanda Eriksena**, koji kaže da je jedno vrijeme massmedijska civilizacijska šema pokazivala da su “bosanski Hrvati i bosanski Srbi naši dječaci”, a “bosanski muslimani su naši neprijatelji”, proglašavajući ovakve pojednostavljene, crno-bijele pristupe ozvaničenom ratnom propagandom u jednom specifičnom konfliktu. Pri tome, valja naglasiti da su *Bergenska vremena* tretirane događaje manje-više birali po standardnim teorijskim normama da događaj relevantnim čine četiri komunikološka elementa: *novost – blizina – relevantnost – dramatika*. Akcenat je svakako bio na četvrtom svojstvu poruke ili informacije koja je plasirana na ovo medijsko tržište. Dakle, dramatika, ali vizualizirana i enkodirana kao ratna dramatika. Količina krvi, broj mrtvih i žrtava je komunikološki opredjeljivao izvještače.

Intencija norveškog recipijentskog prostora, ili javnomedijskog diskursa opećenito je hladna (makluanovski odijeljeno), poznato je, da je ovo prostor u kojemu se mnogo više čitaju novine no što se sluša radio ili gleda televizija. U prvoj godini rata najcitiraniji izvor prenošen u *Bergenskim vremenima* je novinska agencija *Reuters*, a iza njega, novinska agencija *AP (Assotiated Press)*. Od maja 1992. godine pojavljuju se tekstovi Tone Bringa. Prvi tekst je naslovljen sa *Evropski muslimani bore se za život* (hronika), i to je ujedno i prvi duži autorski ratni tekst-refleksija od strane norveške autorice. Po prvi put ovdje u norveškom medijskom prostoru

odzvanja rečenica: “*Većina bosanskih muslimana, bilo da su vjernici ili ne, ne prepoznaju se u onome na što Srbi i Hrvati huškaju kao opasnost od fundamentalističke države u Bosni. Jedan od argumenata srpskih nacionalista je bio upravo taj da su muslimani planirali islamsku državu. Ovo je argument koji Evropa i kršćanski svijet prihvata i to znaju i Srbi i Hrvati. Za nekoga ko bolje poznaje bosanske muslimane, njihovu kulturu i historiju, ovakva tvrdnja pada u vodu*”. Ili, dodaje autorica i ovu tvrdnju: “*Ali islam je puno pridonio tome da Bosna ima svoju posebnu kulturu koja se prvenstveno obilježava tolerancijom. Puno vremena je trebalo da se bosanski muslimani kao etnička grupa i da se njihov poseban identitet bez sumnje priveže Bosni, bez Bosne, muslimani se reduciraju na vjerski identitet. Ali to bi bilo isto kao da Norvežane reducirate na vjeru kojoj pripadaju*”. (68.)

Drugi autor iz Norveške **Stein Viksveen** pak konstatira da je “*...na Balkanu politika komplikovanja i teža za razumijevanje nego u drugim dijelovima Evrope*”. (79.) Jedan drugi norveški autor, krajem 1992. godine, s dozom indignacije konstatira: “*Mi moramo čitati evropsku historiju kako bi razumjeli šta se to dešava. Formiranje Jugoslavije nije doprinijelo saradnji... Kada je Hrvatska postala nezavisna Srbi su htjeli uzeti za sebe srpske krajeve Hrvatske. To isto oni žele u Bosni*”. (149).

Nikad više! – ili svakad u Bosni

U 1993. godini bergenske novine donose najveći broj fleširanih agencijskih vijesti sa stratišta i ratišta Bosne i Hercegovine, pozivajući se više na domaće izvore nego ranije, najčešće je riječ o pozivanju na Radio Sarajevo, ne libeći se nazivati ovaj medij u zvaničnom izvoru vijesti sa ‘muslimansko-bosanski radio’. (II knjiga, strana 3). No, valja naglasiti da je većina vijesti i dalje preuzimana sa Reutersa. U slučaju Reutersovih vijesti navodi se, naprimjer, i ovo: “*Lokalne muslimanske vlasti nisu dozvolile teretnom vozilu UN-a da poveze jedan broj teško ranjenih civila...*”, dakle, na nivou ‘fundamentalnih entiteta’ (Karl Otto Apel), tih univoknih denotative ratnih informacija, podataka, fakata, činjenica, istina informacije već se učitava *vjersko-nacionalni background vijesti* ili poruke koja slijedi. U aprilu mjesecu 1993. ovaj list donosi autorski članak **Zbigniewa Brzezinskoga** koji proziva svijet sa krilaticom “*Nikad više*” – *ove krupne riječi odjekivale su 50 godina nakon holokausta, i godišnjice masakra*

u *Varšavskom getu*, ali šta to znači “*nikad više*” danas u Bosni?...” U ovoj godini norveške novine donose i izvještaje o smještaju i problemima sa bh. izbjeglicama u Norveškoj, o **Anni Lisi Tolo** koja organizira humanitarni koncert za žene žrtve silovanja u BiH (2. maj 1993. u Bergenu). A norveški ratni reporter Stein Viksveen piše o **Novici Škrbi** koji rafalnim kalibrom 12,7 iz snajpera ubija civile po Sarajevu, konstatirajući u zaključku teksta: “Sada razumijem zašto u gradu svi trče”. Usput citira lokalnog seljanina **Petra** koji kaže: “*Muslimani moraju nestati sa ovih prostora, a jednoga ćemo dana mi zauzeti Sarajevo, pa neka košta šta košta*”. Sarkastično novinar završava svoj tekst: “*Čovjek se mora podsjetiti da je ovo Evropa 1993.*” (24.) Još je zloslutniji njegov zaključak u tekstu od 7. maja 1993., koji je, nastajao na Palama: “*36-godišnji **Dragiša** je vojnik 24 sata, a poljoprivrednik 48 sati. Tako već godinama. Većina bradatih i neurednih srpskih vojnika ovdje na brdima Sarajeva su seljaci iz okolnih sela. Dragiša je iz **Petrovića** koji imaju 700 stanovnika od kojih su 200 vojnici koji pucaju i oru. Niko iz familije **Tošić** ne sumnja da bh. muslimanski predsjednik **Alija Izetbegović**, ne želi formirati fundamentalističku državu po ugledu na Iran i da je inspirisan svetim ratom protiv kršćanske Evrope*”. (32).

Zanimljivo je na koji način je norveškoj javnosti predstavljen sadašnji zatočenik Haškoga suda u Scheweningenu **Radovan Karadžić**, ondašnji predsjednik RS-a. U mikrofon i pero novinaru Steinu Viksveenu on je 8. maja kazao da nikada nije doživljavao Sarajevo kao dokaz da je moguće da osobe različite etničke pripadnosti žive zajedno. Naprotiv, on je cijelo to stanje osjećao kao prijetnju...govorio mu je i da sebe doživljava kao osobu koja će spasiti Zapad zaustavljajući invaziju muslimana koja se proteže od Irana, Turske, preko Makedonije, Kosova do Bosne. Konačno, izjavio je kako će kad se završi rat otvoriti privatnu kliniku u Sarajevu zajedno sa svoje dvoje djece: “*Siguran sam da će u čekaonici moje klinike biti mnogo Muslimana*”. (35) Iz ove sarajevske perspektive, sedamnaest godina poslije, čini se vrlo nerealnim da bi se osobni plan bolesnog čovjeka koji je počinio genocid, teški ratni zločin i povrijedio sve odredbe Ženevske konvencije o humanosti u ratu ovaj patološki plan ostvariti.

Uključiti se u rat – uzbuđljivo i odvratno

Norveški ratni izvještajni diskurs od druge polovine 1993. godine izražava sve više skepse vezane za pobjedu zapadnog angažmana u BiH,

i sve je više kritički intoniranih novinskih natpisa koji ne kritiziraju ponašanje velikih sila prema preteškom ratnom i opsadnom stanju u Sarajevu i ostatku opkoljene BiH. Samo poneki naslov, i vidi se kako je intencija neodobravanja ove “šuplje strategije” već javni diskurs u Norveškoj: “Stanovnici Sarajeva ne vjeruju u plan SAD-a”, “Strategija za Bosnu je puhanje u šuplje”, “NATO preferira sigurnosne zone”, “Ključ za Bosnu je u rukama UN-a”, “UN se povlače iz Bosne?”, “Srbi se rugaju Stoltenbergu i Owenu”, “Borbe ne jenjavaju”, “Nejedistveni NATO spreman za djelovanje na Balkanu”, “Srbi zaustavili snabdijevanje Goražda”, “Srpska paranoja u Chikagu”, “Lider Srba Karadžić želi zauzeti Sarajevo”, “Novo krvoprolieće”, “Prijetnja gasom kao propagandana igra”, “Oni su dijelili nedjeljivu Bosnu”...U ovom posljednjem tekstu pesimističkih tendencija, zaključuje autor: *”U Kopenhagenu...bio je to veliki poraz svjetske zajednice. Pokazalo se da međunarodna zajednica nema i ne može ponuditi ništa kako bi riješila situaciju u Jugoslaviji”*. (22. juni 1993. g.) Kulminaciju ratnoga izvještavanja donosi novinar **Tron Strand**, početkom jula 1993. godine u svom tekstu “Nađi svoje ubistvo!”, u kojemu kaže: *“Moja TV kuća počela je sa najjačom krimi serijom, onom što se vrti svaki dan na svim kanalima. Vijesti na NRK, TV2, CNN i svi drugi kanali su istorija kriminaliteta i krvoprolieća – Paradigma svega toga je Bosna sa scenama spašavanja, razrušenim kućama, osobama preživjelim od granatiranja, ulicama polivenim ljudskom krvlju. To je vječno uzbuđenje koje se svaki dan unosi u naše domove. To je uzbudljivo, da, djelimično odvratno. Razmišljam kako sve ovo utječe na nas? Da se angažujemo u ratu? Na stranu ljudskosti?”* (72).

Zaustavite genocide – povikaše novinari!

Prekretnica u pisanju nastaje kad postaje jasno da Izetbegović odbija trodjelnu podjelu Bosne (10. 7. 93.) i kada javno poziva vojnike iz muslimanskih zemalja da pomognu napaćenim žrtvama Bosne (13. 7. 93.) Sa ovim pristupom slijedi i ratno izvještavanje u 1994. godini, koje donosi sve više naslova i tekstova koji impliciraju vojni angažman u BiH. Tako, naprimjer, stoji u januaru 1994.: “Francuska želi jaki angažman u Bosni” (5. 1. 1994.), “Snage UN povlače se iz Somalije” (8. 1. 1994.), “NATO lideri spremni na bombardiranje srpskih ciljeva” (10. 1. 1994.), “Sastanak NATO-a uz tutanj srpskih topova” (11. 1. 1994.), “Podjele u NATO-u” (12. 1. 1994.), “Srbi se smiju NATO-u” (12. 1. 1994.)... unutarjni,

latentni intencionalni nagovještaj ove novine da podržava NATO-akcije koje bi zaustavile strahote rata u Bosni donijet je krajem januara, kraćom nesentimentalnom pričom o bosanskom pjesniku, izbjeglici u Norveškoj, čovjeku koji je preživio logor Omarsku i koji se zove **Rezak Hukanović**, kojega su četnici početkom marta sa **sinom Adnanom** izbacili iz kuće i zatočili u logor Omarska. (strana 14, III tom). Dodatna intencija je spoznaja i njeno objavljivanje da se jedinice NATO-snaga na terenu, u ratom zapaljenoj Bosni bave nedozvoljenim radnjama, švercom luskuznih roba i prostitucijom. Tad je priča o logoru “**Kod Sonje – Kon Tiki**”, zapravo tek i ugledala svjetlo javnosti. Prekretnicu u odnosu na rat u BiH, izvještajno plasira novinarka **Ola Henmo**, pod naslovom “Pregovori o Bosni u kritičnoj fazi” (20. str.) izvještavajući da su 51 članica Organizacije islamske konferencije spremne materijalno i u ljudstvu pomoći svaku akciju koja bi vojno ili drugačije spriječila daljnje razbuktavanje rata u BiH. Prednjače rezolutnim stavovima Iran, Pakistan i Turska. Protiv zračnih udara najglasniji je ruski predsjednik **Boris Jelcin**. Ultranacionalista **Žirinovski** je precizirao ovo protivljenje kazavši da će, ako NATO bude gađao srpske položaje u Bosni, Rusija morati gađati zemlje iz kojih dolaze NATO-avioni. (35.) U februaru 1994. godine jedan norveški novinar će među prvima upotrijebiti i termin genocid, za sistematska ubijanja bosanskih muslimana, Bošnjaka; bit će to **Oddvar Skre** koji će potpisati hrabri tekst “Zaustavite genocid!” (36.) Genocid će ponovo biti aktualiziran u tekstu norveškog novinara **Asbjorna Krisoffersena**, krajem marta 1994. godine naslovljenom kao “Dokumentovan genocid”, pozivajući se na presudu okružnog sudije, gospođe **Hanne Sophie Greve**, koja se bavila slučajem prijedorskih Bošnjaka koje su Srbi obilježavali bijelim trakama na rukama, prilikom deportiranja u koncentracione logore u okolini ovoga grada. (64. I 65.) I novinarka Nina Haabeth, u maju 1994. godine piše tekst “Sistematski genocid”, pozivajući se na izvještaj Komisije UN-a za ratne zločine u kojoj je bio član i norveški predstavnik, predsjednica suda Hanne Sophie Greve.

Ostatak ratnog izvještavanja svodi se na prenošenje prijetnji koje Srbi iznose u vezi sa granatiranjem i napadima na snage NATO-a i NATO-a koji se “izlaže ovim opasnostima”.

U prvoj polovici perioda agresije na državu Bosnu i Hercegovinu *Bergenska vremena* dijele “mainstream pristup” u vezi sa počecima, motivima i ishodima ratnih razaranja i događanja u Bosni i Hercegovini 1992. i 1993.

godine, da bi se u drugoj polovici 1993. i tokom 1994. i 1995. godine počeli profesionalnije, iznijansiranije i detaljnije bavili izvještavanjima iz Bosne. Tada počinju razdvajati činjenice od mišljenja, pojave od stavova, konkretne fakte sa terena od stereotipa u preovlađujućih paradigmi, te, konačno, počinju razdvajati i medijski razlikovati proizvedene od stvarnih događaja na terenu, tj. počinju ustanovljavati dva nivoa profesionalnog ratnog izvještavanja – po osnovu istina informacije i po osnovu laži informacije.

Zbog svega toga, ovaj rukopis toplo preporučujem za štampanje i dalji uvid našoj i široj čitateljskoj publici.

Doc. dr. Fahira Fejzić-Čengić

LITERATURA

1. Allern, Sigurd. 1992. og 1996: Kildenes makt – Ytringsfrihetens politiske økonomi -. Pax Forlag A/S, Oslo 1992., 1996.
2. Berg, Mie. 1975: Massemedier i Norge – En artikkelsamling om norske massemediers historie, organisasjon og publikum. Gyldendal Norsk Forlag, Oslo, 1975.
3. Berger, Peter L. 1974: Religion, smfund og virkelighet. Lindhart og Ringhof, Viborg, 1974.
4. Bringa, Tone. 1975: Being Muslim the Bosnia way: identity and community in a central Bosnian village. Princeton University Press, 1995.
5. Chomsky, Noam og Herman, Edward S. 1988: Manufacturing Consent. The Political Economy of the Mass Media. Pantheon Books, 1988.
6. Cigar, Norman. 1995: Genocide in Bosnia: the policy of „ethnic cleansing“. College Station, Texas A&M University Press, 1995.
7. Čekić, Smail. 2007. Istraživanje žrtava genocida sa posebnim osvrtom na Bosnu i Hercegovinu – Naučno-teprijska i metodološko-metodska pitanja i problemi. Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo, 2007.
8. Edward W. Said. 1994: Orientalisme – Vestlige oppfatninger av Orienten. J.W. Cappelen Forlag AS. 1994.
9. Fejzić, Fahira. 2004: Medijska globalizacija svijeta. Baybook, Sarajevo, 2004.
10. Fridman, Francine. 1996: The Bosnian Muslims – Denial of a Nation. Westvein Press. A. Dividion of Harper Collins Publishers, 1996.
11. Grønmo, Sigmund. 1980. Forholdet mellom kvalitative og kvantitative metoder i samfunnsforskningen. Presentert på etterudaningskurs om kvalitative metoder, Oslo, 1980.
12. Hadžijahić, Muhamed. 1974: Od tradicije do identiteta, Svjetlost, Sarajevo, 1974.
13. Hellevik, Ottar. 1982: Sosiologiske metoder. Universitetsforlaget Oslo-Bergen.Tromsø, 1982.

14. Hillesund, Terje. 1994: Står det noe nytt? Innføring i analyse av aviser og nyheter – Institutt for Journalistikk, Oslo, 1994.
15. Huntington, S. Samuel. 1996: The clash of Civilization – and the remaking of world order -, Simon Schuster, New York, 1996.
16. Hylland, Thomas Eriksen. 1995: Det nye fiende bildet. Brennpunkt Cappelen, Oslo, 1995.
17. Johansen, Øyvind. 1996: Gode Nordmenn. Brennpunkt – Cappelen, Oslo, 1996:
18. Klapper, T. Joseph. 1960: The effects of Mass Communication. The Free Press, New York, 1960.
19. Lewis, Bernard. 1964: The revolt of islam. Indiana University press, 1964.
20. Martinussen, Willy. 1984. Sosiologisk analyse – en innføring. Universitetsforlaget, Oslo, 1984.
21. Mathiesen, Thomas. 1986; 1993: Makt og medier. Pax Forlag A/S, Oslo, 1986; 1993.
22. Mathiesen, Thomas/ Jan Johnsen. 1991. Medie Krigen – Skelys på Massemediens deking av Golfkrigen. Cappelens Forlag A/S, Oslo, 1991.
23. Muratović, Rasim. 2007: Holokaust nad Jevrejima i genocid nad Bošnjacima. Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2007.
24. Mønnesland, Svein. 1995: Før Yugoslavia og etter. Sypress forlag, Oslo, 1995.
25. Mønnesland, Svein. 1994: Bosna i Hercegovina – Aktuell Informasjon 2/94. Sypress forlag, 1994.
26. Mjøset, Lars. 1991: Kontroverser i norsk sosiologi. Universitetsforlaget, Oslo, 1991.
27. Netland, Marit. 1997: Bosniske Flyktningebarn i Norge – Magnat forlag – Bergen, 1997.
28. Nielsen, Jørgen S. 1995: Muslims in Westwrn Europe. Edinburgh University Press, 1995.

29. Ottosen, Rune. 1993: Fiendebilder i avensines utenriksdeking – En studie av endringer i fiendebilder i tre norske aviser. Internasional Peace Research Institute, Oslo, 1993.
30. Ottosen, Rune. 1998: Forskningsformidling og Journalistikk. En undersøkelse av journalistenes bruk av forskere som kilder i 13 norske dagaviser. Forskningsrapport nr. 1989, Norsk journalisthøgskole, 1990.
31. Ottosen, Rune. 1992: Den islamske bomben. Klassekampen, 25. 2. 1992.
32. Ottosen, Rune. 1994: Mediastrategier og fiendebilder i internasjonale konflikter – Norske medier i skyggen av Pentagon. Universitetsforlaget, 1994, Oslo, 1994.
33. Ottosen, Rune og Lise Stahl. 1993: Etableringen av klassekampen som dagsavis – En innholdsanalyse av dagsavisas tre første årganger 1977-1979, Norsk journalisthøgskole 1980 – Forskningsrapportet nr. 5, Oslo, 1993.
34. Pedersen, Henrik. 1969: Islam i de nordiske land: en studie i ahmadiya bevegelsen, 1969.
35. Pålsson, Roland. 1991: Den tredje supermarkten – Masmmedia ibland oss, Carlssons – Stockholm, 1991.
36. Selles, Michael Anthony. 1996: The bridge betrayed: religion and genocid in Bosnia. University of California Press, 1996.
37. Stoltenberg, Thorvald og Eide, Kai. 1996: De tusen dagene – Fredsmeklere på Balkan – Gyldendal Norsk Forlag, Oslo, 1996.
38. Thomson, Mark. 1994: Forging war: the media in serbia, Croatia and Bosnia – Hercegovina. London: Article 19, International Centre Against Censorship 1994.
39. Tågil, Svein. 1994: Den problematiske etnociteten: nationalism, migration och samhällsomvandling: Lund University press, 1994.
40. Thorleif, Dahl. 1994: Bosnia og Hercegovina 1878-1909 en utenrikspolitisk studie, Thorleif Dahls Kulturbiblioteket, Aschehoug, 1994.
41. Tucaković, Šemso. 1999: Propagandno komuniciranje. Univerzitetaska knjiga, Sarajevo, 1999.

42. Tveiten, Oddgeir. 1997: Reporting war and peace in Europe – story, history and newsplay in the media’s Bosnia narrative. Project proposal by Oddgeir Tveiten 1997.
43. Tveiten, Oddgeir. 1994: Just say no – Ideological Counterpoints in US media coverage of the general elections in Nicaragua, 1990, Institutt for massekommunikasjon Universitet i Bergen, 1994.
44. Østbye, Helge. 1989: Den rene og skjæresannheten – om skilet mellom fakta og kommentar i massemediene, Institutt for massekommunikasjon, Bergen, 1989.
45. Østbye, Helge. 1984: Massemediene, Tiden norsk Forlag, Oslo, 1984.
46. Østbye, Helge. 1988: Mediepolitikk – Skal mediutviklingen styres? Universitetsforlaget, Oslo, 1988.
47. Østbye, Helge. 1992: Metodebok for mediestudenter – Foreløpig utgave, Institutt for massekommunikasjon, Bergen, 1992
48. Østerud, Øyvind. 1995: Brennpunkt Bosnia – Vesten og den tredje balkansk krig. Gyldendal Norsk Forlag, 1995.
49. Vetlesen, Arne Johan. 1997: Ondskap i Bosnia. Norsk filosofisk Tidsskrift nr. 1-2/1997. Universitets Forlaget, Oslo, 1997.
50. Vogt, Kari. 1993: Den islamske bølge – myte eller realitet? Den norske atlantehavskomite. 1993.
51. Vogt, Kari. 1993: Islams hus: verdensreligion på fremmarsj. Cappelen, 1993.
52. Vogt, Kari. 1995: Kommet for å bli – Islam i Vesten Europa. J.W.Cappelens Forlag AS, 1995.

Drugi izvori:

1. Bergens Tidende 1992. – 1995.
2. Aftenposten 1992. – 1995.
3. Dagbladet 1992. – 1995.

4. UDI.1996:Informasjonsskriv. Utlendingsdirektoratet – Tolke og Informasjonavdelingen. Oslo, juli 1996.
5. UDI. 1996. Nyhetsbrev ,nr.1-12. 1996. Justis departemantet, Kommunalog arbeidsdepartemantet.
6. UDI. 1997: Nyhetsbrev nr. 1-10, 1997. Justisdepartemantet og arbeidepartemantet.

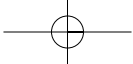
INNHold / SADRŽAJ

1994:

JANUAR / JANUAR.....	436
FEBRUAR / FEBRUAR.....	461
MARS / MART.....	503
APRIL / APRIL.....	511
MAI / MAJ.....	536
JUNI / JUNI.....	551
JULI / JULI.....	561
AUGUST / AUGUST.....	571
SEPTEMBER / SEPTEMBAR.....	582
OKTOBER / OKTOBAR.....	596
NOVEMBER / NOVEMBAR.....	601
DESEMBER / DECEMBAR.....	630

1995:

<i>JANURAR</i> / JANUAR.....	652
<i>FEBRUAR</i> / FEBRUAR.....	655
<i>MARS</i> / MART.....	659
<i>APRIL</i> / APRIL.....	664
<i>MAI</i> / MAJ.....	667
<i>JUNI</i> / JUNI.....	675
<i>JULI</i> / JULI.....	692
<i>AUGUST</i> / AUGUST.....	730
<i>SEPTEMBER</i> / SEPTEMBAR.....	761
<i>OKTOBER</i> / OKTOBAR.....	820
<i>NOVEMBER</i> / NOVEMBAR.....	843
<i>DESEMBER</i> / DECEMBAR.....	881
<i>ISTEDENFOR KONKLOSJON</i> / UMJESTO ZAKLJUČKA.....	934
<i>REDAKSJONER</i> / RECENZIJE.....	954
<i>LITTERATUR</i> / LITERATURA.....	961

NASLOVNA STRANA:
Samer Muratović

SLOG I PRELOM:
Anel Grabovica

ŠTAMPA:

ZA ŠTAMPARIJU:

TIRAŽ:

